Bundel van de Commissie Bestuur en Sociaal van 7 september 2021

1 Opening

2 Spreekgelegenheid voor het publiek *)

2021-09-07 Commissie Bestuur en Sociaal - Inspreektekst over "Beleef het in Berkelland"

3 Vaststellen agenda

4 Toezeggingenlijst

Toezeggingen commissie Bestuur en Sociaal t/m 08-06-2021

5 Voorbereiding en rapportage vanuit de gemeenschappelijke regelingen

5.a Sociale Dienst Oost Achterhoek - Memo Gunning verbouw Werkleerbedrijf

2021-07-27 SDOA - MEMO Gunning verbouw Werkleerbedrijf

6 Mededelingen van het college in het kader van de actieve informatieplicht

2021-09-07 Schriftelijke informatievoorziening commissie Bestuur en Sociaal

7 Bespreken in commissie / Coronacrisis en maatregelen (vast agendapunt)

2021-09-07 Raadsbrief - Brief van college van BenW over update coronacrisis

8 Voorstel bespreekstuk / Eerste bestuursrapportage 2021 Sociale Dienst Oost Achterhoek

Dossier 2834 voorblad

Voorstel en besluit - Eerste bestuursrapportage 2021 Sociale Dienst Oost Achterhoek

Bijlage 1 - Aanbiedingsbrief eerste bestuursrapportage 2021

Bijlage 2 - Eerste bestuursrapportage Sociale Dienst Oost Achterhoek 2021

9 Voorstel bespreekstuk / Evaluatie samenwerking Regio Achterhoek - 8RHK ambassadeurs

Dossier 2829 voorblad

Voorstel en besluit - Evaluatie samenwerking Regio Achterhoek - 8RHK ambassadeurs

Bijlage 1 - Aanbiedingsbrief gemeenten Achterhoek

Bijlage 2 - Rapport Evaluatie samenwerking Achterhoek Ambassadeurs

Bijlage 3 - Reactie Board op Aanbevelingen evaluatie

Bijlage 4 - Voorstel en besluit (12 juni 2018) - Doorontwikkeling samenwerking Regio Achterhoek 'De Achterhoek werkt door 2.0'

Bijlage 5 - Agendapunt 4 - AB voorstel doorontwikkeling 25 april

Bijlage 6 - Agenda vergadering AB 25 april 2018

Bijlage 7 - De Achterhoek werkt door versie 2.0.

Bijlage 8 - 24ste Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek v.27-03-2018 GECONSOLIDEERD

Bijlage 8a - GR - artikelsgewijze wijzigingen

Bijlage 9 - Begroting 2018 en 1e begrotingswijziging 2018

Bijlage 10 - Procesverantwoording - amendement AB - inbreng raden

Bijlage 11 - Bestuurlijke scan M. Boogers

Bijlage 11a - Juridische toets R. de Greef

Bijlage 11b - Juridische toets Dirkzwager

Bijlage 12 - Reactie DB op adviezen

Bijlage 13 - De Achterhoek werkt door populaire versie

Bijlage 14 - Brief d.d. 15-01-2018 namens raad Berkelland aan Algemeen Bestuur Regio Achterhoek over doorontwikkeling Regio Achterhoek

10 Voorstel bespreekstuk / Actualisatie Beleef het in Berkelland incl. uitvoeringsagenda 2021-2024

Dossier 2842 voorblad

Voorstel en besluit - Actualisatie Beleef het in Berkelland incl. uitvoeringsagenda 2021-2024

Actualisatie Beleef het in Berkelland

Persbericht Actualisatie Beleef het in Berkelland

2021-09-07 Commissie Bestuur en Sociaal - Inspreektekst over Beleef het in Berkelland

11 Voorstel bespreekstuk / Bestuursrapportage 2021 gemeente Berkelland

Dossier 2839 voorblad

Voorstel en besluit - Bestuursrapportage 2021 gemeente Berkelland

Bestuursrapportage 2021

Persbericht Bestuursrapportage 2021 naar gemeenteraad

11.a SCHORSING

2021-09-07 Commissie Bestuur en Sociaal - Inspreektekst over "Beleef het in Berkelland"

Geachte commissieleden.

Op 28 juni j.l. heb ik gereageerd op het plan om het beleidsstuk " Beleef het in Berkelland" te actualiseren. Ik ben toen ingegaan op het uitgangspunt "vergroten van het aantal vitale dagattracties en verblijfsaccommodaties".
Wat betreft de dagattracties voert u in alle plaatsen in Berkelland een actief beleid, waarbij ik in Borculo denk aan het plan Leef .
Uiteraard zijn dagattracties zeer belangrijk. Uit waarnemingen en gesprekken elders in het land heb ik ervaren dat o.a. de gasten van verblijfsaccommodaties in de directe omgeving van interessante plaatsen een belangrijke bijdrage leveren aan het bezoek aan die plaatsen overdag, maar zeker ook in de avonduren. (restaurants en cafe's.
Gelet hierop lijkt het mij van groot belang om de plannen voor verblijfsaccommodatie bij de Hambroekplassen nu actief te ontwikkelen en daaraan een hoge prioriteit te geven. Enkele jaren geleden las ik daarover in de kranten enthousiaste plannen voor vakantiewoningen nabij de Hambroekplassen. Sedertdien lees ik daarover niets meer.
In de gemeentelijke reactie d.d. 13 juli 2021 werd aangegeven dat Leisurelands achter de schermen druk bezig is met de plannen voor de Hambroekplassen en dat de gemeente Berkelland nauw bij dat proces is betrokken. Gehoopt werd dat ik hiermee voldoende ben geinformeerd.

Ik merk het volgende op.
Het actief ontwikkelen van verblijfsrecreatie bij de Hambroekplassen is, denk ik voor Borculo zeer belangrijk met het oog op de leefbaarheid en het vergroten van de aantrekkimgskracht van Borculo.
De plannen om bungalows te realiseren rondom de Hambroekplas dateren al uit de jaren negentig. Leisurelands is sinds 2013 eigenaar van twee Hambroekplassen en kocht in 2020 de derde plas.Het ambitieuze plan voor drijvende bungalows werd in 2018 geopenbaard .Nu hoor en lees ik niets meer daarover.
Het plan Leef is een perfecte aanzet, maar je kunt, denk ik, meer effecten bereiken met een creatief plan voor verblijfsrecreatie.
Mede door de Corona perikelen zijn en worden overal in het land plannen ontwikkeld voor vakantieparken. Het investeringsklimaat is optimaal.
Ik denk dat het gebied van de Hambroekplassen naast de recreatieve betekenis ook een rol kan spelen in het kader van de klimaatverandering. Dan ontstaat daarnaast ook nog het argument van de duurzaamheid. Momenteel ondervindt de hele wereld en zeker ook Nederland de effecten van de klimaatverandering, zoals wateroverlast, maar ook waterschaarste.

Ook in de Achterhoek zijn problemen met waterschaarste en wateroverlast. Het Waterschap Rijn en IJssel voert een actief beleid, waarbij ook gemeenten en provincie worden betrokken.
Onlangs heb ik hierover geluisterd naar een interessant intervieuw met de Watergraaf over o.a. het probleem van waterberging. Hij memoreerde dat het moeilijk is in de Achterhoek een groot waterbergingsgebied te vinden. Toen dacht ik direct aan het grote gebied van de Hambroekplassen Als het mogelijk is in dat gebied een plan te ontwikkelen voor recreatiewoningen in combintie met een Waterbergingsplan, dan is m.i.sprake van een uniek project.

In het voorstel Acualisatie Beleef het in Berkelland inclusief uitvoeringsagenda 2021- 2024 lees ik op blz 21 " wij moeten onze leefomgeving voorbereiden op de klimaatverandering. We zullen moeten leren omgaan met grote hoeveelheden water (hevige regenval en binnenkomend water vanuit het buitenland) droogteperioden en hoge temperaturen." In deze woorden zie ik aanknopingspunten om over het bovenstaande te brainstormen met Leisurelands,Waterschap, provincie . Maar ik denk ook dat het van groot belang is actief te communiceren met de bevolking en het gebied. Want, zeker bij een vroegtijdig communiceren met de bevolking ,kunnen interessante ideeen ontstaan, die de draagkracht kunnen vergroten, maar ook het vertrouwen in de overheid.

Verblijfsaccommodaties en verduurzaamheid, de raad zal dit moeten oppakken. Wordt dit actief uitgevoerd, dan hebben de plannen van Leef nog meer kansen van slagen. We moeten de mensen binden aan onze stad, maar dan moeten ze er ook kunnen overnachten.

gemeente Berkelland

Commissie Bestuur en Sociaal

Toezeggingen t/m 11-05-2021

Volg-nr.	Omschrijving toezegging	Datum toezegging	Team	Streefdatum gereed	Datum gereed
1.	Jaarlijkse evaluatie Regionaal Beweeg en Sport akkoord	21-05-2019	Team Opdrachtgever schap (JW)	~~Q1 2021~~ Q2 2021	
2.	Provincie raadplegen over mogelijkheid tunnel onder de N315 naar campus Wildbaan	25-06-2020	Opdrachtgevers/ projecten (AO)	Q2 2021	
3.	Bij ontwikkeling Campus Wildbaan ook kijken naar mogelijkheden 'oude Gamma terrein'	25-06-2020	Opdrachtgevers/ projecten (AO)	Q2 2021	
4.	*Indien noodzakelijk* kijken naar oplossingen voor chloor/bleek opslag van zwembad 't Timpke	25-06-2020	Opdrachtgevers/ projecten (AO)	Q2 2021	
5.	Vwb locatie Beukenlaan na vertrek Staring inzetten op herontwikkeling(smogelijkheden) zoals bijvoorbeeld woningen.	25-06-2020	Opdrachtgevers/ projecten (HH)	2023	
6.	Kleine zorgaanbieders worden goed begeleid en de raad zal goed meegenomen worden in het proces Regionale inkoop WMO en Jeugdhulp	01-12-2020	Team opdrachtgevers (EW)	Voortdurend tot start nieuwe inkoop (1 januari 2022)	
7.	Raad informeren over de middelen die nav corona worden toegevoegd op het gebied van welzijn en leefstijl.	30-03-2021	Team opdrachtgevers (EW)	Na de meicirculaire (juni 2021)	
8.	In raadsbrief over stand van zaken onderzoek binnensport Eibergen aandacht besteden aan tijdschema en betrokkenheid bedrijfsleven.	11-05-2021	Team Projecten (JW)	Eind mei	
9.	In het POHO sonderend voorleggen hoe wordt aangekeken tegen een ombudsman / klachtenfunctionaris specifiek voor zorg	11-05-2021	Team opdrachtgevers (EW)	Q3 2021	
10.	Raad informeren over uitkomsten van de pilot rondom de inkoop jeugd en Wmo in Winterswijk en Oost-Gelre	11-05-2021	Team opdrachtgevers (EW)	2023 (na eerst uitkomsten pilot)	

M E M O

Aan: Raden gemeente Berkelland, Oost Gelre, Winterswijk

Van: SDOA

Onderwerp: Gunning verbouwing Werkleerbedrijf

In juni hebben de raden positief besloten op het inrichtingsplan Samen aan het stuur. Ook is positief besloten over de verbouwingskosten. Inmiddels zijn offertes ontvangen en beoordeeld m.b.t. de verbouwing van het pand aan de Batterij 10-12 tot een Werkleerbedrijf waarin zowel Werkbaan Oost als de SDOA worden gevestigd.

In onderstaande tabel ziet u de geoffreerde verbouwingskosten in de derde kolom:

Verbouwingskosten	**Inschatting oktober 2020**	**Stavaza mei 2021**	**Stavaza na aanbesteding**	**Verschil**
Bouwkundig	€ 1.100.000	€ 1.645.750	€ 1.381.500	-€ 264.250
Installaties	€ 900.000	€ 1.968.474	€ 1.989.999	€ 21.525
Overig (stichtingskosten)	€ 0	€ 116.050	€ 131.050	€ 15.000
Onvoorzien	€ 200.000	€ 233.000	€ 309.951	€ 76.951
Prijsstijgingen aanbesteding		€ 550.000		-€ 550.000
Totaal	**€ 2.200.000**	**€ 4.513.274**	**€ 3.812.500**	**-€ 700.774**

Totaalbedrag is inclusief onvoorzien, maar exclusief BTW. Inclusief vaste inrichtingskosten en exclusief losse inrichtingskosten. (Vaste inrichtingskosten zijn kosten voor nagelvast met het gebouw verbonden onderdelen zoals een balie, een vouwwand of vloerbedekking. Losse inrichtingskosten zijn kosten voor meubilair, magazijnstellingen of keukenapparatuur).

Het totaal ligt € 700.774, - lager dan de begroting van € 4.513.274, - zoals deze was voorgelegd aan de raden in juni. In toelichting hierop kan het volgende worden gemeld:

- In de opgestelde bouwbegroting van mei 2021 is rekening gehouden met mogelijke ontwikkelingen in de grondstofprijzen. De gegunde bouwonderneming is een grote landelijke speler die daardoor scherp kan inkopen ondanks de huidige ontwikkelingen in de markt. Dit maakt dat de bouwkundige kosten lager uitvallen.
- In de raming richting de raden in juni is voorzichtigheidshalve rekening gehouden met mogelijke prijsstijgingen in het aanbestedingstraject voor een bedrag van € 550.000. Deze post komt nu te vervallen, omdat de geoffreerde bedragen incl. mogelijke prijsstijgingen van bouwmaterialen zijn. Dit risico komt nu voor rekening van de gegunde partijen.
- In de post onvoorzien is nog steeds rekening gehouden met 7% onvoorziene kosten.

Het DB van de SDOA heeft op 8 juli voorlopig gegund. Na afloop van de bezwaartermijn zal het DB van de SDOA overgaan tot definitieve gunning op 23 juli en zal worden gestart met de verbouwing.

De verbouwingskosten vallen na voorlopige gunning € 700.774 lager uit. In het inrichtingsplan is gemeld dat de jaarlijkse kapitaallasten € 115.664 hoger zouden uitvallen dan in huisvestingsvisie Samen aan het Stuur die in november 2020 is vastgesteld door de raden was opgenomen. Doordat de verbouwingskosten nu lager uitvallen, zijn deze meerkosten terug gebracht naar € 80.000. Per gemeente:

Berkelland:	€ 32.080
Oost Gelre:	€ 18.640
Winterswijk:	€ 29.280

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

ACTIEVE SCHRIFTELIJKE INFORMATIEVOORZIENING

Bestemd voor: Commissie Bestuur en Sociaal d.d. 7 september 2021
Van: wethouder Gerda ter Denge
Datum verzending: 7 september 2021

Middelen corona welzijn en leefstijl
In de commissievergadering van 30 maart heb ik toegezegd u te informeren over de middelen die naar aanleiding van corona worden toegevoegd op het gebied van welzijn en leefstijl. In de meicirculaire van 2021 zijn er inderdaad middelen toegevoegd aan de algemene uitkering. Het gaat bij benadering om de volgende toevoegingen:

- Extra begeleiding kwetsbare groepen: 109.000
- Bestrijden eenzaamheid ouderen: 115.000
- Perspectief Jeugd en Jongeren: 33.000
- Jongerenwerk Jeugd: 24.000
- Mentale ondersteuning jeugd: 20.000
- Activiteiten ontmoetingen jeugd: 13.000

In totaal bedraagt dit: € 314.000. Deze middelen zijn niet geoormerkt en daarmee vrij besteedbaar. In de bestuursrapportage wordt u voorgesteld een gedeelte van deze middelen in te zetten voor jongerenwerk (€ 35.000) en opbouwwerk (€80.000). Wanneer we om inhoudelijke gronden meer inzet van deze middelen nodig vinden, leggen we dit voor aan uw raad.

Online platform vrijwilligers en burenhulp op Berkellandwijzer
Deze maand gaat het platform van vrijwilligersaanbod online. Vraag en aanbod van vrijwilligersvacatures komen hier samen, evenals de burenhulpvragen. We noemen het platform Berkellanddoet en het krijgt een plek op Berkellandwijzer.
Vrijwilligersorganisaties, maar ook inwoners gaan we actief informeren en enthousiasmeren om gebruik te maken van het platform en te reageren op de verschillende mooie vrijwilligersvacatures en burenhulpvragen.

gemeente Berkelland

C: Q. Dikschei
T: 0545-250 250
E: info@gemeenteberkelland.nl
Bezoekadres: Marktstraat 1, Borculo

Gemeenteraad gemeente Berkelland

Zaaknummer : 26283
Onderwerp : Update informatievoorziening coronacrisis in Berkelland
Verzonden : 7 september 2021

Geachte leden van de raad,

Met deze brief geven we u een update over de actuele ontwikkelingen.

Effecten van de coronacrisis
Van 3 maart 2020 tot en met 6 september 2021 (peildatum: 06-09-2021) zijn 4292 besmettingen geregistreerd. Er zijn in de gemeente Berkelland in diezelfde periode 43 inwoners geregistreerd overleden aan het virus. De kern Eibergen kent al sinds het begin in absolute aantallen het meeste aantal besmettingen. Qua ziekenhuisopnames kenden we in de gemeente Berkelland een piek in week 44 van 2020 met 12 opnames en in week 16 van 2021 met 10 ziekenhuisopnames. De afgelopen 10 weken wordt er gemiddeld 1 inwoner van de gemeente Berkelland per week opgenomen in het ziekenhuis met Covid-19. Na diverse 'golven' zijn wij als regio Noord- en -Oost Gelderland weer gedaald naar de classificatie 'zorgelijk'.

	Geregistreerd positief *Vanaf 3 maart 2020 tot heden (06-09-2021)*
Beltrum	347
Borculo	611
Eibergen	1203
Geesteren	139
Gelselaar	63
Haarlo	66
Neede	895
Rekken	117
Rietmolen	147
Ruurlo	704
Overleden	43
TOTAAL	**4292**

Vaccineren in de gemeente Berkelland
De afgelopen maanden zijn er bijna 30 duizend inwoners van de gemeente Berkelland gevaccineerd. Voor een groot deel is dit gebeurd in de regionale vaccinatielocatie 't Timpke in Borculo. Zowel de GGD, 't Timpke, als de gemeente kijken met grote tevredenheid terug op de wijze waarop de vaccinatie hier is ingevuld. Inmiddels is de locatie weer beschikbaar voor de diverse sportverenigingen.

De GGD streeft naar een vaccinatiegraad van ten minste 85%. In de gemeente Berkelland doen we het regionaal en landelijk gezien goed, maar vallen er drie zaken op:

1) De vaccinatieopkomst bij inwoners tot en met 40 jaar ligt nog onder de streefwaarde van 85%;
2) De opkomst is het laagst onder 12 tot 17 jarigen;
3) De opkomst is vergelijkbaar tussen de verschillende wijken en dorpen in de gemeente Berkelland.

Vaccinatieopkomst per wijk (inwoners 16+).

	# inwoners 16+	# vaccinatie gestart	% vaccinatie gestart
Wijk 00 Borculo	8.870	7.402	83%
Wijk 01 Eibergen	10.660	8.824	83%
Wijk 02 Beltrum	2.450	2.142	87%
Wijk 03 Neede	8.950	7.480	84%
Wijk 04 Ruurlo	6.645	5.554	84%
Totaal 16+	**37.575**	**31.402**	**84%**

Vaccinatieopkomst van 12-40 en 41+

leeftijdsgroep	# inwoners 12+	# vaccinatie gestart	# vaccinatie (nog) niet gestart
12-40	13.104	9.918	3.186
41+	26.614	24.399	2.215
Totaal 12+	**39.718**	**34.317**	**5.401**

Om de doelgroep te bereiken die nog niet gevaccineerd is, zal de GGD in samenwerking met de gemeente komende weken in de verschillende kernen flexibel gaan vaccineren. Hiervoor gaan we op zoek naar locaties in de hierboven genoemde wijken/kernen. In overleg met de GGD worden de dagen gepland waarop zij aanwezig zijn. Mocht het vinden van geschikte locaties niet lukken, dan is er de mogelijkheid om een bus of mobiele unit in te zetten. Daarnaast zullen een aantal doelgroepen, zoals statushouders en arbeidsmigranten, via sleutelfiguren worden benaderd. Daarbij is uiteraard ook aandacht voor eventuele taalbarrières. In onderstaande grafiek is te zien hoe de vaccinatie-opkomst is in Berkelland binnen de verschillende leeftijdsgroepen, in vergelijking met het landelijke gemiddelde.

Vaccinatie-opkomst naar leeftijd (gemeente Berkelland, 01-09-2021)

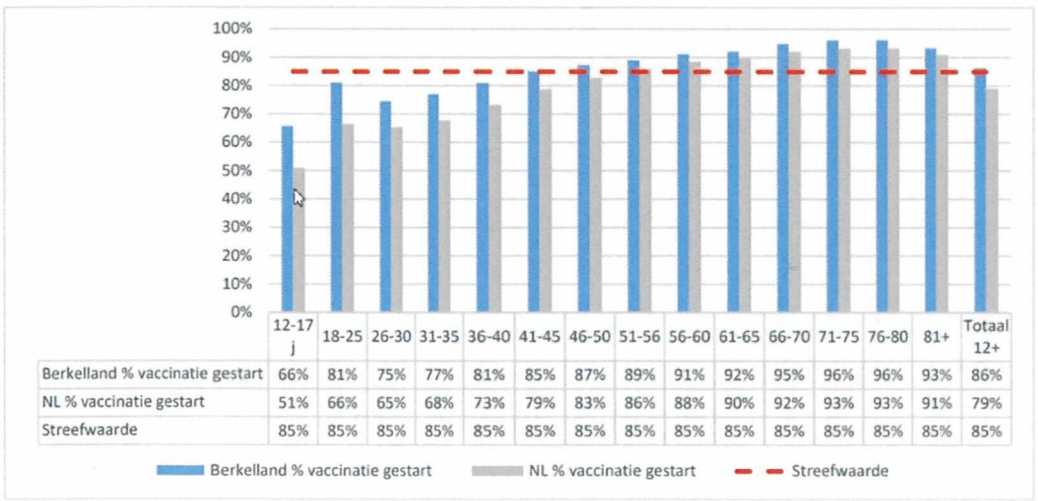

	12-17 j	18-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-56	56-60	61-65	66-70	71-75	76-80	81+	Totaal 12+
Berkelland % vaccinatie gestart	66%	81%	75%	77%	81%	85%	87%	89%	91%	92%	95%	96%	96%	93%	86%
NL % vaccinatie gestart	51%	66%	65%	68%	73%	79%	83%	86%	88%	90%	92%	93%	93%	91%	79%
Streefwaarde	85%	85%	85%	85%	85%	85%	85%	85%	85%	85%	85%	85%	85%	85%	85%

Financiële gevolgen corona
In bijlage I is een update opgenomen ten aanzien van de TONK regeling (Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten). In dit overzicht zijn de verlengingen per 1 juli en de herbeoordelingen n.a.v. de gewijzigde beleidsregels separaat in beeld gebracht. Tot op heden zijn bij de heroverweging van de 19 in eerste fase afgewezen aanvragen er:

- 7 aanvragen alsnog toegekend op basis van de gewijzigde beleidsregels;
- 3 aanvragen na herbeoordeling als afwijzingen in stand gebleven.

In bijlage II is een update opgenomen ten aanzien van de TOZO regeling (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers).

Perspectief en samenleving
We zijn in afwachting van de persconferentie op 17 september van het Kabinet. Dan wordt duidelijk of de eerder genoemde versoepelingen doorgaan en op welke wijze er wordt omgegaan met de coronatoegangsbewijzen. In de gemeente Berkelland hebben er onder andere in Rekken en Beltrum evenementen plaatsgevonden met maximaal 750 personen met het principe 'Testen voor Toegang'. Dit is goed verlopen. Na ieder evenement monitoren we het aantal besmettingen in de desbetreffende kern. De vraag naar feesten/evenementen is groot. We zien in de hele Achterhoek dat er veel (illegale) feesten worden gehouden. We handhaven hier zoveel mogelijk op met politie en BOA's, en er zijn al een aantal (preventieve) lasten onder dwangsom uitgereikt.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Berkelland,

de secretaris,	de burgemeester,
M.N.J. Broers.	drs. J.H.A. van Oostrum

Kopie aan:
-Archief

Commissie Bestuur en Sociaal

Dossiernummer	2834
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 september 2021
Agendapunt	8
Omschrijving	Voorstel bespreekstuk / Eerste bestuursrapportage 2021 Sociale Dienst Oost Achterhoek

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur en Sociaal	7 september 2021

gemeente Berkelland

Zaaknummer	:	204730
Raadsvergadering	:	**21-09-2021**
Onderwerp	:	**Eerste bestuursrapportage 2021 Sociale Dienst Oost Achterhoek**
Collegevergadering	:	20-07-2021
Portefeuillehouder	:	Wethouder G.J. Teselink
Steller	:	Ligtenbarg, Michel, Team Opdrachtgeverschap C

tel. : 0649235932

Te nemen besluit
Geen zienswijze indienen op de eerste bestuursrapportage 2021 Sociale Dienst Oost Achterhoek.

Waarom dit voorstel en wat is het effect
Op 12 juli 2021 heeft de gemeenschappelijke regeling Sociale Dienst Oost Achterhoek de eerste bestuursrapportage 2021 aangeboden. De gemeenteraad wordt met de bestuursrapportage geïnformeerd over de onderwerpen met inhoudelijke- en/of financiële ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen worden aan de hand van de operationele doelstellingen uit de begroting 2021 weergegeven. Het Algemeen Bestuur van de Sociale Dienst Oost Achterhoek ontvangt de zienswijze van de gemeenten voordat zij op 1 oktober 2021 een besluit neemt.

Argumentatie
1.1. De eerste bestuursrapportage 2021 Sociale Dienst Oost Achterhoek geeft geen aanleiding tot het indienen van een zienswijze.
Wij noemen hieronder per programma de belangrijkste inhoudelijke en financiële ontwikkelingen:

Programma Werk en Activering
De ontwikkeling van het aantal bijstandsuitkeringen als gevolg van de coronacrisis is niet met zekerheid te ramen. Door Berenschot is voor 2021 een mogelijke toename van 8% geprognosticeerd. Op grond hiervan is de begroting 2021 van de SDOA vorig jaar in de Tweede bestuursrapportage 2020 overeenkomstig aangepast. De toename van het bijstandsvolume bij de SDOA is in de afgelopen maanden beperkt gebleven. De verwachting is dan ook dat de prognose van Berenschot voor 2021 te pessimistisch is geweest. De recente ramingen van het CPB laten ook een positiever beeld zien dan vorig jaar en bevestigen daarmee dit beeld bij de SDOA. De raming voor de ontwikkeling van het aantal bijstandsuitkeringen bij de SDOA wordt daarom bijgesteld. Voor 2021 wordt er rekening mee gehouden dat het bijstandsvolume mogelijkerwijs toeneemt met 4,3%. De impact hiervan op de begroting is weergegeven onder programma Inkomen.
Het aantal plaatsingen met langdurige loonkostensubsidie neemt gestaag toe. De raming voor de uitgaven voor de langdurige loonkostensubsidies dient te worden bijgesteld op basis van de eindstanden van de plaatsingen per eind 2020 en de verwachte toename van het aantal plaatsingen. Voor Berkelland betekent dat een verwachte toename met 10 (van 97 naar 107).
WSW detachering omzet heeft per saldo een bijstelling van €136.063,- negatief. De verwachtte omzet is lager dan de primitieve begroting en is een gevolg van de coronacrisis.
Op de exploitatie van SDOA heeft de gemeente een positief resultaat van €200.937,-.

Programma Inkomen

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

De begroting 2021 moet voor de uitgaven en de baten van de Tozo regelingen worden bijgesteld. De raming is gebaseerd op de eerste twee voorschotten van 2021. Deze voorschotten zijn door de SDOA reeds van de gemeenten ontvangen. De resterende saldi van de in 2020 ontvangen voorschotten worden in juni met de gemeenten/SZW verrekend. Deze terugbetalingsverplichting is opgenomen op de balans en leidt derhalve niet tot een resultaat in de exploitatie.
De verwachte toename van het aantal bijstandsuitkeringen is bijgesteld van +8,0% naar +4,3%. Dit leidt voor Berkelland tot het aantal van 585 bijstandsuitkeringen per ultimo 2021 (eindstand 2020: 561).
De inkomenswaarborg (Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz) heeft per saldo een positieve afwijking van €406.000,- op de programmakosten zonder TOZO en zonder extra budget die in de Perspectiefnota 2021 is opgenomen voor de Buig van €1.200.000,-. De positieve afwijking komt door bijstelling van bestandstoename naar beneden. Op de uitvoeringskosten is sprake van een negatieve afwijking van €39.000,-.

Programma Ondersteuning
Het doel van de regeling 'TONK' is om huishoudens die vaak (net) niet in aanmerking komen voor de eerder ingevoerde steun- en herstelpakketten ruimhartig financieel te ondersteunen met een focus op woonkosten. In de begroting worden zowel de lasten als de baten verhoogd met € 303.000. Dit is gebaseerd op de eerste tranche van het voorschot van het Rijk dat aan gemeenten beschikbaar is gesteld. Op dit moment lijkt dit toereikend op basis van de huidige uitgaven van deze regeling.
De pilot meedoenarrangement volwassenen is gestart. Volwassenen met een inkomen tot 110% kunnen aanspraak maken op deze regeling. Wanneer ze in aanmerking komen dan krijgen ze een bedrag van 300 euro per jaar toegekend in de meedoenapplicatie dat ze kunnen inzetten voor sportieve en culturele activiteiten om (weer) mee te kunnen doen in de maatschappij. De geraamde bedragen voor de meedoenregeling voor volwassenen van de gemeente Berkelland zijn in de begroting 2021 opgenomen. Dit leidt tot een bijstelling van de begroting van de lasten voor de meedoenregelingen, waarbij de bijdrage voor Berkelland met €138.000 verhoogd wordt. Dit bedrag wordt volledig gedekt uit hiervoor gereserveerde projectgelden in het uitvoeringsprogramma 'Samen Denken Samen Doen'.
Er is sprake van doorgeleiding van signalen van betalingsachterstanden aan gemeenten. Maandelijks worden signalen van betalingsachterstanden door vaste lasten partners aangemeld bij de SDOA en door de SDOA doorgezet naar de juiste gemeente. Deze signalen worden door de gemeenten opgepakt en dit draagt bij aan een sluitende aanpak.
Ondersteunende diensten heeft per saldo een positief resultaat van €38.000,-. De bijdrage van het meedoen arrangement volwassen kan volledig gedekt worden uit het projectbudget van het uitvoeringsprogramma 'Samen Denken Samen Doen'. De bijdragen in het kader van de TONK worden voor 100% gedekt door het ministerie.

Programma Overhead en algemene kosten/ Bedrijfsvoering
Eind 2019 hebben de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk een besluit genomen in het kader van ‘Samen aan stuur’: één uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen binnen het sociaal domein. Het advies van mei 2019 van ‘Radar, bureau voor sociale vraagstukken’ werd opgevolgd. De gemeenten komen weer in de 1e lijn en de Sociale Dienst Oost Achterhoek wordt een tweedelijnsorganisatie (2e lijn). De 1e en 2e lijn gaan nauwer samenwerken, ze komen ‘Samen aan het stuur’. Om de overgang naar een nieuwe organisatie/het werkleerbedrijf te maken worden eenmalige kosten gemaakt. Deze kosten bestaan onder andere uit de inzet van de externe projectleiders (voor de bestuursopdracht Samen aan het stuur, de verbouwing/huisvesting en de ICT). Daarnaast kosten zoals het ontwikkelprogramma, eenmalige ICT kosten, het bouwen van een nieuwe website, verhuiskosten en het externe formatieonderzoek. Deze transitiekosten worden vooralsnog ingeschat op afgerond € 300.000. Dekking van deze kosten wordt gezocht in de begrotingen van de SDOA en Werkbaan Oost.
Vooruitlopend op de samenvoeging van Werkbaan Oost en de SDOA is een nieuwe locatie gehuurd per 1 juli 2021 op de Laarberg in Groenlo. Het pand wordt in de navolgende periode geschikt gemaakt voor het te vormen Werkleerbedrijf. De gemeenteraad is geïnformeerd over de hiermee samenhangende kosten. Tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur (AB) van SDOA op 2 juli jl. is de zienswijze besproken van gemeente Berkelland zoals vastgesteld tijdens de gemeenteraadsvergadering van 22 juni jl.. Besloten is dat SDOA een inspanning zal leveren om meerkosten die ontstaan uit de verbouwing voor het werkleerbedrijf te dekken binnen de

totale begroting van SDOA en WBO. De resultaten van de inspanning worden opgenomen in de tweede bestuursrapportage 2021 van de SDOA. Het voorstel zal van tevoren worden voorgelegd aan het AB.
De omvang van de totale formatie bij de SDOA wordt berekend op basis van klantaantallen. De klantaantallen per 1 januari 2021 liggen hoger dan waarmee in de begroting 2021 is gerekend. Het personeelsbudget dient te worden verhoogd met € 265.000. Binnen de SDOA wordt gestuurd op inzet van formatie. Met het Dagelijks Bestuur zijn daarnaast afspraken gemaakt dat met de aanname en inzet van personeel ook rekening wordt gehouden met de aanstaande samenvoeging van de SDOA met Werkbaan Oost.
Het programma overhead en algemene kosten heeft per saldo een negatief resultaat van €103.000,-. De totale formatie bij SDOA wordt berekend op basis van klantaantallen. De klantaantallen per 1 januari 2021 liggen hoger dan waarmee in de begroting 2021 is gerekend. Het personeelsbudget dient volgens SDOA te worden verhoogd met €265.000. Voor Berkelland betekent dat een verhoging van €103.000,-. Onduidelijk is hoe de voorgestelde verhoging van het personeelsbudget zich verhoudt tot de vaste en flexibele schil.

Kanttekeningen en risico's
Er is een bestandstoename zichtbaar
De meest recente bestandscijfers laten zien dat de werkelijke bestandstoename circa 1% bedraagt. Dit blijft weliswaar binnen de verwachte bestandstoename voor 2021 van 4,3%, maar getracht wordt om de toename zo laag mogelijk te houden. Het lijkt voor nu niet realistisch om te streven naar een bestandsdaling. Wij verwachten van SDOA dat zij zich maximaal blijft inspannen om de bestandstoename zoveel mogelijk te beperken.

Financiën
Er is een negatief resultaat op de Buig inkomsten van €1.668.035,-. De voorlopige Vangnet compensatie* is berekend op €267.924,-. Het negatieve effect op de Buig is gebaseerd op de nadere voorlopige Buig. Op de exploitatie van SDOA heeft de gemeente een positief resultaat van €200.937,-.
Dit betekend per saldo een negatief resultaat van €1.199.175,-.
*Op basis van de eerste bestuursrapportage van SDOA en de voorwaarden van de vangnetregeling 2021 denken wij in aanmerking te komen voor de vangnetregeling voor een bedrag van € 267.924,-. In het najaar kunnen we de informatie waarop we de begroting baseren actualiseren op grond van de tweede bestuursrapportage van SDOA en de definitieve BUIG-uitkering.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking
.

Communicatie
Niet van toepassing

Initiatief, participatie en rol gemeente
Op grond van de gemeenschappelijke regeling wordt de gemeenteraad gevraagd om een zienswijze. Het Algemeen Bestuur stelt, de zienswijze van de gemeenteraad te hebben gehoord, de bestuursrapportage vast.

Planning en evaluatie
Op 1 oktober 2021 komt het Algemeen Bestuur bij elkaar om de eerste bestuursrapportage 2021 vast te stellen.

Alternatieven
Niet van toepassing

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering : 21-09-2021

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 20-07-2021;

b e s l u i t :

Geen zienswijze indienen op de eerste bestuursrapportage 2021 Sociale Dienst Oost Achterhoek.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 21-09-2021

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Eerste bestuursrapportage 2021 Sociale Dienst Oost Achterhoek

.

Sociale Dienst
Oost Achterhoek

Correspondentieadres
Postbus 109
7140 AC Groenlo

T: 0544 47 42 00

E: info@socialedienstoostachterhoek.nl
I: www.socialedienstoostachterhoek.nl
Banknr: NL13BNGH0285144715

Het college van Burgemeester &
Wethouders van de gemeente Berkelland
Postbus 200
7270 HA BORCULO

Onderwerp : Eerste bestuursrapportage 2021
Bijlage(n) : 1
Ons kenmerk:
Datum : 12 juli 2021

Geacht college,

Hierbij ontvangt u van ons de eerste bestuursrapportage 2021.

Het Algemeen Bestuur van de Sociale Dienst Oost Achterhoek ontvangt graag de zienswijze van de gemeenten voordat zij op 1 oktober 2021 een besluit neemt over de begrotingswijzigingen naar aanleiding van deze rapportage.

Eerste bestuursrapportage 2021
In deze rapportage melden wij de ontwikkelingen sinds de vaststelling van de eerste begrotingswijzigingen voor 2021 die in de tweede bestuursrapportage 2020 zijn gedaan.

In de eerste bestuursrapportage 2021 is op pagina 38 een financiële samenvatting opgenomen van de onderwerpen waarop wij middels de tweede wijziging van de begroting 2021 besluitvorming van het Algemeen Bestuur vragen.

De financiële consequenties zijn tevens in totaal en per gemeente opgenomen in de bijlagen "Overzichten baten en lasten per gemeente" 2021.

Voor vragen verzoeken wij u contact op te nemen met de heer T. Hemelman, controller, via e-mail t.hemelman@socialedienstoostachterhoek.nl.

Zienswijze
Graag ontvangen wij voor 1 oktober 2021 de zienswijze van uw gemeente op de tweede begrotingswijziging 2021.

Met vriendelijke groet,
Namens het Dagelijks Bestuur van de Sociale Dienst Oost Achterhoek,

T.A. Beijer
Directeur

Eerste Bestuursrapportage 2021

Sociale Dienst Oost Achterhoek

gemeente Berkelland

gemeente Oost Gelre

gemeente Winterswijk

Inhoudsopgave

Inleiding 3
Managementsamenvatting 4
1. Programma Werk en Activering 6
2. Programma Inkomen 17
3. Programma Ondersteuning 27
4. Programma Overhead en algemene kosten / Bedrijfsvoering 34
5. Samenvatting besluitvorming 38
BIJLAGEN 39
Bijlage 1 Overzichten baten en lasten per gemeente 40
Bijlage 2 Overzicht raming saldo BUIG budgetten 2021 48

Inleiding

Algemeen
In deze Eerste bestuursrapportage 2021 zijn de onderwerpen met inhoudelijke - en/of financiële ontwikkelingen beschreven. Deze ontwikkelingen worden aan de hand van de operationele doelstellingen uit de begroting 2021 weergegeven. De volgorde in de behandeling van onderwerpen sluit aan bij de begroting 2021 van de SDOA. Deze volgorde zegt niets over de impact van deze ontwikkelingen op deze begroting. Daar waar de ontwikkelingen leiden tot financiële consequenties zijn deze verwerkt in hoofdstuk 5.

De missie en visie richten zich op de zelfredzaamheid en participatie van inwoners. Om dit te realiseren zijn er arrangementen ontwikkeld voor alle doelgroepen, gericht op volledige dan wel gedeeltelijke zelfredzaamheid en participatie in de samenleving. Immers: iedereen doet mee! Dat betekent ook dat iedereen een steentje bijdraagt in de samenleving door middel van werk of anders vrijwilligerswerk.

Managementsamenvatting

De uitbraak van het coronavirus beïnvloedt sinds maart 2020 Nederland en de rest van de wereld. Door de overheid zijn maatregelen opgelegd om de uitbraak van het virus te beperken en zo gecontroleerd mogelijk te kunnen laten plaatsvinden. Er zijn economische gevolgen. Dit heeft zijn weerslag op de dagelijkse werkzaamheden van de SDOA welke slechts voor een deel te voorzien zijn.

Ondanks deze onzekere periode bevestigt deze rapportage dat de SDOA bij het bereiken van haar doelstellingen voor 2021 op koers ligt:

- Er wordt uitvoering gegeven aan regelingen uit het steun- en herstelpakket (TONK, Tozo, heroriëntatie van ondernemers);
- Ondanks de beperkingen die Corona met zich meebrengt, wordt de dienstverlening zo goed als mogelijk gecontinueerd;
- Er wordt toegewerkt naar de vorming van het nieuwe werkleerbedrijf en de dienstverlening wordt hierop aangepast.

Belangrijke ontwikkelingen
In deze Eerste bestuursrapportage worden onder andere begrotingswijzigingen voorgesteld vanwege:

- De bijstelling van de mogelijke bestandsstijging als gevolg van corona.
  In de begroting na de Tweede bestuursrapportage 2020 is rekening gehouden met een mogelijke stijging van 8% in 2021. Deze wordt gezien de ontwikkelingen in de laatste maanden bijgesteld naar +4,3%.

- Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)
  Een van de Corona steunmaatregelen betreft de TONK-regeling. Via deze regeling kunnen inwoners die vanwege inkomensderving hun woonlasten niet meer (volledig) kunnen betalen een vergoeding ontvangen. De raming in de Eerste bestuursrapportage is gebaseerd op het budget dat de gemeenten hiervoor in de eerste tranche hebben ontvangen. Dit budget lijkt vooralsnog voldoende om de uitgaven te dekken.

- Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)
  De Tozo regelingen zijn verlengd en de vijfde Tozo regeling is inmiddels aangekondigd. De uitgaven zijn gebaseerd op de door de gemeenten ontvangen voorschotten in 2021 en het restant van de bevoorschotting in 2020.

- Meedoenregeling volwassenen Berkelland
  De gemeente Berkelland heeft een subsidieregeling voor volwassenen vastgesteld. De uitvoering hiervan is belegd bij de SDOA. In deze bestuursrapportage worden de hiermee gepaard gaande lasten begroot en de overeenkomstige bijdrage vanuit de gemeente Berkelland verhoogd.

In de samenvatting van de Eerste Bestuursrapportage 2021 (hoofdstuk 5) zijn alle voorgestelde budgetaanpassingen op een rij gezet. De mutaties zijn in de bijlagen van de bestuursrapportage ook nog per gemeente per product in beeld gebracht. Deze budgetaanpassingen vormen de tweede begrotingswijziging 2021.

Onderstaand worden de wijzigingen in de bijdragen per gemeente per programma weergegeven. De bijdrage voor de Bbz-Tozo regelingen zijn door de gemeenten al aan de SDOA betaald.

Wijzigingen bijdragen gemeenten begroting 2021			
Programma	**Berkelland**	**Oost Gelre**	**Winterswijk**
Werk en activering			
** re-integratie en beschut werk*	-17.000	-33.000	7.000
** loonkostensubsidies*	129.000	-54.000	-97.000
Inkomen			
** inkomensondersteuning*	-1.133.000	-661.000	-1.075.000
** Bbz-Tozo regeling*	1.897.000	1.192.000	1.192.000
Ondersteuning			
** bijzondere bijstand/minima*	246.000	81.000	119.000
Overhead en algemene kosten			
** uitvoeringskosten*	99.000	63.000	103.000

Een positief bedrag in bovenstaande tabel betekent hogere bijdrage vanuit de gemeente.

1. Programma Werk en Activering

1.1 Visie:
"Door samenwerking met ketenpartners proactief inzetten op een zo optimaal mogelijke deelname van onze inwoners aan de samenleving. Financiële en sociale zelfredzaamheid is hierin een belangrijk streven."

1.2 Programmadoelen:

Iedere uitkeringsgerechtigde in de Participatiewet (PW) zet zich actief in. Dit om zijn traject naar werk, of zijn traject om sociaal actief te zijn te doen slagen.

Vanuit een inclusieve arbeidsmarktgedachte gedetacheerde medewerkers Wet sociale werkvoorziening (Wsw) in een zo regulier mogelijke werksetting te plaatsen.

Het plaatsen en begeleiden van medewerkers nieuw Beschut Werk in een zo regulier en lokaal mogelijke werksetting.

1.2.1 Bestandsdaling

Doel: in 2021 het bestandsvolume af te laten nemen,
zodat er minder een beroep wordt gedaan op uitkeringsgelden

Bestandsdaling	
Operationele doelstellingen	**Ontwikkelingen**
1. Doorstroom realiseren van de doelgroep Perspectief naar de doelgroep Werk	A. Doorontwikkeling Eigen Kracht programma B. Start Rode Loper Aanpak en Opijver.nl C. Actualiseren palet aan re-integratie instrumenten D. Medewerking verleend aan onderzoek Rekenkamercommissie Berkelland
2. Realiseren van werk- en werkervaringsplaatsen	A. Inzet jobcoach in het kader van de transitieroute B. Leerwerktrajecten logistiek, transport en zorg
3 Bestandsontwikkeling	A. Verwachting ontwikkeling aantal bijstandsuitkeringen bijgesteld

1.A Doorontwikkeling Eigen Kracht programma
Er is gewerkt aan de doorontwikkeling van het diagnose-instrument, zoals dat vanaf 2022 gestalte moet krijgen binnen het werkleerbedrijf. Eigen Kracht is een programma om het klantbeeld te verkrijgen. Hieruit volgt een individuele klantroute richting werk, ontwikkeling of participatie. Elke klantroute kan lokaal worden doorlopen onder verantwoordelijkheid

van het werkleerbedrijf, maar deze kan afhankelijk van de individuele behoefte ook binnen de werkplaats plaatsvinden. Er wordt een zo regulier als mogelijke werksetting nagestreefd.

1.B Start Rode Loper Aanpak en Opijver.nl
In april 2021 is gestart met het uitvoeringsplan van de Rode Loper 2021-2022, een regionaal project voor begeleiding van jongeren naar werk en/of school. Het accent ligt op het bereiken en begeleiden van jongeren van 16 tot 27 jaar met een startkwalificatie, maar zonder uitkering. De ondersteuning richt zich op het aan het werk of weer naar school gaan van de jongere. De ambitie is om regionaal 750 jongeren te spreken en te ondersteunen via het project en daarbij 200 transitievouchers (van gemiddeld € 1.500) in te zetten. Het project wordt gesubsidieerd door de Provincie Gelderland. Partners zijn o.a. Graafschap College, Leren Werkt, Leerwerkloket, UWV, Werkgeversservicepunt Achterhoek en de sociale diensten, waaronder de SDOA.

In maart 2021 is de campagne Opijver.nl gelanceerd, behorend bij het Achterhoekse Talentenfonds. Dit fonds biedt werkzoekenden, werknemers en zzp'ers vouchers voor her-, bij- of omscholing. De campagne gaat over scholingsvouchers voor her-, bij- of omscholing waarvoor eigenlijk geen voorliggende voorziening beschikbaar is. Het fonds is onderdeel van de sectoroverstijgende aanpak van de arbeidsmarktregio Achterhoek om een Leven Lang Ontwikkelen te stimuleren. De hele arbeidsmarktregio werkt in dit fonds samen: acht gemeenten, het UWV, VNO-NCW en ook de Achterhoekse onderwijsinstellingen. Het fonds is ondergebracht bij het Leerwerkloket. Het leerwerkloket is een regionaal samenwerkingsverband van Onderwijs (Graafschap College/ROC) en Arbeidsmarkt (de SDOA en het UWV).

1.C Actualiseren palet aan re-integratieinstrumenten
Het werken aan de ontwikkeldoel(-en) gebeurt door middel van een heel palet aan re-integratie instrumenten. Deze re-integratie instrumenten vormen de gereedschapskist van de professional. De klantmanager maakt een afweging welk(e) instrument(en) word(en) ingezet om klanten te ondersteunen in hun ontwikkeldoelen en te plaatsen. Daarnaast worden werkgevers ondersteund om inclusief te ondernemen. Deze instrumenten zijn beoordeeld op kwaliteit en gebruik.

1.D Medewerking verleend aan onderzoek Rekenkamercommissie Berkelland
In het laatste kwartaal van 2020 en het eerste kwartaal van 2021 heeft de Rekenkamercommissie in opdracht van de raad van de gemeente Berkelland een onderzoek verricht naar de effectiviteit van re-integratietrajecten. De SDOA heeft hier haar medewerking aan verleend. Overall werd geconstateerd dat instrumenten die worden ingezet bestaan uit die "instrumenten die (…) effectief zijn om mensen uit een uitkering te krijgen en aan het werk te houden". Het college van de gemeente Berkelland heeft toegezegd een aantal van de aanbevelingen voor het eind van het jaar in een plan van aanpak aan de raad voor te leggen.

2.A Inzet jobcoach in het kader van de transitieroute
De SDOA zet in het kader van de transitieroute jongeren jobcoaching in. Studenten krijgen hulp om de startkwalificatie te behalen. Dit verkleint de kans dat zij zonder diploma de school verlaten of (uiteindelijk) een uitkering aanvragen. Door Corona waren er het afgelopen jaar minder mogelijkheden om stagiaires aan te nemen. De verwachting hierdoor is dat meer studenten zich in het schooljaar 2021/2022 zullen melden om ondersteund te worden. Op dit moment heeft de jobcoach nog vier studenten in de begeleiding tot juni 2021 waarvan twee studenten al een toezegging hebben op een baan bij de werkgever.

2.B Leerwerktrajecten logistiek & transport en zorg
Binnen de sectoren transport, logistiek en zorg liggen extra baankansen als gevolg van Corona. In deze sectoren zijn leerwerktrajecten opgestart. Door combitrajecten aan te bieden lopen werken en leren naast elkaar, opgedane kennis kan meteen in de praktijk gebracht worden.

3.A Verwachting ontwikkeling aantal bijstandsuitkeringen bijgesteld
De ontwikkeling van het aantal bijstandsuitkeringen als gevolg van de coronacrisis is niet met zekerheid te ramen. Door Berenschot is voor 2021 een mogelijke toename van 8% geprognosticeerd. Op grond hiervan is de begroting 2021 van de SDOA vorig jaar in de Tweede bestuursrapportage 2020 overeenkomstig aangepast.

De toename van het bijstandsvolume bij de SDOA is in de afgelopen maanden beperkt gebleven. De verwachting is dan ook dat de prognose van Berenschot voor 2021 te pessimistisch is geweest. De recente ramingen van het CPB laten ook een positiever beeld zien dan vorig jaar en bevestigen daarmee dit beeld bij de SDOA.

De raming voor de ontwikkeling van het aantal bijstandsuitkeringen bij de SDOA wordt daarom bijgesteld. Voor 2021 wordt er rekening mee gehouden dat het bijstandsvolume mogelijkerwijs toeneemt met 4,3%. De impact hiervan op de begroting is weergegeven onder programma Inkomen.

1.2.2 Nieuw Beschut Werk

Doel: binnen de taakstelling 2021 arbeidsovereenkomsten aanbieden aan inwoners met de indicatie nieuw Beschut Werk

Nieuw Beschut Werk			
Operationele doelstellingen		**Ontwikkelingen**	
1.	Matchen naar een passende functie in een zo regulier mogelijke werksetting	A. B.	Voortrajecten worden ingezet om een passende werkomgeving te vinden Vaststelling beleidsregels wachtlijst nieuw Beschut Werk
2.	Invulling geven aan de werkgerelateerde begeleidingsbehoefte van de medewerkers nBW	A. B.	Inzet jobcoaching bij plaatsing en eventueel bij het ontwikkelen van nieuwe vaardigheden Face-to-face contact met klantmanagers
3.	Medewerkers van de SDOA bieden ondersteuning bij begeleidingsvraagstukken aan inleners	A.	Bieden van ondersteuning aan inleners door financiële compensatie en trainingen
4.	Cao Aan de Slag	A.	Wenselijkheid toepassing nieuwe cao onderzoeken

1.A Voortrajecten worden ingezet om een passende werkomgeving te vinden
Er is in het eerste kwartaal 2021 aan vijf personen een indicatie afgegeven. Per ultimo april is aan 11 geïndiceerde personen nog geen dienstverband aangeboden. Een aantal personen volgt een voortraject gericht op het trainen van werknemersvaardigheden. Bij de overige personen zijn er persoongerelateerde omstandigheden die maken dat plaatsing nog niet

heeft plaatsgevonden. Tot en met april is er aan één inwoner een dienstverband aangeboden.

Realisatie taakstelling

Realisatie plaatsingen nieuw Beschut Werk 2021	Medewerkers 31-12-2020	Medewerkers 30-04-2021	Taakstelling 2021 (fte's 31 uur)	Realisatie per 30-04-2021 (fte's 31 uur)
Berkelland	16	17	19	15,3
Oost Gelre	8	8	10	6,0
Winterswijk	8	9	11	6,4

Met het aantal huidige beschikbare kandidaten blijft er ruimte over binnen de taakstellingen. In de begrotingen wordt voorzichtigheidshalve rekening gehouden met de maximale invulling van de taakstellingen. Deze budgetten dienen te worden bijgesteld op basis van de huidige realisatiecijfers en de herziene prognose.

Lasten Beschut Werk (x € 1.000)	Begroting 2021 na 2e berap 2020	Nieuwe Raming 2021	Bijstelling begroting 2021
Berkelland	430	430	0
Oost Gelre	213	186	-27
Winterswijk	210	216	6

1.B Vaststelling beleidsregels wachtlijst nieuw Beschut Werk
Jaarlijks wordt er vanuit het Rijk per gemeente een taakstelling nieuw Beschut Werk vastgesteld. In de Verordening sociaal domein van de SDOA-gemeenten is vastgelegd dat de gemeente maximaal het aantal beschutte werkplekken aanbiedt die door het Rijk zijn opgedragen.

Op dit moment is er nog ruimte binnen de taakstelling. In het eerste kwartaal van 2021 zijn beleidsregels Wachtlijst nieuw Beschut Werk opgesteld die duidelijkheid geven over de plaatsingsvolgorde en handelswijze bij het vollopen van de taakstelling.

2.A Inzet jobcoaching bij plaatsing en eventueel bij het ontwikkelen van nieuwe vaardigheden
Alle nieuw Beschut Werk-medewerkers worden begeleid door klantmanagers van de SDOA die ook gecertificeerd jobcoach zijn. Op deze wijze kan er naast gesprekstechnieken ook fysiek ter plaatse op de werkplek door de klantmanager (soms zeer intensieve) begeleiding geboden worden. De intensiteit hiervan is afhankelijk van de behoefte.

2.B Face-to-face contact met klantmanagers
Face-to-face contacten met de medewerkers nieuw Beschut Werk vinden onverminderd plaats. Hierbij is er eveneens aandacht voor het welzijn van de medewerkers als gevolg van de coronacrisis.

3.A Bieden van ondersteuning aan inleners door financiële compensatie en trainingen
Uit relatiegesprekken tussen WSPA en inleners blijkt dat er een behoefte is bij inleners om zowel financieel als werkinhoudelijk ondersteund te worden. In de pilot "begeleidingsvergoedingen sociale ondernemingen Berkelland" wordt de inlener voor een deel financieel gecompenseerd voor de begeleidingsuren. De pilot loopt tot eind 2021. Daarnaast worden er bij inleners ook zogenaamde "Harrie-Helpt-trainingen" ingezet. Voor meer informatie over dit onderwerp zie paragraaf 1.2.3 (onderdeel 4.A).

4.A Wenselijkheid toepassing nieuwe cao onderzoeken
Op 10 februari 2021 zijn de VNG en Cedris een onderhandelaarsakkoord overeengekomen met FNV en CNV over een nieuwe cao voor mensen met een arbeidsbeperking die niet zelfstandig het minimumloon kunnen verdienen en vaak een arbeidsovereenkomst hebben met een loonkostensubsidie.

Op dit moment is het niet duidelijk of de cao Aan de Slag algemeen verbindend verklaard gaat worden. Indien dit het geval is betekent dit dat de medewerkers van Slinge Werkt! B.V. gebonden worden aan deze nieuwe cao per 1 juli 2021. Ondertussen worden de scenario's uitgewerkt als de cao niet algemeen verbindend verklaard wordt in relatie tot de wenselijkheid om wel of geen aansluiting te zoeken.

1.2.3 Werkgevers Service Punt Achterhoek (WSPA)

Doel: het WSPA is professioneel partner voor alle werkgevers in de Achterhoek en aangrenzend Duitsland, met de focus op arbeidsbemiddeling

WSPA			
Operationele doelstellingen		**Ontwikkelingen**	
1.	Het realiseren van 50 betaalde plaatsingen per FTE	A. B. C.	Doelgroepgerichte plaatsings-targets vanuit de PW en vooral de Wsw blijven achter Evalueren en doorontwikkeling van het instrumentarium om klanten zo goed mogelijk in beeld te krijgen en (deels) te laten uitstromen uit de uitkering naar werk Bijna alle accountmanagers buitendienst zijn gecertificeerd jobcreator
2.	De regionale arbeidsmarkt in beeld met als doel een werkend en betrouwbaar netwerk van werkgevers	A.	Alle openbare bronnen worden gebruikt om nieuwe werkgevers op te sporen en te benaderen
3.	Het voorkomen van instroom in de WW of PW	A. B.	De marktbewegingen worden actief gevolgd en waar wenselijk met werkgever ingezet op werk-naar-werk trajecten WSPA-medewerkers nemen deel aan de intake waardoor de kans op de arbeidsmarkt meteen in beeld wordt gebracht
4	Ontzorgen werkgevers	A.	Implementatie preferent proces loonkostensubsidie en inzet Harrie-trainingen

1.A Doelgroepgerichte plaatsing-targets vanuit de PW en vooral de Wsw blijven achter
Er wordt bij plaatsingen onderscheid gemaakt door de totale doelgroep in te delen in de doelgroep Participatiewet (jongeren t/m 26 jaar, statushouders en werkzoekenden), UWV, Wsw, Wsw-Begeleid Werk, nieuw Beschut Werk (nBW) en de Niet-uitkeringsontvangers (NUO-ers).

De realisatie van het aantal plaatsingen door WSPA-Oost blijft met 62% vooralsnog achter op de target voor de doelgroepen PW en Wsw. De plaatsingen vanuit de UWV doelgroepen in de Oost Achterhoek zijn daarentegen gestegen in vergelijking met het eerste kwartaal 2020. Hier is ook focus op geweest door de hogere instroom in de WW, en het feit dat deze kandidaten snel van werk-naar-werk te begeleiden zijn.

Binnen de Wsw-doelgroep is zichtbaar dat de doelgroep verouderd en de fysieke- en mentale belastbaarheid afneemt. De inzet en ontwikkeling van deze groep is dus langzaam maar zeker steeds meer gericht op baanbehoud in plaats van doorontwikkeling. Dat wordt nog eens versterkt door Covid-19. Wsw-medewerkers worden op dit moment (nog) niet doorontwikkeld naar andere (vaak ook beter renderende) werkplekken maar blijven voorlopig werken op de huidige werkplek.

1.B Evalueren en doorontwikkeling van het instrumentarium om klanten zo goed mogelijk in beeld te krijgen en (deels) te laten uitstromen uit de uitkering naar werk
Voor de ontwikkeling op dit vlak wordt verwezen naar 1.2.1 (onderdeel 1.A en 1.C).

1.C Bijna alle accountmanagers buitendienst zijn gecertificeerd jobcreator
De nieuwe accountmanager die sinds januari 2021 bij WSPA werkt, is gestart met de opleiding jobcreator. Een jobcreator creëert nieuwe functies voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit doen zij door bestaande werkzaamheden anders te verdelen en, vanuit het perspectief van de werkgever, een waardecreatie voor het bedrijf te realiseren. De overige vijf accountmanagers zijn gecertificeerde jobcreators.

2.A Alle openbare bronnen worden gebruikt om nieuwe werkgevers op te sporen en te benaderen
Naast de bestaande werkgevers worden ook nog onbekende werkgevers door het WSPA benaderd. Voorheen is “new business” vooral gevonden in netwerkbijeenkomsten waar direct contact gelegd kon worden. Nu verloopt dit moeizamer, maar blijft het WSPA alert om nieuwe contacten te leggen. Bronnen die hiervoor gebruikt worden zijn o.a. de plaatselijke en regionale dag- en weekbladen en de Kamer van Koophandel.

3.A De marktbewegingen worden actief gevolgd en waar wenselijk met werkgever ingezet op van-werk-naar-werk trajecten
Het WSPA volgt nauwkeurig de marktbewegingen, zeker met het oog op de mogelijke versoepelingen in het openingsbeleid van ondernemingen. Verwacht wordt dat vooral in de recreatieve- en horecasector en in de reisbranche vacatures gaan ontstaan.

3.B WSPA-medewerkers nemen deel aan de intake waardoor de kans op de arbeidsmarkt meteen in beeld wordt gebracht
De intake van nieuwe klanten verloopt digitaal. Daar waar ingeschat wordt dat de klant een kansrijke arbeidsmarktpositie heeft, vindt de intake plaats door de klantmanager en een medewerker van WSPA. Eventueel wordt een bemiddeling gecombineerd met de inzet van een (scholings-)traject.

4.A Implementatie preferent proces loonkostensubsidie en inzet Harrie-trainingen
De SDOA werkt momenteel aan de invoering van het preferent proces loonkostensubsidie. Dit proces is ontwikkeld door een landelijke expertgroep en wordt sinds 2019 door steeds meer gemeenten en uitvoeringsorganisaties gebruikt. Doel van het preferent proces is dat werkgevers logisch en eenduidig bediend worden doordat alle gemeenten hetzelfde, door

de experts ontwikkeld, proces gebruiken. Invoering van het proces leidt tot minder administratieve lasten bij werkgevers en de SDOA.

Daarnaast worden er bij inleners ook zogenaamde “Harrie-Helpt-trainingen” ingezet. Dit zijn meerdaagse trainingen voor collega’s die een persoon met een arbeidsbeperking ondersteunen. “Harrie” staat voor Hulpvaardig, Alert, Rustig, Realistisch, Instruerend en Eerlijk.

1.2.4 Tegenprestatie

Doel: alle klanten krijgen een passend aanbod in de vorm van begeleiding naar werk, een traject of het verrichten van sociale activiteiten, tenzij er zwaarwegende omstandigheden zijn waardoor dit niet mogelijk is

Tegenprestatie	
Operationele doelstellingen	**Ontwikkelingen**
1. Landelijke bestuurlijke opinies over de tegenprestatie volgen en toetsen aan werkwijze van de SDOA	A. Landelijk geen nieuwe inzichten
2. Alle klanten zijn ingedeeld in de doelgroepen Werk, Perspectief of Meedoen	A. Opstellen en inrichten Kritische Prestatie Indicatoren voor 2022
3. Alle klanten hebben een passend traject	A. Screening meedoenklanten B. Doorontwikkeling lokaal en wijkgericht werken

1.A Landelijk geen nieuwe inzichten
Er zijn landelijk gezien geen nieuwe inzichten op grond waarvan de werkwijze en in het verlengde daarvan de verordening sociaal domein moet worden herzien.

2.A Opstellen en inrichten Kritische Prestatie Indicatoren voor 2022
In het kader van de begroting van het Werkleerbedrijf 2022 zijn KPI’s geformuleerd. Het lopende kalenderjaar wordt benut om de onderhavige werkprocessen aan te scherpen.

3.A Screening meedoenklanten
Met ondersteuning van een extern bureau is er een screening gedaan naar de klanten die zijn ingedeeld in de categorie meedoen. In 2018 is er begonnen met de driedeling (werk/perspectief/meedoen) van het klantenbestand. Om te kijken of de intakes en beoordelingen van deze meedoenklanten eenduidig waren, is deze groep gescreend. Hierbij is er opnieuw gekeken of de klanten in aanmerking komen voor een voorliggende voorziening. De klanten die mogelijk recht hebben op een voorliggende voorziening, zoals een Wajong uitkering, zijn in beeld. Deze zijn in behandeling bij het UWV.

3.B Doorontwikkeling lokaal en wijkgericht werken
Vrijwel alle klanten uit de meedoengroep zijn in beeld (97%). De overige 3% van de doelgroep bevindt zich nog in een overdrachts- of intakefase. Het aantal trajecten naar vrijwilligerswerk blijft nagenoeg stabiel, en er worden meer trajecten naar hulpverlening opgestart. Door Corona zijn de nieuwe plaatsingsmogelijkheden sterk verminderd.

Inkomensconsulenten, klantmanagers meedoen en klantmanagers statushouders zijn structureel aanwezig binnen de sociale teams. Deze lokale samenwerking zorgt ervoor dat

men elkaar eerder opzoekt en daardoor eerder aansluit bij casussen. Wel vormt de AVG hierin een bottleneck op het gebied van informatiedeling. Binnen Samen aan het stuur wordt toegewerkt naar een integraal klantvolgsysteem om de inspanningen van professionals rondom de klant te coördineren en zo voor een heldere taak- en rolverdeling te zorgen.

1.2.5 Evaluatie Actieplan Achterhoekse jongeren

Doel: in 2021 wordt het Actieplan Achterhoekse jongeren per actiepunt geëvalueerd

Actieplan Achterhoekse Jongeren	
Operationele doelstellingen	**Ontwikkelingen**
1. De laatste acties van het actieplan Achterhoekse Jongeren worden in 2021 gerealiseerd en doelen en actiepunten geëvalueerd	A. Evaluatie met deelnemende partijen en onderzoek naar doorstart

1.A Evaluatie met deelnemende partijen en onderzoek naar doorstart
In de regio Achterhoek is in samenwerking met het bedrijfsleven, onderwijs (MBO, pro, vso), RMC, UWV en gemeenten het Actieplan Achterhoekse jongeren opgesteld. Nadat het actieplan regionaal was vastgesteld is de aanjager van het actieplan in juni 2019 gestart. Daarna zijn er een bestuurlijke stuurgroep, ambtelijke stuurgroep en diverse werkgroepen opgericht. Het Actieplan eindigt in 2021 en wordt geëvalueerd. Momenteel wordt onderzocht op welke wijze het project kan worden vervolgd.

1.2.6 Wet Inburgering

Doel: de nieuwe Wet Inburgering zorgt voor een passend werk- en leertraject en daarmee voor een goede aansluiting op de arbeidsmarkt en vervolgopleiding van inburgeraars

Inzet Wet Inburgering	
Operationele doelstellingen	**Ontwikkelingen**
1. De expertise rondom werk en inkomen wordt ingepast binnen de brede intake	A. Voorbereiding brede intake in het kader van de Wet Inburgering
2. Statushouders ontvangen trajecten waardoor zij in staat zijn de combi tussen inburgering en werk te maken	A. SDOA is in afwachting van opdrachtformulering van de gemeenten B. Bevindingen pilot Z-route kunnen als input dienen voor vormgeven Z-route Wet inburgering

1.A Voorbereiding brede intake in het kader van de Wet Inburgering
In het nieuwe inrichtingsplan voortbordurend op ‘Samen aan het Stuur’ wordt een aparte route ingericht voor statushouders in het kader van Wet inburgering. De insteek is om de klantmanagers van de SDOA de brede intake uit te laten voeren. Dit resulteert in een Plan Inburgering en Participatie (PIP). Binnen de brede intake is de warme overdracht met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) een belangrijk onderdeel.

2.A SDOA is in afwachting van opdrachtformulering van de gemeenten
Minister Koolmees (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) heeft op 28 april in een brief aan de tweede Kamer laten weten dat de nieuwe Wet inburgering in werking treedt op 1 januari 2022. De nieuwe Wet Inburgering heeft als doel dat alle inburgeringsplichtigen snel en volwaardig meedoen in de Nederlandse maatschappij, met de voorkeur door middel van betaald werk. Gemeenten krijgen meer regie op inburgering vanaf het moment dat de inburgeringsplichtige door het COA gekoppeld wordt aan de gemeente.

Er wordt in totaal € 30 miljoen extra beschikbaar gesteld voor gemeenten voor gemaakte kosten door het eerdere uitstel van de wet. Hiervan is € 21 miljoen bedoeld voor de begeleiding van de ondertussen-groep (de inburgeraars die door het uitstel van de nieuwe wet nog onder de huidige wet vallen) en € 9 miljoen voor de extra invoeringsmiddelen. Het extra geld is nodig doordat er meer inburgeraars onder de nieuwe wet vallen. Ook wordt in 2021 een hogere taakstelling verwacht van te huisvesten statushouders voor gemeenten. Gemeenten worden in de meicirculaire geïnformeerd over de precieze verdeling van de middelen.

De Achterhoekse gemeenten zijn bezig met een gezamenlijke aanbestedingsstrategie voor de onderwijsroute en B1-route. De Z-route (Zelfredzaamheidsroute) zal per gemeente worden ingekocht, gezien zelfredzaamheid hierbij centraal staat en lokaal vorm kan worden gegeven bij verschillende werkgevers en organisaties.

De SDOA kan als uitvoeringsorganisatie onderdelen van de Wet Inburgering uitvoeren, dit is afhankelijk van de opdracht die de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk mogelijk formuleren.

2.B Bevindingen pilot Z-route kunnen als input dienen voor vormgeven Z-route Wet inburgering
Binnen de nieuwe wet inburgering kan de inburgeraar drie routes doorlopen. Eén ervan is de Z-route. Deze route is gericht op het vergroten van de zelfredzaamheid.

SDOA en Kringloop Aktief hebben in 2019 een project opgestart waarin werk en taal worden samengebracht. Dit omdat uit ervaringen bleek dat taal vaak een barrière vormt op de werkvloer. De ervaringen uit dit project vormen de basis voor de pilot Z-route die regionaal gestart is ter voorbereiding op de nieuwe wet. De gemeenten Doetinchem, Oude IJsselstreek, Winterswijk, Aalten, Oost Gelre en daarnaast Laborijn, GGnet, Kringloop Aktief, het Graafschap College en de SDOA nemen deel aan deze pilot. De SDOA draagt hieraan bij door de inzet van een projectleider, klantmanagers die de deelnemers selecteren en begeleiden en de inzet van middelen in het kader van mobiliteit.

De pilot richt zich op statushouders die zijn ontheven van inburgering omdat ze het examen op A2 niveau niet konden behalen. Het doel van deze pilot is dat statushouders met de opleiding en de praktijkcomponent zelfredzaam zijn en naar werk kunnen uitstromen. De pilot loopt van 1 oktober 2020 tot eind december 2021.

Uit de pilot is gebleken dat een minimaal taalniveau voorwaarde is voor een veilige werkomgeving bij Aktief. Hierdoor wordt er ook gekeken naar andere gecombineerde trajecten, zodat inburgeringsplichtigen die de taal nog niet voldoende beheersen ook een passende plek hebben. Ook is, mede door deelname van GGnet aan de pilot, gebleken dat psychische problemen een belemmering zijn in de re-integratie. Er is meer aandacht en afstemming hierover.

In juni 2021 worden werkbezoeken georganiseerd bij Aktief om zo kennis te nemen van de pilot Z-route. Deze bevindingen kunnen voor gemeenten als input dienen voor de regionale inkoopstrategie voor de leerroutes in het kader van de Wet inburgering.

Overige bijstellingen uitgaven en bijdragen programma Werk en Activering

Langdurige loonkostensubsidies

Voor inwoners die vanwege de arbeidshandicap niet zelfstandig in staat zijn om het wettelijk minimumloon te verdienen kan het instrument langdurige loonkostensubsidie ingezet worden. De werkgever wordt hierbij financieel gecompenseerd voor de verminderde loonwaarde van zijn medewerker(s). Dit aantal plaatsingen neemt gestaag toe. Door het sluiten van de Wsw en de Wajong vallen deze inwoners vanaf 2015 onder de Participatiewet.

De raming voor de uitgaven voor de Langdurige loonkostensubsidies dient te worden bijgesteld op basis van de eindstanden van de plaatsingen per eind 2020 en de verwachte toename van het aantal plaatsingen.

Realisatie plaatsingen Langdurige loonkostensubsidies 2021	Plaatsingen 31-12-2020	Verwachte toename 2021	Prognose eindstand plaatsingen 2021
Berkelland	97	10	107
Oost Gelre	29	10	39
Winterswijk	45	10	55
Totaal	**171**	**30**	**201**

Uitgaven Langdurige loonkostensubsidies (x € 1.000)	Begroting 2021 na 2e berap 2020	Nieuwe raming 2021	Bijstelling begroting 2021
Berkelland	714	826	112
Oost Gelre	315	255	-60
Winterswijk	441	345	-96
Totaal	**1.470**	**1.426**	**-44**

De uitgaven voor het betalen van zowel de Langdurige loonkostensubsidies als ook de loonkostensubsidies in het kader van nieuw Beschut werk komen bij de gemeenten ten laste van het BUIG budget. De raming van de bijdragen van de gemeenten voor deze subsidies wordt op basis van de in dit hoofdstuk weergegeven wijzigingen bijgesteld.

Baten Bijdrage gemeenten Langdurige loonkostensubsidies (incl. beschut werk) (x € 1.000)	Begroting 2021 na 2e berap 2020	Nieuwe raming 2021	Bijstelling begroting 2021
Berkelland	936	1.065	129
Oost Gelre	418	364	-54
Winterswijk	557	460	-97
Totaal	**1.911**	**1.889**	**-22**

Bijdrage programma Werk en Activering

In de bijdragen die de gemeenten verstrekken voor het programma Werk en Activering is naast de uitgaven voor de re-integratieinstrumenten, de uitvoering van nieuw Beschut Werk opgenomen. Daarnaast wordt ook per gemeente een vaste bijdrage gedaan, in totaal een bedrag van € 660.000, voor de re-integratie activiteiten die de SDOA zelf uitvoert, zoals de inzet van jobcoaching, arbeidsdeskundigen, testen en trainingen. De bijdragen voor het

programma Werk en Activering dienen te worden bijgesteld voor 2021 als gevolg van de nieuwe ramingen zoals in dit hoofdstuk weergegeven.

Baten bijdrage gemeenten programma Werk en activering (x € 1.000)	**Begroting 2021 na 2e berap 2020**	**Nieuwe raming 2021**	**Bijstelling begroting 2021**
Berkelland	928	911	-17
Oost Gelre	500	467	-33
Winterswijk	759	766	7
Totaal	**2.187**	**2.144**	**-43**

Samenvatting begrotingswijzigingen programma Werk en Activering
In onderstaand overzicht zijn alle begrotingswijzigingen van het programma Werk en Activering weergegeven.

Begroting Programma Werk & Activering (x € 1.000)	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 na 2e berap 2020**	**Nieuwe raming 2021**	**Bijstelling begroting 2021**
Baten	11.751	12.596	12.531	-65
Lasten	10.795	11.936	11.871	-65
Resultaat baten en lasten	**956**	**660**	**660**	**0**
Onttrekking reserves	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Resultaat	**956**	**660**	**660**	**0**

Specificatie per product (x € 1.000)	***Rekening 2020***	***Begroting 2021 na 2e berap 2020***	***Nieuwe raming 2021***	***Bijstelling begroting 2021***
Baten				
Overige ontvangsten	*27*	*0*	*0*	*0*
Wsw detacheringen	*3.910*	*3.970*	*3.970*	*0*
Bijdrage gemeenten programmakosten	*3.717*	*4.350*	*4.285*	*-65*
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten	*4.097*	*4.276*	*4.276*	*0*
Totaal baten	*11.751*	*12.596*	*12.531*	*-65*
Lasten				
Re-integratie	*1.051*	*1.115*	*1.115*	*0*
Doorbetaling Wsw detacheringen	*3.910*	*3.970*	*3.970*	*0*
Wsw begeleid werken subsidies	*252*	*252*	*252*	*0*
Bijdrage voorziening dubieuze debiteuren	*-6*	*0*	*0*	*0*
Langdurige loonkostensubsidies	*1.331*	*1.470*	*1.426*	*-44*
Beschut werken	*456*	*853*	*832*	*-21*
Directe uitvoeringskosten	*3.801*	*4.276*	*4.276*	*0*
Totaal lasten	*10.795*	*11.936*	*11.871*	*-65*

2. Programma Inkomen

2.1 Visie

"De SDOA helpt inwoners die – tijdelijk – niet genoeg geld hebben om van te leven door het verstrekken van financiële bijstand." Inwoners worden op een rechtmatige en snelle manier van een (tijdelijk) inkomen of een inkomensaanvulling voorzien. Afhankelijk van leeftijd en voorafgaande inkomensbron wordt er een uitkering verstrekt vanuit één van de onderstaande wetten:

- Participatiewet (PW);
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW);
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);
- Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz).

2.2 Programmadoel

Het bieden van een (tijdelijke) inkomensvoorziening aan inwoners zodat zij kunnen voorzien in de eerste levensbehoeften. Hierdoor ervaren inwoners de ruimte om zich in te zetten voor trajecten die gericht zijn op de re-integratie. Uiteindelijk wordt de zelfredzaamheid vergroot en de afhankelijkheid van een uitkering of aanvullende inkomensondersteuning verkleind

2.2.1 Inkomenswaarborg (Participatiewet, IOAW, IOAZ)

Doel: de financiële zelfstandigheid van uitkeringsgerechtigden bevorderen en de uitkeringsafhankelijkheid verkleinen

Inzet inkomenswaarborg			
Operationele doelstellingen		**Ontwikkelingen**	
1.	Actieve uitvoering van de poortwachtersfunctie	A.	Doorontwikkeling intakeproces
2.	De aanvragen worden binnen de termijn Algemene wet bestuursrecht afgehandeld	A.	De tot en met april 2021 afgehandelde aanvragen levensonderhoud zijn binnen de wettelijke termijnen afgehandeld
3.	Voorkomen van beroep op Wet Dwangsom bij niet tijdig beslissen	A.	De aanvragen zijn binnen de gestelde termijn afgewikkeld
4.	Financiële fouten lager dan 1%	A.	Kwaliteit van de gecontroleerde werkprocessen is voldoende
5.	Versterking samenwerking met de sociale teams binnen de gemeenten	A.	Samenwerking vindt plaats middels aanwezigheid bij digitale overlegvormen

1.A Doorontwikkeling intakeproces

De doorontwikkeling van het intakeproces wordt voornamelijk in de uitwerking van Samen aan het Stuur uitgewerkt. Inwoners kunnen vanaf dit najaar ook voor vragen m.b.t werk en

inkomen bij hun eigen gemeente terecht. Medewerkers van de SDOA zullen in de gemeentehuizen daartoe nauw samenwerken met hun collega's van sociale teams. Insteek van het proces blijft om mensen met rechten op andere voorzieningen tijdig en adequaat te verwijzen.

4.A Kwaliteit van de gecontroleerde werkprocessen is voldoende
Over de maanden januari tot en met maart 2021 hebben er procescontroles plaatsgevonden. De kwaliteit van de gecontroleerde werkprocessen is over het algemeen goed. Er zijn 59 werkprocessen gecontroleerd waarvan één financiële fout als gevolg van een typefout in de beleidsregels. Deze fout is hersteld**.**

5.A Samenwerking vindt plaats middels aanwezigheid bij digitale overlegvormen
De aanwezigheid van medewerkers met Participatiewet expertise in de sociale teams is door Corona ook dit voorjaar zeer beperkt gebleven. Toch wordt de bekendheid met elkaars werk steeds groter. In alle drie gemeenten sluiten medewerkers aan bij diverse vormen van digitaal overleg. Zowel voor individuele casuïstiek als ook in algemene zin voor de brede samenwerking. In de periode juni tot en met september zal gezamenlijk aan scholing worden deelgenomen, gericht op het verbreden van de kennis van wet- en regelgeving.

2.2.2 Besluit bijstandsbesluit zelfstandigen (Bbz 2004)

Doel: Passende ondersteuning bieden aan (startende) ondernemers die -tijdelijk- behoefte hebben aan inkomensaanvulling of bedrijfskredieten in de vorm van advies en/of financiële ondersteuning voor de uitvoering van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)

Inzet Bbz			
Operationele doelstellingen		**Ontwikkelingen**	
1.	Tijdige afhandeling van financiële aanvragen van ondernemers	A.	Zes aanvragen inkomens-ondersteuning zijn tijdig behandeld. Er zijn in 2021 nog geen kredietaanvragen geweest
2.	Het geven van voorlichting aan (potentiële) startende ondernemers	A.	Voorlichting en trainingen vinden digitaal plaats
3.	Het bieden van schuldhulpverlening	A.	Twee ondernemers worden door de ROZ ondersteund met schuldhulpverlening
4.	Naleving financiële aflossingsafspraken ondernemers	A.	De ROZ adviseert de ondernemer in situaties waarbij niet naleving van de aflossingsafspraken dreigt alvorens de afgegeven financiële garantstellingen worden ingevorderd
5.	Afwikkelen Tozo	A. B.	Tozo 4 is vanaf 1 april van start gegaan Accountsverklaring uitvoering Tozo over 2020 verkregen
6.	Heroriëntatie ondernemers	A.	Ondernemers ondersteunen op financiële en eigen loopbaan-vraagstukken

1.A Zes aanvragen inkomensondersteuning zijn tijdig behandeld. Er zijn in 2021 nog geen kredietaanvragen geweest
De uitkeringsaanvragen Bbz zijn sterk verminderd omdat veel ondernemers de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers aanvragen. De Tozo kent -voor ondernemers met geen of laag partnerinkomen- minder voorwaarden om voor een uitkering in aanmerking te komen. Dit geldt ook voor kredietaanvragen. De eerste kwartaalrapportage 2021 van de ROZ geeft geen aanleiding om de huidige begroting bij te stellen.

2.A Voorlichting en trainingen vinden digitaal plaats
Het geven van groepsgewijze voorlichting is door de coronamaatregelen gestopt. De begeleiding van starters zijn sindsdien maatwerktrajecten geworden. De ROZ is sinds april 2021 gestart met “vragen en antwoorden uit de praktijk”. Dit zijn online sessies voor starters die alle vragen kunnen stellen betrekking hebbend op het starten van hun onderneming. Tevens biedt dit de ROZ de mogelijkheid om online te netwerken en kennis te maken met andere starters. Alle andere ROZ-trainingen zijn online te volgen voor zowel starters als gevestigde ondernemers.

3.A Twee ondernemers worden door de ROZ ondersteund met schuldhulpverlening
De ROZ ondersteunt (ex-)ondernemers met (dreigende) schulden door het treffen van regelingen, sanering van schuldensituaties of middels voorlichting en advies schuldensituaties te voorkomen.

In het eerste kwartaal van 2021 is één nieuw verzoek van een (ex-)ondernemer om schuldhulpverlening gedaan en is van één ondernemer de schuldensituatie afgerond. Per 31 maart 2021 bedraagt het aantal schuldhulpverleningsklanten drie (ex-)ondernemers.

4.A De ROZ adviseert de ondernemer in situaties waarbij niet naleving van de aflossingsafspraken dreigt alvorens de afgegeven financiële garantstellingen worden ingevorderd
Zodra een ondernemer zijn aflossingsafspraken en naderhand aanvullende afspraken die zijn gemaakt niet nakomt, wordt er een claim gelegd op de financiële garantstelling. De ROZ denkt nadrukkelijk mee met de ondernemer en adviseert en draagt daar waar nog mogelijk is alternatieve oplossingen aan alvorens tot deze finale stap over te gaan. De eerste kwartaalrapportage 2021 van de ROZ geeft geen aanleiding om de huidige begroting bij te stellen.

5.A Tozo 4 is vanaf 1 april van start gegaan
De Tozo is een van de regelingen van het noodpakket banen en economie. Vanaf maart 2020 konden getroffen ondernemers inkomensondersteuning aanvragen, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2020. In Tozo 1 was er geen sprake van een partnertoets, vanaf Tozo 2 wel. Het aantal Tozo 2-aanvragen (1 juni 2020 tot 1 oktober) nam door de invoering van een partnertoets sterk af. Tozo 3 is vanaf 1 oktober 2020 tot 1 april 2021 van kracht geweest. De Tozo 4 -regeling is gestart op 1 april 2021. De Tozo regelingen 3 en 4 kennen dezelfde voorwaarden als Tozo 2. Op 27 mei is bekendgemaakt dat de Tozo 5 zal starten op 1 juli 2021 voor de duur van 3 maanden.

Overzicht toegekende inkomensaanvragen Tozo 1 t/m 3 (eindstand) en Tozo 4 (voorlopig)

Gemeente	Toegekende inkomensaanvragen Tozo			
	Tozo 1 (eindstand)	Tozo 2 (eindstand)	Tozo 3 (eindstand)	Tozo 4 (stand 16-05-2021)
Berkelland	651	128	230	94
Oost Gelre	410	72	132	61
Winterswijk	511	108	202	95
TOTAAL	**1572**	**308**	**564**	**250**

De begroting 2021 moet voor de uitgaven en de baten van de Tozo regelingen worden bijgesteld. De raming is gebaseerd op de eerste twee voorschotten van 2021. Deze voorschotten zijn door de SDOA reeds van de gemeenten ontvangen. De resterende saldi van de in 2020 ontvangen voorschotten worden in juni met de gemeenten/SZW verrekend. Deze terugbetalingsverplichting is opgenomen op de balans en derhalve niet tot een resultaat in de exploitatie.

Lasten Bbz-Tozo regelingen (x € 1.000)	Begroting 2021 na 2e berap 2020	Nieuwe raming 2021	Bijstelling begroting 2021
Berkelland	0	1.897	1.897
Oost Gelre	0	1.192	1.192
Winterswijk	0	1.192	1.192
Totaal	**0**	**4.281**	**4.281**

De bijstelling van de baten voor de Tozo regeling worden overeenkomstig de lasten begroot op basis van de voorschotten die zijn verstrekt. Zie hiervoor ook pagina 26.

5.B Accountantsverklaring uitvoering Tozo over 2020 verkregen

De ROZ heeft vanaf maart 2020 in een zeer kort tijdsbestek vele aanvragen afgehandeld. Het op een zorgvuldige en snelle wijze beschikbaar stellen van inkomensondersteuning aan ondernemers is op een rechtmatige wijze gebeurd. Er is door de ROZ door een brede screening vooraf aandacht geweest op misbruik en oneigenlijk gebruik. Als een van de eerste uitvoeringsorganisaties in Nederland heeft de accountant een goedgekeurde controleverklaring afgegeven.

6.A Ondernemers ondersteunen op financiële en eigen loopbaanvraagstukken

De ROZ heeft een aanbod ontwikkeld voor ondernemers met een hulpvraag gerelateerd aan heroriëntatie. De SDOA heeft ROZ de opdracht geven om tot 31 december 2021 deze vorm van ondersteuning te bieden. De ondersteuning kan bestaan uit ondernemersadvies, hulp bij financiële vraagstukken en doorverwijzing bij loopbaanoriëntatie en/of omscholing.

De ROZ heeft in totaal 95 gesprekken gevoerd (stand 19 mei 2021) met als resultaat dat er 30 korte trajecten (veelal doorverwijzing naar ketenpartner) en twee langdurige trajecten zijn gestart. De 57 korte telefonische contracten waarin de hulpvraag van de ondernemer snel werd opgelost worden wel geregistreerd, maar niet gefactureerd door de ROZ.

Cijfers heroriëntatie

Gemeente	Gesprekken	Kort traject	Lang Traject	Nog in behandeling	Korte telefonische contacten
Berkelland	41	15		1	25
Oost Gelre	21	5	2	2	11
Winterswijk	33	10		3	21
Totaal	**95**	**30**	**2**	**6**	**57**

2.2.3 Handhaving

Doel: door de inzet van preventieve handhaving voorkomen dat er onrechtmatig gebruik wordt gemaakt van sociale voorzieningen en
daarnaast toetsen of uitkeringsgerechtigden aan de gestelde voorwaarden voldoen

Handhaving	
Operationele doelstellingen	**Ontwikkelingen**
1. De inwoner volledig en gericht te informeren over de rechten en plichten die gelden bij het ontvangen van een bijstandsuitkering	A. Doorontwikkeling groepsvoorlichting rechten en plichten B. Extra focus op informatievoorziening aan inwoners
2. Preventie & Handhaving werkt nauw samen met de sociale teams en andere organisaties	A. Medewerkers Preventie & Handhaving sluiten aan bij overleggen met het sociaal team om schrijnende situaties te bespreken
3. In 2021 wordt er periodiek (steekproefsgewijs) gecontroleerd of de uitkeringsgerechtigden nog steeds aan de verplichtingen van bijstand voldoen	A. Aantal Basisregistratie Personen (BRP) onderzoeken stagneert B. Waarnemingen Ter Plaatse stagneren
4. De beleidsregels terugvordering en verhaal herijken, indien dit door veranderde wetgeving noodzakelijk is	A. Beleidsregels zijn tekstueel herzien zonder inhoudelijke aanpassingen

1.A Doorontwikkeling groepsvoorlichting rechten en plichten
De medewerkers van de SDOA handelen vanuit vertrouwen en kennen uitkeringen toe op basis van een goed gesprek. Een belangrijk onderdeel daarvan is de voorlichtingsbijeenkomst. Deze voorlichtingsbijeenkomst is verder doorontwikkeld. Door een aparte voorlichtingsbijeenkomst te geven en deze alleen op hoofdpunten onderdeel te laten zijn van het intakeproces krijgt de informatie veel meer kracht. De preventie krijgt meer aandacht, de voorlichting verbetert met als uiteindelijk doel minder te hoeven handhaven. De eerste bijeenkomst in de nieuwe opzet zal voor de zomer zijn beslag krijgen.

1.B Extra focus op informatievoorziening aan inwoners
De informatievoorziening heeft de voortdurende aandacht van medewerkers. Enerzijds in persoonlijk contact met inwoners, en anderzijds door gebruik te maken van de verschillende communicatiemiddelen als social media, nieuwsbrieven, de website en de apps.

Naar aanleiding van landelijke aandacht en discussie rondom de betrouwbaarheid van de overheid, met name op het effect en de doelmatigheid van de Participatiewet is met de SDOA professionals extra aandacht geschonken aan de eigen dienstverlening en benadering van inwoners.

2.A Medewerkers Preventie & Handhaving sluiten aan bij overleggen met het sociaal team om schrijnende situaties te bespreken
De samenwerking tussen medewerkers Preventie & Handhaving en het sociaal team wordt verder uitgewerkt binnen de werkgroepen intake en opleiding binnen Samen aan het Stuur. Hierbij wordt aandacht geschonken aan fraudesignalen en de mogelijke spanning met de omgekeerde toets[1], integriteit en moreel juiste handelswijzen.

3.A Aantal BRP onderzoeken stagneert
Het aantal individuele BRP onderzoeken is afhankelijk van de aanvragen die de gemeente doet. Voor de gemeente Berkelland is het aantal BRP onderzoeken afgenomen als gevolg van verhoogde inzet van BOA's. De gemeente Oost Gelre is aangesloten bij de Landelijke Aanpak voor Adresfraude (LAA), waaraan de medewerkers van Preventie & Handhaving medewerking verlenen. Bij de gemeente Winterswijk voert de SDOA alleen nog maar BRP-onderzoeken uit bij inwoners die bijstandsgerechtigd zijn. Dit en het feit dat de onderzoeken van Preventie & Handhaving zijn gestagneerd door Corona maakt dat er tot nu nog geen BPR-onderzoeken zijn uitgevoerd.

3.B Waarnemingen Ter Plaatse stagneren
Als gevolg van Corona vinden Waarnemingen Ter Plaatse (WTP) minimaal plaats. De huisbezoeken naar aanleiding van themacontroles liggen op dit moment stil. Zodra het weer verantwoord is om situaties in het kader van preventie, toezicht en handhaving met lage prioriteit te onderzoeken en daarvoor op huisbezoek te gaan, worden de themacontroles, BRP-onderzoeken en WTP's hervat.

2.2.4 Voorlichting voor inwoners die recht hebben op inkomens- of arbeidsondersteuning

Doel: er wordt actief voorlichting gegeven aan inwoners die (mogelijk) recht hebben op inkomens- en/of arbeidsondersteuning

Voorlichting inkomens- en arbeidsondersteuning	
Operationele doelstellingen	**Ontwikkelingen**
1. Jonggehandicapte inwoners krijgen een duidelijke voorlichting over hun rechten met betrekking tot inkomens- en arbeidsondersteuning	A. Jonggehandicapten die in beeld zijn bij het sociaal team worden integraal ondersteund

[1] Omgekeerde toets: een methodiek van Stimulansz die recht doet aan de Participatiewet, de Wmo 2015, de Wet schuldhulpverlening en de Jeugdwet.

2.2.5 Studietoeslag jongeren met een medische beperking

Doel: jongeren met een arbeidsbelemmering die niet in staat zijn eigen inkomsten te verdienen financieel te ondersteunen om zo deelname aan sociale activiteiten te stimuleren

Studietoeslag jongeren			
Operationele doelstellingen		**Ontwikkelingen**	
1.	Jongeren met een arbeidsbelemmering die niet in staat zijn eigen inkomsten te verdienen financieel ondersteunen	A.	De landelijke regeling studietoeslag wordt van kracht met ingang van 1 januari 2022

2.2.6 Vrijlatingsregeling inwoners met een arbeidsbeperking

Doel: de vrijlatingsregeling is een stimulans om (meer) te gaan werken voor inwoners met een arbeidsbeperking

Vrijlatingsregeling			
Operationele doelstellingen		**Ontwikkelingen**	
1.	Toepassen van de nieuwe vrijlatingsregelingen indien de voorgestelde wetswijziging wordt geformaliseerd	A.	Breed offensief is uitgesteld tot nader order
2.	Uitgaande van de voorgestelde wetswijziging zullen jongeren met een evidente arbeidsbeperking direct worden geholpen wanneer zij zich aanmelden bij de SDOA. Hierbij wordt de zoektermijn van vier weken voor deze jongeren opgeheven	A.	Breed offensief is uitgesteld tot nader order
3.	De (tijdelijke) maatregelen (artikel 31a/41a/41b) vanuit de Participatiewet ten behoeve van jongeren tot 27 jaar uitvoeren.	A.	Versoepeling bijstand jongeren

1.A & 2.A Breed offensief is uitgesteld tot nader order
Minister Koolmees (SZW) heeft op 30 maart 2021 in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven te streven het wetsvoorstel Breed Offensief per 1 januari 2022 uit te voeren. Toenmalig staatssecretaris Van Ark heeft het wetsvoorstel Breed Offensief in februari 2020 bij de Tweede Kamer ingediend. Het doel van het wetsvoorstel is om mensen met een arbeidsbeperking uit de Participatiewet te bevorderen aan het werk te gaan en te blijven. Nadat het kabinet-Rutte III op 15 januari 2021 demissionair werd heeft de Kamer het wetsvoorstel niet controversieel verklaard en de wetsbehandeling tot nader order uitgesteld. Er wordt gestreefd naar invoering van het wetsvoorstel op 1 januari 2022, mits zowel de Eerste als de Tweede Kamer het voorstel aannemen.

3.A Versoepeling bijstand jongeren
Op 1 november 2020 zijn verschillende tijdelijke maatregelen ingegaan vanwege de verslechterde positie van jongeren op de arbeidsmarkt als gevolg van de coronacrisis. De inkomensvrijlating en het vrijstellen van de vrijwilligersvergoeding is in het leven geroepen om de re-integratie en arbeidsdeelname onder jongeren tot 27 jaar te bevorderen. Dit is twee keer toegepast bij klanten jonger dan 27.

De zoekperiode van vier weken kwam ook te vervallen voor kwetsbare jongeren (jongeren vanuit het PRO/VSO, medisch uren beperkt zijn, tot de doelgroep loonkostensubsidie behoren of een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben) om zo financiële problemen te voorkomen. Er is geen duidelijk effect van deze coronamaatregelen zichtbaar, omdat er geen sprake was van een veel hogere instroom van jongeren.

Op 27 mei is bekendgemaakt dat deze maatregelen worden verlengd tot 1 oktober 2021.

2.2.7 Verordening sociaal domein

Doel: de verordening sociaal domein biedt ondersteuning aan inwoners en is overzichtelijker en eenvoudiger om mee te werken door medewerkers vanuit het sociaal domein

Verordening sociaal domein	
Operationele doelstellingen	**Ontwikkelingen**
1. De verordening sociaal domein ondersteunt het integraal werken van de PW, Jeugdwet, Wmo en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	A. Casuïstiekbesprekingen tussen de medewerkers van de SDOA en het sociaal team vinden plaats op geleide van behoefte
2. De verordening sociaal domein is geschreven in begrijpelijke taal en is makkelijk te raadplegen door inwoners	A. De geactualiseerde verordening passeert binnenkort de raden
3. Alle medewerkers beschikken over de expertise om te werken volgens de verordening sociaal domein	A. Er is een (her)scholingstraject aangeboden aan alle medewerkers vanuit de Participatiewet, Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning en Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening

1.A Casuïstiekbesprekingen tussen de medewerkers van de SDOA en het sociaal team vinden plaats op geleide van behoefte
Daar waar er aanleiding is wordt er integraal overleg georganiseerd. Dat is afhankelijk van de vraag/ het probleem van de inwoner. Medewerkers weten elkaar daarin steeds beter te vinden.

2.A De geactualiseerde verordening passeert binnenkort de raden
De verordening Sociaal Domein is in alle 3 gemeenten op 1 januari 2021 van kracht geworden. De verordening wordt periodiek geactualiseerd. In de eerste geactualiseerde verordening zijn vanuit oogpunt van Werk en Inkomen-gerelateerde onderwerpen marginale wijzigingen aangebracht van technische aard. De herziene verordening passeert binnenkort de raden.

3.A Er is een (her)scholingstraject aangeboden aan alle medewerkers vanuit de Participatiewet, Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning en Wet op de gemeentelijke schuldhulpverlening
De scholing is gericht op de ‘Omgekeerde toets’ van Stimulansz en wordt aangevuld aan de hand van casuïstiek vanuit het sociaal domein. In juni 2021 zijn de laatste trainingen “omgekeerde toets”. De scholing is i.v.m. Corona digitaal gedaan. Vanuit SDOA zijn ca. 30 collega’s bij de scholing aangesloten. In een eerder stadium is intern bij SDOA aandacht besteed aan de methodiek voor het toepassen van maatwerk.

Overige bijstellingen programma Inkomen

Lasten inkomensvoorziening PW, IOAW en IOAZ

Het aantal uitkeringen stijgt minder hard dan waarmee in de raming rekening werd gehouden.

	Berkelland	Oost Gelre	Winterswijk	Totaal
Eindstand uitkeringen 2020	561	286	578	1.425
Instroom	56	19	49	124
Uitstroom	-50	-14	-38	-102
Uitkeringen 30 april 2021	**567**	**291**	**589**	**1.447**
Verwachting eindstand 2021	*8,0%*	*8,0%*	*8,0%*	*8,0%*
Realisatie t/m 30 april 2021	1,1%	1,7%	1,9%	1,5%
Verwachting eindstand 2021	*606*	*309*	*624*	*1.539*
Realisatie t/m 30 april 2021	*567*	*291*	*589*	*1.447*
Afwijking t.o.v. verwachting	*-39*	*-18*	*-35*	*-92*
			Landelijke ontwikkeling (CBS - t/m februari 2021):	*4,4%*

De verwachte toename van het aantal bijstandsuitkeringen wordt bijgesteld van +8,0% naar +4,3%. Dit leidt tot de volgende geraamde aantallen bijstandsuitkeringen per ultimo 2021.

Uitkeringen levensonderhoud 2021	Eindstand 2020	Raming eindstand 2021
Berkelland	561	585
Oost Gelre	286	298
Winterswijk	578	603
Totaal	1.425	1.486

Deze herziene raming van het aantal bijstandsuitkeringen leidt ook tot een bijstelling van de uitgaven voor inkomenswaarborg. Hierbij is rekening gehouden met de herziene aantallen en de raming van de gemiddelde uitkeringslast per gemeente. Doordat de SDOA ook inzet op deeltijdwerk ligt de gemiddelde uitkeringslast beduidend lager dan het landelijk gemiddelde.

Lasten inkomenswaarborg (WWB, IOAW en IOAZ) (x € 1.000)	Begroting 2021 na 2e berap 2020	Nieuwe raming 2021	Bijstelling begroting 2021
Berkelland	8.732	7.564	-1.168
Oost Gelre	4.661	4.015	-646
Winterswijk	9.248	8.138	-1.110
Totaal	**22.641**	**19.717**	**-2.924**

Voor de baten dient eveneens een bijstelling te worden gedaan op basis van de realisatiecijfers 2021.

Baten debiteurenontvangsten (x € 1.000)	Begroting 2021 na 2e berap 2020	Nieuwe raming 2021	Bijstelling begroting 2021
Berkelland	90	55	-35
Oost Gelre	15	30	15
Winterswijk	120	85	-35
Totaal	**225**	**170**	**-55**

Bijdragen gemeenten programma Inkomen

De bijdragen van de gemeenten voor het programma inkomen dienen te worden bijgesteld als gevolg van de nieuwe ramingen zoals in dit hoofdstuk weergegeven. Dit leidt voor de Tozo regelingen tot een hogere bijdrage, op basis van de door de gemeenten ontvangen voorschotten. En een lagere bijdrage voor de inkomensondersteuning.

Baten Bbz-Tozo regelingen (x € 1.000)	**Begroting 2021 na 2e berap 2020**	**Nieuwe raming 2021**	**Bijstelling begroting 2021**
Berkelland	0	1.897	1.897
Oost Gelre	0	1.192	1.192
Winterswijk	0	1.192	1.192
Totaal	**0**	**4.281**	**4.281**

Baten Bijdrage gemeenten programma inkomen (x € 1.000)	**Begroting 2021 na 2e berap 2020**	**Nieuwe raming 2021**	**Bijstelling begroting 2021**
Berkelland	8.637	7.504	-1.133
Oost Gelre	4.635	3.974	-661
Winterswijk	9.108	8.033	-1.075
Totaal	**22.380**	**19.511**	**-2.869**

Samenvatting begrotingswijzigingen programma Inkomen

In onderstaand overzicht zijn alle begrotingswijzigingen van het programma Inkomen weergegeven.

Begroting Programma Inkomen (x € 1.000)	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 na 2e berap 2020**	**Nieuwe raming 2021**	**Bijstelling begroting 2021**
Baten	34.921	24.434	25.791	1.357
Lasten	34.771	24.434	25.791	1.357
Resultaat baten en lasten	**150**	**0**	**0**	**0**
Onttrekking reserves	0	0	0	0
Toevoeging reserves	199	0	0	0
Resultaat	**-49**	**0**	**0**	**0**

Specificatie per product (x € 1.000)	***Rekening 2020***	***Begroting 2021 na 2e berap 2020***	***Nieuwe raming 2021***	***Bijstelling begroting 2021***
Baten				
Debiteurontvangsten	*403*	*225*	*170*	*-55*
Debiteurontvangsten Bbz	*352*	*306*	*306*	*0*
Debiteurontvangsten Tozo	*307*	*0*	*0*	*0*
Bijdrage gemeenten Tozo	*13.221*	*0*	*4.281*	*4.281*
Bijdrage gemeenten programmakosten	*19.257*	*22.380*	*19.511*	*-2.869*
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten	*1.381*	*1.523*	*1.523*	*0*
Totaal baten	*34.921*	*24.434*	*25.791*	*1.357*
Lasten				
Inkomenswaarborg (Wwb, IOAW en IOAZ)	*19.672*	*22.641*	*19.717*	*-2.924*
Bijstandsbesluit zelfstandigen (Bbz)	*340*	*270*	*270*	*0*
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)	*13.329*	*0*	*4.281*	*4.281*
Directe uitvoeringskosten	*1.430*	*1.523*	*1.523*	*0*
Totaal lasten	*34.771*	*24.434*	*25.791*	*25.791*

3. Programma Ondersteuning

3.1 Visie

“Door financiële ondersteuning op het gebied van bijzondere bijstand kunnen inwoners met een minimum inkomen (blijven) deelnemen aan de samenleving”.

3.2 Programmadoel

Inwoners met een laag inkomen financieel ondersteunen vanuit de bijzondere bijstand, kindregelingen, collectieve zorgverzekering en de individuele inkomenstoeslag

Inwoners met een financiële ondersteuningsbehoefte worden doorverwezen naar schuldhulporganisaties, zoals Schuldhulp Op Maat of Humanitas. Wanneer inwoners schulddienstverlening nodig hebben worden zij doorverwezen naar de Stadsbank Oost Nederland (SON).

3.2.1 Bijzondere Bijstand

Doel: het ondersteunen van inwoners met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm door het verstrekken van financiële ondersteuning voor bijzondere en noodzakelijke kosten die niet via een andere regeling vergoed kunnen worden

Bijzondere bijstand			
Operationele doelstellingen		**Ontwikkelingen**	
1.	De vraag van de inwoner centraal stellen en (middels afwegingskader maatwerk) beoordelen of inwoners vanuit bijzondere bijstand een vergoeding kunnen krijgen voor onvoorziene kosten in uitzonderlijke situaties	A.	De inkomensconsulent beoordeelt of vanuit bijzondere bijstand maatwerk kan worden geleverd aan de inwoner
2.	Uitvoering TONK regeling	A.	Implementatie en uitvoering TONK regeling

1.A De inkomensconsulent beoordeelt of vanuit bijzondere bijstand maatwerk kan worden geleverd aan de inwoner

Sinds begin 2019 wordt maatwerk toegepast bij alle aanvragen en onderzoeken, ook bij bijzondere bijstand. Bij het toepassen van maatwerk wordt het beoordelingskader en stappenplan tot maatwerk gebruikt. Hiermee hanteert de inkomensconsulent het gewenste beoordelingskader. Ook de rapportage die de inkomensconsulent opstelt volgt de punten van dit stappenplan.

Eens in de twee weken volgen inkomensconsulenten onder begeleiding van een medewerker van de afdeling Kwaliteit intervisie over het toepassen van maatwerk. Twee inkomensconsulenten hebben de verdiepingscursus tot maatwerk “Train de Trainer’’ gevolgd. Zij zijn voor alle medewerkers beschikbaar als vraagbaak en sparringpartner.

In casussen waar sprake is van multiproblematiek en waar het sociaal team ook bij betrokken is wordt nadrukkelijk gehandeld vanuit de maatwerkvisie. Er wordt zoveel als mogelijk aangesloten bij een integrale en gezamenlijke oplossing op meerdere leefgebieden.

Een vraag om bijzondere bijstand staat meestal niet op zichzelf en hangt vaak samen met problemen rond schulden, huisvesting, veiligheid of overlast. Steeds vaker blijkt ook sprake van problematiek rond de geestelijke gezondheid van de aanvrager. Uitsluitend bijzondere bijstand verstrekken bestrijdt dan mogelijk alleen de symptomen. Door inzet van maatwerk en samenwerking kan het verstrekken van bijzondere bijstand onderdeel zijn van een interdisciplinaire oplossing die de klant echt verder helpt.

2.A Implementatie en uitvoering Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK regeling)
Doel van de regeling is om huishoudens ruimhartig financieel te ondersteunen met de focus op woonkosten die vaak (net) niet in aanmerking komen voor de eerder ingevoerde steun- en herstelpakketten. Dit betreft een brede doelgroep. De doelgroep kan bestaan uit flexwerkers, (ex-) aanvragers Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo), (deeltijd-)WW-ers en Zzp-ers (met of zonder Tozo). Voor hen is er de TONK voor de periode vanaf 1 januari 2021 tot en met 30 juni 2021. De focus binnen de TONK ligt op woonkosten.

Het was lastig in te schatten hoeveel inwoners van deze regeling gebruik gaan maken die vooreerst tot 1 juli van kracht is. Er is een verscheidenheid van gemeentelijke Tonk-regelingen waardoor de uitgaven verschillen. De ruime insteek van de SDOA trok aandacht.[2] De definitieve financiële toekenning per gemeente is nog niet duidelijk. Het ministerie van SWZ gaat op basis van onderzoek naar de mate van ruimhartigheid, de feitelijke uitgaven, signalen uit het werkveld en uitvoeringskosten de toekenning bepalen.

Via de gebruikelijke kanalen is de regeling TONK meerdere keren onder de aandacht gebracht middels persberichten in de regionale dag- en weekbladen en via sociale media. De ROZ heeft meerdere malen de TONK-regeling aan de ondernemers die gebruik maken van Tozo 3 en Tozo 4 onder de aandacht gebracht. Ook zijn aanvragers van plaatselijke financiële coronamaatregelen en initiatieven op de TONK-regeling gewezen.

In eerste instantie werd er door het Rijk in totaal € 130 miljoen beschikbaar gesteld, later is dit bedrag verdubbeld om gemeenten aan te sporen nadere (- ook financiële) ruimte te geven om invulling te geven om een ruimhartig gemeentelijk beleid te voeren.

In de begroting worden zowel de lasten als de baten verhoogd met € 303.000. Dit is gebaseerd op de eerste tranche van het voorschot van het Rijk dat aan gemeenten beschikbaar is gesteld. Op dit moment lijkt dit toereikend op basis van de huidige uitgaven van deze regeling.

De geraamde bedragen voor de bijzondere bijstand worden aangepast voor de uitgaven van de TONK-regeling. De overige lasten worden niet bijgesteld.

[2] **https://www.divosa.nl/nieuws/verhalen/ruimhartig-en-gebaseerd-op-vertrouwen**

Lasten bijzondere bijstand / minimabeleid (x € 1.000)	Begroting 2021 na 2e berap 2020	Nieuwe raming 2021	Bijstelling begroting 2021
Berkelland	1.238	1.351	113
Oost Gelre	458	539	81
Winterswijk	907	1.016	109
Totaal	**2.603**	**2.906**	**303**

3.2.2 Meedoenregelingen

Doel: kinderen tot 18 jaar uit huishoudens met een inkomen binnen de door de gemeente vastgestelde inkomensgrenzen kunnen participeren in culturele, sportieve en educatieve activiteiten door de inzet van kindregelingen binnen de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk

Meedoenregelingen	
Operationele doelstellingen	**Ontwikkelingen**
1. Meer kinderen bereiken in 2021 ten opzichte van in 2020	A. Impuls leveranciersmanagement B. Vanuit SDOA wordt in folders, nieuwsbrieven en op de website aandacht besteed aan de Meedoenapplicatie waarbij inzichtelijk wordt gemaakt voor wie deze regelingen zijn bedoeld
2. Een sluitende keten in de minimaregelingen voor gezinnen met een laag inkomen	A. Aanwezigheid van SDOA medewerkers binnen de sociale teams draagt bij aan een sluitende keten
3. Inwoners die aanspraak kunnen maken op de minimaregelingen zijn op de hoogte	A. Aanwezigheid van SDOA medewerkers binnen de sociale teams draagt bij aan een sluitende keten
4. Een meedoenregeling inrichten voor inwoners uit de gemeente Berkelland met een laag inkomen, zodat zij (weer) mee kunnen doen in de maatschappij	A. Implementatie meedoenarrangement volwassenen gemeente Berkelland

1.A Impuls leveranciersmanagement
Met Meedoenregelingen kunnen kinderen uit gezinnen met een minimuminkomen een financiële bijdrage krijgen voor bijvoorbeeld school, computer, sport-, kunst- en educatieve activiteiten. De uitgifte van deze regeling gaat per 1 januari 2020 via de Meedoen Applicatie. Leveranciersmanagement wordt ingezet om het aanbod binnen de applicatie te vergroten, en daarmee voor meer kinderen interessant te maken. De leverancierswerving krijgt een impuls door overheveling van deze taak naar het team van accountmanagement. Zij kunnen bouwen op een groot netwerk binnen het WSPA.

4.A Implementatie meedoenarrangement volwassenen gemeente Berkelland
De gemeente Berkelland start met de pilot meedoenarrangement voor volwassenen. Dit arrangement in de vorm van een subsidieregeling vloeit voort uit het beleidskader ‘samen denken, samen doen’ en wordt ondergebracht in de meedoenapplicatie. Volwassenen met een inkomen tot 110% kunnen aanspraak maken op deze regeling. Wanneer ze in aanmerking komen dan krijgen ze een bedrag van 300 euro per jaar toegekend in de

meedoenapplicatie dat ze kunnen inzetten voor sportieve en culturele activiteiten om (weer) mee te kunnen doen in de maatschappij. Na een jaar worden de effecten geëvalueerd en wordt er gekeken of en in welke vorm de pilot wordt gecontinueerd. Zowel de medewerkers van de Voormekaarteams als de klantmanagers en inkomensconsulenten hebben een belangrijke doorverwijsfunctie. Zowel het leveranciersmanagement, het goedkeuren van het aanbod van leveranciers als het beoordelen of inwoners in aanmerking komen zijn bij de SDOA belegd.

De geraamde bedragen voor de meedoenregeling voor volwassenen van de gemeente Berkelland worden in de begroting 2021 opgenomen. Dit leidt tot de volgende bijstelling van de begroting van de lasten voor de meedoenregelingen.

Lasten meedoen regelingen (x € 1.000)	Begroting 2021 na 2e berap 2020	Nieuwe raming 2021	Bijstelling begroting 2021
Berkelland	143	281	138
Oost Gelre	88	88	0
Winterswijk	102	102	0
Totaal	**333**	**471**	**138**

3.2.4 Collectieve zorgverzekering

Doel: inwoners met een inkomen binnen de door de gemeente vastgestelde inkomensgrenzen hebben de mogelijkheid om een gemeentepolis af te sluiten tegen een gunstige premie en aanvullende voorwaarden

Collectieve zorgverzekering	
Operationele doelstellingen	**Acties**
1. Inwoners met een laag inkomen worden ondersteund bij het kiezen van het juiste verzekeringspakket	A. Ondanks de digitale overstapspreekuren is het bereik nagenoeg gelijk gebleven B. De licentie van gezondverzekerd.nl (pakketkeuzehulp en vergoedingenwijzer) wordt verlengd C. Campagne om inwoners te attenderen op de collectieve zorgverzekering vindt in het 4e kwartaal plaats

1.A Ondanks de digitale overstapspreekuren is het bereik nagenoeg gelijk gebleven
Het afgelopen jaar hebben er door Corona geen face-to-face overstapgesprekken plaatsgevonden. Echter blijkt dat dit niet van invloed is geweest op het gebruik van de Collectieve zorgverzekering, dit is nagenoeg gelijk gebleven. Het is positief dat inwoners ook via digitale kanalen de weg naar de Collectieve zorgverzekering wisten te vinden.

In onderstaande tabel wordt het aantal 18+ premiebetalende verzekerden weergegeven.

Aantal verzekerden	Eindstand 2020	2021 (per 20-05-2021)
Berkelland	1.264	1.218
Oost Gelre	340	331
Winterswijk	763	716
Totaal	**2.367**	**2.265**

3.2.5 Individuele inkomenstoeslag

Doel: inwoners met een inkomen tot 105% van de toepasselijke bijstandsnorm ontvangen een jaarlijkse toeslag.

Individuele inkomenstoeslag	
Operationele doelstellingen	**Ontwikkelingen**
1. Inwoners die gedurende drie jaar of langer een laag inkomen ontvangen kunnen individuele inkomenstoeslag aanvragen. Inwoners zijn hiervan op de hoogte	A. Binnen iedere gemeente brengen inkomensconsulenten regelingen onder de aandacht

3.2.6 Schulddienstverlening / Stadsbank

Doel: inwoners met financiële problemen eerder bereiken om passende (schuld)hulpverlening in te zetten opdat de (financiële) zelfredzaamheid wordt vergroot

Schulddienstverlening / Stadsbank	
Operationele doelstellingen	**Ontwikkelingen**
1. In samenwerking met de SDOA-gemeenten vroegsignalering (in beeld brengen betalingsachterstanden) evalueren en waar nodig deze aanpak doorontwikkelen	A. Aansluiting bij landelijk convenant B. Doorontwikkelen systeem en aanpak vroegsignalering door invoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)
2. Bijdragen aan een sluitende schuldhulpverleningsketen	A. Doorgeleiding betalingsachterstanden aan gemeenten
3. Inkomensconsulenten zijn alert op schuldenproblematiek en verwijzen actief door naar schuldhulpverleningsorganisaties.	A. Samenwerking met sociaal team B. Binnen de brede intake wordt aandacht besteed aan schuldenproblematiek
4. Bij invoering van het wetsvoorstel Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind inrichten van het adviesrecht voor de gemeenten.	A. Adviesrecht ligt bij de individuele gemeenten
5. In relatie tot de nieuwe Wet Inburgering het bieden van financiële ontzorging voor inburgeraars.	A. De SDOA is in afwachting van een eventuele opdracht van de gemeenten

1.A Aansluiting bij landelijk convenant
Sinds begin 2021 geeft de SDOA in samenwerking met de gemeenten en de sociale teams uitvoering aan vroegsignalering van schulden binnen de Wgs. Met 32 vaste lastenpartners is er inmiddels een overeenkomst gesloten binnen het landelijk convenant vroegsignalering. Dit aantal zal blijven toenemen.

Maandelijks worden signalen van betalingsachterstanden door vaste lasten partners aangemeld bij de SDOA en door de SDOA doorgezet naar de desbetreffende gemeente. In het laatste kwartaal van 2021 zal de werkwijze en de samenwerking worden geëvalueerd.

1.B Doorontwikkeling systeem en aanpak vroegsignalering door invoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
Op beleidsmatig en uitvoerend niveau zijn er samenwerkingsafspraken en korte communicatielijnen. Het eerste kwartaal stond in het teken van het opzetten en verder ontwikkelen van de samenwerking binnen vroegsignalering. Deze ontwikkeling verloopt naar wens en verwachting. Het aanmeldingstraject bij de Stadsbank na vroegsignalering van schulden wordt in de komende maanden verder uitgewerkt.

2.A Doorgeleiding signalen betalingsachterstanden aan gemeenten
Maandelijks worden signalen van betalingsachterstanden door vaste lasten partners aangemeld bij de SDOA en door de SDOA doorgezet naar de juiste gemeente. Deze signalen worden door de gemeenten opgepakt en dit draagt bij aan een sluitende aanpak.

3.B Binnen de brede intake wordt aandacht besteed aan schuldenproblematiek
Een aantal inkomensconsulenten is contactpersoon bij een van de gemeenten. Zij nemen deel aan de sociaal domein brede multidisciplinaire overleggen. Hierin wijzen de betrokken inkomensconsulenten op de mogelijkheid van inkomensondersteuning via de SDOA. In de toekomst zal de brede intake bij de gemeenten liggen. Een behoefte aan inkomensondersteuning zal hier goed in moeten worden geborgd. De kennis en expertise van de SDOA medewerkers wordt gedeeld met de gemeenten.

4.A Adviesrecht ligt bij de individuele gemeenten
De nieuwe wet is van kracht per 1 januari 2021. De nieuwe wet regelt dat gemeenten drie maanden nadat schuldenbewind is ingesteld de rechter mogen adviseren of een inwoner het beste kan worden geholpen door voortzetting van het bewind, of door een lichtere vorm van gemeentelijke ondersteuning. Gemeenten kunnen zo hun regierol bij schuldhulpverlening beter vervullen. Dit draagt bij aan de samenwerking tussen rechtbanken, gemeenten en bewindvoerders. De individuele gemeenten hebben tot dusver niet besloten hier gebruik van te maken. De SDOA speelt hier naar verwachting geen rol in.

5.A De SDOA is in afwachting van een eventuele opdracht van de gemeenten
Eén van de onderdelen van de nieuwe Wet Inburgering is het bieden van financiële ontzorging voor bijstandsgerechtigde inburgeraars. De vaste lasten (huur, Collectieve zorgverzekering, gas, water en licht) van inburgeraars worden dan minimaal zes maanden doorbetaald. Dit wordt gedaan vanuit het idee dat er dan meer ruimte is om te focussen op de inburgering en re-integratie. Ook kan het bijdragen aan het voorkomen van schulden. De gemeenten zijn in afwachting van de financiële middelen die zij krijgen voor het uitvoeren van de Wet Inburgering, hier komt meer duidelijkheid over in de meicirculaire. Deze is bij het opstellen van deze bestuursrapportage nog niet gepubliceerd. Hierna weten gemeenten over welke middelen ze beschikken en hoe ze deze in kunnen zetten. Daarna moet ook duidelijk worden welke rol de SDOA hier eventueel in gaat krijgen.

Overige bijstellingen programma Ondersteuning

Schuldhulpverlening

De geraamde bedragen voor schuldhulpverlening in de begroting 2021 worden bijgesteld op basis van de actuele ramingen van de Stadsbank Oost Nederland.

Lasten Schuldhulpverlening (x € 1.000)	**Begroting 2021 na 2e berap 2020**	**Nieuwe raming 2021**	**Bijstelling begroting 2021**
Berkelland	275	270	-5
Oost Gelre	170	170	0
Winterswijk	337	347	10
Totaal	**782**	**787**	**5**

Bijdragen gemeenten programma Ondersteuning

De bijdragen voor het programma Ondersteuning dienen te worden bijgesteld als gevolg van de nieuwe ramingen zoals in dit hoofdstuk weergegeven.

Baten Bijdrage gemeenten programma ondersteuning (x € 1.000)	**Begroting 2021 na 2e berap 2020**	**Nieuwe raming 2021**	**Bijstelling begroting 2021**
Berkelland	1.621	1.867	246
Oost Gelre	681	762	81
Winterswijk	1.306	1.425	119
Totaal	**3.608**	**4.054**	**446**

Samenvatting begrotingswijzigingen programma Ondersteuning

In onderstaand overzicht zijn alle begrotingswijzigingen van het programma Ondersteuning weergegeven.

Begroting Programma Ondersteuning (x € 1.000)	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 na 2e berap 2020**	**Nieuwe raming 2021**	**Bijstelling begroting 2021**
Baten	4.084	4.365	4.811	446
Lasten	4.227	4.365	4.811	446
Resultaat baten en lasten	**-143**	**0**	**0**	**0**
Onttrekking reserves	0	0	0	0
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Resultaat	**-143**	**0**	**0**	**0**

Specificatie per product (x € 1.000)	***Rekening 2020***	***Begroting 2021 na 2e berap 2020***	***Nieuwe raming 2021***	***Bijstelling begroting 2021***
Baten				
Debiteurontvangsten	*73*	*110*	*110*	*0*
Bijdrage gemeenten programmakosten	*3.377*	*3.608*	*4.054*	*446*
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten	*634*	*647*	*647*	*0*
Totaal baten	*4.084*	*4.365*		
Lasten				
Bijzondere bijstand	*2.710*	*2.603*	*2.906*	*303*
Meedoenregelingen		*333*	*471*	*138*
Schuldhulpverlening/Stadsbank	*741*	*782*	*787*	*5*
Directe uitvoeringskosten	*776*	*647*	*647*	*0*
Totaal lasten	*4.227*	*4.365*	*4.811*	*446*

4. Programma Overhead en algemene kosten / Bedrijfsvoering

Bestuursopdracht
Eind 2019 hebben de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk een besluit genomen in het kader van 'Samen aan stuur': één uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen binnen het sociaal domein. Het advies van mei 2019 van 'Radar, bureau voor sociale vraagstukken' werd opgevolgd. De gemeenten komen weer in de 1e lijn en de Sociale Dienst Oost Achterhoek wordt een tweedelijnsorganisatie (2e lijn). De 1e en 2e lijn gaan nauwer samenwerken, ze komen 'Samen aan het stuur'.

Deze samenwerking zal meteen al te zien zijn bij de integrale intake. De hulpvraag van de inwoner wordt breed aangevlogen in de reikwijdte van het sociaal domein: werk/inkomen, jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning. Met dit model zal de intake op het gebied van werk en inkomen weer bij de gemeente plaatsvinden. Voor beoordeling van de situatie werk/inkomen van de inwoner gaan medewerkers van het Werkleerbedrijf in het gemeentelijk loket ondersteunen. Ook de uitvoering van minimaregelingen en schuldhulpverlening wordt geïntegreerd in de gemeentelijke loketten.

Eind 2020 hebben de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten ingestemd met de rapportage Tussenresultaten. Op basis van deze tussenresultaten is een eindrapportage in de vorm van het Inrichtingsplan Samen aan het stuur opgesteld, welke aan de raden is voorgelegd.

Om de overgang naar een nieuwe organisatie/het werkleerbedrijf te maken worden eenmalige kosten gemaakt. Deze kosten bestaan onder andere uit de inzet van de externe projectleiders (voor de bestuursopdracht Samen aan het stuur, de verbouwing/huisvesting en de ICT). Daarnaast kosten zoals het ontwikkelprogramma, eenmalige ICT kosten, het bouwen van een nieuwe website, verhuiskosten en het externe formatieonderzoek. Deze transitiekosten worden vooralsnog ingeschat op afgerond € 300.000. Dekking van deze kosten wordt gezocht in de begrotingen van de SDOA en Werkbaan Oost.

Huisvesting
Vooruitlopend op de samenvoeging van Werkbaan Oost en de SDOA is een nieuwe locatie gehuurd per 1 juli 2021 op de Laarberg in Groenlo. Zoals vermeld in het inrichtingsplan wordt het pand in de navolgende periode geschikt gemaakt voor het te vormen Werkleerbedrijf. De raden zijn in het inrichtingsplan geïnformeerd over de hiermee samenhangende kosten.

Personeel
Personeelsbudget/transitiekosten Samen aan het stuur
De omvang van de totale formatie bij de SDOA wordt berekend op basis van klantaantallen. De klantaantallen per 1 januari 2021 liggen hoger dan waarmee in de begroting 2021 is gerekend. Het personeelsbudget dient te worden verhoogd met € 265.000.
Binnen de SDOA wordt gestuurd op inzet van formatie. Met het Dagelijks Bestuur zijn daarnaast afspraken gemaakt dat met de aanname en inzet van personeel ook rekening wordt gehouden met de aanstaande samenvoeging van de SDOA met Werkbaan Oost.

Thuiswerkregeling
Sinds de start van de coronacrisis wordt conform de RIVM-richtlijnen zoveel als mogelijk thuis gewerkt. De inschatting is dat thuiswerken in de toekomst gemeengoed wordt. Om die reden heeft de gemeente Berkelland vorig jaar een thuiswerkregeling opgesteld waarmee medewerkers in staat worden gesteld om de werkplek thuis conform ARBO-richtlijnen in te richten. De SDOA volgt de personele regelingen van Berkelland. Medewerkers kunnen hiervoor een eenmalige gemaximeerde vergoeding declareren voor de noodzakelijke werkplekinrichting. De mogelijke financiële impact van deze regeling zal in de Tweede bestuursrapportage worden meegenomen.

Informatisering en automatisering
I-visie
Onder de noemer “Versterken, Vernieuwen, Versnellen” is in december 2019 de i-visie door het Dagelijks Bestuur van de SDOA vastgesteld. Hierin is bepaald dat het voor de SDOA belangrijk is zelf richting te geven aan de inrichting en vernieuwing van de informatievoorziening. Dit betekent weloverwogen keuzes maken, speerpunten bepalen, prioriteiten stellen en fasering aanbrengen, zodat een informatievoorziening ontstaat die geschikt is om de beleids- en organisatievraagstukken optimaal te ondersteunen. Als randvoorwaarden zijn meegegeven:
- Beschikbaar stellen van een ontwikkelbudget en een vast bedrag per werkplek;
- Versterken opdrachtgeverschap en zorgen voor een betere sturing op ICT projecten;
- Ontwikkelen van een projectenkalender.

Op dit moment bevindt de SDOA zich in plateau twee van de projectenkalender, de versnellingsfase. De structurele kosten die met deze projecten gemoeid zijn kunnen worden opgevangen binnen de begroting 2021.

Projecten
Het afgelopen jaar zijn er veel stappen gezet rondom de informatievoorziening voor de SDOA. De onderdelen WMO-Jeugd uit Suite zijn succesvol ontvlochten en teruggelegd bij de gemeenten, er is een eigen aansluiting op GBA-v gerealiseerd voor de SDOA en er zijn verschillende stappen gezet in het digitaliseren van de interne processen (o.a. e-VOI koppeling en doorontwikkeling Mijn Inkomen).
In Q2 en Q3 van 2021 ligt de focus voornamelijk op een doorontwikkeling. De implementatie van het nieuwe zaaksysteem Decos Join gaat bijdragen aan een versnelling van de digitalisering van de werkprocessen. Ook zullen keuzes gemaakt gaan worden rondom datagedreven werken. Dit begint bij de basis, welke informatie is er nodig, en bouwt vervolgens uit naar de uitwerking hiervan in de werkprocessen en systemen. Ook zal er gekeken worden naar het opzetten van een datawarehouse voor het borgen en ordenen van de data uit de verschillende applicaties.

Samen aan het stuur
De samenvoeging met WBO en het opzetten van het nieuwe werkleerbedrijf hebben ook impact op de informatievoorziening. Er komt een nieuwe applicatie in het beheer van de SDOA (Exact) en de werkprocessen van WBO zullen geïntegreerd moeten worden in de huidige werkprocessen. Dit heeft impact op de applicatie Compas en Decos Join (voor het verwerken van de post). Daarnaast heeft de naamswijziging, het herzien van de werkprocessen ook een doorwerking in alle applicaties en sjablonen. De applicatie Suite 4 Sociale Regie zal aanvullend ingezet worden voor het opzetten van integraal werken met de gemeenten. De gemeente Oost-Gelre is verantwoordelijk voor het beheer van deze applicatie.

Bijstelling budgetten uitvoeringskosten
Zoals in bovenstaande paragraaf aangegeven dienen er bijstellingen te worden gedaan op de geraamde uitvoeringskosten op het gebied van personeel. Deze bijstelling wordt over de deelnemende gemeenten verdeeld op basis van de verdeelsleutel voor begrotingsjaar 2021.

Lasten Overhead (x € 1.000)	**Begroting 2021 na 2e berap 2020**	**Nieuwe raming 2021**	**Bijstelling begroting 2021**
Berkelland	2.171	2.270	99
Oost Gelre	1.385	1.448	63
Winterswijk	2.268	2.371	103
Totaal	**5.824**	**6.089**	**265**

Baten Bijdrage gemeenten in de uitvoeringskosten (x € 1.000)	**Begroting 2021 na 2e berap 2020**	**Nieuwe raming 2021**	**Bijstelling begroting 2021**
Berkelland	1.942	2.041	99
Oost Gelre	1.272	1.335	63
Winterswijk	1.980	2.083	103
Totaal	**5.194**	**5.459**	**265**

Investeringskredieten
Zoals aangegeven in het Inrichtingsplan Samen aan het Stuur zijn in verband met de verbouwing van de nieuwe locatie en de inrichting van dit pand voor 2021 investeringskredieten noodzakelijk. De afschrijvingen van deze investeringen starten in 2022. Deze afschrijvingslasten maken onderdeel uit van de huisvestingslasten, zoals toegelicht in het inrichtingsplan en zijn opgenomen in de begroting 2022 van het Werkleerbedrijf.
Voor de financiering van deze investeringen zal een geldlening worden afgesloten voor de duur van 20 jaar.

Investeringskredieten (x € 1.000)	**Begroting 2021 na 2e berap 2020**	**Nieuwe raming 2021**	**Bijstelling begroting 2021**
Vervanging ICT-middelen	50	50	0
ICT-projecten	30	30	0
I-visie 2020	*Pm*	*0*	*0*
Verbouwing pand De Laarberg		4.513	4.513
Inrichting pand De Laarberg		301	301
Meubilair en overig	25	25	0
Totaal	**105**	**4.919**	**4.814**

Samenvatting begrotingswijzigingen programma Overhead en algemene kosten
In onderstaand overzicht zijn alle begrotingswijzigingen van het programma Ondersteuning weergegeven.

Begroting Overhead en algemene kosten (x € 1.000)	**Rekening 2020**	**Begroting 2021 na 2e berap 2020**	**Nieuwe raming 2021**	**Bijstelling begroting 2021**
Baten	4.134	5.194	5.459	265
Lasten	5.029	5.854	6.119	265
Resultaat baten en lasten	**-895**	**-660**	**-660**	**0**
Onttrekking reserves	597	0	0	0
Toevoeging reserves	124	0	0	0
Resultaat	**-422**	**-660**	**-660**	**0**

Specificatie per product (x € 1.000)	***Rekening 2020***	***Begroting 2021 na 2e berap 2020***	***Nieuwe raming 2021***	***Bijstelling begroting 2021***
Baten				
Treasury	*0*	*0*	*0*	*0*
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten	*4.134*	*5.194*	*5.459*	*265*
Totaal baten	*4.134*	*5.194*	*5.459*	*265*
Lasten				
Treasury	*0*	*0*	*0*	*0*
Algemene baten en lasten	*0*	*30*	*30*	*0*
Overhead	*5.029*	*5.824*	*6.089*	*265*
Totaal lasten	*5.029*	*5.854*	*6.119*	*265*

5. Samenvatting besluitvorming

Besluitvorming

Wij vragen u te besluiten tot vaststelling van de tweede begrotingswijziging 2021 waarbij de volgende wijzigingen op de begroting plaatsvinden op onderstaande budgetten:

Budget (x € 1.000)	**Begrotingswijzigingen 2021**		
	Gemeente Berkelland	**Gemeente Oost Gelre**	**Gemeente Winterswijk**
BATEN			
Programma Werk en activering			
Bijdrage gemeenten programma	-17	-33	7
Bijdrage gemeenten loonkostensubsidies	129	-54	-97
Programma Inkomen			
Debiteurenontvangsten	-35	15	-35
Bijdrage gemeenten Tozo[1]	1.897	1.192	1.192
Bijdrage gemeenten programma	-1.133	-661	-1.075
Programma Ondersteuning			
Bijdrage gemeenten programma	246	81	119
Programma Overhead en algemene kosten			
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	99	63	103
Totaal baten	**1.186**	**603**	**214**
LASTEN			
Programma Werk en activering			
Langdurige loonkostensubsidies	112	-60	-96
Beschut werken		-27	6
Programma Inkomen			
Inkomenswaarborg (WWB, IOAW en IOAZ)	-1.168	-646	-1.110
Bijstandsbesluit zelfstandigen (Bbz-Tozo)	1.897	1.192	1.192
Programma Ondersteuning			
Bijzondere bijstand	113	81	109
Meedoenregelingen	138		
Schuldhulpverlening/Stadsbank	-5		10
Programma Overhead en algemene kosten			
Overhead	99	63	103
Totaal lasten	**1.186**	**603**	**214**

[1] De voorschotten voor de bijdrage van de gemeenten voor de Tozo regelingen zijn door de gemeenten reeds aan de SDOA betaald.

BIJLAGEN

Bijlage 1 Overzichten baten en lasten per gemeente

Programmabegroting: overzicht "Wat mag het kosten 2021" Eerste bestuursrapportage 2021

Totaal (Berkelland + Oost Gelre + Winterswijk)	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021
		Primitieve begroting	na wijziging 2e Berap 2020	Wijzigingen 1e Berap 2021	Na 1e Berap 2021
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING					
BATEN					
Debiteurenontvangsten	2	0	0	0	0
Overige ontvangsten	25	0	0	0	0
WSW detacheringen*	3.910	3.776	3.970	0	3.970
Bijdrage gemeenten WSW begeleid werkensubsidie	252	252	252	0	252
Bijdrage gemeenten programma Werk en activering	1.914	2.373	2.187	-43	2.144
Bijdrage gemeenten loonkostensubsidies (incl. Beschut Werk)	1.551	2.013	1.911	-22	1.889
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	4.097	4.276	4.276	0	4.276
Totaal baten programma Werk en activering	**11.751**	**12.690**	**12.596**	**-65**	**12.531**
PROGRAMMA INKOMEN					
BATEN					
Debiteurenontvangsten	403	225	225	-55	170
Debiteurenontvangsten BBZ	352	300	306	0	306
Debiteurontvangsten Tozo	307	0	0	0	0
Bijdrage gemeenten Tozo	13.221	0	0	4.281	4.281
Bijdrage gemeenten programma Inkomen	19.257	20.805	22.380	-2.869	19.511
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	1.381	1.523	1.523	0	1.523
Totaal baten programma Inkomen	**34.921**	**22.853**	**24.434**	**1.357**	**25.791**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING					
BATEN					
Bijzondere bijstand	73	110	110	0	110
Debiteurenontvangsten	0	0	0	0	0
Bijdrage gemeenten programma Ondersteuning	3.377	3.899	3.608	446	4.054
Bijdrage gemeenten uitvoeringkosten programma	634	647	647	0	647
Totaal baten programma Ondersteuning	**4.084**	**4.656**	**4.365**	**446**	**4.811**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN					
BATEN					
Overige algemene baten	0	0	0	0	0
Treasury	0	0	0	0	0
Overhead	0	0	0	0	0
Mutaties reserves	597	0	0	0	0
Bijdrage gemeenten in de uitvoeringskosten	4.134	5.044	5.194	265	5.459
Onverdeeld resultaat	0	0	0	0	0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**4.731**	**5.044**	**5.194**	**265**	**5.459**
Totaal programma's	**55.487**	**45.243**	**46.589**	**2.003**	**48.592**

** inclusief de detacheringsvergoedingen voor de Sw medewerkers uit de gemeenten Aalten en Haaksbergen en de doorbetaling daarvan.*

Totaal (Berkelland + Oost Gelre + Winterswijk)	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021
(x € 1.000)		Primitieve begroting	na wijziging 2e Berap 2020	Wijzigingen 1e Berap 2021	Na 1e Berap 2021
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING					
LASTEN					
Re-integratie	1.051	1.115	1.115	0	1.115
Doorbetaling WSW detacheringen *	3.910	3.776	3.970	0	3.970
WSW begeleid werken subsidies	252	252	252	0	252
Bijdrage voorziening dubieuze debiteuren	-6	0	0	0	0
Langdurige loonkostensubsidies	1.331	1.435	1.470	-44	1.426
Beschut werken	456	1.176	853	-21	832
Directe uitvoeringskosten	3.801	4.276	4.276	0	4.276
Totaal lasten programma Werk en activering	**10.795**	**12.030**	**11.936**	**-65**	**11.871**
PROGRAMMA INKOMEN					
LASTEN					
Inkomenswaarborg (WWB, IOAW en IOAZ)	19.672	20.880	22.641	-2.924	19.717
Bijstandsbesluit zelfstandigen (BBZ)	340	450	270	0	270
Tijdelijke overbr. reg. zelfstandig ondernemers (Tozo)	13.329	0	0	4.281	4.281
Mutaties reserves	199	0	0	0	0
Doorbelaste directe uitvoeringskosten	1.430	1.523	1.523	0	1.523
Totaal programma lasten Inkomen	**34.970**	**22.853**	**24.434**	**1.357**	**25.791**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING					
LASTEN					
Bijzondere bijstand	2.710	2.769	2.603	303	2.906
Meedoenregelingen	0	333	333	138	471
Schuldhulpverlening /Stadsbank	741	907	782	5	787
Doorbelaste uitvoeringskosten	776	647	647	0	647
Totaal lasten programma Ondersteuning	**4.227**	**4.656**	**4.365**	**446**	**4.811**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN					
LASTEN					
Algemene baten en lasten	0	30	30	0	30
Treasury	0	0	0	0	0
Overhead	5.029	5.674	5.824	265	6.089
Mutatie reserves/rekeningresultaat	124	0	0	0	0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**5.153**	**5.704**	**5.854**	**265**	**6.119**
Totaal programma's	**55.145**	**45.243**	**46.589**	**2.003**	**48.592**

Programmabegroting: overzicht "Wat mag het kosten 2021" Eerste bestuursrapportage 2021

Berkelland	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021
		Primitieve begroting	na wijziging 2e Berap 2020	Wijzigingen 1e Berap 2021	Na 1e Berap 2021
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING					
BATEN					
Debiteurenontvangsten	1		0		0
Overige ontvangsten	0		0		0
WSW detacheringen	1.325	1.469	1.369		1.369
Bijdrage gemeenten WSW begeleid werkensubsidie	69	70	70		70
Bijdrage gemeenten programma Werk en activering	824	992	928	-17	911
Bijdrage gemeenten loonkostensubsidies (incl. Beschut Werk)	873	1.019	936	129	1.065
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	1.511	1.594	1.594		1.594
Totaal baten programma Werk en activering	**4.603**	**5.144**	**4.897**	**112**	**5.009**
PROGRAMMA INKOMEN					
BATEN					
Debiteurenontvangsten	106	90	90	-35	55
Debiteurenontvangsten BBZ	269	150	155		155
Debiteurontvangsten Tozo	118		0		0
Bijdrage gemeenten Tozo	5.437		0	1.897	1.897
Bijdrage gemeenten programma Inkomen	7.269	8.115	8.637	-1.133	7.504
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	510	568	568		568
Totaal baten programma Inkomen	**13.709**	**8.923**	**9.450**	**729**	**10.179**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING					
BATEN					
Bijzondere bijstand	24	35	35		35
Debiteurenontvangsten			0		0
Bijdrage gemeenten programma Ondersteuning	1.511	1.698	1.621	246	1.867
Bijdrage gemeenten uitvoeringkosten programma	234	241	241		241
Totaal baten programma Ondersteuning	**1.769**	**1.974**	**1.897**	**246**	**2.143**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN					
BATEN					
Overige algemene baten			0		0
Treasury	0		0		0
Overhead			0		0
Mutaties reserves	220		0		0
Bijdrage gemeenten in de uitvoeringskosten	1.528	1.886	1.942	99	2.041
Onverdeeld resultaat			0		0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**1.748**	**1.886**	**1.942**	**99**	**2.041**
Totaal programma's	**21.829**	**17.927**	**18.186**	**1.186**	**19.372**

Berkelland	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021
(x € 1.000)		Primitieve begroting	na wijziging 2e Berap 2020	Wijzigingen 1e Berap 2021	Na 1e Berap 2021
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING					
LASTEN					
Re-integratie	459	480	480		480
Doorbetaling WSW detacheringen	1.325	1.469	1.369		1.369
WSW begeleid werken subsidies	69	70	70		70
Bijdrage voorziening dubieuze debiteuren	-2		0		0
Langdurige loonkostensubsidies	753	756	714	112	826
Beschut werken	248	535	430	0	430
Directe uitvoeringskosten	1.402	1.594	1.594		1.594
Totaal lasten programma Werk en activering	**4.254**	**4.904**	**4.657**	**112**	**4.769**
PROGRAMMA INKOMEN					
LASTEN					
Inkomenswaarborg (WWB, IOAW en IOAZ)	7.549	8.055	8.732	-1.168	7.564
Bijstandsbesluit zelfstandigen (BBZ)	95	300	150		150
Tijdelijke overbr. reg. zelfstandig ondernemers (Tozo)	5.476		0	1.897	1.897
Mutaties reserves	79		0		0
Doorbelaste directe uitvoeringskosten	534	568	568		568
Totaal programma lasten Inkomen	**13.733**	**8.923**	**9.450**	**729**	**10.179**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING					
LASTEN					
Bijzondere bijstand	1.283	1.280	1.238	113	1.351
Meedoenregelingen		143	143	138	281
Schuldhulpverlening /Stadsbank	252	310	275	-5	270
Doorbelaste uitvoeringskosten	286	241	241		241
Totaal lasten programma Ondersteuning	**1.821**	**1.974**	**1.897**	**246**	**2.143**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN					
LASTEN					
Algemene baten en lasten	0	11	11		11
Treasury	0		0		0
Overhead	1.854	2.115	2.171	99	2.270
Mutatie reserves/rekeningresultaat	46		0		0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**1.900**	**2.126**	**2.182**	**99**	**2.281**
Totaal programma's	**21.708**	**17.927**	**18.186**	**1.186**	**19.372**

Programmabegroting: overzicht "Wat mag het kosten 2021" Eerste bestuursrapportage 2021

Oost Gelre	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021
		Primitieve begroting	na wijziging 2e Berap 2020	Wijzigingen 1e Berap 2021	Na 1e Berap 2021
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING					
BATEN					
Debiteurenontvangsten	0		0		0
Overige ontvangsten	12		0		0
WSW detacheringen	1.148	1.246	1.169		1.169
Bijdrage gemeenten WSW begeleid werkensubsidie	49	52	52		52
Bijdrage gemeenten programma Werk en activering	437	545	500	-33	467
Bijdrage gemeenten loonkostensubsidies (incl. Beschut Werk)	290	430	418	-54	364
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	992	1.016	1.016		1.016
Totaal baten programma Werk en activering	**2.928**	**3.289**	**3.155**	**-87**	**3.068**
PROGRAMMA INKOMEN					
BATEN					
Debiteurenontvangsten	62	15	15	15	30
Debiteurenontvangsten BBZ	19	50	46		46
Debiteurontvangsten Tozo	92		0		0
Bijdrage gemeenten Tozo	3.225		0	1.192	1.192
Bijdrage gemeenten programma Inkomen	3.953	4.245	4.635	-661	3.974
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	334	362	362		362
Totaal baten programma Inkomen	**7.685**	**4.672**	**5.058**	**546**	**5.604**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING					
BATEN					
Bijzondere bijstand	18	35	35		35
Debiteurenontvangsten			0		0
Bijdrage gemeenten programma Ondersteuning	636	820	681	81	762
Bijdrage gemeenten uitvoeringkosten programma	154	154	154		154
Totaal baten programma Ondersteuning	**808**	**1.009**	**870**	**81**	**951**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN					
BATEN					0
Overige algemene baten			0		0
Treasury	0		0		0
Overhead			0		0
Mutaties reserves	144		0		0
Bijdrage gemeenten in de uitvoeringskosten	1.040	1.236	1.272	63	1.335
Onverdeeld resultaat			0		0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**1.184**	**1.236**	**1.272**	**63**	**1.335**
Totaal programma's	**12.605**	**10.206**	**10.355**	**603**	**10.958**

Oost Gelre	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021
(x € 1.000)		Primitieve begroting	na wijziging 2e Berap 2020	Wijzigingen 1e Berap 2021	Na 1e Berap 2021
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING					
LASTEN					
Re-integratie	277	270	270		270
Doorbetaling WSW detacheringen	1.148	1.246	1.169		1.169
WSW begeleid werken subsidies	49	52	52		52
Bijdrage voorziening dubieuze debiteuren	-2		0		0
Langdurige loonkostensubsidies	243	280	315	-60	255
Beschut werken	100	305	213	-27	186
Directe uitvoeringskosten	920	1.016	1.016		1.016
Totaal lasten programma Werk en activering	**2.735**	**3.169**	**3.035**	**-87**	**2.948**
PROGRAMMA INKOMEN					
LASTEN					
Inkomenswaarborg (WWB, IOAW en IOAZ)	4.014	4.260	4.661	-646	4.015
Bijstandsbesluit zelfstandigen (BBZ)	20	50	35		35
Tijdelijke overbr. reg. zelfstandig ondernemers (Tozo)	3.270		0	1.192	1.192
Mutaties reserves	47		0		0
Doorbelaste directe uitvoeringskosten	335	362	362		362
Totaal programma lasten Inkomen	**7.686**	**4.672**	**5.058**	**546**	**5.604**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING					
LASTEN					
Bijzondere bijstand	493	577	458	81	539
Meedoenregelingen		88	88		88
Schuldhulpverlening /Stadsbank	162	190	170		170
Doorbelaste uitvoeringskosten	188	154	154		154
Totaal lasten programma Ondersteuning	**843**	**1.009**	**870**	**81**	**951**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN					
LASTEN					
Algemene baten en lasten	0	7	7		7
Treasury	0		0		0
Overhead	1.218	1.349	1.385	63	1.448
Mutatie reserves/rekeningresultaat	30		0		0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**1.248**	**1.356**	**1.392**	**63**	**1.455**
Totaal programma's	**12.512**	**10.206**	**10.355**	**603**	**10.958**

Programmabegroting: overzicht "Wat mag het kosten 2021" Eerste bestuursrapportage 2021

Winterswijk	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021
		Primitieve begroting	na wijziging 2e Berap 2020	Wijzigingen 1e Berap 2021	Na 1e Berap 2021
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING					
BATEN					
Debiteurenontvangsten	0		0		0
Overige ontvangsten	10		0		0
WSW detacheringen	779	1.005	846		846
Bijdrage gemeenten WSW begeleid werkensubsidie	133	130	130		130
Bijdrage gemeenten programma Werk en activering	653	836	759	7	766
Bijdrage gemeenten loonkostensubsidies (incl. Beschut Werk)	388	564	557	-97	460
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	1.594	1.666	1.666		1.666
Totaal baten programma Werk en activering	**3.557**	**4.201**	**3.958**	**-90**	**3.868**
PROGRAMMA INKOMEN					
BATEN					
Debiteurenontvangsten	235	120	120	-35	85
Debiteurenontvangsten BBZ	65	100	105		105
Debiteurontvangsten Tozo	97		0		0
Bijdrage gemeenten Tozo	4.559		0	1.192	1.192
Bijdrage gemeenten programma Inkomen	8.035	8.445	9.108	-1.075	8.033
Bijdrage gemeenten uitvoeringskosten programma	537	593	593		593
Totaal baten programma Inkomen	**13.528**	**9.258**	**9.926**	**82**	**10.008**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING					
BATEN					
Bijzondere bijstand	31	40	40		40
Debiteurenontvangsten			0		0
Bijdrage gemeenten programma Ondersteuning	1.229	1.381	1.306	119	1.425
Bijdrage gemeenten uitvoeringkosten programma	246	252	252		252
Totaal baten programma Ondersteuning	**1.506**	**1.673**	**1.598**	**119**	**1.717**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN					
BATEN					
Overige algemene baten			0		0
Treasury	0		0		0
Overhead			0		0
Mutaties reserves	232		0		0
Bijdrage gemeenten in de uitvoeringskosten	1.566	1.922	1.980	103	2.083
Onverdeeld resultaat			0		0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**1.798**	**1.922**	**1.980**	**103**	**2.083**
Totaal programma's	**20.389**	**17.054**	**17.462**	**214**	**17.676**

Winterswijk	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2021
(x € 1.000)		Primitieve begroting	na wijziging 2e Berap 2020	Wijzigingen 1e Berap 2021	Na 1e Berap 2021
PROGRAMMA WERK EN ACTIVERING					
LASTEN					
Re-integratie	315	365	365		365
Doorbetaling WSW detacheringen	779	1.005	846		846
WSW begeleid werken subsidies	133	130	130		130
Bijdrage voorziening dubieuze debiteuren	-3		0		0
Langdurige loonkostensubsidies	335	399	441	-96	345
Beschut werken	104	336	210	6	216
Directe uitvoeringskosten	1.480	1.666	1.666		1.666
Totaal lasten programma Werk en activering	**3.143**	**3.901**	**3.658**	**-90**	**3.568**
PROGRAMMA INKOMEN					
LASTEN					
Inkomenswaarborg (WWB, IOAW en IOAZ)	8.108	8.565	9.248	-1.110	8.138
Bijstandsbesluit zelfstandigen (BBZ)	226	100	85		85
Tijdelijke overbr. reg. zelfstandig ondernemers (Tozo)	4.584		0	1.192	1.192
Mutaties reserves	72		0		0
Doorbelaste directe uitvoeringskosten	561	593	593		593
Totaal programma lasten Inkomen	**13.551**	**9.258**	**9.926**	**82**	**10.008**
PROGRAMMA ONDERSTEUNING					
LASTEN					
Bijzondere bijstand	934	912	907	109	1.016
Meedoenregelingen		102	102		102
Schuldhulpverlening /Stadsbank	326	407	337	10	347
Doorbelaste uitvoeringskosten	302	252	252		252
Totaal lasten programma Ondersteuning	**1.562**	**1.673**	**1.598**	**119**	**1.717**
PROGRAMMA OVERHEAD EN ALGEMENE KOSTEN					
LASTEN					
Algemene baten en lasten	0	12	12		12
Treasury	0		0		0
Overhead	1.957	2.210	2.268	103	2.371
Mutatie reserves/rekeningresultaat	48		0		0
Totaal programma Overhead en algemene kosten	**2.005**	**2.222**	**2.280**	**103**	**2.383**
Totaal programma's	**20.261**	**17.054**	**17.462**	**214**	**17.676**

Bijlage 2 Overzicht raming saldo BUIG budgetten 2021

Het BUIG-budget (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten) is niet van invloed op de begroting van de SDOA, maar op de gemeentelijke begrotingen. Vanuit het BUIG-budget worden de bijstandsuitkeringen en de langdurige loonkostensubsidies voor de Participatiewet en voor nieuw Beschut Werk gefinancierd.
De onderstaande prognose is gebaseerd op de eind april 2021 gepubliceerde nadere voorlopige BUIG-budgetten. De definitieve BUIG-budgetten worden in de septembercirculaire gepubliceerd.

Naar verwachting zullen gemeenten Berkelland en Oost Gelre in 2021 een tekort kennen op het BUIG-budget. Gemeenten kunnen een beroep doen op de vangnetregeling als voldaan wordt aan twee voorwaarden:
- Het tekort bedraagt meer dan 7,5% van het BUIG-budget in het begrotingsjaar;
- Het totale tekort over de afgelopen drie jaren bedraagt meer dan 7,5% van het BUIG-budget in het huidige begrotingsjaar.

Het risico voor de gemeenten is door de vangnetregeling gemaximeerd tot 10% van het toegekende BUIG-budget. Op basis van de huidige prognose kunnen de gemeenten Berkelland en Oost Gelre een beroep doen op de vangnetregeling.

Verrekening tekort op de buig uitkering	Tekort t/m 7,5% van buig budget	Tekort tussen 7,5% t/m 12,5% van buig budget	Tekort groter dan 12,5% van buig budget
Eigen risico gemeenten:	100%	50%	0%
T.l.v. vangnet uitkering:	0%	50%	100%

Gemeente	Nadere voorlopige toekenning buig 2021	Voorlopige raming uitgaven 2021	Raming buig tekort	Eigen risico gemeente	Eigen risico t.o.v. budget	Ten laste van vangnet
Berkelland	7.641.887	8.674.000	€ 1.032.113	€ 764.189	10,00%	€ 267.924
Oost Gelre	4.247.768	4.353.000	€ 105.232	€ 105.232	2,48%	€ -
Winterswijk	8.654.011	8.579.000	€ -	€ -	0,00%	€ -

De voorlopige raming uitgaven 2021 bevatten de kosten voor het verstrekken van uitkeringen voor levensonderhoud en de betalingen van langdurige loonkostensubsidies aan werkgevers. In onderstaande tabel is voor de volledigheid de specificatie opgenomen.

Voorlopige raming uitgaven 2021	*Programma SDOA*	Berkelland	Oost Gelre	Winterswijk
Levensonderhoud	*Inkomen*	7.509.000	3.985.000	8.053.000
Levensonderhoud Bbz	*Inkomen*	100.000	10.000	65.000
Loonkostensubsidies (incl. beschut werk)	*Werk & Activering*	1.065.000	358.000	461.000
Totale raming uitgaven t.l.v. BUIG budget		**8.674.000**	**4.353.000**	**8.579.000**

Commissie Bestuur en Sociaal

Dossiernummer	2829
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 september 2021
Agendapunt	9
Omschrijving	Voorstel bespreekstuk / Evaluatie samenwerking Regio Achterhoek - 8RHK ambassadeurs

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur en Sociaal	7 september 2021

gemeente Berkelland

Zaaknummer	:	204054
Raadsvergadering	:	**21-09-2021**
Onderwerp	:	**Evaluatie samenwerking Regio Achterhoek - 8RHK ambassadeurs**
Collegevergadering	:	20-07-2021
Portefeuillehouder	:	Burgemeester J.H.A. van Oostrum
Steller	:	Scheeringa, Winny, Team Opdrachtgeverschap B tel. : 0545250239

Te nemen besluit
Beslispunten
1. Kennisnemen van de evaluatie en de reactie van de Achterhoek Board op de aanbevelingen.
2. Instemmen met de evaluatie en de geformuleerde actiepunten van de Achterhoek Board en uw eventuele reactie op de actiepunten vóór 1 oktober kenbaar maken bij de Achterhoek Board.

Waarom dit voorstel en wat is het effect
In het afgelopen half jaar is de samenwerking in de Achterhoek (Achterhoek Ambassadeurs) geëvalueerd. Eind april hebben de onderzoekers Berenschot en Rijksuniversiteit Groningen de evaluatie opgeleverd. De Board deelt deze evaluatie “voortbouwen op een goede basis” en hun reactie hierop met de colleges en gemeenteraden. De gemeenteraad is in de gelegenheid om eventuele reacties kenbaar te maken. Naar aanleiding van de reacties zal de Board besluiten over welke verbeteracties er daadwerkelijk opgepakt worden.

Argumentatie
1 De evaluatie is positief en de Board stelt actiepunten voor
Met de inrichting van de nieuwe samenwerking wilden we het volgende bereiken:
1. De betrokkenheid en sturingsmogelijkheden vergroten die raadsleden hebben voor de regionale ontwikkelingen/besluitvorming.
2. De slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming versterken (makkelijker en sneller tot een besluit komen).
3. De uitvoeringskracht versterken.

Deze punten komen in de verschillende aanbevelingen en geformuleerde acties van de Board terug. In de evaluatie zijn deze punten niet afzonderlijk geëvalueerd, maar zijn onderdeel van de drie hoofdvragen over inhoud, cultuur en proces.

Over de 3 boven genoemde punten kan het volgende uit het rapport gehaald worden:
1. Het regionaal denken is in het algemeen bevorderd (conclusie 5), de appreciatie van de werkwijze van de Achterhoek Raad verschilt bij de betrokkenen: van sterk positief tot sterk negatief (conclusie 6). In de aanbevelingen wordt hier uitgebreid op ingegaan. (aanbevelingen 4, 5, 6 en 9).
2. De governance is passend om de doelen beter te formuleren en te bereiken (conclusie 1), er zijn concrete resultaten bereikt (conclusie 2) en er zijn kortere lijnen en snellere klappen (conclusie 12). Wel is de besluitvorming soms trager dan gehoopt (conclusie 8) of niet helemaal helder (conclusie 7). Winstpunten zijn te behalen door de besluitvorming nog scherper te communiceren (aanbeveling 8) en te kijken naar een meer evenwichtige samenstelling aan de tafels (aanbeveling 12).

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

3. De onderzoekers constateren dat de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking voldoende capaciteit heeft om de samenwerking goed te laten draaien. De Thematafels zijn voldoende bezet en er is tevredenheid over de ambtelijke ondersteuning vanuit de regionale organisatie. Deze tevredenheid is de afgelopen periode bovendien toegenomen. Zeker ook de rol van de programmaregisseurs wordt gewaardeerd. Aandachtpunt is de aanhaking van de ambtelijke organisaties (aanbeveling 10).

Hoofdconclusie van de evaluatie is dat het goed gaat met de samenwerking. Er liggen geen wezensvragen op tafel. De brede wens is om de samenwerking voort te zetten conform de ingezette lijn. Dit is een erg mooi resultaat.
De aanbevelingen van de onderzoekers richten zich met name op elementen van de inrichting van de samenwerking. Met veel aandacht voor de verbinding met en binnen de gemeenten. Geadviseerd wordt om het niet te veel over de structuur en procedures te hebben.

2 Het gaat goed met de samenwerking en de geformuleerde actiepunten van de Board dragen bij aan verdere verbetering.

Wij onderkennen dat er veel is bereikt in de afgelopen twee jaar. De uitkomst van de evaluatie is zodanig dat er geen aanleiding is om wijzigingen aan te brengen in de huidige governance. We zien met de Board wel een paar ontwikkelpunten. We zullen ze puntsgewijs aan de hand van de actiepunten toelichten. De ontwikkelpunten hebben voornamelijk betrekking op sommige onderdelen van de inrichting van de samenwerking.
In de toelichting zijn de 12 aanbevelingen opgenomen en voorzien van een reactie van de Board. Hierin kunt u lezen dat, om een volgende stap te kunnen maken, we allen en vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid een bijdrage moeten leveren.

Onze reactie per actiepunt:

2.1 Achterhoek Raad
1. We zijn het eens met de onderzoekers en de Achterhoek Board om geen wijzigingsvoorstellen te doen op juridisch vlak. Met andere woorden, we zijn er voorstander van om door te gaan met de Achterhoek Raad. We signaleren wel met de Board dat er nog verbeterpunten zijn. Waar onduidelijkheid is over de rolinvulling van Achterhoek Raad en Achterhoek Board, moet deze weggenomen worden. Zie ook bij 2.5.
2. Alle raadsleden moeten zich betrokken kunnen voelen bij regionale taken. We juichen het toe dat er weer inhoudelijke netwerkbijeenkomsten komen voor zowel leden van de Achterhoek Raad als raadsleden die hier geen lid van zijn.

2.2 Thematafels
1. We onderkennen dat de verschillende Thematafels op een verschillende manier georganiseerd zijn. We zien het volgende aandachtspunt:
- Als de doelen in de Visie2030 opnieuw tegen het licht gehouden worden en waar nodig geactualiseerd of geconcretiseerd, vinden we het belangrijk dat de samenhang en scherpte in de visie behouden blijft.

2.3 Achterhoek Board
De Board gaat verkennen en onderbouwen op welke wijze het thema landelijke gebied het beste georganiseerd kan worden. We vragen aandacht voor het feit dat de huidige governance een gevolg is van de gekozen focus, zoals neergelegd in de Visie 2030. De samenwerking richt zich op de ruimtelijk-economische agenda: het draaiende houden en het versterken van de economie. Doel is een goed vestigingsklimaat, beschikbaarheid van goed personeel en een prettige woonomgeving. Een goede (digitale) bereikbaarheid is essentieel.
Deze focus heeft geresulteerd in zes thema's voor de inrichting van de regionale samenwerking.

2.4 Algemeen Bestuur en gemeenten
1. We zien met de Board dat het van belang is om alle O's goed aangehaakt te houden op de Achterhoekse samenwerking. Wij hebben bij de start van de governance rekening gehouden met de visie en wensen vanuit de Regio. We zullen ons inspannen om de rol en positie van accounthouders nog sterker te verankeren en waar nodig te verbeteren.
2. We zijn het eens met de Board om regelmatig met het Algemeen Bestuur te spreken over de

behoefte aan checks and balances rondom het proces en de rol van een ieder.

2.5 Communicatie 8RHK-organisatie
1. Het is van belang is om alle O's goed aangehaakt te houden op de Achterhoekse samenwerking. We denken dat goede en consistente communicatie over de triple helix samenwerking noodzakelijk is en dat daarbij aandacht geschonken moet worden aan ieders rol. We zijn dan ook blij dat de Board energie steekt in de communicatie en de bevoegdheden en besluitvormingsprocedure in een factsheet gaat verwerken. Daarmee wordt onduidelijkheid over de besluitvorming in de Achterhoek Board en de status van stukken weggenomen. We zien het belang van onderlinge ontmoetingen en het vergroten van de betrokkenheid van inwoners in het gebied.

Kanttekeningen en risico's
Reactie algemeen bestuur
1 Het algemeen bestuur onderstreept dat het goed gaat met de samenwerking. Daar mogen we met z'n allen trots op zijn. Het bestuur sluit zich aan bij de Board dat zij de Achterhoek Raad ziet als een van de essentiële en meest vernieuwende onderdelen in de 8RHK samenwerking. Het Algemeen Bestuur wil dan ook het belang van de Achterhoek Raad nogmaals onderstrepen.

2 Democratische legitimatie
Bij de start van de samenwerking is veel aandacht gegaan naar de democratische legitimatie van de samenwerkingsvorm. De onderzoekers constateren in paragraaf 4.3: dat op nationaal niveau bewegingen te zien zijn voor een (juridisch) antwoord, maar dat dit nog veel discussie zal vragen. Tegelijkertijd geeft het ministerie van BZK experimenteerruimte. De onderzoekers doen op dit vlak op dit moment dan ook geen aanbevelingen voor wijzigingen. Het Algemeen Bestuur zit hierin op dezelfde lijn als de onderzoekers en stelt op dit moment geen wijzigingen voor op juridisch vlak.

3 Rol AB richting raden
Hiermee samenhangend wordt er in het onderzoeksrapport ook aandacht besteed aan de rol van het Algemeen Bestuur. De afspraken in de samenwerking maken dat de inhoudelijke rol van de AB leden beperkt is. Dit is immers belegd bij de Thematafels en de Board. De AB-leden leggen eindverantwoording af aan de individuele gemeenteraden. Gezien de rolverdeling met de Board ligt de nadruk hierbij op de begroting en de jaarverantwoordingen. Daarnaast heeft het AB een belangrijke rol in de processen en bij overkoepelende activiteiten zoals de lobby. Dit alles betekent dat wanneer individuele raden behoefte hebben aan inhoudelijke toelichting niet altijd het AB lid hier de aangewezen persoon voor is.

4 Balans Overheid-andere O's
Uit de evaluatie komen relatief veel aanbevelingen die betrekking hebben op de gemeenten. Dit kan meerdere oorzaken hebben. Bijvoorbeeld omdat er in verhouding veel interviews zijn geweest met de gemeenten (colleges, raden, secretarissen). Maar het kan ook zijn dat de andere O's vooral de samenwerking met de gemeenten naar voren hebben gebracht. Uit aanbeveling 12 komt in ieder geval naar voren dat er een gevoel is dat de overheid soms wat overheerst. Het AB neemt dit graag ter harte en benadrukt dat de verankering van de andere O's in de samenwerking erg belangrijk is voor de toekomst.

5 Formatie Regio Achterhoek
De onderzoekers constateren dat de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking voldoende capaciteit heeft om de samenwerking goed te laten draaien. De Thematafels zijn voldoende bezet en er is tevredenheid over de ambtelijke ondersteuning vanuit de regionale organisatie. Echter deze formatie staat onder druk door de huidige indexeringssystematiek. Met de huidige systematiek verliest de Regio iedere drie jaar ongeveer één formatieplaats. Zie ook bij financiën.

Financiën
Om de organisatie op het huidige niveau te houden is het nodig dat, net als bij andere gemeenschappelijke regelingen, gekozen wordt voor een gezonde indexeringssystematiek. Het AB heeft eerder besloten opnieuw te willen kijken naar een passende indexering voor de toegepaste loon- en prijsindexen. Hiervoor zal een apart voorstel komen, waarbij de insteek is dit te verwerken vanaf de begroting van 2023.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking
Niet van toepassing.

Communicatie
Niet van toepassing.

Initiatief, participatie en rol gemeente
Er is in 2018 gekozen voor een zogenaamde triple helix samenwerking met de 3O's, overheid, (maatschappelijke) organisaties en ondernemers. De governance bestaat uit een Achterhoek Raad, een Achterhoek Board, zes Thematafels. Daarnaast bestaat binnen de Regio Achterhoek (GR) het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.
De gemeenteraad neemt deel aan de Achterhoek Raad.

Planning en evaluatie
Reacties of andere suggesties naar aanleiding van de 12 aanbevelingen moeten vóór 1 oktober bij de Achterhoek Board binnen zijn. De evaluatie wordt geagendeerd in de Achterhoek Raad van oktober, waarbij vooral de aanbevelingen die gericht zijn op de Achterhoek Raad aan de orde zullen komen. De Achterhoek Board bespreekt in haar vergadering van oktober 2021 de binnengekomen reacties (van onder meer de raden en de Achterhoek Raad) op de voorgestelde acties en besluit dan welke verbeteracties er daadwerkelijk opgepakt worden. Het proces is in het AB van 2 juni 2021 aan de orde geweest.

Alternatieven
Geen

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering : 21-09-2021

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 20-07-2021;

b e s l u i t :

1. Kennisnemen van de evaluatie en reactie Achterhoek Board op de aanbevelingen.
2. Instemmen met evaluatie en de geformuleerde actiepunten van de Achterhoek Board en uw eventuele reactie op de actiepunten vóór 1 oktober kenbaar maken bij de Achterhoek Board.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 21-09-2021

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Evaluatie samenwerking Regio Achterhoek - 8RHK ambassadeurs

Toelichting:
Op 12 mei heeft de Achterhoek Board gesproken over de aanbevelingen in het rapport en daarbij per aanbeveling een reactie gegeven. In de aanbevelingen en de reactie van de Board zit overlap. De Board heeft daarom een concretiseringslag gemaakt in de vorm van actiepunten op basis van de aanbevelingen. De actiepunten zijn daarbij gekoppeld aan de verschillende partners en gremia in de samenwerking.

Samengevat stelt de Board de volgende actiepunten voor:

2.1 Achterhoek Raad
1. De Board doet voor het versterken van de verbinding tussen Achterhoek Raad en lokale Raden een beroep op de griffies en de werkwijze commissie. Zij staan open voor suggesties van hen om deze te verbeteren. Daarnaast wil de Board met de werkwijze commissie van de Achterhoek Raad in gesprek over hoe het two level game gespeeld kan worden in de (raads)praktijk. Hierbij wil de Board ook de rolvastheid van Achterhoek Raad en Achterhoek Board bespreken.
2. Zodra het fysiek weer mogelijk is organiseert de Board inhoudelijke netwerkbijeenkomsten voor zowel leden van de Achterhoek Raad als raadsleden die hier geen lid van zijn. Dit kunnen ook bredere ambassadeurs netwerkbijeenkomsten zijn.

2.2 Thematafels
1. De linking pins van de Board organiseren samen met de Thematafels in Q3 van 2021 een brainstorm over de aanbevelingen, zodat per tafel maatwerk kan worden toegepast. Daarbij gaat het onder andere over:
- Het tegen het licht houden van de gestelde doelen in de Visie2030, en waar nodig deze te actualiseren of te concretiseren.
- De open samenwerkingscultuur waarin transparantie en met elkaar in gesprek blijven essentieel zijn.
- Bespreken of de samenstelling van de tafel nog voldoet aan de behoefte en hierbij zo mogelijk ook een zelfevaluatie houden. Hierbij worden de resultaten van de evaluatie betrokken (bijv. over de aansluiting van de accounthouders) zodat per tafel verbeteringen kunnen worden doorgevoerd.

2.3 Achterhoek Board
1. De Board zal in 2021 nader verkennen en onderbouwen of het thema landelijke gebied (vitaal platteland, droogte en stikstof) binnen de samenwerking een plek moet krijgen, of dat dit beter op een andere manier georganiseerd kan worden.
2. Op basis van bovenstaand punt en de actualisatie van de doelen door de thematafels zal de Board in 2022 de visie actualiseren.
3. De Board wil samen met de 3O achterbannen kijken waar in aanpak en werkwijze van elkaar geleerd kan worden. Met als doel de verschillende werelden dichter bij elkaar te brengen en zo de samenwerking verder te optimaliseren.

2.4 Algemeen Bestuur en gemeenten
1. De Board spant zich in om alle O's goed aangehaakt te houden op de Achterhoekse samenwerking. Aan de gemeentesecretarissen vraagt de Board het initiatief te nemen om met een voorstel te komen hoe de aanhaking van de gemeenten (rol en positie accounthouders, behoefteverschillen per thematafel) kan worden verbeterd en hoe van elkaar geleerd kan worden.
2. De Board gaat met het algemeen bestuur in gesprek over de behoefte aan checks and balances. En zal minimaal twee keer per jaar samen met de algemeen bestuur in gesprek gaan over (actuele) ontwikkelingen.

2.5 Communicatie 8RHK-organisatie
1. Zodra het weer kan en mag wil de Board weer meer zichtbaar en fysiek naar buiten treden door het organiseren van bijeenkomsten of ontmoetingen. Zowel in als buiten de Achterhoek. Zie ook actiepunt 1 bij de Achterhoek Raad.

2. De Board wil kijken of het ambassadeurschap wat breder ingezet kan worden. Bijvoorbeeld door op de website aan te geven wat het betekent om ambassadeur te zijn met een aanmeld mogelijkheid. Daarmee bouwen ze een community op –die breder is dan alleen de deelnemers van de gremia of projecten- en kunnen ze bij bijeenkomsten deze mensen gericht uitnodigen.
3. De Board gaat de communicatie versterken door:

- a. Een nieuwe –meer interactieve website- op korte termijn.
- b. Meer abonnees te werven voor onze nieuwsbrieven en meer volgers voor onze social mediakanalen
- c. Meer structureel te communiceren over de besluitvorming in de Achterhoek Board.

4. De Board zal op de nieuwe website de bevoegdheden en besluitvormingsprocedure in een factsheet helder communiceren, en zal dit agenderen bij alle betrokken gremia. Waar relevant zal de Board in de stukken voor de Achterhoek Raad de status van het besluit ten opzichte van de rol van de individuele gemeenteraden verhelderen.

Aan de raden en colleges van burgemeester en wethouders
van de zeven gemeenten in de Regio Achterhoek.

Doetinchem : 17 mei 2021
Inlichtingen bij : W. Stortelder
Zaaknummer : 1595566/WSt/AZ
Onderwerp : Evaluatie Samenwerking

Geachte raden en colleges,

Zoals u weet is in het afgelopen half jaar de samenwerking in de Achterhoek (Achterhoek Ambassadeurs) geëvalueerd. Eind april hebben de onderzoekers Roeland Stolk (Berenschot) en Caspar van der Berg (Rijksuniversiteit Groningen) de evaluatie opgeleverd. Graag delen wij deze evaluatie "voortbouwen op een goede basis" en onze reactie hierop met u.
De Board is verheugd te constateren dat de hoofdconclusie van de evaluatie is dat het goed gaat met de samenwerking. Er liggen geen wezensvragen op tafel. De brede wens is om de samenwerking voort te zetten conform de ingezette lijn.
Dit hebben we samen gedaan en de Board wil u graag bedanken voor uw bijdrage aan dit succes.
Uit de analyse van de onderzoekers:

- De Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking levert duidelijk waarde voor de Achterhoek én voor de individuele deelnemers op. De doelstellingen worden door alle betrokkenen – dus vanuit alle O's – als passend ervaren. Dat zien ze niet vaak in Nederland. Het legt het fundament voor daadwerkelijk opgavegericht werken.
- De waardering van de deelnemers aan de Achterhoek ambassadeurs samenwerking is hoger dan de onderzoekers tegenkomen bij andere samenwerkingen in Nederland.
- De samenwerkingscultuur in de Achterhoek is sterk verbeterd. Dat ervaren alle betrokkenen. De kracht van deze cultuur valt in vergelijkend perspectief in Nederland ook op.
- Er zijn in vergelijkend Nederlands perspectief, relatief veel projecten tot stand gekomen met een relatie tot de doelstellingen. Als Board willen we daaraan toevoegen dat de cofinanciering vanuit de partners hoog is.
- De provincie en het Rijk vinden dat de Achterhoek zich met de samenwerking sterk positioneert en voor resultaten zorgt. Ze nemen de regio zeer serieus. De provincie ziet ons duidelijke partner en is tevreden met de mate waarin de regio aanspreekbaar is en met de mate waarin coherentie van beleid tot stand komt. Zij ervaren hierdoor minder bestuurlijke drukte dan eerst. Het Rijk geeft aan dat de regio zich de afgelopen periode als volwassen partner op de kaart heeft gezet. Het Ministerie van BZK vindt onze samenwerkingsvorm interessant en wil de experimenteerruimte die we genomen hebben niet wegnemen.

Kortom, we kunnen trots zijn op wat we in ruim twee jaar bereikt hebben. Dit neemt niet weg dat we willen blijven ontwikkelen, samen met u. Onze ambities zijn immers groot. De aanbevelingen helpen ons hierbij en richten zich met name op elementen van de inrichting van de samenwerking.

In de bijlage zijn de 12 aanbevelingen opgenomen en voorzien van een reactie van de Board. Hierin kunt u lezen dat, om een volgende stap te kunnen maken, we samen en ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid een bijdrage moeten leveren.
Samengevat stelt de Board de volgende actiepunten voor:

Achterhoek Raad

1. We doen voor het versterken van de verbinding tussen Achterhoek Raad en lokale Raden een beroep op de griffies en de werkwijze commissie. Wij staan open voor suggesties van hen om deze te verbeteren. Daarnaast willen we met de werkwijze commissie van de Achterhoek Raad in gesprek over hoe het *two level game* gespeeld kan worden in de (raads)praktijk. Hierbij willen we ook de rolvastheid van Achterhoek Raad en Achterhoek Board bespreken.
2. Zodra het fysiek weer mogelijk is organiseren we inhoudelijke netwerkbijeenkomsten voor zowel leden van de Achterhoek Raad als raadsleden die hier geen lid van zijn. Dit kunnen ook bredere ambassadeurs netwerkbijeenkomsten zijn.

Thematafels

1. De linking pins van de Board organiseren samen met de Thematafels in Q3 van 2021 een brainstorm over de aanbevelingen, zodat per tafel maatwerk kan worden toegepast. Daarbij gaat het onder andere over:
    - Het tegen het licht houden van de gestelde doelen in de Visie2030, en waar nodig deze te actualiseren of te concretiseren.
    - De open samenwerkingscultuur waarin transparantie en met elkaar in gesprek blijven essentieel zijn.
    - Bespreken of de samenstelling van de tafel nog voldoet aan de behoefte en hierbij zo mogelijk ook een zelfevaluatie houden. Hierbij worden de resultaten van de evaluatie betrokken (bijv. over de aansluiting van de accounthouders) zodat per tafel verbeteringen kunnen worden doorgevoerd.

Achterhoek Board

1. Wij zullen in 2021 nader verkennen en onderbouwen of het thema landelijke gebied (vitaal platteland, droogte en stikstof) binnen de samenwerking een plek moet krijgen, of dat dit beter op een andere manier georganiseerd kan worden.
2. Op basis van bovenstaand punt en de actualisatie van de doelen door de thematafels zullen we in 2022 de visie actualiseren.
3. We willen samen met de 3O achterbannen kijken waar we in aanpak en werkwijze van elkaar kunnen leren. Met als doel de verschillende werelden dichter bij elkaar te brengen en zo de samenwerking verder te optimaliseren.

Algemeen Bestuur en gemeenten

1. Wij zullen ons inspannen om alle O's goed aangehaakt te houden op de Achterhoekse samenwerking. Aan de gemeentesecretarissen vragen we het initiatief te nemen om met een voorstel te komen hoe de aanhaking van de gemeenten (rol en positie accounthouders, behoefteverschillen per thematafel) kan worden verbeterd en hoe we van elkaar kunnen leren.
2. Wij gaan met het algemeen bestuur in gesprek over de behoefte aan *checks and balances*. En zullen minimaal twee keer per jaar samen met de algemeen bestuur in gesprek gaan over (actuele) ontwikkelingen.

Communicatie 8RHK-organisatie

1. Zodra het weer kan en mag willen we weer meer zichtbaar en fysiek naar buiten treden door het organiseren van bijeenkomsten of ontmoetingen. Zowel in als buiten de Achterhoek. Zie ook actiepunt 1 bij de Achterhoek Raad.

2. We kijken of we het ambassadeurschap wat breder kunnen inzetten. Bijvoorbeeld door op de website aan te geven wat het betekent om ambassadeur te zijn met een aanmeld mogelijkheid. Dan bouwen we een community op –die breder is dan alleen de deelnemers van de gremia of projecten- en kunnen we bij bijeenkomsten deze mensen gericht uitnodigen.
3. De communicatie gaan we versterken door:
    a. Een nieuwe –meer interactieve website- op korte termijn.
    b. Meer abonnees te werven voor onze nieuwsbrieven en meer volgers voor onze social mediakanalen
    c. Meer structureel te communiceren over de besluitvorming in de Achterhoek Board.

4. Wij zullen op de nieuwe website de bevoegdheden en besluitvormingsprocedure in een factsheet helder communiceren, en we zullen dit agenderen bij alle betrokken gremia. Waar relevant zullen we in de stukken voor de Achterhoek Raad de status van het besluit ten opzichte van de rol van de individuele gemeenteraden te verhelderen.

Graag hoor ik van u of u de actiepunten wel of niet onderschrijft of dat u mogelijk nog andere suggesties voor de Board heeft naar aanleiding van de 12 aanbevelingen. Wij zien uw reactie liefst vóór 1 september, maar uiterlijk vóór 1 oktober 2021 tegemoet.

Namens de Achterhoek Board,

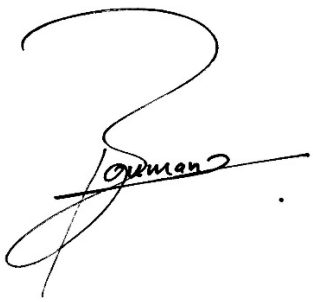

Mark Boumans, voorzitter

Berenschot

RAPPORT

Voortbouwen op een goede basis!

Evaluatie Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking

Roeland Stolk
Caspar van den Berg
m.m.v. Mirthe de Kok & Sinem Albayrak

64092 | 23 april 2021

Inhouds-opgave

1. Inleiding ... 3
- 1.1 Achtergrond ... 3
- 1.2 Onderzoeksvragen ... 5
- 1.3 Evaluatiekader ... 5
- 1.4 Onderzoeksmethode ... 6
- 1.5 Leeswijzer ... 7

2. Feiten: inzichten uit de documentstudie ... 8
- 2.1 Inleidend ... 8
- 2.2 Inrichting (structuur en processen) ... 9
- 2.3 Doelstellingen ... 14
- 2.4 Resultaten ... 16

3. Beelden: inzichten uit de gesprekken ... 18
- 3.1 Inleidend ... 18
- 3.2 Doelstellingen ... 19
- 3.3 Cultuur ... 20
- 3.4 Resultaten ... 21
- 3.5 Inrichting ... 23
- 3.6 Grip van de individuele betrokkenen ... 24
- 3.7 Betrokkenheid van de ambtelijke organisaties ... 25
- 3.8 Aanbevelingen van gesprekspartners ... 25

4. Analyse onderzoekers ... 27
- 4.1 Inleidend en samenvatting analyse ... 27
- 4.2 Publieke waarde ... 28
- 4.3 Legitimiteit ... 29
- 4.4 Operationele capaciteit ... 31
- 4.5 Omgang met processen in de two-level-game ... 31

5. Conclusies ... 33
- 5.1 Inleidend ... 33
- 5.2 Inhoudelijke evaluatiepunten ... 34
- 5.3 Cultuuraspecten ... 34
- 5.4 Procesmatige evaluatiepunten ... 35

6. Aanbevelingen ... 36
- 6.1 Inleidend ... 36
- 6.2 Verdiepen van het ambassadeurschap ... 37
- 6.3 Concretiseren van de doelstellingen ... 37
- 6.4 Versterken van de samenwerkingscultuur ... 37
- 6.5 Bekrachtigen van de inrichting ... 38

7. Bijlage 1. Overzicht gesprekspartners ... 40

8. Bijlage 2. Geraadpleegde documenten ... 41

9. Bijlage 3. De basics voor het concretiseren van doelstellingen ... 42

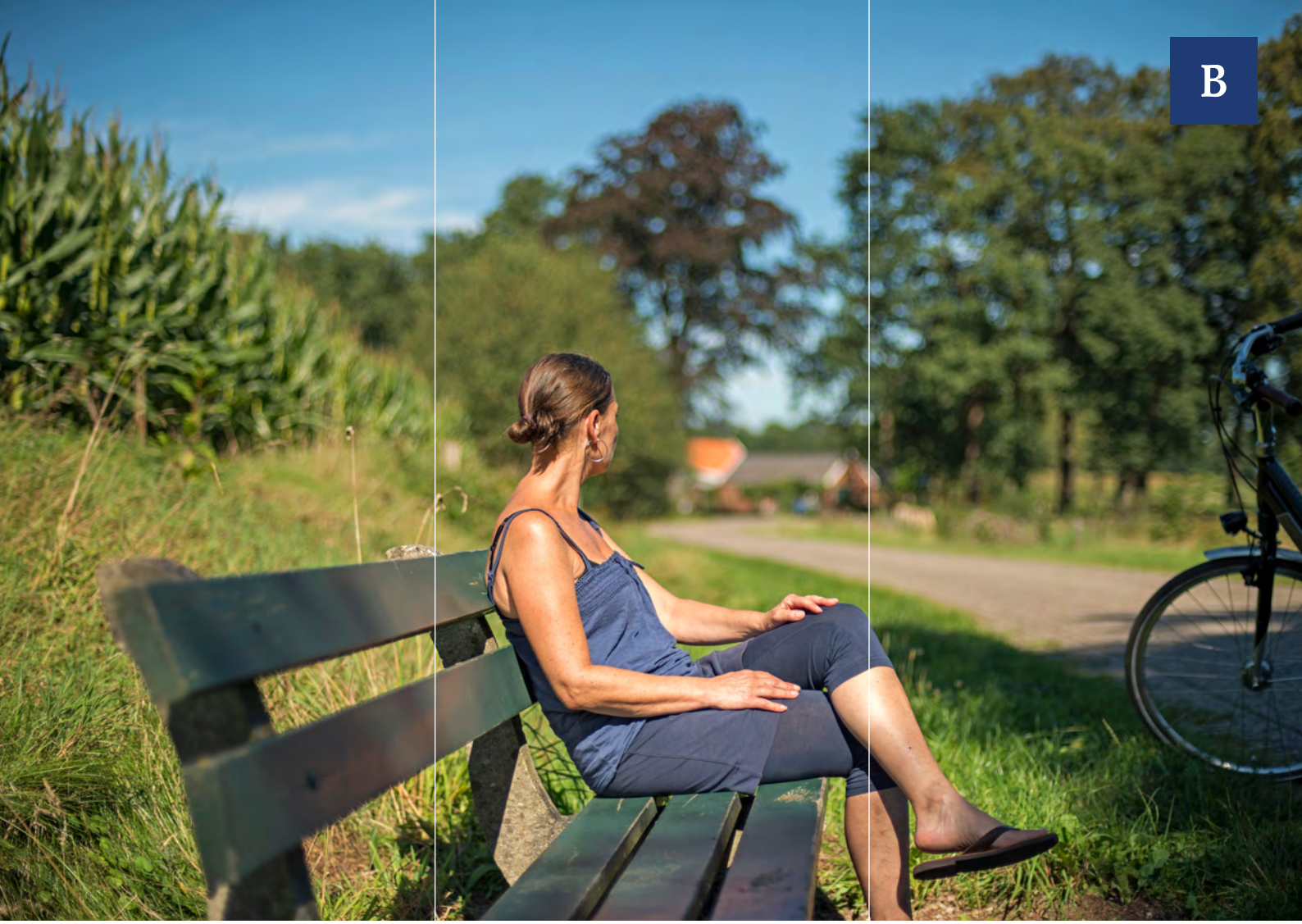

HOOFDSTUK 1

Inleiding

1.1 Achtergrond

De Achterhoek is een uniek gebied dat veel te bieden heeft. De regio heeft een prachtige woon- en werkomgeving, een bloeiende en innovatieve economie en een cultuur van samenwerken en vertrouwen. Tegelijkertijd ziet de regio nog volop ruimte voor versterking en verbetering. Zij staat, evenals veel andere regio's in Nederland, voor een aantal grote opgaven op gebied van wonen, leefbaarheid, vitaal platteland, infrastructuur, bereikbaarheid, werk en sociaal domein. Om deze opgaven in samenhang te bekijken en aan te pakken wordt in de Achterhoek intensief samengewerkt. Vanuit het idee dat samen de meeste waarde gecreëerd kan worden werkt de Achterhoek aan een goed vestigingsklimaat voor bedrijven, juist opgeleid personeel, goede (digitale) bereikbaarheid en een mooie en duurzame woonomgeving.

In 2018 is deze samenwerking doorontwikkeld, door naast de zeven gemeenten (Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk) ook ondernemers en maatschappelijke organisaties nadrukkelijker een positie te geven. Hiervoor heeft de samenwerking een aantal nieuwe organen geïntroduceerd: de

Achterhoek Raad, de Achterhoek Board en zes inhoudelijke Thematafels. Middels de Achterhoek Raad zijn raadsleden beter bij de regionale samenwerking betrokken en de Achterhoek Board en Thematafels moeten de bestuurlijke slagkracht en uitvoeringskracht vergroten én de *triple O* (overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties) stevig in de samenwerking verankeren. De naam van dit nieuwe samenwerkingsverband is 'Achterhoek Ambassadeurs'.[1]

In de besluitvorming over deze nieuwe samenwerkingsstructuur in de zeven gemeenteraden is afgesproken dat deze na twee jaar geëvalueerd zou worden. In najaar van 2020 zijn Caspar van den Berg (hoogleraar Global and Local Governance, Rijksuniversiteit Groningen) en Roeland Stolk (managing director Openbaar Bestuur, Berenschot) op persoon gevraagd om hieraan uitvoering te geven. Het eindrapport van deze evaluatie ligt nu voor u. De onderzoekers zijn ondersteund door twee adviseurs van het bureau Berenschot.

De onderzoekers beseffen dat het na een tijdsperiode van twee jaar relatief vroeg is voor een evaluatie, omdat samenwerkingen zich dan nog aan het zetten zijn. Bovendien is een jaar van deze periode getekend door de coronacrisis. Die context is meegewogen in het onderzoek.

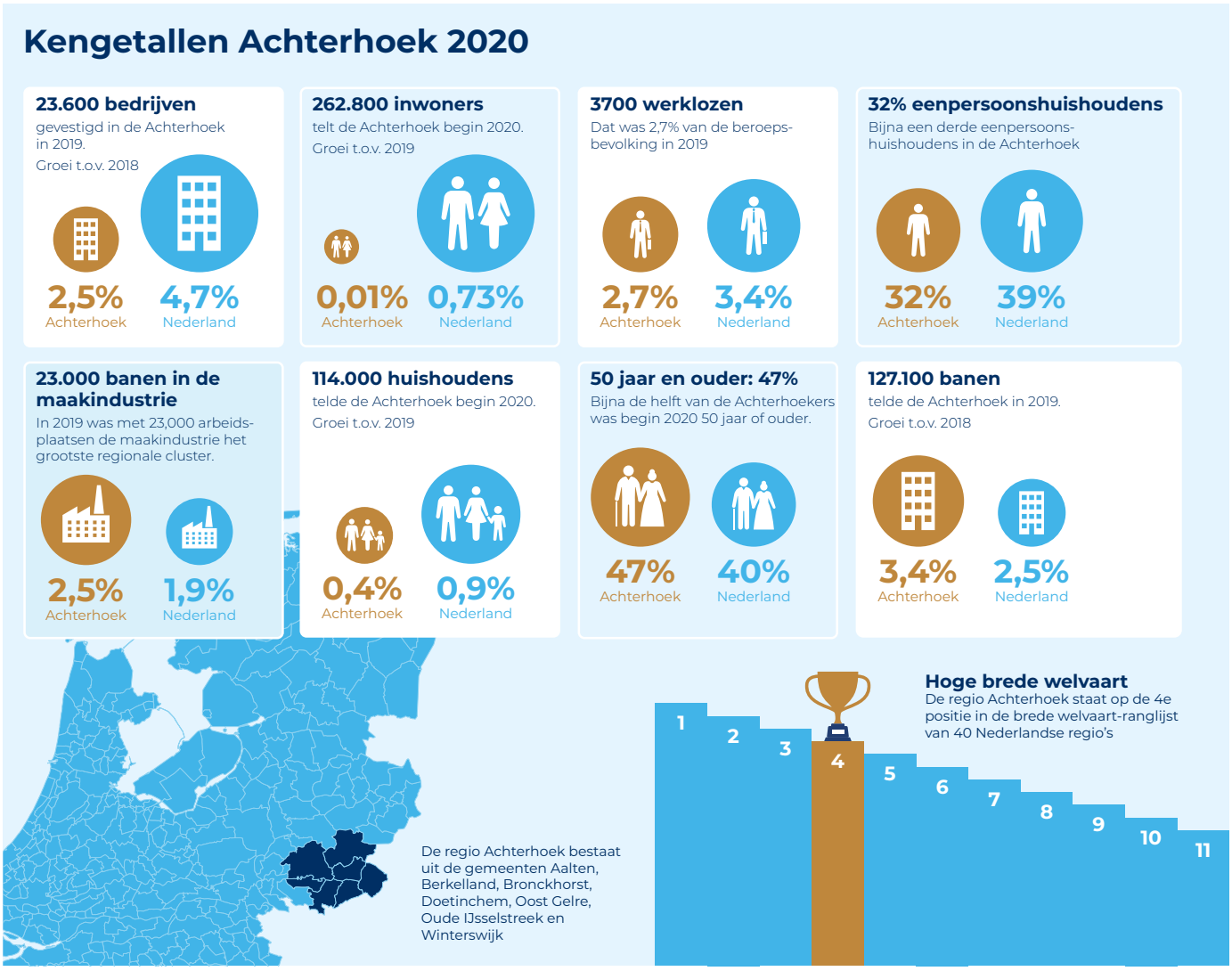

Figuur 1 **Kengetallen Achterhoek**[2]

1 Achterhoek Visie 2030.
2 Bron: Achterhoek Monitor, december 2020.

1.2 Onderzoeksvragen

Het doel van de evaluatie is om scherp in beeld te brengen in welke mate de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking publieke waarde creëert voor de Achterhoek en de deelnemers aan de samenwerking, waarbij zowel gekeken wordt naar de bedoelde als naar de onbedoelde effecten van de samenwerking.

Hiertoe zijn vanuit de opdrachtgever de hiernavolgende onderzoeksvragen opgesteld, die zijn onderverdeeld naar drie verschillende onderwerpen: inhoudelijke evaluatiepunten, cultuuraspecten en procesmatige evaluatiepunten.

Inhoudelijke evaluatiepunten	Cultuur evaluatiepunten	Procesmatige evaluatiepunten
Draagt de samenwerking bij aan het behalen van onze doelstellingen op het gebied van economie, wonen en leefbaarheid?	*Draagt de gekozen vorm bij aan een echte samenwerking tussen de 3O's en met partijen buiten de Achterhoek?*	*Is de werkwijze praktisch en goed geregeld?*
1. Helpt de nieuwe governance om onze doelen – in gezamenlijkheid en gedragen – beter te formuleren en te bereiken? 2. Welke concrete resultaten zijn bereikt? 3. Voldoen de thema's die wel/niet belegd zijn in de samenwerking? 4. Zijn we voldoende wendbaar om nieuwe opgaven als klimaat, stikstof, droogte en corona op te pakken? 5. Is de focus van de Thematafels goed?	6. Is de samenwerkingscultuur binnen de Achterhoek verbeterd? 7. Hoe ervaren provincie, andere regio's, het Rijk en hogescholen onze samenwerking? 8. Hoe ervaren ondernemers en maatschappelijke organisaties hun positie? 9. Heeft de samenwerking het regionaal denken bevorderd?	10. Bevalt de werkwijze van de Achterhoek Raad? 11. Bevalt de werkwijze van de Achterhoek Board en de taakverdeling met het algemeen bestuur 12. Bevalt de werkwijze van de Thematafels?

1.3 Evaluatiekader

Evaluatiekaders ordenen en categoriseren de kijk van onderzoekers op hoe de samenwerking zijn doelen kan bereiken. Het evaluatiekader voor dit onderzoek (zie Figuur 2) hebben wij gebaseerd op het publieke waarde-model van Harvard-hoogleraar Mark Moore. Hij beredeneert dat de effecten van een samenwerking moeten voldoen aan de volgende drie aspecten:

- **Publieke waarde propositie:** de uitkomsten die je voor de samenleving wil bereiken.
- **Organisatie en operationeel vermogen:** de operationele capaciteit die je nodig hebt om dit te realiseren.
- **Legitimiteit:** de rechtmatigheid van en het draagvlak bij democratische organen en stakeholders voor de gewenste publieke waarde en de benodigde capaciteit.

1.3.1 De essentie van een two-level game

Naast een publieke waarde-driehoek op niveau van de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking, hebben de 3O's in deze samenwerking ook elk hun eigen driehoek. Het kan voorkomen dat de publieke waarde, capaciteit en legitimiteit van deze eigen driehoeken niet overeenkomt met die van de samenwerking. Sterker nog, bij samenwerking komt het vaak voor dat individuele belangen en wensen niet synchroon met elkaar lopen. Collectieve besluitvorming kan dan niet anders dan een compromiskarakter hebben. De literatuur noemt deze realiteit een *two-level game*: de actoren (in de Achterhoek Board, de Achterhoek Raad en de Thematafels) moeten 'het spel' op twee niveaus spelen, om zowel publieke waarde te creëren voor de eigen gemeente, onderneming of organisatie, als voor de regio als geheel.

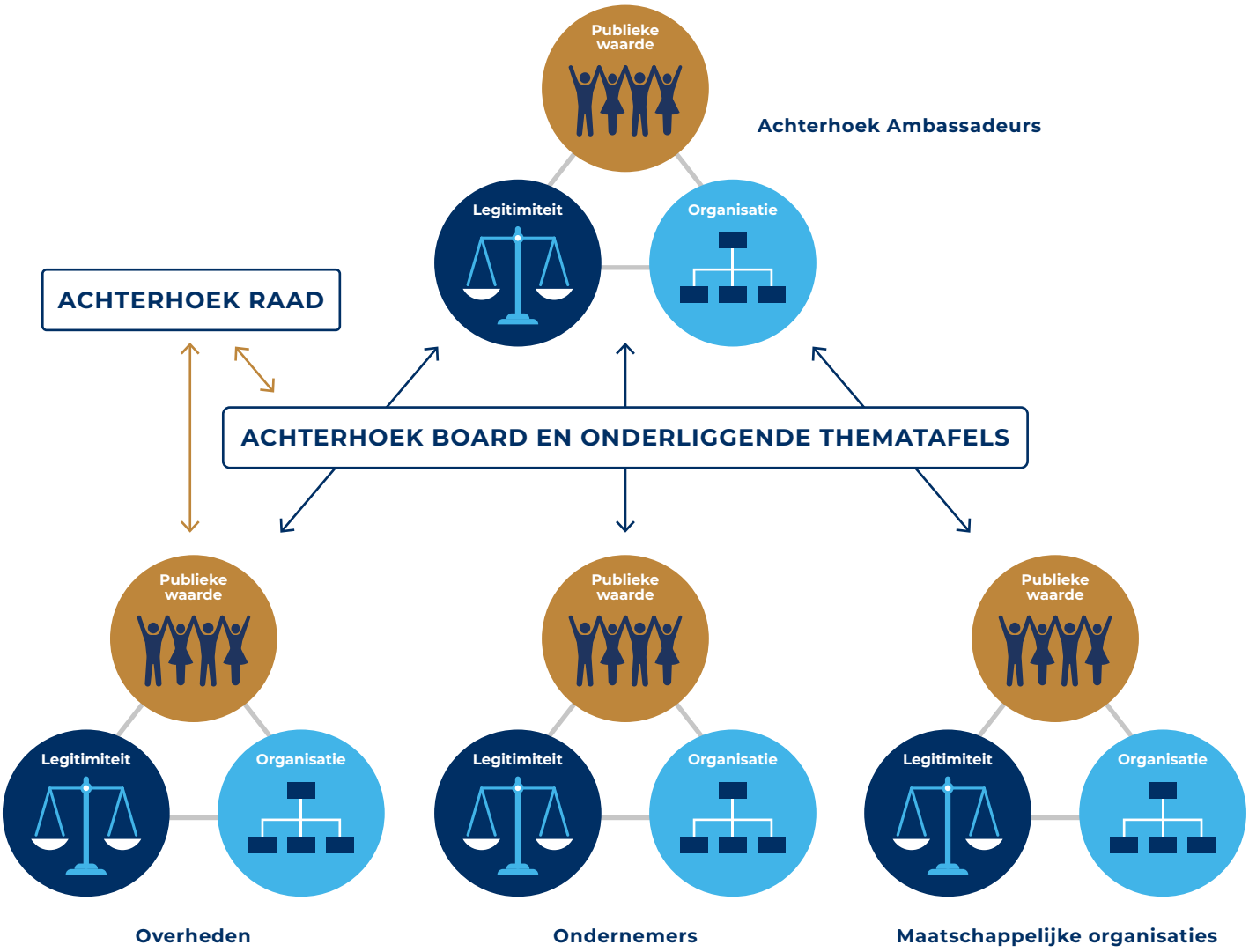

Figuur 2 **Evaluatiekader evaluatie Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking**

1.4 Onderzoeksmethode

De onderzoeksvragen zijn door de opdrachtgever opgesteld. Samen met hen is besloten dat deze evaluatie vooral op basis van gesprekken diende te geschieden. De gesprekspartners zijn samen met een begeleidingscommissie die uit de 3O's is samengesteld gekozen. We hebben de volgende stappen gezet:

Allereerst is een documentstudie uitgevoerd naar de relevante documenten van de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking, waaronder de samenwerkingsregeling, het uitvoeringsplan, de Achterhoek Visie 2030 en jaarstukken. Uit deze documentstudie volgen de 'feiten' die we in hoofdstuk 2 bespreken. Vervolgens zijn in totaal 26 gesprekken gevoerd met de belangrijke betrokkenen bij de samenwerking. In Bijlage 1 hebben we een overzicht van de gesprekspartners opgenomen. Hieruit volgen de 'beelden', waarop hoofdstuk 3 in gaat. Tot slot hebben we in vier verdiepingssessies onze bevindingen en analyses bij een vertegenwoordiging van de gesprekspartners teruggelegd om ze te valideren: we checkten of er feitelijke onjuistheden in zaten en of punten extra verduidelijking nodig hadden. Op basis van deze verdiepingssessies hebben we kleine veranderingen doorgevoerd. Het merendeel van de gesprekspartners gaf aan de lijn van de evaluatie te herkennen. Tijdens het traject vonden drie bijeenkomsten met de begeleidingscommissie plaats, waarin zij bijstuurden op het proces en feedback gaven op de opbrengsten van de evaluatie.

1.5 Leeswijzer

Deze rapportage is als volgt opgebouwd:

In het tweede hoofdstuk staan de feitelijke inzichten vanuit de documentenstudie. Hierin worden de inrichting van de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking, de doelstellingen en resultaten weergegeven zoals die in de documenten zijn opgenomen. In het derde hoofdstuk presenteren we de beelden van gesprekspartners, die we hebben opgehaald tijdens de interviews. Het vierde hoofdstuk bevat de analyse van de onderzoekers. De feiten en beelden worden in dit hoofdstuk door de onderzoekers gewogen. Hoofstuk 5 bevat de conclusies. In hoofdstuk 6 sluiten we af met de aanbevelingen.

B

HOOFDSTUK 2

Feiten: inzichten uit de documentstudie

2.1 Inleidend

In dit hoofdstuk worden de inzichten uit de documentenstudie weergegeven. Hiervoor is gebruik gemaakt van documenten van de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking (zie Bijlage 2 voor het overzicht van de geraadpleegde documenten). Daarbij zijn de volgende onderwerpen uiteengezet binnen dit hoofdstuk:

- Inrichting (structuur en processen)
- Doelstellingen
- Resultaten

2.2 Inrichting (structuur en processen)

2.2.1 Governance van de samenwerking in een notendop

De Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking heeft het openbaar lichaam 'Regio Achterhoek' als juridische basis, conform de Wet op Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr).[3] In lijn met de Wgr kent de Achterhoek Ambassadeurs een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur, waarvan het Algemeen Bestuur het formele bestuursorgaan is. Aanvullend hierop zijn in 2018 (24ste wijziging van de bestaande samenwerkingsregeling) nog drie gremia aan de samenwerkingsregeling toegevoegd: de Achterhoek Raad, de Achterhoek Board en de Thematafels. Doel hiervan is om de 3O-samenwerking te formaliseren (in de Board en Thematafels zijn alle drie de O's vertegenwoordigd) en de rol van de gemeenteraden in de samenwerking te versterken (de Achterhoek Raad bestaat uit vertegenwoordigers van alle lokale raadsfracties).[4] Deze drie gremia hebben geen formele publiekrechtelijke bevoegdheden, omdat de WGR, anders dan afgezwakt in de vorm van commissies, geen basis biedt voor het beleggen van dergelijke verantwoordelijkheden bij organen die bestaan uit vertegenwoordigers uit de 3O's. Wel is vastgelegd dat deze organen er zijn en dat ze hun rol te vervullen hebben.[5]

De provincie Gelderland is bij de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking betrokken middels haar positie in de Achterhoek Board (een gedeputeerde heeft zitting in de Board) ook is de provincie aangesloten bij de Thematafels (altijd ambtelijk, soms bestuurlijk). Het waterschap Rijn en IJssel is betrokken middels deelname aan de Thematafel Circulaire economie.

Democratische legitimiteit: hoe zit het in formeel juridische zin?

Het juridische construct van de Achterhoek Ambassadeurs samenwerking is een openbaar lichaam. In dit construct dragen de deelnemende partijen gemeentelijke bevoegdheden op of over aan het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur legt, als hoogste orgaan, formeel aan niemand verantwoording af over het gevoerde bestuur. De afzonderlijke leden van het algemeen bestuur doen dit echter wel: zij leggen individueel verantwoording af aan hun eigen gemeenteraden. In formele juridische zin neem het algemeen bestuur dus de besluiten, en kunnen raadsleden uit de individuele gemeenteraden hun bestuurslid hierop aanspreken.

3 *'Regio Achterhoek' is de naam van de juridische entiteit, zoals opgenomen in de KvK. De werknaam is 'Achterhoek Ambassadeurs'*
4 Bron: De Achterhoek werkt door 2.0.
5 Bron: Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek 24ste wijziging.

Gremium	Samenstelling	Taken en bevoegdheden	Legt verantwoording af aan
Algemeen bestuur	De burgemeesters van de deelnemende gemeenten. Totaal zeven leden.	• Aansturen en toezichthouden op de ambtelijke organisatie • Vaststellen van de begroting en de jaarrekening	De raad die het lid heeft aangewezen (individueel)
Dagelijks bestuur	Een vertegenwoordiging van het algemeen bestuur. Totaal drie leden.	• Voorbereiden van wat aan het algemeen bestuur ter overweging en beslissing wordt voorgelegd • Belangenbehartiging richting andere overheden, instellingen, diensten of personen • Uitvoeren van de besluiten van het algemeen bestuur • Zorgen voor goede bestuurlijke coördinatie • Informatievoorziening richting het algemeen bestuur • Beheer van de vermogenswaarden • Controle op de administratie en het beheer van de vermogenswaarden • Toezicht op al wat de Regio Achterhoek aangaat • Ambtelijke bijstand verlenen aan of vragen bij een of meerdere gemeenten • Zorg voor de beheersmatige kerntaken beheer, nazorg en overdracht regionale stortplaatsen • Zorg voor de afbouwtaken	Algemeen bestuur
Achterhoek Board	Vertegenwoordigers van de 3O's (overheid, maatschappelijke organisaties en ondernemers) en de provincie. Totaal elf leden.	• Voorbereiden van de beleidsinhoudelijke meerjarenvisie • Voorbereiden van de beleidsinhoudelijke jaarplannen • Bewaken van de voortgang en de resultaten van de beleidsinhoudelijke jaarplannen zoals deze worden uitgevoerd door de Thematafels • Voorbereiding van beraadslaging en bijeenkomsten van de Achterhoek Raad • Coördineren Achterhoek lobby	Achterhoek Raad
Achterhoek Raad	Uit elke raadsfractie van de deelnemende gemeenten één vertegenwoordiger. Circa 50 leden.	• Instemmen met de beleidsinhoudelijke meerjarenvisie • Instemmen met de beleidsinhoudelijke jaarplannen • Indienen van moties en amendementen op de meerjarenvisie en de jaarplannen • Benoemen van de leden van de Achterhoek Board	Indirect: aan inwoners, via verkiezingen
Thematafels	Vertegenwoordigers vanuit de overheid, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. Aantal leden varieert.	• Uitvoering van de beleidsinhoudelijke jaarplannen • Een inhoudelijke bijdrage leveren aan de voorbereiding van de beleidsinhoudelijke meerjarenvisie en jaarplannen • Inhoudelijke voorbereiding van bijeenkomsten van de Achterhoek Raad en informeren over ontwikkelingen rondom het onderwerp van de Thematafel	Achterhoek Board
Individuele raden	Gekozen volksvertegen-woordigers	• Zienswijzen geven op de begroting van de Regio Achterhoek • Besluiten over grote, regionale projecten met 'nieuw' budget • Voordragen en benoemen van de leden van het algemeen bestuur	Indirect: aan inwoners, via verkiezingen

Tabel 1 **Overzicht samenstelling, taken, bevoegdheden en verantwoordingslijnen per gremium (zoals vastgelegd in de samenwerkingsregeling)[6]**

2.2.2 Inzoomen op het algemeen bestuur en dagelijks bestuur

De Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking heeft een algemeen bestuur bestaande uit één vertegenwoordiger uit elk college van B en W, momenteel de zeven burgemeesters van de deelnemende gemeenten. Het algemeen bestuur kiest uit zijn midden het dagelijks bestuur bestaande uit drie leden, de voorzitter inbegrepen. Het algemeen bestuur is het formele bestuursorgaan in het kader van de Wet gemeenschappelijke regelingen en vervult de rol van werkgever van de organisatie Regio Achterhoek. Hij vergadert zo'n acht keer per jaar. Deze vergaderingen zijn in principe openbaar.[7] De inhoudelijke rol van het algemeen bestuur is gering, omdat de Achterhoek Board samen met de Achterhoek Raad de inhoudelijke

6 Bron: Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek (24ste wijziging).

7 Via: https://8rhk.nl/smart-governance/regio-achterhoek.

koers van de samenwerking bepaalt. Het algemeen bestuur focust zich op de formele, meer secundaire werkzaamheden van de regio. Zijn taken zijn onder meer het besluiten over de begroting van de samenwerking, de PIOFACH-taken (personele aangelegenheden, administratie- en archieftaken, financiën, automatisering en huisvesting) een deel van de communicatie en (het werven van) subsidies.[8] Binnen het samenwerkingsverband is afgesproken dat het algemeen bestuur van de Achterhoek Ambassadeurs bestaat uit de burgemeesters. Formeel is echter niet vastgelegd dat dit de burgemeesters moeten zijn. Het kunnen ook andere collegeleden betreffen.

2.2.3 Inzoomen op de Achterhoek Board

De Achterhoek Board bestaat uit elf vertegenwoordigers van de drie O's (inclusief de provincie). Hij richt zich op de ruimtelijk-economische ambities en doelen van de Achterhoek, zoals beschreven in de *Achterhoek Visie2030*. De Board stuurt op de visie en de uitvoering, bereidt de inzet van de middelen op hoofdlijnen voor (bijvoorbeeld via de Regio Deal) en ziet toe op de voortgang. De Board wordt inhoudelijk gevoed door de zes Thematafels en waar nodig stuurt de Board de Thematafels bij. Daarnaast zet de Board zich in om het samenwerkingsproces in de Achterhoek goed te laten verlopen en verbindt hij partijen binnen en ook buiten de Achterhoek. Tot slot coördineert de Board, samen met de portefeuillehouder in het algemeen bestuur, de Achterhoekse lobby, door het positieve verhaal van de Achterhoek te vertellen. De Board legt verantwoording af aan de Achterhoek Raad.[9]

De Board heeft geen formele, publiekrechtelijke bevoegdheden, maar is vooral in positie om de 3O-samenwerking te initiëren en kracht te geven (de Board als 'gezicht van de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking'). Het vaststellen van de begroting is bijvoorbeeld een taak van het algemeen bestuur, dat is wettelijk zo vastgelegd. De leden van de Board worden door de Achterhoek Raad benoemd voor een periode van vier jaar. De voordracht voor leden doen de O's zelf: het Algemeen Bestuur draagt wethouders voor, maatschappelijke organisaties en ondernemers dragen afgevaardigden voor en het college van Gedeputeerde Staten draagt een gedeputeerde voor. De voorzitter wordt niet aangedragen, maar is dezelfde voorzitter als die van het algemeen bestuur. De Achterhoek Raad kan middels een motie van wantrouwen het vertrouwen in één of meerdere Boardleden opzeggen, maar het is aan de Boardleden (of aan degenen die hen hebben voorgedragen) om daar eventuele consequenties aan te verbinden. De Achterhoek Board komt minimaal vier keer per jaar samen, maar vaker indien gewenst.[10]

2.2.4 Inzoomen op de Achterhoek Raad

De Achterhoek Raad bestaat uit één vertegenwoordiger per fractie van elke deelnemende gemeente, zodat alle politiek geluiden vertegenwoordigd zijn. Om recht te doen aan de electorale verhoudingen binnen de gemeenten heeft de vertegenwoordiger zoveel 'stempunten' als zijn of haar fractie raadsleden kent. Dat betekent dat de mening van een vertegenwoordiger van een grote fractie zwaarder meetelt tijdens de stemming dan die van een kleine fractie. De vertegenwoordigende raadsleden functioneren als 'ambassadeur' van de samenwerking naar de lokale raden.

De Achterhoek Raad heeft geen formele, publiekrechtelijke bevoegdheden, maar is vooral in positie om inhoudelijke aansturing te geven op de regionale koers. De raad 'stuurt aan de voorkant van het proces': hij gaat over de inhoud van de samenwerking en benoemt (eerst in de visie en daarna jaarlijks) de kaders en thema's waarmee de Achterhoek Board aan de slag moet.[11] De raad stemt (al dan niet) in met de Achterhoek Visie, de jaarplannen en evaluaties, heeft het recht om te amenderen en/of moties in te dienen op voorstellen van de Achterhoek Board (dus ook op de jaarplannen), benoemt de leden van de Achterhoek Board, kan een Thematafel op ieder moment verzoeken om geïnformeerd te worden over de stand van zaken en kan de Achterhoek Board actuele onderwerpen meegeven.

De Achterhoek Raad komt minimaal drie keer per jaar bijeen, maar vaker indien gewenst. Deze vergaderingen zijn in principe openbaar. De vergadercyclus van de raad worden zoveel mogelijk afgestemd op de vergaderingen van de gemeenteraden. De inhoud van de vergaderingen wordt voorbereid door de Achterhoek Board.[12] Het niet overdragen van formele, publiekrechtelijke bevoegdheden aan de Achterhoek Raad betekent dat bijvoorbeeld het geven van zienswijzen op de begroting van Regio Achterhoek en het benoemen van leden van het algemeen bestuur een bevoegdheid blijft van de individuele gemeenteraden.

2.2.5 Inzoomen op de Thematafels

De inhoudelijke samenwerking in de Achterhoek wordt vormgegeven in zes Thematafels. Deze tafels bestaan uit vertegenwoordigers uit de overheid (gemeenten en provincie), maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven, die elk vanuit hun eigen expertise bijdragen. De samenstelling van

8 Bron: Achterhoek werkt door 2.0.
9 Via: https://8rhk.nl/smart-governance/achterhoek-board.
10 Bron: Achterhoek werkt door 2.0.
11 Bron: Achterhoek werkt door 2.0.
12 Via: https://8rhk.nl/smart-governance/achterhoek-raad/bevoegdheden-en-taken-van-de-achterhoek-raad.

de Thematafels is niet op voorhand vastgelegd. De voorzitter van de desbetreffende Thematafel en de voorzitter van de Achterhoek Board kunnen personen uitnodigen om deel te nemen aan de tafel. Ook nodigt de voorzitter van de Thematafel per gemeente één wethouder uit, maar gemeenten zijn niet verplicht om aan een tafel deel te nemen. Thematafels kiezen zelf uit hun midden een voorzitter, waarbij wel wordt gelet op een goede balans tussen voorzitters vanuit de drie verschillende O's. De (vice)voorzitter kan door de Achterhoek Board ontslagen worden. Voor de samenstelling van de Thematafels gelden verder nog de volgende kaders:[13]

- De voorzitter of de vicevoorzitter van de tafel is een wethouder. De voorzitter en vicevoorzitter mogen niet van dezelfde 'O' zijn.

- Elke tafel kent ten minste één vertegenwoordiger vanuit de overheid, één vanuit de maatschappelijke organisaties en één vanuit de ondernemers;

- Alleen leden van het college van burgemeesters en wethouders, bestuurders of directeuren van bedrijven/instellingen kunnen aansluiten bij de tafels (het gaat immers om bestuurlijke tafels).

Doel van de Thematafels is het realiseren van de Achterhoek Visie, door concrete projecten uit te voeren die bijdragen aan de doelstellingen zoals vastgesteld door de Achterhoek Board en Raad. De Thematafels bereiden de inhoudelijke koers van de samenwerkingsthema's voor en geven uitvoering aan de thema's. In de uitvoering ('Van idee tot besluit', zie ook figuur 3) maken de Thematafels van een projectidee een volwaardig projectvoorstel, inclusief een financieringsvoorstel. Hierin wordt ook de beoogde financiële bijdrage van de partners (3O's) opgenomen en bepaald voor welk deel een subsidiebijdrage wordt gevraagd. De Thematafel leidt het projectvoorstel door naar de Board. Voor de cofinanciering van de overheid zijn verschillende fondsen/subsidies. De projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling, met wisselende projectrekkers die de kosten via hun eigen begroting/jaarrekening verantwoorden. Niet alle uitgaven zullen dus via de begroting/jaarrekening van samenwerking lopen. Projecten worden gemonitord op hun bijdrage aan de gewenste doelen en op de bijdragen door de 3O's.[14]

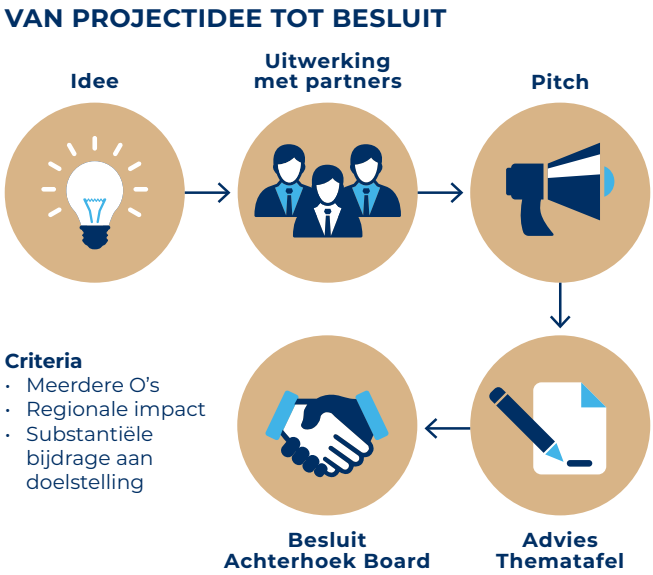

Figuur 3 **Van projectidee tot besluit**

De Thematafels leggen verantwoording af aan de Achterhoek Board.[15] Ook de Thematafels hebben geen formele, publiekrechtelijke bevoegdheden. De tafels kennen ambtelijke ondersteuning vanuit de Regio Achterhoek: iedere voorzitter krijgt ondersteuning van een programmaregisseur en een projectmedewerker.[16] Deze regisseurs zijn in dienst van de Achterhoek Ambassadeurs. Zij hebben als taak om onder andere de agenda's voor te bereiden en ook hebben zij een signalerende functie richting de Thematafel over de stand van zaken van projecten.

2.2.6 (Ambtelijke) ondersteuning

De organisatie van de Regio Achterhoek ondersteunt het algemeen bestuur, de Achterhoek Board en de Thematafels. Daarnaast richt de organisatie zich op de lobby richting Arnhem, Den Haag, Duitsland en Brussel, levert zij griffieondersteuning aan de Achterhoek Raad en financiële ondersteuning (inclusief subsidiespecialisme) en verzorgt zij de communicatie. De totale formatie van de organisatie bedraagt 19,75 fte. Het uitgangspunt is dat deze personele inzet vanuit de overheden (gemeenten en provincie) wordt gefinancierd. De andere twee O's dragen bij middels hun inzet in de Board, de Thematafels en de (cofinanciering van de) projecten.[17]

De gemeentelijke organisaties als geheel (al dan niet in de persoon van gemeentesecretarissen) hebben geen specifieke positie binnen de Achterhoek Ambassadeurs-

13 Bron: De Achterhoek werkt door 2.0.
14 Begroting 2021
15 Via: https://8rhk.nl/smart-governance/achterhoek-thematafels.
16 Bron: De Achterhoek werkt door 2.0.
17 Bron: Achterhoek werkt door 2.0.

samenwerking. Er wordt wel gewerkt met accounthouders. Accounthouders, vaak gemeentelijke medewerkers, zorgen voor de communicatielijn naar de gemeenten. Zij worden actief geïnformeerd over inhoud van de Thematafel waarvoor zij accounthouder zijn, veelal via het 'accounthoudersoverleg'. Middels deze informatie kunnen zij hun bestuurders adviseren en het bestuurlijke proces (binnen de gemeenten) borgen. Accounthouders zijn verantwoordelijk voor de besluitvorming binnen de gemeenten en/of voor de organisatie van de te leveren capaciteit. Dit kan zo nodig via de gemeentesecretarissen, wanneer onderwerpen als capaciteit (vanuit de gemeente) aan bod komen.

2.2.7 Inzoomen op de ambassadeurs

De regionale samenwerking heeft ruim 250 mensen die '8RHK ambassadeur' zijn. Zij nemen als bestuurder, ondernemer of in een ander functie deel aan de Achterhoek Raad, de Achterhoek Board, een Thematafel of de regionale organisatie.[18] De leden van de Achterhoek Raad functioneren als 'ambassadeur' van de regionale samenwerking in hun eigen gemeenteraad.[19]

2.2.8 Samenwerking met andere regio's

Om de gestelde ambities waar te kunnen maken en het economisch potentieel van de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking te vergroten, is de samenwerking met Duitsland van belang.[20] Omdat deze samenwerking geen doel op zich is, is hiervoor geen aparte Thematafel gevormd, maar wordt dit als een onderdeel binnen iedere Thematafel beschouwd. Daarnaast is de samenwerking binnen de Euregio's van belang. Voor het versterken van de samenwerking met Duitsland en binnen de Euregio's zijn primair de gemeenten aan zet. Iedere gemeente heeft een Duitslandcoördinator aangesteld en deze coördinatoren zijn hier gezamenlijk voor verantwoordelijk. Daarbij is ook een taakverdeling afgesproken, zodat iedere Thematafel één aanspreekpunt heeft binnen de groep Duitslandcoördinatoren. Verder is in de Regio Deal afgesproken om samen met de regio Twente te kijken naar het samen optrekken of het versterken van elkaar rondom (in ieder geval) de volgende zes thema's: grensoverschrijdende samenwerking, circulaire economie, het toepassen van nieuwe technologie en methodes in de zorg, de arbeidsmarkt, mobiliteit en de digitale transformatie.[21]

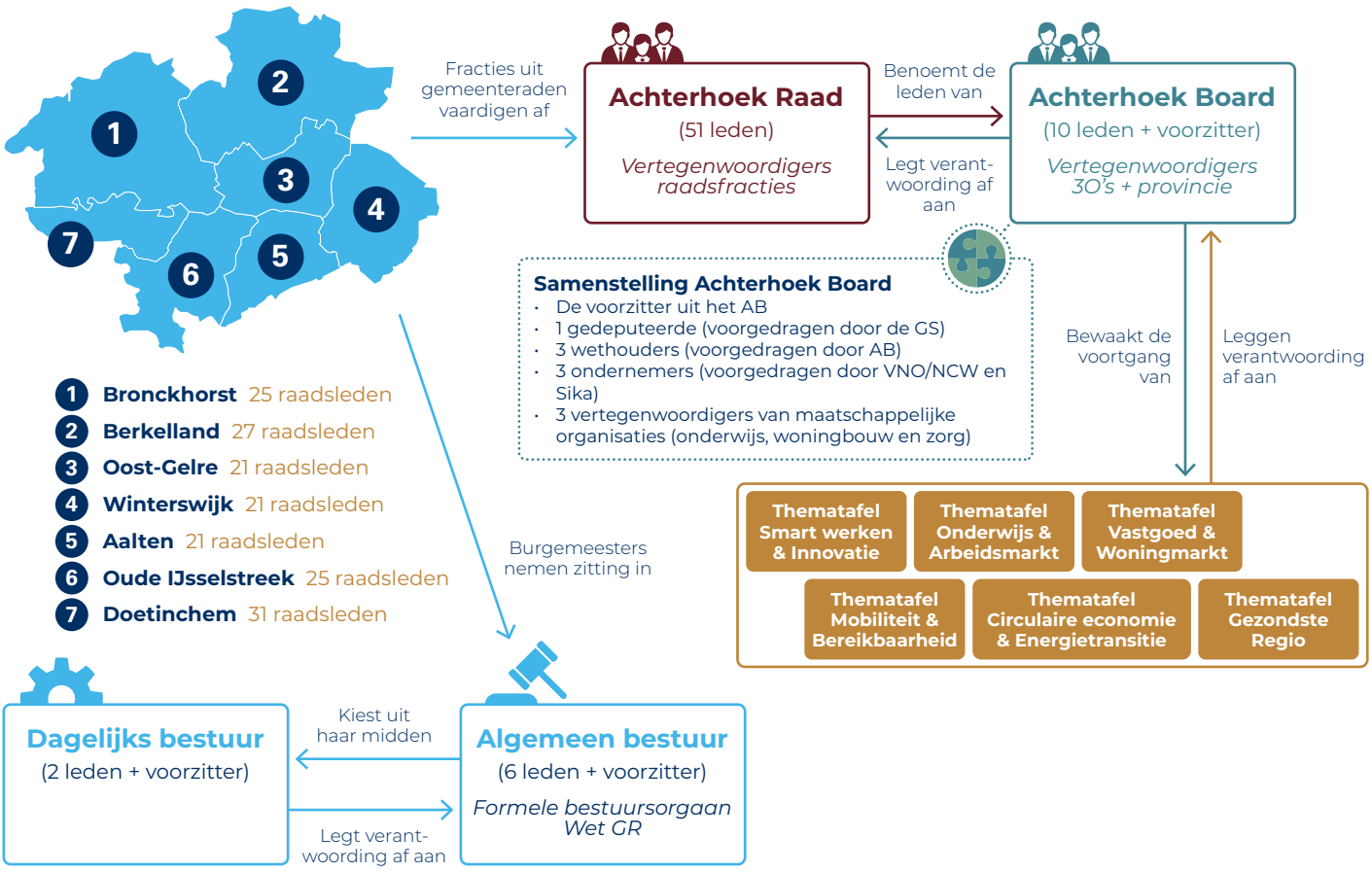

Figuur 4 **Governance Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking**

18 Bron: via https://8rhk.nl/ambassadeurs.
19 Bron: De Achterhoek werkt door 2.0.
20 Bron: Jaarrekening 2019
21 Bron: Regio Deal Achterhoek, 2019

2.3 Doelstellingen

In april 2019 is in de Achterhoek Raad de 'Achterhoek Visie 2030' vastgesteld, met daarin de visie van de betrokken overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties op de doelstellingen van de samenwerking. De hoofddoelstelling van de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking is om een bloeiende en innovatieve economie (*smart economy*) te combineren met een uitstekend werk-, leer- en woonklimaat (*smart living*), middels *smart governance*.[22] De samenwerking wil dit bereiken door 'gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen (*triple helix*) voor een integrale aanpak van de uitdagingen waar de Achterhoek voor staat'.[23]

De hoofddoelstelling wordt geconcretiseerd aan de hand van zes 'streefbeelden':[24]

- De **productieve regio** richt zich op de regio als open innovatiesysteem, waarbij het gaat om economische én sociale innovatie.
- De **gekwalificeerde regio** richt zich op de beschikbaarheid van de juiste kwaliteiten op de arbeidsmarkt (onderwijs) en het benutten van talenten. Hieronder valt ook de inclusieve arbeidsmarkt, met als uitgangspunt dat iedereen in de Achterhoek mee kan doen.
- De **bereikbare regio** richt zich op duurzame en slimme mobiliteitsoplossingen voor alle vervoersmodaliteiten, en het op een innovatieve wijze verbinden en integreren hiervan.
- De **schone regio** gaat over de energietransitie, verduurzaming en grootschalige energieopwekking, kringlooplandbouw, circulair ondernemen en circulair vastgoed.
- De **leefbare regio** gaat over duurzame en passende woningen en de ontwikkeling van dorpen. Bij die leefbaarheid hoort ook aandacht voor vastgoed, voorzieningen, groen en sociale cohesie.
- De **gezonde regio** werkt aan het langer gezond blijven van mensen door preventie en zorginnovatie.

Aan deze streefbeelden wordt uitvoering gegeven door zes Thematafels, die de streefbeelden ook mede bepaald hebben. Per Thematafel zijn doelen geformuleerd voor 2030, waar weer verschillende subdoelen onder vallen. Aan de subdoelen zijn weer indicatoren gekoppeld. De tabel hieronder geeft deze weer. Wat opvalt is dat de subdoelen variëren in de mate van concreetheid. Voor de subdoelstelling '2030 vervoer energieneutraal' is het bijvoorbeeld duidelijk wanneer deze subdoelstelling is bereikt (namelijk: wanneer in 2030 het vervoer daadwerkelijk energieneutraal is). Bij de subdoelstellingen van de Thematafel Wonen & Vastgoed zijn bijvoorbeeld (nog) helemaal geen concrete indicatoren opgenomen.

22 Bron: Achterhoek visie 2030.
23 Bron: Programmabegroting 2021
24 Bron: Achterhoek visie 2030.

Thematafel	Doel voor 2030	Subdoelen	Indicatoren
Smart Werken & Innovatie	3% groei van de arbeidsproductiviteit in de maakindustrie en de agrosector.	• Open innovatiesysteem • Inventieve vakpersoon van de toekomst • Productie van de toekomst • Stage- en afstudeerregio	• 3% groei van de arbeidsproductiviteit in de maakindustrie en agro-sector. • 35 kennisdeel- en businessclusters in 2025 • 40 start-ups en 20 scale-ups in 2025 • 250 bedrijven hebben slim werken en innovatie doorgevoerd • 40% van de deelnemende studenten aan SmartHub/ Innovatiehubs komt van buiten de Achterhoek met 10% internationale achtergrond
Onderwijs & Arbeidsmarkt	In 2030 zijn vraag en aanbod op de arbeidsmarkt meer in evenwicht.	• Talenten arbeidsmarkt zijn benut • Inclusieve arbeidsmarkt • Grensoverschrijdende samenwerking	• Arbeidsparticipatie naar 73% (nu 66%) • Meten instroom uit het onderwijs (mbo+) en uit de pendel • Monitoring banenafspraak voor wat betreft inclusieve arbeidsmarkt
Mobiliteit & Bereikbaarheid	In 2030 is er energieneutraal, betaalbaar en betrouwbaar vervoer voor iedereen die zich vanuit, naar en door de Achterhoek wil verplaatsen.	• 2030 vervoer energieneutraal • Betrouwbare en robuuste infrastructuur • Slimme vervoersvoorzieningen	• Mate waarin het vervoer in de Achterhoek energieneutraal is • Aantal laadpalen en groei naar een dekkend net • Afname aantal voertuigverliesuren • Reistijd op de ruggengraat van het OV in de Achterhoek • Tijd waarin Regionaal verzorgende voorzieningen met de beschikbare OV-modaliteiten bereikbaar zijn (doel: binnen 20 minuten)
Wonen & Vastgoed	De score voor leefbaarheid in de Achterhoek blijft minimaal op het gemiddelde van een 7,8.	• Woningvoorraad beweegt mee met de demografische ontwikkelingen • Woningvoorraad duurzamer en levensloopbestendiger • Transformeren of slopen leegstand vastgoed • Nieuwe en bijzondere manieren van wonen • Leefbaarheid is op peil	• Er is nog nadere uitwerking nodig maar de indicatoren kunnen betrekking hebben op: - passende woningvoorraad - kwaliteit van de woningvoorraad - woningmarkt - leegstand - duurzaamheid
Circulaire Economie & Energietransitie	In 2030 wekt de Achterhoek haar eigen energie op, is afval een grondstof geworden en is er meer biodiversiteit door minder emissies.	• Achterhoek is energieneutraal • Koploper kringlooplandbouw • Bedrijvenparken zelfvoorzienend • Circulair omgaan met vastgoed en infrastructuur	• Hoeveelheid energie die verbruikt wordt in de Achterhoek, die nog niet in de regio met hernieuwbare bronnen wordt opgewekt (bron is beschikbaar). • Aantal agrarische ondernemingen dat hun activiteiten koppelt aan verantwoord omgaan met bodem- water- lucht- en natuurkwaliteit = 80% (nu 10%). • Aantal bedrijvenparken (ondernemingen) dat individueel en/of samen in de directe omgeving en met hun ketenpartners verantwoord omgaat met grondstoffen, en afval tot een minimum beperken. • Aantal gebouwen en infrastructurele projecten dat circulair ontwikkeld, gebruikt en hergebruikt wordt.
Gezondste Regio	Er heeft in 2030 een verschuiving plaatsgevonden naar slimmere zorg en het voorkomen van ziekten.	• Gezondste Regio door preventie en zorginnovatie • Netwerk van gezondheidsdiensten • (langer) Zelf verantwoordelijk voor gezondheid	• Meten ervaren gezondheid via model positieve gezondheid. Vergelijking met Nederland en andere regio's. • Gezonde leefstijl (95% van de jeugd heeft in 2025 een gezonde leefstijl, 72% van de Achterhoekers beweegt in 2025 voldoende) • Zelfredzaamheid en sociale omgeving 94% van de Achterhoekers voelt zich in 2025 verbonden met anderen. • Chronisch zieken die gebruik maken van zorg op afstand gebruiken 30% minder medische zorg en ervaren meer regie over hun eigen gezondheid. • Het ziekteverzuim ligt in de Achterhoek lager dan bij soortgelijke bedrijven elders.

Tabel 2 **Overzicht doelen en subdoelen per Thematafel**[25]

25 Bron: Achterhoek Visie 2030.

Thema's die *buiten* de scope van de samenwerking vallen, zijn het sociaal domein (uitgezonderd zorginnovatie), de vrijetijdseconomie, sport en cultuur. Regionale afstemming en samenwerking op deze thema's verlopen via de 'portefeuillehoudersoverleggen': voor het sociaal domein bijvoorbeeld het 'Poho Sociaal' en voor vrijetijdseconomie het 'Poho VE' (met tien gemeenten en in samenwerking met de Stichting Achterhoek Toerisme).[26]

2.4 Resultaten

In documenten zijn de volgende concrete resultaten die door de samenwerking behaald zijn verankerd:[27]

Concrete resultaten	
Achterhoek Ambassadeurs: • Achterhoek Visie 2030 opgesteld • Uitvoeringsplan 2020 opgesteld • Regio Deal binnengehaald • Achterhoek Monitor live • Bijna 10 miljoen extra voor de Achterhoek vanuit de provincie • Kracht van Oost 2.0 vertaald naar de Achterhoek • De Achterhoek wordt meer volwaardig opgenomen in de Omgevingsagenda Oost-Nederland • Lobbystrategie vastgesteld • Regiomarketingcampagne voorbereid (start mei 2021) • Aangesloten bij 'Nederland Slim Benutten" (Oost-Nederland lobby)	
Thematafel Smart Werken & Innovatie: • Drie innovatiehubs en de Smarthub Incubator Industry (voor starters in de maakindustrie) gerealiseerd • MKB-deal gesloten (doel: verhogen arbeidsproductiviteit) • Digitaal platform Achterhoek Verbindt is opgezet	**Thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkt:** • Grensland College opgericht (start eerste opleidingen in september 2021) • Fonds voor Talentontwikkeling opgezet • Aanbieden hybride onderwijs (LLO)
Thematafel Mobiliteit & Bereikbaarheid: • Tweede fase onderzoek N18 is afgerond, akkoord op doorontwikkeling • Project sMaaS uitgevoerd: kleine honderd elektrische deelfietsen en eerste deelauto's geplaatst • Samen met de provincie het 'Programma Slimme en Duurzame Mobiliteit' opgesteld • Regio-Express is in de provinciale visie opgenomen	**Thematafel Wonen & Vastgoed:** • Kennisplatform Transformatie van Vastgoed is opgezet • Kwaliteitscriteria woningbouw vastgesteld • Woningmarkt monitor uitgevoerd • Woningcoöperatie voor jongeren opgericht • Project Leefsamen voor langer zelfstandig thuiswonen opgezet
Thematafel Circulaire Economie & Energietransitie: • Concept-RES Achterhoek vastgesteld door de acht gemeenten (inclusief Montferland) en het dagelijks bestuur van waterschap Rijn en IJssel • Cirkelregio Achterhoek is opgezet (organiseert kennisdeling over circulair ontwikkelen, As a service en hergebruiken van materialen) • Landelijke status van innovatieregio voor kringlooplandbouw gekregen	**Thematafel Gezondste Regio:** • Gezamenlijke regiovisie op gezondheid en zorg ontwikkeld en gepubliceerd: 'Samen langer gelukkig en gezond leven in de Achterhoek' • Preventie Akkoord Achterhoek gesloten (gezamenlijk inzetten voor gezonde leefstijl inwoners)

Tabel 3 **Concrete resultaten Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking**[28]

26 Bron: De Achterhoek werkt door 2.0.
27 Bron: Bestuurlijke tussenevaluatie Regio Deal (en Achterhoek Visie 2030), 29 oktober 2020.
28 Wij hebben de resultaten opgenomen die we in documenten zijn tegengekomen en/of in gesprekken hebben terug gehoord. Deze lijst is daarom mogelijkerwijs niet geheel compleet.

Naast bovengenoemde resultaten is de samenwerking over de grens richting Duitsland versterkt. Er wordt momenteel bijvoorbeeld gewerkt aan de eerste gemeenschappelijke Duits-Nederlandse brandweerpost. Eind 2020 lopen er totaal 44 projecten, waarvan er 37 een bijdrage uit de Regio Deal hebben (zie de volgende tabel).[29] Dat betekent dat het grootste deel van de projecten binnen de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking tot stand komt met behulp van Regio Dealmiddelen. Enkel de Thematafel Gezondste Regio kent geen projecten die binnen de Regio Deal vallen, omdat het thema van deze tafel buiten de scope van de Regio Deal valt. Gemiddeld gezien dragen projecten van de Thematafels Smart Werken & Innovatie en Circulaire Economie & Energietransitie het meest bij aan de subdoelen van de samenwerking. Deze laatste tafel draagt ook flink bij aan subdoelen van andere tafels. Er zijn, naar ons weten, geen documenten waarin is vastgesteld in welke mate de doelen van de Thematafels zijn gerealiseerd.[30]

Thematafel	Aantal projecten (waarvan met een bijdrage van de Regio Deal)	Bijdrage aan subdoelen van de samenwerking (aantal keer)	Gemiddelde bijdrage aan subdoelen per project (aantal keer)	Bijdrage aan subdoelen buiten 'eigen' Thematafel
Smart Werken & Innovatie	7 (5)	26	3,7	12%
Onderwijs & Arbeidsmarkt	7 (7)	18	2,6	39%
Mobiliteit & Bereikbaarheid	6 (4)	16	2,7	38%
Wonen & Vastgoed	10 (10)	23	2,3	22%
Circulaire Economie & Energietransitie	12 (11)	42	3,5	50%
Gezondste Regio	2 (0)	4	2,0	0%
Totaal	44 (37)	127	2,9	32%

Tabel 4 **Bijdrage projecten aan de subdoelen van de samenwerking**

29 Bron: Bestuurlijke tussenevaluatie Regio Deal (en Achterhoek Visie 2030), 29 oktober 2020.
30 Eind 2020 is wel de eerste Achterhoek Monitor gepresenteerd, met data over hoe de Achterhoek ervoor staat. Daarin komen enkele indicatoren uit de Achterhoek Visie 2030 terug.

HOOFDSTUK 3

Beelden: inzichten uit de gesprekken

3.1 Inleidend

In dit hoofdstuk zetten we de beelden van gesprekspartners (zie Bijlage 1 voor een overzicht) op een rij, zoals we ze hebben opgehaald tijdens de interviews. De volgende paragrafen geven dus weer hoe betrokkenen tegen verschillende aspecten van de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking aankijken. De volgende onderwerpen komen aan bod:

- Doelstellingen.
- Concrete resultaten.
- Cultuur.
- Inrichting van de samenwerking.
- Grip die men op de samenwerking ervaart.
- Ambtelijke appreciatie (beelden van de gemeentesecretarissen).
- Aanbevelingen die gesprekspartners hebben genoemd.

We hebben de 27 gesprekken op dezelfde wijze gevoerd. Over de eerste vier onderwerpen – doelstellingen, resultaten, inrichting en grip – hebben we alle gesprekspartners (bijna honderd mensen) aan het begin van de interviews gevraagd een indicatief cijfer uit te delen voor hoe goed zij dit vinden gaan. Tijdens deze gesprekken hebben we deze cijfers vervolgens kwalitatief verdiept. Deze cijfers waren dus vooral *indicatief* en als *begincijfer* bedoeld om vervolgens de verdiepen. Om niet de indruk te wekken dat deze cijfers *eindcijfers* zijn, nemen we in dit rapport geen gemiddelden op en geven we de uitkomsten weer op een indicatieve schaal (zie figuren 5 tot en met 8). Dat geeft zicht op het algemene sentiment.

3.2 Doelstellingen

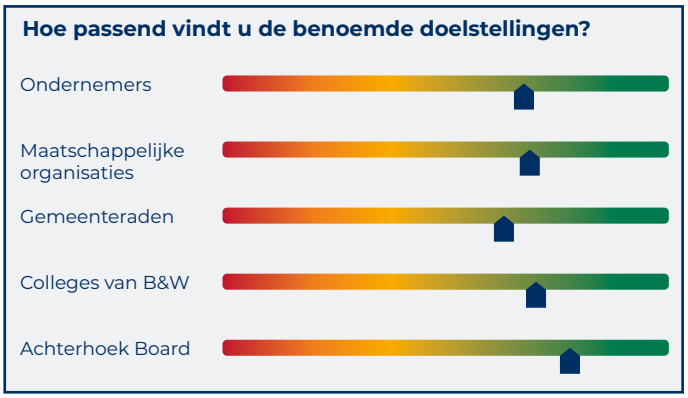

Figuur 5 **Indicatief beeld van gesprekspartners over de doelstellingen**[31]

3.2.1 De doelstellingen zijn passend en er is discussie over het al dan niet verbreden van de scope

Over het algemeen vinden de gesprekspartners dat de doelstellingen van de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking passen bij de opgaven in de Achterhoek en dat deze voldoende zijn (zie ook Figuur 5). De grensoverschrijdende thema's waarop er binnen de Achterhoek Ambassadeurs samengewerkt moet worden, voldoen in eerste instantie met de gekozen onderwerpen. Maatschappelijke organisaties geven aan dat er een breed, maar gedegen plan achter de doelstellingen zit. Ook ondernemers staan, op een uitzondering daar gelaten, achter de doelstellingen en beoordelen deze als logisch. Er wordt volgens de meeste gesprekspartners meer dan eerst over de eigen kerktorens heen (dus naar het niveau van de Achterhoek in plaats van het individuele gemeentelijke niveau) gekeken. Dat wordt als positief ervaren. Wat opvalt als gekeken wordt naar Figuur 5 is dat de gemeenteraden overwegend iets kritischer zijn als het gaat om de doelstellingen dan de andere partijen.

Uit de gesprekken blijkt wel dat er discussie is of er doelstellingen bij moeten of niet. Dit betreft de thema's ecologie en natuur (waaronder vitaal platteland, droogte, stikstof en de energietransitie vallen), Recreatie & Toerisme en Sociaal Domein.

- Voorstanders willen extra doelstellingen aan de samenwerking toevoegen omdat zij zien wat de kracht van de samenwerking met de huidige thema's is. Het uitbreiden van de doelstellingen met meer gemeentegrensoverschrijdende thema's zou de integraliteit bevorderen. De wens om het thema natuur en ecologie aan de scope van de samenwerking toe te voegen leeft het meest breed.

- Tegenstanders van extra doelstellingen zijn van mening dat de samenwerking op deze manier aan focus verliest. Zij geven aan dat de kracht van de tafels vervaagt, wanneer er meer doelen toegevoegd worden. Daarnaast vinden zij dat de samenwerking, op het moment dat zij gaat verbreden, er zeker van moet zijn dat er een uitvoeringsorganisatie is die dat ook echt waar kan maken. Meer thema's leiden tot extra complexiteit en tot stapeling. Andere regio's waarschuwen voor het toevoegen van extra doelstellingen in het kader van draagvlak.

3.2.2 Focus aanbrengen binnen de doelstellingen van de Thematafels is een 'brede opgave'

Het aanbrengen van focus binnen de Thematafels wordt genoemd als een 'brede opgave'. Een groot deel van de gesprekspartners geeft aan dat het de kunst is om de huidige doelstellingen goed te blijven vertalen naar concrete doelen, waaronder projecten hangen. Dat is in een aantal tafels goed gelukt. Thematafel Mobiliteit & Bereikbaarheid is volgens de gesprekspartners bijvoorbeeld een stuk beter afgebakend dan de Thematafel Circulaire Economie & Energietransitie. Dit is van belang voor de slagvaardigheid van de Thematafels. Die wens tot concretisering en focus in de komende periode leeft breed onder de gesprekspartners. Ook het Rijk vindt dit in het kader van de Regio Deal cruciaal.

Maatschappelijke organisaties en ondernemers (en in mindere mate ook vertegenwoordigers van de overheids-O) geven wel aan dat de verbinding tussen de Thematafels wat betreft de

31 NB Aan het begin van ieder interview hebben we alle gesprekspartners gevraagd indicatieve rapportcijfers te geven, bedoeld als *begincijfer*. Om niet de indruk te wekken dat dit *eindcijfers* zijn, hebben we ze weergegeven op indicatieve schalen in Figuur 5 tot en met 8.

doelstellingen beter kan. Zij geven aan dat er soms sprake is van overlap in doelstellingen tussen de Thematafels. Een duidelijkere afbakening van waar de tafels voor staan en welke projecten daarbinnen passen, is gewenst.

3.2.3 Er wordt weer meer gesproken over groei en minder over krimp

Bij maatschappelijke organisaties en ondernemers is er sprake van tevredenheid over de ontwikkeling van de doelen. Zij geven aan dat de manier van spreken in en over de regio in positieve zin veranderd is. ***'We spreken niet meer over krimp, maar over groei'***. De aandacht is verschoven van het zijn van een krimpregio naar thema's als groei, innovatie en het verstevigen van het vestigingsklimaat. Een voorbeeld dat hierbij gegeven wordt is dat de provincie inmiddels weer ruimte geeft om te bouwen, waar dat eerst niet kon.

3.3 Cultuur

Gesprekspartners geven aan dat er steeds meer een samenwerkingscultuur ontstaat in de Achterhoek. Binnen de samenwerkingsorganen is zichtbaar dat de O's steeds verder naar elkaar toegroeien: ***'We trekken nu meer aan hetzelfde touw'.***

Gesprekspartners geven aan dat het woord ambassadeur echt iets betekent: mensen voelen zich erdoor verbonden met het gebied. De vraag naar hoeveel ambassadeurs door te groeien en hoe nog meer inhoud aan het begrip te geven, is volgens enkele gesprekspartners interessant om te onderzoeken. Kan deze groep verbreed worden?

In één gesprek kwam aan de orde dat met de tafels conform een zogeheten open-innovatiemethode wordt gewerkt. Deze benadering op innovatie is internationaal momenteel in zwang. In essentie betekent het dat (sociale, maatschappelijke en economische) innovatie juist tot stand komt wanneer ideeën van 'buiten' betrokken worden. Een bedrijf bedenkt dan niet zelf hoe te optimaliseren en transformeren, maar maakt gebruik van de omgeving en deelt de opgedane kennis ook met de omgeving. Zo kunnen ook passende randvoorwaarden voor innovatie in een gebied of ecosysteem tot stand komen, in termen van de economische literatuur:[32] Dit kan coördinatieproblemen (het lukt alleen als iedereen tegelijk wat doet) en informatieproblemen (het lukt alleen als iedereen de beschikking heeft over elkaars kennis) voorkomen. In de bespreking met de Board en het algemeen bestuur uitte één van de leden zijn verbazing over dat deze term in slechts één gesprek naar voren kwam. Ter mogelijke verklaring: alle gesprekspartners spraken wel over de hiervoor vermelde randvoorwaarden en waarderen die in de samenwerkingscultuur. Zeker in het creëren van passende randvoorwaarden is het door de 3O-samenwerking mogelijk om de coördinatie- en informatieproblemen grotendeels op te lossen. Dat het woord open-innovatiemethode er niet aan wordt gekoppeld, dat komt vaker voor in samenwerkingen die vooral praktisch zijn. We hebben ook niet specifiek naar het woord gevraagd.

In vrijwel elk interview kwam de zogenoemde 'kerktorenpolitiek' ter sprake. Hiermee wordt bedoeld dat men niet verder kijkt dan de eigen kerktoren of gemeentegrens, en dus denkt en handelt vanuit het gemeentelijke niveau in plaats van vanuit het regionale niveau. Gesprekspartners geven aan dat kerktorenpolitiek speelt binnen de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking, maar in frequentie wel afneemt. Alle gemeenten (en enkele gesprekspartners van de andere O's) noemen kerktorenpolitiek als belemmerende factor bij de bespreking van en besluitvorming over onderwerpen met een duidelijk gezamenlijk belang. Het 'ziekenhuisdebat' wordt hierbij vaak als voorbeeld aangehaald. ***'Er is een structuur opgezet om samen te werken, maar is er ook een cultuur om samen te werken?'*** Anderzijds wordt ook genoemd dat in de term kerktorenpolitiek een vooroordeel huist: alsof opkomen voor het gemeentelijk belang immoreel is. De kunst is daarom vooral om te weten wanneer een onderwerp *niet* geschikt is voor kerktorenpolitiek (als het regionaal belang voorop hoort te staan) en wanneer *wel* (als er gerechtvaardigde lokale belangen zijn). Een gemeenschappelijke taal om over kerktorenpolitiek te spreken, alsook een begrip dat het tegengestelde betekent, ontbreekt nog.

Gesprekspartners geven aan dat 'naoborschap' de verhoudingen in de regio definieert: iedereen wil elkaar helpen en gezamenlijk de regio vooruit helpen. Dat is ook terug te zien in de samenwerking. Verder worden Achterhoekers omschreven als 'doorpakkers' en zien gesprekspartners ook dat terug in de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking. Verbindingen komen relatief gemakkelijk van de grond en worden worden relatief snel omgezet in daden. ***'In de Achterhoek fixen we het gewoon.'***

32 Voor de liefhebber verwijzen we naar de Amerikaanse econoom Dani Rodrik, die dit scherp beschrijft.

In de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking is relatief weinig sprake van spanning tussen stedelijke en landelijke gemeenten of tussen grote en kleine gemeenten (ten opzichte van andere samenwerkingen). Er is ook waardering voor hoe de voorzitter zijn verschillende petten (voorzitter van het algemeen bestuur, dagelijks bestuur, de Achterhoek Board en de Achterhoek Raad) combineert. Wel geven sommige gesprekspartners aan dat het voor de samenwerkingscultuur goed zou zijn om één van die petten aan een andere burgemeester of aan een onafhankelijke voorzitter te geven.

3.4 Resultaten

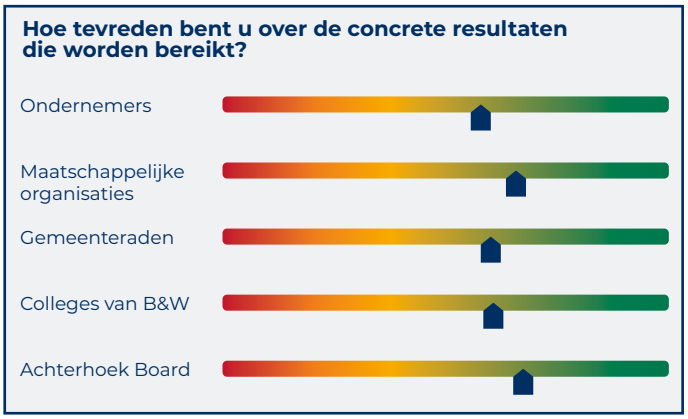

Figuur 6 **Indicatief beeld van gesprekspartners over de resultaten**[33]

3.4.1 Alle betrokkenen zijn trots op de resultaten

Uit Figuur 6 is te zien dat de gesprekspartners overwegend tevreden zijn met de concrete resultaten die worden bereikt. Daarbij is te zien dat de maatschappelijke organisaties en de Achterhoek Board een stuk tevredener zijn dan de overige partijen. Gesprekspartners noemen de volgende concrete resultaten om trots op te zijn: de Regio Deal Achterhoek 2019-2022 (als tweede tranche), de vele projecten die inmiddels binnen de Thematafels lopen, afstemming over regionale woningbouw, het verbeterde vestigingsklimaat voor nieuwe bedrijven, de sterkere lobby van de regio en de betere branding van het merk 'Achterhoek'. Als voorbeeld van de Achterhoekbranding noemen zij dat de regio op de kaart is gezet, het 'Achterhoekgevoel' toeneemt en dat de Achterhoekse vlag bij een op de tien huizen wappert. Daarnaast is het onderlinge netwerk verstevigd: men kent elkaar beter, spreekt elkaar regelmatig en de lijnen (ook naar de provincie) zijn korter. Dit wordt als zeer waardevol ervaren. Veel gesprekspartners zien het *hebben* van een gremium om bovenlokaal overleg te voeren dan ook al als resultaat. ***'Het organiseren van het gesprek is al iets heel mooi'***. In meerdere gesprekken is naar voren gekomen dat de successen die geboekt worden binnen de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking worden ondersteund door gunstige omgevingskenmerken, zoals de Achterhoekse vlag die voortkomt uit de Zwarte Cross. Maatschappelijke- en omgevingskenmerken komen daarmee de samenwerking ten goede.

Een aandachtspunt dat gesprekspartners meegeven is dat de samenwerking nog maar twee jaar bezig is, waardoor het nog relatief vroeg is om over concrete resultaten te spreken. De afgelopen tijd zijn veel Thematafels bezig geweest met het opzetten van de samenwerking en het honoreren van projectvoorstellen. De resultaten van deze projecten moeten vaak nog volgen, laat staan de effecten van die resultaten op het niveau van de gehele samenwerking. De komende periode wordt zichtbaar of de effecten echt doorzetten.

3.4.2 De opgave is wel om deze resultaten beter te delen

Een groot deel van de gesprekspartners geeft de wens aan om breder te communiceren over (de trots op) bereikte resultaten. Deze verbetering in de informatievoorziening geldt zowel voor binnen als voor buiten de samenwerking. Binnen de samenwerking geven veel Thematafelleden aan maar beperkt op de hoogte te zijn van de resultaten van andere tafels. Ook missen lokale raadsleden die niet deelnemen in de Achterhoek Raad de terugkoppeling over de bereikte resultaten aan de lokale raden. Ondernemers en maatschappelijke organisaties stellen dat de communicatie over de opbrengsten van de samenwerking richting externe partijen (marketing) beter kan. Inwoners van de regio zouden meer moeten zien van wat de samenwerking oplevert, bijvoorbeeld door steviger in te zetten op branding en de behaalde resultaten breder uit te dragen. Gesprekspartners vermoeden ook dat dit de samenwerking meer 'gedragen' zal maken. ***'We laten het nog onvoldoende zien aan de buitenwereld'***.

3.4.3 Aan de Thematafels gebeurt het

De Thematafels zijn het gremium waar de échte resultaten worden geboekt volgens de gesprekspartners. Er wordt dan ook veelal met veel lof gesproken over de werking van deze tafels ***('Ik ben heel erg te spreken over de Thematafels')***, maar we horen ook aandachtpunten. Gesprekspartners van maatschappelijke organisaties geven aan dat de expertise die aanwezig is binnen de Thematafels steeds beter wordt benut. Dit komt ten goede aan de projecten en resultaten, omdat

33 N.B.: Aan het begin van ieder interview hebben we alle gesprekspartners gevraagd indicatieve rapportcijfers te geven, bedoeld als begincijfer. Om niet de indruk te wekken dat dit eindcijfers zijn, hebben we ze weergegeven op indicatieve schalen in Figuur 5 tot en met 8.

de kracht van de Thematafels juist in de (triple O) diversiteit zit. Daarnaast vertellen maatschappelijke organisaties dat projecten waarbij twee of meer O's betrokken zijn vaak de meeste resultaten behalen. Zij hopen dan ook dat projecten in de toekomst steeds vaker meerdere initiatiefnemers hebben. Zelf geven ze aan blij te zijn hun bijdrage aan de regio te kunnen leveren en een 'partner' te kunnen zijn in het aanpakken van de regionale opgaven.

Vanuit de ambtelijke organisaties is er een wens tot meer aansluiting bij de Thematafels, om versnelling op de resultaten tot stand te brengen (zie ook paragraaf 3.7). Dit kan bijvoorbeeld door tijdens het initiëren van en besluiten over nieuwe projecten extra aandacht te hebben voor de ambtelijke uitvoeringskracht die de projecten nodig hebben.

Wanneer we inzoomen op de individuele Thematafels geven gesprekspartners aan dat de tafels onderling verschillen in snelheid. Ook wordt de behoefte aan verdere concretisering van de doelen en focus van de Thematafel uitgesproken door vrijwel alle gesprekspartners. Hieronder een aantal noties die we over de verschillende tafels hoorden:

- De Thematafel Mobiliteit & Bereikbaarheid wordt bij uitstek een tafel genoemd die goede resultaten boekt en slagvaardig is. ***'Daar bereiken we echt dingen die we zonder die tafel niet bereikt hadden'***. Gesprekspartners vinden dat de tafel een goede afbakening kent.

- In de Thematafel Wonen & Vastgoed zit volgens gesprekspartners (nog) minder vaart, wat zij deels toeschrijven aan het feit dat deze tafel qua onderwerpen (meer dan andere tafels) een overheidsaangelegenheid is. Wel horen we dat er mooie projectvoorstellen aan deze tafel behandeld worden en er is waardering dat de provincie ook aan tafel zit.

- De Thematafel Circulaire Economie & Energietransitie wordt meermaals bestempeld als 'te groot', zowel in termen van onderwerpen als in termen van deelnemers aan de tafel. Ook vinden gesprekspartners de doelen van deze thematafel (te) breed.

- Over de Thematafel Onderwijs & Arbeidsmarkt wordt met name tevredenheid uitgesproken over de korte lijnen tussen de 3O's. De resultaten van de tafel komen, mede door het werken met sub-groepjes die zich elk op een speerpunt richten, steeds meer op stoom. Ruimte voor verbetering zit erin minder een 'projectorganisatie' te zijn (projecten voorzien van mensen en middelen) en meer te denken en handelen vanuit de gezamenlijke doelstellingen.

- Bij Thematafel Smart Werken & Innovatie wordt opgemerkt dat ondernemers vaak het voortouw nemen in het initiëren en trekken van projecten, wat gewaardeerd wordt. Als kans voor deze tafel om nog meer waarde te creëren zien gesprekspartners een intensievere samenwerking met de tafel Onderwijs & Arbeidsmarkt voor zich.

- De Thematafel Gezondste Regio is een ambitieuze Thematafel met een goede focus op de regio. ***'Er zit in onze tafel wel een drive om te kijken naar wat goed is voor de Achterhoek als geheel'***. Binnen de Thematafel kunnen deelnemers elkaar goed vinden. De aanhaking bij de Board wordt minder goed ervaren, omdat de tafel daar (naar eigen zeggen) niet vertegenwoordigd is. Ook geven gesprekspartners aan dat de gestelde doelen van de tafel nu nog abstract zijn, maar dat deze de komende tijd verder uitgewerkt worden.

3.4.4 De Regio Deal is een zeer belangrijke mijlpaal

Er is veel waardering voor het binnenhalen van de Regio Deal. Gesprekspartners zijn daarbij trots op de cofinanciering, niet alleen vanuit de provincie en gemeenten, maar juist ook vanuit ondernemers en maatschappelijke organisaties. De inschatting is dat de Regio Deal zonder de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking niet was binnengehaald. Gesprekspartners gaven ook enkele aandachtspunten mee met betrekking tot de Regio Deal. Allereerst stellen zij dat de Regio Deal soms tot afleiding van de hoofddoelstellingen van de samenwerking leidt, omdat er ook geld (en dus tijd en aandacht) gaat naar projecten waarvan minder duidelijk is hoe zij aan de hoofddoelstellingen bijdragen. Hierdoor ontstaat soms het gevoel dat projecten uitgevoerd worden 'omdat er geld is', in plaats van omdat ze bijdragen aan de doelstellingen van de samenwerking. Er is dan ***'Focus op geld in plaats van op samenhang'***. Dit maakt de Achterhoek Ambassadeurs volgens sommige gesprekspartners meer een subsidiepot dan een samenwerking. ***'Het geld zit ons soms ook wel in de weg om écht samen te werken'***. Ten tweede moet de Regio Deal niet als doel op zich gezien worden, maar als middel of tussenproduct. Zij moet een bijdrage leveren aan het bereiken van de doelstellingen van de samenwerking als geheel. Ten derde loopt de Regio Deal (op het moment van schrijven van dit rapport) nog anderhalf jaar. Er leven zorgen over hoe de continuïteit van projecten gewaarborgd wordt als de financiering vanuit de Regio Deal stopt.

3.4.5 De waardering van het Rijk is groot

Het Rijk geeft aan dat de regio zich de afgelopen periode als volwassen partner op de kaart heeft gezet. Hij vindt dat er hele grote stappen zijn gezet. Het Rijk geeft aan dat de Achterhoek zich om deze reden niet meer 'klein' hoeft op te stellen: zij is een volwaardige regio en in staat om verantwoordelijkheid te nemen. De ministeries geven aan te hopen dat de Achterhoek dat nog meer gaat laten zien de komende periode, door ook in nationale vraagstukken een grotere bijdrage te gaan leveren. Ook de provincie spreekt in dit soort termen over de ontwikkeling van de Achterhoek. Ze zijn tevreden met de mate waarin de regio aanspreekbaar is en met de mate waarin coherentie van beleid tot stand komt. Zij ervaren hierdoor minder bestuurlijke drukte dan eerst.

3.5 Inrichting

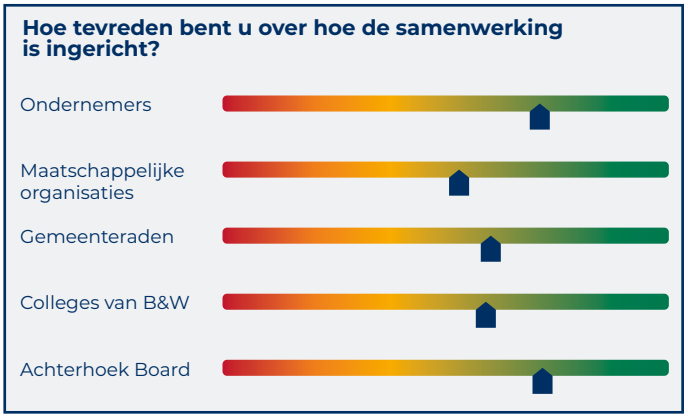

Figuur 7 **Indicatief beeld van gesprekspartners over de inrichting van de samenwerking**[34]

3.5.1 Goede 3O-samenwerking aan de tafels, maar soms wel te veel 'overheids-O'

Figuur 7 geeft een indicatie van hoe tevreden de partijen zijn over de hoe de samenwerking is ingericht. Er is sprake van overwegend tevredenheid over de inrichting binnen de meeste Thematafels. Daarbij valt op dat de ondernemers en de Achterhoek Board een stuk tevredener zijn over de inrichting dan de andere partijen. Door de 3O-samenwerking zijn er korte lijnen voor het bespreken en aanpakken van maatschappelijke vraagstukken. Gesprekspartners van maatschappelijke organisaties stellen bijvoorbeeld: ***'De wethouders zijn ineens heel dichtbij'***. Alle gesprekspartners onderschrijven de meerwaarde van de 3O-samenwerking.

Als aandachtspunt geven ondernemers en maatschappelijke organisaties aan dat zij de overheid soms te traag en veelkoppig vinden. In de regel zijn aan elke Thematafel alle gemeenten vertegenwoordigd, waardoor er veel 'overheid' aan tafel zit. Dit kan het behalen van concrete resultaten vertragen, omdat de wijze van vergaderen en besluitvorming hier bureaucratisch van wordt. ***'Ondernemers hebben een korte spanningsboog en gemeenten zijn niet echt wendbaar, dat botst soms'***. Sommige gesprekspartners geven hierbij aan dat de slagvaardigheid afgelopen jaren wel vooruit is gegaan; volgens andere gesprekspartners is dit juist achteruit gegaan wegens een groei van het aantal vertegenwoordigers vanuit de overheid.

Een ander aandachtspunt dat meermaals terugkomt is de communicatie *tussen* de Thematafels. De wens tot extra verbinding tussen de tafels leeft breed onder de Thematafelleden. De *'linking pin'* per Thematafel naar de Achterhoek Board toe wordt gezien als een pluspunt in de afgelopen periode, omdat deze zorgt voor een korte lijn.

3.5.2 De basis inrichting staat, maar er is nog onduidelijkheid waar welk orgaan precies wel en niet over gaat

Op hoofdlijnen is het gesprekspartners duidelijk welk orgaan waarvoor aan de lat staat. Door een deel van de betrokkenen wordt echter ook onduidelijkheid ervaren over welk orgaan waar wél en niet over gaat. Dat wordt bevorderd doordat sommige organen in de beleving van gesprekspartners ook wel eens buiten hun bevoegdheden treden.

Algemeen bestuur

De rol van het algemeen bestuur verdient volgens een deel van de gesprekspartners aandacht, vanuit het perspectief van *checks-and-balances* en vanuit juridisch perspectief. Bij een deel van het algemeen bestuur leeft het beeld dat zij, nadat de Board een besluit heeft genomen, dit eigenlijk alleen nog maar kunnen bekrachtigen. Hiermee speelt het algemeen bestuur in praktijk vooral de rol van 'stempelmachine'. Bij sommige gesprekspartners leven zorgen of deze constructie ook toegerust is op 'slechte tijden', wanneer er bijvoorbeeld sprake is van belangenconflicten. Daarnaast speelt dat de voorzitter van het algemeen bestuur veel verschillende rollen vervult, omdat hij tevens voorzitter is van het dagelijks bestuur, de Achterhoek Board en de Achterhoek Raad.[35] Het combineren van al deze

34 NB Aan het begin van ieder interview hebben we alle gesprekspartners gevraagd indicatieve rapportcijfers te geven, bedoeld als begincijfer. Om niet de indruk te wekken dat dit eindcijfers zijn, hebben we ze weergegeven op indicatieve schalen in Figuur 5 tot en met 8.

35 Volgens de samenwerkingsovereenkomst 'De Achterhoek werkt door 2.0' kiest het Algemeen Bestuur uit haar midden een voorzitter. Deze voorzitter is ook direct voorzitter van het dagelijks bestuur, de Achterhoek Board en de Achterhoek Raad.

petten kan ingewikkeld zijn. Overwegend is er waardering voor de wijze waarop de voorzitter dit doet. Sommige gesprekspartners uit Doetinchem geven wel aan minder vrijheid te voelen om zaken in te brengen, omdat hun burgemeester voorzitter is en zij geen gevoel van misbruik van hun positie teweeg willen brengen.

Achterhoek Board

Onder de gesprekspartners heerst overwegend tevredenheid met het functioneren van de Achterhoek Board, maar ook over de Board is het voor een enkeling onvoldoende duidelijk wat daar precies gebeurd. Daarnaast horen we dat het feit dat Boardleden zonder politieke achtergrond (ondernemers en maatschappelijke organisaties) zich moeten verantwoorden in het politieke orgaan van de Achterhoek Raad soms leidt tot ongemak. Dit komt omdat zij deze gang van zaken niet gewend zijn en het gevoel hebben mee te moeten in een 'overheidswerkwijze'. Hierdoor voelen zij soms achterstand ten opzichte van vertegenwoordigers vanuit de overheid, die dit al wel gewend zijn.

Achterhoek Raad

De Achterhoek Raad wordt ervaren als een 'vraagstuk' binnen het samenwerkingsverband. Er is sprake van wisselende appreciatie over dit gremium. Een deel van de betrokkenen is positief. Dit deel geeft aan dat er dankzij de Achterhoek Raad meer gesprek ontstaat tussen fracties en tussen raadsleden. Waar gemeenten voorheen op bepaalde thema's soms tegenover elkaar stonden, hebben zij nu een gremium om deze thema's te bespreken, wat de thema's sneller tot een *gezamenlijke* uitdaging maakt.

Een deel van de gesprekspartners geeft aan moeite te hebben met de politieke kleuring binnen de Achterhoek Raad. Door een enkeling wordt het ontbreken van de andere O's (ondernemers en maatschappelijke organisaties) ook als kritiekpunt gezien. Voor veel van de Thematafelleden is het weinig zichtbaar en duidelijk wat de Achterhoek Raad precies doet en waar dit gremium nou wel en niet over gaat. Om deze reden ervaren zij de Achterhoek Raad (en soms ook de Achterhoek Board) als een *black box*.

Daarnaast geven voornamelijk lokale raadsleden, die geen zitting hebben in de Achterhoek Raad, aan dat er aandacht nodig is voor de verbinding met individuele raden. Zij vinden de terugkoppeling van wat er in de Achterhoek Raad gebeurt onvoldoende. Tot slot leeft bij sommigen de zorg dat de Achterhoek Raad te veel een 'feest wordt van de gevestigde partijen'. Dit gevoel wordt versterkt door het feit dat het voor landelijke partijen gemakkelijker is om over gemeentegrenzen heen de verbinding te vinden dan voor lokale partijen, omdat het karakter en de standpunten van de lokale partijen verder uiteen lopen.

3.6 Grip van de individuele betrokkenen

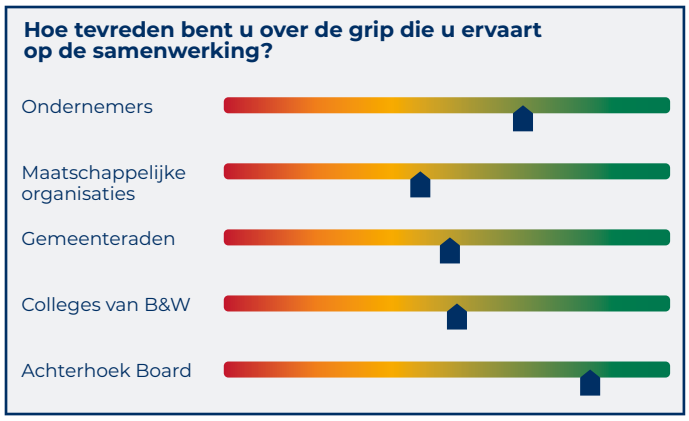

Figuur 8 **Indicatief beeld van gesprekspartners over hun grip op de samenwerking**[36]

3.6.1 Hoe verder weg, hoe minder ervaren grip

Figuur 8 geeft een indicatie van de tevredenheid van de gesprekspartners over de grip die zij ervaren op de samenwerking. Daarbij valt op dat de maatschappelijke organisaties, gemeenteraden en colleges een stuk kritischer zijn dan de ondernemers en de Achterhoek Board. Zoals in elke samenwerking ervaren betrokkenen verlies aan grip ten opzichte van de situatie waarin ze er zelf over gaan. De algemene regel is: hoe minder zeggenschap men ergens over heeft, hoe minder grip men erop ervaart. Dit geldt ook in de Achterhoek: gesprekspartners die niet in de samenwerkingsorganen zitten, ervaren over het algemeen minder grip en duidelijkheid over hoe ze kunnen (bij)sturen. Een veel gehoorde wens in reactie hierop is betere informatievoorziening:

- Meer en betere terugkoppeling aan de Thematafels over wat er aan andere tafels, in de Board en in de Achterhoek Raad gebeurt. Bijvoorbeeld over hoe en op basis waarvan de Board haar beslissingen neemt en over de discussie die tussen de Board en de Achterhoek Raad plaatsvindt.

- Meer en betere terugkoppeling aan Achterhoek Raadsleden over wat er aan de Thematafels gebeurt. ***'Wij zitten ver van het vuur, en dat brandt bij de Thematafels'.***

- Meer en betere terugkoppeling aan lokale raadsleden over wat er op Achterhoek-niveau gebeurt. ***'Ik heb niet het idee dat de Achterhoek Raad leeft bij de raadsleden die er niet bij betrokken zijn'.***

36 NB Aan het begin van ieder interview hebben we alle gesprekspartners gevraagd indicatieve rapportcijfers te geven, bedoeld als begincijfer. Om niet de indruk te wekken dat dit eindcijfers zijn, hebben we ze weergegeven op indicatieve schalen in Figuur 5 tot en met 8.

3.6.2 Ondernemers en organisaties ervaren vooral grip binnen de Thematafels

Ondernemers en maatschappelijke organisaties geven expliciet aan dat wat er na de Thematafels gebeurt (Achterhoek Board en Achterhoek Raad) voor hen vaak een black box is, waarop zij geen grip ervaren. Deels omdat ze niet op de hoogte zijn van de processen en deels vanwege een gebrek aan terugkoppeling. Velen van hen stellen echter ook dat zij dit niet als probleem zien: zij willen vooral invloed uitoefenen *binnen* de Thematafel en geven aan dat dat lukt. ***'Onze stem in de Thematafels wordt duidelijk gehoord, dat is fijn. Met onze input wordt echt iets gedaan'. 'Wat er bij de Board, Raad en aan andere tafels gebeurt geen idee, daar heb ik geen grip op en dat is ook niet erg'.*** Een deel van de gesprekspartners van ondernemers en maatschappelijke organisaties geeft ook aan behoefte te hebben aan een duidelijker afwegingskader op basis waarvan projecten wel of niet worden goedgekeurd.

3.7 Betrokkenheid van de ambtelijke organisaties

In de oorspronkelijke opzet van de evaluatie was geen gesprek met gemeentesecretarissen opgenomen. Tijdens de evaluatie vroegen de gemeentesecretarissen een gesprek aan, zodat ook de ambtelijke beelden in de evaluatie meegenomen zouden worden. Hiernavolgend vatten we de standpunten van de gemeentesecretarissen kort samen.

Gemeentesecretarissen zien grote meerwaarde voor de gemeenschap om thema's van de samenwerkingsagenda regionaal en in 3O-verband aan te pakken. ***'Het is uniek dat we de triple helix zo ver hebben doorgevoerd'***. De samenwerking zorgt ervoor dat er regionaal meer kracht uitgestraald kan worden. Daarbij is het wel van belang dat de doelstellingen worden ingekaderd om de focus te bewaken. Integraliteit tussen de tafels is een belangrijk aandachtspunt en om dubbelingen te voorkomen is het van belang om de doelstellingen in te kaderen ***'Anders zien we door de bomen het bos niet meer'.***

Wat betreft de inrichting van de samenwerking stellen de gemeentesecretarissen dat bij uitvoeringskracht niet alleen naar ambtenaren gekeken zou moeten worden, maar de komende periode ook steeds meer naar de capaciteit bij de andere twee O's. In het kader van publieke verantwoording is het volgens de secretarissen van belang dat er duidelijke kaders zijn met de 3O's over hoe er met de verdeling van publiek geld omgegaan wordt.

Daarnaast geven zij aan soms pas laat in het proces betrokken te worden, waardoor zij zich soms overvallen voelen door onderwerpen die 'plots' op de Thematafels liggen. De bestuurlijke besluitvorming heeft dan al plaats gevonden, wat het voor hen lastig maakt om daar qua capaciteit en middelen effectief op in te spelen. Dit belemmert hen in hun faciliterende rol. De gemeentesecretarissen willen daarom graag dat de ambtelijke organisaties meer positie in de inrichting van de samenwerking krijgen.

De procesregie binnen en tussen tafels kan volgens de secretarissen nog beter. De programmaregisseurs zouden dan niet alleen op projecten moeten focussen, maar ook op de visie en doelstellingen binnen de samenwerking. Het bewaken van de focus of de strategische doelen behaald worden mag scherper, waarbij het van belang is dat er keuzes gemaakt durven worden. De frequente wisseling van programmaregisseurs is nadelig voor de behouden van deze focus.

Tot slot ervaren de gemeentesecretarissen een 'positieve flow' in de samenwerking. Zij zien een grote 'drive' bij de deelnemers aan het samenwerkingsverband en zijn positief over het feit dat vraagstukken regionaal opgepakt worden. Individuele gemeenten zijn op deze manier regionaal meer betrokken.

3.8 Aanbevelingen van gesprekspartners

Tijdens de gesprekken is aan de gesprekspartners gevraagd welke aanbevelingen zij zouden doen ten behoeve van de optimalisatie van de samenwerking. Hiernavolgend hebben we de aanbevelingen geordend. We benadrukken hierbij dat dit niet onze aanbevelingen zijn (die volgen in hoofdstuk 6). Daarbij hebben we wel dankbaar gebruik gemaakt van de navolgende inspiratie.

De gesprekspartners kwamen met de volgende aanbevelingen:

1. De regio maakt belangrijke stappen en er lopen veel projecten: deel dat breed door meer te investeren in branding.

2. Er moet meer focus worden aangebracht in de doelstellingen, zodanig dat ze concreet en meetbaar worden.

3. De betrokkenheid van de individuele raden dient vergroot te worden. Dit kan bijvoorbeeld door de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking gestructureerd op de agenda in de lokale raden te zetten.

4. De samenstelling van de Achterhoek Board zou meer een afspiegeling moeten zijn van de politieke verhoudingen. De afvaardiging van lokale partijen moet versterkt worden en men moet waken voor een te groot aandeel van 'gevestigde partijen' zoals de VVD en het CDA.

5. De controlerende functie die overheden hebben gekregen in de Achterhoek Raad, zou versterkt kunnen worden met afvaardigingen van de andere O's. Daarbij wordt gedacht aan VNO-NCW en aan cliëntraden.

6. Heroverweeg de functie en legitimiteit van de Achterhoek Raad, zodanig dat dit geen regionale gemeenteraad wordt, maar dat deze blijft voldoen aan de oorspronkelijke doelstellingen.

7. Geef de gemeentesecretarissen een positie in de samenwerking, zodanig dat vanuit ambtelijke organisaties gestructureerd input kan worden gegeven aan de bestuurders en dat de vraag naar haalbaarheid aan bod komt.

8. Wees kritisch op welke onderwerpen en projecten echt geschikt zijn voor regionale en triple helix-samenwerking, en welke onderwerpen lokaal (en door één O) opgepakt moeten worden. De 3O-samenwerking is geen doel op zich.

Figuur 9 **Waar zit de kracht van de Achterhoek?' volgens Achterhoek raadsleden**

B

HOOFDSTUK 4

Analyse onderzoekers

4.1 Inleidend en samenvatting analyse

In dit hoofdstuk wegen we als onderzoekers de feiten en de beelden, het betreft dus onze eigen interpretatie. We analyseren welke aspecten maken dat de samenwerking goed functioneert en waar knelpunten zitten. Dit doen we langs ons evaluatiekader. We zijn daarbij gebonden aan de grenzen van onze onderzoeksactiviteiten: de evaluatie bestond vooral uit gesprekken en documentstudie en we hebben geen aanvullend kwantitatief onderzoek gedaan. We plaatsen de bevindingen wel in het perspectief van vergelijkbare samenwerkingen elders in Nederland. De realiteit van samenwerking in Nederland is dat wij geen voorbeelden kennen van regionale samenwerkingen waarover betrokkenen lyrisch zijn. Wie samenwerkt moet namelijk invloed delen. Deze *two level game* (eigen belang versus gezamenlijk belang) is lastig, maar inherent aan samenwerking.

Samenvatting analyse
Er is brede tevredenheid (met individuele uitzonderingen) over het bestaan van de samenwerking. Betrokkenen zien en ervaren de meerwaarde van 3O-samenwerking en waarderen de eerste resultaten van de samenwerking. Zij zijn tevreden over de kwaliteit van de regionale organisatie en over het grote aantal ambassadeurs dat dit ook zo voelt. Bijna iedereen wil door met de samenwerking.
Er leven wel zorgen over elementen van de inrichting en over de cultuur van samenwerking. Dat zit op drie centrale punten: 1) de vertaling van de visie naar doelen en projecten (niet andersom), 2) de rolverdeling tussen de 3O's en de organen in de samenwerking en 3) de verhouding tussen wanneer wel kerktorenpolitiek en wanneer geen kerktorenpolitiek. Kortom: er ligt vooral een vraag naar verdere professionalisering en geen wezensvraag op tafel.

4.2 Publieke waarde

4.2.1 Waarde voor de Achterhoek en voor de deelnemers

Naar onze analyse levert de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking duidelijk waarde voor de Achterhoek én voor de individuele deelnemers op. Deze waarde zien wij op verschillende manieren terugkomen. Allereerst zijn er gedragen doelstellingen opgesteld voor opgaven die de grenzen van de individuele gemeenten overstijgen. Die doelstellingen worden door alle betrokkenen – dus vanuit alle O's – als passend ervaren. Dat zien we niet vaak in Nederland. Het legt het fundament voor daadwerkelijk opgavegericht werken. Ten tweede was de Regio Deal zonder de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking waarschijnlijk niet tot stand gekomen. De bij deze Regio Deal behorende middelen betekenen een impuls voor de Achterhoek en een duidelijke nationale profilering. Deze versnelling had de Achterhoek als regio nodig. Ten derde is de aansluiting met andere ontwikkelingen in de provincie versterkt en is de verhouding met de provincie stevig verbeterd. De provincie geeft aan de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking als een duidelijke partner te zien. Ten vierde zijn er, in vergelijkend Nederlands perspectief, relatief veel projecten tot stand gekomen met een relatie tot de doelstellingen. Dit is in hoge mate ook te danken aan de aanwezigheid van middelen uit de Regio Deal. Ten vijfde voelen ondernemers en maatschappelijke organisaties zich meer betrokken bij de maatschappelijke opgaven van de regio en meer gehoord dan voorafgaand aan deze samenwerking. Dit betekent ook dat het aantal ambassadeurs voor de samenwerking onder deze twee O's flink is vergroot. Ondernemers en maatschappelijke organisaties dragen uit dat ze onderdeel zijn van de samenwerking.

4.2.2 Inzicht in de doelrealisatie

De doelstellingen en subdoelstellingen van de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking zijn naar ons inzicht regelmatig onvoldoende concreet uitgewerkt in indicatoren (wat, wanneer, hoeveel etc.) om uitspraken te kunnen doen over doelrealisatie. Om als samenwerking meer sturend op resultaat te kunnen zijn, is het belangrijk de doelstellingen en subdoelstellingen concreter uit te werken. Het is naar onze opvatting wel aannemelijk dat de projecten bijdragen aan de brede doelen van de samenwerking.

We denken dat de samenwerking meer resultaat kan boeken als er een duidelijkere vertaling van brede doelstellingen naar concrete projecten is. Die vertaling missen we regelmatig in de documenten die we gelezen hebben en in de gesprekken die we gevoerd hebben. We denken dat vanuit deze duidelijkere vertaling meer zicht komt op ontbrekende projecten om de doelen te realiseren en dat er meer samenhang in de activiteiten ontstaat. Hier ondernemers en maatschappelijke organisaties expliciet bij te betrekken kan leiden tot betere doelstellingen en betere aansluiting van activiteiten. Zeker bij ondernemers kan de betrokkenheid groeien door het aantal ambassadeurs te vergroten.

4.2.3 De kracht van focus

We denken dat de Thematafels meer kunnen bijdragen aan de hoofddoelstellingen van de samenwerking wanneer zij meer focus aanbrengen in wat zij doen. Bij het ontwikkelen en honoreren van nieuwe projecten zou explicieter stilgestaan kunnen worden bij de waarde van regionale en van triple-helix samenwerking voor dat onderwerp en bij hoe het project precies bijdraagt aan de doelstellingen. Wij denken dat het niet verstandig is om extra opgaven onder de samenwerking te schuiven, omdat dit leidt tot een gebrek aan focus. Ervaring in andere regio's leert bovendien dat dit het draagvlak voor de samenwerking ook kan aantasten.

Een mogelijke uitzondering maken we voor het onderwerp natuur, omdat hier onder een deel van de betrokkenen flink draagvlak voor is. Onder het woord natuur verstaan we onderwerpen als bevordering milieu, stimuleren vitaal platteland en omgang met droogte. Deze thema's zijn sterk verbonden met de economische vragen waar de samenwerking zich op richt. We realiseren ons dat deze onderwerpen groot zijn en nauw verweven zijn met andere samenwerkingsconstructies zoals de Regionale Energie Strategie (RES). De onderwerpen een-op-een naar de samenwerking halen, is naar ons inzien

dan ook niet realistisch. Wat wel zou kunnen is dat de samenwerking ook ruimte maakt om te spreken over deze thema's en zo de samenhang met andere organen die hierover spreken te vergroten. Voor hier over gesproken kan worden (want de meningen verschillen sterk) moet goed uitgezocht worden wat wel en niet kan. Wij denken dat deze goed voorbereidde discussie de moeite waard is.

We kunnen ons goed voorstellen dat de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking wel een procesmatige plek biedt, waar overheden (en indien relevant ook andere O's) ook over andere issues – die niet in de samenwerking zitten – kunnen spreken. De overlegstructuren zijn immers al aanwezig en betrokkenen zijn aan de processen reeds gewend. In andere regio's zijn hiermee goede ervaringen opgedaan: de Food Valley-samenwerking biedt bijvoorbeeld plek voor overleg en besluitvorming over onderwerpen die niet binnen de samenwerkingsagenda vallen. De inhoudelijke uitvoering van deze onderwerpen wordt dan vervolgens elders belegd. De Food Valley-organisatie geeft aan dat dit ook in haar eigen voordeel is, omdat niemand gebaat is bij allerlei extra besluitvormingsgremia, die onduidelijkheid en onoverzichtelijkheid veroorzaken.

4.3 Legitimiteit

4.3.1 Juridische legitimiteit is logisch gekozen

Afgelopen periode is vaak benadrukt dat de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking de grijze gebieden van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) opzoekt. Dat weten de deelnemers aan de samenwerking en het Ministerie van BZK ook. De wet voorziet – anders dan in een afgezwakte vorm in commissies – namelijk simpelweg niet in een formele besluitvormende rol van niet-overheidsactoren bij de besteding van grotendeels publieke middelen. De essentie van de 3O-gedachte in de Achterhoek is daarmee niet haalbaar binnen de reikwijdte van de wet. De Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking heeft dat opgelost door het algemeen bestuur conform de wet verantwoordelijk te laten zijn, maar praktisch alle voorstellen van de Thematafels door de Board (gecontroleerd door een Achterhoek Raad, die ook geen juridische bevoegdheden heeft) te laten bekrachtigen. Het Ministerie van BZK vindt dit interessant en wil deze experimenteerruimte niet wegnemen. Bovendien heeft het departement juridisch ook (nog) geen beter antwoord. Dat eist namelijk een stevige nationale discussie over het bestuurlijke stelsel. Daar worden eerste bewegingen toe gemaakt op nationaal niveau, maar hierover is nog veel discussie.

Wij vinden het vanuit deze context weinig zinvol om op juridische slakken zout te leggen. De samenwerking kan met de Board functioneren en we kunnen ons voorstellen dat de voordelen de nadelen overstijgen. We zien de juridische legitimiteit (legaliteit) van de samenwerking daarmee als logisch, gegeven de beschreven grenzen van de wet en gegeven de bekendheid van deze vorm op rijksniveau.

4.3.2 De maatschappelijke legitimiteit is sterk

Legitimiteit bestaat echter niet alleen in wettelijke zin. Ook draagvlak onder betrokkenen vormt een cruciale component. Wij noemen dit maatschappelijke legitimiteit. Dit aspect gaat over de vraag of er bij de betrokkenen steun is voor de besluiten die worden genomen en voor de wijze waarop die besluiten tot stand komen. Wij constateren dat er overwegend draagvlak is voor de doelstellingen en de resultaten van de samenwerking. Het feit dat er veel ambassadeurs zijn maakt dat er bredere steun is. Inzetten op het vergroten van het aantal ambassadeurs leidt daarmee direct tot een toename van legitimiteit.

We merken echter ook dat veel van de resultaten niet bekend zijn in de Achterhoek. Het delen van resultaten door een groeiend aantal ambassadeurs zal naar onze verwachting leiden tot verhoging van het draagvlak. Het feit dat men niet lyrisch is over de samenwerking moet in Nederlands perspectief bezien worden. Dit geldt namelijk voor geen enkele regionale samenwerking en in vergelijking met elders vinden wij de waardering voor de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking hoog. Wie samenwerkt, moet invloed delen. Wie start heeft groeipijn. Die dynamieken spelen ook in de Achterhoek. Desalniettemin is er breed draagvlak voor de samenwerking.

4.3.3 Er zijn onderlinge verschillen in de waardering

Een analyse van de beelden leert dat mensen die zitting hebben in een van de gremia van de samenwerking overwegend meer tevreden zijn dan mensen die niet betrokken zijn. Daarnaast zijn er verschillen in de waardering tussen individuele gemeenten: regelmatig gaven een paar gremia (soms gemeenteraad, soms college, soms maatschappelijke organisaties of ondernemers) lagere scores dan andere. Gesprekspartners van de gemeenteraden en colleges geven aan dat dit ligt aan een gevoelde afstand tussen wat in de samenwerking gebeurt en welke invloed zij lokaal hebben. Voor een goed voortbestaan van de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking moet deze (nog) sluimerende onvrede geadresseerd worden, zowel individueel binnen de gemeenten, alsook op Achterhoek-niveau tussen de gemeenten.

4.3.4 Er zijn zorgen over de werkwijze van de Achterhoek Raad

Qua werkwijze is er overwegend draagvlak voor de Thematafels en voor de Board, maar is er ook – vooral aan overheidszijde – zorg dat er onverwachte of onuitvoerbare besluiten worden genomen. De werkwijze van de Achterhoek Raad staat bij een deel van de betrokkenen ter discussie. Alle beelden van gesprekspartners op een rij zettende, denken wij de volgende oorzaken te zien voor deze zorgen:

- Er is meer onduidelijkheid dan nodig. Veel betrokkenen weten niet wat de (juridisch beperkte) bevoegdheden zijn van de organen en kennen ze meer macht toe dan ze daadwerkelijk hebben. Het zou helpen als duidelijk wordt gecommuniceerd wie op basis van welke bevoegdheid een besluit neemt.

- De aansluiting tussen regionale en lokale organen is – mede door het enkel digitaal vergaderen in verband met de coronamaatregelen – minder tot stand gekomen dan beoogd.

- De Achterhoek Raad gedraagt zich politieker dan oorspronkelijk beoogd. Het is natuurlijk onmogelijk om politici te verwijten dat ze politiek bedrijven, maar er is een ervaren risico om een minderheid in eigen raad via de Achterhoek Raad als meerderheid terug te krijgen. Wij denken dat als de Achterhoek Raad niet meer rolvast gaat opereren, het draagvlak voor dit orgaan kan wegvallen.

- Er leeft bij sommigen de zorg dat de samenwerking een opmaat vormt tot één grote gefuseerde gemeente of dat Doetinchem (te) veel kan beslissen. Het kan in dat kader helpen de taken nog meer tussen de gemeenten te verdelen.

Het in de Achterhoek Raad opkomen voor de eigen gemeente (kerktorenpolitiek) leidt bij thema's die daar niet om vragen tot irritatie. Anderzijds leidt het afgeven op kerktorenpolitiek ook tot irritatie wanneer er gerechtvaardigde lokale belangen zijn. Deze spanning is inherent aan regionale samenwerking: gemeentelijke belangen en regionale belangen bestaan altijd naast elkaar en in de samenwerking vraagt dit om geven en nemen. Deze '*two level game*' zien we ook terug in de Achterhoek. We denken dat een goed gesprek hierover het draagvlak zal doen toenemen. Alles overwegend zouden wij het gremium van de Achterhoek Raad behouden, maar deze qua werkwijze versterken conform de hiervoor vermelde aandachtspunten. Deze keuze voor behoud volgt voor ons uit de volgende redenering:

- Verlengd lokaal bestuur (besturen op regionaal niveau) vraagt om verlengde politieke democratische legitimiteit, anders kost dit draagvlak bij lokale gemeenteraden. Dat zien we in heel Nederland terug.

- De gesprekspartners in de Achterhoek zijn mild over de samenwerking: in vergelijking met andere samenwerkingen gaat het hier (met aanwezigheid van het gremium van de Achterhoek Raad) goed.

- Het grootste deel van de raadsleden vindt dat de Achterhoek Raad moet blijven, indien deze meer 'bij zijn leest blijft'. Dat kan bewerkstelligd worden door heldere afbakening, betere procedures, onderlinge correctie en strak voorzitterschap.

We realiseren ons dat er ook andere redeneringen dan deze kunnen bestaan. Dit is onze persoonlijke redenering als onderzoekers, en om deze reden staat deze in het hoofdstuk 'Analyse onderzoekers'. Deze redenering is dus geen vaststaand feit.

4.3.5 Het algemeen bestuur duidelijker in positie

Wij analyseren dat er aanleiding is om het algemeen bestuur nog wat duidelijker in positie te krijgen bij het bekrachtigen van voorgenomen besluiten door de Board. Een *governance* (afspraken over de structuur van de samenwerking) is er voor 'slechte tijden'. Wanneer mensen ruzie krijgen of persoonlijke belangen voorrang krijgen boven het algemeen belang heeft een samenwerking namelijk schokdempers nodig. Ook wanneer het goed gaat, zoals in de Achterhoek, moet hiermee rekening gehouden worden. Onder gesprekspartners leven zorgen of de huidige rol van het algemeen bestuur in dit licht voldoende is. Wij kunnen voor de besluiten die het algemeen bestuur maakt bijvoorbeeld nog geen afwegingskader ontdekken en denken dat het verstandig is dat dit er komt. Wij denken bij zo'n afwegingskader aan de volgende lijnen: de Achterhoek Board is en blijft verantwoordelijk voor het accorderen van de inhoudelijke plannen van de tafels en het algemeen bestuur toetst of voldaan is aan de vooraf gestelde procesvoorwaarden. Op deze wijze worden de *checks and balances* versterkt en komt het algemeen bestuur in een natuurlijke positie, zonder dat het de positie van de Board aantast.

Ook hier geldt: dit is hoe wij dit vraagstuk als onderzoekers zouden oplossen. Er zijn ook andere routes mogelijk.

4.4 Operationele capaciteit

4.4.1 Voldoende capaciteit om samen te werken en projecten uit te voeren

Wij constateren dat de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking voldoende capaciteit heeft om de samenwerking goed te laten draaien. De Thematafels zijn voldoende bezet en er is tevredenheid over de ambtelijke ondersteuning vanuit de regionale organisatie. Deze tevredenheid is de afgelopen periode bovendien toegenomen. Zeker ook de rol van de programmaregisseurs wordt gewaardeerd. Op hoofdlijnen vinden we de samenstelling van de Thematafels logisch. Het is altijd mogelijk dat deelnemers wisselen van tafel om daarmee een ander gezichtspunt te krijgen. Het is echter wel cruciaal om de samenwerkingspartners binnen de tafel te leren kennen en om sociaal kapitaal op te bouwen (denk aan het creëren van gedeelde normen en waarden en van onderling vertrouwen).

Wij analyseren dat er vanuit de deelnemende gemeenten voldoende capaciteit wordt ingebracht om de projecten van de grond te krijgen. Dit zit nu vooral in capaciteit aan de tafels. Interessant is dat er ook deelnemende organisaties bereid zijn om capaciteit voor de uitvoering te leveren. Wel zien we dat de ondersteunende capaciteit momenteel vooral afkomstig is van ambtenaren. We denken daarom dat hier ruimte is voor meer inbreng vanuit de andere O's en dat dit de samenwerking ten goede kan komen. Een aandachtspunt zit hier in de aanhaking van de ambtelijke organisaties, die nu aangeven relgelmatig verrast te worden met capaciteitsvragen. Hoewel een samenwerking niet bestaat *zodat* de ambtelijke organisaties goed zijn aangehaakt, kan zij wel beter functioneren *doordat* de ambtelijke organisaties goed zijn aangehaakt.

4.4.2 Voldoende middelen om de doelstellingen waar te maken

Wij observeren dat er voldoende middelen zijn om de doelstellingen waar te maken. We denken wel dat deze periode van relatieve Regio Deal-overvloed benut moet worden om dusdanige projecten te formuleren dat ook zonder deze financiering de samenwerking op de doelstellingen blijft doorlopen. Het is daarom belangrijk dat strak vanuit die doelstellingen wordt gewerkt aan de formulering van concrete projecten.

4.5 Omgang met processen in de two-level-game

Tevredenheid met regionale samenwerking blijkt bij ieder onderzoek in hoge mate afhankelijk te zijn van de vraag in welke mate het lukt om alle betrokkenen aangehaakt te houden en om duidelijk uit te leggen waarom welke besluiten zijn genomen. Wij constateren dat deze processen in de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking zeker niet slecht zijn vormgegeven, maar dat er – in vergelijkend perspectief in Nederland – in de Achterhoek nog wel stappen gezet kunnen worden. Wij zien de volgende 'knoppen' waaraan de samenwerking kan draaien om stappen voorwaarts te zetten in duidelijkheid van wie wat waarom doet.

- Besluiten kunnen beter gecommuniceerd worden (inclusief de bevoegdheid op basis waarvan ze genomen zijn) en er kan beter aangegeven worden wat van de individuele organisaties wordt verwacht. Een voorbeeld van hoe andere regio's dit aanpakken is te zien in Box 1.

- Er kan meer voorspelbaarheid zijn over wanneer welk besluit genomen wordt en wanneer de individuele raden en de achterbannen van de ondernemers en maatschappelijke organisaties aan bod komen.

- Er kan meer verbinding zijn met de organisaties achter de bestuurders. Dit speelt zeker bij de overheden.

- Er kan meer verbinding zijn tussen de individuele gemeenteraden (anders dan alleen via de Achterhoek Raad).

- Er kan meer verbinding zijn tussen de Thematafels onderling, zeker op onderwerpen die aan elkaar raken.

Box 1: Voorbeeld uit de Food Valley

In regionale samenwerking is het belangrijk dat voor alle betrokkenen duidelijk is waarom, wanneer en door wie de besluiten genomen worden. Zeker in een triple helix-samenwerking, waar partijen met verschillende achtergronden betrokken zijn, moeten betrokkenen goed weten wat er van hen wordt verwacht. De Food Valley-samenwerking heeft hiervoor een overzicht gemaakt van hoe groot het overheidsprimaat is op elk thema van de samenwerkingsagenda. Sommige onderwerpen zijn volledige triple-helixprogramma's (gelijkwaardige relatie tussen de drie O's), terwijl andere onderwerpen een overheidsprimaat kennen (de besluitvorming en programmafinanciering zijn dan geheel aan de overheid, de andere O's hebben vooral een signalerende, agenderende en adviserende rol). De volgende figuur toont dit overzicht.

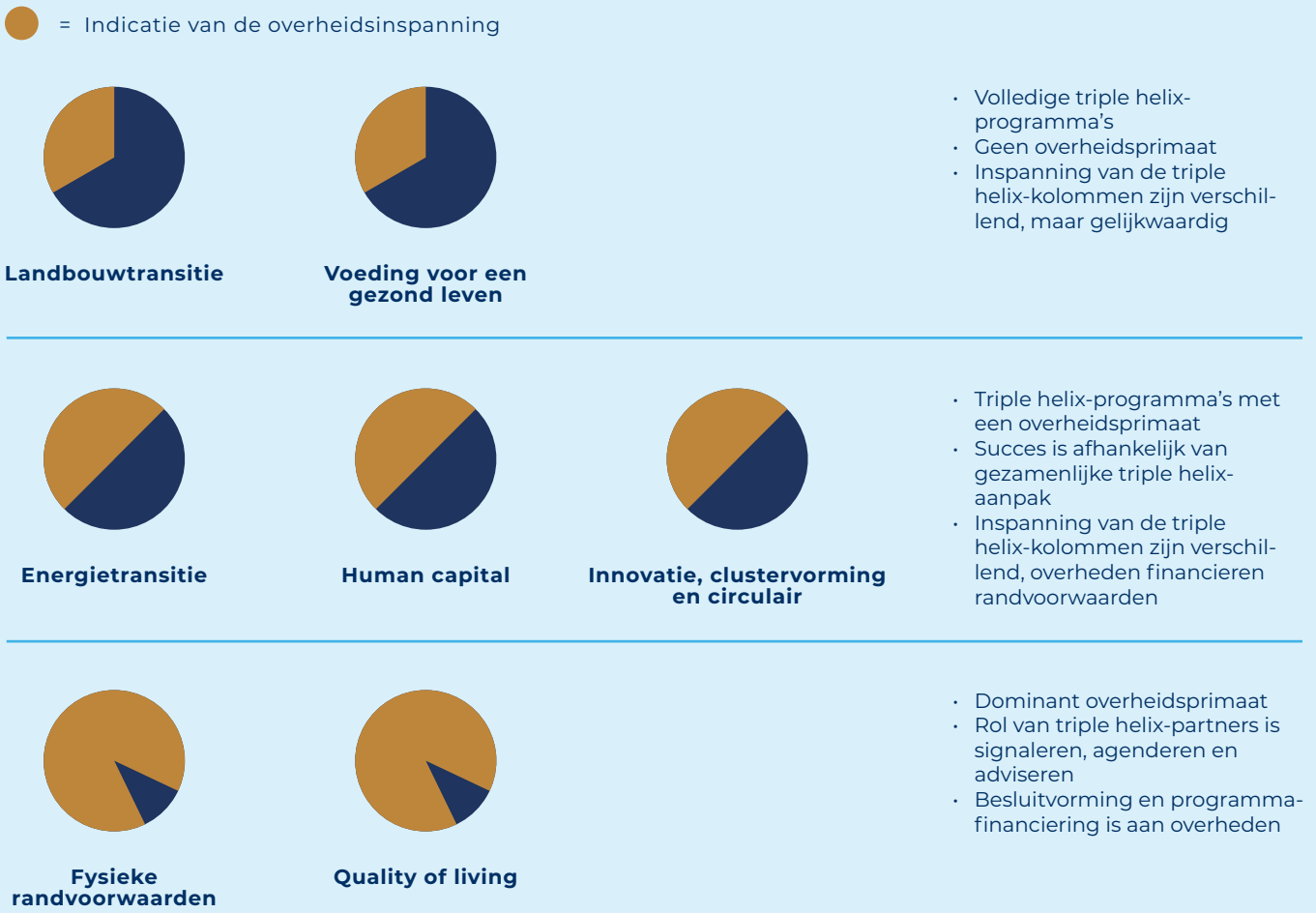

Figuur 10 **Overzicht rolverdeling triple helix-partners Food Valley-samenwerking**[37]

37 Dit overzicht is ons tijdens het interview met de directeur 8an de Food Valley getoond

HOOFDSTUK 5

Conclusies

5.1 Inleidend

De aan ons gestelde onderzoeksvragen zijn onderverdeeld naar drie verschillende onderwerpen: inhoudelijke evaluatiepunten, cultuuraspecten en procesmatige evaluatiepunten. In de volgende paragrafen beantwoorden we de onderzoeksvragen op basis van de feiten, beelden en onze eigen analyse.

5.2 Inhoudelijke evaluatiepunten

Wij trekken de volgende conclusies ten aanzien van de inhoudelijk onderzoeksvragen.

1. **Helpt de nieuwe governance om onze doelen – in gezamenlijkheid en gedragen – beter te formuleren en te bereiken?**
   De governance is passend om de doelen beter te formuleren en te bereiken. Uit de Thematafels komen concrete voorstellen voor herformulering van doelen (zie bijvoorbeeld de thematafel Zorginnovatie die tot een herformulering naar de gezondste regio is gekomen). Door vaststelling in de Achterhoek Board en de Achterhoek Raad ontstaat hiervoor draagvlak. Vanuit de ondernemers en maatschappelijke organisaties wordt wel gevoeld dat de overheid zich desalniettemin niet altijd vol vuur achter de doelstellingen schaart. De overheden wijzen bij dit punt van snelheid en commitment ook reëel op de eigen democratische processen.

2. **Welke concrete resultaten zijn bereikt?**
   De doelen zijn bij aanvang in relatief brede en abstracte termen geformuleerd. Dit maakt het niet gemakkelijk om de doelbereiking (resultaten) na twee jaar heel precies en gericht aan te geven. Wel is mogelijk om de behaalde resultaten in kaart te brengen en de waardering daarvan bij verschillende betrokken partijen te peilen. Er lopen eind 2020 44 projecten verdeeld over alle thematafels. 37 daarvan hebben een bijdrage gekregen uit de regio deal. Het realiseren van deze deal is tevens een groot resultaat op zichzelf. Die waardering is over het algemeen goed; over de tot op heden behaalde resultaten zijn de meeste betrokkenen positief.

3. **Voldoen de thema's die wel/niet belegd zijn in de samenwerking?**
   De thema's die in de samenwerking zijn belegd, voldoen. Het zijn thema's waarop de concrete vraagstukken de grenzen van individuele gemeenten overstijgen. Hierdoor kan sneller tot passende actie gekomen worden. Ook bindt het ondernemers en maatschappelijke organisaties in onderlinge samenwerking. Wij denken dat het in beginsel verstandig is om terughoudend te zijn met verdere uitbreiding van thema's vanwege a) gebrek aan focus en b) verwacht verlies aan draagvlak. We denken dat het wel goed is om het gesprek aan te gaan over hoe het thema natuur/ecologie meer te verbinden aan de huidige thema's. Dat hoeft niet per se met een nieuwe tafel, maar kan ook in verbinding gevonden worden. In de aanbevelingen gaan we hier verder op in.

4. **Zijn we voldoende wendbaar om nieuwe opgaven als klimaat, stikstof, droogte en corona op te pakken?**
   De samenwerking is voldoende wendbaar om nieuwe opgaven op te pakken. Zowel vanuit de tafels als vanuit de Board worden nieuwe voorstellen gedaan. De bestuurlijke verhoudingen zijn goed. De provincie weet de samenwerking te vinden. Hier is een grote stap voorwaarts gezet. Conform conclusie 3 is de verbinding met samenwerking die zich richt op natuurlijk/ecologie nog een mogelijkheid om de wendbaarheid ten aanzien van de genoemde thema's te vergroten.

5. **Is de focus van de Thematafels goed?**
   De focus van de Thematafels is op breed niveau goed. De mate van concreetheid van deze focus verschilt echter per tafel. Vooral bij de tafel Onderwijs en Arbeidsmarkt geeft men aan de doelen te abstract te vinden en de focus (daardoor) te breed. Ook de tafel Gezondste Regio vindt de doelen abstract, maar geeft aan deze komende tijd te concretiseren.

5.3 Cultuuraspecten

Wij trekken de volgende conclusies ten aanzien van de cultuurgerelateerde onderzoeksvragen.

6. **Is de samenwerkingscultuur binnen de Achterhoek verbeterd?**
   De samenwerkingscultuur in de Achterhoek is sterk verbeterd. Dat ervaren alle betrokkenen. De kracht van deze cultuur valt in vergelijkend perspectief in Nederland ook op.

7. **Hoe ervaren de provincie, andere regio's, het Rijk en hogescholen onze samenwerking?**
   De provincie en het Rijk vinden dat de Achterhoek zich met de samenwerking sterk positioneert en voor resultaten zorgt. Ze nemen de regio zeer serieus. Andere regio's die wij hebben gesproken hebben niet veel beeld bij de resultaten van de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking. De betrokkenen vanuit de onderwijssector zien een stijgende lijn in de manier van werken en het boeken van successen binnen het samenwerkingsverband. Zij geven aan dat een 3O-samenwerking goed past bij de Achterhoek en dat het waardevol is om een zichtbare partner te zijn en een bijdrage te kunnen leveren aan de samenwerking. Soms vragen zij zich wel af of hun stem net zo zwaar weegt als (met name) de stem van de overheidspartners.

8. **Hoe ervaren ondernemers en maatschappelijke organisaties hun positie?**
   Ondernemers ervaren hun positie als positief. Ze vinden dat ze veel meer invloed op het beleid en toegang tot bestuurders hebben dan dat ze eerst hadden. Ook ervaren ze vooruitgang in de responsiviteit van de overheid en vinden ze het prettig dat ze niet meer met zeven individuele gemeenten hoeven te overleggen. De maatschappelijke organisaties variëren in hun appreciatie, maar zijn gemiddeld iets minder tevreden (maar overwegend niet ontevreden). Zij ervaren dat de samenwerking trager gaat dan gehoopt en nodig. Ze hopen op vooruitgang op dat vlak.

9. **Heeft de samenwerking het regionaal denken bevorderd?**
   Het regionaal denken in de Achterhoek is toegenomen. De vraag of dat ligt aan de samenwerking, of dat het goed verlopen van de samenwerking ligt aan het toegenomen regionaal denken, is bij iedere samenwerking lastig te beantwoorden. We denken dat beide ontwikkelingen er zijn en op elkaar inwerken. Duidelijk is dat de samenwerking bevorderend en niet remmend werkt op het regionale gevoel.

5.4 Procesmatige evaluatiepunten

Wij trekken de volgende conclusies ten aanzien van de procesmatige onderzoeksvragen.

10. **Bevalt de werkwijze van de Achterhoek Raad?**
    De appreciatie van de werkwijze van de Achterhoek Raad verschilt bij de betrokkenen: van sterk positief tot sterk negatief. Breed wordt ervaren dat de Achterhoek Raad moet oppassen om buiten de kaders te treden van waarvoor hij is opgericht. Wij zien de volgende mechanismen die appreciatie verklaren:
    - Mensen die in de Achterhoek Raad zitten zijn positiever dan mensen die niet in de raad zitten.
    - Lokale fracties zijn overwegend negatiever dan landelijke fracties.
    - Naarmate de Achterhoek Raad politieker gaat opereren (buiten de vastgestelde kaders) worden individuele raden minder tevreden.

11. **Bevalt de werkwijze van de Achterhoek Board en de taakverdeling met het algemeen bestuur?**
    De werkwijze van de Achterhoek Board en de taakverdeling met het algemeen bestuur bevalt goed: de lijnen zijn kort en er wordt gewerkt conform de afspraken. Binnen het algemeen bestuur zijn er bij enkele leden zorgen dat ze teveel een stempelmachine zijn en dat ze hun wettelijke verantwoordelijkheden onvoldoende kunnen waarmaken als er iets mis zou gaan. Binnen de samenwerking is het (ook bij de Thematafels) niet altijd duidelijk wat de Board precies doet. De wens is breed dat de Board zorgt voor integraliteit in de doelstellingen en projecten en zorgt voor verbinding binnen de samenwerking.

12. **Bevalt de werkwijze van de Thematafels?**
    De werkwijze van de Thematafels bevalt over het algemeen goed. De 3O-samenwerking wordt positief beoordeeld: kortere lijnen en snellere klappen dan eerst. Ondernemers en maatschappelijke organisaties ervaren wel dat wanneer er veel tafelleden vanuit overheden zijn, dit vertragend kan werken. Ook zijn er verschillen per tafel.

HOOFDSTUK 6

Aanbevelingen

6.1 Inleidend

In dit laatste hoofdstuk formuleren wij onze aanbevelingen. Dat doen we vanuit onze analyse dat het goed gaat met de samenwerking. Men is overwegend tevreden over het bestaan van de Achterhoek Ambassadeurs en betrokkenen zien en ervaren de meerwaarde van *triple helix*. Dit betekent dat er geen wezensvragen op tafel liggen. De brede wens is om de samenwerking voort te zetten conform de ingezette lijn. Wel zijn er zorgen over elementen van de inrichting van de samenwerking. Op basis van het onderzoek denken wij dat het niet goed bij de Achterhoek Ambassadeurs-samenwerking past om de aanbevelingen teveel op de structuur en procedures te richten. De samenwerking gedijt namelijk juist bij goed onderling contact. We benadrukken graag nogmaals dat we deze aanbevelingen doen vanuit onze overtuiging dat de Achterhoek Ambassadeurs samenwerking op de ingeslagen weg moet doorgaan. In onze optiek kan de samenwerking wel verder versterkt worden, langs vier lijnen waarop onze twaalf aanbevelingen toezien:

- Versterken ambassadeurschap.
- Concretiseren doelstellingen.
- Verbeteren samenwerkingscultuur.
- Wegnemen onduidelijkheid in de inrichting.

Het onderzoek laat zien dat de knelpunten in inrichting overwegend niet bij de maatschappelijke organisaties en ondernemers zitten, maar vooral in de interactie met de O van overheid naar voren komen. Het grootste deel van onze aanbevelingen richt zich dan ook daarop.

6.2 Verdiepen van het ambassadeurschap

1. **Geef de komende periode extra inhoud aan het ambassadeurschap.** Het ambassadeurschap vormt de motor van de 3O-samenwerking. Daarom moet het expliciet zijn wat onder dit ambassadeurschap verstaan wordt en moeten de voordelen van het zijn van ambassadeur kraakhelder zijn. Op deze manier kan het aantal ambassadeurs verder groeien. Wij zien versterking langs drie lijnen voor ons:

   - Overweeg een lichte vorm van ambassadeurschap, waarbij geen directe rol in een samenwerkingsentiteit gespeeld hoeft te worden. Dan wordt het een soort lidmaatschap van een netwerk.

   - Maak duidelijk dat ambassadeurs zich committeren aan de opgaven van de Achterhoek en de doelen van de samenwerking. Daarmee wordt het ambassadeurschap een soort keurmerk en wordt draagvlak voor de opgaven expliciet.

   - Organiseer extra mogelijkheden voor (toekomstig) ambassadeurs om naar specifieke netwerkbijeenkomsten en lezingen te komen. Daarmee wordt het extra aantrekkelijk om ambassadeur te zijn en neemt de onderlinge verbinding toe.

6.3 Concretiseren van de doelstellingen

2. **Verscherp de brede doelen naar concrete doelstellingen.** Werk de komende periode vanuit de Board en aan alle tafels aan een concretisering van de doelstellingen (in Bijlage 3 is een tabel opgenomen die hiervoor handvatten biedt, bijvoorbeeld met formuleringstips voor centrale begrippen als doel, resultaat en activiteit).

   - Het is duidelijk hoe de doelstelling zich verhoudt tot de missie van de samenwerking en tot de kaders van de Regio Deal.

   - Het is duidelijk wanneer een doelstelling wel en niet gerealiseerd is.

   - Het is duidelijk wat van de verschillende O's nodig is om de doelstelling te realiseren.

3. **Behoudt de huidige scope van de samenwerking en overweeg de verbinding met het thema 'natuur'.** Wij vinden de huidige scope van de samenwerking verstandig. We vinden het niet verstandig om *alle* opgaven in de Achterhoek in de samenwerking onder te brengen. Dat zal namelijk ten koste gaan van focus en het draagvlak doen eroderen. Wij bevelen wel aan te overwegen of meer verbinding met het thema 'natuur en ecologie' een plek moet krijgen in de samenwerking, omdat dit thema sterk samenhangt met de opgaven op het gebied van economie, wonen en mobiliteit. Ook bevelen we dit aan omdat relatief veel gesprekspartners dat verstandig zouden vinden, al zijn er ook tegenstanders. Onder deze noemer vallen thema's als vitaal platteland, droogte en stikstof. Deze verbinding zou via een aparte tafel kunnen, maar het is ook goed mogelijk om meer expliciete verbinding te maken met andere samenwerkingen waarbinnen aan dit thema gewerkt wordt. De huidige afspraken (denk bijvoorbeeld aan de RES) maken dat tweede wellicht meer realistisch. Dit eist een nadere verkenning op inhoud en structuur, voordat een goede discussie gevoerd kan worden over of én hoe dit thema een plek krijgt.

6.4 Versterken van de samenwerkingscultuur

4. **Zet vol in op de cultuur van samenwerking.** Samenwerking werkt alleen als betrokkenen goed in de *two-level game* kunnen opereren. Dat betekent dat de betrokkenen weten wanneer het gezamenlijke belang voorrang moet hebben op het individuele belang én vice versa. Dat eist vertrouwen. Ook eist samenwerking dat er een gemeenschappelijke taal is om met elkaar het gesprek aan te gaan. In dat kader vinden wij het verstandig om in iedere gemeenteraad het gesprek te voeren over kerktorenpolitiek. Bespreek wanneer dit wel en wanneer dit niet passend is. Waak ervoor dat dit begrip geen negatief begrip wordt, want dit is niet terecht ten opzichte van lokale belangen. Introduceer ook (een prijsvraag voor) een begrip dat het tegenovergestelde van kerktorenpolitiek omschrijft. De beste suggestie die wij hiervoor gehoord hebben is naoberpolitiek. Wij denken dat in deze transformatie naar naoberpolitiek de belangrijkste sleutel zit om de (appreciatie van de) samenwerking te versterken. We kunnen ons voorstellen dat bij dit gesprek ook vertegenwoordigers van de andere O's uitgenodigd worden.

5. **Versterk de verbinding tussen raadsleden.** Organiseer periodieke bijeenkomsten met raadsleden en ambassadeurs. Zorg ervoor dat dit leuke en inspirerende netwerkbijeenkomsten zijn. Zet erop in dat hier juist mensen naartoe komen die geen rol in een van de formele organen van de samenwerking hebben. Dit zal onder andere het draagvlak in de gemeenteraden versterken.

6. **Wees rolvast.** Er ontstaat gerechtvaardigde irritatie als organen buiten de kaders van hun verantwoordelijkheden treden. Wees als Achterhoek Raad en Achterhoek Board daarom zowel op inhoud als bevoegdheid rolvast in besluiten, moties en uitingen. Deze rollen hebben wij vanuit de vastgestelde taken en bevoegdheden expliciet beschreven in Tabel 1 (hoofdstuk twee) van deze rapportage. Buiten de kaders van hun rol treden tast het draagvlak van de gremia aan. Wij vinden het verstandig dat de voorzitter hierop let en zich ook uitspreekt wanneer buiten de kaders wordt getreden.

7. **Versterk de communicatiefunctie.** Maak een online omgeving voor alle betrokkenen bij de samenwerking waarin alle doelstellingen en resultaten per tafel worden geüpload én waarin transparant het verslag van de Achterhoek Board en de Achterhoek Raad wordt gezet.

6.5 Bekrachtigen van de inrichting

8. **Communiceer duidelijk waar de organen in de samenwerking wel en niet over gaan.** Maak kort, scherp en visueel inzichtelijk waar de organen in de samenwerking wel en niet over gaan en verspreidt dit onder alle betrokkenen. De huidige onduidelijkheid hierover moet snel weggenomen worden. Neem in dat kader bij ieder besluit een passage op over a) wat de status van het besluit is, b) op basis van welke bevoegdheid besloten is en c) op welke momenten de individuele organisaties aan bod komen.

9. **Behoud het orgaan van de Achterhoek Raad.** Wanneer de Achterhoek Raad in staat is om rolvast te blijven en wanneer de voorgaande aanbevelingen doorgevoerd worden, denken we dat het verstandig is om met de Achterhoek Raad door te gaan. Wij hebben hiervoor de volgende argumentatie:

   - Verlengd lokaal bestuur (besturen op regionaal niveau) vraagt om verlengde politieke democratische legitimiteit, anders kost dit draagvlak bij lokale gemeenteraden. Dat zien we in heel Nederland terug.
   - De gesprekspartners in de Achterhoek zijn mild over de samenwerking: in vergelijking met andere samenwerkingen gaat het hier (met aanwezigheid van het gremium van de Achterhoek Raad) goed.
   - Het grootste deel van de raadsleden vindt dat de Achterhoek Raad moet blijven, indien deze meer 'bij zijn leest blijft'. Dat kan bewerkstelligd worden door heldere afbakening, betere procedures, onderlinge correctie en strak voorzitterschap.

10. **Zorg voor betere aanhaking van de ambtelijke organisaties bij de samenwerking.** Ervaringen in Nederland leren dat bestuurlijke samenwerkingsverbanden effectiever zijn wanneer ambtelijke organisaties als geheel goed betrokken zijn. Dit is primair de verantwoordelijkheid van de betrokken overheden. We bevelen aan dat de overheden vanuit deze verantwoordelijkheid gezamenlijk zorgen voor betere aanhaking.

11. **Verduidelijk de positie van het algemeen bestuur.** In een goede samenwerking zijn – zeker bij het uitkeren van overheidsgelden – checks and balances belangrijk. Wij vinden het conform de bedoeling van de samenwerking verstandig om de inhoudelijke keuzes bij de Board en de Thematafels te laten; 'tripple O' is immers de kern van de samenwerking. Het algemeen bestuur heeft naar ons inzien wel de verantwoordelijkheid om te toetsen of bij deze keuzes aan de gestelde procesvoorwaarden is voldaan. Daarmee neemt het algemeen bestuur verantwoordelijkheid voor de brede proceskaders en niet voor de uitkomsten. Deze rolneming versterkt de checks and balances in de samenwerking, maar interfereert niet met de wijze waarop de samenwerking is opgezet. We bevelen aan om hierover het gesprek te voeren.

12. **Overweeg een meer afgewogen verhouding tussen de 3O's.** Tijdens de bespreking van een concept van dit rapport met de Board en het Algemeen Bestuur werd opgeworpen dat het in de samenwerking soms teveel over de O van overheid gaat en dat het zou kunnen helpen om ook in de vertegenwoordiging aan tafels tot meer evenwicht te komen. Nu is er een afvaardiging van iedere gemeente, waardoor een relatief groot deel van de gesprekstijd ook door overheidsvertegenwoordigers wordt ingevuld. Opgeworpen werd of het denkbaar was dat minder vertegenwoordigers namens alle overheden spreken. Wij vinden dit een interessant idee, maar het ligt in Nederland meestal ook gevoelig. Als er draagvlak voor zou zijn, vinden we het aanbevelingswaardig om dit te proberen.

Berenschot

Voortbouwen op een goede basis!

BIJLAGEN

Bijlage 1. Overzicht gesprekspartners

Type gesprekspartner	Gesprekspartner
Individuele gemeenten	• Vertegenwoordigers van de gemeenteraden (zeven gesprekken) • Vertegenwoordigers van of voltallige colleges (zeven gesprekken) • Gemeentesecretarissen
Achterhoek Board	• Delegatie van de Achterhoek Board
Ondernemers	• Gesprekspartners uit mobiliteit en bereikbaarheid • Gesprekspartners uit maak en techniek • Gesprekspartners uit wonen en vastgoed • Gesprekspartners uit circulaire economie en energietransitie
Maatschappelijke organisaties	• Gesprekspartners van woningcorporaties • Gesprekspartners uit de zorg • Gesprekspartners uit het onderwijs • Gesprekspartner van het UWV
Andere overheden	• Provincie Gelderland • Ministeries van LVB, BZK en EZK • Waterschap Rijn en IJssel
Samenwerkende regio's	• Foodvalley regio en Cleantech regio

Bijlage 2. Geraadpleegde documenten

- Achterhoek Visie 2030
- Begroting 2020
- Bestuurlijke tussenevaluatie Regio Deal (en Achterhoek Visie 2030), oktober 2020
- Bestuurrapportage januari-augustus 2020
- De Achterhoek werkt door 2.0
- Jaarstukken 2019
- Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek (24e wijziging)
- Uitvoeringsplan 2020
- Voortgangsrapportage Regio Deal 2019
- Zelfevaluatie Thematafel Gezondste Regio zomer 2020

Bijlage 3. De basics voor het concretiseren van doelstellingen

Aanbeveling 2 van dit rapport is: Verscherp de brede doelen naar concrete doelstellingen. Onderstaand tabel biedt hiervoor handvatten, door in te gaan op het formuleren van doelen, resultaten en activiteiten. Om met elkaar vanuit inhoud en expertise een goed en scherp gesprek te kunnen voeren over dit onderwerp, is het van groot belang dat er met eenzelfde taal en daarmee zelfde perspectief gesproken wordt over (1) wat een activiteit is; (2) wat een resultaat is; en (3) wat een doel is. Door vast te houden aan deze onderling afgesproken taal ontstaat een belangrijke randvoorwaarde voor 'integraliteit'.

Begrip	Betekenis	Formuleringstips
Opgave	Benoemde majeure maatschappelijke problemen/gewenste situatie	
Ambitie	Het overbruggen van de afstand tussen de huidige situatie en de opgave (in jaarplannen en visiedocumenten, vastgesteld door het algemeen bestuur)	
Doel	De concrete afstand die de regio *de komende periode* wil overbruggen	*Voorbeeld: In 2022 is de achteruitgang van de kwaliteit van de natuur in de N2000-gebieden gestopt (door de uitvoering van herstelmaatregelen in de N2000-gebieden).* • Gebruik een voltooid deelwoord • Gebruik een tijdsbepaling (start-/eindpunt) • Maak 'vage' begrippen zoals 'versterkt' • 'gestimuleerd', 'optimaal', 'minder/meer' etc. scherp en meetbaar • Wat beoog je concreet? • Hoe ga je dit meten (evt. opnemen via effectindicator) • Relateer het doel aan de een nagestreefde outcome • Neem bij voorkeur geen middel of resultaat mee in de doelformulering, oftewel gebruik geen 'door'. ("door de uitvoering van herstelmaatregelen in de N2000-gebieden" kan in dit voorbeeld weggelaten worden)
Resultaat	De output die (door de regio zelf óf samen met anderen) geproduceerd wordt. Een resultaat leidt direct tot een directe en significante bijdrage ten aanzien van het doel. Er is geen ander resultaat nodig om die specifieke bijdrage te realiseren.	*Voorbeeld: Er is in maart 2021 een strategie ontwikkeld om te komen tot 13.000 hectare nieuw bos.* • Gebruik een voltooid deelwoord • Gebruik een tijdsbepaling • Bedenk of het iets is wat (door de regio) opgeleverd kan worden (kan je het doen?) • Wees concreet: hoeveel is gerealiseerd / wanneer is het resultaat er etc. • Kijk uit voor cirkelredeneringen tussen doelen en resultaten, bijvoorbeeld: "Erfgoed behouden' (als doel) door het resultaat 'behoud erfgoed complexen mogelijk gemaakt'."

Begrip	Betekenis	Formuleringstips
Activiteit	De wijze waarop de regio zelf haar middelen aanwend (input en throughput) om bij te dragen aan de resultaten. We onderscheiden vier soorten activiteiten: • *Ontwikkelactiviteiten*. Je bedenkt wat je wilt doen. • *Besluitvormingsactiviteiten*. Je besluit wat je gaat doen. • *Uitvoeringsactiviteiten*. Je voert uit wat je besloten hebt. • *Oplever-activiteiten*. Je levert een tussenproduct op.	*Voorbeelden:* • *Oplever-activiteiten. Uitvoeren en vaststellen van evaluatie naar de inzet en het effect van strategische relatie-evenementen als input voor integrale agenda.* • *Ontwikkelactiviteiten. Ontwikkelen integrale agenda 'op maat' die aansluit bij bestuurlijke speerpunten met acties en middelen voor korte en lange termijn.* • *Besluitvormingsactiviteiten. Jaarlijks door het algemeen bestuur vast laten stellen van integrale agenda op maat.* • *Uitvoeringsactiviteiten. Uitvoeren van de diverse onderdelen van de integrale agenda (evt. nader uit te splitsen).* Formuleringstips: • Gebruik tegenwoordige tijd • Dit is altijd iets wat de regio zelf doet • 'Wij + werkwoord' helpt • Belangrijke activiteiten om te benoemen zijn ontwikkelactiviteiten en (grote) besluitvormingsactiviteiten • Je hoeft niet volledig te zijn; benoem alleen de zaken waarop je gezamenlijk met elkaar zou willen sturen • Denk na over een 'logische trits' aan activiteiten (vaak: ontwikkelactiviteiten, besluitvormingsactiviteiten, uitvoeringsactiviteiten, opleveractiviteiten)
(effect) Indicator	Een maatstaf waarvan verandering in de waarde van maatstaf ook een indicator is voor het bereiken van het gestelde doel, resultaat, activiteit, ambitie of opgave.	*Voorbeeld: Het aantal zuinige woningen. De energie labels van woningen: A++++ (groen, zeer zuinig) tot en met G (rood, zeer onzuinig).*

Berenschot

‘WIJ ZIJN BERENSCHOT, GRONDLEGGER VAN VOORUITGANG’

Wij zien een Nederland dat altijd in ontwikkeling is. Zowel sociaal als organisatorisch verandert er veel. Al meer dan 80 jaar volgen wij deze ontwikkelingen op de voet en werken we aan een vooruitstrevende samenleving. Daarbij staan we voor duurzaam advies en de implementatie hiervan. Altijd gericht op vooruitgang én echt iets kunnen betekenen voor mensen, organisaties en de maatschappij.

Alles wat we doen, is onderzocht, onderbouwd en vanuit meerdere invalshoeken bekeken. In ons advies zijn we hard op de inhoud, maar houden rekening met de menselijke maat. Onze adviseurs doen er alles aan om complexe vraagstukken om te zetten naar praktische oplossingen waar u iets mee kan. Wij geven advies en bieden digitale oplossingen waarbij we ons focussen op:

- Toekomst van werk en organisatie
- Energietransitie
- Transformatie van zorg
- Transformatie van openbaar bestuur

Berenschot Groep B.V.

Van Deventerlaan 31-51, 3528 AG Utrecht

Postbus 8039, 3503 RA Utrecht

030 2 916 916

www.berenschot.nl

Aanbevelingen ten aanzien van het versterken van het ambassadeurschap

1. **Geef de komende periode extra inhoud aan het ambassadeurschap**. Het ambassadeurschap vormt de motor van de 3O-samenwerking. Daarom moet het expliciet zijn wat onder dit ambassadeurschap verstaan wordt en moeten de voordelen van het zijn van ambassadeur kraakhelder zijn. Op deze manier kan het aantal ambassadeurs verder groeien. Wij zien versterking langs drie lijnen voor ons:
    1. Overweeg een lichte vorm van ambassadeurschap, waarbij geen directe rol in een samenwerkingsentiteit gespeeld hoeft te worden. Dan wordt het een soort lidmaatschap van een netwerk
    2. Maak duidelijk dat ambassadeurs zich committeren aan de opgaven van de Achterhoek en de doelen van de samenwerking. Daarmee wordt het ambassadeurschap een soort keurmerk en wordt draagvlak voor de opgaven expliciet.
    3. Organiseer extra mogelijkheden voor (toekomstig) ambassadeurs om naar specifieke netwerkbijeenkomsten en lezingen te komen. Daarmee wordt het extra aantrekkelijk om ambassadeur te zijn en neemt de onderlinge verbinding toe.

Reactie Board:

1/2. In onze filosofie kan iedereen ambassadeur van 8RHK zijn/worden. Iedereen die zich verbonden voelt met de visie 2030, bijvoorbeeld als lid van een Thematafel, bij een project, of als lid van de Achterhoek Raad etc. kan zich ambassadeur noemen. We zien dat de term 8RHK-ambassadeurs in toenemende mate gebruikt wordt op social media, dat juichen we toe. Dit past bij wat we willen uitstralen: in de Achterhoek doen we het samen. Als ambassadeur ben je hier onderdeel van en trots op.
We willen geen drempels leggen. Op het moment dat iemand een bijdrage levert –groot of klein- is het wat ons betreft een ambassadeur. Het introduceren van een keurmerk vinden wij niet verstandig. Daarmee maak je het ambassadeurschap exclusief, iets wat niet past bij de open regio die wij willen zijn en bij onze cultuur van samenwerking. Wat te overwegen valt is om op de website aan te geven wat het betekent om ambassadeur te zijn met een aanmeld mogelijkheid. Dan bouwen we een community op en kunnen we bij bijeenkomsten deze mensen gericht uitnodigen.

3. Dit onderschrijven we zeker. We hebben hier ook verschillende voorbeelden van. Zoals het inspiratiefestival in 2019, het Webinar samen met de WUR en de lancering van de Achterhoek Monitor. Op dit moment werken we aan een Webinar n.a.v. Kracht van Oost. Fysieke bijeenkomsten hebben natuurlijk sterk de voorkeur. Zodra dat weer kan, gaan we dat zeker oppakken. Maar ook hier geldt: deze bijeenkomsten zijn niet exclusief.

Aanbevelingen ten aanzien van het concretiseren van de doelstellingen

2. **Verscherp de brede doelen naar concrete doelstellingen**. Werk de komende periode vanuit de Board en aan alle tafels aan een concretisering van de doelstellingen (in Bijlage 3 is een tabel opgenomen die hiervoor handvatten biedt, bijvoorbeeld met formuleringstips voor centrale begrippen als doel, resultaat en activiteit). Naar ons inzien heeft een goede doelstelling de volgende kenmerken:
   - Het is duidelijk hoe de doelstelling zich verhoudt tot de missie van de samenwerking en tot de kaders van de Regio Deal.
   - Het is duidelijk wanneer een doelstelling wel en niet gerealiseerd is.
   - Het is duidelijk wat van de verschillende O's nodig is om de doelstelling te realiseren.

Reactie Board:
Dit herkennen we op onderdelen. Niet voor alle thema's zijn de doelen voldoende scherp. Na het vaststellen van de Visie2030 hebben de Thematafels volop ingezet op het voorbereiden en starten van projecten. We zien nu de behoefte ontstaan om de doelen in de Visie2030 nog eens tegen het licht te houden en wellicht aan te scherpen. Dit loopt inmiddels ook al bij een aantal thematafels. De tweede editie van de Achterhoek Monitor zal ook nieuwe inzichten geven die mogelijk aanleiding geven voor aanscherping van de doelen. Ons voorstel is om in 2021 de gestelde doelen in de Visie2030 tegen het licht te houden en deze waar nodig te actualiseren of te concretiseren. Op basis hiervan en de uitkomst van de verkenning naar het thema gebiedsinrichting landelijk gebied (zie aanbeveling 3) zullen we in 2022 de visie actualiseren.

Ook de koppeling tussen de projecten en de bijdrage aan de doelen kan scherper, hiervoor wordt binnen de thematafel SW&I –samen met de Han- gewerkt aan een tool die mogelijk later ook ingezet kan worden voor de andere tafels. Inzet is om in het uitvoeringsplan 2022 de koppeling doelen en projecten meer inzichtelijk te maken.
Daarnaast blijft het belangrijk oog te blijven houden voor resultaten die niet te meten zijn, bijvoorbeeld op procesniveau en hoe de samenwerking zich ontwikkelt. 'Niet alles wat geteld kan worden telt en niet alles wat telt kan worden geteld' (Einstein)

3. **Behoudt de huidige scope van de samenwerking en overweeg de verbinding met het thema 'natuur'**. Wij vinden de huidige scope van de samenwerking verstandig. We vinden het niet verstandig om *alle* opgaven in de Achterhoek in de samenwerking onder te brengen. Dat zal namelijk ten koste gaan van focus en het draagvlak doen eroderen. Wij bevelen wel aan te overwegen of meer verbinding met het thema 'natuur en ecologie' een plek moet krijgen in de samenwerking, omdat dit thema sterk samenhangt met de

opgaven op het gebied van economie, wonen en mobiliteit. Ook bevelen we dit aan omdat relatief veel gesprekspartners dat verstandig zouden vinden, al zijn er ook tegenstanders. Onder deze noemer vallen thema's als vitaal platteland, droogte en stikstof. Deze verbinding zou via een aparte tafel kunnen, maar het is ook goed mogelijk om meer expliciete verbinding te maken met andere samenwerkingen waarbinnen aan dit thema gewerkt wordt. De huidige afspraken (denk bijvoorbeeld aan de RES) maken dat tweede wellicht meer realistisch. Dit eist een nadere verkenning op inhoud en structuur, voordat een goede discussie gevoerd kan worden over of én hoe dit thema een plek krijgt.

Reactie Board:
De Board wil benadrukken dat wat hen betreft de term 'natuur' de lading van het vraagstuk niet dekt. Wij zien een breder vraagstuk rondom de ruimtelijke vraagstukken in het landelijk gebied, omdat in dezelfde fysieke ruimte een flink aantal toekomstige ontwikkelingen samenkomen, denk aan droogte, stikstof en de energietransitie. We zien ook dat de thematafel Circulaire economie & energietransitie nu al een te groot aantal onderwerpen op haar agenda heeft staan en te breed is, zoals in de evaluatie is geconstateerd. We zien daarin een raakvlak ontstaan met de huidige ruimtelijk-economische agenda. Het is nodig om een onderbouwde keuze te maken over de manier waarop we dit in de Achterhoek samenhangend gaan organiseren, al dan niet binnen de Achterhoekse samenwerking. De Board stelt voor dit governance vraagstuk in 2021 uit te werken.

Aanbevelingen ten aanzien van het versterken van de samenwerkingscultuur

4. **Zet vol in op de cultuur van samenwerking**. Samenwerking werkt alleen als betrokkenen goed in de *two-level game* kunnen opereren. Dat betekent dat de betrokkenen weten wanneer het gezamenlijke belang voorrang moet hebben op het individuele belang én vice versa. Dat eist vertrouwen. Ook eist samenwerking dat er een gemeenschappelijke taal is om met elkaar het gesprek aan te gaan. In dat kader vinden wij het verstandig om in iedere gemeenteraad het gesprek te voeren over kerktorenpolitiek. Bespreek wanneer dit wel en wanneer dit niet passend is. Waak ervoor dat dit begrip geen negatief begrip wordt, want dit is niet terecht ten opzichte van lokale belangen. Introduceer ook (een prijsvraag voor) een begrip dat het tegenovergestelde van kerktorenpolitiek omschrijft. De beste suggestie die wij hiervoor gehoord hebben is naoberpolitiek. Wij denken dat in deze transformatie naar naoberpolitiek de belangrijkste sleutel zit om de (appreciatie van de) samenwerking te versterken. We kunnen ons voorstellen dat bij dit gesprek ook vertegenwoordigers van de andere O's uitgenodigd worden.

Reactie Board:
De Board herkent de insteek van deze aanbeveling rondom het inzetten op de cultuur van samenwerking en ziet deze aanbeveling breder dan alleen voor de gemeenteraden en Achterhoek Raad. Positief is dat uit de evaluatie blijkt dat de samenwerkingscultuur in de Achterhoek al sterk is verbeterd en het regionaal denken is versterkt. Dat ervaren alle betrokkenen. De kracht van deze cultuur valt in vergelijkend perspectief in Nederland ook op. Maar het is inherent aan samenwerking dat partijen verschillende belangen hebben. De Board zet de komende tijd in op een open en innovatieve samenwerkingscultuur, waarin belangen bespreekbaar en transparant blijven. We nemen dit graag mee in de gesprekken met de Thematafels in Q3.
Rondom de Achterhoek Raad zou ons voorstel zijn de invulling hiervan in overleg te doen met de commissie werkwijze vanuit de Achterhoek Raad. Wij vragen ons af of een gesprek in iedere gemeenteraad hierover het juiste middel is, omdat dit in 2017 en 2018 veelvuldig is gebeurd, en de Board meer ziet in de gezamenlijke uitvoering hiervan. De proof of the pudding is in the eating, en wij zien vooral meerwaarde van het gesprek in de (raads)praktijk, bijvoorbeeld over moties vreemd aan de agenda, en buiten de focus van de samenwerking. In de achterhoek raad van maart 2021 ontstond hierover al een mooi gesprek.
Ook willen griffie en Board graag investeren in de verbinding met de raadsleden die geen lid zijn van de Achterhoek Raad. Zij ervaren op dit moment meer afstand tot de samenwerking dan de leden van de Achterhoek Raad. Wij kunnen ons voorstellen dat hier samen met de griffies van de gemeenten nog wel winst is te behalen, bijvoorbeeld door de Achterhoek Raad een vast agendapunt bij bepaalde commissie vergaderingen te laten zijn. De Board wil, zodra dit na Corona weer mogelijk is, investeren in breed toegankelijke bijeenkomsten, zoals ook beschreven in de reactie onder aanbeveling en 1 en 5.

5. **Versterk de verbinding tussen raadsleden.** Organiseer periodieke bijeenkomsten met raadsleden en ambassadeurs. Zorg ervoor dat dit leuke en inspirerende netwerkbijeenkomsten zijn. Zet erop in dat hier juist mensen naartoe komen die geen rol in een van de formele organen van de samenwerking hebben. Dit zal onder andere het draagvlak in de gemeenteraden versterken.

Reactie Board:
De Board herkent deze aanbeveling, en heeft op dit vlak het afgelopen jaar ook zwaar de invloed van Corona gevoeld. De experimenten die we hadden ingezet met de 'markt' waar Thematafel leden en raadsleden elkaar op inhoud konden ontmoeten, voorafgaand aan de Achterhoek raadsvergaderingen werkten goed en zijn met Corona helemaal stil komen te liggen. Hier gaan we graag mee verder zodra dit weer mogelijk is. Datzelfde geldt voor het Achterhoek festival dat in 2019 voor het eerst is gehouden en nadrukkelijk ook de bedoeling had Achterhoekers buiten de formele organen te betrekken. Zodra het weer mogelijk is gaan we verder met deze leuke en inspirerende

netwerkbijeenkomsten. Tot die tijd doen we dat nog digitaal, zoals de sessie met de WUR over 2120, de lancering van de Achterhoek Monitoren en rondom de Kracht van Oost die gepland staat voor Q2 in 2021.

6. **Wees rolvast**. Er ontstaat gerechtvaardigde irritatie als organen buiten de kaders van hun verantwoordelijkheden treden. Wees als Achterhoek Raad en Achterhoek Board daarom zowel op inhoud als bevoegdheid rolvast in besluiten, moties en uitingen. Deze rollen hebben wij vanuit de vastgestelde taken en bevoegdheden expliciet beschreven in Tabel 1 (hoofdstuk twee) van deze rapportage. Buiten de kaders van hun rol treden tast het draagvlak van de gremia aan. Wij vinden het verstandig dat de voorzitter hierop let en zich ook uitspreekt wanneer buiten de kaders wordt getreden.

Reactie Board:
Voor de Achterhoek Raad is duidelijk vastgelegd wat de verantwoordelijkheden zijn, in zowel de Samenwerkingsregeling (zie onderstaand) waarin de taken, bevoegdheden en begrenzing van de bevoegdheden staan weergegeven en in het Reglement van Orde van de Achterhoek Raad (zie onderstaand) waarin de bevoegdheden rondom amendementen, moties, moties over een niet op de agenda opgenomen onderwerp en ordervoorstellen worden weergegeven.
In de praktijk houdt dit in dat de Achterhoek Raad niet alleen bevoegd is, zoals letterlijk in de Samenwerkingsregeling wordt benoemd om in te stemmen met (en moties en amendementen in te dienen t.b.v.) de beleidsinhoudelijke meerjarenvisie en jaarplannen van de Regio Achterhoek en het benoemen van leden en plaatsvervangers van de Achterhoek Board, maar ook nog tot meer.

Voor wat betreft de moties over een niet op de agenda opgenomen onderwerp is in het Reglement van Orde vastgelegd dat deze ingediend kunnen worden. De Board is ook van mening dat de afbakening en de bewaking hiervan aan de leden van de Achterhoek Raad is. Een dergelijke motie wordt dus ook altijd in behandeling genomen om te voorkomen dat raadsleden hun recht verliezen om raadsinstrumenten in te zetten doordat een meerderheid van stemmen hen dat recht zou ontnemen (in navolging richtlijnen VNG). In het Reglement wordt nu geen melding gemaakt van een minimaal aantal leden (= fracties in de Achterhoek Raad) dat nodig is als eis voor de behandeling in de Achterhoek Raad.

De Board zou de werkwijze commissie willen vragen hier nog eens goed naar te kijken en hieromtrent eventueel met een voorstel te komen. Ook ziet de Board de wens om invloed te hebben buiten de formele mandaten om als een natuurlijk proces in de samenwerking. De Board ziet deze aanbeveling dan ook als een uitnodiging hierover nog eens goed met elkaar het gesprek te voeren.

7. **Versterk de communicatiefunctie**. Maak een online omgeving voor alle betrokkenen bij de samenwerking waarin alle doelstellingen en resultaten per tafel worden geüpload én waarin transparant het verslag van de Achterhoek Board en de Achterhoek Raad wordt gezet.

Reactie Board:
Naar ons idee is de 8RHK-website onze online omgeving. We beseffen ons dat deze website op dit moment onvoldoende toegankelijk is. Daarom zijn we al begonnen met het vormgeven van een nieuwe website die voor de zomer gereed is. Deze nieuwe website wordt interactiever en is meer ingericht naar doelgroep. Ook wordt het makkelijker te filteren op informatie. Daarnaast verschijnt er wekelijks een algemene nieuwsbrief en na iedere thematafel een eigen thematafelnieuwsbrief. Wij adviseren alle ambassadeurs, en zeker ook de raadsleden van de gemeenten, om zich te abonneren op de nieuwsbrieven zodat de voortgang en resultaten van de thematafels gevolgd kan worden. We zullen een gerichte actie opzetten om alle ambassadeurs hier nog eens op te wijzen.
Wat betreft de Achterhoek Raad: de vergadering is altijd terug te kijken via onze website en de stukken inclusief de besluitlijst zijn hier in te zien.
Wat betreft de Achterhoek Board is er wel een verbeterslag te maken in het ontsluiten van de besluitvorming. De vergadering van de Board zijn weliswaar niet openbaar, maar dat neemt niet weg dat beter teruggekoppeld kan worden over wat er in de Board besproken en besloten is. We stellen voor om periodiek in een kort nieuwsbericht een terugkoppeling te geven.

We hebben vorig jaar overwogen om een online community op te richten voor de ambassadeurs. Een community waarin vragen gesteld kunnen worden en discussie kan plaatvinden. Een dergelijke communicatie vraagt actieve inbreng en een forse tijdinvestering van de leden. Gezien de al bestaande informatiekanalen (twitter, youtube, linkedin, facebook) hebben we hiervan afgezien. Ons Linkedin kanaal willen we meer gaan gebruiken als discussieplatform.

Aanbevelingen ten aanzien van het versterken van de inrichting

8. **Communiceer duidelijk waar de organen in de samenwerking wel en niet over gaan**. Maak kort, scherp en visueel inzichtelijk waar de organen in de samenwerking wel en niet over gaan en verspreidt dit onder alle betrokkenen. De huidige onduidelijkheid hierover moet snel weggenomen worden. Neem in dat kader bij ieder besluit een passage op over a) wat de status van het besluit is, b) op basis van welke bevoegdheid besloten is en c) op welke momenten de individuele organisaties aan bod komen.

Reactie Board:
Communicatie kan altijd beter, echter het voorstel om bij ieder besluit de punten a t/m c op te nemen komt wat ons betreft erg bureaucratisch over en we twijfelen eraan of dit de onduidelijkheid wegneemt. In de samenwerkingsregeling liggen naar onze mening de bevoegdheden goed vast. Voor de besluitvorming over projecten is recent in de "nadere regels projecten Achterhoek Visie2030" de besluitvormingsprocedure vastgelegd. Met daarin de rol van het thematafels, Board en Dagelijks Bestuur. We kunnen ons echter voorstellen dat deze nadere regels niet breed bekend zijn. We stellen voor om op de nieuwe website de bevoegdheden en besluitvormingsprocedure in een factsheet te communiceren, en het kan geen kwaad nog eens opnieuw bij alle betrokken gremia aan te geven wie waarover gaat en op basis van welke afspraken dit is. Voor de Achterhoek Raad neemt de griffie graag de suggestie mee om met een aantal aanvullende kopjes de status van het besluit, wanneer dit relevant is, ten opzichte van de rol van de individuele gemeenteraden te verhelderen.

9. **Behoud het orgaan van de Achterhoek Raad**. Wanneer de Achterhoek Raad in staat is om rolvast te blijven en wanneer de voorgaande aanbevelingen doorgevoerd worden, denken we dat het verstandig is om met de Achterhoek Raad door te gaan. Wij hebben hiervoor de volgende argumentatie:
   - Verlengd lokaal bestuur (besturen op regionaal niveau) vraagt om verlengde politieke democratische legitimiteit, anders kost dit draagvlak bij lokale gemeenteraden. Dat zien we in heel Nederland terug.
   - De gesprekspartners in de Achterhoek zijn mild over de samenwerking: in vergelijking met andere samenwerkingen gaat het hier (met aanwezigheid van het gremium van de Achterhoek Raad) goed.
   - Het grootste deel van de raadsleden vindt dat de Achterhoek Raad moet blijven, indien deze meer 'bij zijn leest blijft'. Dat kan bewerkstelligd worden door heldere afbakening, betere procedures, onderlinge correctie en strak voorzitterschap.

Reactie Board:
Deze aanbeveling nemen we graag over. Daarbij geeft de Board aan dat zij de Achterhoek Raad ziet als een van de essentiële en meest vernieuwende onderdelen in de 8RHK samenwerking.

10. **Zorg voor betere aanhaking van de ambtelijke organisaties bij de samenwerking**. Ervaringen in Nederland leren dat bestuurlijke samenwerkingsverbanden effectiever zijn wanneer ambtelijke organisaties als geheel goed betrokken zijn. Dit is primair de verantwoordelijkheid van de betrokken overheden. We bevelen aan dat de overheden vanuit deze verantwoordelijkheid gezamenlijk zorgen voor betere aanhaking.

Reactie Board:
Wij herkennen de wens tot betere aanhaking van ambtelijke organisaties bij de samenwerking. Tegelijkertijd willen we ons niet alleen focussen op de aanhaking van de gemeentelijke organisaties. Wij zullen ons inspannen om alle O's goed aangehaakt te houden op de Achterhoekse samenwerking. Binnen een gemeentelijke organisatie zijn er behoorlijk wat disciplines betrokken bij de samenwerking en dat levert wel eens gebrek aan overzicht op. Vanuit de thematafels zijn accounthouders per thematafel (ook 3O-breed als afspiegeling van de thematafel) benoemd. In de loop van de samenwerking heeft zich dat per thematafel naar behoefte ontwikkeld, niet alle onderwerpen op de thematafels liggen direct op het bord van de gemeenten.

De thematafels Wonen en Vastgoed en Mobiliteit en Bereikbaarheid liggen dicht bij de gemeentelijke taken en kennen dan ook een actief accounthoudersoverleg dat voor iedere thematafel bij elkaar komt. Bij de thematafels Onderwijs & Arbeidsmarkt en Smart werken & innovatie worden de accounthouders gevraagd om feedback op de agenda van de thematafels en vindt overleg 1 keer per kwartaal of per half jaar plaats. Op ad hoc basis is er veel contact met de bedrijfscontactfunctionarissen van gemeenten vanuit SW&I. Bij de thematafel Circulaire Economie & Energietransitie wordt alleen de agenda afgestemd en bestaat er geen apart accounthoudersoverleg. Bij deze tafel wordt de betrokkenheid van gemeenten via werkgroepen en projecten ingezet. Bij de thematafel De Gezondste Regio is er incidenteel contact. We constateren dat het nog niet in de breedte is gelukt om de accounthouders binnen de gemeente in de regisserende positie te krijgen zoals die destijds bedacht is.
Wij onderschrijven dat de overheden gezamenlijk zorgen voor een betere aanhaking. We gaan uit van een haal-en-breng plicht van zowel de gemeenten als de Achterhoek Ambassadeurs. Wij stellen voor de gemeentesecretarissen van de betrokken gemeenten te vragen hiertoe het initiatief te nemen en van elkaar te leren.

11. **Verduidelijk de positie van het algemeen bestuur.** In een goede samenwerking zijn – zeker bij het uitkeren van overheidsgelden – *checks and balances* belangrijk. Wij vinden het conform de bedoeling van de samenwerking verstandig om de inhoudelijke keuzes bij de Board en de Thematafels te laten; 'triple O' is immers de kern van de samenwerking. Het algemeen bestuur heeft naar ons inzien wel de

verantwoordelijkheid om te toetsen of bij deze keuzes aan de gestelde procesvoorwaarden is voldaan. Daarmee neemt het algemeen bestuur verantwoordelijkheid voor de brede proceskaders en niet voor de uitkomsten. Deze rolneming versterkt de *checks and balances* in de samenwerking, maar interfereert niet met de wijze waarop de samenwerking is opgezet. We bevelen aan om hierover het gesprek te voeren.

Reactie Board:
De Board kan zich hierin vinden. Het algemeen bestuur is nu in positie om de kaders aan te geven. Onder meer via de begroting en met het vastleggen van bijvoorbeeld de subsidieverordening en nadere regels projecten Visie2030. Daarnaast is er middels de bestuursrapportages 3 keer per jaar een inhoudelijke verantwoording richting algemeen bestuur. Ook de voortgangsrapportages richting Rijk (Regio Deal) en provincie (Gebiedsopgave) komen terug in het algemeen bestuur als ook de individuele projecten. Of dit voldoende is, daarover gaat de Board graag het gesprek aan met het algemeen bestuur.
Eind 2020 zijn we gestart om in gezamenlijkheid te praten over (actuele) ontwikkelingen. Dit hebben we nu twee keer gedaan; over het open innovatiesysteem, de bestuurlijke tussenrapportage Regio Deal en over projecten die impact hebben. Wij waarderen dit zeer en zien volop meerwaarde om minimaal twee keer per jaar samen met de algemeen bestuur een gesprek te voeren.

12. **Overweeg een meer afgewogen verhouding tussen de 3O's.** Tijdens de bespreking van een concept van dit rapport met de Board en het Algemeen Bestuur werd opgeworpen dat het in de samenwerking soms teveel over de O van overheid gaat en dat het zou kunnen helpen om ook in de vertegenwoordiging aan tafels tot meer evenwicht te komen. Nu is er een afvaardiging van iedere gemeente, waardoor een relatief groot deel van de gesprekstijd ook door overheidsvertegenwoordigers wordt ingevuld. Opgeworpen werd of het denkbaar was dat minder vertegenwoordigers namens alle overheden spreken. Wij vinden dit een interessant idee, maar het ligt in Nederland meestal ook gevoelig. Als er draagvlak voor zou zijn, vinden we het aanbevelingswaardig om dit te proberen.

Reactie Board:
De samenstelling van de tafels is fluïde. Dit houdt in dat de samenstelling naar behoefte aangepast kan worden. Afhankelijk van het thema van de tafel zien we een wisselende samenstelling. Met name de tafels Mobiliteit & Bereikbaarheid en Wonen & Vastgoed hebben naar verhouding meer leden vanuit de Overheid. We vinden dat de samenstelling van de tafel en de eventuele ongewenste disbalans tussen het verschillende O's het best aan de tafel zelf gevoerd kan worden. We stellen voor dat iedere thematafel in 2021 dit gesprek voert en hierbij zo mogelijk ook een zelfevaluatie houdt. Per tafel kunnen er dan verbeteringen worden doorgevoerd. De Achterhoek Board is graag bereid dit gesprek te faciliteren door ook de linking pins vanuit de Board hieraan deel te laten nemen.

gemeente Berkelland

Zaaknummer	:	215413
Raadsvergadering	:	12 juni 2018
Onderwerp	:	Doorontwikkeling samenwerking Regio Achterhoek: “De Achterhoek werkt door 2.0”
Collegevergadering	:	24 april 2018
Portefeuillehouder	:	M.H.H. van Haaren-Koopman
Steller	:	J.H. Oosterink tel: : 0545-250 353

Te nemen besluit:
1. Instemmen met voorgestelde doorontwikkeling van de regionale samenwerking zoals geformuleerd in Bijlage I ‘De Achterhoek werkt door 2.0’ versie 11 april 2018;
2. Hiertoe instemmen met de voorgestelde wijzigingen van de samenwerkingsregeling, resulterend in de Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek (24e wijziging);
3. Het college toestemming geven om ook in te stemmen met de 24e wijziging van de Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek;
4. Geen zienswijzen inbrengen ten aanzien van de gewijzigde begroting 2018 en de 1ste begrotingswijziging 2018. De vaststelling door het algemeen bestuur vindt plaats op 11 juli 2018;
5. De secretaris/directeur van de Regio Achterhoek opdracht geven tot het laten uitvoeren van een onafhankelijke evaluatie van de nieuwe werkwijze, 2 jaar nadat deze formeel van start gaat.

Waarom dit voorstel en wat is het effect
Woon je in de Achterhoek, dan woon je in eerste instantie in je buurtschap, dorp of stad. Maar direct daarna ben je inwoner van deze streek: de Achterhoek. Dat is de beleving van onze inwoners en van onze bedrijven en maatschappelijke organisaties. Vanuit het besef dat de toekomst van onze regio onze gezamenlijke zorg is, sloegen zo’n tien jaar geleden ondernemers, onderwijsinstellingen, woningcorporaties, zorginstellingen, inwoners en overheid de handen ineen. Samen maakten we de Achterhoek Agenda2020 en inmiddels is een stroom aan initiatieven en projecten gerealiseerd, die onze regio blijvend versterken. Naast deze concrete opbrengst heeft de afgelopen tien jaar één ding duidelijk gemaakt: samenwerken is – inderdaad - dè manier om de grote opgaven in de Achterhoek het hoofd te bieden. Opgaven op het gebied van economie, de woningvoorraad en de bereikbaarheid van de Achterhoek.

Om de vraagstukken in onze regio breed, slagvaardig en efficiënt aan te pakken wordt een versterkte samenwerking tussen de drie O’s voorgesteld, met als basis de bestaande gemeenschappelijke regeling ‘Regio Achterhoek’. De nieuwe samenwerkingsstructuur is er op gericht dat we zowel onze gezamenlijke agenda als onze samenwerking ‘smart’ organiseren: in onze regio past ‘smart governance’.

Argumentatie:
1.1 Het voorstel gaat uit van een partner samenwerking tussen de overheid, het onderwijs, de ondernemers en maatschappelijke organisaties in de Achterhoek. Via de Achterhoek

---

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen
0

Board sturen overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties gezamenlijk op de visie voor de Achterhoek richting 2030. De Achterhoekse raden komen meer aan het stuur in de samenwerking; via de Achterhoeks Raad sturen zij op de inhoud van de samenwerking.

2.1 Mede op verzoek van een aantal gemeenteraden zijn twee second opinions uitgevoerd door specialisten op het gebied van bestuurskundige en juridische vraagstukken. De gemeente Oude IJsselstreek heeft daarnaast nog een juridisch advies gevraagd. De toon van deze adviezen is positief. Een groot deel van de adviezen is verwerkt in het voorstel en in de voorgestelde 24e Wijziging van de Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek.
Principieel van aard is de vraag of je gremia in de Samenwerkingsregeling (GR) mag toevoegen die niet in de WGR benoemd zijn. Aan het begin van het traject lag de keus voor of de GR het gewenste vehikel was om de 3O samenwerking verder vorm te geven. Het AB heeft er in 2017 voor gekozen dit te handhaven, met name omdat de positie van de gemeenteraden hiermee formeel goed verankerd is. Deze keuze betekent het 'oprekken' van de mogelijkheden die de WGR biedt, zonder daar overigens mee in strijd te zijn. We voegen een aantal gremia toe, naast de bestaande formele gremia in de GR. Deze 'informele' gremia zijn in de praktijk belangrijke dragers van het systeem (de praktische werking van deze werkafspraken wordt in de drie externe juridische adviezen onderschreven). Hiermee behouden we de echte vernieuwing, en kan de Achterhoek samen met BZK verkennen of deze samenwerkingsstructuur meerwaarde biedt voor het aanpassen van de WGR.
Dit betekent dat het informele systeem kan werken zoals is voorgesteld en bedacht, en dat daarnaast de noodrem uit het formele systeem voor gemeenten behouden blijven. De borging uit het formele systeem rondom publiekrechtelijke taken wordt immers op geen enkele manier aangetast. Zie ook "Toelichting".

3.1 De samenwerkingsregeling zoals deze nu wordt (en eigenlijk ook al was), is een zogeheten "gemengde" regeling: een regeling waaraan zowel colleges als raden gebonden zijn. De wet schrijft voor dat als een college over wil gaan tot wijziging (ook als een raad dat zelf ook wil), de raad hiervoor toestemming moet geven aan het college (art. 1 lid 2 Wgr). Daarom is beslispunt 3 opgenomen, maar eigenlijk is dit een formaliteit.

4.1 De gewijzigde begroting is een direct gevolg van de nieuwe samenwerkingsvorm. Om de ambities van de Achterhoekse samenwerking in de komende periode waar te kunnen maken wordt een kwaliteitsslag gevraagd van Regio Achterhoek. Dit betekent een uitbreiding in formatie op het gebied van lobby en programmaregie. Gemeenten en de provincie, financieren de basisinfrastructuur, het procesgeld voor de Achterhoek Board en daarmee de organisatie Regio Achterhoek. De andere O's dragen in ieder geval bij binnen projecten en programma's en door de inzet van menskracht. Daarnaast zou een structurele bijdrage vanuit ondernemers en maatschappelijke organisaties een verrijking zijn van het systeem. Dit wordt in de komende periode verder verkend. Het voorstel is bovendien tot een investeringsagenda te komen.

Kanttekeningen en risico's
Indien de gemeenteraad toch een zienswijze kenbaar wil maken dan dient zij dit vóór 27 juni 2018 schriftelijk kenbaar te maken.

Financiën
Van de gemeenten wordt een extra inwonerbijdrage gevraagd van € 2, van de Provincie wordt eveneens een bijdrage van € 2 per inwoner gevraagd. De berekeningen in het document 'De Achterhoek werkt door 2.0' en het begrotingsonderdeel 'wat mag het kosten' betreffen structurele bedragen voor een heel boekjaar. Het voorstel gaat echter uit van een begrotingswijziging per 1 juli 2018, zodat verhoging van de inwonerbijdrage

voor 2018 € 1 bedraagt. Dit zal meegenomen worden in de eerstvolgende begroting(swijziging) van de gemeente Berkelland.

Communicatie
Nader in te vullen

Initiatief, participatie en rol gemeente
N.v.t.

Planning en evaluatie

Van start
Na een positief besluit van de gemeenteraden start de samenwerking in de nieuwe vorm zo snel mogelijk, liefst per 1 juli 2018. Om voortvarend van start te kunnen gaan zal de Achterhoek Raad daarom als eerste de Achterhoek Board moeten benoemen liefst voor de zomer. Zo kan de Board de eerste inhoudelijke bijeenkomst van de Achterhoek Raad voorbereiden. Deze eerste bijeenkomst van de Achterhoek Raad is voorzien op 20 september.

Het is de bedoeling te gaan werken met Regiodagen, in principe de derde donderdag van de maand. Op deze dagen vergaderen de Thematafels en de Board. Hoe vaak gewenst kan de Achterhoek Raad vergaderen op de avond van deze Regiodag.

Evaluatie
Voorgesteld wordt de nieuwe werkwijze na een periode van 2 jaar te laten evalueren door een onafhankelijke partij. Daar zal te zijner tijd een voorstel voor aan de Achterhoek Raad worden voorgelegd.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

gemeente Berkelland

Raadsvergadering : 12 juni 2018

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 24 april 2018;

b e s l u i t :

1. in te stemmen met voorgestelde doorontwikkeling van de regionale samenwerking zoals geformuleerd in Bijlage I ‘De Achterhoek werkt door 2.0’ versie 11 april 2018;
2. hiertoe in te stemmen met de voorgestelde wijzigingen van de samenwerkingsregeling, resulterend in de Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek (24e wijziging);
3. het college toestemming te geven om ook in te stemmen met de 24e wijziging van de Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek;
4. geen zienswijzen in te brengen ten aanzien van de gewijzigde begroting 2018 en de 1ste begrotingswijziging 2018. De vaststelling door het algemeen bestuur vindt plaats op 11 juli 2018;
5. de secretaris/directeur van de Regio Achterhoek opdracht te geven tot het laten uitvoeren van een onafhankelijke evaluatie van de nieuwe werkwijze, 2 jaar nadat deze formeel van start gaat.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van
12 juni 2018

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp: Doorontwikkeling samenwerking Regio Achterhoek: “De Achterhoek werkt door 2.0”

Het voorstel gaat uit van een partner samenwerking tussen de overheid, het onderwijs, de ondernemers en maatschappelijke organisaties in de Achterhoek. Via de Achterhoek Board sturen overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties gezamenlijk op de visie voor de Achterhoek richting 2030. De Achterhoekse raden komen meer aan het stuur in de samenwerking; via de Achterhoeks Raad sturen zij op de inhoud van de samenwerking.

Agenda 2030
Sinds het maken van de Agenda2020 is er veel gebeurd en is veel nieuwe informatie beschikbaar gekomen over de staat van de Achterhoek. Bovendien komt 2020 rap dichterbij. Daarom vond van september 2017 tot maart 2018 een interactief proces plaats om te bepalen wat de belangrijkste thema’s en uitdagingen voor de komende jaren zijn. Honderden actieve en betrokken Achterhoekers deden mee, al dan niet professioneel. Het resultaat: de ToekomstKrant*, waaruit we kunnen putten voor de nieuwe Agenda2030.
Het draaiende houden en versterken van de economie blijft de belangrijkste opgave op de Agenda2030. Dat vraagt om een aantal randvoorwaarden. Om de agenda handen en voeten te geven, hebben we zes thema’s gekozen waarmee we als overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties (de drie O’s) aan de slag gaan:
- Smart Werken en Innovatie
- Onderwijs en Arbeidsmarkt
- Vastgoed en Woningmarkt
- Mobiliteit en Bereikbaarheid
- Circulaire economie en Energietransitie
- Zorginnovatie

*Zie www.regioachterhoek.nl/toekomsttoer.

Hoe ziet de nieuwe samenwerking eruit?
De nieuwe, versterkte samenwerkingsstructuur bestaat uit een Achterhoek Raad, Achterhoek Board, Achterhoek Thematafels en Regio Achterhoek. We kunnen met deze nieuwe organisatiestructuur concreet aan de slag én ‘werkendeweg’ komen tot een steeds betere, effectievere samenwerkingsvorm. Niet onbelangrijk is dat de nieuwe structuur kan rekenen op een breed draagvlak bij de betrokken overheidsinstellingen, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Achterhoek Raad
Voor de grote opgaven waar we voor staan is bestuurlijke slagkracht nodig. Daarom nemen raadsleden uit alle Achterhoekse gemeenten deel aan de Achterhoek Raad. Samen bepalen zij de globale koers voor de Achterhoek. Zo is het aan de Raad om in te stemmen met de inhoudelijke kaders en thema’s en de visie op de regionale samenwerking. De afzonderlijke raadsleden functioneren daarbij als ‘ambassadeurs’ naar hun eigen lokale gemeenteraden.
De Achterhoek Raad stuurt nadrukkelijk aan de voorkant van het proces, door het vaststellen van de Achterhoek Agenda, de Jaarplannen en de evaluaties die door de Achterhoek Board worden voorbereid. Het is ook de Raad die de leden van de Achterhoek Board benoemt, op voordracht van het algemeen bestuur van de Regio en de achterbannen van de ondernemers en de maatschappelijke organisaties.

Achterhoek Board
De Achterhoek Board bestaat uit vertegenwoordigers van de drie O’s en is het gezicht van de Achterhoekse samenwerking. De Board schakelt voortdurend tussen de

Achterhoek Raad en de thematafels. Zo bereidt de Board samen met de Thematafels de inhoudelijke Agenda2030, de jaarplannen en evaluaties voor en bespreekt deze met de Achterhoek Raad. De Achterhoek Board is verantwoordelijke voor de voorbereiding van de bijeenkomsten van de Achterhoek Raad. De Board ziet verder toe op de voortgang en de terugkoppeling vanuit de Thematafels richting de Raad, en omgekeerd. Speciale taak van de Achterhoek Board is de coördinatie van de lobby en de grensoverschrijdende samenwerking met Duitsland.

Achterhoek Thematafels
De zes Achterhoek Thematafels zijn bestuurlijke werkgroepen die elk een thema van de Agenda2030 onder hun hoede hebben. De Thematafels leveren inhoudelijke bijdragen aan de Agenda2030 en het Jaarplan en zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren hiervan. De Thematafels informeren de Achterhoek Raad over de inhoud en de voortgang. Daarnaast kunnen nieuwe initiatieven vanuit de Thematafels ontstaan.

Algemeen en dagelijks bestuur Regio Achterhoek
In de nieuwe structuur zijn de rollen van het algemeen en dagelijks bestuur vooral gericht op het mogelijk maken van de samenwerking. De Achterhoek Board bepaalt immers samen met de Achterhoek Raad de inhoudelijke koers van de samenwerking. Het algemeen bestuur zal zich daarom meer richten op werkzaamheden als de begroting, taken op het gebied van personeelszaken, financiën, automatisering, huisvesting, administratie- en archieftaken, communicatie en subsidies en –werving. Het dagelijks bestuur blijft onder meer verantwoordelijk voor het voorbereiden en toezenden van de begroting van Regio Achterhoek, het voorbereiden van vergaderingen van het algemeen bestuur en de dagelijkse gang van zaken.

Financiële effecten en de organisatie Regio Achterhoek
Om de ambities van de Achterhoekse samenwerking in de komende periode waar te kunnen maken wordt een kwaliteitsslag gevraagd van Regio Achterhoek. Dit betekent een uitbreiding in formatie op het gebied van lobby en programmaregie. Gemeenten en de provincie, financieren de basisinfrastructuur, het procesgeld voor de Achterhoek Board en daarmee de organisatie Regio Achterhoek. De andere O's dragen in ieder geval bij binnen projecten en programma's en door de inzet van menskracht. Daarnaast zou een structurele bijdrage vanuit ondernemers en maatschappelijke organisaties een verrijking zijn van het systeem. Dit wordt in de komende periode verder verkend.
Het voorstel is bovendien tot een investeringsagenda te komen.

Van de gemeenten wordt een extra inwonerbijdrage gevraagd van € 2, van de Provincie wordt eveneens een bijdrage van € 2 per inwoner gevraagd. De berekeningen in het document De Achterhoek werkt door 2.0' en het begrotingsonderdeel 'wat mag het kosten' betreffen structurele bedragen voor een heel boekjaar. Het voorstel gaat echter uit van een begrotingswijziging per 1 juli 2018, zodat verhoging van de inwonerbijdrage voor 2018 € 1 bedraagt.

Juridische toets
Mede op verzoek van een aantal gemeenteraden zijn twee second opinions uitgevoerd door specialisten op het gebied van bestuurskundige en juridische vraagstukken. De gemeente Oude IJsselstreek heeft daarnaast nog een juridisch advies gevraagd. De toon van deze adviezen is positief. Een groot deel van de adviezen is verwerkt in het voorstel en in de voorgestelde 24e Wijziging van de Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek. Principieel van aard is de vraag of je gremia in de Samenwerkingsregeling (GR) mag toevoegen die niet in de WGR benoemd zijn. Dit brengt ons terug naar de oorsprong van het voorstel. Aan het begin van het traject lag de keus voor of de GR het gewenste vehikel was om de 3O samenwerking verder vorm te geven. Het AB heeft er in 2017 voor gekozen dit te handhaven, met name omdat de positie van de gemeenteraden hiermee formeel goed verankerd is. Deze keuze betekent het 'oprekken' van de mogelijkheden die de WGR biedt, zonder daar overigens mee in strijd te zijn. We voegen een aantal

gremia toe, naast de bestaande formele gremia in de GR. Deze 'informele' gremia zijn in de praktijk belangrijke dragers van het systeem (de praktische werking van deze werkafspraken wordt in de drie externe juridische adviezen onderschreven). Hiermee behouden we de echte vernieuwing, en kan de Achterhoek samen met BZK verkennen of deze samenwerkingsstructuur meerwaarde biedt voor het aanpassen van de WGR.
Dit betekent dat het informele systeem kan werken zoals is voorgesteld en bedacht, en dat daarnaast de noodrem uit het formele systeem voor gemeenten behouden blijven. De borging uit het formele systeem rondom publiekrechtelijke taken wordt immers op geen enkele manier aangetast. Onderstaande afbeelding komt uit de presentatie die Roeland Stolk in december jl. in Ulft aan raadsleden heeft gegeven, hierin is het formele en informele deel van de invloed nog eens weergegeven.

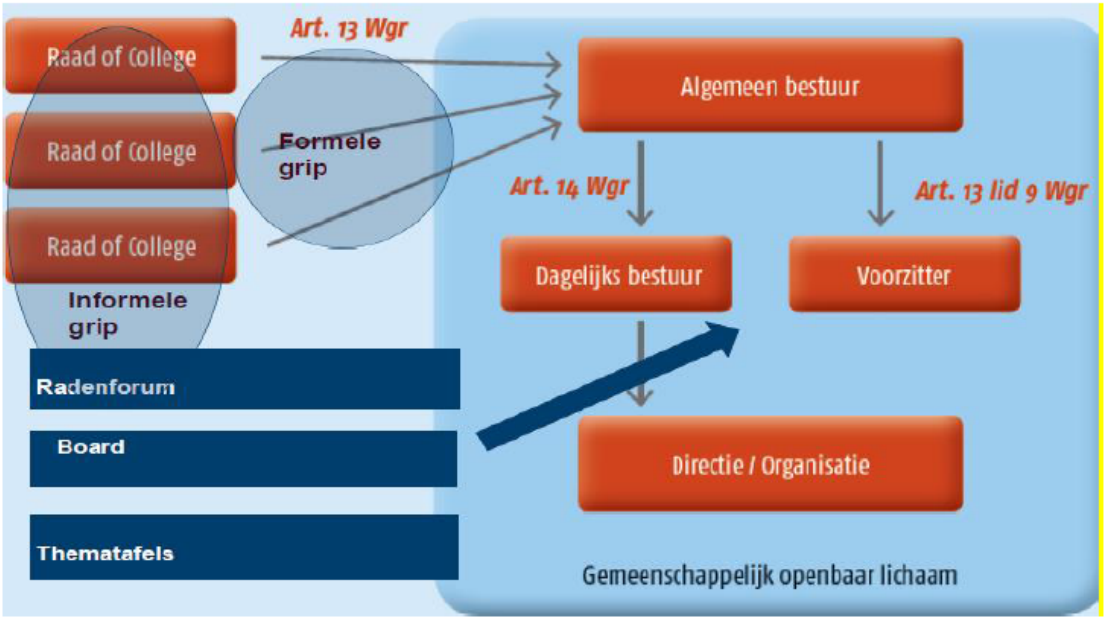

De samenwerkingsregeling zoals deze nu wordt (en eigenlijk ook al was), is een zogeheten "gemengde" regeling: een regeling waaraan zowel colleges als raden gebonden zijn. De wet schrijft voor dat als een college over wil gaan tot wijziging (ook als een raad dat zelf ook wil), de raad hiervoor toestemming moet geven aan het college (art. 1 lid 2 Wgr). Daarom is beslispunt 3 opgenomen, maar eigenlijk is dit een formaliteit.

Bijlagen
Bijlage 1 Voorstel "De Achterhoek werkt door 2.0"
Bijlage 2: De gewijzigde Samenwerkingsregeling (24ste wijziging)
Bijlage 2a: Artikelsgewijze wijzigingen
Bijlage 3: De gewijzigde begroting 2018
Bijlage 3a: 1e begrotingswijziging
Bijlage 4: Procesverantwoording incl. Verantwoording amendementen AB en inbreng raden
Bijlage 5 a t/m d: Bestuurlijke en juridische adviezen en reactie DB hierop
Bijlage 6: Verkorte versie "De Achterhoek werkt door 2.0"

ALGEMEEN BESTUUR

Agendapunt 4 Doorontwikkeling

Vergadering d.d.	: 25 april 2018
Agendapunt	: 4
Onderwerp	: Doorontwikkeling regionale samenwerking, *De Achterhoek werkt door 2.0*
Portefeuillehouder	: De heer M. Boumans

Voorstel

Het AB besluit:

1. Bijlage 1 *De Achterhoek werkt door 2.0* vast te stellen en ter besluitvorming aan te bieden aan de gemeenteraden.

Hierbij

2. De 24e Samenwerkingsregeling en de artikelsgewijze wijzigingen ter besluitvorming aan te bieden aan de gemeenten (Bijlage 2 en 2a).
3. Gemeenten verzoeken de zienswijzen van de raad ten aanzien van de gewijzigde begroting 2018 en de 1e begrotingswijziging 2018 vóór 27 juni 2018 schriftelijk kenbaar te maken. De vaststelling door het algemeen bestuur vindt plaats op 11 juli 2018 (Bijlage 3 en 3a).
4. De secretaris/directeur van de Regio Achterhoek opdracht te geven tot het laten uitvoeren van een onafhankelijke evaluatie van de nieuwe werkwijze, 2 jaar nadat deze formeel van start gaat.

Toelichting

Waar staan we nu?

In november en december 2017 hebben alle zeven Achterhoekse gemeenten een besluit genomen over de *Achterhoek werkt door*. Het AB en de gemeenteraden hebben Regio Achterhoek opdracht gegeven dit voorstel verder uit te werken, binnen de gestelde kaders en met inachtneming van de aangenomen amendementen en moties. In de afgelopen periode heeft deze uitwerking, gezamenlijk met de betreffende gremia, verder vorm gekregen. Zie voor een verantwoording over het proces van de afgelopen maanden bijlage 4.
Dit alles komt samen in bijgaande uitwerking van het vastgestelde voorstel, een voorstel voor de gewijzigde Samenwerkingsregeling en een Begrotingswijziging.

Het voorstel

Het voorstel gaat uit van een partner samenwerking tussen de overheid, het onderwijs, de ondernemers en maatschappelijke organisaties in de Achterhoek. Via de Achterhoek Board sturen overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties gezamenlijk op de visie voor de Achterhoek richting 2030. De Achterhoekse raden komen meer aan het stuur in de samenwerking; via de Achterhoeks Raad sturen zij op de inhoud van de samenwerking. Dit voorstel is na vaststelling in december in de gemeenteraden verder uitgewerkt in *de Achterhoek Werkt door 2.0*.

Juridische toets

Naast de bestuurlijk en juridische toetsen die zijn uitgevoerd door Rob de Greef en Marcel Boogers ligt er ook een advies van Dirkzwager. Deze laatste is uitgevoerd in opdracht van Oude IJsselstreek. De adviezen zijn bijgevoegd in bijlagen 5a, 5b en 5c. De toon van de adviezen is positief. Een groot deel van de adviezen is verwerkt in het voorstel en in de voorgestelde 24e Samenwerkingsregeling. Zo zijn n.a.v. de adviezen gewijzigd:

- Artikel 22S3 en 22AA3 zijn vervallen (exclusief stemrecht lokale overheden);
- Artikel 22H9 is toegevoegd (vertrouwens beginsel);
- Artikel 22 lid 2. Deze bepaling was nog gebaseerd op de oude tekst WGR;
- De bepaling in artikel 22N4 die de Achterhoek Raad de mogelijkheid geeft leden van de Board te ontslaan is geschrapt en vervangen door de vertrouwensregel in artikel 22HG (ook opgenomen in het voorstel)

- Een aantal aanbevelingen zoals het houden van een evaluatie en het aantal bijeenkomsten van de Achterhoek Raad was in een eerder stadium reeds aangepast.

Zie voor een uitgebreide reactie op de opmerkingen uit de bestuurlijke toetsen de bijlage 6: Reactie DB op adviezen.

Dit laat de meer principiële vraag over die in twee van de juridisch adviezen wordt benoemd. Namelijk de vraag of je gremia in de GR mag toevoegen die niet in de WGR benoemd zijn. De Greef volgt de redeneerlijn dat dit niet mag, en dat de gremia Achterhoek Raad, Achterhoek Board en Thematafels dus gegoten moeten worden in een van de reeds beschreven gremia in de WGR; bestuurscommissies of adviescommissies. Wanneer we deze redeneerlijn volgen komen we op het scenario dat de Achterhoek Raad en Achterhoek Board bestuurscommissies of adviescommissies moeten worden. Bij dat eerste moeten mandaten worden overgedragen (wat in een eerder stadium vanuit verschillende gemeenten als onwenselijk is benoemd). Bij het instellen van de Board en Raad als adviescommissies ontstaat een onwenselijke verhouding tussen met name algemeen bestuur en Achterhoek Raad.

Dit brengt ons terug naar de oorsprong van het voorstel. Aan het begin van het traject lag de keus voor of de GR het gewenste vehikel was om de 3O samenwerking verder vorm te geven. Het AB heeft er in 2017 voor gekozen dit te handhaven, met name omdat de positie van de gemeenteraden hiermee formeel goed verankerd is.
Om niet in een onwenselijke verhouding tussen AB en Achterhoek Raad te komen, komt het DB tot de conclusie dat het oorspronkelijke voorstel: het 'oprekken' van de mogelijkheden die de WGR biedt, zonder daar overigens mee in strijd te zijn de beste optie is. We voegen een aantal gremia toe, naast de bestaande formele gremia in de GR. Deze 'informele' gremia zijn in de praktijk belangrijke dragers van het systeem (de praktische werking van deze werkafspraken wordt in de drie externe juridische adviezen onderschreven).

Dit betekent dat het informele systeem kan werken zoals is voorgesteld en bedacht, en dat daarnaast de noodrem uit het formele systeem voor gemeenten behouden blijven. De borging uit het formele systeem rondom publiekrechtelijke taken wordt immers op geen enkele manier aangetast. Onderstaande afbeelding komt uit de presentatie die Roeland Stolk in december jl in Ulft aan raadsleden heeft gegeven, hierin is het formele en informele deel van de invloed nog eens weergegeven.

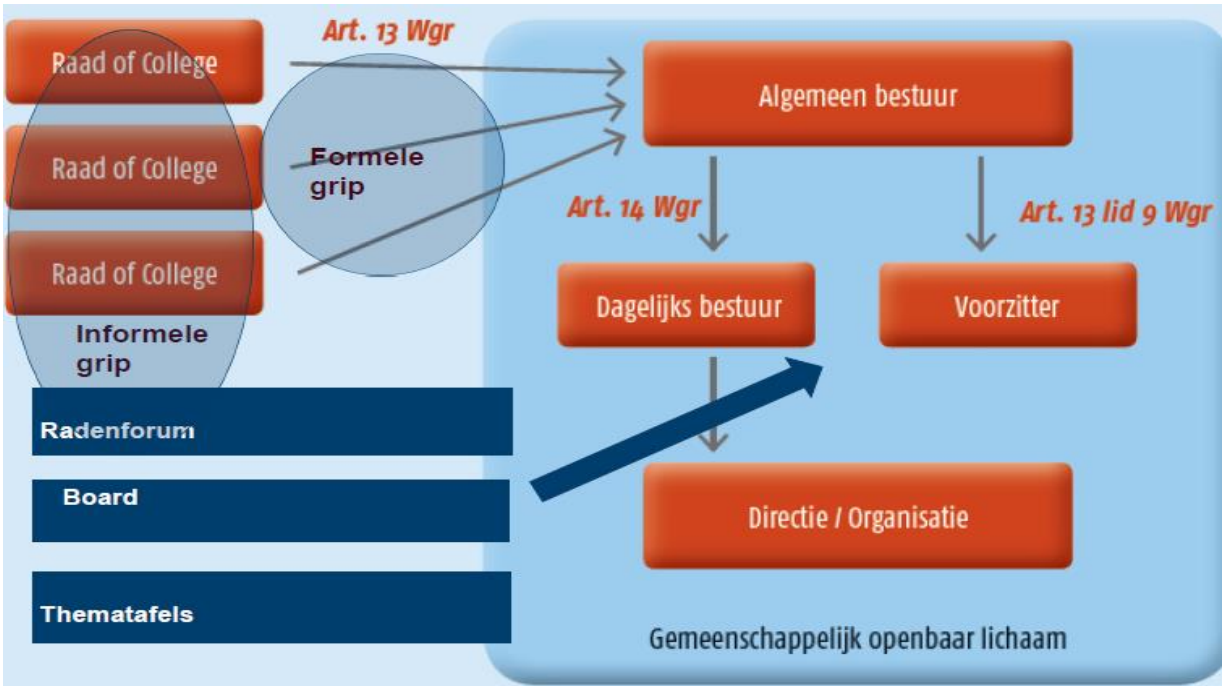

Dit betekent dat er op dit vlak geen fundamentele aanpassingen in de samenwerkingsregeling zijn aangebracht. Hiermee behouden we de echte vernieuwing, en kan de Achterhoek samen met BZK verkennen of deze samenwerkingsstructuur meerwaarde biedt voor het aanpassen van de WGR.

Verdere uitwerking
Op een aantal gebieden is de komende periode nog ruimte voor verdere uitwerking;

- De exacte invulling van de werkwijze van de Achterhoek Raad. Is het bijvoorbeeld wenselijk met aandachtsgebieden te gaan werken? En wat is een goede manier om (griffie) ondersteuning te organiseren voor de Achterhoek Raad?
- Met de gemeentesecretarissen is nog verdieping nodig op de manier waarop de ambtelijke inzet die geregeld wordt via het Jaarplan het best vormgegeven kan worden.
- Participatie vanuit bewoners. Een van de opties is inzet van de gemeentelijke Inwonerpanels. Op dit moment hebben 5 gemeenten al een dergelijk panel en zijn ruim 7.500 inwoners hierbij aangesloten. Deze panels zouden we straks kunnen gebruiken om regionale vraagstukken aan inwoners voor te leggen.

Financiële effecten en de organisatie Regio Achterhoek
Om de ambities van de Achterhoekse samenwerking in de komende periode waar te kunnen maken wordt een kwaliteitsslag gevraagd van Regio Achterhoek. Dit betekent een uitbreiding in formatie op het gebied van lobby en programmaregie. Gemeenten en de provincie, financieren de basisinfrastructuur, het procesgeld voor de Achterhoek Board en daarmee de organisatie Regio Achterhoek. De andere O's dragen in ieder geval bij binnen projecten en programma's en door de inzet van menskracht. Daarnaast zou een structurele bijdrage vanuit ondernemers en maatschappelijke organisaties een verrijking zijn van het systeem. Dit wordt in de komende periode verder verkend.
Het voorstel is bovendien tot een investeringsagenda te komen.

Van de gemeenten wordt een extra inwonerbijdrage gevraagd van € 2, van de Provincie wordt eveneens een bijdrage van € 2 per inwoner gevraagd. De berekeningen in het document *De Achterhoek werkt door 2.0* en het begrotingsonderdeel 'wat mag het kosten' betreffen structurele bedragen voor een heel boekjaar. Het voorstel gaat echter uit van een begrotingswijziging per 1 juli 2018, zodat verhoging van de inwonerbijdrage voor 2018 € 1 bedraagt.

Bijdrage vanuit de Provincie
De Provincie heeft aangegeven grote meerwaarde te zien in de versterking van de samenwerking in de Achterhoek en is voorstander van dit voorstel. Zij nemen dan ook graag deel aan de Achterhoek Board. Ook voor wat betreft de financiële bijdrage is de inzet van de provincie positief. Het voorstel aan GS zal een bijdrage voor de komende 4 jaar zijn.

Vervolgproces
Na akkoord van het AB zal het voorstel zo spoedig mogelijk aan de gemeenten worden toegezonden ter besluitvorming in de gemeenteraden. Zie hiervoor het concept raadsvoorstel (bijlage 7). Voor de samenwerkingsregeling geldt dat ook de colleges hierover een besluit moeten nemen. Dat komt omdat de regeling een gemengde regeling is. Ook zijn er door een aantal raadsleden nog aanvullende juridische vragen gesteld (nadat de adviezen binnen waren). De antwoorden op deze vragen verwachten we eind april en zullen ook worden meegezonden dan wel nagezonden worden.

Meenemen (nieuwe) raadsleden
Op 14 mei is er een regionale bijeenkomst voor de raadsleden. Met een groot deel van de griffiers is deze avond voorgesproken. Daaruit is de volgende programma opzet gekomen:

Deel I:
Informatief deel over de Samenwerkingsregeling (GR) Regio Achterhoek en het definitieve voorstel 'De Achterhoek Werkt door 2.0".
Dit deel is met name interessant voor de nieuwe raadsleden, maar iedereen is welkom. Naast toelichting op het voorstel, met name ook toelichting op het proces dat gelopen is. Dit ter voorbereiding op de besluitvorming in de raden en om de nieuwe raadsleden goed mee te nemen in het gelopen proces.

Deel II: Inhoudelijke samenwerkingsagenda.

Toelichting op en status van de ToekomstKrant (overdrachtsdocument van Stuurgroep A2020 aan Board).

- De thema's die benoemd zijn in De Achterhoek Werkt door 2.0 (deze komen overeen met de thema's in de ToekomstKrant);
- Vervolgproces richting Achterhoek Agenda, wanneer komt de Achterhoek Raad in beeld;
- Relatie met regionale omgevingsvisie.

Met de griffiers is ook het vervolgtraject besproken. Als mogelijk geschikte datum waarop alle raden tegelijk een besluit zouden kunnen nemen is ***dinsdag 12 juni*** naar voren gekomen. Deze mogelijkheid wordt door enkele griffies nog verder verkend gelet op andere afspraken.

Tot slot is met de griffiers verkend wanneer –bij positieve- besluitvorming- een eerste inhoudelijke bijeenkomst van de Achterhoek Raad zinvol en haalbaar zou zijn. Hiervoor is ***donderdag 20 september*** aangegeven. De installatie van de Boardleden zal eerder moeten plaatsvinden.

Algemeen Bestuur
Omdat de nieuwe samenwerkingsstructuur niet voor 1 juli 2018 van start zal gaan heeft ook het AB te maken met een tussenperiode na de verkiezingen. Op het moment dat wethouders die op dit moment nog zitting hebben in het AB niet doorgaan in de nieuwe coalitie zal vanuit het betreffende college een AB lid aangewezen worden voor de periode tot de nieuwe structuur van start gaat. Dit kan uiteraard ook direct een burgemeester zijn, daarmee wordt dan alvast voorgesorteerd op de nieuwe werkwijze waarbij alleen burgemeesters zitting hebben in het AB. Bij wisselingen in het AB zal vanuit het DB het nieuwe AB lid bilateraal worden bijgepraat.

Communicatie
In het AB zal de eerste communicatie richting pers (persbericht) worden besproken. Bijgevoegd (bijlage 8) is een 'populaire' verkorte conceptversie van *De Achterhoek Werkt 2.0*, deze is bedoeld om voor de professionele achterbannen te gebruiken. Deze versie wordt nog voorzien van afbeeldingen en zal voorafgaand aan de AB vergadering van 25 april klaar zijn.

Na positieve besluitvorming zal het communicatieplan verder worden uitgewerkt. Deze communicatie zal grotendeels na besluitvorming in de gemeenteraden zijn.

Planning

Wat	***Wie***	***Wanneer***
Toekomstagenda op hoofdlijnen door Stuurgroep aangeboden	Stuurgroep biedt Toekomstagenda aan, aan gedeputeerde Schouten en voorzitter Regio Achterhoek	19 maart
Besluitvorming rondom aanbieden voorstel aan colleges/gemeenteraden inclusief: 1. Het uitgewerkte voorstel 2. De gewijzigde Samenwerkingsregeling, waar een juridische en bestuurskundige toets is bijgevoegd inclusief reactie van het DB 3. De begrotingswijziging over tweede helft 2018 4. Procesverantwoording 5. Verkorte versie van het voorstel	AB	25 april

Aanbieden van het voorstel aan de raden ter besluitvorming (inclusief samenwerkingsregeling) De Begrotingswijziging toezenden aan gemeenteraden, met verzoek hun zienswijze vóór 27 juni kenbaar te maken.	Verzending vanuit AB	25 april 25 april
Informeren en meenemen nieuwe raden in gezamenlijke radenbijeenkomst	AB	14 mei
Besluit	Individuele gemeenteraden	12 juni 2018 o.v.b.
Vaststelling gewijzigde samenwerkingsregeling en begroting 2018	AB	11 juli 2018

Procedure:	**Vervolgactie:**	**Bijlagen:**	**Consequenties:**
DB d.d.: 4 april 2018 Poho d.d.:	communicatie:	Meegezonden: Bijlage 1: De Achterhoek werkt door 2.0 Bijlage 2 en 2a: De gewijzigde Samenwerkingsregeling (24ste wijziging) en Artikelsgewijze wijzigingen Bijlage 3 en 3a: De gewijzigde begroting 2018 en 1e begrotingswijziging Bijlage 4: Procesverantwoording Bijlage 5a, 5b en 5c: bestuurlijke en juridische adviezen Bijlage 6; Reactie DB op de adviezen Bijlage 7: concept raadsvoorstel Bijlage 8: verkorte versie DAWD2.0”	Financieel: ja Personeel: ja

Nadere informatie bij: S. Veneman **Tel.nr.:** 0614144440

AGENDA VERGADERING ALGEMEEN BESTUUR

Datum	:	25 april 2018
Tijd	:	9.30 – 11.30 uur
Plaats	:	Bestuurskamer Regio Achterhoek

CONCEPT AGENDA

1. **Opening en vaststelling agenda**

2. **Verslag van de vergadering van 14 maart 2018** (bijlage)
   Vaststellen van het verslag.

3. **Mededelingen, mondelinge terugkoppelingen en ingekomen stukken**
   - Stand van zaken actie t.a.v. voorbereiding provinciale verkiezingsprogramma's (mondeling S. Veneman)

Regio Achterhoek

4. **Doorontwikkeling regionale samenwerking** (bijlagen)
   Vaststellen van "De Achterhoek werkt door 2.0", en deze samen met 24ste Samenwerkingsregeling, begroting 2018 en 1ste begrotingswijziging 2018 aan te bieden aan de raden.
   Vanwege de overzichtelijkheid is het de bedoeling de stukken in 1 set richting raden te verzenden. In verband met de wettelijke reactietermijn van de raden op de Begrotingswijziging betekent dit dat de stukken direct na het AB van de 25e door het AB verzonden worden aan de raden.
   Daarbij is het van belang dat de colleges voorafgaand aan het AB:
   - Een voorgenomen besluit nemen over de 24ste Samenwerkingsregeling, onder voorbehoud van instemming van de gemeenteraad.

   De definitieve besluitvorming over de 24ste samenwerkingsregeling, begroting 2018 en 1ste begrotingswijziging 2018 is voorzien voor de vergadering van het AB op 11 juli.

5. **Selectiecommissie Achterhoek Board** (bijlage)
   Kennisnemen van het voorsorteren op de Achterhoek Board.

6. **Lobby** (bijlagen)
   Kennis nemen van de lobby gerelateerde zaken en activiteiten.
   Bespreken:
   a. **Herijking Regiodeal**
   b. **Lentediner 16 mei**

3O samenwerking

7. **Terugkoppeling Stuurgroep 2020 van 19 april** (mondeling door A. Spekschoor)
   Bijgevoegd is de conceptagenda.

Intergemeentelijke samenwerking

8. **Afstemmingspunten uit de poho's** (bijlage)
   Bespreken van de afstemmingspunten.

9. **Rondvraag en sluiting**

Doetinchem, 11 april 2018

Namens de voorzitter van Regio Achterhoek,

mevrouw S. Veneman,
secretaris/directeur

Verslag van de vergadering d.d. 14 maart 2018

Aanwezig	:	De heren M. Boumans (voorzitter), J. Bengevoord, A. Spekschoor, P. Drenth, A. Stapelkamp (vervangt de heer G. Nijland), B. Kuster en de dames A. Bronsvoort, M. van Haaren en S. Veneman (secretaris)
Verslag	:	Mevrouw W. Stortelder
Afwezig	:	De heer G. Nijland

1. Opening en vaststellen agenda

De heer Boumans opent de vergadering.

2. Verslag van de vergadering van 31 januari 2018

Akkoord.

3. Mededelingen en mondelinge terugkoppelingen

Mevrouw Veneman meldt dat er eind april/begin mei een gezamenlijke raadsbijeenkomst zal worden gehouden. Onderwerpen zijn in ieder geval de doorontwikkeling en de Toekomstagenda. De bijeenkomst wordt voorbereid met de griffiers. De heer Stapelkamp geeft aan dat het goed zou zijn als er dan een factsheet beschikbaar is met de regionale onderwerpen.
De heer Spekschoor stelt voor om als Achterhoek in beeld te brengen welke elementen we –vanuit gezamenlijk belang- in de provinciale verkiezingsprogramma's zouden willen hebben. Dat heeft de vorige keer goed gewerkt. Afgesproken wordt om dit in klein verband voor te bereiden, waarbij alle politieke stromingen en gemeenten betrokken zijn. Actie S. Veneman/ P. Drenth.

4. Doorontwikkeling regionale samenwerking

De heer Boumans geeft aan dat de twee ontvangen adviezen beide aangeven dat de voorgestelde structuur kan, maar dat er nog wel wat uitdagingen zijn. Hij stelt voor om de adviezen op te volgen, maar dat dit niet voor deze vergadering mogelijk was. Mevrouw Veneman vult aan: dat betekent dus dat de GR later (AB 25 april) wordt vastgesteld, na verwerking van de adviezen.
De heer Boumans vraagt om een reactie van de AB leden.

De heer Spekschoor: complimenten voor de notitie. De adviezen waren een goede aanvulling. Bij het bezoek van de DG afgelopen vrijdag werd de suggestie gedaan om ook deze bestuurlijke vernieuwing mee te nemen in de Regiodeal.
Aandachtspunt is hoe lopende processen ingepast worden in de doorontwikkeling. Soms lijken ze hun eigen weg te gaan. Hij is er voorstander van om de besluitvorming één geheel te laten zijn. Dus niet de GR los van de begroting.
Mevrouw Veneman antwoordt dat we rekening moeten houden met de reactietermijn van 8 weken voor de begroting. Het kan samen, maar dan wel direct na 25 april rechtstreeks naar de raden. De GR moet dan twee weken van te voren door de colleges worden vastgesteld.
De heer Stapelkamp vraag om een goed spoorboekje, voor de besluitvorming.

De heer Stapelkamp geeft twee dingen mee:

1. Provincie betaalt mee, in hoeverre is dat een duurzame afspraak. Ook gelet op de verkiezingen? We zouden een meerjarige afspraak moeten maken.
2. Er komt een nieuwe organisatie met nieuwe competenties. Hoe past dat op de oude organisatie? Is dit een risico?

De heer Boumans antwoordt dat punt 1. al besproken is met de provincie en geregeld gaat worden. Wat betreft punt 2. is het voor enkele medewerkers lastig om een goede plek te vinden in de nieuwe organisatie. Maar dat is oplosbaar.

De heer Stapelkamp geeft aan dat de gemeentesecretarissen daar zorgen over hebben. Mevrouw Veneman antwoordt dat ze op 11 april hierover met hen spreekt.

De heer Kuster: het college heeft wel ingestemd met de richting, maar geen besluit kunnen nemen omdat het quorum ontbrak. Oude IJsselstreek heeft ook een juridische toets laten doen (gebruikelijk in de gemeente als het gaat om grote dossiers). Op grote lijnen komt dit advies overeen met de twee andere adviezen. Het meest lastigste punt is de bevoegdheden die toegekend worden aan de Board en Raad. Onduidelijk is of dit adviescommissies of bestuurscommissies zijn. Bestuurscommissies moeten door de raden worden ingesteld. Dat kan één gemeente tegenhouden. Oude IJsselstreek heeft daarom voorkeur voor adviescommissies. De gemeente wil dat eerst de adviezen verwerkt c.q. uitgewerkt worden en dat het AB op 25 april een besluit neemt over het geheel. Ook vanuit de raad zijn er nog juridische vragen gesteld.

Mevrouw Veneman antwoordt dat er juist gekozen is voor iets anders dan advies- of bestuurscommissies. De voorgestelde vorm staat niet in de Wet, maar is er ook niet mee in tegenspraak. Het is een samenwerkingsafspraak.
De heer Boumans vult aan: We werken binnen de kaders van de WGR, maar zoeken wel de ruimte op en doen iets extra's. Dat is ook interessant voor het Rijk. Alternatief kan zijn om een stichting op de te richten. Maar daar hebben we bewust niet voor gekozen en gezocht naar ruimte binnen de WGR,
De heer Kuster geeft aan dat dit wel duidelijk moet zijn, zodat we weten waar we ja tegen zeggen.
De heer Boumans antwoordt dat de verankering op basis van de adviezen verder wordt uitgewerkt.

De heer Drenth is van mening dat de GR een middel is. We moeten voorkomen dat we teveel het juridische traject ingetrokken worden. Dat haalt de energie eruit.
Mevrouw Bronsvoort geeft aan dat te begrijpen, maar vindt ook dat het goed geregeld moet zijn.
De heer Stapelkamp geeft aan dat wat hem betreft discussies over financiële en juridische vragen wel afgerond kunnen worden als we dit met elkaar willen.
Mevrouw Bronsvoort is content met de adviezen, maar vindt wel dat er nog een slag gemaakt moet worden. Naar haar idee krijgt het AB toch meer gewicht als je de adviezen leest. Voor haar werd nog eens benadrukt dat de anders O's erg bepalend kunnen gaan worden. Daar hoort dan meefinancieren echt bij. Anders kan dat een achilleshiel worden. Zij ziet ook graag vaststelling in één keer in april.

De heer Boumans antwoordt dat de andere O's bijdragen via de regiegroep Smart Industry, SmartHub en de MBO gelden. Dat kan inzichtelijk gemaakt worden. Hij ziet weinig kans om veel middelen te genereren bij de andere O's voor de organisatie. Zij hebben veel minder budget, dus het zal nooit gelijk op kunnen gaan lopen.
De heer Drenth geeft aan dat de ondernemers de gemeentelijke bijdrage (belastinggeld) zien als een bijdrage van alle Achterhoekers.

Mevrouw Van Haaren: De intentie is positief en Berkelland wil actief meedoen. De kracht van de Regio wordt gezien en de bestuurlijke en juridische toets zijn een goede aanvulling en tellen zwaar. Het geheel moet passen binnen de WGR. Belangrijk is wel dat we een besluit gaan nemen. Als het geen GR kan zijn, dan maar een stichting. Het moet geen machtsdiscussie worden, maar gericht op samenwerken.

De raad van Berkelland vreest voor dominantie vanuit de Achterhoek Board. Als voorbeeld noemt ze de AGEM. Berkelland doet mee, maar heeft wel een andere keuze gemaakt voor de afname van energie. Dat moet mogelijk zijn.
Wat betreft het meebetalen van andere O's kan Food Valley wellicht als voorbeeld dienen.
Zij ziet ook graag eerst de adviezen vertaald voordat een definitief besluit kan worden genomen.
Tot slot geeft ze aan dat de gemeentesecretaris ook op strategisch niveau graag aangehaakt wil worden.
Mevrouw Veneman antwoordt dat ze dat herhaaldelijk heeft geprobeerd, maar geen ruimte heeft gekregen op de agenda van DNA. Er staat nu een afspraak op 11 april gepland.

De heer Drenth: Doetinchem is akkoord, de juridische uitwerking volgt dan wel. Het gevoel is dat de energie er aan het uit lopen is omdat het zo lang duurt.
De heer Drenth meldt dat de Stuurgroep A2020 nog veel opmerkingen had. Ze vinden het een heel organisatorisch gericht en overheid gedomineerd stuk. Ze beleven het anders, en zien nog niet dat het vooral de overheid is die hier een grote stap maakt.
Verder viel de stuurgroep over de passage waarin alleen de overheid stemrecht heeft. Dat is niet goed geformuleerd. Ook de adviezen geven dit aan.

De heer Bengevoord: De DG is erg enthousiast over deze bestuurlijke vernieuwing. Juridische regels zijn pas nodig als het verkeerd gaat. Winterswijk wil nu gewoon beginnen. Niet nog meer adviezen vragen, de energie lekt anders weg. Ook Winterswijk vindt het belangrijk dat anderen mee betalen, maar wil laat eerst laten zien dat het een succes is. Dan komt dat wel. De adviezen vragen wel om een aanpassing, dus besluitvorming in één keer in april.

De heer Boumans trekt de volgende conclusies:
1. Het AB herbevestigt de lijn en uitgangspunten die gekozen zijn in de notitie 'de Achterhoek werkt door 2.0'.
2. Om de samenwerkingsregeling vast te kunnen stellen is het belangrijk eerst een aantal aanpassingen te doen n.a.v. de voorliggende juridische adviezen. Het DB krijgt de opdracht om de juridische adviezen te wegen en te verwerken in de GR en waar nodig de notitie 'de Achterhoek werkt door 2.0' hierop aan te passen.
3. In de AB vergadering van 25 april wordt alles integraal voor besluitvorming voorgelegd en komen de beslispunten ongewijzigd terug.

5. Lobby

De heer Bengevoord geeft aan dat rondom het Lentediner een programma met Duitse bestuurders wordt georganiseerd. Inclusief overnachting. Samen met de Duitse collega's wordt een bezoek gebracht aan de Tweede Kamer en de Duitse Ambassade.
Het programma volgt.
Afgesproken wordt dat alle deelnemers aan het Lentediner met de bus gaan. Wel zal een deel mogelijk niet mee kunnen met de bus om de Duitse gasten goed te kunnen begeleiden.

Bezoeken Statencommissie op 4 april. Akkoord. De heer Stapelkamp vraagt om bij een volgende bezoek ook Aalten in het programma op te nemen (bijv. Beele).
Mevrouw Bronsvoort sluit graag aan bij het bezoek. De heer Spekschoor heeft ook interesse. Mevrouw Stortelder meldt dat het aantal deelnemers uit de Achterhoek afgestemd wordt op het aantal Statenleden dat komt.

6. Terugkoppeling uit de stuurgroep A2020 d.d. 8 maart

De stuurgroep is akkoord met de 3 projecten. Wel heeft de stuurgroep aangegeven dat als projecten kennis opleveren dit beschikbaar moet zijn voor iedereen en bedrijven dit niet kunnen inzetten om hun concurrentiepositie te verbeteren. Bij de voorliggende projecten speelt dat bijvoorbeeld bij de sensortechnologie.

Zie voor reactie stuurgroep op de doorontwikkeling onder agendapunt 4.

7. Goedkeuring projecten t.b.v. aanvraag Gebiedsopgave

De heer Kuster vraagt hoe de projecten tot stand komen. De gemeente is bijvoorbeeld niet aangehaakt bij de Euregioacademie maar doet wel veel met de Fachhochschüle in Bocholt. Hij mist de samenhang.
De heer Drenth antwoordt dat alle projecten eerst langs de poho's gaan. Blijkbaar is dit onvoldoende garantie voor voldoende verankering. Dat ziet hij ook terug bij de Regiodeal. Dat is dus een aandachtspunt.

8. Afstemmingspunten uit de poho's

De heer Drenth: De slimme weg (gemeente Berkelland), is een burgerinitiatief en wordt onder de noemer van mobiliteit gezet. Het initiatief is prima, maar gaat vooral om leefbaarheid. De term is ook niet prettig gekozen, want als Achterhoek willen we vooral van N18 in de tweede fase een slimme weg maken.

Mevrouw Stortelder meldt dat er een brief van de Euregio is binnengekomen om bij te dragen aan de grensinfopunten. Komt terug op de agenda.
De heer Drenth meldt dat er naar zijn idee best middelen te vinden zijn om de 8 maanden voor de Buslijn Bocholt-Aalten te overbruggen. Het initiatief moet dan wel vanuit Aalten genomen worden.

9. Rondvraag en sluiting

De heer Drenth meldt dat op 19 maart Haagse Politici in de Achterhoek zijn in het kader van de Special Olympics. Dit kunnen we gebruiken als lobbymoment.

Afgesproken wordt dat de heer Spekschoor de heer Drenth voorlopig vervangt in de Stuurgroep A2020.

Vastgesteld d.d. 25 april 2018

secretaris,
drs. S. Veneman MBA

voorzitter,
mr. M. Boumans MBA MPM

terug naar agenda

ALGEMEEN BESTUUR

Agendapunt 4 Doorontwikkeling

Vergadering d.d.	: 25 april 2018
Agendapunt	: 4
Onderwerp	: Doorontwikkeling regionale samenwerking, *De Achterhoek werkt door 2.0*
Portefeuillehouder	: De heer M. Boumans

Voorstel

Het AB besluit:

1. Bijlage 1 *De Achterhoek werkt door 2.0* vast te stellen en ter besluitvorming aan te bieden aan de gemeenteraden.

Hierbij

2. De 24e Samenwerkingsregeling en de artikelsgewijze wijzigingen ter besluitvorming aan te bieden aan de gemeenten (Bijlage 2 en 2a).
3. Gemeenten verzoeken de zienswijzen van de raad ten aanzien van de gewijzigde begroting 2018 en de 1e begrotingswijziging 2018 vóór 27 juni 2018 schriftelijk kenbaar te maken. De vaststelling door het algemeen bestuur vindt plaats op 11 juli 2018 (Bijlage 3 en 3a).
4. De secretaris/directeur van de Regio Achterhoek opdracht te geven tot het laten uitvoeren van een onafhankelijke evaluatie van de nieuwe werkwijze, 2 jaar nadat deze formeel van start gaat.

Toelichting

Waar staan we nu?

In november en december 2017 hebben alle zeven Achterhoekse gemeenten een besluit genomen over de *Achterhoek werkt door*. Het AB en de gemeenteraden hebben Regio Achterhoek opdracht gegeven dit voorstel verder uit te werken, binnen de gestelde kaders en met inachtneming van de aangenomen amendementen en moties. In de afgelopen periode heeft deze uitwerking, gezamenlijk met de betreffende gremia, verder vorm gekregen. Zie voor een verantwoording over het proces van de afgelopen maanden bijlage 4.

Dit alles komt samen in bijgaande uitwerking van het vastgestelde voorstel, een voorstel voor de gewijzigde Samenwerkingsregeling en een Begrotingswijziging.

Het voorstel

Het voorstel gaat uit van een partner samenwerking tussen de overheid, het onderwijs, de ondernemers en maatschappelijke organisaties in de Achterhoek. Via de Achterhoek Board sturen overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties gezamenlijk op de visie voor de Achterhoek richting 2030. De Achterhoekse raden komen meer aan het stuur in de samenwerking; via de Achterhoeks Raad sturen zij op de inhoud van de samenwerking. Dit voorstel is na vaststelling in december in de gemeenteraden verder uitgewerkt in *de Achterhoek Werkt door 2.0*.

Juridische toets

Naast de bestuurlijk en juridische toetsen die zijn uitgevoerd door Rob de Greef en Marcel Boogers ligt er ook een advies van Dirkzwager. Deze laatste is uitgevoerd in opdracht van Oude IJsselstreek. De adviezen zijn bijgevoegd in bijlagen 5a, 5b en 5c. De toon van de adviezen is positief. Een groot deel van de adviezen is verwerkt in het voorstel en in de voorgestelde 24e Samenwerkingsregeling. Zo zijn n.a.v. de adviezen gewijzigd:

- Artikel 22S3 en 22AA3 zijn vervallen (exclusief stemrecht lokale overheden);
- Artikel 22H9 is toegevoegd (vertrouwens beginsel);
- Artikel 22 lid 2. Deze bepaling was nog gebaseerd op de oude tekst WGR;
- De bepaling in artikel 22N4 die de Achterhoek Raad de mogelijkheid geeft leden van de Board te ontslaan is geschrapt en vervangen door de vertrouwensregel in artikel 22HG (ook opgenomen in het voorstel)

- Een aantal aanbevelingen zoals het houden van een evaluatie en het aantal bijeenkomsten van de Achterhoek Raad was in een eerder stadium reeds aangepast.

Zie voor een uitgebreide reactie op de opmerkingen uit de bestuurlijke toetsen de bijlage 6: Reactie DB op adviezen.

Dit laat de meer principiële vraag over die in twee van de juridisch adviezen wordt benoemd. Namelijk de vraag of je gremia in de GR mag toevoegen die niet in de WGR benoemd zijn. De Greef volgt de redeneerlijn dat dit niet mag, en dat de gremia Achterhoek Raad, Achterhoek Board en Thematafels dus gegoten moeten worden in een van de reeds beschreven gremia in de WGR; bestuurscommissies of adviescommissies. Wanneer we deze redeneerlijn volgen komen we op het scenario dat de Achterhoek Raad en Achterhoek Board bestuurscommissies of adviescommissies moeten worden. Bij dat eerste moeten mandaten worden overgedragen (wat in een eerder stadium vanuit verschillende gemeenten als onwenselijk is benoemd). Bij het instellen van de Board en Raad als adviescommissies ontstaat een onwenselijke verhouding tussen met name algemeen bestuur en Achterhoek Raad.

Dit brengt ons terug naar de oorsprong van het voorstel. Aan het begin van het traject lag de keus voor of de GR het gewenste vehikel was om de 3O samenwerking verder vorm te geven. Het AB heeft er in 2017 voor gekozen dit te handhaven, met name omdat de positie van de gemeenteraden hiermee formeel goed verankerd is.
Om niet in een onwenselijke verhouding tussen AB en Achterhoek Raad te komen, komt het DB tot de conclusie dat het oorspronkelijke voorstel: het 'oprekken' van de mogelijkheden die de WGR biedt, zonder daar overigens mee in strijd te zijn de beste optie is. We voegen een aantal gremia toe, naast de bestaande formele gremia in de GR. Deze 'informele' gremia zijn in de praktijk belangrijke dragers van het systeem (de praktische werking van deze werkafspraken wordt in de drie externe juridische adviezen onderschreven).

Dit betekent dat het informele systeem kan werken zoals is voorgesteld en bedacht, en dat daarnaast de noodrem uit het formele systeem voor gemeenten behouden blijven. De borging uit het formele systeem rondom publiekrechtelijke taken wordt immers op geen enkele manier aangetast. Onderstaande afbeelding komt uit de presentatie die Roeland Stolk in december jl in Ulft aan raadsleden heeft gegeven, hierin is het formele en informele deel van de invloed nog eens weergegeven.

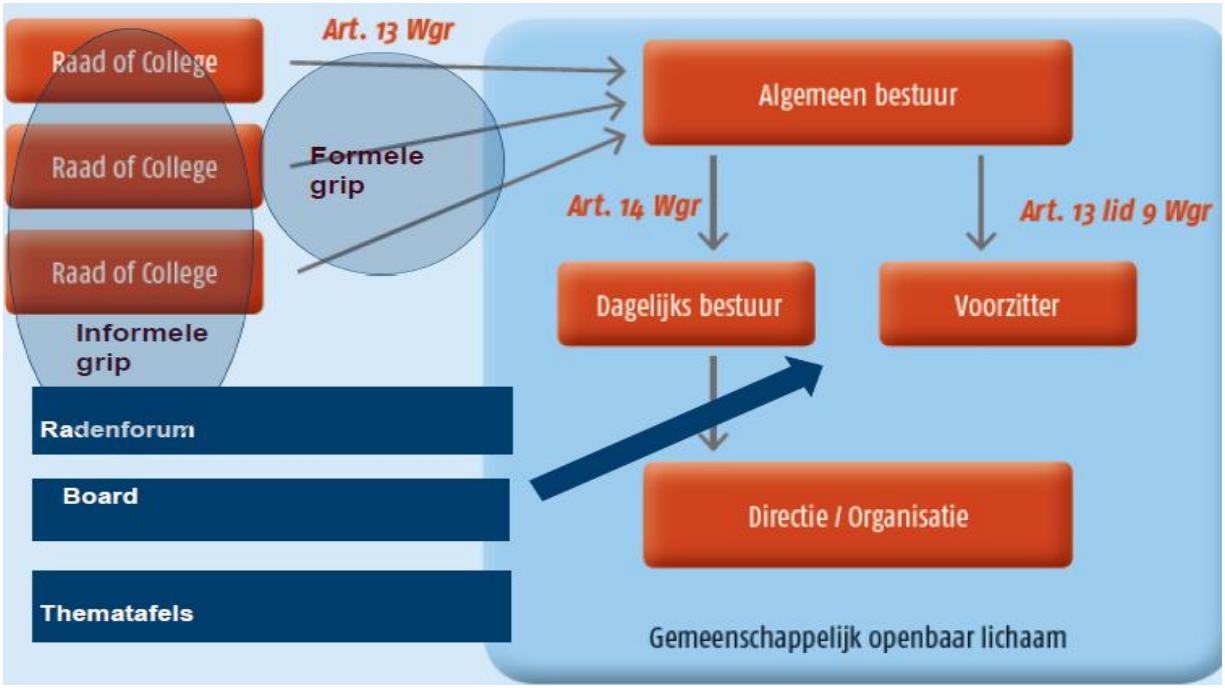

Dit betekent dat er op dit vlak geen fundamentele aanpassingen in de samenwerkingsregeling zijn aangebracht. Hiermee behouden we de echte vernieuwing, en kan de Achterhoek samen met BZK verkennen of deze samenwerkingsstructuur meerwaarde biedt voor het aanpassen van de WGR.

Verdere uitwerking
Op een aantal gebieden is de komende periode nog ruimte voor verdere uitwerking;

- De exacte invulling van de werkwijze van de Achterhoek Raad. Is het bijvoorbeeld wenselijk met aandachtsgebieden te gaan werken? En wat is een goede manier om (griffie) ondersteuning te organiseren voor de Achterhoek Raad?
- Met de gemeentesecretarissen is nog verdieping nodig op de manier waarop de ambtelijke inzet die geregeld wordt via het Jaarplan het best vormgegeven kan worden.
- Participatie vanuit bewoners. Een van de opties is inzet van de gemeentelijke Inwonerpanels. Op dit moment hebben 5 gemeenten al een dergelijk panel en zijn ruim 7.500 inwoners hierbij aangesloten. Deze panels zouden we straks kunnen gebruiken om regionale vraagstukken aan inwoners voor te leggen.

Financiële effecten en de organisatie Regio Achterhoek
Om de ambities van de Achterhoekse samenwerking in de komende periode waar te kunnen maken wordt een kwaliteitsslag gevraagd van Regio Achterhoek. Dit betekent een uitbreiding in formatie op het gebied van lobby en programmaregie. Gemeenten en de provincie, financieren de basisinfrastructuur, het procesgeld voor de Achterhoek Board en daarmee de organisatie Regio Achterhoek. De andere O's dragen in ieder geval bij binnen projecten en programma's en door de inzet van menskracht. Daarnaast zou een structurele bijdrage vanuit ondernemers en maatschappelijke organisaties een verrijking zijn van het systeem. Dit wordt in de komende periode verder verkend.
Het voorstel is bovendien tot een investeringsagenda te komen.

Van de gemeenten wordt een extra inwonerbijdrage gevraagd van € 2, van de Provincie wordt eveneens een bijdrage van € 2 per inwoner gevraagd. De berekeningen in het document *De Achterhoek werkt door 2.0* en het begrotingsonderdeel 'wat mag het kosten' betreffen structurele bedragen voor een heel boekjaar. Het voorstel gaat echter uit van een begrotingswijziging per 1 juli 2018, zodat verhoging van de inwonerbijdrage voor 2018 € 1 bedraagt.

Bijdrage vanuit de Provincie
De Provincie heeft aangegeven grote meerwaarde te zien in de versterking van de samenwerking in de Achterhoek en is voorstander van dit voorstel. Zij nemen dan ook graag deel aan de Achterhoek Board. Ook voor wat betreft de financiële bijdrage is de inzet van de provincie positief. Het voorstel aan GS zal een bijdrage voor de komende 4 jaar zijn.

Vervolgproces
Na akkoord van het AB zal het voorstel zo spoedig mogelijk aan de gemeenten worden toegezonden ter besluitvorming in de gemeenteraden. Zie hiervoor het concept raadsvoorstel (bijlage 7). Voor de samenwerkingsregeling geldt dat ook de colleges hierover een besluit moeten nemen. Dat komt omdat de regeling een gemengde regeling is. Ook zijn er door een aantal raadsleden nog aanvullende juridische vragen gesteld (nadat de adviezen binnen waren). De antwoorden op deze vragen verwachten we eind april en zullen ook worden meegezonden dan wel nagezonden worden.

Meenemen (nieuwe) raadsleden
Op 14 mei is er een regionale bijeenkomst voor de raadsleden. Met een groot deel van de griffiers is deze avond voorgesproken. Daaruit is de volgende programma opzet gekomen:

Deel I:
Informatief deel over de Samenwerkingsregeling (GR) Regio Achterhoek en het definitieve voorstel 'De Achterhoek Werkt door 2.0".
Dit deel is met name interessant voor de nieuwe raadsleden, maar iedereen is welkom. Naast toelichting op het voorstel, met name ook toelichting op het proces dat gelopen is. Dit ter voorbereiding op de besluitvorming in de raden en om de nieuwe raadsleden goed mee te nemen in het gelopen proces.

Deel II: Inhoudelijke samenwerkingsagenda.
Toelichting op en status van de ToekomstKrant (overdrachtsdocument van Stuurgroep A2020 aan Board).

- De thema's die benoemd zijn in De Achterhoek Werkt door 2.0 (deze komen overeen met de thema's in de ToekomstKrant);
- Vervolgproces richting Achterhoek Agenda, wanneer komt de Achterhoek Raad in beeld;
- Relatie met regionale omgevingsvisie.

Met de griffiers is ook het vervolgtraject besproken. Als mogelijk geschikte datum waarop alle raden tegelijk een besluit zouden kunnen nemen is ***dinsdag 12 juni*** naar voren gekomen. Deze mogelijkheid wordt door enkele griffies nog verder verkend gelet op andere afspraken.

Tot slot is met de griffiers verkend wanneer –bij positieve- besluitvorming- een eerste inhoudelijke bijeenkomst van de Achterhoek Raad zinvol en haalbaar zou zijn. Hiervoor is ***donderdag 20 september*** aangegeven. De installatie van de Boardleden zal eerder moeten plaatsvinden.

Algemeen Bestuur
Omdat de nieuwe samenwerkingsstructuur niet voor 1 juli 2018 van start zal gaan heeft ook het AB te maken met een tussenperiode na de verkiezingen. Op het moment dat wethouders die op dit moment nog zitting hebben in het AB niet doorgaan in de nieuwe coalitie zal vanuit het betreffende college een AB lid aangewezen worden voor de periode tot de nieuwe structuur van start gaat. Dit kan uiteraard ook direct een burgemeester zijn, daarmee wordt dan alvast voorgesorteerd op de nieuwe werkwijze waarbij alleen burgemeesters zitting hebben in het AB. Bij wisselingen in het AB zal vanuit het DB het nieuwe AB lid bilateraal worden bijgepraat.

Communicatie
In het AB zal de eerste communicatie richting pers (persbericht) worden besproken. Bijgevoegd (bijlage 8) is een 'populaire' verkorte conceptversie van *De Achterhoek Werkt 2.0*, deze is bedoeld om voor de professionele achterbannen te gebruiken. Deze versie wordt nog voorzien van afbeeldingen en zal voorafgaand aan de AB vergadering van 25 april klaar zijn.

Na positieve besluitvorming zal het communicatieplan verder worden uitgewerkt. Deze communicatie zal grotendeels na besluitvorming in de gemeenteraden zijn.

Planning

Wat	***Wie***	***Wanneer***
Toekomstagenda op hoofdlijnen door Stuurgroep aangeboden	Stuurgroep biedt Toekomstagenda aan, aan gedeputeerde Schouten en voorzitter Regio Achterhoek	19 maart
Besluitvorming rondom aanbieden voorstel aan colleges/gemeenteraden inclusief: 1. Het uitgewerkte voorstel 2. De gewijzigde Samenwerkingsregeling, waar een juridische en bestuurskundige toets is bijgevoegd inclusief reactie van het DB 3. De begrotingswijziging over tweede helft 2018 4. Procesverantwoording 5. Verkorte versie van het voorstel	AB	25 april

Aanbieden van het voorstel aan de raden ter besluitvorming (inclusief samenwerkingsregeling) De Begrotingswijziging toezenden aan gemeenteraden, met verzoek hun zienswijze vóór 27 juni kenbaar te maken.	Verzending vanuit AB	25 april 25 april
Informeren en meenemen nieuwe raden in gezamenlijke radenbijeenkomst	AB	14 mei
Besluit	Individuele gemeenteraden	12 juni 2018 o.v.b.
Vaststelling gewijzigde samenwerkingsregeling en begroting 2018	AB	11 juli 2018

Procedure:	**Vervolgactie:**	**Bijlagen:**	**Consequenties:**
DB d.d.: 4 april 2018 Poho d.d.:	communicatie:	Meegezonden: Bijlage 1: De Achterhoek werkt door 2.0 Bijlage 2 en 2a: De gewijzigde Samenwerkingsregeling (24ste wijziging) en Artikelsgewijze wijzigingen Bijlage 3 en 3a: De gewijzigde begroting 2018 en 1e begrotingswijziging Bijlage 4: Procesverantwoording Bijlage 5a, 5b en 5c: bestuurlijke en juridische adviezen Bijlage 6; Reactie DB op de adviezen Bijlage 7: concept raadsvoorstel Bijlage 8: verkorte versie DAWD2.0”	Financieel: ja Personeel: ja

Nadere informatie bij: S. Veneman **Tel.nr.:** 0614144440

terug naar agenda

Bijlage 1 bij het AB voorstel *"de Achterhoek werkt door 2.0"* van 25 april 2018

De Achterhoek werkt door 2.0

Voorstel aan het AB van Regio Achterhoek voor een nieuwe regionale samenwerkingsstructuur

April 2018

INHOUD

Inleiding **Leeswijzer**		4
Hoofdstuk 1	**Waar richt de regionale samenwerking zich op?**	5
Hoofdstuk 2	**De Achterhoek Raad**	7
Hoofdstuk 3	**De Achterhoek Board**	9
Hoofdstuk 4	**De Achterhoek Thematafels**	11
Hoofdstuk 5	**Algemeen bestuur en dagelijks bestuur Regio Achterhoek**	14
Hoofdstuk 6	**De organisatie**	16
Hoofdstuk 7	**Financiën**	19
Bijlage I	**Totaaloverzicht nieuwe regionale samenwerking**	22
Bijlage II	**Eerste uitwerking Achterhoek Thematafels**	23
Bijlage III	**Welke route volgen de stukken?**	26
Bijlage IV	**Wie krijgt welke stukken waarom en wanneer?**	30
Bijlage H6-1	**Formatieplan strategische agenda Regio Achterhoek**	31
Bijlage H7-1	**Verzamelstaat bijdragen gemeenten en provincie**	32
Bijlage H7-2	**Investeringsfonds**	33

Inleiding

Woon je in de Achterhoek, dan woon je in eerste instantie in je buurtschap, dorp of stad maar (direct daarna) geldt dat je óók in de Achterhoek woont. Dat is de beleving van onze inwoners. Dat is ook de beleving van onze bedrijven en maatschappelijke organisaties. Deze beleving sluit aan bij het niveau waarop maatschappelijke opgaven zich aandienen: op het niveau van onze dorpen en steden maar ook op het niveau van onze regio. Vanuit deze achtergrond zijn we in de Achterhoek op zoek gegaan naar een versterking van de samenwerking op regionaal niveau. Een samenwerking die we allen willen, zonder daarbij uit het oog te verliezen dat veel opgaven zich op het niveau van dorp en stad aandienen en dus ook op dat niveau om een antwoord vragen.

Opgaven voor de Achterhoek
Belangrijke opgaven die zich de komende jaren zullen aandienen voor de Achterhoek als geheel zijn de bevolkingsontwikkeling (minder inwoners, ontgroening, vergrijzing), de economische ontwikkeling, de ontwikkeling van de woningmarkt, de bereikbaarheid van de regio en de duurzaamheidsopgave. Deze opgaven vragen een gezamenlijke, regionale aanpak en dan niet van de overheid alleen, maar in gezamenlijkheid met het bedrijfsleven, de maatschappelijke organisaties en onze inwoners.

Nieuwe structuur voor samenwerking
Regionale samenwerking is gericht op het aanpakken van regionale opgaven. Daar hoort een structuur bij die de regionale samenwerking vormgeeft. Maar wat is de beste structuur daarvoor? De vele discussies van de afgelopen anderhalf jaar laten zien dat er (blijkbaar) geen ideale structuur is, dat elke structuur bediscussieerd kan worden. In dit voorstel schetsen wij de toekomstige structuur van de nieuwe Regio Achterhoek. De basis hiervoor ligt in de richtinggevende uitspraken die de betrokken gemeenteraden hierover gedaan hebben. We weten dat niet alle raadsleden het eens zijn met deze richtinggevende uitspraken. We menen echter wel dat hier een structuuruitwerking voorligt die én bijdraagt aan een goede gezamenlijke aanpak van maatschappelijke opgaven én gedragen wordt door een meerderheid van de raden en raadsleden. En we weten dat het voorstel op draagvlak kan rekenen van onze maatschappelijke partners en ondernemers. We denken dat door in de nieuwe structuur aan de slag te gaan, we onze focus kunnen richten op belangrijke maatschappelijke opgaven en tegelijk kunnen ervaren waar de nieuwe werkwijze goed loopt en waar deze 'knelt'. Zo kunnen we 'werkendeweg' tot een steeds betere, effectievere samenwerkingsvorm komen.

De samenwerkingsregeling Regio Achterhoek als 'gemeenschappelijke regeling plus'
De basis voor de nieuwe regionale samenwerkingsstructuur is Regio Achterhoek als openbaar lichaam conform de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Deze wet regelt een aantal zaken, zoals een bestuur en de samenstelling daarvan, de verhouding tussen bestuur en de gemeenteraden en de betrokkenheid van de gemeenteraden bij jaarstukken, kadernota en begroting. In de hier voorgestelde samenwerkingsregeling Regio Achterhoek zijn al deze elementen uit de Wgr overgenomen. Aanvullend daarop is een drietal gremia toegevoegd aan de samenwerkingsregeling: de Achterhoek Raad, de Achterhoek Board en de Achterhoek Thematafels. Hiermee formaliseren we de samenwerking tussen de drie O's (overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties) en versterken we de rol van de gemeenteraden in de samenwerking.
De Achterhoek Board en de Achterhoek Thematafels geven de samenwerking tussen de drie O's gestalte, de een op strategische beleidsniveau, de ander op operationeel beleidsniveau.
De Achterhoek Raad geeft de gemeenteraden op twee manieren een sterkere rol in de regionale samenwerking: ten eerste gaat de Achterhoek Raad over het Jaarplan, zonder de bevoegdheden van de individuele gemeenteraden over te nemen. Ten tweede brengt de Achterhoek Raad raadsleden van alle betrokken gemeenten bij elkaar rondom inhoudelijke thema's, waardoor de mogelijkheid ontstaat voor meer gezamenlijke sturing aan de voorkant van beleidsprocessen (richting Achterhoek Board en algemeen bestuur) en voor beter op elkaar afgestemde besluitvorming binnen de eigen gemeenteraden.
Het moge duidelijk zijn dat de samenwerkingsregeling Regio Achterhoek hiermee een 'gemeenschappelijke regeling met een plus' is. Want naast een openbare lichaam conform de Wgr (Regio Achterhoek) bevat de samenwerkingsregeling drie aanvullende gremia. Door deze aanvullende gremia op te nemen in de samenwerkingsregeling, zijn ze even ´echt´ als het openbaar lichaam.

Leeswijzer

Dit voorstel voor een nieuwe regionale samenwerkingsstructuur op basis van de Wgr, is geschreven met het oog op het gemeentelijk proces en het daarbij behorende detailniveau. Het voorstel gaat ervan uit dat de lezer bekend is met de opgaven voor de Achterhoek en de wens van ondernemers en maatschappelijke organisaties om samen met de overheid op te trekken en effectief samen te werken om deze opgaven aan te gaan. Het maken van afspraken over een nieuwe samenwerkingsstructuur die daarbij aansluit, is in dat licht een logische stap.

Het document behandelt de nieuwe samenwerkingsstructuur met de onderdelen Achterhoek Raad, Achterhoek Board, Achterhoek Thematafels en Regio Achterhoek. Het is opgebouwd aan de hand van de kleuren in onderstaande figuur (zie bijlage I voor een versie inclusief de stukkenstroom):

Oranje: Gemeenteraden en colleges van de zeven gemeenten;
Groen: De samenwerking tussen ondernemers, (maatschappelijke) organisaties en de overheid (3O-samenwerking) in de Achterhoek Board en de Achterhoek Thematafels;
Blauw: Algemeen en dagelijks bestuur, organisatie en financiering van Regio Achterhoek
Rood: Ondernemers en maatschappelijke Organisaties
Paars: Provincie Gelderland

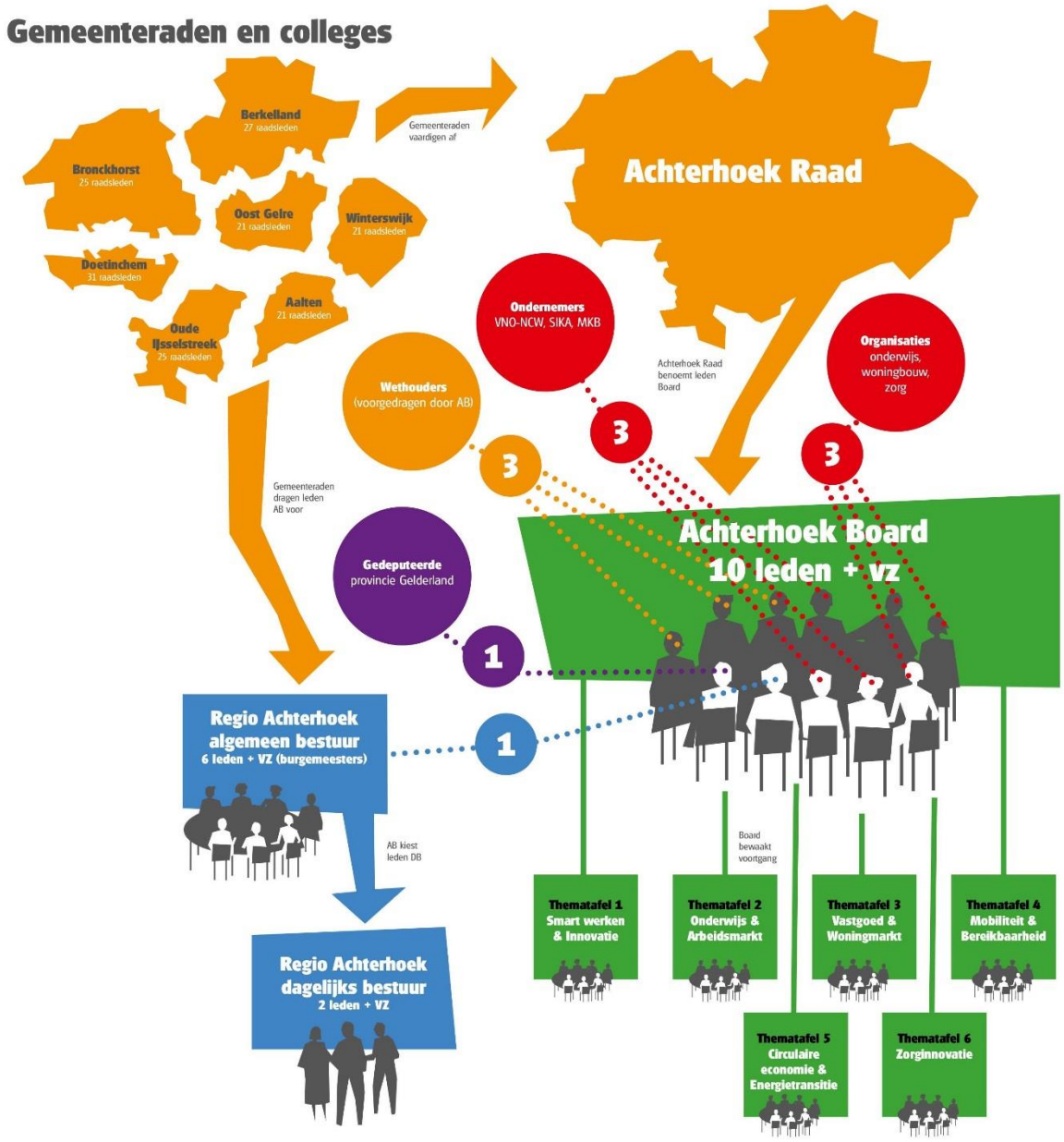

Hoofdstuk 1
Waar richt de regionale samenwerking zich op?

Achterhoekers werken van oudsher sterk samen, en zijn daar ook goed in. Ze doen dat niet omdat het in de mode is, maar omdat het in hun DNA zit. De samenwerking tussen overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties kent een lange geschiedenis. Achterhoekers denken vanuit hun dorp, maar zeker ook vanuit de Achterhoek als geheel. Sommige zaken kun je nu eenmaal niet alleen aanpakken. Uitgangspunt voor de regionale samenwerking is dat het gaat om gemeentegrensoverschrijdende vraagstukken, die je als overheid, ondernemer of maatschappelijke organisatie niet alleen, maar uitsluitend gezamenlijk kunt oplossen.

Achterhoek 2020
In 2014 is gekozen voor de thema´s Werken, Wonen en Bereikbaarheid. In 2016 is de focus gelegd op 'Smart" werken waarbij Wonen en Bereikbaarheid vooral als randvoorwaarden zijn opgevat. Om een bloeiende economie te kunnen behouden, is het essentieel om over een woningvoorraad te beschikken die aansluit bij de vraag. En zonder snelle verbindingen over weg, spoor en digitaal lukt het niet om (jong)talent, dat elders in Nederland woont, te binden.

De focus van de afgelopen jaren op de economie in de Achterhoek begint zijn vruchten af te werpen. Ongeveer 80 bedrijven hebben zich bij SmartHub Achterhoek aangesloten om de Achterhoek samen te profileren als Smart Industry Regio en dé stage en afstudeerregio van Nederland. Projecten als Innovatiehubs en de Talententuin binden jonge mensen aan Achterhoekse bedrijven. Met projecten als STERA worden middelbare scholieren geïnteresseerd voor techniek.

Bedrijven zoeken elkaar steeds meer op en doen aan Facility Sharing, met het Smart Business Centre als spil. We lopen voorop in de toepassing van het LoRa-netwerk (sensornetwerk) en zetten in op circulaire landbouw. De samenwerking met de Westfälische Hochschule in Bocholt heeft vorm gekregen en er is een grensoverschrijdend aanspreekpunt voor bedrijven gerealiseerd.

De Toekomstagenda en het vervolgproces
Intussen komt het jaar 2020 steeds dichterbij en is er veel nieuwe informatie beschikbaar over de staat van de Achterhoek[1]. Daarom is de Stuurgroep Achterhoek2020 gestart met een interactief proces om te bepalen hoe de agenda richting 2030 eruit moet zien. Bij dit proces zijn honderden mensen professioneel en als actieve en betrokken Achterhoeker aangesloten. Na een startbijeenkomst in oktober 2017 zijn acht 'toekomstreizen' georganiseerd rondom een aantal voor de Achterhoek belangrijke thema's.
In maart 2018 biedt de Stuurgroep de Toekomstagenda op hoofdlijnen aan (in de vorm van een Toekomst Krant) aan de gedeputeerde voor de gebiedsopgaven en de voorzitter van Regio Achterhoek.

Focus van de regionale agenda richting 2030
De samenwerking in de Achterhoek blijft zich richten op de ruimtelijk-economische agenda. Leidend is het draaiende houden en versterken van de economie. Hiervoor werken we aan een goed vestigingsklimaat voor bedrijven, aan goed en juist opgeleid personeel en een mooie en prettige woonomgeving. Een goede (digitale) bereikbaarheid is essentieel voor onze bedrijven en voor onze inwoners. Bovengenoemde opgaven kunnen we alleen realiseren door samen te werken en de

[1] Denk aan de Transitieatlas voortgezet onderwijs (november 2017) die verschillen laat zien tussen de vraag naar personeel en het aanbod, de negatieve pendel (de Achterhoek uit) en de afname van het aantal werknemers. Op het gebied van wonen is er het onderzoek naar de Achterhoekse Woonwensen en Leefbaarheid (AWLO 2017) en het onderzoek van Overmorgen die de mismatch tussen aanbod van en vraag naar woningen laat zien.

opgaven op het gebied van leefbaarheid, bereikbaarheid, vestigingsklimaat, infrastructuur en werk in samenhang te bekijken.

Bedrijven in de Achterhoek geven aan dat hun voortbestaan en groei staat of valt met de beschikbaarheid van goed opgeleid (technisch) personeel. Ook op het gebied van de zorg zien we deze ontwikkeling. Er is dus meer aandacht nodig voor de manier waarop we vraag en aanbod op de arbeidsmarkt op elkaar laten aansluiten.
Goede bereikbaarheid van (en binnen) de Achterhoek is hiervoor een randvoorwaarde.
De tevredenheid van Achterhoekers over hun woonomgeving is groot. Deze kwaliteiten willen we behouden c.q. versterken. Om dit duurzaam te kunnen doen, zetten we in op circulaire economie en de energietransitie. Dit resulteert in de volgende thema's voor de inrichting van de regionale samenwerking:

1. **Smart Werken en Innovatie**
2. **Onderwijs en Arbeidsmarkt**
3. **Vastgoed en Woningmarkt**
4. **Mobiliteit en Bereikbaarheid**
5. **Circulaire economie en Energietransitie**
6. **Zorginnovatie**

Voor deze thema's worden Thematafels ingericht (zie Hoofdstuk 4). Een eerste uitwerking van de onderwerpen die de Thematafels oppakken, is opgenomen in Bijlage II.

Samenwerking met Duitsland

Om onze ambities te kunnen waarmaken, heeft een goede samenwerking met Duitsland grote meerwaarde. Wanneer we in staat zijn de grensbarrière op te lossen, is het economisch potentieel van de Achterhoek veel groter dan nu het geval is. Vlak over de grens bevindt zich bovendien een uitstekende technische hogeschool. De samenwerking met Duitsland krijgt dan ook een duidelijke plek in de regionale samenwerking. Om deze samenwerking niet als doel op zich te benaderen, maar als logisch gegeven voor alle Thematafels, wordt geen aparte Thematafel gevormd voor grensoverschrijdende samenwerking.
Voor de Achterhoek zijn zowel de Euregio als de Euregio Rijn Waal van belang. De samenwerking met de Euregio's willen we in de komende periode intensiveren. Hierbij helpt het maken van massa, zoals nu wordt ingezet door samen met Twente op te trekken in de Euregio, onder meer in de commissie grens. Achterhoekse gemeenten investeren steeds meer in de samenwerking met gemeenten over de grens, onder ander via de Grenzhoppers.

Intergemeentelijke samenwerking

De Achterhoekse gemeenten werken naast deze ruimtelijk-economische agenda op tal van terreinen samen. Niet op alle onderwerpen gebeurt deze samenwerking onder de vlag van Regio Achterhoek. Zo valt het sociaal domein (uitgezonderd zorginnovatie) op dit moment buiten de samenwerking die gefaciliteerd wordt vanuit Regio Achterhoek. Ditzelfde geldt voor Vrijetijdseconomie, Sport en Cultuur.

Hoofdstuk 2
De Achterhoek Raad

Wat willen we bereiken?

Een van de belangrijkste aanleidingen voor het doorontwikkelingstraject is om de sturingsmogelijkheden te vergroten die raadsleden hebben voor de regionale ontwikkelingen/besluitvorming. Hiervoor is het belangrijk dat raadsleden vroeg in het proces van regionale visievorming of beleidsontwikkeling kaderstellend op inhoud betrokken worden. Hiertoe wordt een Achterhoek Raad geïnstalleerd; een democratisch gelegitimeerd orgaan van raadsleden dat instemt met de grote lijnen van de regionale samenwerking en functioneert als 'ambassadeur' naar de lokale raden. Raadsleden uit verschillende gemeenten treffen elkaar hier en bepalen samen de globale koers voor de Achterhoek.
Wij stellen voor de naam *Achterhoek Raad* te hanteren. Deze naam zegt niets over de formele status van het orgaan, maar doet wel recht aan het idee achter de versterkte samenwerking.
Deze Achterhoek Raad gaat over de inhoud van de samenwerking, en benoemt de kaders en thema's die, eerst in de visie en daarna jaarlijks, belangrijk gevonden worden, en waarmee de Achterhoek Board aan de slag moet. Voorwaarde is dat de Achterhoek Raad kan 'sturen aan de voorkant van het proces' en goed gefaciliteerd wordt.

Hoe organiseren we dit?

Bevoegdheden en taken van de Achterhoek Raad

De Achterhoek Raad krijgt geen formele, publiekrechtelijke bevoegdheden overgedragen.
Dat betekent dat bijvoorbeeld het geven van zienswijzen op de begroting van Regio Achterhoek een bevoegdheid van de individuele gemeenteraad blijft, evenals het benoemen van leden in het algemeen bestuur. In juridische zin verandert er weinig aan de huidige situatie, maar in de inhoudelijke aansturing wel:

- ✓ De Achterhoek Raad stemt (al dan niet) in met de Achterhoek Agenda, Jaarplannen en evaluaties zoals die voorbereid en voorgesteld worden door de Achterhoek Board en stuurt daarmee aan de voorkant op de Agenda;
- ✓ De Achterhoek Raad krijgt het recht te amenderen en/of moties in te dienen op voorstellen van de Achterhoek Board (bijvoorbeeld het Jaarplan);
- ✓ De Achterhoek Raad krijgt de taak om de leden van de Achterhoek Board te benoemen; voordracht geschiedt door het algemeen bestuur en de achterbannen van de andere O's;
- ✓ De Achterhoek Raad kan een Thematafel op ieder moment verzoeken om geïnformeerd te worden over de stand van zaken en kan de Achterhoek Board actuele onderwerpen meegeven;
- ✓ De leden van de Achterhoek Raad zijn 'ambassadeurs' van de regionale samenwerking in hun eigen gemeenteraad.

Individuele gemeenteraad	Achterhoek Raad
Zienswijzen geven op de begroting van Regio Achterhoek	Instemmen met de inhoud van de Achterhoek Agenda
Besluiten over grote, regionale projecten met 'nieuw' budget	Instemmen met de inhoud van de Jaarplannen
Voordragen en benoemen van leden *algemeen bestuur* van Regio Achterhoek	Benoemen van leden *Achterhoek Board*

Samenstelling van de Achterhoek Raad

Het voorstel is dat de Achterhoek Raad zal bestaan uit:

- Eén vertegenwoordiger per fractie van elke deelnemende gemeente. Zo is elk politiek geluid vertegenwoordigd, maar wordt wel recht gedaan aan de electorale verhoudingen binnen de gemeenten;
- Deze vertegenwoordiger krijgt zoveel 'stempunten' als zijn fractie raadsleden kent. Dat betekent bijvoorbeeld dat de stem van een vertegenwoordiger van een fractie van vijf raadsleden vijf keer meetelt tijdens de stemming;
- De Achterhoek Raad wordt voorgezeten door de voorzitter van Regio Achterhoek.

De vertegenwoordiger is in principe een raadslid, maar kan in bepaalde gevallen ook vervangen worden door een raadsopvolger (bijvoorbeeld bij ziekte van een éénmansfractie). Ook is het mogelijk dat een raadslid uit één gemeente meerdere fracties (uit dezelfde óf een andere gemeente) vertegenwoordigt. Coalitievorming is mogelijk, maar natuurlijk niet verplicht.
Raadsleden die niet als vertegenwoordiger benoemd zijn, zijn wel van harte welkom bij de bijeenkomsten van de Achterhoek Raad. De bijeenkomsten zijn openbaar.

Hoe wordt dit gefaciliteerd?

- ✓ De frequentie van vergaderen wordt vastgesteld op minimaal driemaal per jaar.
- ✓ Elke gemeenteraad kan vragen om extra beraadslaging wanneer hij dat nodig vindt.
- ✓ Het is de verantwoordelijkheid van de Achterhoek Board om een vergadering van de Achterhoek Raad inhoudelijk voor te bereiden.
- ✓ De cyclus van de Achterhoek Raad wordt zo goed mogelijk afgestemd op de cyclus van de gemeenteraden, zodat bijvoorbeeld het geven van zienswijzen op de begroting (door de gemeenteraad) en het stemmen over een Jaarplan (door de Achterhoek Raad) op passende momenten plaatsvinden.
- ✓ Vergaderingen van de Achterhoek Raad zijn openbaar, en (zo spoedig mogelijk) digitaal te volgen. Vergaderstukken worden ruimschoots op tijd toegezonden, zijn voor iedereen inzichtelijk en voor de leden van de Achterhoek Raad komt (griffie)ondersteuning vanuit Regio Achterhoek of vanuit de Achterhoekse gemeenten beschikbaar.

Hoofdstuk 3
De Achterhoek Board

Wat willen we bereiken?

De samenwerking in de Achterhoek tussen ondernemers, maatschappelijke organisaties en de overheid is van oudsher sterk. De noodzaak tot samenwerking in 3O-verband is bovendien steeds sterker geworden. De opgaven en uitdagingen waar de Achterhoek voor staat, kunnen alleen door een gezamenlijke inspanning van ondernemers, woningbouwcorporaties, zorginstellingen, het onderwijs en de overheid worden opgepakt. De Achterhoek Board is de motor die deze samenwerking initieert en kracht geeft.

Hoe organiseren we dit?

De bevoegdheden en taken van de Achterhoek Board

De Achterhoek Board gaat vooral over de inhoudelijke voorbereiding en uitvoering van de thema's waarop we als gemeenten met de andere twee O's samenwerken: het is de Achterhoek Raad die instemt met de grote lijnen en de thema's, het is de Board die voorbereidt, uitvoert (of hiervoor opdracht geeft), toeziet op de voortgang en terugkoppelt. De Board wordt ook verantwoordelijk voor de coördinatie van de lobby en de grensoverschrijdende samenwerking, met name gericht op Duitsland. Dit laatste gaat lopen via een bestuurlijk coördinatieteam, zoals de huidige D5-bestuurders.

De Achterhoek Board krijgt geen formele, publiekrechtelijke bevoegdheden overgedragen. Dat betekent bijvoorbeeld dat het vaststellen van de begroting de taak blijft van het algemeen bestuur. Dat is nu ook al zo. In juridische zin verandert er weinig aan de huidige situatie, maar wat betreft inhoudelijke aansturing wel. Derhalve heeft de Board ten minste als taken:

- ✓ Voorbereiden van de beleidsinhoudelijke Achterhoek Agenda, de Jaarplannen en evaluaties en deze voorleggen aan de Achterhoek Raad;
- ✓ Voortgang en resultaten van de beleidsinhoudelijke Achterhoek Agenda en Jaarplannen bewaken zoals de Thematafels deze uitvoeren;
- ✓ Voorbereiden van beraadslagingen en bijeenkomsten van de Achterhoek Raad;
- ✓ Aanvullende taken op het gebied van lobby. We kiezen daarvoor omdat de Board het gezicht wordt van de Achterhoekse samenwerking tussen overheid, maatschappelijke organisaties en ondernemers.

De samenstelling van de Achterhoek Board

Het voorstel is dat de Achterhoek Board zal bestaan uit vertegenwoordigers van wat in de volksmond de 'drie O's' zijn gaan heten: *Overheid*, *maatschappelijke Organisaties* en *Ondernemers*. Dat betekent dat de Board een mix zal worden van:

Aantal	Wie	Voorgedragen door
3 leden	Wethouders (uit de deelnemende gemeenten)	Het algemeen bestuur van Regio Achterhoek
3 leden	Afgevaardigden namens de maatschappelijke organisaties (onderwijs, zorg en de woningbouwcorporaties)	De maatschappelijke organisaties
3 leden	Afgevaardigden namens de ondernemers (VNO-NCW Achterhoek, MKB-Midden en SIKA)	De ondernemers
1 lid	Gedeputeerde (van de provincie Gelderland)	Het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland
1 voorzitter	De voorzitter van Regio Achterhoek	Het algemeen bestuur van Regio Achterhoek

De Board zal dus bestaan uit elf personen; de voorzitter van de Board heeft geen stemrecht. De Achterhoek Raad benoemt de leden voor vier jaar. De maatschappelijke organisaties en de ondernemers bepalen zelf op welke wijze zij tot een voordracht komen. De voorzitter van Regio Achterhoek is ook de voorzitter van de Achterhoek Board. Naast de voorzitter zullen twee vicevoorzitters worden aangewezen; een vanuit de maatschappelijke organisaties en een vanuit de ondernemers.

Checks & balances rondom de Achterhoek Board

Het systeem gaat uit van vertrouwen. Toch willen we een aantal checks en balances organiseren. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- ✓ Er gaan geen publiekrechtelijke bevoegdheden over naar de Board;
- ✓ De Achterhoek Raad benoemt de leden van de Board;
- ✓ Bij de benoeming van Boardleden door de Achterhoek Raad krijgen zij van hen het vertrouwen, dit vertrouwen kan worden opgezegd met een motie van wantrouwen. Het is vervolgens aan de Boardleden of aan degenen die hen hebben voorgedragen om daar eventuele consequenties aan te verbinden;
- ✓ De Achterhoek Board komt minimaal vier keer per jaar bijeen, maar zoveel vaker als nodig is;

Hoofdstuk 4
De Achterhoek Thematafels

Wat willen we bereiken?

De *Achterhoek Thematafels* zijn specifieke overlegtafels waarin leden van de 3 O's samenwerken aan het realiseren van concrete projecten en doelstellingen zoals de Achterhoek Board en Achterhoek Raad die vastgesteld hebben. Een Thematafel is altijd gekoppeld aan een specifiek onderwerp van de Achterhoekse samenwerking. Er wordt gestart met zes Thematafels:

- ✓ Smart werken & Innovatie
- ✓ Onderwijs & Arbeidsmarkt
- ✓ Vastgoed & Woningmarkt
- ✓ Mobiliteit & Bereikbaarheid
- ✓ Circulaire economie & energietransitie
- ✓ Zorginnovatie

Hoe organiseren we dit?

Bevoegdheden en taken van de Achterhoek Thematafels

Elke Achterhoek Thematafel werkt aan concrete opdrachten. Deze opdrachten staan beschreven in de Jaarplannen, die de Achterhoek Board voorbereidt en coördineert, en waarmee de Achterhoek Raad instemt.
Omdat een Thematafel over veel expertise beschikt, heeft deze een belangrijke taak bij het opstellen van de Jaarplannen en het informeren van de Achterhoek Raad. Zo kunnen ook initiatieven vanuit de maatschappelijke partners en ondernemers een plek krijgen in de samenwerking (maar wel altijd met instemming van de democratisch gelegitimeerde organen). De Thematafels hebben geen formele, publiekrechtelijke bevoegdheden.

De Achterhoek Thematafels krijgen ten minste als taken:

- ✓ De uitvoering van de Jaarplannen van de Achterhoek Board;
- ✓ Het ophalen van projecten;
- ✓ Een inhoudelijke bijdrage leveren aan de voorbereiding van de beleidsinhoudelijke Achterhoek Agenda en Jaarplannen van de Achterhoek Board;
- ✓ De inhoudelijke voorbereiding van bijeenkomsten van de Achterhoek Raad en het informeren van leden van de Raad over ontwikkelingen ter zake van de werkzaamheden van de Thematafel;

De *doelen en resultaten* die we nastreven met het samenwerken op deze onderdelen, worden bepaald door de *Achterhoek Raad*, op voordracht van de *Achterhoek Board*. Daarmee zitten *Raad* en *Board* 'aan het stuur' van de samenwerking en is het vaak de *Thematafel* die de 'stuurbewegingen' daadwerkelijk realiseert.

In principe vervangen de Thematafels de poho's voor de onderwerpen waarop 3O-samengewerkt gaat worden. Dit is in alle poho's besproken en akkoord bevonden, mits er ruimte blijft voor intergemeentelijke afstemming. Dit betekent dat het poho Sociaal blijft bestaan in zijn huidige vorm en met de huidige ondersteuning. Het poho Werk & Inkomen geeft aan hier op termijn in op te willen gaan. Het Werkbedrijf en het Platform Onderwijs en Arbeidsmarkt (POA) zijn zichzelf al gezamenlijk aan het organiseren. Zij vormen straks de Thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkt. Deze tafel zoekt nadrukkelijk afstemming met uitvoeringsorganisaties als Laborijn. Het poho Vrijetijdseconomie, de samenwerking binnen de Stichting Achterhoek Toerisme en het bestuurlijke overleg sport blijven ongewijzigd en worden (nog) niet meegenomen in de nieuwe werkwijze. Voor de organisatie hiervan blijven de gemeenten verantwoordelijk.

Zie bijlage II voor de eerste uitwerking van de Thematafels.

Samenstelling van de Achterhoek Thematafels

Anders dan bij de Achterhoek Raad en -Board willen we de samenstelling van Thematafels niet op voorhand exact vastleggen. Een goede samenstelling kan immers per Thematafel (per onderwerp) verschillen.

Het is om die reden erg belangrijk dat elke Thematafel een goede voorzitter krijgt: een kartrekker die goed weet hoe hij/zij de opdrachten van Raad en Board kan realiseren, en welke mensen hij/zij daarvoor nodig heeft. De Thematafel kiest een voorzitter uit haar midden, aan de hand van een functieprofiel. Hierbij wordt gestreefd naar een goede balans tussen voorzitters vanuit de overheid en vanuit maatschappelijke organisaties en ondernemers. Om de bezetting van de Thematafels de eerste keer te organiseren, vraagt de voorzitter van de Board relevante gremia om met kandidaten te komen.
De leden van de Thematafel kunnen zelf de verdere bezetting bepalen, die dus kan variëren per Thematafel en ook door de tijd heen flexibel kan worden ingevuld:

- ✓ Er wordt gewerkt met duo's, een voorzitter en een vicevoorzitter; één van beiden is een wethouder;
- ✓ De samenstelling is als volgt:
  - De thematafel kent ten minste één vertegenwoordiger vanuit de overheid, één vanuit de maatschappelijke organisaties en één vanuit de ondernemers;
  - Per gemeente wordt één wethouder uitgenodigd;
  - Alleen leden van het college van burgemeesters en wethouders, bestuurders of directeuren van bedrijven/instellingen kunnen aansluiten bij de Thematafel (het gaat immers om bestuurlijke tafels);
- ✓ Er liggen kansen om in de Thematafels ook actief te werken aan de vernieuwing van de samenwerkingsmethode; bijvoorbeeld volgens de Harvard-methode Open onderhandelen.

Checks & balances rondom de Achterhoek Thematafels

Het systeem gaat uit van vertrouwen. Toch willen we een aantal checks en balances organiseren. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- ✓ De (vice)voorzitter kan ontslagen worden door de Achterhoek Board;
- ✓ De Thematafels komen zo vaak bijeen als zij wenselijk achten, maar minimaal vier keer per jaar;

Het Jaarplan

De Achterhoek Board maakt op basis van de input van de Thematafels een Jaarplan. Hierin worden afspraken gemaakt over de doelen, resultaten en inzet. Dit plan wordt voorgelegd aan de Achterhoek Raad.
Wat staat er in het Jaarplan?

- ✓ Het WAAROM: de noodzaak en/of kans;
- ✓ Het WAARTOE: het (tussen)resultaat per jaar (wat willen we bereiken en wat moeten we daarvoor doen?)
- ✓ Het HOE: de projectdefinities; wat gaan we doen en met wie?
- ✓ De capaciteit en kwaliteit: welke capaciteit en kwaliteit levert elke partner?

Iedere voorzitter krijgt ondersteuning van een programmaregisseur van Regio Achterhoek. Daarnaast is ondersteuning van een projectmedewerker beschikbaar. Het Jaarplan wordt tijdig besproken met de gemeentesecretarissen om afspraken te maken over ambtelijke inzet voor het komende jaar.

Hoe wordt dit gefaciliteerd?

- ✓ Vanaf september 2018 is het op een vaste maand per dag Regiodag. Alle Thematafels kunnen op deze dag te overleggen. Er is op die dag ook ruimte voor intergemeentelijke afstemming tussen wethouders, bilateralen en ambtelijke afstemming;

- ✓ Optie is om op de Regiodag ook de Achterhoek Board en de Achterhoek Raad bijeen te laten komen;
- ✓ Inhoudelijk gedeputeerden sluiten naar behoefte een aantal maal per jaar aan bij de Thematafels;
- ✓ Iedere voorzitter wordt ondersteund door een programmaregisseur; daarnaast is ondersteuning van een projectmedewerker beschikbaar (beiden vanuit de Regio Achterhoek);
- ✓ Vergaderstukken van de Thematafels worden twee weken van tevoren door de programmaregisseur aan de gemeenten toegestuurd, zodat dit via de colleges kan lopen. Binnen een week na de vergadering volgt een afsprakenlijst;
- ✓ De huidige ambtelijke overleggen worden in de komende maanden opnieuw bekeken; zij blijven niet in dezelfde vorm bestaan. Onder de Thematafels wordt in programma's of projecten gewerkt. De bedoeling is de inzet daarop flexibel te organiseren. Een en ander verloopt via het Jaarplan. Deze stroomlijning betekent dat er minder ambtelijke inzet nodig is voor het proces, zodat meer capaciteit beschikbaar is voor de inhoud;
- ✓ Het zou goed zijn binnen gemeenten te werken met een aanspreekpunt op regisseurs/ managementniveau per Thematafel (en zo mogelijk een combinatie van Thematafels). Deze kan met de programmaregisseur bekijken welke gemeentelijke inzet wenselijk en noodzakelijk is, en binnen gemeenten het (bestuurlijke) proces integraler dan nu bewaken c.q. borgen. Eenzelfde werkwijze verkennen we met de provincie;
- ✓ Ook biedt bovenstaande de mogelijkheid voor de programmaregisseur om de agenda van de Thematafel op een eenduidige manier bij alle gemeenten onder de aandacht te brengen. Ook wanneer de betreffende gemeente niet deelneemt aan de Thematafel;
- ✓ Ondersteuning vanuit gemeenten in de vorm van poho-managers is niet meer nodig. Dit met uitzondering van zaken die intergemeentelijk worden georganiseerd, zoals het Sociaal domein en Vrijetijdseconomie.

Hoofdstuk 5
Algemeen en dagelijks bestuur Regio Achterhoek

Hoe organiseren we dit?

Bevoegdheden en taken van het algemeen bestuur
Het algemeen bestuur krijgt in vergelijking met de oude situatie een minder inhoudelijke rol. De Achterhoek Board bepaalt immers samen met de Achterhoek Raad de inhoudelijke koers van de samenwerking.
Het algemeen bestuur zal zich daarom meer gaan focussen op de formele, meer secundaire werkzaamheden van Regio Achterhoek. Deze werkzaamheden zijn zeker niet minder belangrijk, maar hebben wel een duidelijk ander karakter dan de taken van Achterhoek Raad en Achterhoek Board.
Het algemeen bestuur gaat in hoofdzaak de volgende taken uitvoeren:

- ✓ Besluiten over de begroting van Regio Achterhoek;
- ✓ PIOFACH-taken: bijvoorbeeld personele aangelegenheden, administratie- en archieftaken, financiën, automatisering en huisvesting;
- ✓ Communicatie;
- ✓ Subsidies en –werving.

Samenstelling van het algemeen bestuur
Er verdwijnen geen publiekrechtelijke taken bij het algemeen bestuur, juist om de democratisch legitimatie te waarborgen. De werkzaamheden van het algemeen bestuur worden echter wel wat meer secundair van aard en zijn wat minder richtingbepalend dan voorheen. Het is de bedoeling om van het algemeen bestuur een minder 'politiek' orgaan te maken, zodat de Achterhoek Raad en Achterhoek Board goed aan zet komen om de inhoudelijke koers te bepalen.
Het is daarom wenselijk om algemeen bestuursleden te benoemen die het gewend zijn om boven de partijen te staan. De keuze om enkel burgemeesters in het algemeen bestuur te benoemen ligt dan voor de hand. Elke gemeenteraad kan zijn eigen burgemeester voordragen als algemeen bestuurslid. Zo ontstaat een algemeen bestuur dat bestaat uit zeven burgemeesters, waarvan er een door de algemeen bestuursleden gekozen wordt als voorzitter.
Deze voorzitter is ook de voorzitter van het *dagelijks bestuur,* van de *Achterhoek Raad* en van de *Achterhoek Board*.

Bevoegdheden en taken van het dagelijks bestuur
Voor het dagelijks bestuur geldt eigenlijk hetzelfde als voor het algemeen bestuur: in vergelijking met de oude situatie krijgt het dagelijks bestuur een minder inhoudelijke, primaire rol, maar behoudt zijn publiekrechtelijke bevoegdheden. Daarmee blijft het dagelijks bestuur o.a. verantwoordelijk voor:

- ✓ Voorbereiden en toezenden van de begroting van Regio Achterhoek;
- ✓ Voorbereiden van vergaderingen van het algemeen bestuur;
- ✓ De dagelijkse gang van zaken.

Samenstelling van het dagelijks bestuur
Het dagelijks bestuur wordt gevormd uit het algemeen bestuur: dit zijn altijd de gekozen voorzitter, plus twee andere leden. In de praktijk zal dit betekenen dat drie burgemeesters het dagelijks bestuur gaan vormen. Het algemeen bestuur kiest dus welk lid de voorzitter is (en daarmee automatisch voorzitter van het dagelijks bestuur) en welke twee leden daarnaast dagelijks-bestuurslid worden.

Taken Algemeen bestuur, Achterhoek Board en Achterhoek Thematafels

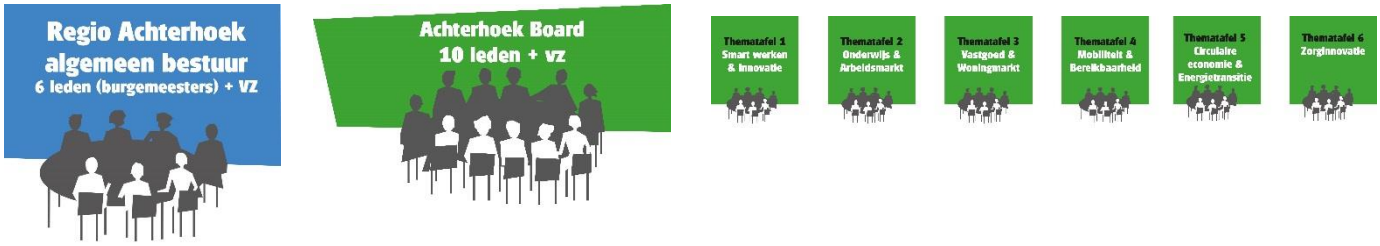

Algemeen bestuur	Achterhoek Board	Achterhoek Thematafels
Begroting Regio Achterhoek vaststellen na zienswijzen Raden (voorbereiding bij *dagelijks bestuur*)	Opstellen Achterhoek Agenda	Inhoudelijke voorbereiding Jaarplannen en bijbehorende financiële middelen
Kiezen van de voorzitter van Regio Achterhoek en leden van het *dagelijks bestuur*	Voorbereiden, (laten) uitvoeren en bewaken van de voortgang van Jaarplannen	Uitvoeren van Jaarplannen (onderwerp-specifiek)
Voordragen van de leden (wethouders) van de *Achterhoek Board*	Lobby	Informeren van *Achterhoek Raad* over voortgang projecten
Subsidies en verantwoording	Toetsen projecten en monitoring voortgang en integraliteit	Initiëren projecten
PIOFACH-taken	Coördinatie grensoverschrijdende samenwerking	

Hoofdstuk 6
De organisatie

Wat willen we bereiken?

Het proces van de doorontwikkeling is gestart vanuit een drietal aanleidingen:

1. Het beter betrekken van raadsleden bij de regionale samenwerking
2. Meer slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming
3. Meer uitvoeringskracht

Rondom de uitvoeringskracht worden twee problemen ervaren. Zo is de uitvoeringskracht op dit moment erg versnipperd, omdat regionale inzet zowel vanuit de Regio (GR) als vanuit de Stuurgroep 2020 én vanuit de portefeuillehoudersoverleggen wordt geïnitieerd en aangestuurd.
Ten tweede is bij Regio Achterhoek bezuinigd op kwantiteit en kwaliteit. In de afgelopen jaren is ervoor gekozen de menskracht ook voor het faciliteren van de samenwerking voornamelijk vanuit de gemeenten te laten komen. Dit betekent dat er weinig formatie ingezet kan worden op lobby en ook bijna geen menskracht beschikbaar is voor de ondersteuning van de portefeuillehoudersoverleggen. De doorontwikkeling geeft de mogelijkheid de organisatie Regio Achterhoek een kwaliteitsslag te geven.

Een nieuwe samenwerkingsagenda vraagt een andere organisatie. Versterking van de inzet op inhoud en lobby vraagt meer en andere capaciteit. Ook de in de nieuwe samenwerking te formuleren en uit te voeren ambitie Achterhoek 2030 vraagt om passende operationele capaciteit. Denk wat betreft deze uitvoeringskracht aan de juiste inzet van mensen, kennis en technologie met passende financiële middelen. Focus in de nieuwe regionale samenwerking ligt voor wat betreft de inzet van Regio Achterhoek op inhoudelijke thema's. De organisatie Regio Achterhoek gaat wat betreft deze benodigde operationele capaciteit een spilfunctie vervullen. De organisatie heeft daarin de rol om de verandering succesvol te (helpen) implementeren. Regio Achterhoek maakt zich daarom dit voorjaar op voor verdere invulling van de nieuwe werkwijze. Voorbereidingen voor doorontwikkeling naar de hierin besloten meer strategische kerntaken zijn gestart.

Hoe gaan we dat doen?

Organisatie en onderbouwing formatie uitbreiding

De kerntaken van Regio Achterhoek verschuiven richting ondersteuning op inhoud van de Thematafels. Veruit het grootste deel van de uitbreiding van de formatie gaat zitten in de programmaregisseursfunctie. Door hun inzet moet de sterkere samenwerking op inhoud vertaald worden naar voor de buitenwereld zichtbare acties. Daarnaast is er een uitbreiding op de capaciteit voor lobby, zowel voor Arnhem/ Den Haag als Duitsland/ Brussel. Onderstaand overzichtje laat de *uitbreiding en inkrimping* ten opzichte van de huidige situatie zien.

Totale uitbreiding	6,85
onderverdeeld in:	
kerntaken	*6,60*
overhead	*0,25*

<u>Toelichting op uitbreiding/vermindering in fte's per taak op hoofdlijnen</u>	
Ondersteuning Board en algemeen bestuur	0,5
Thematafels (proces en kennis), programmaregisseur en projectmedewerker	3,35
Lobby Arnhem en Den Haag, en Duitsland/ Brussel (inclusief communicatie/profilering)	2,0
Griffieondersteuning voor de Achterhoek Raad;	0,5
Subsidiespecialisme (incl. financiële ondersteuning)	1,5
Inzet op Duitsland (functie mdw grens vervalt, nieuwe functie adviseur bestuur Duitsland)	-0,5
Archiefmedewerker	-0,5
Totaal uitbreiding	**6,85**

Regio Achterhoek streeft naar een slagvaardige en flexibele inrichting van de eigen organisatie. Daarvoor is een aangepast formatieplan nodig. Met name de capaciteit voor programmaregie en lobby moet worden vergroot. Per saldo wordt voorzien in een stijging van de formatie van nu 12,90 fte naar straks 19,75 fte. Vergeleken met de Regio Twente waar we ons (o.a.) qua lobby graag mee willen vergelijken is dit nog een zeer bescheiden regionale organisatie.
Zie bijlage H6-1 voor gedetailleerd formatieplan.

Op andere plaatsen is minder inzet nodig.

De bundeling van inzet bij Regio Achterhoek betekent dat er minder tijd verloren gaat met afstemming en dat de samenwerking efficiënter en met minder overhead aangestuurd kan worden. Ook is minder inzet van relatief dure, ingehuurde capaciteit nodig. Voor de huidige inzet van de kennismakelaars en de ondersteuning van het POA kunnen we in de nieuwe organisatie ongeveer 2,5 fte aan programmaregisseurs inzetten. De financiering van deze huidige inzet komt voor een groot deel van de provincie. Zij zullen deze inzet financieel omzetten naar de nieuwe structuur. Zie hiervoor Hoofdstuk 7.

Voor gemeenten betekent het dat zij veel beter worden gefaciliteerd dan in de huidige situatie. Zo is geen inzet van poho-managers meer nodig, behalve voor de bestaande structuren op het gebied van Vrijetijdseconomie en het sociaal domein. De programmaregisseurs hebben de capaciteiten en de tijd voor een goede programma- en procesregie. Zij zullen bestuurlijke stukken voorbereiden en hebben ook mogelijkheden om vanuit de Thematafels te zorgen voor een goede en tijdige voorbereiding en terugmelding van alle overleggen.

Duitsland

Op het gebied van de samenwerking met Duitsland zal de personele inzet van de Regio kleiner worden. Op dit moment wordt er nog veel ingezet op het draaien van projecten zoals de Dag van de Buurtaal. Taken van de Regio blijven:

- Coördinatie en besluitvorming gemeentelijke afvaardiging naar Euregioraad;
- Coördinatie gemeentelijke bestuurlijke afvaardiging naar de Arbeitsgruppen Euregio;
- Voorbespreken en regionaal afstemmen Achterhoekse inbreng in de Arbeitsgruppen en Euregioraad via gezamenlijk commissie grens met Twente;
- Governance Grensoverschrijdende Economie en Arbeidsmarkt (GEA) samen met Twente;
- Voorbereiding Landräterkonferenz;
- Coördineren gemeentelijke cofinanciering Interregprojecten;
- Volgen ontwikkelingen in Euregio Rhein-Waal;
- Aanjagen van grensoverschrijdende samenwerking bij Thematafels.

Voornaamste veranderingen Regio Achterhoek ten opzichte van de huidige situatie

	Huidige samenwerking	**Nieuwe samenwerking**
Ten dienste van	- DB - AB - Stuurgroep Achterhoek 2020 - Drie portefeuillehouders overleggen - Regiegroep SI	- Achterhoek Raad - DB - AB - Achterhoek Board - Thematafel Smart Werken en Innovatie - Thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkt - Thematafel Vastgoed en Woningmarkt - Thematafel Mobiliteit en Bereikbaarheid - Thematafel Circulaire economie en Energietransitie - Thematafel Zorginnovatie
Rol Taken	- Lobby voor de Achterhoek - Subsidies voor de Achterhoek - Grensoverschrijdende samenwerking - Economische profilering Achterhoek - Procesmanagement Achterhoek 2020 - Communciatie Regio Achterhoek en Achterhoek 2020 - Verbindingen tussen Achterhoek 2020 en poho's	Achterhoek Raad - Griffieondersteuning Achterhoek Board - Procesmanagement - Ondersteuning (o.a. voorbereiden vergadering Achterhoek Board en Achterhoek Raad) - Vorming en uitvoering Achterhoek Agenda (uitwerken Toekomst Krant, overdrachtsdocument stuurgroep A2020) en Jaarplannen Thematafels - Ondersteuning Thematafels (proces en kennis) - Adviseren en ondersteunen voorzitters Thematafel - Programmaregie: regie voeren, bestuurlijke aansluiting, sturen, organiseren, uitvoeren - Procesbegeleiding - Ondersteunen Thematafel op inhoud - Toekomst Krant (overdrachtsdocument vanuit Stuurgroep 2020) vertalen naar Thematafels en per tafel nader uitwerken in Achterhoek Agenda en Jaarplan - Hoofdredactie (eenmalig) format projectdefinities - Hoofdredactie projectdefinities Lobby - Zelfstandig als Regio Achterhoek, en massa makend met anderen waar nuttig - Lobbyist Arnhem / Den Haag - Lobbyist Duitsland / Brussel Overig - Communicatie - Subsidiespecialisme, advisering, aanvraag en verantwoording voor Gebiedsopgave, Interreg etc. - Verbinding thematafels - Faciliteren jaarlijkse Regiodag / 'Dag van de Achterhoek'

Hoofdstuk 7
Financiën

Bij een nieuw samenwerkingsmodel met een andere inzet van de organisatie Regio Achterhoek, hoort ook een ander kostenplaatje. In dit hoofdstuk vindt u een financiële vertaling van de uitgangspunten en werkafspraken zoals hierboven uitgewerkt.

Bijdragen gemeenten en provincie

Van de gemeenten wordt een extra bijdrage gevraagd van € 2 per inwoner. De totale bijdrage van de gemeenten bijdraagt dan € 6,47 per inwoner. Van de provincie wordt eveneens een bijdrage van € 2 per inwoner gevraagd.

Inwonerbijdrage na doorontwikkeling		
	Totaal	
Huidig vastgestelde inwonerbijdrage 2018	1.334.094	
Taakstelling uit 2017 structureel op te lossen	31.000	
Uitbreiding formatie/kosten ivm doorontwikkeling	731.820	
Totaal inwonerbijdrage na doorontwikkeling	2.096.914	
Dekking inwonerbijdrage na doorontwikkeling	*Totaal*	*pi*
Gemeenten (€ 4,47 + € 2)	1.702.471	6,47
Provincie (€ 1,50 in begroting + € 0,50 in investeringsfonds)	394.443	1,50
Totaal dekking inwonerbijdrage na doorontwikkeling	2.096.914	7,97

De bijdragen worden grotendeels gebruikt voor de operationele kosten in de programmabegroting en voor een klein deel als voeding van het investeringsfonds. De bijdrage van de gemeenten zit in eerste instantie in de operationele kosten van de begroting. Uitgangspunt is een eventueel overschot in het jaarresultaat toe te voegen aan het investeringsfonds met een beperking tot maximaal € 0,50 per inwoner. Vooral in het eerste jaar wordt een dergelijk overschot verwacht, aangezien de daadwerkelijke invulling van de vacatures niet direct per 1 juli geëffectueerd zal zijn en omdat de loonkosten op de maximale anciënniteit zijn begroot. Met dit laatste uitgangspunt verwachten we ook

de komende jaren het tekort te kunnen opvangen dat ontstaat door de gekozen indexeringssystematiek voor gemeenschappelijke regelingen (de werkelijke loonindex ligt immers vaak boven de maximaal toegestane prijsindex).
Zie bijlage H7-1 voor de gespecificeerde bijdrage per gemeente. De onderbouwing hiervan wordt gegeven in de (gewijzigde) programmabegroting en 1ste begrotingswijziging 2018, die separaat aan de gemeenten wordt voorgelegd.

Investeringsfonds
Voorgesteld wordt een investeringsfonds in te stellen. Hierin worden huidige beschikbare incidentele middelen samengebracht (*bijlage H7-2*). Dit investeringsfonds wordt voor een groot deel gevuld door de zogenoemde krimpgelden die vanuit het Rijk beschikbaar zijn gesteld voor de jaren 2016 t/m 2020. Dit betekent een overgang van deze middelen naar het investeringsfonds en heroverwegen van de uitgangspunten die eerder aan deze middelen zijn gekoppeld. Het is de bedoeling jaarlijks een klein deel van het investeringsfonds in te zetten als werkbudget voor de Board en de Thematafels. Voor de Thematafels is nu uitgegaan van €25.000 per jaar per Thematafel. Hiermee kan een onderzoek worden uitgezet of projectinitiatieven worden ondersteund. Daarnaast is € 100.000 gedacht als jaarlijks budget voor initiatieven vanuit de maatschappij en bijeenkomsten; hierover kan de Board besluiten. De werkbudgetten voor de Board en de Thematafels worden jaarlijks vastgesteld.

Inzet van het investeringsfonds loopt via de begroting van Regio Achterhoek. Om de inzet vanuit dit fonds optimaal te kunnen laten renderen, worden de volgende criteria voorgesteld. Deze kunnen in een later stadium worden aangescherpt:

- Het project draagt bij aan een sterke economie en/ of de doelstellingen van de Achterhoek Agenda;
- Het project levert een gemeentegrens-overstijgende bijdrage;
- Het project realiseert een multipliereffect: de investering moet renderen in een meervoudig en duurzaam effect op het regionaal product, op het regionaal inkomen, de regionale werkgelegenheid of draagt bij aan de leefbaarheid in de Achterhoek;
- Het project heeft een regionale impact;
- Er is draagvlak bij meerdere O's (ondernemers, organisaties, overheid, ondernemende inwoner). Voor het project is een *coalition of the willing* die naar verhouding bijdraagt in het project (cofinanciering) en een uitgewerkt projectplan.

Financiële inbreng vanuit de andere O's
Uitgangspunt in dit voorstel is dat de personele inzet binnen de GR gefinancierd wordt vanuit de overheid; gemeenten en provincie. De andere O's dragen bij via bestuurlijke inzet in de Board, aan de Thematafels en door personele inzet in de voorbereiding en uitwerking van de projecten. Aan de Thematafel Smart Werken en Innovatie wordt de financiële inzet voor SmartHub vanuit ondernemers en maatschappelijke organisaties gekoppeld. Dit bedraagt (samen met de bijdrage van de provincie) € 300.000 per jaar.
In de afgelopen jaren is bovendien gebleken dat de inbreng vanuit de Achterhoek in de cofinanciering voor de gebiedsopgave nu op ongeveer € 10 miljoen staat. Een groot deel van deze cofinanciering wordt opgebracht vanuit de ondernemers en maatschappelijke organisaties.
In de aanloop naar de Board zullen toekomstige extra investeringen van de O-partners in de Achterhoek zichtbaar worden gemaakt, zoals bijvoorbeeld de extra inzet die het Graafschap College vanuit het Regeerakkoord beschikbaar heeft gekregen rondom het Bestuursakkoord MBO.

Daarnaast zou een structurele bijdrage vanuit ondernemers en maatschappelijke organisaties een verrijking zijn van het systeem. Dit wordt in de komende periode verder verkend.

Wat levert het op?
De bundeling van inzet bij Regio Achterhoek betekent dat er minder tijd verloren gaat met afstemming en dat de samenwerking efficiënter en met minder overhead aangestuurd kan worden. Ook is minder inzet van relatief dure, ingehuurde capaciteit nodig. Voor de huidige inzet van de kennismakelaars en de ondersteuning van het POA kunnen we in de nieuwe organisatie ongeveer 2,5 fte aan programmaregisseurs inzetten.

Voor gemeenten betekent het dat zij veel beter worden gefaciliteerd dan in de huidige situatie. Zo is geen inzet van poho-managers meer nodig, behalve voor de bestaande structuren op het gebied van Vrijetijdseconomie en het sociaal domein. De programmaregisseurs hebben de capaciteiten en de tijd voor een goede programma- en procesregie. Zij zullen bestuurlijke stukken voorbereiden en hebben ook mogelijkheden om vanuit de Thematafels te zorgen voor een goede en tijdige voorbereiding en terugmelding van alle overleggen.

Uitgangspunt Montferland

Wanneer Montferland wil aansluiten bij een van de Thematafels, wordt een afspraak gemaakt over een financiële bijdrage van Montferland aan Regio Achterhoek. Deze gemeente draagt nu immers niet bij aan de infrastructuur die de zeven Achterhoekse gemeenten met elkaar van de grond tillen. Bij de Thematafels zoals nu voorgesteld, zou het gaan om de Thematafel Circulaire economie en Energietransitie.

Bijlage I Totaaloverzicht nieuwe regionale samenwerking

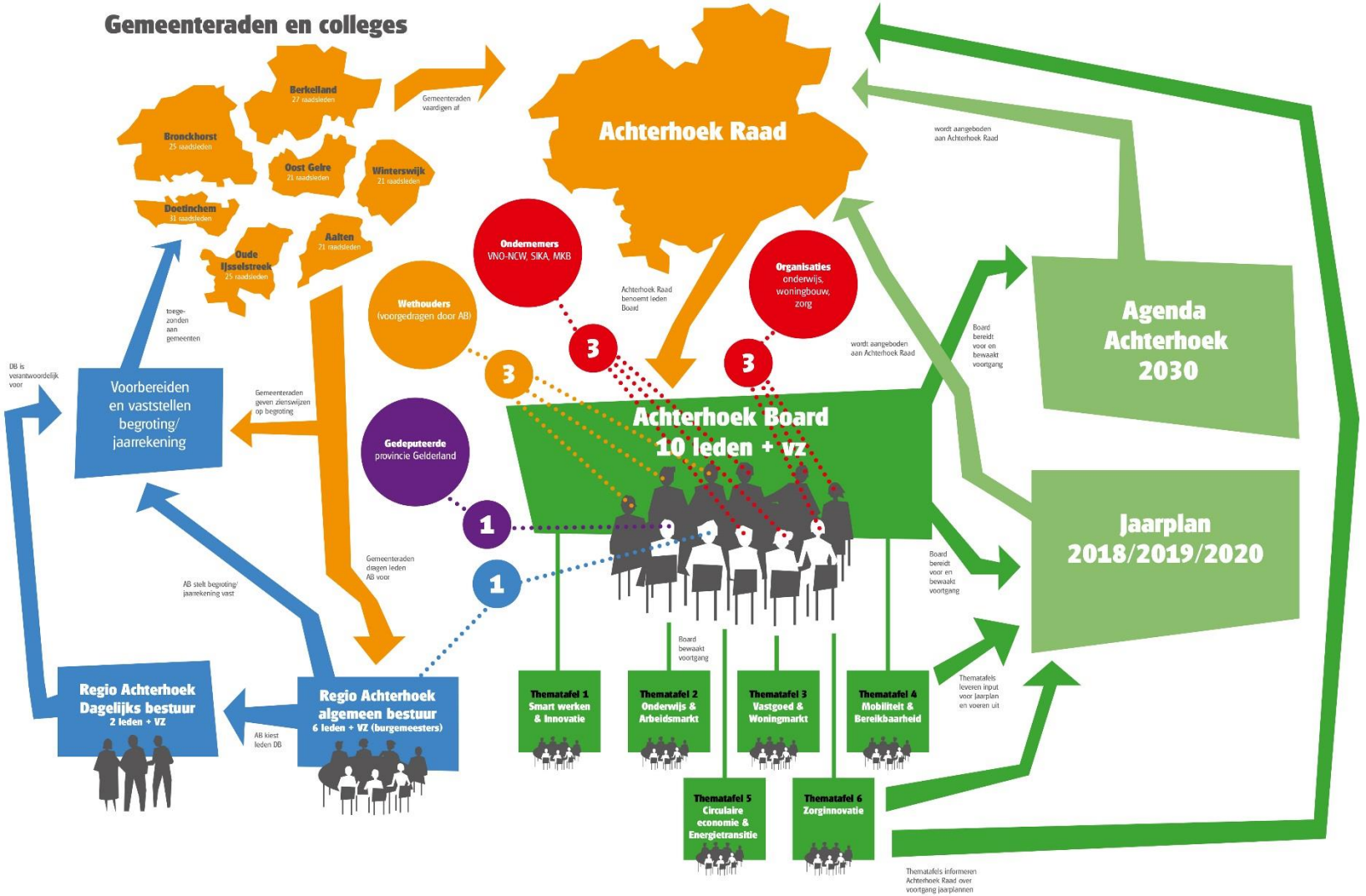

Bijlage II Eerste uitwerking Achterhoek Thematafels

1. **Smart Werken en Innovatie** (basis hiervoor is het Masterplan Smart Industry)

Opdracht/doel:
- 'Profileren van de Achterhoek als dé Stage en afstudeerregio van Nederland
- Implementatie principes Smart Industries in de Achterhoek

Programma's
- Uitvoeren Masterplan SmartHub (maakindustrie), stimuleren innovaties, inclusief economische profilering stage- en afstudeerregio
  Ten aanzien van de profilering bestaan twee hoofddoelstellingen:
  - Economische profilering van de Achterhoek als dé Smart Industry regio van Nederland die uitblinkt in veelzijdigheid, verbondenheid en vindingrijkheid.
  - Profilering van de Achterhoek als dé stage-, trainee- en afstudeerregio van Nederland (voor hbo- en wo-studenten met een Smart Industry gerelateerde studierichting).
- Stimuleren en initiëren Smart werken naar andere sectoren (crossovers)
- Eventueel: Regionaal programma bedrijventerreinen

2. **Onderwijs en Arbeidsmarkt** (basis hiervoor zijn POA en het werkbedrijf)

Opdracht/doel:
- Een goede match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt;
- Een hoge arbeidsparticipatie;
- Beschikbaarheid van de juiste opleidingen.

Twee inhoudelijke programma's (uit notitie POA en Werkbedrijf over eigen nieuwe structuur)
Programma Human Capital Agenda
- Het realiseren van crossovers tussen sectoren en opleidingen. Bevorderen van intersectorale mobiliteit;
- Versterken vraaggericht onderwijs; het binden van talent aan de Achterhoek;
- Investeren in de vitaliteit en inzetbaarheid van zittend personeel, omscholing en leer-werktrajecten;
- Het stimuleren/aanjagen van grensoverschrijdende samenwerking (GEA).

Programma Inclusieve arbeidsmarkt
- Arbeidsbevorderende maatregelen; hoge arbeidsparticipatie;
- Wettelijke taken Werkbedrijf uit Wet SUWI en participatiewet;
- Adviesrol in besluitvorming inclusieve arbeidsmarkt (werkgeversdienstverlening, werkzoekendendienstverlening en banenafspraken).

3. **Vastgoed en Woningmarkt**

Opdracht/Doel:
- Duurzame transitie van de woningvoorraad (kwantitatief en kwalitatief);
- Werken aan aantrekkelijke en compacte kernen;
- Integrale aanpak van leegstaand en leegkomend agrarisch, zakelijk en maatschappelijk vastgoed.

Drie inhoudelijke programma's:

Programma Vitale Kernen:

- Regionaal programma met lokaal maatwerk voor het werken aan aantrekkelijke en compacte kernen. Specifieke thema's die hierbij aan bod komen:
    - Aanpak leegstaand maatschappelijk en zakelijk vastgoed (herverkaveling, herbestemming, sloop, RO-aspecten);
    - Centrumontwikkeling/ omvormen aanloopstraten.

Programma Vitaal buitengebied:

- Regionaal programma met lokaal maatwerk voor het versterken van de kwaliteit van het buitengebied. Specifieke thema's die hierbij aan bod komen:
    - Aanpak leegstaande en leegkomende agrarische bebouwing (sloop, asbestsanering, functieverandering, RO-aspecten, energietransitie, erfdelen etc.).

Programma Woningmarkt:

- Regionale woonagenda 2015-2025, met als doel de juiste woning op de juiste plek. Specifieke thema's die hierbij aan bod komen:
    - Aanpak mismatch vraag en aanbod (kwaliteitsverbetering bestaande woningen, sloop, nieuwbouw, incl. ontwikkelen van nieuwe woonconcepten en toevoegen van woningen die in de bestaande voorraad niet voorhanden zijn;
    - Voorsorteren op lange termijn aanpak woningmarkt.
    - Verduurzaming woningen

Het ontwikkelen van (financieel) instrumentarium, een uitvoeringsorganisatie en de uitvoering van de Regiodeal worden onderdeel van deze thematafel.

4. Mobiliteit en Bereikbaarheid

Doel van de thematafel is snelle en betrouwbare bereikbaarheid van, naar en in de Achterhoek door:

- Goede regionale ontsluiting via weg, spoor en water;
- Goede bereikbaarheid van voorzieningen;
- Goede digitale bereikbaarheid (breedband internet);
- Implementatie van slimme mobiliteit.

<u>Twee inhoudelijke programma's</u>

Programma weg, spoor en water

- N18, A12/E3, A1 en hoofdwegen
- Spoorlijnen Arnhem-Doetinchem-Winterswijk en Winterswijk-Zutphen-Apeldoorn
- Ontsluiting regionale bedrijventerreinen
- Grensoverschrijdend OV
- OV-concessies
- Havens Emmerich, Doesburg, Lochem
- Functioneel kader wegennet Gelderland
- Functioneel kader fietsnetwerk
- Verkeersveiligheid en -educatie

Programma fijnmazige bereikbaarheid

- Basismobiliteit / ZOOV (doelgroepenvervoer)
- OV-Visie voor het implementeren van een samenhangend kernnet/flexnet
- Lokale 'smart' initiatieven van vervoer die (vraaggestuurd) worden aangejaagd door ondernemers & organisaties. Zoals project Smart Mobility as a Service (SMAAS).

5. **Circulaire economie en Energietransitie** (basis hiervoor zijn de Tafel van Groenlo, Regiegroep kunstmestvrije Achterhoek en werkgroep circulair)

Opdracht/Doel:

- Stimuleren en initiëren van de circulaire economie, door duurzame verwerving en het voorkomen van verspilling van grondstoffen
- Achterhoek energieneutraal in 2030
- Achterhoek kunstmestvrij in 2030

Drie inhoudelijke programma's:

Programma stimuleren van de circulaire economie

- Circulair aanbesteden en inkopen
- DOE-scans bij het MKB
- Grond- en afvalstoffenbeurs (ketenbenadering)

Programma kunstmestvrije Achterhoek

- Pilots en aanpassen regelgeving

Programma energietransitie

- (Verduurzaming woningen, in samenspraak met Thematafel Vastgoed & woningmarkt)
- Energiebesparing bedrijven
- Stimuleringsprojecten als Zon op Erf, MKB-aanpak, Energieloket
- Stimulering energieopwekking

6. **Zorginnovatie** (basis hiervoor is de transitietafel Zorg)

Opdracht/Doel:

- Innovatie in de zorg
- Toepassen van Smart technieken in de zorg

Programma zorginnovatie

- Initiëren, ontwikkelen en toepassen van Smart technieken en andere innovaties (e-health, smart medicine, communicatie/zorg op afstand) in de zorg(keten) met als doel om mensen zo lang mogelijk zelfstandig thuis te laten wonen (vanuit positieve gezondheid werken aan een afname van cure en care).
- Aanpakken arbeidsmarktproblematiek Zorg: de aanpak van tekorten aan personeel in de zorg.

Samenhang tussen de Thematafels

Voor welke indeling we ook kiezen, er zijn altijd enkele onderwerpen die raakvlakken hebben met meerdere Thematafels. Belangrijk is dan om het primaat bij één Thematafel neer te leggen. Deze Thematafel zorgt voor afstemming met de andere Thematafels. Voorbeeld hiervan is de verduurzaming van de woningen. Dit zelfde geldt als een onderwerp meerdere portefeuillehouders raakt. Ook dan is het zaak het primaat neer te leggen bij één portefeuillehouder en de andere hierin mee te nemen.

Poho Sociaal blijft bestaan

Het Poho Sociaal (en de samenwerkings- en uitvoeringsstructuur eronder, inclusief MOSD e.d.) is verantwoordelijk voor het gehele gemeentelijk regionale Sociaal Domein en de ontwikkeling daarvan (op regionaal niveau). Dat geldt voor alle functies/ taken: inkoop, transformatie, uitvoering, inrichten

infrastructuur, beleid, onderzoek, relaties met aanbieders, etc.
Afhankelijk van de beleidsdoelstellingen zijn er ook verbindingen met onderwijs, participatie, sport en met externe stakeholders.

Tot slot
De regionale aansturing van de vrijetijdseconomie blijft voorlopig belegd bij het Poho VE (met tien gemeenten) in samenwerking met Stichting Achterhoek Toerisme. Ook de regionale aansturing van sport (wethouders sport) wordt niet binnen de nieuwe 3O-structuur gebracht.
Een van de belangrijkste redenen hiervoor is dat we de focus willen houden op smart werken/innovatie en duurzame transitie (energie en circulariteit). Waarbij een goed woonklimaat en uitstekende bereikbaarheid rand voorwaardelijk zijn.

Bijlage III Welke route volgen de stukken?

Kadernota Regio Achterhoek (voor organisatiekosten)
Beschrijving De Kadernota Regio Achterhoek is het inhoudelijke en financiële (meerjarig) kader voor de Begroting Regio Achterhoek. De Kadernota bestaat uit een schets van ontwikkelingen die betrekking hebben op de Achterhoek en van de betekenis daarvan voor de activiteiten van de Regio Achterhoek en voor de daarmee samenhangende financiën. De ontwikkelingen voor het investeringsfonds volgen later in het jaar n.a.v. het Jaarplan.
Route - Het dagelijks bestuur stelt de Kadernota op en biedt deze aan het algemeen bestuur aan ter vaststelling. - Het algemeen bestuur stelt de Kadernota vast en biedt deze ter kennisname (conform de Wgr) vóór 15 april aan de gemeenteraden aan. Dit loopt via de colleges. De gemeenteraden gebruiken de Kadernota bij het beoordelen van de (ontwerp)Begroting Regio Achterhoek en het eventueel formuleren van een zienswijze op de (ontwerp)Begroting.
Gerelateerde producten De Kadernota vormt de basis voor de Begroting Regio Achterhoek.

Begroting Regio Achterhoek
Beschrijving De Begroting Regio Achterhoek geeft het inhoudelijke en financiële (meerjarig) kader voor de activiteiten die vanuit en door de Regio Achterhoek uitgevoerd gaan worden. Als zodanig is de Begroting het kader voor de Achterhoek Board en de Thematafels.
Route - Het dagelijks bestuur stelt de ontwerpbegroting op en levert die acht weken voordat die behandeld wordt in het algemeen bestuur aan bij de gemeenteraden. Dit loopt via de colleges. - De gemeenteraden hebben de mogelijkheid om een zienswijze op de ontwerpbegroting aan te geven en in te dienen bij het dagelijks bestuur. - Het dagelijks bestuur biedt de ontwerpbegroting aan ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan, inclusief een overzicht van de zienswijzen van de gemeenteraden en de wijze waarop het dagelijks bestuur de zienswijzen (wel of niet) verwerkt hebben in de ontwerpbegroting. - Het algemeen bestuur stelt de Begroting Regio Achterhoek uiterlijk 1 augustus vast.
Gerelateerde producten Het Jaarplan zal over het algemeen later worden vastgesteld dan de Begroting omdat deze bij een GR al vroeg in procedure wordt gebracht. Het Jaarplan zal kunnen leiden tot een Begrotingswijziging.

Jaarstukken Regio Achterhoek
Beschrijving De jaarstukken bestaan uit een Jaarverslag met verantwoording en de (financiële) Jaarrekening.
Route - Het dagelijks bestuur stelt het Jaarverslag en de Jaarrekening (tezamen vormend de Jaarstukken) Regio Achterhoek op en biedt de Jaarstukken ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan. - Het dagelijks bestuur biedt de (ontwerp)Jaarstukken vóór 15 april ter kennisname aan de gemeenteraden aan. Dit loopt via de colleges. De gemeenteraden gebruiken de Jaarstukken bij het beoordelen van de (ontwerp)Begroting Regio Achterhoek en het eventueel formuleren van een zienswijze op de (ontwerp)Begroting. - Het algemeen bestuur stelt de Jaarstukken Regio Achterhoek uiterlijk 15 juli vast.

Gerelateerde producten Zie Begroting en Jaarplan.

Jaarplan Regio Achterhoek (voor het investeringsfonds)
Beschrijving Het Jaarplan Regio Achterhoek is het document waar alle activiteiten die vanuit de samenwerkingsregeling ondernomen worden in het betreffende jaar opgenomen zijn, inclusief de bijbehorende middelen uit het investeringsfonds (budgetten en personele ondersteuning).
Route - De Achterhoek Board stelt het Jaarplan op en biedt het aan de Achterhoek Raad aan. - De Achterhoek Raad stemt in met het Jaarplan. - Het Jaarplan wordt door de Achterhoek Board samengesteld uit de Jaarplannen van alle Thematafels. - Thematafels koppelen op gezette momenten de resultaten terug aan de Board en Achterhoek Raad.
Gerelateerde producten Het Jaarplan vormt de input voor een 1e wijziging van de begroting van het betreffende jaar waarvoor de gemeenteraden (via de colleges) ook 8 weken de tijd krijgen om te reageren middels zienswijzen en die het algemeen bestuur vervolgens vaststelt.

Beleidsvoorstel Thematafel (binnen het Jaarplan vallend)
Beschrijving Als een bepaald project binnen het Jaarplan valt (er zijn middelen voor én de Achterhoek Raad en Board hebben al ingestemd het project/de doelen/resultaten) gaat de Thematafel in principe zelfstandig aan de slag met de uitvoering daarvan.
Route - Achterhoek Board bereidt Jaarplan voor, en haalt input voor concrete activiteiten op bij Thematafels. - Achterhoek Raad spreekt zich uit over Jaarplan. - Thematafels gaan aan de slag met uitvoering. - Thematafels koppelen op gezette momenten de resultaten terug aan de Board en Achterhoek Raad.
Gerelateerde producten In het Jaarplan worden zo veel mogelijke concrete opdrachten beschreven. Indien daar (additionele) middelen voor nodig blijken, loopt dit langs het begrotingstraject, en via het algemeen bestuur naar de gemeenteraden.

Beleidsvoorstel Thematafel (buiten het Jaarplan vallend)
Beschrijving We proberen in de Jaarplannen natuurlijk zo volledig mogelijk te zijn, en al zo veel mogelijk van tevoren ingevuld te hebben welke projecten gaan draaien en wat die projecten kosten. Het is echter mogelijk dat gedurende een lopend jaar blijkt dat er een behoefte of noodzaak is om met een bepaalde activiteit of project aan de slag te gaan, en dat dit nog niet voorzien was in het voorgaande Jaarplan. Als zo'n concreet project niet kan wachten tot een volgend Jaarplan, valt het dus buiten het vastgestelde Jaarplan.

Route

- Als over een concrete activiteit grote consensus bestaat, en er geen additionele middelen voor nodig zijn, kan de Thematafel (onder toezicht van de Board) aan de slag met de realisatie daarvan. De Thematafel koppelt dit terug aan de leden van de Board en de Achterhoek Raad.
- Als over een activiteit minder consensus bestaat, of de kans hierop aanwezig is, is het de taak van de Thematafel dit te melden bij de Board. Die inschatting kan bijvoorbeeld gemaakt worden na een consultatie van de Achterhoek Raad.
- De Board zal dan een voorstel voorbereiden dat vervolgens door het algemeen bestuur aan de individuele gemeenten (colleges en raden) voorgelegd wordt.
- In alle gevallen geldt: als dit nieuwe beleidsvoorstel valt buiten de reeds vastgestelde budgetten, zal het algemeen bestuur dit voorleggen aan de gemeenteraden.

Gerelateerde producten

"Losse" voorstellen die niet in het Jaarplan staan en relevant zijn voor het gevoerde beleid in de individuele gemeenten, gaan separaat naar die gemeenten toe. Daarnaast kan er eventueel een begrotingswijziging aan de orde zijn, wat alleen mogelijk is na het geven van zienswijzen van de gemeenten.

Controle op uitvoering activiteiten

Beschrijving

De vernieuwde samenwerking kent een inhoudelijke en een financiële kant. De inhoudelijke kant vindt hoofdzakelijk plaats via de Achterhoek Raad, Board en Thematafels. De financiële (en formele) kant loopt via het dagelijks en algemeen bestuur en de individuele gemeenten.

Route

- De Thematafels zijn verantwoordelijk voor de goede uitvoering van de projecten zoals Raad en Board die met elkaar afspreken.
- De Board bewaakt de voortgang, en stuurt bij waar dat nodig is.
- De Thematafels en de Board informeren samen de Achterhoek Raad over de behaalde resultaten en stand van zaken van de projecten (die in het Jaarplan staan).
- De financiële lijn (en controle) blijft liggen bij het dagelijks en algemeen bestuur. Zij houden toezicht op de dagelijkse gang van zaken (PIOFACH-taken) en de begroting. Stukken voor het algemeen bestuur lopen via de colleges.

Gerelateerde producten

- Begroting (het dagelijks bestuur stelt op, raden geven zienswijzen, algemeen bestuur stelt vast).
- Jaarrekening (dagelijks bestuur stelt Jaarrekening op, verstuurt naar de gemeenten, algemeen bestuur stelt vast)
- Vergaderagenda + stukken tijdens bijeenkomsten Achterhoek Raad

Casus ter illustratie van werking van de nieuwe regionale samenwerking

Casus 1
Vanuit de samenwerking/samenleving komen sterke geluiden dat er behoefte is aan regionale afstemming en aanpak op het gebied van het bereikbaar houden van zorgvoorzieningen. Inwoners ervaren verschillen in aanpak tussen de gemeenten.

(Zorg) instellingen, scholen en bedrijven etc. organiseren vanuit hun eigen verantwoordelijkheid wat zij nodig hebben. Het gevoel is dat dit efficiënter, maar vooral ook eenduidiger moet kunnen.

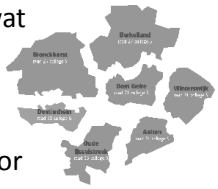

Huidige situatie:
Bij het poho mobiliteit komen deze geluiden door. Het poho besluit om hier een regionale visie voor op te stellen. Er wordt een startnotitie met plan van aanpak opgesteld dat voor wordt gelegd aan alle gemeenteraden. De raden geven groen licht. Het poho gaat aan de slag en komt met een uitgewerkt plan dat zij voorlegt aan de individuele raden.

Aandachtspunten:
- Agendasetting door poho
- Het kost veel doorlooptijd om alle raden de startnotitie te laten behandelen/vaststellen (bijv. omdat niet iedere gemeente hier prioriteit aan geeft). Iedere raad kan (tegenstrijdige) moties en/of amendementen aannemen.
- Iedere gemeente maakt zelf het raadsvoorstel.
- De maatschappelijke partijen worden beperkt aan de voorkant betrokken.

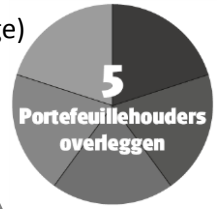

Nieuwe situatie:
Het onderwerp wordt door de Board geagendeerd in het Jaarplan waarmee de Achterhoek Raad instemt. De Achterhoek Raad geeft de kaders mee waar binnen gewerkt moet worden. De Thematafel komt met een uitgewerkt plan, en gaat daar onder toezicht van de Board mee aan de slag. De Thematafel informeert de Achterhoek Raad over de voortgang.

Eventuele financiële consequenties worden (door het algemeen bestuur) voorgelegd aan de individuele raden voor besluitvorming.

Aandachtspunten:
- Agendasetting door Thematafel (dus 3O-breed gedragen).
- Achterhoek Raad geeft fiat aan en kaders mee om te werken aan het regionale voorstel.
- Regionale moties en/of amendementen.
- Het uitgewerkte voorstel wordt via de Achterhoek Raad voor definitieve besluitvorming geagendeerd voor de individuele raden.

Bijlage IV Wie krijgt welke stukken waarom en wanneer?

De gemeenteraden krijgen…		
welke stukken?	wanneer?	ter…?
Stukken van algemeen bestuur	voorafgaand aan vergadering van het algemeen bestuur	informatie
Conceptbegroting en/of wijzigingen	voor vaststelling door het algemeen bestuur	geven van zienswijzen
Conceptstukken van de Achterhoek Raad (incl. concept-Jaarplan, Achterhoek Agenda e.d.)	voorafgaand aan bijeenkomst Achterhoek Raad	informatie en eventueel meegeven input aan leden Achterhoek Raad
Definitieve jaarplan en Achterhoek Agenda (meerjarenvisie)	na instemming door Achterhoek Raad	informatie
Benoeming van leden algemeen bestuur	voorafgaand, via de colleges	besluitvorming over de voordracht van leden

De colleges krijgen…		
welke stukken?	wanneer?	ter…?
Stukken van algemeen bestuur	voorafgaand aan vergadering van het algemeen bestuur	bespreking en eventueel meegeven input aan lid algemeen bestuur
Conceptbegroting en/of wijzigingen	voor vaststelling door het algemeen bestuur	bespreking en vragen van zienswijzen aan de raad
Conceptstukken van de Achterhoek Raad (incl. concept-Jaarplan, Achterhoek Agenda e.d.)	voorafgaand aan bijeenkomst Achterhoek Raad	informatie
Definitieve jaarplan en Achterhoek Agenda (meerjarenvisie)	na instemming door Achterhoek Raad	informatie
Benoeming van leden algemeen bestuur	voorafgaand aan besluitvorming/voordracht door raad	bespreking en voorbereiding van een raadsvoorstel voor de voordracht van leden
Concept-stukken van de Thematafels	voorafgaand aan vergaderingen van de Thematafels	bespreking en evt. voorbereiding/meegeven input aan lid/leden van de Thematafel(s)
Verslagen van de vergaderingen van de Achterhoek Board	na vergadering van de Achterhoek Board	informatie

Bijlage H6-1 Formatieplan strategische agenda Regio Achterhoek

Regio Achterhoek Formatieplan 2018

Onderdeel strategische agenda:

Onderdeel	Functienaam	fte formatie
Kerntaken	secretaris/directeur	1,00
	programmaregisseur I	2,50
	programmaregisseur II	2,50
	programmamedewerker	1,50
	lobbyist I (Europa en Brussel)	0,75
	lobbyist II (Den Haag en Gelderland)	0,75
	adviseur bestuur/Achterhoek Board	1,00
	adviseur bestuur/Griffie	0,50
	adviseur bestuur/Duitsland	0,50
	subsidiespecialist	1,00
	medewerker communicatie/profilering I	1,00
	medewerker communicatie/profilering II	1,00
	medewerker projectondersteuning	2,00
Totaal kerntaken		**16,00**
Ondersteuning	adviseur financiën	0,75
	junior adviseur financiën	0,69
	medewerker financiën	0,78
	medewerker financiële administratie	0,53
	secretaresse	1,00
Totaal ondersteuning		**3,75**
Totaal Strategische agenda		**19,75**

bijlage H7-1 verzamelstaat bijdragen gemeenten en provincie

Naam gemeente	Aantal inwoners	Strategische kerntaken		Totalen			
				2018		2018	
		Strategische kerntaak	Onvoorzien	Totaal 2018 gewijzigd	Totaal per inwoner 2018	Totaal 2018 primair (**)	Totaal 2018 per inwoner
	per 1/1/17	90	10				
Aalten	27.041	174.246	823	175.069	6,47	120.987	4,47
Berkelland	44.230	285.009	1.346	286.354	6,47	197.894	4,47
Bronckhorst	36.409	234.612	1.108	235.719	6,47	162.902	4,47
Doetinchem	57.085	367.844	1.737	369.580	6,47	255.410	4,47
Oost Gelre	29.631	190.936	901	191.837	6,47	132.575	4,47
Oude IJsselstreek	39.656	255.535	1.206	256.741	6,47	177.429	4,47
Winterswijk	28.910	186.290	880	187.169	6,47	129.349	4,47
Provincie Gelderland in organisatiekosten (*)		394.443		394.443	1,50 (*)		
Totaal	**262.962**	**2.088.914**	**8.000**	**2.096.914**	**7,97**	**1.334.094**	**4,47**

** De totale bijdrage per inwoner van de Provincie bedraagt € 2, waarvan € 1,50 voor organisatiekosten en € 0,50 voor het investeringsfonds*

*** De totale bijdrage in de primaire begroting ad € 1.334.094 is inclusief uittredingsbijdrage Montferland ad € 157.547*

bijlage H7-2 investeringsfonds

per 1 januari 2018

Investeringsfonds					
<u>specificatie startbedrag:</u>					
reserve regionale projecten:					
surplus algemene reserve 2016	123.000	*AB besluit 3 juni 2016*			
transitiefonds vastgoed (RCA middelen)	745.000	*AB besluit 25 januari 2017*			
Krimpgelden 2016	1.012.000				
Krimpgelden 2017	1.012.000				
uitgaven 2017	-165.000				
stand 1 januari 2018 verwachte reserve regionale projecten	2.727.000				
stand 1 januari 2018 verwachte reserve eigen projecten Regio	267.000				
stand 1 juli 2018 verwacht positief saldo stuurgroep	280.000				
stand 1 januari 2018 verwacht overschot investeringsgeld ambu	51.000				
Startbedrag investeringsfonds	3.325.000				
verwachte ontwikkeling investeringsfonds 2018-2021:	*2018*		*2019*	*2020*	*2021*
Stand 1 januari	3.325.000		4.250.000	5.175.000	6.100.000
bij: krimpgelden (2016-2020)	1.012.000		1.012.000	1.012.000	pm
bij: toevoeging € 1 p.i. (€ 0,50 provincie en € 0,50 uit overschot Regio)	263.000		263.000	263.000	263.000
af: kosten Board (jaarlijks vast te stellen werkbudgetten)	-100.000		-100.000	-100.000	-100.000
af: kosten Thematafels (jaarlijks vast te stellen werkbudgetten en initiatieven)	-250.000		-250.000	-250.000	-250.000
Stand 31 december	4.250.000		5.175.000	6.100.000	6.013.000

Het investeringsfonds is een bestemmingsreserve die gevuld wordt met incidentele middelen. Onttrekkingen lopen via de begroting en/of jaarplannen.
<u>Jaarlijkse toevoeging ad € 1 per inwoner:</u>
Provinciale bijdrage € 2,00 : € 1,50 nodig voor dekking organisatiekosten en € 0,50 tbv investeringsagenda
Gemeentelijke bijdrage : jaarlijks overschot uit organisatiekosten tot een maximum van € 0,50 per inwoner per jaar *(mogelijk door uitgangspunt inschaling)*

terug naar agenda

Memo selectiecommissie Achterhoek Board

Aan : AB-leden
Van : S. Veneman
Datum : 11 april 2018
Onderwerp : Selectiecommissie Achterhoek Board

De instelling van de Achterhoek Board en Thematafels
De besluitvorming over *de Achterhoek werkt door 2.0* is in volle gang. Na een besluit van het AB in april wordt besluitvorming verwacht in de individuele gemeenteraden in juni. De startdatum van de nieuwe samenwerkingsvorm staat op 1 juli van dit jaar gepland. Vanaf 1 juli houdt de Stuurgroep Achterhoek 2020 op te bestaan. Dit vraagt een vliegende start zodra de definitieve besluiten genomen zijn.

Partijen als VNO/ NCW, SIKA, de woningbouwcorporaties, onderwijsinstellingen en zorgpartijen anticiperen al op de nieuwe samenwerkingsvorm. Dit doen zij door hun achterbannen te organiseren en alvast na te denken over hun vertegenwoordiging.

Selectiecommissie
De Achterhoek Board zal een goed team moeten worden, met een mix van leeftijden en een goede verhouding tussen mannen en vrouwen en gebieden binnen de Achterhoek. Hierop is enige regie gewenst. Om voorbereidende gesprekken te houden is het voorstel voor de komende periode te werken met een verkennende selectiecommissie. Deze bestaat logischerwijs uit de voorzitter van de Regio (en beoogd voorzitter van de Board en Achterhoek Raad) samen met de voorzitter van de Stuurgroep Achterhoek 2020. Mark Boumans en Foppe Atema worden ambtelijk ondersteund door de secretaris van de Regio en de secretaris van de Stuurgroep.

Tijdpad: de achterbannen zijn op dit moment al bezig met het zoeken en aandragen van kandidaten. De verkennende gesprekken zullen in de komende maanden gehouden worden, zodat een en ander na besluitvorming in juni geëffectueerd kan worden.

---

terug naar agenda

ALGEMEEN BESTUUR

Agendapunt 6 Lobby

Vergadering d.d.	: 25 april 2018
Agendapunt	: 6
Onderwerp	: Lobby
Portefeuillehouder	: De heer M. Boumans

Voorstel:

1. Kennis nemen van onderstaande lobby gerelateerde zaken en activiteiten.

Toelichting:

Werkbezoek ABF commissie (PS)

Op 4 april jl. brachten Statenleden een bezoek aan de Achterhoek. Centraal stonden twee projecten uit de gebiedsopgave: Smart Business Centre, Smart Techical Education Ook zijn de Statenleden geïnformeerd over het voorstel voor de nieuwe samenwerking in de Achterhoek.

Werkbezoek DG Bestuur & Wonen

Op 9 maart jl. vond het werkbezoek van de Directeur-Generaal Bestuur & Wonen (dhr. Kuijpers) van het ministerie van Binnenlandse Zaken plaats. Er zijn diverse onderwerpen aan bod gekomen, zoals de nieuwe governance-structuur, de inhoudelijke opgaven op het gebied van de arbeidsmarkt en wonen/ leegstand en het proces om te komen tot de Regiodeal. Er is afgesproken dat Karen van Dantzig (afdelingshoofd Bestuur & Organisatie bij BZK) voortaan aansluit bij overleggen van de bestuurlijke kopgroep Regiodeal. Daarnaast vindt op 18 april a.s. een vervolgoverleg plaats tussen de DG en enkele corporatiebestuurders (uit de Achterhoek en een andere regio) om door te praten over knelpunten op de woningmarkt en specifiek waar de corporaties tegenaan lopen als het gaat om landelijk beleid en wet- en regelgeving. Ook enkele bestuurders van de gemeenten sluiten aan.

Regiodeal 'Achterhoek in Transitie'

Zie bijlage 1.

Werkbezoeken

Ministers Schouten (LNV) en Ollongren (BZK) hebben een uitnodiging ontvangen om samen op werkbezoek te komen in de Achterhoek, vanwege de verbinding tussen de regiodeal en regio-envelop. Daarnaast heeft ook staatssecretaris Keijzer (EZK) een uitnodiging ontvangen voor een werkbezoek in het kader van de landelijke Smart Industry Implementatieagenda 2018-2021. Het is nog niet bekend of de bewindspersonen op de uitnodiging zullen ingaan.

Achterhoeks Lentediner

Op woensdag 16 mei a.s. vindt het Achterhoeks Lentediner in Den Haag plaats. Dit jaar krijgt het thema Grensoverschrijdende samenwerking een prominente plek in het plenaire deel, vanwege de aanwezigheid van staatssecretaris Knops (Min. BZK) die sterk inzet op dit dossier. Daarnaast zal tijdens het plenaire deel de brede Toekomstagenda van de Achterhoek, economische profilering (SmartHub) en mogelijk de Regiodeal aan bod komen.
Gastheer en moderator is Aize Bouma (oud NOS-verslaggever), in combinatie met een jonge Achterhoekse sidekick (Joost Jonker van Regio8).

Vervolgens wordt aan decentrale gesprekstafels verder gesproken over de volgende thema's:

1. Economie / Smart Industry

2. Onderwijs en Arbeidsmarkt
3. Zorginnovatie
4. Grensoverschrijdende samenwerking
5. Fysieke opgaven (gerelateerd aan de Regiodeal)

Opening nieuwe N18/A18
Op 1 en 2 mei a.s. wordt de nieuwe N18/A18 feestelijk geopend. Directeur-Generaal van Rijkswaterstaat (Michèle Blom) is hierbij aanwezig. Op 2 mei is er een speciaal programma met bestuurders, waarbij zij (in aanwezigheid van media) per bus de eerste rit over de nieuwe N18 maken. Voor dit programma zijn de wethouders en burgemeesters van de 3 gemeenten (Oude IJsselstreek, Oost Gelre en Berkelland) uitgenodigd. Eventueel kan deze opening worden benut als lobbymoment.

Lobbymomenten
- 1 en 2 mei: Opening nieuwe N18/A18
- 16 mei: Achterhoeks Lentediner
- 4 september: Werkbezoek GS
- 23 november: Talententuin (dit jaar gekozen als relatie-event)

Bijlagen
Bijlage 1: Memo Herijking Regiodeal
Bijlage 2: Genodigdenlijst Lentediner en aanmeldingen Kamerleden

	Vervolgactie: communicatie: Mededeling beslissing aan:	**Bijlagen:** Meegezonden: Ter inzage: Plaats van inzage:	**Consequenties:** Financieel: Personeel:

Nadere informatie bij: Dhr. J. Lavalaye of mevr. J. Geerse **Tel.nr.:** (0314) 32 12 00

terug naar agenda

Memo herijking Regiodeal

Aan: AB Regio Achterhoek/ colleges
Van: S. Veneman
Datum: 9 april 2018
Onderwerp: Regiodeal

Waar staan we nu
In de afgelopen periode is hard gewerkt aan een Regiodeal met het Rijk. Insteek hierbij was als een van de eerste regio's tot een goede deal te komen, met commitment van het Rijk op de opgave (voor de lange termijn) en voor de korte termijn duidelijkheid over concrete inzet en investeringen. Mede op advies van het ministerie van BZK was de deal vooralsnog toegespitst op de particuliere woningvoorraad en leegstaand vastgoed. Ruimtevolk heeft tot dusver de procesbegeleiding gedaan, met middelen die hiervoor vanuit BZK ter beschikking zijn gesteld. Op dit moment ligt er een koptekst van een aantal A4, met daaronder een projectenlijst. De bestuurlijke verantwoordelijkheid is belegd bij een bestuurlijke kopgroep, bestaande uit: Ted Kok (voorzitter poho ROV), Patricia Hoytink (poho ROV), Marianne Besselink (lobby), Koen Knufing (Stuurgroep A2020), Claus Martinot (Aco). Hans Suurmond (regionaal coördinator volkshuisvesting) en Babine Scholten (provincie Gelderland) zijn aangesloten in de projectgroep.
Bestuurlijk zijn gesprekken gevoerd met diverse Kamerleden die de regiodeals in portefeuille hebben. Ambtelijk zijn gesprekken gevoerd met de ministeries BZK, OCW, EZK en LNV.

Ontwikkelingen bij het Rijk
Inmiddels wordt steeds duidelijker dat het nodig is de Achterhoekse agenda als geheel zichtbaar te maken in de Regiodeal. Onder andere tijdens het bezoek van de Directeur-Generaal Bestuur & Wonen van BZK aan de Achterhoek bleek dat de ministeries vooral geïnteresseerd zijn in de combinatie van onze inzet op Smart Industry (Smart Economy), met als randvoorwaarden Wonen en Bereikbaarheid (Smart Living) en onze beoogde nieuwe manier van samenwerken (Smart Governance). Ook de energietransitie is voor het Rijk een belangrijk thema.

Rondom de financiering van de Regiodeals is de verwachting dat na de zes prioritaire projecten uit het regeerakkoord nog ongeveer de helft (rond de € 450 miljoen) overblijft in de Regio envelop. Zoals het er nu uitziet gaat het Rijk deze middelen in tranches van een jaar verdelen, de eerste mogelijkheid om hiervoor projecten in te dienen lijkt na de zomer te zijn.

De randvoorwaarden komen er waarschijnlijk als volgt uit te zien:
- Meervoudige opgave, aansluiting op nationale opgave en regio-overstijgend effect
- Co-financiering, maximaal 50% uit regio-envelop
- Expliciet doel, programma en inzet van middelen, meerjarige afspraken
- PPS overheid, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen
- Robuuste regionale governance en uitvoeringskracht
- Regio-envelop vult geen gaten in andere beleidsbudgetten en vakdepartementen
- Matching vanuit departementen en EU-middelen
- Perspectief op snelle inzet middelen

Herijking
Dit alles leidt ertoe dat het strategisch lijkt de Regiodeal op inhoud te verbreden en daarmee ook het proces anders in te richten. Voorstel is om de deal modulair op te bouwen en naast de integrale aanpak van de (bestaande) woningvoorraad en opgaven in het buitengebied (waar we het proces mee gestart zijn) ook andere onderwerpen mee te nemen. Dit heeft als voordeel dat we minder afhankelijk zijn van nieuwe ontwikkelingen bij het Rijk en makkelijker kunnen inspringen wanneer er zich een mogelijkheid voordoet voor ondersteuning en/of financiering bij het Rijk of de Provincie. Ook helpt het flexibele regio-overschrijdende afspraken te maken of meerdere deals te sluiten.

Opbouw Regiodeal
We willen de Regiodeal opbouwen vanuit onze integrale agenda. Input hiervoor komt, totdat de Board met een nieuwe Agenda 2030 komt, onder andere vanuit de Agenda 2020 en de ToekomstKrant. Onder deze 'kop' met onze ruimtelijk economische agenda willen we verschillende modules uitwerken. Hierbij zijn in ieder geval in beeld:

Smart Economy
- Smart Hub: inmiddels zijn ruim 80 bedrijven aangesloten en ligt een actieprogramma klaar die tot uitvoering gebracht kan worden (o.a. opzetten fieldlabs met bedrijfsleven en onderwijsinstellingen).

Smart Living
- Samen werken aan wonen (o.a. proeftuinen met wijkgerichte aanpakken/ portefeuillestrategieën, ontwikkelen nieuwe woonconcepten, nieuwe financieringsvormen zoals het opzetten van een investeringsfonds samen met ondernemers, gekoppeld aan een oplossing voor het woningtekort voor met name jongeren op de korte termijn).
- Vitaal Buitengebied (o.a. begeleiding stoppende agrariërs, monitoring VAB, Zon op Erf, Asbesttrein, ondermijning i.r.t. leegstand)
- Energietransitie (o.a. experimenten met aardgasloze wijken/ buitengebied en het verkennen van een gebiedsarrangement en/of regionaal fonds voor opwekking en besparing)

Smart Governance
Door BZK is daarnaast aangegeven dat ze onze nieuwe Governance zien als een interessante manier om te experimenteren met besluitvorming in een nieuwe vorm, maar binnen de GR. BZK is immers voornemens de WGR aan te passen.

Procesbegeleiding en draagvlak
De beschikbare middelen vanuit BZK voor externe procesbegeleiding zijn uitgeput. Daarom is de procesregie nu belegd bij de secretaris van de Regio Achterhoek.
De bestuurlijke kopgroep zal mogelijk veranderen van samenstelling. Dit is mede afhankelijk van de coalitiebesprekingen en portefeuilleverdeling in de verschillende gemeenten. Nu de inhoud van de deal breder wordt, kan het handig zijn om ook de samenstelling van de kopgroep te verbreden.

Tijdpad
In de komende maanden worden de modules verder uitgewerkt en gevuld. Voor de zomer moet dit leiden tot een gedragen stuk, zodat de Achterhoek mee kan doen met de eerste tranche voor de regio-envelop in het najaar.

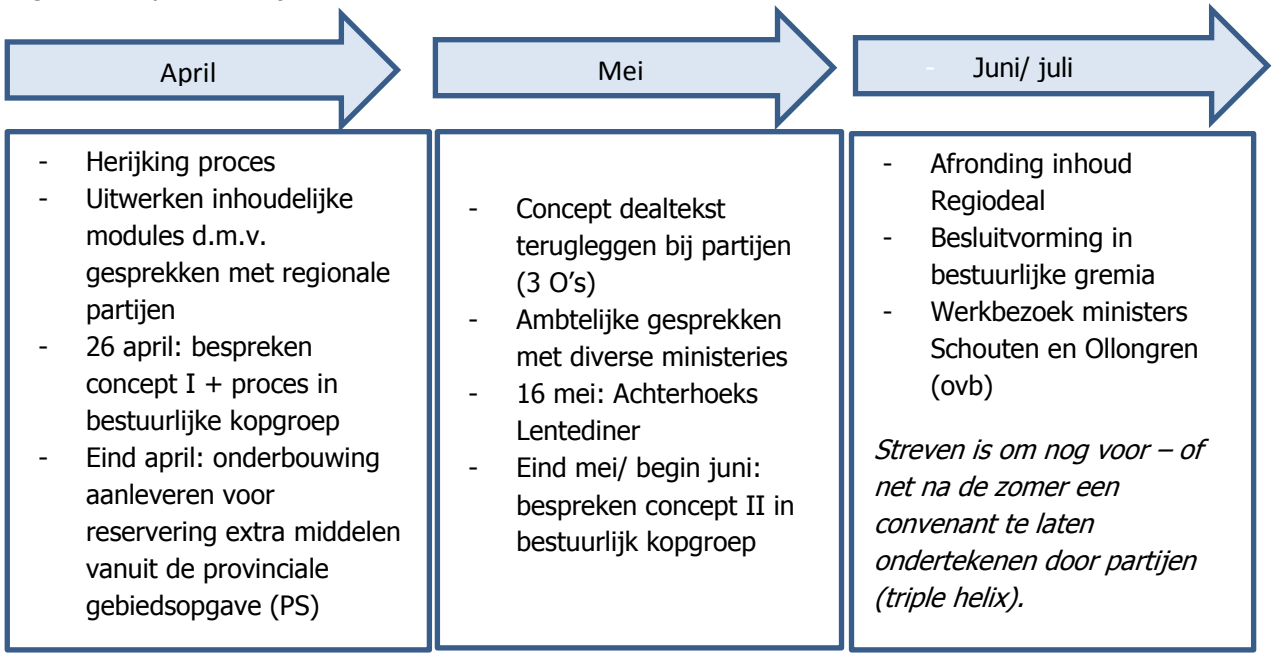

Genodigdenlijst Lentediner 2018

Max. 6 personen aan een tafel en goede vertegenwoordiging vanuit 3 O's.

Smart Industry (2 tafels)
Mark Boumans (gemeente Doetinchem/ vz Regio Achterhoek)
Jan Kaak (Regiegroep SI)
Peter Rikken (VNO-NCW)
Dirk-Jan van den Hout (Regiegroep SI)
Koen Mentink (Regiegroep SI)
Martin Stor (Regiegroep SI)
Kees Nieuwenhuijse (Regiegroep SI)
Saar Veneman (Regio Achterhoek)
Foppe Atema (Regiegroep SI/ Stuurgroep A2020)
Toin de Ruiter (Regiegroep SI)
Tom Salemink (Regiegroep SI)

Onderwijs en Arbeidsmarkt
Jan Engels (gemeente Bronckhorst)
Mirjam Koster (Graafschap College)
Jurgen van Aalst (JAWS B.V.)
Willem Huiskamp (AOC Oost/ Stuurgroep A2020)
Henkjan Kok (IJsselgroep)
Alwin Schweckhorst (POA Achterhoek)

Zorginnovatie
Marcel Duvigneau (Marga Klompé/ Transformatietafel Zorg)
Fons Flierman (MEE/ Transformatietafel Zorg)
Erwin Bomers (Slingeland Ziekenhuis)
Christien Sloetjes (Menzis)
Ilse Saris (gemeente Winterswijk)
Otwin van Dijk (gemeente Oude IJsselstreek)

Wonen/ vastgoed (2 tafels)
Ted Kok (gemeente Aalten)
Claus Martinot (Sité Woondiensten)
Koen Knufing (VNO-NCW/ Stuurgroep A2020)
Leo te Bogt (Bouwend Nederland)
Marianne Besselink (gemeente Bronckhorst)
Arno Spekschoor (gemeente Bronckhorst)
Patricia Hoytink-Roubos (gemeente Berkelland)
Bas Hommelink (Binx Smartility)
Lid projectgroep Asbesttrein

Energietransitie
Harry Kuijpers (Wonion)
Frans Langeveld (gemeente Doetinchem)
Rinus Smet (SIKA)
Guus Ydema (AGEM)
Otto Willemsen (Duurzaam4Life)

Grensoverschrijdende samenwerking (2 tafels)
Joris Bengevoord (gemeente Winterswijk)
Anton Stapelkamp (gemeente Aalten)
Annet Bronsvoort (gemeente Oost Gelre)
Joost van Oostrum (gemeente Berkelland)
Bert Kuster (gemeente Oude IJsselstreek)

Aangevuld met Duitse burgemeesters

Aanmeldingen Lentediner Tweede en eerste Kamer

R.J.		Dijkstra	Tweede Kamer der Staten-Generaal	VVD
R.A.A.		Jetten	Tweede Kamer der Staten-Generaal	D66
D.A.N.		Koerhuis	Tweede Kamer der Staten-Generaal	VVD
H.C.M.		Krol	Tweede Kamer der Staten-Generaal	50Plus
M.R.H.M.	von	Martels	Tweede Kamer der Staten-Generaal	CDA
J.		Middendorp	Tweede Kamer der Staten-Generaal	VVD
H.	van der	Molen	Tweede Kamer der Staten-Generaal	CDA
W.J.H.		Moorlag	Tweede Kamer der Staten-Generaal	PvdA
A.H.		Mulder	Tweede Kamer der Staten-Generaal	CDA
P.H.		Omtzigt	Tweede Kamer der Staten-Generaal	CDA
E.M.		Westerveld	Tweede Kamer der Staten-Generaal	GL

Annemarie		Jorritsma-Lebbink	Eerste Kamer der Staten-Generaal	VVD

Vanuit de provincie is de CdK (Clémens Cornielje) aanwezig.

terug naar agenda

CONCEPT Agenda overleg stuurgroep Achterhoek 2020

Datum: **19 april 2018**
Tijdstip: **14.30 -16.30 uur.**
Locatie: **Regio Achterhoek, Terborgseweg 21 Doetinchem**
Genodigd:

Stuurgroep A2020:	Foppe Atema (voorzitter), Arno Spekschoor, Koen Knufing, Marieke Frank, Willem Huiskamp, Theo Lammers, Beatrijs van Riessen
Ondersteuning:	Wilma Stortelder (secretaris stuurgroep/procesmanager Achterhoek2020), Babine Scholten (provinciaal adviseur) en Martine Angenent (alg. ondersteuning).

---

1. **Welkom**
   De heer Spekschoor vervangt vanuit de gemeenten voorlopig de heer Drenth.

2. **Terugblik op de Achterhoek 2020 avond 19 maart** ***(mondeling)***
   Op www.toekomsttoer.nl is alles terug te vinden inclusief interactieve kaart.

3. **Projecten Uitvoeringsagenda[2.0]** Bespreken van de volgende projecten:

   a. Beatrix Gezondheidspark ***(bijlage, ter bespreking)***
   Bespreken van het project

   b. Urban Oasis ***(bijlage, ter bespreking)***
   Bespreken van het project.

4. **Sponseren FestIIME** ***(ter besluitvorming)***
   Op initiatief van IIME organiseren 5 HAN-studenten (minor) het event : TijdmachIIME een dag in 2030. Doelgroep van het event zijn middelbare scholieren uit leerjaar 1 en 2 VMBO welke nog een profielkeuze moeten maken. Gelet op de capaciteit zijn 3 scholen benaderd die naar verwachting mee doen: Ulenhof, Metzo en AOC. Tijdens het event volgen alle scholieren 4 (techinische) workshops en is er aansluitend een markt (doordraaisysteem). Er wordt een blik geworpen in het jaar 2030 door middel van de nieuwste technieken. Tevens is er op het evenement een techniekmarkt met demonstraties.
   Aan Achterhoek 2020 wordt gevraagd het evenement te sponseren voor een bescheiden bedrag van € 350,--. Vorig jaar heeft de Stuurgroep ook een bijdrage geleverd.

5. **Plan van aanpak huisvesting EU-arbeidsmigranten** ***(bijlage, ter bespreking)***
   Bespreken van bijgevoegd plan van aanpak.

6. **Programma en deelnemers Lentediner 16 mei** ***(bijlage, ter bespreking)***
   Bijgevoegd is de opzet en de genodigden/deelnemers.

7. **Herijking Regiodeal** ***(bijlage , ter bespreking)***
   In bijgevoegde memo staan de laatste ontwikkelingen.

8. **De Achterhoek werk door 2.0** ***(bijlage, ter bespreking)***
   Bespreken aangepast voorstel mede n.a.v. juridische en bestuurlijke toets.
   Het voorstel is op de volgende punten aangepast.
   - Ontslagmogelijkheid door de Achterhoek Raad van de Boardleden. Dit is vervangen door het vertrouwensbeginsel

- De clausule dat alleen gemeenten bij bepaalde onderwerpen mogen stemmen in de board

9. **Memo selectiecommissie Achterhoek Board** ***(bijlage , ter bespreking)***

10. **Projectenoverzicht** ***(bijlage , ter bespreking)***
    Bespreken van de voortgang van de projecten. Op voorstel van de kennismakelaars de volgende projecten afvoeren (geen perspectief op korte termijn):
    - Smart Building Factory Achterhoek, lijkt niet te lukken
    - 3D Experience, de initiatiefnemer onderneemt tot op heden geen actie om een aanvraag in te dienen. Cofinanciering lijkt een probleem

    Verder is met name het onderdeel bereikbaarheid in overleg tussen poho mobiliteit en kennismakelaar geactualiseerd.

11. **Financiële doorkijk middelen Gebiedsopgave** ***(mondeling)***
    Bespreken stand van zaken beschikbaar stellen van extra middelen vanuit de gebiedsopgave door PS.

12. **Financieel overzicht** ***(bijlage , ter kennisname)***
    Kennisnemen van de stand van zaken.

13. **Korte weergave en verantwoording A2020 over 2017** ***(bijlagen , ter bespreking)***
    Tegelijkertijd met de jaarrekening 2017 van Regio Achterhoek aan de gemeenten is het gebruikelijk om ook verantwoording over A2020 af te leggen (omdat Regio Achterhoek de financiële administratie verzorgt). Bijgevoegd is deze verantwoording (die gezien de tijdsdruk alleen afgestemd is met de voorzitter). Voorstel is om de inhoudelijke verantwoording te laten opmaken in een folder en toe te zenden aan onze partners (zoals ook in 2016 is gedaan).

14. **Verslag vorige keer d.d. 8 maart** ***(bijlage, ter vaststelling)***
    Vaststellen van het verslag.

15. **Mededelingen, afstemming en terugkoppeling**
    - Terugkoppeling werkbezoek Statencommissie d.d.4 april ***(mondeling, F. Atema)***

16. **Agenda volgende keer: 31 mei 2018**
    - Diverse projecten ter besluitvorming/bespreking
    - Regiodeal

17. **Rondvraag**

Belangrijke data:

16 mei:	Lentediner
4 sept:	Werkbezoek GS

terug naar agenda

ALGEMEEN BESTUUR

Agendapunt 8

Vergadering d.d.	: 25 april 2018
Agendapunt	: 8
Onderwerp	: Afstemmingspunten uit de poho's en euregio
Portefeuillehouder	: Diverse

Poho mobiliteit van 15 maart 2018
Buslijn Aalten-Bocholt
Het poho heeft de ambitie om de buslijn voort te zetten, omdat de pilot lijkt aan te tonen dat het een succes is. Per 1 mei 2018 stopt de pilot en daarmee vooralsnog ook de buslijn.
Het initiatief en de bevoegdheid voor deze buslijn ligt bij Kreis Borken, omdat deze lijn in de Duitse OV-concessie moet worden opgenomen, ook het gedeelte aan de Nederlandse kant van de grens. Geld is niet het probleem, maar de (Duitse) regelgeving.

De Kreis Borken, provincie Gelderland én de Achterhoek hebben de ambitie om een vervolg zo snel mogelijk te realiseren, via een nieuwe Euregionale INTERREG aanvraag. Door gezamenlijk in overleg met alle partners (Arriva, ROCOV, regio Achterhoek) op basis van de pilot en het bijbehorende evaluatieonderzoek te kijken hoe aanvraag en besluitvorming van deze aanvraag vorm te geven. Eenduidige communicatie is de komende tijd essentieel om uit te leggen dat de pilot onderdeel is van het haalbaarheidsonderzoek en per 30-4 stopt, maar dat de ambitie om te komen tot een structurele busverbinding over langere tijd er is. Alle partijen moeten uitstralen dat zij zich willen inzetten om de tijd dat de bus niet rijdt zo kort mogelijk te houden.

Overdrachtsdocument poho mobiliteit
Als overdrachtsdocument voor het nieuwe poho mobiliteit is een kaart gemaakt met visualisatie van alle mobiliteitsopgaven waar de Achterhoek zich voor gesteld ziet, nu en voor de toekomst.

Van de overige poho's is geen terugkoppeling ontvangen of er is geen poho geweest.

Euregiogrens maart 2018
Zie bijgevoegde memo

Voorstel
Kennisnemen van de terugkoppeling

Procedure:	**Vervolgactie:**	**Bijlagen:**	**Consequenties:**
DB d.d.:	communicatie:	Meegezonden:	Financieel:
Poho d.d.:	Mededeling beslissing aan:	Ter inzage:	Personeel:
		Plaats van inzage:	

Nadere informatie bij: W. Stortelder **Tel.nr.:** (0314) 32 12 42

terug naar agenda

MEMO 2018 / 1

bij de EUREGIO-Raadsvergadering op 23 maart 2018 in Ahaus

1. EUREGIO-jubilea

Het EUREGIO-Secretariaat is gestart met de uitwerking van een programma ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan van dit gemeentelijk samenwerkingsverband. Centraal staat een programmapunt in het kader van de "Tolle Woche" in Enschede (29 september t/m 7 oktober 2018). De EUREGIO zal zich bij deze gelegenheid met haar werkvelden, taken en doelen aan een breed publiek presenteren. Daarnaast zal de EUREGIO zich volgens plan verdeeld over het jaar op meerdere plaatsen in het kader van evenementen presenteren. Gepland zijn op dit moment evenementen in Rheine, Borne, Coesfeld, Lengerich, Tubbergen en Bocholt.
2018 is ook voor de EUREGIO-Raad een jubileumjaar: in april is het 40 jaar geleden dat de EUREGIO-Raad voor het eerst vergaderde.

2. Financiering van het GrensInfoPunt EUREGIO

De huidige INTERREG-financiering van het GrensInfoPunt (GIP) bij de EUREGIO eindigt begin 2019. Voor de grensoverschrijdende arbeidsmarkt en de economie in de EUREGIO is een naadloze voortzetting van de advisering aan grenspendelaars voor ondernemers en werknemers van essentiële betekenis. Totdat definitief duidelijkheid bestaat over een structurele financiering van het GIP biedt INTERREG een mogelijkheid van tussenfinanciering. Aan de EUREGIO-Raadsleden is de oproep gedaan via hun politieke kanalen, ook op nationaal niveau, nog meer bekendheid te geven aan de betekenis van de GIP's, onder meer als instrument voor regionale economische ontwikkeling.

3. Experiment Grens

Op 1 maart heeft de EUREGIO het startschot gegeven voor het "Experiment Grens" als voortzetting van "Pakt: Arbeidsmarkt over de Grens!". "Experiment Grens" maakt het mogelijk dat belangstellenden 1-2 dagen in een bedrijf in een buurland hospiteren. Op deze wijze krijgen werknemers de gelegenheid zonder al te grote hindernissen het werken in een bedrijf in het buurland te "testen", terwijl werkgevers zo kennis kunnen maken met een potentiële werknemer uit het buurland. Hiermee breekt de EUREGIO op een laagdrempelige manier de psychologische "glazen muur" af en laat zij zien hoe het is om aan de andere zijde van de grens te werken. Daarnaast hoopt de EUREGIO door middel van het "Experiment Grens" ook zelf meer informatie te verzamelen. Zowel de ervaringen van de deelnemende werknemers als de werkgevers zullen worden samengebracht. Aan de hand van de reacties uit het werkveld kan nauwkeuriger worden vastgesteld waarvoor de EUREGIO zich in de toekomst dient in te zetten.

4. INTERREG-project "Kunstverbinding"

Met dit nieuwe project, dat van 2018 tot 2020 onder de naam "taNDem" zal worden uitgevoerd, worden kunstenaars en kunst- en cultuurinstellingen grensoverschrijdend als tandems aan elkaar gekoppeld. De kunstenaars kunnen elkaar bij een jaarlijks barcamp ontmoeten. Het eerste barcamp vindt plaats op donderdag 12 april 2018 in het Kloster Bentlage in Rheine. Ook de bewoners van de grensregio zullen nadrukkelijk als deelnemers of publiek actief bij de kunstprojecten worden betrokken. De EUREGIO-leden kunnen van het project en de uitstraling daarvan profiteren. De EUREGIO roept alle cultuur- en communicatiebureaus bij de leden op actief "hun" lokale kunstenaars en culturele instellingen tot deelname te stimuleren. Informatie op www.tandemkunst.eu.

5. Standpuntbepaling over deelprojecten binnen het INTERREG V-Kaderproject

De EUREGIO-Raad heeft in zijn vergadering een positief standpunt ingenomen over de intensieve samenwerkingsprojecten "Bentlager Wereldtheater – Macbeth", "Grenzeloos schlagertalent", "Ken je buren" en "Kunstwegen".

Gronau / Enschede, maart 2018

Voor eer informatie: Marie-Lou Perou, (m.perou@euregio.eu)
EUREGIO, Enscheder Str. 362, 48599 Gronau, www.euregio.eu

terug naar agenda

Bijlage 1 bij het AB voorstel *"de Achterhoek werkt door 2.0"* van 25 april 2018

De Achterhoek werkt door 2.0

Voorstel aan het AB van Regio Achterhoek voor een nieuwe regionale samenwerkingsstructuur

April 2018

INHOUD

Inleiding		
Leeswijzer		4
Hoofdstuk 1	**Waar richt de regionale samenwerking zich op?**	5
Hoofdstuk 2	**De Achterhoek Raad**	7
Hoofdstuk 3	**De Achterhoek Board**	9
Hoofdstuk 4	**De Achterhoek Thematafels**	11
Hoofdstuk 5	**Algemeen bestuur en dagelijks bestuur Regio Achterhoek**	14
Hoofdstuk 6	**De organisatie**	16
Hoofdstuk 7	**Financiën**	19
Bijlage I	**Totaaloverzicht nieuwe regionale samenwerking**	22
Bijlage II	**Eerste uitwerking Achterhoek Thematafels**	23
Bijlage III	**Welke route volgen de stukken?**	26
Bijlage IV	**Wie krijgt welke stukken waarom en wanneer?**	30
Bijlage H6-1	**Formatieplan strategische agenda Regio Achterhoek**	31
Bijlage H7-1	**Verzamelstaat bijdragen gemeenten en provincie**	32
Bijlage H7-2	**Investeringsfonds**	33

Inleiding

Woon je in de Achterhoek, dan woon je in eerste instantie in je buurtschap, dorp of stad maar (direct daarna) geldt dat je óók in de Achterhoek woont. Dat is de beleving van onze inwoners. Dat is ook de beleving van onze bedrijven en maatschappelijke organisaties. Deze beleving sluit aan bij het niveau waarop maatschappelijke opgaven zich aandienen: op het niveau van onze dorpen en steden maar ook op het niveau van onze regio. Vanuit deze achtergrond zijn we in de Achterhoek op zoek gegaan naar een versterking van de samenwerking op regionaal niveau. Een samenwerking die we allen willen, zonder daarbij uit het oog te verliezen dat veel opgaven zich op het niveau van dorp en stad aandienen en dus ook op dat niveau om een antwoord vragen.

Opgaven voor de Achterhoek
Belangrijke opgaven die zich de komende jaren zullen aandienen voor de Achterhoek als geheel zijn de bevolkingsontwikkeling (minder inwoners, ontgroening, vergrijzing), de economische ontwikkeling, de ontwikkeling van de woningmarkt, de bereikbaarheid van de regio en de duurzaamheidsopgave. Deze opgaven vragen een gezamenlijke, regionale aanpak en dan niet van de overheid alleen, maar in gezamenlijkheid met het bedrijfsleven, de maatschappelijke organisaties en onze inwoners.

Nieuwe structuur voor samenwerking
Regionale samenwerking is gericht op het aanpakken van regionale opgaven. Daar hoort een structuur bij die de regionale samenwerking vormgeeft. Maar wat is de beste structuur daarvoor? De vele discussies van de afgelopen anderhalf jaar laten zien dat er (blijkbaar) geen ideale structuur is, dat elke structuur bediscussieerd kan worden. In dit voorstel schetsen wij de toekomstige structuur van de nieuwe Regio Achterhoek. De basis hiervoor ligt in de richtinggevende uitspraken die de betrokken gemeenteraden hierover gedaan hebben. We weten dat niet alle raadsleden het eens zijn met deze richtinggevende uitspraken. We menen echter wel dat hier een structuuruitwerking voorligt die én bijdraagt aan een goede gezamenlijke aanpak van maatschappelijke opgaven én gedragen wordt door een meerderheid van de raden en raadsleden. En we weten dat het voorstel op draagvlak kan rekenen van onze maatschappelijke partners en ondernemers. We denken dat door in de nieuwe structuur aan de slag te gaan, we onze focus kunnen richten op belangrijke maatschappelijke opgaven en tegelijk kunnen ervaren waar de nieuwe werkwijze goed loopt en waar deze 'knelt'. Zo kunnen we 'werkendeweg' tot een steeds betere, effectievere samenwerkingsvorm komen.

De samenwerkingsregeling Regio Achterhoek als 'gemeenschappelijke regeling plus'
De basis voor de nieuwe regionale samenwerkingsstructuur is Regio Achterhoek als openbaar lichaam conform de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Deze wet regelt een aantal zaken, zoals een bestuur en de samenstelling daarvan, de verhouding tussen bestuur en de gemeenteraden en de betrokkenheid van de gemeenteraden bij jaarstukken, kadernota en begroting. In de hier voorgestelde samenwerkingsregeling Regio Achterhoek zijn al deze elementen uit de Wgr overgenomen. Aanvullend daarop is een drietal gremia toegevoegd aan de samenwerkingsregeling: de Achterhoek Raad, de Achterhoek Board en de Achterhoek Thematafels. Hiermee formaliseren we de samenwerking tussen de drie O's (overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties) en versterken we de rol van de gemeenteraden in de samenwerking.
De Achterhoek Board en de Achterhoek Thematafels geven de samenwerking tussen de drie O's gestalte, de een op strategische beleidsniveau, de ander op operationeel beleidsniveau.
De Achterhoek Raad geeft de gemeenteraden op twee manieren een sterkere rol in de regionale samenwerking: ten eerste gaat de Achterhoek Raad over het Jaarplan, zonder de bevoegdheden van de individuele gemeenteraden over te nemen. Ten tweede brengt de Achterhoek Raad raadsleden van alle betrokken gemeenten bij elkaar rondom inhoudelijke thema's, waardoor de mogelijkheid ontstaat voor meer gezamenlijke sturing aan de voorkant van beleidsprocessen (richting Achterhoek Board en algemeen bestuur) en voor beter op elkaar afgestemde besluitvorming binnen de eigen gemeenteraden.
Het moge duidelijk zijn dat de samenwerkingsregeling Regio Achterhoek hiermee een 'gemeenschappelijke regeling met een plus' is. Want naast een openbare lichaam conform de Wgr (Regio Achterhoek) bevat de samenwerkingsregeling drie aanvullende gremia. Door deze aanvullende gremia op te nemen in de samenwerkingsregeling, zijn ze even ´echt´ als het openbaar lichaam.

Leeswijzer

Dit voorstel voor een nieuwe regionale samenwerkingsstructuur op basis van de Wgr, is geschreven met het oog op het gemeentelijk proces en het daarbij behorende detailniveau. Het voorstel gaat ervan uit dat de lezer bekend is met de opgaven voor de Achterhoek en de wens van ondernemers en maatschappelijke organisaties om samen met de overheid op te trekken en effectief samen te werken om deze opgaven aan te gaan. Het maken van afspraken over een nieuwe samenwerkingsstructuur die daarbij aansluit, is in dat licht een logische stap.

Het document behandelt de nieuwe samenwerkingsstructuur met de onderdelen Achterhoek Raad, Achterhoek Board, Achterhoek Thematafels en Regio Achterhoek. Het is opgebouwd aan de hand van de kleuren in onderstaande figuur (zie bijlage I voor een versie inclusief de stukkenstroom):

Oranje:	Gemeenteraden en colleges van de zeven gemeenten;
Groen:	De samenwerking tussen ondernemers, (maatschappelijke) organisaties en de overheid (3O-samenwerking) in de Achterhoek Board en de Achterhoek Thematafels;
Blauw:	Algemeen en dagelijks bestuur, organisatie en financiering van Regio Achterhoek
Rood:	Ondernemers en maatschappelijke Organisaties
Paars:	Provincie Gelderland

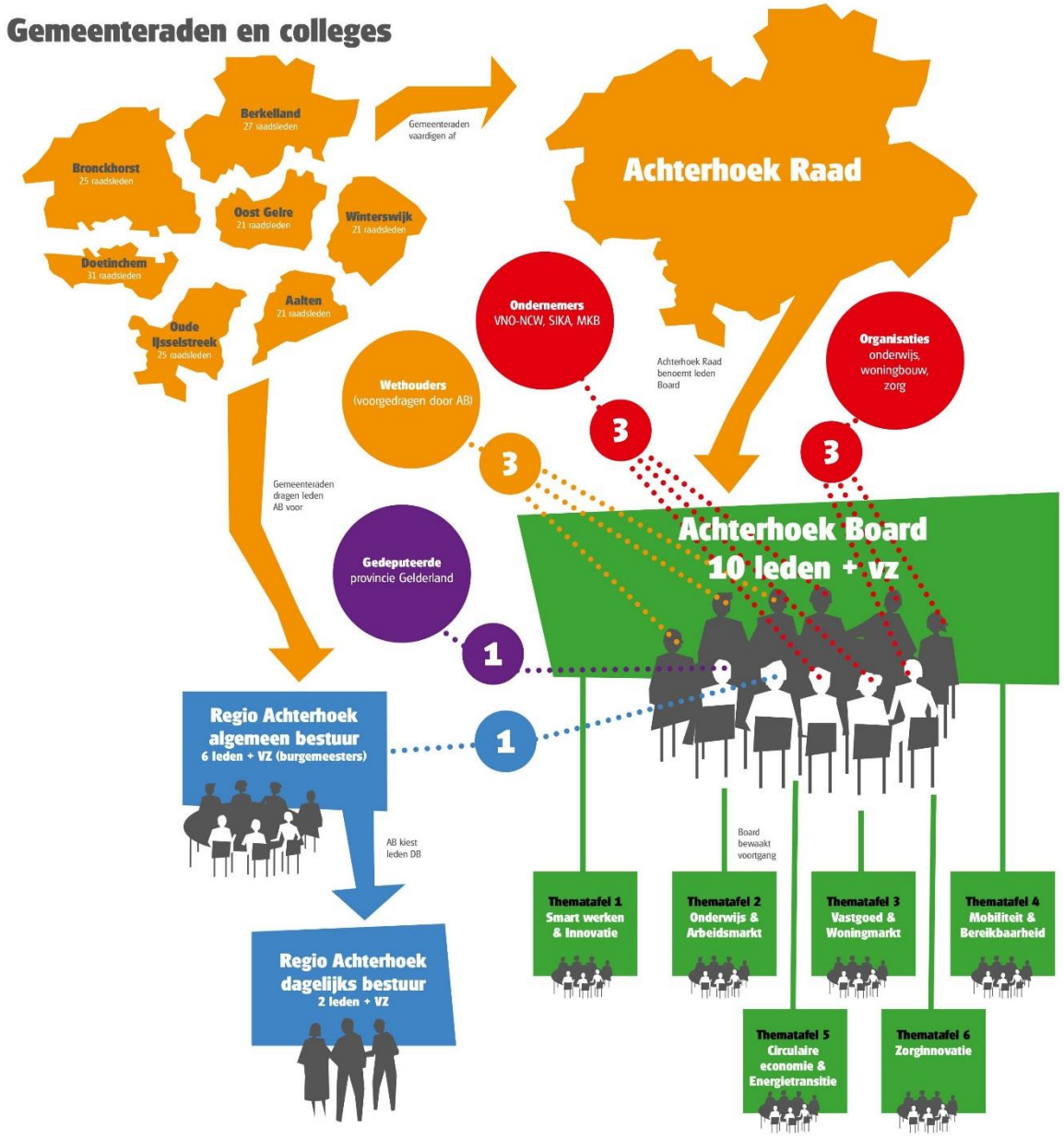

Hoofdstuk 1
Waar richt de regionale samenwerking zich op?

Achterhoekers werken van oudsher sterk samen, en zijn daar ook goed in. Ze doen dat niet omdat het in de mode is, maar omdat het in hun DNA zit. De samenwerking tussen overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties kent een lange geschiedenis. Achterhoekers denken vanuit hun dorp, maar zeker ook vanuit de Achterhoek als geheel. Sommige zaken kun je nu eenmaal niet alleen aanpakken. Uitgangspunt voor de regionale samenwerking is dat het gaat om gemeentegrensoverschrijdende vraagstukken, die je als overheid, ondernemer of maatschappelijke organisatie niet alleen, maar uitsluitend gezamenlijk kunt oplossen.

Achterhoek 2020
In 2014 is gekozen voor de thema´s Werken, Wonen en Bereikbaarheid. In 2016 is de focus gelegd op 'Smart" werken waarbij Wonen en Bereikbaarheid vooral als randvoorwaarden zijn opgevat. Om een bloeiende economie te kunnen behouden, is het essentieel om over een woningvoorraad te beschikken die aansluit bij de vraag. En zonder snelle verbindingen over weg, spoor en digitaal lukt het niet om (jong)talent, dat elders in Nederland woont, te binden.

De focus van de afgelopen jaren op de economie in de Achterhoek begint zijn vruchten af te werpen. Ongeveer 80 bedrijven hebben zich bij SmartHub Achterhoek aangesloten om de Achterhoek samen te profileren als Smart Industry Regio en dé stage en afstudeerregio van Nederland. Projecten als Innovatiehubs en de Talententuin binden jonge mensen aan Achterhoekse bedrijven. Met projecten als STERA worden middelbare scholieren geïnteresseerd voor techniek.

Bedrijven zoeken elkaar steeds meer op en doen aan Facility Sharing, met het Smart Business Centre als spil. We lopen voorop in de toepassing van het LoRa-netwerk (sensornetwerk) en zetten in op circulaire landbouw. De samenwerking met de Westfälische Hochschule in Bocholt heeft vorm gekregen en er is een grensoverschrijdend aanspreekpunt voor bedrijven gerealiseerd.

De Toekomstagenda en het vervolgproces
Intussen komt het jaar 2020 steeds dichterbij en is er veel nieuwe informatie beschikbaar over de staat van de Achterhoek[1]. Daarom is de Stuurgroep Achterhoek2020 gestart met een interactief proces om te bepalen hoe de agenda richting 2030 eruit moet zien. Bij dit proces zijn honderden mensen professioneel en als actieve en betrokken Achterhoeker aangesloten. Na een startbijeenkomst in oktober 2017 zijn acht 'toekomstreizen' georganiseerd rondom een aantal voor de Achterhoek belangrijke thema's.
In maart 2018 biedt de Stuurgroep de Toekomstagenda op hoofdlijnen aan (in de vorm van een Toekomst Krant) aan de gedeputeerde voor de gebiedsopgaven en de voorzitter van Regio Achterhoek.

Focus van de regionale agenda richting 2030
De samenwerking in de Achterhoek blijft zich richten op de ruimtelijk-economische agenda. Leidend is het draaiende houden en versterken van de economie. Hiervoor werken we aan een goed vestigingsklimaat voor bedrijven, aan goed en juist opgeleid personeel en een mooie en prettige woonomgeving. Een goede (digitale) bereikbaarheid is essentieel voor onze bedrijven en voor onze inwoners. Bovengenoemde opgaven kunnen we alleen realiseren door samen te werken en de

[1] Denk aan de Transitieatlas voortgezet onderwijs (november 2017) die verschillen laat zien tussen de vraag naar personeel en het aanbod, de negatieve pendel (de Achterhoek uit) en de afname van het aantal werknemers. Op het gebied van wonen is er het onderzoek naar de Achterhoekse Woonwensen en Leefbaarheid (AWLO 2017) en het onderzoek van Overmorgen die de mismatch tussen aanbod van en vraag naar woningen laat zien.

opgaven op het gebied van leefbaarheid, bereikbaarheid, vestigingsklimaat, infrastructuur en werk in samenhang te bekijken.

Bedrijven in de Achterhoek geven aan dat hun voortbestaan en groei staat of valt met de beschikbaarheid van goed opgeleid (technisch) personeel. Ook op het gebied van de zorg zien we deze ontwikkeling. Er is dus meer aandacht nodig voor de manier waarop we vraag en aanbod op de arbeidsmarkt op elkaar laten aansluiten.
Goede bereikbaarheid van (en binnen) de Achterhoek is hiervoor een randvoorwaarde.
De tevredenheid van Achterhoekers over hun woonomgeving is groot. Deze kwaliteiten willen we behouden c.q. versterken. Om dit duurzaam te kunnen doen, zetten we in op circulaire economie en de energietransitie. Dit resulteert in de volgende thema's voor de inrichting van de regionale samenwerking:

1. **Smart Werken en Innovatie**
2. **Onderwijs en Arbeidsmarkt**
3. **Vastgoed en Woningmarkt**
4. **Mobiliteit en Bereikbaarheid**
5. **Circulaire economie en Energietransitie**
6. **Zorginnovatie**

Voor deze thema's worden Thematafels ingericht (zie Hoofdstuk 4). Een eerste uitwerking van de onderwerpen die de Thematafels oppakken, is opgenomen in Bijlage II.

Samenwerking met Duitsland

Om onze ambities te kunnen waarmaken, heeft een goede samenwerking met Duitsland grote meerwaarde. Wanneer we in staat zijn de grensbarrière op te lossen, is het economisch potentieel van de Achterhoek veel groter dan nu het geval is. Vlak over de grens bevindt zich bovendien een uitstekende technische hogeschool. De samenwerking met Duitsland krijgt dan ook een duidelijke plek in de regionale samenwerking. Om deze samenwerking niet als doel op zich te benaderen, maar als logisch gegeven voor alle Thematafels, wordt geen aparte Thematafel gevormd voor grensoverschrijdende samenwerking.
Voor de Achterhoek zijn zowel de Euregio als de Euregio Rijn Waal van belang. De samenwerking met de Euregio's willen we in de komende periode intensiveren. Hierbij helpt het maken van massa, zoals nu wordt ingezet door samen met Twente op te trekken in de Euregio, onder meer in de commissie grens. Achterhoekse gemeenten investeren steeds meer in de samenwerking met gemeenten over de grens, onder ander via de Grenzhoppers.

Intergemeentelijke samenwerking

De Achterhoekse gemeenten werken naast deze ruimtelijk-economische agenda op tal van terreinen samen. Niet op alle onderwerpen gebeurt deze samenwerking onder de vlag van Regio Achterhoek. Zo valt het sociaal domein (uitgezonderd zorginnovatie) op dit moment buiten de samenwerking die gefaciliteerd wordt vanuit Regio Achterhoek. Ditzelfde geldt voor Vrijetijdseconomie, Sport en Cultuur.

Hoofdstuk 2
De Achterhoek Raad

Wat willen we bereiken?

Een van de belangrijkste aanleidingen voor het doorontwikkelingstraject is om de sturingsmogelijkheden te vergroten die raadsleden hebben voor de regionale ontwikkelingen/besluitvorming. Hiervoor is het belangrijk dat raadsleden vroeg in het proces van regionale visievorming of beleidsontwikkeling kaderstellend op inhoud betrokken worden. Hiertoe wordt een Achterhoek Raad geïnstalleerd; een democratisch gelegitimeerd orgaan van raadsleden dat instemt met de grote lijnen van de regionale samenwerking en functioneert als 'ambassadeur' naar de lokale raden. Raadsleden uit verschillende gemeenten treffen elkaar hier en bepalen samen de globale koers voor de Achterhoek.
Wij stellen voor de naam *Achterhoek Raad* te hanteren. Deze naam zegt niets over de formele status van het orgaan, maar doet wel recht aan het idee achter de versterkte samenwerking.
Deze Achterhoek Raad gaat over de inhoud van de samenwerking, en benoemt de kaders en thema's die, eerst in de visie en daarna jaarlijks, belangrijk gevonden worden, en waarmee de Achterhoek Board aan de slag moet. Voorwaarde is dat de Achterhoek Raad kan 'sturen aan de voorkant van het proces' en goed gefaciliteerd wordt.

Hoe organiseren we dit?

Bevoegdheden en taken van de Achterhoek Raad

De Achterhoek Raad krijgt geen formele, publiekrechtelijke bevoegdheden overgedragen.
Dat betekent dat bijvoorbeeld het geven van zienswijzen op de begroting van Regio Achterhoek een bevoegdheid van de individuele gemeenteraad blijft, evenals het benoemen van leden in het algemeen bestuur. In juridische zin verandert er weinig aan de huidige situatie, maar in de inhoudelijke aansturing wel:

- ✓ De Achterhoek Raad stemt (al dan niet) in met de Achterhoek Agenda, Jaarplannen en evaluaties zoals die voorbereid en voorgesteld worden door de Achterhoek Board en stuurt daarmee aan de voorkant op de Agenda;
- ✓ De Achterhoek Raad krijgt het recht te amenderen en/of moties in te dienen op voorstellen van de Achterhoek Board (bijvoorbeeld het Jaarplan);
- ✓ De Achterhoek Raad krijgt de taak om de leden van de Achterhoek Board te benoemen; voordracht geschiedt door het algemeen bestuur en de achterbannen van de andere O's;
- ✓ De Achterhoek Raad kan een Thematafel op ieder moment verzoeken om geïnformeerd te worden over de stand van zaken en kan de Achterhoek Board actuele onderwerpen meegeven;
- ✓ De leden van de Achterhoek Raad zijn 'ambassadeurs' van de regionale samenwerking in hun eigen gemeenteraad.

Individuele gemeenteraad	Achterhoek Raad
Zienswijzen geven op de begroting van Regio Achterhoek	Instemmen met de inhoud van de Achterhoek Agenda
Besluiten over grote, regionale projecten met 'nieuw' budget	Instemmen met de inhoud van de Jaarplannen
Voordragen en benoemen van leden *algemeen bestuur* van Regio Achterhoek	Benoemen van leden *Achterhoek Board*

Samenstelling van de Achterhoek Raad

Het voorstel is dat de Achterhoek Raad zal bestaan uit:

- Eén vertegenwoordiger per fractie van elke deelnemende gemeente. Zo is elk politiek geluid vertegenwoordigd, maar wordt wel recht gedaan aan de electorale verhoudingen binnen de gemeenten;
- Deze vertegenwoordiger krijgt zoveel 'stempunten' als zijn fractie raadsleden kent. Dat betekent bijvoorbeeld dat de stem van een vertegenwoordiger van een fractie van vijf raadsleden vijf keer meetelt tijdens de stemming;
- De Achterhoek Raad wordt voorgezeten door de voorzitter van Regio Achterhoek.

De vertegenwoordiger is in principe een raadslid, maar kan in bepaalde gevallen ook vervangen worden door een raadsopvolger (bijvoorbeeld bij ziekte van een éénmansfractie). Ook is het mogelijk dat een raadslid uit één gemeente meerdere fracties (uit dezelfde óf een andere gemeente) vertegenwoordigt. Coalitievorming is mogelijk, maar natuurlijk niet verplicht.
Raadsleden die niet als vertegenwoordiger benoemd zijn, zijn wel van harte welkom bij de bijeenkomsten van de Achterhoek Raad. De bijeenkomsten zijn openbaar.

Hoe wordt dit gefaciliteerd?

- ✓ De frequentie van vergaderen wordt vastgesteld op minimaal driemaal per jaar.
- ✓ Elke gemeenteraad kan vragen om extra beraadslaging wanneer hij dat nodig vindt.
- ✓ Het is de verantwoordelijkheid van de Achterhoek Board om een vergadering van de Achterhoek Raad inhoudelijk voor te bereiden.
- ✓ De cyclus van de Achterhoek Raad wordt zo goed mogelijk afgestemd op de cyclus van de gemeenteraden, zodat bijvoorbeeld het geven van zienswijzen op de begroting (door de gemeenteraad) en het stemmen over een Jaarplan (door de Achterhoek Raad) op passende momenten plaatsvinden.
- ✓ Vergaderingen van de Achterhoek Raad zijn openbaar, en (zo spoedig mogelijk) digitaal te volgen. Vergaderstukken worden ruimschoots op tijd toegezonden, zijn voor iedereen inzichtelijk en voor de leden van de Achterhoek Raad komt (griffie)ondersteuning vanuit Regio Achterhoek of vanuit de Achterhoekse gemeenten beschikbaar.

Hoofdstuk 3
De Achterhoek Board

Wat willen we bereiken?

De samenwerking in de Achterhoek tussen ondernemers, maatschappelijke organisaties en de overheid is van oudsher sterk. De noodzaak tot samenwerking in 3O-verband is bovendien steeds sterker geworden. De opgaven en uitdagingen waar de Achterhoek voor staat, kunnen alleen door een gezamenlijke inspanning van ondernemers, woningbouwcorporaties, zorginstellingen, het onderwijs en de overheid worden opgepakt. De Achterhoek Board is de motor die deze samenwerking initieert en kracht geeft.

Hoe organiseren we dit?

De bevoegdheden en taken van de Achterhoek Board

De Achterhoek Board gaat vooral over de inhoudelijke voorbereiding en uitvoering van de thema's waarop we als gemeenten met de andere twee O's samenwerken: het is de Achterhoek Raad die instemt met de grote lijnen en de thema's, het is de Board die voorbereidt, uitvoert (of hiervoor opdracht geeft), toeziet op de voortgang en terugkoppelt. De Board wordt ook verantwoordelijk voor de coördinatie van de lobby en de grensoverschrijdende samenwerking, met name gericht op Duitsland. Dit laatste gaat lopen via een bestuurlijk coördinatieteam, zoals de huidige D5-bestuurders.

De Achterhoek Board krijgt geen formele, publiekrechtelijke bevoegdheden overgedragen. Dat betekent bijvoorbeeld dat het vaststellen van de begroting de taak blijft van het algemeen bestuur. Dat is nu ook al zo. In juridische zin verandert er weinig aan de huidige situatie, maar wat betreft inhoudelijke aansturing wel. Derhalve heeft de Board ten minste als taken:

- ✓ Voorbereiden van de beleidsinhoudelijke Achterhoek Agenda, de Jaarplannen en evaluaties en deze voorleggen aan de Achterhoek Raad;
- ✓ Voortgang en resultaten van de beleidsinhoudelijke Achterhoek Agenda en Jaarplannen bewaken zoals de Thematafels deze uitvoeren;
- ✓ Voorbereiden van beraadslagingen en bijeenkomsten van de Achterhoek Raad;
- ✓ Aanvullende taken op het gebied van lobby. We kiezen daarvoor omdat de Board het gezicht wordt van de Achterhoekse samenwerking tussen overheid, maatschappelijke organisaties en ondernemers.

De samenstelling van de Achterhoek Board

Het voorstel is dat de Achterhoek Board zal bestaan uit vertegenwoordigers van wat in de volksmond de 'drie O's' zijn gaan heten: *Overheid*, *maatschappelijke Organisaties* en *Ondernemers*. Dat betekent dat de Board een mix zal worden van:

Aantal	Wie	Voorgedragen door
3 leden	Wethouders (uit de deelnemende gemeenten)	Het algemeen bestuur van Regio Achterhoek
3 leden	Afgevaardigden namens de maatschappelijke organisaties (onderwijs, zorg en de woningbouwcorporaties)	De maatschappelijke organisaties
3 leden	Afgevaardigden namens de ondernemers (VNO-NCW Achterhoek, MKB-Midden en SIKA)	De ondernemers
1 lid	Gedeputeerde (van de provincie Gelderland)	Het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland
1 voorzitter	De voorzitter van Regio Achterhoek	Het algemeen bestuur van Regio Achterhoek

De Board zal dus bestaan uit elf personen; de voorzitter van de Board heeft geen stemrecht. De Achterhoek Raad benoemt de leden voor vier jaar. De maatschappelijke organisaties en de

ondernemers bepalen zelf op welke wijze zij tot een voordracht komen. De voorzitter van Regio Achterhoek is ook de voorzitter van de Achterhoek Board. Naast de voorzitter zullen twee vicevoorzitters worden aangewezen; een vanuit de maatschappelijke organisaties en een vanuit de ondernemers.

Checks & balances rondom de Achterhoek Board

Het systeem gaat uit van vertrouwen. Toch willen we een aantal checks en balances organiseren. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- ✓ Er gaan geen publiekrechtelijke bevoegdheden over naar de Board;
- ✓ De Achterhoek Raad benoemt de leden van de Board;
- ✓ Bij de benoeming van Boardleden door de Achterhoek Raad krijgen zij van hen het vertrouwen, dit vertrouwen kan worden opgezegd met een motie van wantrouwen. Het is vervolgens aan de Boardleden of aan degenen die hen hebben voorgedragen om daar eventuele consequenties aan te verbinden;
- ✓ De Achterhoek Board komt minimaal vier keer per jaar bijeen, maar zoveel vaker als nodig is;

Hoofdstuk 4
De Achterhoek Thematafels

Wat willen we bereiken?

De *Achterhoek Thematafels* zijn specifieke overlegtafels waarin leden van de 3 O's samenwerken aan het realiseren van concrete projecten en doelstellingen zoals de Achterhoek Board en Achterhoek Raad die vastgesteld hebben. Een Thematafel is altijd gekoppeld aan een specifiek onderwerp van de Achterhoekse samenwerking. Er wordt gestart met zes Thematafels:

- ✓ Smart werken & Innovatie
- ✓ Onderwijs & Arbeidsmarkt
- ✓ Vastgoed & Woningmarkt
- ✓ Mobiliteit & Bereikbaarheid
- ✓ Circulaire economie & energietransitie
- ✓ Zorginnovatie

Hoe organiseren we dit?

Bevoegdheden en taken van de Achterhoek Thematafels

Elke Achterhoek Thematafel werkt aan concrete opdrachten. Deze opdrachten staan beschreven in de Jaarplannen, die de Achterhoek Board voorbereidt en coördineert, en waarmee de Achterhoek Raad instemt.
Omdat een Thematafel over veel expertise beschikt, heeft deze een belangrijke taak bij het opstellen van de Jaarplannen en het informeren van de Achterhoek Raad. Zo kunnen ook initiatieven vanuit de maatschappelijke partners en ondernemers een plek krijgen in de samenwerking (maar wel altijd met instemming van de democratisch gelegitimeerde organen). De Thematafels hebben geen formele, publiekrechtelijke bevoegdheden.

De Achterhoek Thematafels krijgen ten minste als taken:

- ✓ De uitvoering van de Jaarplannen van de Achterhoek Board;
- ✓ Het ophalen van projecten;
- ✓ Een inhoudelijke bijdrage leveren aan de voorbereiding van de beleidsinhoudelijke Achterhoek Agenda en Jaarplannen van de Achterhoek Board;
- ✓ De inhoudelijke voorbereiding van bijeenkomsten van de Achterhoek Raad en het informeren van leden van de Raad over ontwikkelingen ter zake van de werkzaamheden van de Thematafel;

De *doelen en resultaten* die we nastreven met het samenwerken op deze onderdelen, worden bepaald door de *Achterhoek Raad*, op voordracht van de *Achterhoek Board*. Daarmee zitten *Raad* en *Board* 'aan het stuur' van de samenwerking en is het vaak de *Thematafel* die de 'stuurbewegingen' daadwerkelijk realiseert.

In principe vervangen de Thematafels de poho's voor de onderwerpen waarop 3O-samengewerkt gaat worden. Dit is in alle poho's besproken en akkoord bevonden, mits er ruimte blijft voor intergemeentelijke afstemming. Dit betekent dat het poho Sociaal blijft bestaan in zijn huidige vorm en met de huidige ondersteuning. Het poho Werk & Inkomen geeft aan hier op termijn in op te willen gaan. Het Werkbedrijf en het Platform Onderwijs en Arbeidsmarkt (POA) zijn zichzelf al gezamenlijk aan het organiseren. Zij vormen straks de Thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkt. Deze tafel zoekt nadrukkelijk afstemming met uitvoeringsorganisaties als Laborijn. Het poho Vrijetijdseconomie, de samenwerking binnen de Stichting Achterhoek Toerisme en het bestuurlijke overleg sport blijven ongewijzigd en worden (nog) niet meegenomen in de nieuwe werkwijze. Voor de organisatie hiervan blijven de gemeenten verantwoordelijk.

Zie bijlage II voor de eerste uitwerking van de Thematafels.

Samenstelling van de Achterhoek Thematafels
Anders dan bij de Achterhoek Raad en -Board willen we de samenstelling van Thematafels niet op voorhand exact vastleggen. Een goede samenstelling kan immers per Thematafel (per onderwerp) verschillen.

Het is om die reden erg belangrijk dat elke Thematafel een goede voorzitter krijgt: een kartrekker die goed weet hoe hij/zij de opdrachten van Raad en Board kan realiseren, en welke mensen hij/zij daarvoor nodig heeft. De Thematafel kiest een voorzitter uit haar midden, aan de hand van een functieprofiel. Hierbij wordt gestreefd naar een goede balans tussen voorzitters vanuit de overheid en vanuit maatschappelijke organisaties en ondernemers. Om de bezetting van de Thematafels de eerste keer te organiseren, vraagt de voorzitter van de Board relevante gremia om met kandidaten te komen.
De leden van de Thematafel kunnen zelf de verdere bezetting bepalen, die dus kan variëren per Thematafel en ook door de tijd heen flexibel kan worden ingevuld:

- ✓ Er wordt gewerkt met duo's, een voorzitter en een vicevoorzitter; één van beiden is een wethouder;
- ✓ De samenstelling is als volgt:
  - De thematafel kent ten minste één vertegenwoordiger vanuit de overheid, één vanuit de maatschappelijke organisaties en één vanuit de ondernemers;
  - Per gemeente wordt één wethouder uitgenodigd;
  - Alleen leden van het college van burgemeesters en wethouders, bestuurders of directeuren van bedrijven/instellingen kunnen aansluiten bij de Thematafel (het gaat immers om bestuurlijke tafels);
- ✓ Er liggen kansen om in de Thematafels ook actief te werken aan de vernieuwing van de samenwerkingsmethode; bijvoorbeeld volgens de Harvard-methode Open onderhandelen.

Checks & balances rondom de Achterhoek Thematafels
Het systeem gaat uit van vertrouwen. Toch willen we een aantal checks en balances organiseren. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- ✓ De (vice)voorzitter kan ontslagen worden door de Achterhoek Board;
- ✓ De Thematafels komen zo vaak bijeen als zij wenselijk achten, maar minimaal vier keer per jaar;

Het Jaarplan
De Achterhoek Board maakt op basis van de input van de Thematafels een Jaarplan. Hierin worden afspraken gemaakt over de doelen, resultaten en inzet. Dit plan wordt voorgelegd aan de Achterhoek Raad.
Wat staat er in het Jaarplan?

- ✓ Het WAAROM: de noodzaak en/of kans;
- ✓ Het WAARTOE: het (tussen)resultaat per jaar (wat willen we bereiken en wat moeten we daarvoor doen?)
- ✓ Het HOE: de projectdefinities; wat gaan we doen en met wie?
- ✓ De capaciteit en kwaliteit: welke capaciteit en kwaliteit levert elke partner?

Iedere voorzitter krijgt ondersteuning van een programmaregisseur van Regio Achterhoek. Daarnaast is ondersteuning van een projectmedewerker beschikbaar. Het Jaarplan wordt tijdig besproken met de gemeentesecretarissen om afspraken te maken over ambtelijke inzet voor het komende jaar.

Hoe wordt dit gefaciliteerd?

- ✓ Vanaf september 2018 is het op een vaste maand per dag Regiodag. Alle Thematafels kunnen op deze dag te overleggen. Er is op die dag ook ruimte voor intergemeentelijke afstemming tussen wethouders, bilateralen en ambtelijke afstemming;
- ✓ Optie is om op de Regiodag ook de Achterhoek Board en de Achterhoek Raad bijeen te laten komen;

- ✓ Inhoudelijk gedeputeerden sluiten naar behoefte een aantal maal per jaar aan bij de Thematafels;
- ✓ Iedere voorzitter wordt ondersteund door een programmaregisseur; daarnaast is ondersteuning van een projectmedewerker beschikbaar (beiden vanuit de Regio Achterhoek);
- ✓ Vergaderstukken van de Thematafels worden twee weken van tevoren door de programmaregisseur aan de gemeenten toegestuurd, zodat dit via de colleges kan lopen. Binnen een week na de vergadering volgt een afsprakenlijst;
- ✓ De huidige ambtelijke overleggen worden in de komende maanden opnieuw bekeken; zij blijven niet in dezelfde vorm bestaan. Onder de Thematafels wordt in programma's of projecten gewerkt. De bedoeling is de inzet daarop flexibel te organiseren. Een en ander verloopt via het Jaarplan. Deze stroomlijning betekent dat er minder ambtelijke inzet nodig is voor het proces, zodat meer capaciteit beschikbaar is voor de inhoud;
- ✓ Het zou goed zijn binnen gemeenten te werken met een aanspreekpunt op regisseurs/ managementniveau per Thematafel (en zo mogelijk een combinatie van Thematafels). Deze kan met de programmaregisseur bekijken welke gemeentelijke inzet wenselijk en noodzakelijk is, en binnen gemeenten het (bestuurlijke) proces integraler dan nu bewaken c.q. borgen. Eenzelfde werkwijze verkennen we met de provincie;
- ✓ Ook biedt bovenstaande de mogelijkheid voor de programmaregisseur om de agenda van de Thematafel op een eenduidige manier bij alle gemeenten onder de aandacht te brengen. Ook wanneer de betreffende gemeente niet deelneemt aan de Thematafel;
- ✓ Ondersteuning vanuit gemeenten in de vorm van poho-managers is niet meer nodig. Dit met uitzondering van zaken die intergemeentelijk worden georganiseerd, zoals het Sociaal domein en Vrijetijdseconomie.

Hoofdstuk 5
Algemeen en dagelijks bestuur Regio Achterhoek

Hoe organiseren we dit?

Bevoegdheden en taken van het algemeen bestuur

Het algemeen bestuur krijgt in vergelijking met de oude situatie een minder inhoudelijke rol. De Achterhoek Board bepaalt immers samen met de Achterhoek Raad de inhoudelijke koers van de samenwerking.
Het algemeen bestuur zal zich daarom meer gaan focussen op de formele, meer secundaire werkzaamheden van Regio Achterhoek. Deze werkzaamheden zijn zeker niet minder belangrijk, maar hebben wel een duidelijk ander karakter dan de taken van Achterhoek Raad en Achterhoek Board.
Het algemeen bestuur gaat in hoofdzaak de volgende taken uitvoeren:

- ✓ Besluiten over de begroting van Regio Achterhoek;
- ✓ PIOFACH-taken: bijvoorbeeld personele aangelegenheden, administratie- en archieftaken, financiën, automatisering en huisvesting;
- ✓ Communicatie;
- ✓ Subsidies en –werving.

Samenstelling van het algemeen bestuur

Er verdwijnen geen publiekrechtelijke taken bij het algemeen bestuur, juist om de democratisch legitimatie te waarborgen. De werkzaamheden van het algemeen bestuur worden echter wel wat meer secundair van aard en zijn wat minder richtingbepalend dan voorheen. Het is de bedoeling om van het algemeen bestuur een minder 'politiek' orgaan te maken, zodat de Achterhoek Raad en Achterhoek Board goed aan zet komen om de inhoudelijke koers te bepalen.
Het is daarom wenselijk om algemeen bestuursleden te benoemen die het gewend zijn om boven de partijen te staan. De keuze om enkel burgemeesters in het algemeen bestuur te benoemen ligt dan voor de hand. Elke gemeenteraad kan zijn eigen burgemeester voordragen als algemeen bestuurslid. Zo ontstaat een algemeen bestuur dat bestaat uit zeven burgemeesters, waarvan er een door de algemeen bestuursleden gekozen wordt als voorzitter.
Deze voorzitter is ook de voorzitter van het *dagelijks bestuur,* van de *Achterhoek Raad* en van de *Achterhoek Board*.

Bevoegdheden en taken van het dagelijks bestuur

Voor het dagelijks bestuur geldt eigenlijk hetzelfde als voor het algemeen bestuur: in vergelijking met de oude situatie krijgt het dagelijks bestuur een minder inhoudelijke, primaire rol, maar behoudt zijn publiekrechtelijke bevoegdheden. Daarmee blijft het dagelijks bestuur o.a. verantwoordelijk voor:

- ✓ Voorbereiden en toezenden van de begroting van Regio Achterhoek;
- ✓ Voorbereiden van vergaderingen van het algemeen bestuur;
- ✓ De dagelijkse gang van zaken.

Samenstelling van het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur wordt gevormd uit het algemeen bestuur: dit zijn altijd de gekozen voorzitter, plus twee andere leden. In de praktijk zal dit betekenen dat drie burgemeesters het dagelijks bestuur gaan vormen. Het algemeen bestuur kiest dus welk lid de voorzitter is (en daarmee automatisch voorzitter van het dagelijks bestuur) en welke twee leden daarnaast dagelijks-bestuurslid worden.

Taken Algemeen bestuur, Achterhoek Board en Achterhoek Thematafels

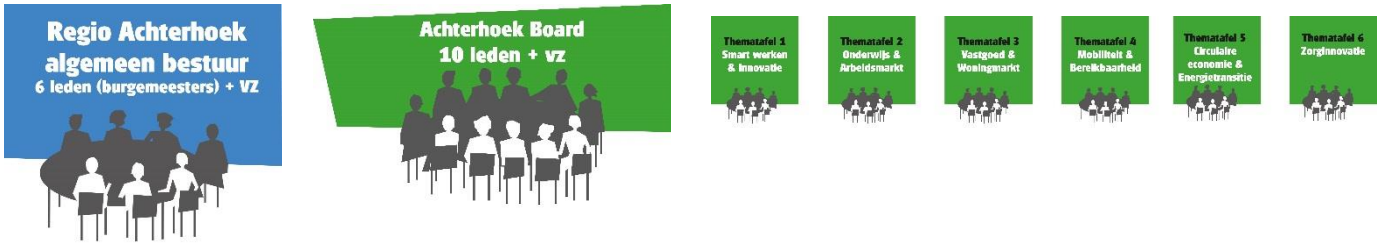

Algemeen bestuur	Achterhoek Board	Achterhoek Thematafels
Begroting Regio Achterhoek vaststellen na zienswijzen Raden (voorbereiding bij *dagelijks bestuur*)	Opstellen Achterhoek Agenda	Inhoudelijke voorbereiding Jaarplannen en bijbehorende financiële middelen
Kiezen van de voorzitter van Regio Achterhoek en leden van het *dagelijks bestuur*	Voorbereiden, (laten) uitvoeren en bewaken van de voortgang van Jaarplannen	Uitvoeren van Jaarplannen (onderwerp-specifiek)
Voordragen van de leden (wethouders) van de *Achterhoek Board*	Lobby	Informeren van *Achterhoek Raad* over voortgang projecten
Subsidies en verantwoording	Toetsen projecten en monitoring voortgang en integraliteit	Initiëren projecten
PIOFACH-taken	Coördinatie grensoverschrijdende samenwerking	

Hoofdstuk 6
De organisatie

Wat willen we bereiken?

Het proces van de doorontwikkeling is gestart vanuit een drietal aanleidingen:

1. Het beter betrekken van raadsleden bij de regionale samenwerking
2. Meer slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming
3. Meer uitvoeringskracht

Rondom de uitvoeringskracht worden twee problemen ervaren. Zo is de uitvoeringskracht op dit moment erg versnipperd, omdat regionale inzet zowel vanuit de Regio (GR) als vanuit de Stuurgroep 2020 én vanuit de portefeuillehoudersoverleggen wordt geïnitieerd en aangestuurd.
Ten tweede is bij Regio Achterhoek bezuinigd op kwantiteit en kwaliteit. In de afgelopen jaren is ervoor gekozen de menskracht ook voor het faciliteren van de samenwerking voornamelijk vanuit de gemeenten te laten komen. Dit betekent dat er weinig formatie ingezet kan worden op lobby en ook bijna geen menskracht beschikbaar is voor de ondersteuning van de portefeuillehoudersoverleggen. De doorontwikkeling geeft de mogelijkheid de organisatie Regio Achterhoek een kwaliteitsslag te geven.

Een nieuwe samenwerkingsagenda vraagt een andere organisatie. Versterking van de inzet op inhoud en lobby vraagt meer en andere capaciteit. Ook de in de nieuwe samenwerking te formuleren en uit te voeren ambitie Achterhoek 2030 vraagt om passende operationele capaciteit. Denk wat betreft deze uitvoeringskracht aan de juiste inzet van mensen, kennis en technologie met passende financiële middelen. Focus in de nieuwe regionale samenwerking ligt voor wat betreft de inzet van Regio Achterhoek op inhoudelijke thema's. De organisatie Regio Achterhoek gaat wat betreft deze benodigde operationele capaciteit een spilfunctie vervullen. De organisatie heeft daarin de rol om de verandering succesvol te (helpen) implementeren. Regio Achterhoek maakt zich daarom dit voorjaar op voor verdere invulling van de nieuwe werkwijze. Voorbereidingen voor doorontwikkeling naar de hierin besloten meer strategische kerntaken zijn gestart.

Hoe gaan we dat doen?

Organisatie en onderbouwing formatie uitbreiding

De kerntaken van Regio Achterhoek verschuiven richting ondersteuning op inhoud van de Thematafels. Veruit het grootste deel van de uitbreiding van de formatie gaat zitten in de programmaregisseursfunctie. Door hun inzet moet de sterkere samenwerking op inhoud vertaald worden naar voor de buitenwereld zichtbare acties. Daarnaast is er een uitbreiding op de capaciteit voor lobby, zowel voor Arnhem/ Den Haag als Duitsland/ Brussel. Onderstaand overzichtje laat de *uitbreiding en inkrimping* ten opzichte van de huidige situatie zien.

Totale uitbreiding	6,85
onderverdeeld in:	
kerntaken	*6,60*
overhead	*0,25*

<u>Toelichting op uitbreiding/vermindering in fte's per taak op hoofdlijnen</u>	
Ondersteuning Board en algemeen bestuur	0,5
Thematafels (proces en kennis), programmaregisseur en projectmedewerker	3,35
Lobby Arnhem en Den Haag, en Duitsland/ Brussel (inclusief communicatie/profilering)	2,0
Griffieondersteuning voor de Achterhoek Raad;	0,5
Subsidiespecialisme (incl. financiële ondersteuning)	1,5
Inzet op Duitsland (functie mdw grens vervalt, nieuwe functie adviseur bestuur Duitsland)	-0,5
Archiefmedewerker	-0,5
Totaal uitbreiding	**6,85**

Regio Achterhoek streeft naar een slagvaardige en flexibele inrichting van de eigen organisatie. Daarvoor is een aangepast formatieplan nodig. Met name de capaciteit voor programmaregie en lobby moet worden vergroot. Per saldo wordt voorzien in een stijging van de formatie van nu 12,90 fte naar straks 19,75 fte. Vergeleken met de Regio Twente waar we ons (o.a.) qua lobby graag mee willen vergelijken is dit nog een zeer bescheiden regionale organisatie.
Zie bijlage H6-1 voor gedetailleerd formatieplan.

Op andere plaatsen is minder inzet nodig.

De bundeling van inzet bij Regio Achterhoek betekent dat er minder tijd verloren gaat met afstemming en dat de samenwerking efficiënter en met minder overhead aangestuurd kan worden. Ook is minder inzet van relatief dure, ingehuurde capaciteit nodig. Voor de huidige inzet van de kennismakelaars en de ondersteuning van het POA kunnen we in de nieuwe organisatie ongeveer 2,5 fte aan programmaregisseurs inzetten. De financiering van deze huidige inzet komt voor een groot deel van de provincie. Zij zullen deze inzet financieel omzetten naar de nieuwe structuur. Zie hiervoor Hoofdstuk 7.

Voor gemeenten betekent het dat zij veel beter worden gefaciliteerd dan in de huidige situatie. Zo is geen inzet van poho-managers meer nodig, behalve voor de bestaande structuren op het gebied van Vrijetijdseconomie en het sociaal domein. De programmaregisseurs hebben de capaciteiten en de tijd voor een goede programma- en procesregie. Zij zullen bestuurlijke stukken voorbereiden en hebben ook mogelijkheden om vanuit de Thematafels te zorgen voor een goede en tijdige voorbereiding en terugmelding van alle overleggen.

Duitsland

Op het gebied van de samenwerking met Duitsland zal de personele inzet van de Regio kleiner worden. Op dit moment wordt er nog veel ingezet op het draaien van projecten zoals de Dag van de Buurtaal. Taken van de Regio blijven:

- Coördinatie en besluitvorming gemeentelijke afvaardiging naar Euregioraad;
- Coördinatie gemeentelijke bestuurlijke afvaardiging naar de Arbeitsgruppen Euregio;
- Voorbespreken en regionaal afstemmen Achterhoekse inbreng in de Arbeitsgruppen en Euregioraad via gezamenlijk commissie grens met Twente;
- Governance Grensoverschrijdende Economie en Arbeidsmarkt (GEA) samen met Twente;
- Voorbereiding Landräterkonferenz;
- Coördineren gemeentelijke cofinanciering Interregprojecten;
- Volgen ontwikkelingen in Euregio Rhein-Waal;
- Aanjagen van grensoverschrijdende samenwerking bij Thematafels.

Voornaamste veranderingen Regio Achterhoek ten opzichte van de huidige situatie

	Huidige samenwerking	**Nieuwe samenwerking**
Ten dienste van	- DB - AB - Stuurgroep Achterhoek 2020 - Drie portefeuillehouders overleggen - Regiegroep SI	- Achterhoek Raad - DB - AB - Achterhoek Board - Thematafel Smart Werken en Innovatie - Thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkt - Thematafel Vastgoed en Woningmarkt - Thematafel Mobiliteit en Bereikbaarheid - Thematafel Circulaire economie en Energietransitie - Thematafel Zorginnovatie
Rol Taken	- Lobby voor de Achterhoek - Subsidies voor de Achterhoek - Grensoverschrijdende samenwerking - Economische profilering Achterhoek - Procesmanagement Achterhoek 2020 - Communciatie Regio Achterhoek en Achterhoek 2020 - Verbindingen tussen Achterhoek 2020 en poho's	Achterhoek Raad - Griffieondersteuning Achterhoek Board - Procesmanagement - Ondersteuning (o.a. voorbereiden vergadering Achterhoek Board en Achterhoek Raad) - Vorming en uitvoering Achterhoek Agenda (uitwerken Toekomst Krant, overdrachtsdocument stuurgroep A2020) en Jaarplannen Thematafels - Ondersteuning Thematafels (proces en kennis) - Adviseren en ondersteunen voorzitters Thematafel - Programmaregie: regie voeren, bestuurlijke aansluiting, sturen, organiseren, uitvoeren - Procesbegeleiding - Ondersteunen Thematafel op inhoud - Toekomst Krant (overdrachtsdocument vanuit Stuurgroep 2020) vertalen naar Thematafels en per tafel nader uitwerken in Achterhoek Agenda en Jaarplan - Hoofdredactie (eenmalig) format projectdefinities - Hoofdredactie projectdefinities Lobby - Zelfstandig als Regio Achterhoek, en massa makend met anderen waar nuttig - Lobbyist Arnhem / Den Haag - Lobbyist Duitsland / Brussel Overig - Communicatie - Subsidiespecialisme, advisering, aanvraag en verantwoording voor Gebiedsopgave, Interreg etc. - Verbinding thematafels - Faciliteren jaarlijkse Regiodag / 'Dag van de Achterhoek'

Hoofdstuk 7
Financiën

Bij een nieuw samenwerkingsmodel met een andere inzet van de organisatie Regio Achterhoek, hoort ook een ander kostenplaatje. In dit hoofdstuk vindt u een financiële vertaling van de uitgangspunten en werkafspraken zoals hierboven uitgewerkt.

Bijdragen gemeenten en provincie

Van de gemeenten wordt een extra bijdrage gevraagd van € 2 per inwoner. De totale bijdrage van de gemeenten bijdraagt dan € 6,47 per inwoner. Van de provincie wordt eveneens een bijdrage van € 2 per inwoner gevraagd.

Inwonerbijdrage na doorontwikkeling	
	Totaal
Huidig vastgestelde inwonerbijdrage 2018	1.334.094
Taakstelling uit 2017 structureel op te lossen	31.000
Uitbreiding formatie/kosten ivm doorontwikkeling	731.820
Totaal inwonerbijdrage na doorontwikkeling	2.096.914

Dekking inwonerbijdrage na doorontwikkeling	*Totaal*	*pi*
Gemeenten (€ 4,47 + € 2)	1.702.471	6,47
Provincie (€ 1,50 in begroting + € 0,50 in investeringsfonds)	394.443	1,50
Totaal dekking inwonerbijdrage na doorontwikkeling	2.096.914	7,97

De bijdragen worden grotendeels gebruikt voor de operationele kosten in de programmabegroting en voor een klein deel als voeding van het investeringsfonds. De bijdrage van de gemeenten zit in eerste instantie in de operationele kosten van de begroting. Uitgangspunt is een eventueel overschot in het jaarresultaat toe te voegen aan het investeringsfonds met een beperking tot maximaal € 0,50 per inwoner. Vooral in het eerste jaar wordt een dergelijk overschot verwacht, aangezien de daadwerkelijke invulling van de vacatures niet direct per 1 juli geëffectueerd zal zijn en omdat de loonkosten op de maximale anciënniteit zijn begroot. Met dit laatste uitgangspunt verwachten we ook de komende jaren het tekort te kunnen opvangen dat ontstaat door de gekozen indexeringssystematiek voor gemeenschappelijke regelingen (de werkelijke loonindex ligt immers vaak boven de maximaal toegestane prijsindex).
Zie bijlage H7-1 voor de gespecificeerde bijdrage per gemeente. De onderbouwing hiervan wordt gegeven in de (gewijzigde) programmabegroting en 1ste begrotingswijziging 2018, die separaat aan de gemeenten wordt voorgelegd.

Investeringsfonds
Voorgesteld wordt een investeringsfonds in te stellen. Hierin worden huidige beschikbare incidentele middelen samengebracht (*bijlage H7-2*). Dit investeringsfonds wordt voor een groot deel gevuld door de zogenoemde krimpgelden die vanuit het Rijk beschikbaar zijn gesteld voor de jaren 2016 t/m 2020. Dit betekent een overgang van deze middelen naar het investeringsfonds en heroverwegen van de uitgangspunten die eerder aan deze middelen zijn gekoppeld. Het is de bedoeling jaarlijks een klein deel van het investeringsfonds in te zetten als werkbudget voor de Board en de Thematafels. Voor de Thematafels is nu uitgegaan van €25.000 per jaar per Thematafel. Hiermee kan een onderzoek worden uitgezet of projectinitiatieven worden ondersteund. Daarnaast is € 100.000 gedacht als jaarlijks budget voor initiatieven vanuit de maatschappij en bijeenkomsten; hierover kan de Board besluiten. De werkbudgetten voor de Board en de Thematafels worden jaarlijks vastgesteld.

Inzet van het investeringsfonds loopt via de begroting van Regio Achterhoek. Om de inzet vanuit dit fonds optimaal te kunnen laten renderen, worden de volgende criteria voorgesteld. Deze kunnen in een later stadium worden aangescherpt:

- Het project draagt bij aan een sterke economie en/ of de doelstellingen van de Achterhoek Agenda;
- Het project levert een gemeentegrens-overstijgende bijdrage;
- Het project realiseert een multipliereffect: de investering moet renderen in een meervoudig en duurzaam effect op het regionaal product, op het regionaal inkomen, de regionale werkgelegenheid of draagt bij aan de leefbaarheid in de Achterhoek;
- Het project heeft een regionale impact;
- Er is draagvlak bij meerdere O's (ondernemers, organisaties, overheid, ondernemende inwoner). Voor het project is een *coalition of the willing* die naar verhouding bijdraagt in het project (cofinanciering) en een uitgewerkt projectplan.

Financiële inbreng vanuit de andere O's
Uitgangspunt in dit voorstel is dat de personele inzet binnen de GR gefinancierd wordt vanuit de overheid; gemeenten en provincie. De andere O's dragen bij via bestuurlijke inzet in de Board, aan de Thematafels en door personele inzet in de voorbereiding en uitwerking van de projecten. Aan de Thematafel Smart Werken en Innovatie wordt de financiële inzet voor SmartHub vanuit ondernemers en maatschappelijke organisaties gekoppeld. Dit bedraagt (samen met de bijdrage van de provincie) € 300.000 per jaar.
In de afgelopen jaren is bovendien gebleken dat de inbreng vanuit de Achterhoek in de cofinanciering voor de gebiedsopgave nu op ongeveer € 10 miljoen staat. Een groot deel van deze cofinanciering wordt opgebracht vanuit de ondernemers en maatschappelijke organisaties.
In de aanloop naar de Board zullen toekomstige extra investeringen van de O-partners in de Achterhoek zichtbaar worden gemaakt, zoals bijvoorbeeld de extra inzet die het Graafschap College vanuit het Regeerakkoord beschikbaar heeft gekregen rondom het Bestuursakkoord MBO.

Daarnaast zou een structurele bijdrage vanuit ondernemers en maatschappelijke organisaties een verrijking zijn van het systeem. Dit wordt in de komende periode verder verkend.

Wat levert het op?
De bundeling van inzet bij Regio Achterhoek betekent dat er minder tijd verloren gaat met afstemming en dat de samenwerking efficiënter en met minder overhead aangestuurd kan worden. Ook is minder inzet van relatief dure, ingehuurde capaciteit nodig. Voor de huidige inzet van de kennismakelaars en de ondersteuning van het POA kunnen we in de nieuwe organisatie ongeveer 2,5 fte aan programmaregisseurs inzetten.
Voor gemeenten betekent het dat zij veel beter worden gefaciliteerd dan in de huidige situatie. Zo is geen inzet van poho-managers meer nodig, behalve voor de bestaande structuren op het gebied van Vrijetijdseconomie en het sociaal domein. De programmaregisseurs hebben de capaciteiten en de tijd voor een goede programma- en procesregie. Zij zullen bestuurlijke stukken voorbereiden en hebben ook mogelijkheden om vanuit de Thematafels te zorgen voor een goede en tijdige voorbereiding en terugmelding van alle overleggen.

Uitgangspunt Montferland

Wanneer Montferland wil aansluiten bij een van de Thematafels, wordt een afspraak gemaakt over een financiële bijdrage van Montferland aan Regio Achterhoek. Deze gemeente draagt nu immers niet bij aan de infrastructuur die de zeven Achterhoekse gemeenten met elkaar van de grond tillen. Bij de Thematafels zoals nu voorgesteld, zou het gaan om de Thematafel Circulaire economie en Energietransitie.

Bijlage I Totaaloverzicht nieuwe regionale samenwerking

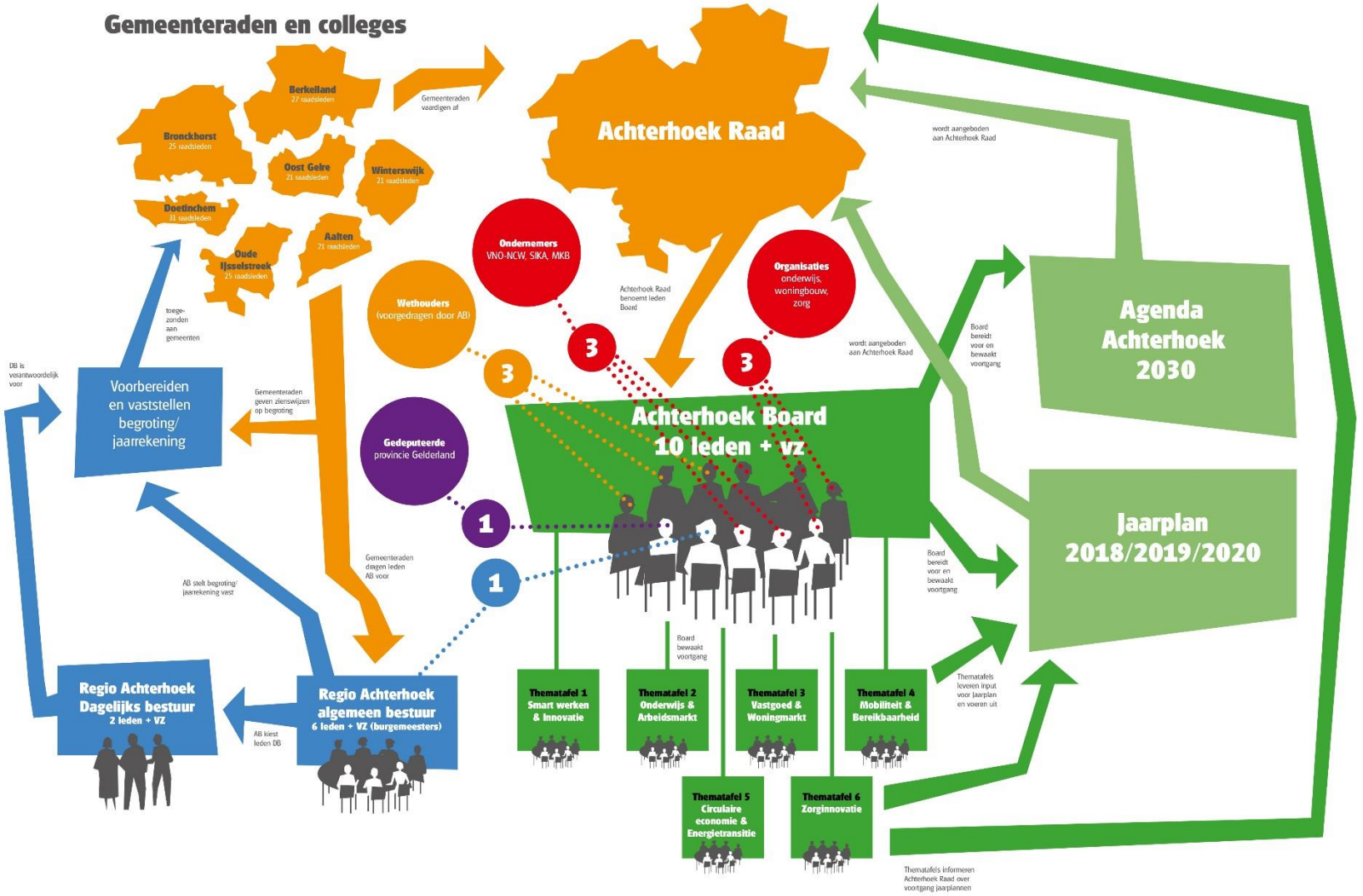

Bijlage II Eerste uitwerking Achterhoek Thematafels

1. **Smart Werken en Innovatie** (basis hiervoor is het Masterplan Smart Industry)

Opdracht/doel:
- 'Profileren van de Achterhoek als dé Stage en afstudeerregio van Nederland
- Implementatie principes Smart Industries in de Achterhoek

Programma's
- Uitvoeren Masterplan SmartHub (maakindustrie), stimuleren innovaties, inclusief economische profilering stage- en afstudeerregio
  Ten aanzien van de profilering bestaan twee hoofddoelstellingen:
  - Economische profilering van de Achterhoek als dé Smart Industry regio van Nederland die uitblinkt in veelzijdigheid, verbondenheid en vindingrijkheid.
  - Profilering van de Achterhoek als dé stage-, trainee- en afstudeerregio van Nederland (voor hbo- en wo-studenten met een Smart Industry gerelateerde studierichting).
- Stimuleren en initiëren Smart werken naar andere sectoren (crossovers)
- Eventueel: Regionaal programma bedrijventerreinen

2. **Onderwijs en Arbeidsmarkt** (basis hiervoor zijn POA en het werkbedrijf)

Opdracht/doel:
- Een goede match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt;
- Een hoge arbeidsparticipatie;
- Beschikbaarheid van de juiste opleidingen.

Twee inhoudelijke programma's (uit notitie POA en Werkbedrijf over eigen nieuwe structuur)
Programma Human Capital Agenda
- Het realiseren van crossovers tussen sectoren en opleidingen. Bevorderen van intersectorale mobiliteit;
- Versterken vraaggericht onderwijs; het binden van talent aan de Achterhoek;
- Investeren in de vitaliteit en inzetbaarheid van zittend personeel, omscholing en leer-werktrajecten;
- Het stimuleren/aanjagen van grensoverschrijdende samenwerking (GEA).

Programma Inclusieve arbeidsmarkt
- Arbeidsbevorderende maatregelen; hoge arbeidsparticipatie;
- Wettelijke taken Werkbedrijf uit Wet SUWI en participatiewet;
- Adviesrol in besluitvorming inclusieve arbeidsmarkt (werkgeversdienstverlening, werkzoekendendienstverlening en banenafspraken).

3. **Vastgoed en Woningmarkt**

Opdracht/Doel:
- Duurzame transitie van de woningvoorraad (kwantitatief en kwalitatief);
- Werken aan aantrekkelijke en compacte kernen;
- Integrale aanpak van leegstaand en leegkomend agrarisch, zakelijk en maatschappelijk vastgoed.

Drie inhoudelijke programma's:

Programma Vitale Kernen:
- Regionaal programma met lokaal maatwerk voor het werken aan aantrekkelijke en compacte kernen. Specifieke thema's die hierbij aan bod komen:
  - Aanpak leegstaand maatschappelijk en zakelijk vastgoed (herverkaveling, herbestemming, sloop, RO-aspecten);
  - Centrumontwikkeling/ omvormen aanloopstraten.

Programma Vitaal buitengebied:

- Regionaal programma met lokaal maatwerk voor het versterken van de kwaliteit van het buitengebied. Specifieke thema's die hierbij aan bod komen:
    - Aanpak leegstaande en leegkomende agrarische bebouwing (sloop, asbestsanering, functieverandering, RO-aspecten, energietransitie, erfdelen etc.).

Programma Woningmarkt:

- Regionale woonagenda 2015-2025, met als doel de juiste woning op de juiste plek. Specifieke thema's die hierbij aan bod komen:
    - Aanpak mismatch vraag en aanbod (kwaliteitsverbetering bestaande woningen, sloop, nieuwbouw, incl. ontwikkelen van nieuwe woonconcepten en toevoegen van woningen die in de bestaande voorraad niet voorhanden zijn;
    - Voorsorteren op lange termijn aanpak woningmarkt.
    - Verduurzaming woningen

Het ontwikkelen van (financieel) instrumentarium, een uitvoeringsorganisatie en de uitvoering van de Regiodeal worden onderdeel van deze thematafel.

4. Mobiliteit en Bereikbaarheid

Doel van de thematafel is snelle en betrouwbare bereikbaarheid van, naar en in de Achterhoek door:

- Goede regionale ontsluiting via weg, spoor en water;
- Goede bereikbaarheid van voorzieningen;
- Goede digitale bereikbaarheid (breedband internet);
- Implementatie van slimme mobiliteit.

Twee inhoudelijke programma's

Programma weg, spoor en water

- N18, A12/E3, A1 en hoofdwegen
- Spoorlijnen Arnhem-Doetinchem-Winterswijk en Winterswijk-Zutphen-Apeldoorn
- Ontsluiting regionale bedrijventerreinen
- Grensoverschrijdend OV
- OV-concessies
- Havens Emmerich, Doesburg, Lochem
- Functioneel kader wegennet Gelderland
- Functioneel kader fietsnetwerk
- Verkeersveiligheid en -educatie

Programma fijnmazige bereikbaarheid

- Basismobiliteit / ZOOV (doelgroepenvervoer)
- OV-Visie voor het implementeren van een samenhangend kernnet/flexnet
- Lokale 'smart' initiatieven van vervoer die (vraaggestuurd) worden aangejaagd door ondernemers & organisaties. Zoals project Smart Mobility as a Service (SMAAS).

5. Circulaire economie en Energietransitie (basis hiervoor zijn de Tafel van Groenlo, Regiegroep kunstmestvrije Achterhoek en werkgroep circulair)

Opdracht/Doel:

- Stimuleren en initiëren van de circulaire economie, door duurzame verwerving en het voorkomen van verspilling van grondstoffen
- Achterhoek energieneutraal in 2030
- Achterhoek kunstmestvrij in 2030

Drie inhoudelijke programma's:

Programma stimuleren van de circulaire economie

- Circulair aanbesteden en inkopen
- DOE-scans bij het MKB
- Grond- en afvalstoffenbeurs (ketenbenadering)

Programma kunstmestvrije Achterhoek
- Pilots en aanpassen regelgeving

Programma energietransitie
- (Verduurzaming woningen, in samenspraak met Thematafel Vastgoed & woningmarkt)
- Energiebesparing bedrijven
- Stimuleringsprojecten als Zon op Erf, MKB-aanpak, Energieloket
- Stimulering energieopwekking

6. **Zorginnovatie** (basis hiervoor is de transitietafel Zorg)

Opdracht/Doel:
- Innovatie in de zorg
- Toepassen van Smart technieken in de zorg

Programma zorginnovatie
- Initiëren, ontwikkelen en toepassen van Smart technieken en andere innovaties (e-health, smart medicine, communicatie/zorg op afstand) in de zorg(keten) met als doel om mensen zo lang mogelijk zelfstandig thuis te laten wonen (vanuit positieve gezondheid werken aan een afname van cure en care).
- Aanpakken arbeidsmarktproblematiek Zorg: de aanpak van tekorten aan personeel in de zorg.

Samenhang tussen de Thematafels
Voor welke indeling we ook kiezen, er zijn altijd enkele onderwerpen die raakvlakken hebben met meerdere Thematafels. Belangrijk is dan om het primaat bij één Thematafel neer te leggen. Deze Thematafel zorgt voor afstemming met de andere Thematafels. Voorbeeld hiervan is de verduurzaming van de woningen. Dit zelfde geldt als een onderwerp meerdere portefeuillehouders raakt. Ook dan is het zaak het primaat neer te leggen bij één portefeuillehouder en de andere hierin mee te nemen.

Poho Sociaal blijft bestaan
Het Poho Sociaal (en de samenwerkings- en uitvoeringsstructuur eronder, inclusief MOSD e.d.) is verantwoordelijk voor het gehele gemeentelijk regionale Sociaal Domein en de ontwikkeling daarvan (op regionaal niveau). Dat geldt voor alle functies/ taken: inkoop, transformatie, uitvoering, inrichten infrastructuur, beleid, onderzoek, relaties met aanbieders, etc.
Afhankelijk van de beleidsdoelstellingen zijn er ook verbindingen met onderwijs, participatie, sport en met externe stakeholders.

Tot slot
De regionale aansturing van de vrijetijdseconomie blijft voorlopig belegd bij het Poho VE (met tien gemeenten) in samenwerking met Stichting Achterhoek Toerisme. Ook de regionale aansturing van sport (wethouders sport) wordt niet binnen de nieuwe 3O-structuur gebracht.
Een van de belangrijkste redenen hiervoor is dat we de focus willen houden op smart werken/innovatie en duurzame transitie (energie en circulariteit). Waarbij een goed woonklimaat en uitstekende bereikbaarheid rand voorwaardelijk zijn.

Bijlage III Welke route volgen de stukken?

Kadernota Regio Achterhoek (voor organisatiekosten)
Beschrijving De Kadernota Regio Achterhoek is het inhoudelijke en financiële (meerjarig) kader voor de Begroting Regio Achterhoek. De Kadernota bestaat uit een schets van ontwikkelingen die betrekking hebben op de Achterhoek en van de betekenis daarvan voor de activiteiten van de Regio Achterhoek en voor de daarmee samenhangende financiën. De ontwikkelingen voor het investeringsfonds volgen later in het jaar n.a.v. het Jaarplan.
Route - Het dagelijks bestuur stelt de Kadernota op en biedt deze aan het algemeen bestuur aan ter vaststelling. - Het algemeen bestuur stelt de Kadernota vast en biedt deze ter kennisname (conform de Wgr) vóór 15 april aan de gemeenteraden aan. Dit loopt via de colleges. De gemeenteraden gebruiken de Kadernota bij het beoordelen van de (ontwerp)Begroting Regio Achterhoek en het eventueel formuleren van een zienswijze op de (ontwerp)Begroting.
Gerelateerde producten De Kadernota vormt de basis voor de Begroting Regio Achterhoek.

Begroting Regio Achterhoek
Beschrijving De Begroting Regio Achterhoek geeft het inhoudelijke en financiële (meerjarig) kader voor de activiteiten die vanuit en door de Regio Achterhoek uitgevoerd gaan worden. Als zodanig is de Begroting het kader voor de Achterhoek Board en de Thematafels.
Route - Het dagelijks bestuur stelt de ontwerpbegroting op en levert die acht weken voordat die behandeld wordt in het algemeen bestuur aan bij de gemeenteraden. Dit loopt via de colleges. - De gemeenteraden hebben de mogelijkheid om een zienswijze op de ontwerpbegroting aan te geven en in te dienen bij het dagelijks bestuur. - Het dagelijks bestuur biedt de ontwerpbegroting aan ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan, inclusief een overzicht van de zienswijzen van de gemeenteraden en de wijze waarop het dagelijks bestuur de zienswijzen (wel of niet) verwerkt hebben in de ontwerpbegroting. - Het algemeen bestuur stelt de Begroting Regio Achterhoek uiterlijk 1 augustus vast.
Gerelateerde producten Het Jaarplan zal over het algemeen later worden vastgesteld dan de Begroting omdat deze bij een GR al vroeg in procedure wordt gebracht. Het Jaarplan zal kunnen leiden tot een Begrotingswijziging.

Jaarstukken Regio Achterhoek
Beschrijving De jaarstukken bestaan uit een Jaarverslag met verantwoording en de (financiële) Jaarrekening.
Route - Het dagelijks bestuur stelt het Jaarverslag en de Jaarrekening (tezamen vormend de Jaarstukken) Regio Achterhoek op en biedt de Jaarstukken ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan. - Het dagelijks bestuur biedt de (ontwerp)Jaarstukken vóór 15 april ter kennisname aan de gemeenteraden aan. Dit loopt via de colleges. De gemeenteraden gebruiken de Jaarstukken bij het beoordelen van de (ontwerp)Begroting Regio Achterhoek en het eventueel formuleren van een zienswijze op de (ontwerp)Begroting. - Het algemeen bestuur stelt de Jaarstukken Regio Achterhoek uiterlijk 15 juli vast.

Gerelateerde producten Zie Begroting en Jaarplan.

Jaarplan Regio Achterhoek (voor het investeringsfonds)
Beschrijving Het Jaarplan Regio Achterhoek is het document waar alle activiteiten die vanuit de samenwerkingsregeling ondernomen worden in het betreffende jaar opgenomen zijn, inclusief de bijbehorende middelen uit het investeringsfonds (budgetten en personele ondersteuning).
Route - De Achterhoek Board stelt het Jaarplan op en biedt het aan de Achterhoek Raad aan. - De Achterhoek Raad stemt in met het Jaarplan. - Het Jaarplan wordt door de Achterhoek Board samengesteld uit de Jaarplannen van alle Thematafels. - Thematafels koppelen op gezette momenten de resultaten terug aan de Board en Achterhoek Raad.
Gerelateerde producten Het Jaarplan vormt de input voor een 1e wijziging van de begroting van het betreffende jaar waarvoor de gemeenteraden (via de colleges) ook 8 weken de tijd krijgen om te reageren middels zienswijzen en die het algemeen bestuur vervolgens vaststelt.

Beleidsvoorstel Thematafel (binnen het Jaarplan vallend)
Beschrijving Als een bepaald project binnen het Jaarplan valt (er zijn middelen voor én de Achterhoek Raad en Board hebben al ingestemd het project/de doelen/resultaten) gaat de Thematafel in principe zelfstandig aan de slag met de uitvoering daarvan.
Route - Achterhoek Board bereidt Jaarplan voor, en haalt input voor concrete activiteiten op bij Thematafels. - Achterhoek Raad spreekt zich uit over Jaarplan. - Thematafels gaan aan de slag met uitvoering. - Thematafels koppelen op gezette momenten de resultaten terug aan de Board en Achterhoek Raad.
Gerelateerde producten In het Jaarplan worden zo veel mogelijke concrete opdrachten beschreven. Indien daar (additionele) middelen voor nodig blijken, loopt dit langs het begrotingstraject, en via het algemeen bestuur naar de gemeenteraden.

Beleidsvoorstel Thematafel (buiten het Jaarplan vallend)
Beschrijving We proberen in de Jaarplannen natuurlijk zo volledig mogelijk te zijn, en al zo veel mogelijk van tevoren ingevuld te hebben welke projecten gaan draaien en wat die projecten kosten. Het is echter mogelijk dat gedurende een lopend jaar blijkt dat er een behoefte of noodzaak is om met een bepaalde activiteit of project aan de slag te gaan, en dat dit nog niet voorzien was in het voorgaande Jaarplan. Als zo'n concreet project niet kan wachten tot een volgend Jaarplan, valt het dus buiten het vastgestelde Jaarplan.

Route

- Als over een concrete activiteit grote consensus bestaat, en er geen additionele middelen voor nodig zijn, kan de Thematafel (onder toezicht van de Board) aan de slag met de realisatie daarvan. De Thematafel koppelt dit terug aan de leden van de Board en de Achterhoek Raad.
- Als over een activiteit minder consensus bestaat, of de kans hierop aanwezig is, is het de taak van de Thematafel dit te melden bij de Board. Die inschatting kan bijvoorbeeld gemaakt worden na een consultatie van de Achterhoek Raad.
- De Board zal dan een voorstel voorbereiden dat vervolgens door het algemeen bestuur aan de individuele gemeenten (colleges en raden) voorgelegd wordt.
- In alle gevallen geldt: als dit nieuwe beleidsvoorstel valt buiten de reeds vastgestelde budgetten, zal het algemeen bestuur dit voorleggen aan de gemeenteraden.

Gerelateerde producten

"Losse" voorstellen die niet in het Jaarplan staan en relevant zijn voor het gevoerde beleid in de individuele gemeenten, gaan separaat naar die gemeenten toe. Daarnaast kan er eventueel een begrotingswijziging aan de orde zijn, wat alleen mogelijk is na het geven van zienswijzen van de gemeenten.

Controle op uitvoering activiteiten

Beschrijving

De vernieuwde samenwerking kent een inhoudelijke en een financiële kant. De inhoudelijke kant vindt hoofdzakelijk plaats via de Achterhoek Raad, Board en Thematafels. De financiële (en formele) kant loopt via het dagelijks en algemeen bestuur en de individuele gemeenten.

Route

- De Thematafels zijn verantwoordelijk voor de goede uitvoering van de projecten zoals Raad en Board die met elkaar afspreken.
- De Board bewaakt de voortgang, en stuurt bij waar dat nodig is.
- De Thematafels en de Board informeren samen de Achterhoek Raad over de behaalde resultaten en stand van zaken van de projecten (die in het Jaarplan staan).
- De financiële lijn (en controle) blijft liggen bij het dagelijks en algemeen bestuur. Zij houden toezicht op de dagelijkse gang van zaken (PIOFACH-taken) en de begroting. Stukken voor het algemeen bestuur lopen via de colleges.

Gerelateerde producten

- Begroting (het dagelijks bestuur stelt op, raden geven zienswijzen, algemeen bestuur stelt vast).
- Jaarrekening (dagelijks bestuur stelt Jaarrekening op, verstuurt naar de gemeenten, algemeen bestuur stelt vast)
- Vergaderagenda + stukken tijdens bijeenkomsten Achterhoek Raad

Casus ter illustratie van werking van de nieuwe regionale samenwerking

Casus 1
Vanuit de samenwerking/samenleving komen sterke geluiden dat er behoefte is aan regionale afstemming en aanpak op het gebied van het bereikbaar houden van zorgvoorzieningen. Inwoners ervaren verschillen in aanpak tussen de gemeenten.

(Zorg) instellingen, scholen en bedrijven etc. organiseren vanuit hun eigen verantwoordelijkheid wat zij nodig hebben. Het gevoel is dat dit efficiënter, maar vooral ook eenduidiger moet kunnen.

Huidige situatie:
Bij het poho mobiliteit komen deze geluiden door. Het poho besluit om hier een regionale visie voor op te stellen. Er wordt een startnotitie met plan van aanpak opgesteld dat voor wordt gelegd aan alle gemeenteraden. De raden geven groen licht. Het poho gaat aan de slag en komt met een uitgewerkt plan dat zij voorlegt aan de individuele raden.

<u>Aandachtspunten:</u>
- Agendasetting door poho
- Het kost veel doorlooptijd om alle raden de startnotitie te laten behandelen/vaststellen (bijv. omdat niet iedere gemeente hier prioriteit aan geeft). Iedere raad kan (tegenstrijdige) moties en/of amendementen aannemen.
- Iedere gemeente maakt zelf het raadsvoorstel.
- De maatschappelijke partijen worden beperkt aan de voorkant betrokken.

Nieuwe situatie:
Het onderwerp wordt door de Board geagendeerd in het Jaarplan waarmee de Achterhoek Raad instemt. De Achterhoek Raad geeft de kaders mee waar binnen gewerkt moet worden. De Thematafel komt met een uitgewerkt plan, en gaat daar onder toezicht van de Board mee aan de slag. De Thematafel informeert de Achterhoek Raad over de voortgang.

Eventuele financiële consequenties worden (door het algemeen bestuur) voorgelegd aan de individuele raden voor besluitvorming.

<u>Aandachtspunten:</u>
- Agendasetting door Thematafel (dus 3O-breed gedragen).
- Achterhoek Raad geeft fiat aan en kaders mee om te werken aan het regionale voorstel.
- Regionale moties en/of amendementen.
- Het uitgewerkte voorstel wordt via de Achterhoek Raad voor definitieve besluitvorming geagendeerd voor de individuele raden.

Bijlage IV Wie krijgt welke stukken waarom en wanneer?

De gemeenteraden krijgen…		
welke stukken?	wanneer?	ter…?
Stukken van algemeen bestuur	voorafgaand aan vergadering van het algemeen bestuur	informatie
Conceptbegroting en/of wijzigingen	voor vaststelling door het algemeen bestuur	geven van zienswijzen
Conceptstukken van de Achterhoek Raad (incl. concept-Jaarplan, Achterhoek Agenda e.d.)	voorafgaand aan bijeenkomst Achterhoek Raad	informatie en eventueel meegeven input aan leden Achterhoek Raad
Definitieve jaarplan en Achterhoek Agenda (meerjarenvisie)	na instemming door Achterhoek Raad	informatie
Benoeming van leden algemeen bestuur	voorafgaand, via de colleges	besluitvorming over de voordracht van leden

De colleges krijgen…		
welke stukken?	wanneer?	ter…?
Stukken van algemeen bestuur	voorafgaand aan vergadering van het algemeen bestuur	bespreking en eventueel meegeven input aan lid algemeen bestuur
Conceptbegroting en/of wijzigingen	voor vaststelling door het algemeen bestuur	bespreking en vragen van zienswijzen aan de raad
Conceptstukken van de Achterhoek Raad (incl. concept-Jaarplan, Achterhoek Agenda e.d.)	voorafgaand aan bijeenkomst Achterhoek Raad	informatie
Definitieve jaarplan en Achterhoek Agenda (meerjarenvisie)	na instemming door Achterhoek Raad	informatie
Benoeming van leden algemeen bestuur	voorafgaand aan besluitvorming/voordracht door raad	bespreking en voorbereiding van een raadsvoorstel voor de voordracht van leden
Concept-stukken van de Thematafels	voorafgaand aan vergaderingen van de Thematafels	bespreking en evt. voorbereiding/meegeven input aan lid/leden van de Thematafel(s)
Verslagen van de vergaderingen van de Achterhoek Board	na vergadering van de Achterhoek Board	informatie

Bijlage H6-1 Formatieplan strategische agenda Regio Achterhoek

Regio Achterhoek Formatieplan 2018

Onderdeel strategische agenda:

Onderdeel	Functienaam	fte formatie
Kerntaken	secretaris/directeur	1,00
	programmaregisseur I	2,50
	programmaregisseur II	2,50
	programmamedewerker	1,50
	lobbyist I (Europa en Brussel)	0,75
	lobbyist II (Den Haag en Gelderland)	0,75
	adviseur bestuur/Achterhoek Board	1,00
	adviseur bestuur/Griffie	0,50
	adviseur bestuur/Duitsland	0,50
	subsidiespecialist	1,00
	medewerker communicatie/profilering I	1,00
	medewerker communicatie/profilering II	1,00
	medewerker projectondersteuning	2,00
Totaal kerntaken		**16,00**
Ondersteuning	adviseur financiën	0,75
	junior adviseur financiën	0,69
	medewerker financiën	0,78
	medewerker financiële administratie	0,53
	secretaresse	1,00
Totaal ondersteuning		**3,75**
Totaal Strategische agenda		**19,75**

bijlage H7-1 verzamelstaat bijdragen gemeenten en provincie

Naam gemeente	Aantal inwoners	Strategische kerntaken		Totalen			
				2018		2018	
		Strategische kerntaak	Onvoorzien	Totaal 2018 gewijzigd	Totaal per inwoner 2018	Totaal 2018 primair (**)	Totaal 2018 per inwoner
	per 1/1/17	90	10				
Aalten	27.041	174.246	823	175.069	6,47	120.987	4,47
Berkelland	44.230	285.009	1.346	286.354	6,47	197.894	4,47
Bronckhorst	36.409	234.612	1.108	235.719	6,47	162.902	4,47
Doetinchem	57.085	367.844	1.737	369.580	6,47	255.410	4,47
Oost Gelre	29.631	190.936	901	191.837	6,47	132.575	4,47
Oude IJsselstreek	39.656	255.535	1.206	256.741	6,47	177.429	4,47
Winterswijk	28.910	186.290	880	187.169	6,47	129.349	4,47
Provincie Gelderland in organisatiekosten (*)		394.443		394.443	1,50 (*)		
Totaal	**262.962**	**2.088.914**	**8.000**	**2.096.914**	**7,97**	**1.334.094**	**4,47**

** De totale bijdrage per inwoner van de Provincie bedraagt € 2, waarvan € 1,50 voor organisatiekosten en € 0,50 voor het investeringsfonds*

*** De totale bijdrage in de primaire begroting ad € 1.334.094 is inclusief uittredingsbijdrage Montferland ad € 157.547*

bijlage H7-2 investeringsfonds

per 1 januari 2018

Investeringsfonds					
specificatie startbedrag:					
reserve regionale projecten:					
surplus algemene reserve 2016	123.000	*AB besluit 3 juni 2016*			
transitiefonds vastgoed (RCA middelen)	745.000	*AB besluit 25 januari 2017*			
Krimpgelden 2016	1.012.000				
Krimpgelden 2017	1.012.000				
uitgaven 2017	-165.000				
stand 1 januari 2018 verwachte reserve regionale projecten	2.727.000				
stand 1 januari 2018 verwachte reserve eigen projecten Regio	267.000				
stand 1 juli 2018 verwacht positief saldo stuurgroep	280.000				
stand 1 januari 2018 verwacht overschot investeringsgeld ambu	51.000				
Startbedrag investeringsfonds	3.325.000				
verwachte ontwikkeling investeringsfonds 2018-2021:	*2018*		*2019*	*2020*	*2021*
Stand 1 januari	3.325.000		4.250.000	5.175.000	6.100.000
bij: krimpgelden (2016-2020)	1.012.000		1.012.000	1.012.000	pm
bij: toevoeging € 1 p.i. (€ 0,50 provincie en € 0,50 uit overschot Regio)	263.000		263.000	263.000	263.000
af: kosten Board (jaarlijks vast te stellen werkbudgetten)	-100.000		-100.000	-100.000	-100.000
af: kosten Thematafels (jaarlijks vast te stellen werkbudgetten en initiatieven)	-250.000		-250.000	-250.000	-250.000
Stand 31 december	4.250.000		5.175.000	6.100.000	6.013.000

Het investeringsfonds is een bestemmingsreserve die gevuld wordt met incidentele middelen. Onttrekkingen lopen via de begroting en/of jaarplannen.
Jaarlijkse toevoeging ad € 1 per inwoner:
Provinciale bijdrage € 2,00 : € 1,50 nodig voor dekking organisatiekosten en € 0,50 tbv investeringsagenda
Gemeentelijke bijdrage : jaarlijks overschot uit organisatiekosten tot een maximum van € 0,50 per inwoner per jaar *(mogelijk door uitgangspunt inschaling)*

Voorstel herziening Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek
24ste wijziging

De raden en colleges van burgemeesters en wethouders van de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk

Ieder voor zover het zijn bevoegdheden betreft,

Overwegende

- De raden en colleges van de gemeenten hebben ingestemd met de doorontwikkeling van de regionale samenwerking;
- Deze doorontwikkeling bestaat uit het intensief betrekken van ondernemers en maatschappelijke organisaties bij de inhoudelijke koers van Regio Achterhoek;
- Deze doorontwikkeling daarnaast bestaat uit het intensief betrekken van gemeenteraden bij de inhoudelijke koers van Regio Achterhoek;
- Dat deze doorontwikkeling onder andere de vorming van de Achterhoek Raad, de Achterhoek Board en de Achterhoek Thematafels inhoudt;
- Dat hiertoe de Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek wijziging behoeft;
- Dat tot het instellen en wijzigen van deze regeling bevoegd zijn de colleges en de raden van de deelnemende gemeenten;
- Dat de colleges niet overgaan tot het instellen of wijzigen van een regeling dan na verkregen toestemming van hun gemeenteraden;
- Dat de raden en colleges van de deelnemende gemeenten hebben besloten tot wijziging van de samenwerkingsregeling in bovengenoemde zin.

Gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen en op artikel 38 van de Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek (23ste herziening);

Besluiten

De bijgevoegde Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek (24ste wijziging) vast te stellen.

Dit besluit treedt in werking op … 2018

Vastgesteld door de gemeenteraad van AALTEN op … 2018
Vastgesteld door de gemeenteraad van BERKELLAND op … 2018
Vastgesteld door de gemeenteraad van BRONCKHORST op … 2018
Vastgesteld door de gemeenteraad van DOETINCHEM op … 2018
Vastgesteld door de gemeenteraad van OOST GELRE op … 2018
Vastgesteld door de gemeenteraad van OUDE IJSSELSTREEK op … 2018
Vastgesteld door de gemeenteraad van WINTERSWIJK op … 2018

Aldus ter vergadering van het algemeen bestuur van Regio Achterhoek op … 2018 gebleken,

de secretaris
drs. S. Veneman MBA

de voorzitter
mr. M. Boumans MBA MPM

CONCEPT

Wijzigingsbesluit

CONCEPT

Materiële, geconsolideerde regeling

Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek (24ste herziening)

De raden en de colleges van burgemeesters en wethouders van de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk ieder voor zover het zijn bevoegdheden betreft, overwegende dat:

- De raden en colleges van de gemeenten hebben ingestemd met de doorontwikkeling van de regionale samenwerking;
- Deze doorontwikkeling bestaat uit het intensief betrekken van ondernemers en maatschappelijke organisaties bij de inhoudelijke koers van Regio Achterhoek;
- Deze doorontwikkeling daarnaast bestaat uit het intensief betrekken van gemeenteraden bij de inhoudelijke koers van Regio Achterhoek;
- Dat deze doorontwikkeling onder andere de vorming van de Achterhoek Raad, de Achterhoek Board en de Achterhoek Thematafels inhoudt;
- Dat hiertoe de Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek wijziging behoeft;
- Dat tot het instellen en wijzigen van deze regeling bevoegd zijn de colleges en de raden van de deelnemende gemeenten;
- Dat de colleges niet overgaan tot het instellen of wijzigen van een regeling dan na verkregen toestemming van hun gemeenteraden;
- Dat de raden en colleges van de deelnemende gemeenten hebben besloten tot wijziging van de samenwerkingsregeling in bovengenoemde zin.

Gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen en op artikel 38 van de Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek (23ste herziening);

hebben besloten:

De Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek (24ste wijziging) vast te stellen, waardoor de actuele tekst van de Samenwerkingsregeling na de 24ste wijziging als volgt luidt:

CONCEPT

Hoofdstuk I: Begripsbepalingen

Artikel 1: Begripsbepalingen

1. In deze samenwerkingsregeling wordt verstaan onder:
   a. Regio Achterhoek of Regio: het rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam, als bedoeld in artikel 2 van deze regeling;
   b. Gemeente: een aan deze regeling deelnemende rechtspersoon als bedoeld in artikel 2:1 lid 1 Burgerlijk Wetboek;
   c. Gedeputeerde staten: de commissaris van de Koning en de gedeputeerden van de provincie Gelderland zoals bedoeld in artikel 34 lid 1 van de Provinciewet;
   d. Gedeputeerde: de gedeputeerde zoals bedoeld in artikel 35 lid 1 van de Provinciewet;
   e. Algemeen bestuur: het algemeen bestuur als bedoeld in artikel 12 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
   f. Dagelijks bestuur: het dagelijks bestuur, als bedoeld in artikel 12 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
   g. Voorzitter: de voorzitter als bedoeld in artikel 12 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
   h. Wet: de op 1 januari 1985 in werking getreden Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) zoals deze sindsdien is gewijzigd;
   i. Raden van de gemeenten: gemeenteraden zoals bedoeld in artikel 7 van de Gemeentewet;
   j. Lid van de gemeenteraad: raadslid zoals bedoeld in artikel 8 van de Gemeentewet;
   k. College van burgemeester en wethouders: de burgemeester en de wethouders zoals bedoeld in artikel 34 lid 1 van de Gemeentewet;
   l. Burgemeester: de burgemeester zoals bedoeld in artikel 61 lid van de Gemeentewet.
   m. Wethouder: de wethouder zoals bedoeld in artikel 35 lid 1 van de Gemeentewet.
   n. Fractie: groepering van één of meerdere gemeenteraadsleden in één gemeenteraad.
   o. Raadslid-opvolger: een kandidaat-gemeenteraadslid welke niet is benoemd, maar wel op een kandidatenlijst heeft gestaan zoals bedoeld in artikel H 6 lid 1 van de Kieswet.

2. Waar in deze regeling de Gemeentewet of enig andere wet of wettelijke regeling van overeenkomstige toepassing wordt verklaard, treden in die artikelen in de plaats van de gemeente, de raad, burgemeester en wethouders en de burgemeester onderscheidenlijk Regio Achterhoek, het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.

Hoofdstuk II: Openbaar Lichaam

Artikel 2: Openbaar lichaam

Er is een openbaar lichaam, als bedoeld in artikel 8, eerste lid van de wet, genaamd "Regio Achterhoek". Het openbaar lichaam bezit rechtspersoonlijkheid en is gevestigd in Doetinchem.

CONCEPT

Hoofdstuk III: Doelstelling, taken en bevoegdheden

Artikel 3: Doelstelling en taken

1. Regio Achterhoek heeft tot doel het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten op het gebied van:

- Economische ontwikkeling, en specifiek op het gebied van:
  - Smart werken & Innovaties
  - Onderwijs & Arbeidsmarkt
- Ruimtelijke ontwikkeling & volkshuisvesting, en specifiek op het gebied van:
  - Vastgoed & Woningmarkt
- Mobiliteit & Bereikbaarheid
- Zorginnovaties
- Circulaire economie & Energietransitie
- Milieu en afval (beheerstaken);
- Natuur;
- Lobby;
- (het verwerven van) Subsidies;
- Grensoverschrijdende samenwerking, met name gericht op Duitsland

2. Regio Achterhoek voert daarbij in ieder geval de volgende taken uit:
- de profilering van de Achterhoek;
- het vertegenwoordigen van de overheid in de regionale samenwerking met andere partijen zoals de ondernemers en maatschappelijke organisaties;
- de nazorg en overdracht van de regionale stortplaatsen;

3. Het algemeen bestuur kan een inhoudelijke kader voor taken ter behartiging van de in lid 1 bedoelde belangen vaststellen. Zulks met in achtneming van hetgeen in deze regeling nader is bepaald met betrekking tot de taken en bevoegdheden van Regio Achterhoek.

Artikel 4: Belangen

De behartiging van de in artikel 3 bedoelde belangen omvat meer in het algemeen:
a. Het plegen en doen plegen van overleg en het gevraagd en ongevraagd uitbrengen van advies aan gemeenten;
b. Het bevorderen van de totstandkoming van gemeenschappelijke beleidsdoelstellingen en standpuntbepalingen in samenspraak met de gemeentelijke bestuursorganen;
c. Het uitdragen van deze gemeenschappelijke beleidsdoelstellingen en standpuntbepalingen richting andere overheden en betrokken instanties met het oog op mogelijke inpassing in de planvorming dan wel ter verkrijging van middelen of medewerking bij de uitvoering;
d. Het desgevraagd verlenen van diensten aan een of meer al of niet aan de regeling deelnemende gemeenten dan wel het bevorderen van onderlinge dienstverlening tussen deze gemeenten, wanneer dit uit doelmatigheidsoverwegingen gewenst is;
e. Het stimuleren van samenwerking met andere partijen teneinde genoemde belangen in artikel 3 optimaal te behartigen;
f. het promoten van de kracht van de Achterhoek teneinde in artikel 3 genoemde belangen optimaal te behartigen.

Artikel 5: VERVALLEN

Artikel 6: Bevoegdheden

Ten behoeve van de uitvoering van de in artikel 3 genoemde taken, komen aan de bestuursorganen van Regio Achterhoek de daarop betrekking hebbende bevoegdheden toe, zoals deze voortvloeien uit de Nazorgregeling Wet Milieubeheer (voorheen Leemtewet Stortplaatsen).

Hoofdstuk IV: Algemeen bestuur

Artikel 7: Samenstelling

CONCEPT

1. Het algemeen bestuur bestaat uit de leden. Elke gemeente is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd met één lid.
2. De raden van de gemeenten wijzen uit hun midden, hun voorzitter daarbij inbegrepen en uit de wethouders, één lid van het algemeen bestuur aan.
3. Tegelijk met de aanwijzing van het lid als bedoeld in het tweede lid, wijzen de raden een plaatsvervangend lid aan.
4. Het plaatsvervangende lid heeft in het algemeen bestuur de stem die toegewezen is aan het lid dat hij vervangt.
5. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur is onverenigbaar met de betrekking van ambtenaar, door of vanwege de Regio aangesteld of daaraan ondergeschikt. Met "ambtenaar" worden voor de toepassing van dit artikel gelijkgesteld: zij die in dienst van Regio Achterhoek op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht werkzaam zijn.

Artikel 8: Lidmaatschap

1. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt op de dag waarop de zittingsperiode van de gemeenteraad afloopt. Zolang de leden deel uitmaken of voorzitter zijn van de raad die hen heeft aangewezen, dan wel wethouder zijn van een gemeente door welker raad zij zijn aangewezen, behouden zij het lidmaatschap tot dat in hun opvolging is voorzien.
2. De raden van de gemeenten beslissen zo mogelijk in de eerste vergadering van elke zittingsperiode, maar zo spoedig mogelijk na het begin van een nieuwe zittingsperiode over de aanwijzing van de leden van het algemeen bestuur. Aftredende leden kunnen opnieuw als lid worden aangewezen.
3. Indien tussentijds een plaats van een lid van het algemeen bestuur beschikbaar komt, wijst de raad die het aangaat, in zijn eerstvolgende vergadering of, zo dit niet mogelijk mocht zijn, zo spoedig mogelijk daarna een nieuw lid aan.
4. Van elke aanwijzing tot lid van het algemeen bestuur geven burgemeester en wethouders van de gemeenten binnen twee weken kennis aan de voorzitter van de Regio.
5. Een lid van het algemeen bestuur kan te allen tijde ontslag nemen. Het ontslag wordt meegedeeld aan het algemeen bestuur en aan de gemeenteraad die het lid heeft aangewezen.
6. Het algemeen bestuur kan vertegenwoordigers uitnodigen in de vergaderingen van het algemeen bestuur. In de vergaderingen kunnen zij van hun gevoelen ten aanzien van de te behandelen onderwerpen doen blijken.
7. Onverminderd het bepaalde in het zesde lid kan het algemeen bestuur zich doen bijstaan door adviseurs.

Artikel 9: Beraadslaging en stemming

1. Het algemeen bestuur vergadert ten minste viermaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter dit nodig oordeelt dan wel indien een vijfde deel van het aantal leden van het algemeen bestuur, dit schriftelijk, met opgaaf van redenen, verzoekt. In dat geval wordt binnen vier weken een vergadering belegd.
2. Voor zover in deze regeling niet anders is bepaald, worden beslissingen van het algemeen bestuur genomen met gewone meerderheid van stemmen.
3. Elk lid van het algemeen bestuur kan één stem uitbrengen.
4. De voorzitter heeft stemrecht in het algemeen bestuur.
5. Wanneer het lid en het plaatsvervangend lid van een gemeente verhinderd zijn, kan het betreffende lid een ander lid van het algemeen bestuur schriftelijk machtigen om namens hem een stem uit te brengen.
6. Een lid van het algemeen bestuur neemt niet deel aan de stemming over een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger van zijn gemeente in een andere hoedanigheid eveneens betrokken is en waarbij belangenspanning speelt of de integriteitsvraag aan de orde zou kunnen zijn.

Artikel 10: Werkwijze

1. Het algemeen bestuur vergadert in het openbaar.
2. De deuren worden gesloten, wanneer een aantal leden, dat ten minste een vijfde deel van de aanwezige leden vertegenwoordigt, dit verzoekt dan wel de voorzitter dit noodzakelijk acht.
3. Het algemeen bestuur beslist vervolgens of met gesloten deuren zal worden vergaderd. Het bepaalde in artikel 23 van de wet is van toepassing.

Artikel 11: Reglement van orde

1. Het algemeen bestuur stelt voor zijn vergaderingen en voor de vergaderingen van het dagelijks bestuur een reglement van orde vast.
2. Het reglement van orde bevat bepalingen omtrent de toezending c.q. tervisielegging ten behoeve van de leden van de raden van de gemeenten van door de voorzitter van het dagelijks bestuur aan de leden van het algemeen bestuur toegezonden stukken alsmede omtrent het horen van de gemeenten ten aanzien van door het algemeen bestuur te nemen besluiten.
3. Een exemplaar van het reglement van orde wordt ter kennisneming toegezonden aan de raden van de deelnemende gemeenten.

Hoofdstuk V: Dagelijks bestuur

Artikel 12: Samenstelling

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden, de voorzitter inbegrepen.
2. De leden van het dagelijks bestuur worden door het algemeen bestuur uit zijn midden aangewezen.

Artikel 13: Lidmaatschap

1. De leden van het dagelijks bestuur treden als lid van dat bestuur af op de dag waarop de zittingsperiode van de leden van het algemeen bestuur eindigt. Zij zijn terstond herbenoembaar.
2. Indien tussentijds een plaats in het dagelijks bestuur vacant komt, wijst het algemeen bestuur een nieuw lid aan. Gaat het openvallen van een plaats in het dagelijks bestuur gepaard met het openvallen van een plaats in het algemeen bestuur, dan stelt het algemeen bestuur het aanwijzen van een nieuw lid van het dagelijks bestuur uit, totdat de opengevallen plaats in het algemeen bestuur wederom zal zijn bezet.
3. Een lid van het dagelijks bestuur kan te allen tijde ontslag nemen.
4. Degene die als lid van het dagelijks bestuur ontslag heeft genomen of overeenkomstig het in het eerste lid bepaalde moet aftreden, blijft de functie waarnemen totdat de opvolger is aangewezen en deze de aanwijzing heeft aanvaard.
5. Degene die tussentijds ophoudt lid van het algemeen bestuur te zijn, houdt tevens op lid van het dagelijks bestuur te zijn.

Artikel 14: Werkwijze

1. Het dagelijks bestuur stelt, rekening houdend met de door de Regio te behartigen belangen, de onderlinge taakverdeling en plaatsvervanging van de leden vast.
2. De vastgestelde taakverdeling en vervangingsregeling worden ter kennis gebracht van het algemeen bestuur.
3. Het dagelijks bestuur vergadert zo dikwijls de voorzitter of ten minste een lid dit nodig oordeelt, maar minimaal 4 maal per jaar ter voorbereiding op de vergadering van het algemeen bestuur.
4. De artikelen 22, 28 eerste tot en met derde lid, 29, 30, 56 en 59 van de Gemeentewet zijn ten aanzien van de vergaderingen van het dagelijks bestuur van overeenkomstige toepassing.

Artikel 15: Taken

1. Aan het dagelijks bestuur is opgedragen:
   a. het behoorlijk voorbereiden van al hetgeen aan het algemeen bestuur ter overweging en beslissing zal worden voorgelegd;
   b. het voorstaan, gehoord het algemeen bestuur, van de belangen van de deelnemers bij andere overheden en instellingen, diensten of personen waarmee contact voor Regio

CONCEPT

Achterhoek van belang is;
c. het uitvoeren van de beslissingen van het algemeen bestuur;
d. het zorg dragen voor een goede bestuurlijke coördinatie met het oog op te starten en lopende processen en het bevorderen en bewaken van de eenheid van bestuur;
e. het in standhouden van een breed communicatief netwerk met het oog op de ontwikkeling en uitvoering van beleid en het zorg dragen voor een adequate informatievoorziening ten behoeve van het algemeen bestuur, de commissies als bedoeld in de artikelen 21 en 22 van deze regeling, de gemeenschappelijke bestuursorganen en overige belanghebbende instanties en instellingen en functionarissen;
f. het beheer van de vermogenswaarden;
g. de zorg, voor zover deze niet aan anderen toekomt, voor de controle op de administratie en het beheer van de vermogenswaarden;
h. het houden van een gedurig toezicht op al wat Regio Achterhoek aangaat;
i. het verlenen van ambtelijke bijstand aan dan wel zo nodig het doen van een beroep op ambtelijke bijstand van een of meer gemeenten, alsmede het bepalen van de voorwaarden, waaronder deze bijstand zal geschieden;
j. de zorg, voor zover deze niet aan anderen toekomt, voor de beheersmatige kerntaken beheer, nazorg en overdracht regionale stortplaatsen;
k. de zorg, voor zover deze niet aan anderen toekomt, voor de afbouwtaken.

Hoofdstuk VI: Voorzitter

Artikel 16: Benoeming

1. De voorzitter van Regio Achterhoek wordt door het algemeen bestuur uit zijn midden aangewezen. Het dagelijks bestuur stelt daartoe een aanbeveling op.
2. Bij verhindering of ontstentenis van de voorzitter wordt deze vervangen door een lid van het dagelijks bestuur, door dat bestuur aan te wijzen.
3. Het voorzitterschap eindigt indien betrokkene ophoudt lid van het algemeen bestuur te zijn. Het algemeen bestuur voorziet ten spoedigste in de opvolging.
4. De voorzitter kan te allen tijde ontslag nemen.

Artikel 17: Taken

1. De voorzitter tekent alle stukken die van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur uitgaan.
2. De voorzitter vertegenwoordigt de Regio in en buiten rechte. Indien de voorzitter behoort tot het bestuur van een gemeente die partij is in een geding, waarbij de Regio is betrokken, doet hij of zij zich vervangen overeenkomstig het bepaalde in artikel 16, tweede lid.
3. Degene die bevoegd is Regio Achterhoek in en buiten rechte te vertegenwoordigen, kan deze vertegenwoordiging aan een door hem aan te wijzen gemachtigde toevertrouwen.
4. Het bepaalde in artikel 13 van deze regeling is van overeenkomstige toepassing op de voorzitter.

Hoofdstuk VII: Inlichtingen, verantwoording en terugroeping

Artikel 18: Relaties dagelijks bestuur – algemeen bestuur

1. Het dagelijks bestuur en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan het algemeen bestuur verantwoording schuldig over het door hen gevoerde bestuur op een nader in het reglement van orde voor de vergaderingen van het algemeen bestuur te bepalen wijze.
2. Het dagelijks bestuur geeft het algemeen bestuur alle inlichtingen die het algemeen bestuur voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft, op een nader in het reglement van orde voor de vergaderingen van het algemeen bestuur te bepalen wijze.
3. Het algemeen bestuur kan besluiten een lid van het dagelijks bestuur ontslag te verlenen, indien dit lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit. Op het ontslagbesluit is artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing. De rechter treedt niet in de beoordeling van de gronden waarop het algemeen bestuur tot ontslag van een lid van het dagelijks bestuur heeft besloten.

CONCEPT

Artikel 19: Relaties bestuur – raden van de gemeenten

1. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd, tenzij het verstrekken ervan in strijd is met het openbaar belang.
2. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur geven aan de raden van de gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.

Artikel 20: Relaties leden algemeen bestuur – gemeenten

1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft de raad van zijn gemeente alle inlichtingen die door de raad, of door een of meer leden daarvan, worden verlangd, op een door de raad van die gemeente te bepalen wijze, tenzij het verstrekken ervan in strijd is met het openbaar belang.
2. Een lid van het algemeen bestuur is verantwoording verschuldigd aan de raad die het lid heeft aangewezen, voor het door hem of haar in het algemeen bestuur gevoerde beleid. De raad die het lid heeft aangewezen bepaalt de wijze waarop dit zal geschieden.
3. De raad van een gemeente die een vertegenwoordiger in het algemeen bestuur heeft aangewezen, heeft de bevoegdheid om dit door hem aangewezen lid te ontslaan, indien dit lid het vertrouwen van de raad niet meer bezit. Burgemeester en wethouders stellen de voorzitter hiervan onmiddellijk in kennis.

Hoofdstuk VIII: Commissies

Artikel 21: Commissies van advies

Met het oog op de taken en belangen als bedoeld in de artikelen 3 tot en met 5 van deze regeling kunnen, conform de betreffende bepalingen van de Gemeentewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen, commissies van advies worden ingesteld.

Artikel 22: Bestuurscommissies

1. Met het oog op de behartiging van bepaalde belangen kunnen, conform de betreffende bepalingen van de Gemeentewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen, bestuurscommissies worden ingesteld.
2. Het algemeen bestuur gaat niet over tot het instellen van een commissie als bedoeld in het eerste lid dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten van dit voornemen op de hoogte zijn gesteld en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen.
3. Het algemeen bestuur kan aan een commissie als bedoeld in het eerste lid bevoegdheden van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur toekennen, met uitzondering van de bevoegdheden, zoals vermeld in het derde lid van artikel 25 en artikel 33b van de wet.

CONCEPT

Hoofdstuk VIIIa: Achterhoek Raad

Artikel 22a: Instelling en samenstelling

1. Er is een Achterhoek Raad welke bestaat uit leden.
2. Er zijn zoveel leden als er fracties in de gemeenteraden vertegenwoordigd zijn.
3. De voorzitter van Regio Achterhoek is voorzitter van de Achterhoek Raad. De voorzitter is geen lid van de Achterhoek Raad.

Artikel 22b: Lidmaatschap

De leden worden door de fracties uit hun midden aangewezen, waarbij elke fractie die in een gemeenteraad is vertegenwoordigd één lid aanwijst, en indien mogelijk één plaatsvervangend lid uit dezelfde fractie.

Artikel 22c: Terugtreding en ontslag

Wanneer het lid niet langer gemeenteraadslid is, eindigt zijn lidmaatschap van de Achterhoek Raad.

Artikel 22d. Plaatsvervanging

1. Bij verhindering of ontstentenis van het lid, treedt diens plaatsvervanger in zijn plaats.
2. Bij verhindering, ontstentenis of ontbreken van het plaatsvervangend lid, kan het lid vervangen worden door een tweede plaatsvervangend lid, welke aangewezen wordt door de fractie wiens lid verhinderd was.
3. Deze tweede plaatsvervanger dient raadslid of raadslid-opvolger te zijn van een gemeenteraad wiens gemeente deelneemt aan Regio Achterhoek.

Artikel 22e. Taken en bevoegdheden

De Achterhoek Raad geeft inhoudelijk richting aan de samenwerking in de Achterhoek. Daartoe is de Achterhoek Raad ten minste bevoegd tot:

a. het instemmen met de beleidsinhoudelijke meerjarenvisie van Regio Achterhoek;
b. het instemmen met de beleidsinhoudelijke jaarplannen van Regio Achterhoek;
c. het indienen van moties en het amenderen van voorstellen aangaande de meerjarenvisie en jaarplannen;
d. het benoemen van leden en plaatsvervangende leden in de Achterhoek Board.

Artikel 22f. Begrenzing bevoegdheid Achterhoek Raad

1. De Achterhoek Raad treedt niet in zaken waarin een ander orgaan bevoegd is, dan slechts na uitdrukkelijke toestemming van dat orgaan.

Artikel 22g. Beraadslaging

1. De Achterhoek Raad vergadert ten minste driemaal per jaar, voorts indien twee gemeenteraden daartoe verzoeken en voorts indien de Achterhoek Board dit verzoekt.
2. Er wordt gestemd met gewone meerderheid van stemmen. Stemmen geschiedt op basis van van stempunten.
3. Elk lid heeft zoveel stempunten als de fractie(s) die hij vertegenwoordigt, raadsleden kent in zijn gemeenteraad.

CONCEPT

Hoofdstuk VIIIb: Achterhoek Board

Artikel 22h: Instelling en samenstelling

1. Er is een Achterhoek Board.
2. In de Achterhoek Board zitten vertegenwoordigers vanuit de overheid, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven.
3. De Achterhoek Board bestaat uit tien leden en de voorzitter. De voorzitter van Regio Achterhoek is de voorzitter van de Achterhoek Board.
4. Drie leden zijn afkomstig uit het lokale bestuur wier gemeenten deelnemen aan Regio Achterhoek.
5. Eén lid is afkomstig uit het provinciebestuur in wiens provincie Regio Achterhoek zijn werkgebied heeft.
6. Drie leden zijn afkomstig uit maatschappelijke organisaties welke hun werkgebied hebben in de regio Achterhoek.
7. Drie leden zijn afkomstig uit het bedrijfsleven welke hun werkgebied hebben in de regio Achterhoek.
8. De Achterhoek Board wijst uit zijn midden twee vicevoorzitters aan, waarvan één lid is namens maatschappelijke organisaties en één lid is namens het bedrijfsleven.
9. De Achterhoek Board kent een collegiale verantwoordelijkheid.

Artikel 22i: Lidmaatschap namens lokaal bestuur

1. Het algemeen bestuur draagt drie kandidaat-leden voor.
2. De kandidaat-leden zijn wethouders uit de gemeenten die deelnemen aan Regio Achterhoek.
3. De kandidaat-leden en kandidaat-plaatsvervangers zijn geen van allen wethouders uit dezelfde gemeente.

Artikel 22j: Lidmaatschap namens provinciebestuur

1. Het college van de Gedeputeerde staten van de provincie Gelderland draagt één kandidaat-lid voor.
2. Het kandidaat-lid is gedeputeerde in de provincie Gelderland.

Artikel 22k: Lidmaatschap namens maatschappelijke organisaties

1. Achterhoekse woningbouwcorporaties ACO, het onderwijs en de zorginstellingen werkzaam in de Achterhoek dragen ieder één kandidaat-lid voor.
2. De kandidaat-leden zijn bestuurders of directeuren van een instelling of organisatie.

Artikel 22l: Lidmaatschap namens bedrijfsleven

1. Brancheorganisaties VNO-NCW Achterhoek, MKB-Midden en SIKA dragen ieder één kandidaat-lid voor.
2. De kandidaat-leden zijn bestuurders of directeuren van een bedrijf.

Artikel 22m: Benoeming leden Board

Leden en hun plaatsvervangers worden benoemd door de Achterhoek Raad.

Artikel 22n: Terugtreding en ontslag

1. Een lid kan te allen tijde ontslag nemen. Het ontslag wordt meegedeeld aan de Achterhoek Raad, het algemeen bestuur en aan degene die het lid heeft voorgedragen.
2. Degene die het lid heeft voorgedragen, heeft de bevoegdheid om dit door hem voorgedragen lid te ontslaan.
3. Wanneer het lid namens de overheid zoals bedoeld in artikel 22h lid 4 en 5, niet langer wethouder onderscheidenlijk gedeputeerde is, vervalt zijn lidmaatschap van de Achterhoek Board.

CONCEPT

Artikel 22o: Duur zittingstermijn leden

1. De benoeming geschiedt voor de duur van vier jaren.
2. Herbenoeming is eenmalig mogelijk voor nog eens vier jaren, indien degene die het lid heeft voorgedragen daarmee instemt.
3. De termijnen zijn persoonsgebonden en vangen aan bij benoeming als lid of plaatsvervangend lid.

Artikel 22p: Plaatsvervanging

1. Degene die het kandidaat-lid voordraagt, draagt tevens een kandidaat-plaatsvervanger voor.
2. De bepalingen die betrekking hebben op de (kandidaat-)leden, zijn ook van toepassing op hun (kandidaat-)plaatsvervangers.
3. Bij verhindering of ontstentenis van het lid, dan wel wanneer artikel 22n van toepassing is, treedt de plaatsvervanger in zijn plaats.
4. Indien het voorgaande lid van toepassing is vanwege een structurele situatie, treedt het plaatsvervangend lid permanent in de plaats van het lid.
5. Wanneer zowel het lid als het plaatsvervangend lid verhinderd is, dan wel wanneer artikel 22n van toepassing is, kan degene die deze leden als kandidaat-lid heeft voorgedragen overgaan tot schriftelijke of mondelinge vertegenwoordiging door een ander dan het lid en het plaatsvervangend lid, waarbij de bepalingen van artikel 22h tot en met 22o van overeenkomstige toepassing zijn.

Artikel 22q: Taken en bevoegdheden

De Achterhoek Board geeft inhoudelijk uitvoering aan de samenwerking in de Achterhoek. Derhalve heeft de Board ten minste als taken:

a. De voorbereiding van de beleidsinhoudelijke meerjarenvisie van Regio Achterhoek.
b. De voorbereiding van de beleidsinhoudelijke jaarplannen van Regio Achterhoek.
c. Het bewaken van de voortgang en de resultaten van de beleidsinhoudelijke jaarplannen zoals deze worden uitgevoerd door de Thematafels.
d. De voorbereiding van beraadslaging en bijeenkomsten van de Achterhoek Raad.

Artikel 22r: Begrenzing bevoegdheid Board

De Achterhoek Board treedt niet in zaken waarin een ander orgaan bevoegd is, dan slechts na uitdrukkelijke toestemming van dat orgaan.

Artikel 22s: Beraadslaging

1. De Achterhoek Board vergadert ten minste viermaal per jaar en voorts zo dikwijls de voorzitter of ten minste twee leden dit nodig oordelen.
2. Er wordt gestemd met een gewone meerderheid van stemmen.
3. De voorzitter heeft geen stemrecht.

CONCEPT

Hoofdstuk VIIIc: Achterhoek Thematafels

Artikel 22t: Instelling en samenstelling

1. De Achterhoek Board stelt Achterhoek Thematafels in. Een Thematafel is specifiek gericht op één van de gemeenschappelijke onderwerpen zoals genoemd in artikel 3 van deze regeling.
2. Een Thematafel kent vertegenwoordigers vanuit de overheid, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven.
3. Per Thematafel is er één voorzitter en één vicevoorzitter. De voorzitter en de vicevoorzitter vertegenwoordigen niet beide de overheid, of de maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven.
4. Bij verhindering of ontstentenis van de voorzitter, dan wel wanneer artikel 22w van toepassing is, treedt de vicevoorzitter in zijn plaats.
5. Indien het voorgaande lid van toepassing is vanwege een structurele situatie, treedt de vicevoorzitter permanent in de plaats van de voorzitter.
6. Een Thematafel kent ambtelijke ondersteuning vanuit Regio Achterhoek.

Artikel 22u: Voorzitter van de Thematafel

1. De personen welke deelnemen aan een Thematafel kiezen uit hun midden een voorzitter en de vicevoorzitter van de Thematafel.

Artikel 22v: Bezetting Thematafel

1. De voorzitter van de Thematafel nodigt, met inachtneming van artikel 22t lid 2 en de navolgende leden 2 en 3, die personen uit wiens aanwezigheid hij opportuun acht om de taken zoals bedoeld in artikel 22y uit te kunnen voeren.
2. De voorzitter nodigt per gemeente één wethouder uit. Gemeenten zijn niet verplicht om deel te nemen aan een Thematafel.
3. Ook de voorzitter van de Achterhoek Board kan personen uitnodigen voor deelname aan een Thematafel.

Artikel 22w: Terugtreding en ontslag

1. Een (vice)voorzitter kan te allen tijde ontslag nemen. Het ontslag wordt meegedeeld aan de Achterhoek Board.
2. De Achterhoek Board heeft de bevoegdheid om een (vice)voorzitter te ontslaan.

Artikel 22x: Duur zittingstermijn (vice)voorzitter Thematafel

1. De benoeming geschiedt voor de duur van vier jaren.
2. Herbenoeming is eenmalig mogelijk voor nog eens vier jaren.
3. De termijnen zijn persoonsgebonden en vangen aan bij de benoeming als (vice)voorzitter.

Artikel 22y: Taken en bevoegdheden

Een Thematafel geeft in opdracht en onder aansturing van de Achterhoek Board, conform artikel 22t lid 1, inhoudelijk uitvoering aan de samenwerking in de Achterhoek op de specifieke onderdelen waarvoor zij in het leven geroepen is. Derhalve heeft een Thematafel ten minste als taken:

a. De uitvoering van de beleidsinhoudelijke jaarplannen van Regio Achterhoek.
b. Een inhoudelijke bijdrage leveren aan de voorbereiding van de beleidsinhoudelijke meerjarenvisie en jaarplannen van Regio Achterhoek.
c. De inhoudelijke voorbereiding van bijeenkomsten van de Achterhoek Raad en het informeren van leden van de Achterhoek Raad over ontwikkelingen ter zake van de werkzaamheden van de Thematafel.

Artikel 22z: Begrenzing bevoegdheid Thematafel

Een Thematafel treedt niet in zaken waarin een ander orgaan bevoegd is, dan slechts na uitdrukkelijke toestemming van dat orgaan.

Artikel 22aa: Beraadslaging

1. De Thematafels vergaderen ten minste viermaal per jaar en voorts zo dikwijls de voorzitter dit nodig oordeelt.

CONCEPT

2. Er wordt gestemd met een gewone meerderheid van stemmen.
3. De voorzitter en de vicevoorzitter hebben stemrecht.

CONCEPT

Hoofdstuk IX: Vergoedingen

Artikel 23: Vergoedingen
Het algemeen bestuur kan, met in achtneming van het bepaalde in artikel 21 van de wet nadere regels vaststellen betreffende het verlenen van een tegemoetkoming in de kosten die de leden van het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de commissies als bedoeld in de artikelen 21 en 22 en de voorzitter maken in de uitoefening van hun functie.

Hoofdstuk X: Ambtelijk apparaat

Artikel 24: De ambtelijke organisatie en de personeelsformatie
1. Het dagelijks bestuur stelt een regeling vast omtrent de ambtelijke organisatie van Regio Achterhoek.
2. Het dagelijks bestuur draagt zorg voor een zodanige inrichting van de ambtelijke organisatie, dat op doelmatige en efficiënte wijze vorm wordt gegeven aan het bepaalde ten aanzien van belangen, taken en bevoegdheden als bedoelt in de artikelen 3 tot en met 6 van deze regeling.
3. Met betrekking tot de inrichting van de ambtelijke organisatie zijn de bepalingen in de Gemeentewet zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing. Ingeval van twijfel over de toepasselijkheid beslist het dagelijks bestuur over een voorziening of een regeling.

Artikel 25: Secretaris
1. Het dagelijks bestuur besluit omtrent benoeming, schorsing en ontslag van de secretaris.
2. De secretaris staat het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de commissies in alles wat de hen opgedragen taak betreft terzijde.
3. Door de secretaris worden alle stukken, die van het algemeen bestuur of van het dagelijks bestuur uitgaan, mede ondertekend.
4. Het algemeen bestuur stelt voor de secretaris een instructie vast.
5. De secretaris is in de vergaderingen van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur aanwezig.
6. De secretaris wordt bij verhindering of ontstentenis vervangen op de door het dagelijks bestuur te stellen wijze.

Artikel 26: Rechtspositie
1. Het dagelijks bestuur regelt de bezoldiging van de secretaris en de overige ambtenaren van Regio Achterhoek, alsmede van het personeel werkzaam op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht.
2. Het dagelijks bestuur regelt, overeenkomstig het bepaalde in artikel 125 en 134 van de Ambtenarenwet, de rechtspositie van de secretaris en de overige ambtenaren van Regio Achterhoek alsmede van het personeel, werkzaam op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht met dien verstande dat op het totale genoemde personeel naast de Algemeen voor de gemeentelijke sector geldende Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling (Car), de Uitwerkingsovereenkomst (Uwo) van de sector gemeenten van toepassing wordt verklaard.
3. Het dagelijks bestuur kan de vaststelling en wijziging van de Car/Uwo en de hiervan afgeleide verordeningen en regelingen delegeren.
4. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering van de voor het personeel van Regio Achterhoek geldende rechtspositieregelingen.

CONCEPT

Artikel 27: Archiefbepaling

1. De bepalingen van de Archiefwet 1995 en de daaruit voorvloeiende uitvoeringsvoorschriften, voorzover betrekking hebbend op de archiefbescheiden van de gemeenten, zijn van overeenkomstige toepassing op de archiefbescheiden van de regionale organen en de organisatieonderdelen van Regio Achterhoek.
2. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor de bewaring van de archiefbescheiden.
3. De archiefverordening en het besluit Informatiebeheer van de gemeente Doetinchem zijn van overeenkomstige toepassing op de archiefbescheiden van Regio Achterhoek. Daar waar college van B&W staat dient gelezen te worden het algemeen bestuur. Daar waar Gemeenteraad staat dient gelezen te worden de aangesloten gemeenten.
4. Bij opheffing van Regio Achterhoek worden de archiefbescheiden overgebracht naar de archiefbewaarplaats van een der aangesloten gemeenten.

Hoofdstuk XI: Financiële bepalingen

Artikel 28: Financiën algemeen

1. Het dagelijks bestuur draagt zorg voor een verzekering van eigendommen en gelden van Regio Achterhoek.
2. De gemeenten garanderen onder het doen van afstand van de door de Wet aan borgen toegekende voorrechten ten behoeve van de geldschieters de betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de door Regio Achterhoek te sluiten vaste geldleningen, mits deze leningen voldoen aan de voorwaarden welke gelden voor door gemeenten te sluiten geldleningen.
3. Het algemeen bestuur is bevoegd tot het heffen van belastingen als bedoeld in artikel 228 van de Gemeentewet en de rechten als bedoeld in artikel 229 van de Gemeentewet.
4. De gemeenten zullen er steeds zorg voor dragen dat Regio Achterhoek te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.
5. Indien aan het algemeen bestuur blijkt dat een gemeente weigert deze uitgaven op de begroting te zetten, doet het algemeen bestuur onverwijld aan Gedeputeerde Staten het verzoek over te gaan tot toepassing van art. 194 lid 1 van de Gemeentewet.

Artikel 29: Begroting

1. De ontwerpbegroting, bestaande uit een programmabegroting en de financiële vertaling daarvan wordt gebaseerd op voortzetting van het bestaande beleid. Beleidswijzigingen worden afzonderlijk voorgesteld. Het dagelijks bestuur zendt voor 15 april de algemene financiële en beleidsmatige kaders naar de gemeenten;
2. In de begroting wordt geraamd de door elke gemeente voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft, verschuldigde bijdrage.
3. De in het vorige lid bedoelde bijdrage wordt, rekening houdend met eventuele inkomsten uit anderen hoofde, geraamd op grond van:
   a. De te verwachten inkomsten per gemeente naar aanleiding van door het algemeen bestuur bij afzonderlijke regeling te bepalen tarieven wegens daarbij omschreven diensten en/of leveringen;
   b. Een gelijke bijdrage per inwoner in de nadelige saldi, voor zover daarin niet wordt voorzien door andere bijdragen krachtens nadere afspraken met de raad c.q. het college van burgemeester en wethouders van een van de deelnemende gemeenten, respectievelijk de raden c.q. colleges van burgemeester en wethouders van meerdere deelnemende gemeenten, voor de strategische en beheersmatige kerntaken en voor de afbouwtaken;
   c. De bijdrage per gemeente voor de in de programmabegroting opgenomen projecten.
4. Voor de berekening van de in het derde lid sub b bedoelde bijdrage wordt uitgegaan van het aantal inwoners op 1 januari van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de bijdrage verschuldigd is. Voor de vaststelling van de aantallen inwoners worden door het Centraal bureau voor de statistiek (CBS) verstrekte gegevens aangehouden.
5. Het dagelijks bestuur zendt de ontwerpbegroting met financiële vertaling van de programmabegroting 8 weken voor de behandeling in het algemeen bestuur toe aan de leden van het algemeen bestuur en de raden en de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten.

CONCEPT

6. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast voor 1 augustus van het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor de begroting moet gelden.
7. De vaststelling en de goedkeuring van de begroting doet het dagelijks bestuur mededeling aan de raden en de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten.
8. De gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks voor 16 januari, voor 16 april, voor 16 juli en 16 oktober, een vierde deel van de in het derde lid bedoelde bijdragen.

Artikel 30: Begrotingswijzigingen
De bepalingen met betrekking tot de ontwerpbegroting zijn mede van toepassing op wijzigingen van de begroting, met uitzondering van het bepaalde in artikel 34, eerste, derde en vierde lid van de wet, voor zover het betreft wijzigingen van de begroting die voor de gemeenten budgettair neutraal zijn, zowel wat betreft de exploitatie-uitgaven als de investeringen.

Artikel 31: Jaarrekening
1. De rekening is de verantwoording van Regio Achterhoek over de uitvoering van de werkzaamheden over het afgelopen jaar.
2. In de rekening wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.
3. De kosten worden, rekening houdend met andere inkomsten, met bepalingen op grond van artikel 29, tweede en derde lid en met door het algemeen bestuur bestemde c.q. te bestemmen reserves verdeeld conform artikel 29, vierde lid.
4. Verrekening van het verschil tussen het op grond van artikel 29, tweede lid betaalde en het werkelijk verschuldigde, vindt plaats terstond nadat mededeling van de vaststelling van de rekening is ontvangen.
5. Het dagelijks bestuur zendt voor 15 april de voorlopige jaarrekening aan de deelnemende gemeenten.
6. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast voor 15 juli van het jaar volgend op het jaar waarvoor de jaarrekening moet gelden.

Artikel 32: Bestemming jaarresultaat
Het algemeen bestuur kan een batig saldo geheel of ten dele ten behoeve van een voorziening reserveren. Voor een beslissing tot bestemming van of beschikking over de reserve gelden de regels die van toepassing zijn bij de vaststelling van de begroting.
De onderbouwing van de bestemming vindt zijn oorsprong in de paragraaf weerstandsvermogen, onderdeel van de begroting geldend voor het betreffende jaar.

Artikel 33: Overige financiële maatregelen
1. Bij het niet overeenkomstig het bepaalde in artikel 29, achtste lid tijdig voldoen van voorschotten, wordt aan de desbetreffende gemeente de wettelijke rente in rekening gebracht. Eenzelfde handelwijze wordt gevolgd bij niet overeenkomstig het bepaalde in artikel 31, vierde lid tijdig voldoen van een verrekening.
2. Wanneer aan het algemeen bestuur blijkt dat de raad van een gemeente niet voldoet of zal voldoen aan de verplichting de geraamde bijdrage als bedoeld in artikel 29, tweede lid op de gemeentelijke begroting op te voeren, doet het algemeen bestuur aan Gedeputeerde Staten het verzoek over te gaan tot toepassing van artikel 194 van de Gemeentewet.
   Artikel 195 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.

CONCEPT

Hoofdstuk XII: Evaluatie samenwerking

Artikel 34: Evaluatie samenwerking binnen Regio Achterhoek
Het dagelijks bestuur stelt jaarlijks het functioneren van Regio Achterhoek in het algemeen bestuur aan de orde.

Hoofdstuk XIII: Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing

Artikel 35: Toetreding
1. De toetreding door andere gemeenten kan plaatsvinden wanneer ter vergadering van het algemeen bestuur blijkt, dat de raden en de colleges van burgemeester en wethouders van ten minste tweederde van de gemeenten daarmee instemmen.
2. Het algemeen bestuur regelt de gevolgen van de toetreding. Aan de toetreding kunnen voorwaarden worden verbonden.
3. De toetreding gaat in op de eerste dag van de maand volgende op die waarin de voor de toetreding noodzakelijke wijziging van de regeling in werking is getreden.

Artikel 36: Uittreding
1. Een gemeente kan uittreden wanneer ter vergadering van het algemeen bestuur blijkt dat de raden en colleges van burgemeester en wethouders van ten minste tweederde van de gemeenten daarmee instemmen.
2. Het algemeen bestuur regelt de financiële gevolgen alsmede de overige gevolgen van de uittreding.
3. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de uittredende gemeente de kosten draagt die het rechtstreekse gevolg zijn van de uittreding en dat de overige gemeenten geen financieel nadeel van de uittreding ervaren.
4. Tenzij het algemeen bestuur anders besluit, kan uittreding slechts plaatsvinden per 1 januari van het tweede jaar volgend op dat waarin de voor de uittreding noodzakelijke wijzing van de regeling in werking is getreden.

Artikel 37: Vrijstelling van verplichtingen
1. Het algemeen bestuur kan, al dan niet op verzoek van een of meer deelnemende gemeenten of toetredende gemeenten, besluiten dat deze voor een nader te bepalen termijn zijn vrijgesteld van de uit de regeling voortvloeiende verplichtingen en zijn uitgesloten van de uit de regeling voortvloeiende rechten.
2. Het algemeen bestuur kan besluiten dat een uittredende gemeente gedurende een nader te bepalen termijn de uit de regeling voortvloeiende verplichting dient na te komen.
3. De termijn, bedoeld in het eerste en tweede lid van dit artikel, bedraagt ten hoogste vijf jaren.

Artikel 38: Wijziging
1. Zowel het dagelijks bestuur van Regio Achterhoek als de raad of het college van burgemeester en wethouders van een gemeente kan voorstellen doen tot wijziging van de regeling.
2. Indien het algemeen bestuur wijziging van de regeling wenselijk acht, doet het dagelijks bestuur het door het algemeen bestuur vastgestelde voorstel toekomen aan de raden en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten.
3. Een wijziging is tot stand gekomen, wanneer ter vergadering van het algemeen bestuur blijkt dat van ten minste tweederde van de gemeenten tot deze wijziging hebben besloten.
4. Het dagelijks bestuur stelt de raden en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten zo spoedig mogelijk in kennis van de tot stand gekomen wijziging.
5. De raad van een gemeente die van mening is dat door een wijziging van de regeling de belangen van die gemeente ernstig zullen worden geschaad, kan binnen acht weken na de in het vierde lid bedoelde kennisgeving over zijn bezwaren de zienswijze van Gedeputeerde Staten vragen. Gedeputeerde Staten delen hun zienswijze mee aan het algemeen bestuur en de raad en het college van burgemeester en wethouders van de betrokken gemeente.

CONCEPT

Artikel 39: Opheffing

1. De regeling wordt opgeheven wanneer ter vergadering van het algemeen bestuur blijkt dat de raden en de colleges van burgemeester en wethouders van ten minste tweederde van de gemeenten tot deze opheffing hebben besloten.
2. De opheffing gaat in op de eerste dag van de maand volgend op die waarin de regeling is geschrapt uit het register als bedoeld in artikel 27 tweede lid van de wet, tenzij het besluit tot opheffing een latere datum van ingang bevat.
3. Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regelen vast. Hierbij kan van de bepalingen van deze regeling worden afgeweken.
4. Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur, de raden van de gemeenten gehoord hebbende, vastgesteld.
5. Het liquidatieplan voorziet in de verplichting van de gemeenten tot deelneming aan de financiële gevolgen van de opheffing.
6. Het liquidatieplan bevat tevens een personeelsplan dat voor zoveel mogelijk voorziet in herplaatsing van het personeel en voorts in de financiële gevolgen voor het personeel.
7. Het dagelijks bestuur is belast met de liquidatie. Zo nodig blijven de bestuursorganen van Regio Achterhoek ook na het tijdstip van de opheffing in functie, totdat de liquidatie is voltooid.

Hoofdstuk XIV: Geschillenregeling

Artikel 40: Geschillenregeling

1. Alvorens ten aanzien van een geschil, als bedoeld in artikel 28 van de wet, de beslissing van Gedeputeerde Staten wordt ingeroepen, wordt de zaak voorgelegd aan een geschillencommissie.
2. Het dagelijks bestuur benoemt deze commissie in overleg met de betrokken gemeente of gemeenten.
3. De geschillencommissie onderzoekt de mogelijkheden om partijen alsnog tot overeenstemming te brengen en brengt aan partijen advies uit.
4. Partijen kunnen van tevoren overeenkomen, dat het in het derde lid bedoelde advies van de geschillencommissie bindend zal zijn.
5. Onder geschil wordt hier mede begrepen een aangelegenheid die door een partij als zodanig wordt beschouwd.

Hoofdstuk XV: Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 41: Bekendmaking regeling

1. De colleges van burgemeester en wethouders dragen zorg voor opname van de regeling in het register als bedoeld in artikel 27, eerste lid van de wet.
2. Het bepaalde in het eerste lid is mede van toepassing op besluiten tot wijziging of opheffing van de regeling, alsmede op besluiten tot toetreding en uittreding. Het dagelijks bestuur zendt bedoelde besluiten ter kennisneming aan Gedeputeerde Staten.

Artikel 42: Inwerkingtreding regeling

1. De herziene regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.
2. De herziene regeling treedt, met inachtneming van het bepaalde in artikel 26 van de wet, in werking op de in de wijziging opgenomen datum.
3. Beslissingen, van welke aard dan ook, door de bestuursorganen van Regio Achterhoek en de gemeenten genomen krachtens de "Gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek" goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland bij besluit van 1 oktober 1975 en, bij verlenging, bij besluiten van 22 oktober 1980 en 14 november 1984, worden geacht te zijn beslissingen overeenkomstig deze regeling. Zij blijven in stand totdat zij door andere zijn vervangen c.q. zijn vervallen.

Artikel 43: Citeerartikel regeling

1. Deze regeling kan worden aangehaald als Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek.

CONCEPT

Deze regeling is als "Gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Oost-Gelderland" goedgekeurd door gedeputeerde staten van Gelderland bij besluit van 17 december 1986. Nadien zijn diverse wijzigingen aangebracht, welke eveneens zijn goedgekeurd door gedeputeerde staten van Gelderland. Goedkeuring vond plaats op de volgende data:

- eerste wijziging, 22 december 1988;
- tweede wijziging, 26 oktober 1989;
- derde wijziging, 21 februari 1990;
- vierde wijziging, 31 januari 1991;
- vijfde wijziging, 10 september 1992;
- zesde wijziging, 10 februari 1994;
- zevende wijziging, 13 april 1994;
- achtste wijziging, 12 juni 1995[1];
- negende wijziging, 22 januari 1996;
- tiende wijziging, 18 april 1996;
- elfde wijziging, 6 januari 1998;
- twaalfde wijziging, 11 juni 1998;
- dertiende wijziging, 1 april 1999;
- veertiende wijziging, 4 april 2001;
- vijftiende wijziging 25 maart 2004;
- zestiende wijziging, 8 december 2004;
- zeventiende wijziging, 8 december 2004;
- achttiende wijziging, 24 mei 2005[2]

Vanaf 1 januari 2006 is het goedkeuringsvereiste in de Wet gemeenschappelijke regelingen vervallen. De wijzigingen worden ter kennisneming aan Gedeputeerde Staten van Gelderland gezonden. Deze wijzigingen vonden plaats:

- negentiende wijziging, vastgesteld op 18 december 2006;
- twintigste wijziging, vastgesteld op 7 juli 2008[3];
- eenentwintigste wijziging, vastgesteld op 28 oktober 2011;
- tweeëntwintigste wijziging, vastgesteld op 22 april 2015;
- drieëntwintigste wijziging, vastgesteld op 14 december 2016

Vastgesteld door het algemeen bestuur van Regio Achterhoek op …

secretaris,
drs. S. Veneman MBA

voorzitter,
mr. M. Boumans MBA MPM

CONCEPT

[1] De oorspronkelijke tekst van de samenwerkingsregeling, zoals goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland bij besluit van 17 december 1986, is in de loop van de tijd op een groot aantal punten gewijzigd. Teneinde een volledige en actuele versie van de regeling voorhanden te hebben, heeft het algemeen bestuur van Regio Achterhoek de tekst van de regeling op 8 mei 1995 integraal opnieuw vastgesteld, onder het voorbehoud van goedkeuring van de 8e wijziging van de regeling door Gedeputeerde Staten van Gelderland. Bedoelde goedkeuring is verleend op 12 juni 1995.

[2] De oorspronkelijke tekst van de samenwerkingsregeling, zoals goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland bij besluit van 17 december 1986, is in de loop van de tijd op een groot aantal punten gewijzigd. Teneinde een volledige en actuele versie van de regeling voorhanden te hebben, heeft het algemeen bestuur van Regio Achterhoek de tekst van de regeling op 4 januari 2005 opnieuw vastgesteld, onder voorbehoud van goedkeuring door Gedeputeerde Staten van Gelderland. Bedoelde goedkeuring door Gedeputeerde Staten van Gelderland is verleend op 24 mei 2005.

[3].De oorspronkelijke tekst van de samenwerkingsregeling, zoals goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland bij besluit van 17 december 1986, is in de loop van de tijd op een groot aantal punten gewijzigd. Teneinde een volledige en actuele versie van de regeling voorhanden te hebben, heeft het algemeen bestuur van Regio Achterhoek de tekst van de regeling op 7 juli 2008 opnieuw vastgesteld.

Vastgesteld door de gemeenteraad van AALTEN op … 2018
de raadsgriffier, de voorzitter,
M.A.J.B. Fiering A.B. Stapelkamp

Vastgesteld door de gemeenteraad van BERKELLAND op … 2018
de raadsgriffier, de voorzitter,
A. Bannink J.H.A. van Oostrum

Vastgesteld door de gemeenteraad van BRONCKHORST op … 2018
de raadsgriffier, de voorzitter,
M. van der Leur M. Besselink

Vastgesteld door de gemeenteraad van DOETINCHEM op … 2018
de raadsgriffier, de voorzitter,
R. Janssens M. Boumans

Vastgesteld door de gemeenteraad van OOST GELRE op … 2018
de raadsgriffier, de voorzitter,
J. Vinke A.H. Bronsvoort

Vastgesteld door de gemeenteraad van OUDE IJSSELSTREEK op … 2018
de raadsgriffier, de voorzitter,
M.B.J Looman O.E.T. van Dijk

Vastgesteld door de gemeenteraad van WINTERSWIJK op … 2018
de raadsgriffier, de voorzitter
M. Hollander B.J.J. Bengevoord

CONCEPT

Toelichting 24e wijziging Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek

A. Algemeen

De basis voor de nieuwe structuur voor de regionale samenwerking is "Regio Achterhoek" als openbaar lichaam conform de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Deze wet regelt een aantal zaken, zoals een algemeen en dagelijks bestuur en de samenstelling daarvan, de verhouding tussen algemeen bestuur en de gemeenteraden en de betrokkenheid van de gemeenteraden bij jaarstukken, kadernota en begroting. In de hier voorgestelde samenwerkingsregeling Regio Achterhoek zijn al deze elementen uit de Wgr overgenomen.

24e wijziging bestaande samenwerkingsregeling

De wijziging van de Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek wordt uit oogpunt van continuïteit aan de gemeentelijke bestuursorganen aangeboden als een wijziging (24e) van de bestaande regeling en niet als een volledig nieuwe samenwerkingsregeling. Met deze wijziging heeft de nieuwe organisatie van de Achterhoekse samenwerking juridisch vorm (en bestaan) gekregen.

De belangrijkste wijziging is dat een drietal gremia toegevoegd is de samenwerkingsregeling: de Achterhoek Raad, de Achterhoek Board en de Thematafels. Deze zijn toegevoegd om de samenwerking tussen de drie O's (overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties) te formaliseren en om de rol van de gemeenteraden in de samenwerking te versterken.

De Achterhoek Board en de thematafels zijn gremia waarin de samenwerking tussen de drie O's gestalte krijgt, de een meer op strategische beleidsniveau en de ander meer op operationeel beleidsniveau.

Daarnaast geeft de Achterhoek Raad geeft de gemeenteraden op twee manieren een betere rol in de regionale samenwerking. De eerste manier is dat de Achterhoek Raad over de inhoud van het Jaarplan gaat, zonder de bevoegdheden van de individuele gemeenteraden over te nemen. De andere manier is dat de Achterhoek Raad raadsleden van alle betrokken gemeenten bij elkaar brengt rondom inhoudelijke thema's, waardoor de mogelijkheid ontstaat voor meer gezamenlijk sturing aan de voorkant van beleidsprocessen (richting Achterhoek Board en algemeen bestuur) en voor meer op elkaar afgestemde besluitvorming binnen de eigen gemeenteraden.

Geen van de nieuwe gremia krijgt publiekrechtelijke bevoegdheden toegekend. Deze blijven bij de bestaande organen: algemeen bestuur, dagelijks bestuur, de lokale colleges en de gemeenteraden.

Het moge duidelijk zijn dat de samenwerkingsregeling Regio Achterhoek hiermee een gemeenschappelijke regeling "met een extra" is. Want naast een openbare lichaam conform de Wgr (Regio Achterhoek) kent de samenwerkingsregeling drie aanvullende gremia die hun basis niet in de Wgr hebben (maar er vanzelfsprekend niet in tegenspraak mee zijn). De nieuwe gremia hebben een plek gekregen in de samenwerkingsregeling opdat voor iedereen duidelijk is wie waar over gaat, hoe de gremia zich tot elkaar verhouden en wie welke taken heeft. En wie uiteindelijk democratisch gelegitimeerd kan beslissen over de inhoud en uitvoering van, en toezicht op onze Achterhoekse samenwerking.

Het algemeen bestuur zal, ondanks de gelijkblijvende publiekrechtelijke taken, een minder inhoudelijke rol krijgen. Dat komt tot uiting in het streven om het AB (en DB) uit burgemeesters te laten bestaan, zodat de Achterhoek Raad samen met de Board inhoudelijk richting kunnen geven. Om die reden verdwijnt ook het "extra" AB-lid dat één van de gemeenten had vanwege het aanvullend moeten invullen van de voorzittersrol.

B. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1: Begripsbepalingen
Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2: Openbaar lichaam
Conform de Wgr kent een samenwerkingsverband als bestuursorganen het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter.

Artikel 3: Doelstelling en taken
De Wgr eist niet expliciet dat er in een gemeenschappelijke regeling, voorafgaande aan de opsomming van belangen, een doelstelling van de regeling wordt geformuleerd. De doelstelling van deze regeling is gelegen in de behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten.

Onder belangen wordt hier verstaan de gebieden, waarop kan worden samengewerkt. De wet vereist, dat deze belangen duidelijk in de regeling worden geformuleerd. Deze belangen zijn in het eerste lid aangepast op de vernieuwde samenwerkingsvormen en geven aan waar Regio Achterhoek taken heeft (en dus ook waar niet).

Het is ingevolge de systematiek van de Wgr zinvol om naast de opsomming van belangen die door de wet is voorgeschreven ook aan te geven welke taken door de gemeenten uitdrukkelijk aan de Regio worden opgedragen. In het tweede lid gaat het om de taken die de Regio structureel moet uitvoeren, dus ongeacht het inhoudelijke kader. Omdat hier geen inhoudelijk kader aan ten grondslag ligt, moeten die afzonderlijk worden benoemd. In het derde lid wordt de mogelijkheid geboden om een inhoudelijke kader vast te stellen, waarbinnen de Regio opereert.

Artikel 4: Belangen
In artikel 4 wordt een opsomming gegeven van de instrumenten, die kunnen worden gehanteerd om de behartiging van de in artikel 3 omschreven gemeenschappelijke belangen te bevorderen.

Artikel 5: VERVALLEN
Dit artikel bevatte de taken van Regio Achterhoek. Dit artikel is gecombineerd met artikel 3, omdat dit zo een leesbaarder geheel is. Bijvoorbeeld het realiseren van grensoverschrijdende samenwerking is zowel een doel als een taak van Regio Achterhoek.

Artikel 6: Bevoegdheden
Artikel 10, tweede lid van de Wgr, bepaalt dat een regeling, waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld, aangeeft welke bevoegdheden de deelnemende gemeenten aan het openbaar lichaam toekennen; verder is bepaald dat de regeling bepalingen kan inhouden omtrent de wijze waarop verandering kan worden gebracht in de toegekende bevoegdheden.

Bevoegdheden kan een openbaar lichaam in de eerste plaats ontvangen van de deelnemende gemeenten (artikel 30 Wgr). Deze worden door de gemeenten overgedragen zodat zij zelf niet langer over deze bevoegdheden beschikken. Naast de door gemeenten overgedragen bevoegdheden heeft het openbaar lichaam van rechtswege de bevoegdheid om aan het maatschappelijk verkeer deel te nemen (bijvoorbeeld het verwerven van goederen en het benoemen van personeel). Gemeenten kunnen in de regeling op deze bevoegdheid wel beperkingen aanbrengen (artikel 31 Wgr).

Tot slot heeft een openbaar lichaam ook de bevoegdheden die annex zijn aan de bevoegdheden die door de gemeenten worden overgedragen, bijvoorbeeld het toepassen van bestuursdwang of het voeren van overleg met derden omtrent een overgedragen bevoegdheid. Ook aan deze annexe bevoegdheden kunnen door de gemeenten in de regeling beperkingen worden gesteld (artikel 33, 2e lid Wgr).

De bevoegdheden, die de bestuursorganen van Regio Achterhoek toekomen om tot een goede uitvoering van de in de artikelen 3 tot en met 6 omschreven belangen en taken te kunnen komen, vloeien voor de beheersmatige kerntaken specifiek voort uit de Archiefwet en de Nazorgregeling Wet Milieubeheer (voorheen Leemtewet Stortplaatsen).

Expliciet opgemerkt moet worden dat de bij de 24e wijziging ingestelde gremia Achterhoek Raad, Achterhoek Board en Achterhoek Thematafels geen bestuursorganen zijn, niet in de zin van de wet, en niet naar de aard van deze gremia. Deze gremia ontvangen geen bevoegdheden van de deelnemende gemeenten, noch van de bestuursorganen van Regio Achterhoek.

Artikel 7: Samenstelling algemeen bestuur
In het eerste lid wordt geregeld dat het algemeen bestuur (AB) gevormd wordt door de leden, waarbij elke gemeente één lid mag "leveren". In het verleden werd het bestuur gevormd door zeven leden, aangevuld met de voorzitter: zes gemeenten leverden elk één lid, één gemeente leverde één lid en de voorzitter (acht in totaal). Om die reden had de voorzitter geen stemrecht (zijn gemeente was immers al met stemrecht vertegenwoordigd in het AB). In de nieuwe situatie zijn er zeven leden, die allemaal stemrecht hebben (zie artikel 9, derde en vierde lid).

De leden worden aangewezen door de gemeenteraden (lid 2), waarbij het sterk de voorkeur heeft dat voor de burgemeester gekozen wordt, gelet op de aard van de taken van het AB. Dit "gentlemen's agreement" is een essentieel onderdeel van een goede werking van het gekozen model. In de formele lijn van de Wgr blijven de gemeenteraden uiteraard bij uitsluiting bevoegd om zelf te bepalen hoe zij hun afvaardiging naar het algemeen bestuur willen samenstellen. Op grond van de Wgr hebben zij daarbij de keuze uit raadsleden, wethouders en de burgemeester.

Tegelijkertijd wijst elke gemeente een plaatsvervanger aan (lid 3).

Artikel 8: Lidmaatschap algemeen bestuur
De bepalingen betreffende aanvang en beëindiging van het lidmaatschap van het algemeen bestuur, zijn in grote lijnen ontleend aan de Wgr en de Gemeentewet. In artikel 20, derde lid is expliciet vastgelegd, dat de raden, bij ontbreken van een vertrouwensrelatie, de door hen aangewezen leden van het algemeen bestuur te allen tijde kunnen ontslaan. Dit een belangrijk middel voor de gemeenteraden om invulling te geven aan de informerende en verantwoordingsrol van het door hen afgevaardigd lid in het algemeen bestuur richting de raad waaruit hij is benoemd.

Artikelen 9: Beraadslaging en stemming algemeen bestuur
Het betreft hier standaardartikelen betreffende vergaderfrequentie en besluitvorming, waarbij eenvijfde deel van de leden staat voor één lid. Het algemeen bestuur bestaat uit één lid per gemeente (zie artikel 7, eerste lid) die elk evenveel stemrecht hebben. Nieuw is dat de voorzitter (lid 4) nu wel stemrecht krijgt: er is geen dubbele afvaardiging meer vanuit één gemeente en de rol van het AB is anders geworden.

Ook in het dagelijks bestuur heeft de voorzitter stemrecht, omdat de leden van het dagelijks bestuur allen ten dienste van de Regio een voorbereidende rol richting het algemeen bestuur kennen. In de bestuurlijke context waarbij het algemeen bestuur maar één lid per gemeente kent, wordt de vertegenwoordiging van de stem van elke gemeente gewaarborgd door het opnemen van het plaatsvervangend lidmaatschap en de in het vijfde lid genoemde schriftelijke machtiging van een ander lid van het algemeen bestuur (bij verhindering van het lid en diens plaatsvervanger).

Artikel 10: Werkwijze algemeen bestuur
Het betreft hier standaardartikelen betreffende openbaarheid, waarbij eenvijfde deel van de leden staat voor één lid.

Artikel 11: Reglement van orde algemeen bestuur
In dit artikel wordt geregeld dat het algemeen bestuur niet alleen een reglement van orde voor zijn eigen vergaderingen vaststelt maar ook voor de vergadering van het dagelijks bestuur.

Artikel 12: Samenstelling dagelijks bestuur
Het dagelijks bestuur bestaat uit 3 leden, inclusief de voorzitter. De voorzitter van het AB, is automatisch ook de voorzitter van het DB ingevolge artikel 12 lid 3 Wgr. Vanwege dit dwingende karakter van de bepalingen in de Wgr met betrekking tot de benoeming van de leden van het dagelijks bestuur ('door het algemeen bestuur uit zijn midden') dienen de betreffende drie bestuurders (die tezamen het dagelijks bestuur zullen gaan vormen) op grond van artikel 14, 1e lid van de Wgr, eerst door hun respectievelijke raad als lid van het algemeen bestuur te worden aangewezen.

De gekozen omvang van het bestuur (drie personen) is ingegeven door de wens om te komen tot een dagelijks bestuur dat zich beperkt tot een proces- en opdrachtgeverrol. Dit geldt ten aanzien van de begroting. Voor de beheersmatige kerntaken (nazorg regionale stortplaatsen) en de afbouwtaken heeft het dagelijks bestuur de inhoudelijke taken en verantwoording.

Artikel 13: Lidmaatschap dagelijks bestuur
De bepalingen betreffende aanvang en beëindiging van het lidmaatschap van het dagelijks bestuur zijn in grote lijnen ontleend aan de Wgr en Gemeentewet.

Artikel 14: Werkwijze dagelijks bestuur
In het eerste lid is geregeld, dat het dagelijks bestuur de onderlinge taakverdeling en plaatsvervanging van de leden van het dagelijks bestuur vaststelt. De plaatsvervanging van de voorzitter is geregeld in artikel 16, tweede lid. Overigens standaardartikel betreffende vergaderfrequentie en besluitvorming. In het derde lid is wel vastgelegd dat in elk geval vergaderd wordt ter voorbereiding op de vergaderingen van het algemeen bestuur. De artikelen van de Gemeentewet, waarnaar in het vierde lid wordt verwezen, betreffen regelingen met betrekking tot stemmingen en vergaderingen.

Artikel 15: Taken dagelijks bestuur
Ingevolge de systematiek van de Gemeentewet komen in beginsel alle bevoegdheden toe aan de gemeenteraad, voorzover deze niet bij of krachtens de wet aan het College van burgemeester en wethouders c.q. de burgemeester zijn toegekend. De bepalingen uit de Gemeentewet betreffende de bevoegdheidsverdeling tussen raad en college, zijn van overeenkomstige toepassing voor het samenwerkingsverband (artikel 33 Wgr). De wens om te komen tot een slagvaardige besluitvorming binnen de regio-organisatie is met gebruikmaking van de rechtsfiguren delegatie en mandaat, voor zover de wet dit toestaat, te realiseren. Daarmee kan gekomen worden tot een verdergaande bevoegdheidsverdeling tussen algemeen bestuur en dagelijks bestuur. Ook is het mogelijk bevoegdheden te mandateren aan ambtenaren.

Wat betreft de positionering van het dagelijks bestuur valt nog het volgende op te merken. In de bestuurlijke context zal voor het dagelijks bestuur het zwaartepunt liggen op de aspecten 'algemeen bestuurlijke coördinatie', 'informatie en communicatie', financiën en personeel en organisatie richting algemeen bestuur en gemeenteraden. De onder sub j en k van artikel 15, eerste lid genoemde zorg voor de beheersmatige kerntaken en de afbouwtaken vormen daarop een uitzondering; hiervoor kent het dagelijks bestuur ook inhoudelijk bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

Artikelen 16: Benoeming voorzitter
De procedure van aanwijzing van de voorzitter ('door het algemeen bestuur uit zijn midden') is geldend Wgr-recht. De Wgr staat een voorzitter die geen lid is van het algemeen bestuur, niet toe. Het dagelijks bestuur wijst uit zijn midden een plaatsvervangend voorzitter aan. De voorzitter heeft zowel in het algemeen bestuur (art. 9, vierde lid), als in het dagelijks bestuur stemrecht.

Artikel 17: Taken voorzitter
Het bepaalde in artikel 17 betreft standaardteksten betreffende de bevoegdheden van de voorzitter.

CONCEPT

Artikel 18: Relaties dagelijks bestuur – algemeen bestuur
Het bepaalde in artikel 18 volgt uit art. 19a van de Wgr. De feitelijke uitvoering van deze bepalingen moet plaatsvinden in het reglement van orde voor het algemeen bestuur. Ingevolge het bepaalde in het derde lid kan het algemeen bestuur de leden van het dagelijks bestuur, de voorzitter inbegrepen, ontslaan indien deze leden het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezitten.

Artikel 19: Relaties bestuur – raden van de gemeenten
Ook dit artikel is een direct uitvloeisel van de Wgr en het daarin beoogde aanhalen van de banden met de gemeenten en moet gelezen worden in relatie met de artikelen 16 tot en met 19 van de Wgr. De feitelijke uitvoering van deze bepalingen moet plaatsvinden in het reglement van orde voor het algemeen bestuur en de raadsvergaderingen van de deelnemende gemeenten. De informatie- en verantwoordingsplicht van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur aan de raden wordt als een belangrijk instrument gezien.

Artikel 20: Relaties leden algemeen bestuur - gemeenten
Het algemeen bestuur kan de leden van het dagelijks bestuur ontslaan. In het derde lid van dit artikel is een soortgelijke bepaling voor de relatie tussen de gemeentebesturen en het algemeen bestuur opgenomen. De raad die een vertegenwoordiger in het algemeen bestuur heeft aangewezen, is bevoegd tot ontslag van dit door hem aangewezen lid bij ontbreken van een vertrouwensrelatie.

Artikel 21: Commissies van advies
In de regeling wordt expliciet de mogelijkheid van instelling van adviescommissies conform de Wgr gegeven. De adviescommissies kunnen zowel commissies van advies aan het algemeen bestuur als aan het dagelijks bestuur zijn.

Artikel 22: Bestuurscommissies
In de regeling wordt de mogelijkheid van instelling conform de Wgr van bestuurscommissies opengelaten.

CONCEPT

Artikel 22a: Instelling en samenstelling Achterhoek Raad
De nieuwe samenwerkingsvorm zal een gremium gaan kennen dat er voor moet zorgen dat er een directere link en een betere informatievoorziening ontstaat tussen de individuele gemeenteraden (en de daarin zitting hebbende raadsleden) en de organen en partijen die i.h.k.v. de regionale samenwerking concrete werkzaamheden uitvoeren. En dat de gemeenteraden meer "aan de voorkant" in het proces en oordeelsvorming betrokken. Dat gremium is de Achterhoek Raad.

De Achterhoek Raad is geen bestuursorgaan (in de zin van de wet) en krijgt geen publiekrechtelijke bevoegdheden toegekend.

Lid 2 regelt dat alle fracties die in de Achterhoekse raden vertegenwoordigd zijn (met een raadslid), ook lid zijn van de Achterhoek Raad. Lid 3 geeft aan dat de voorzitter van Regio Achterhoek (en dus ook van het AB en het DB) ook voorzitter is van de Achterhoek Raad, maar er geen lid van is. Feitelijk is hij dus alleen technisch voorzitter, en ook alleen de leden hebben stemrecht (artikel 22g lid 3).

Artikel 22b: Lidmaatschap Achterhoek Raad
Elke fractie heeft het recht één raadslid uit zijn midden aan te wijzen die als vertegenwoordiger zal optreden in de Achterhoek Raad. Het uitgangspunt is dat elke fractie dus ook aanwezig is bij bijeenkomsten van de Achterhoek Raad. Voor de fracties die groot genoeg zijn (meer dan één raadslid) geldt dat zij tevens een vaste, structurele plaatsvervanger aanwijzen. Voor eenmansfracties geldt dat zij vervanging langs de weg van art. 22d lid 2 jo. lid 3 kunnen regelen.

Artikel 22c: Terugtreding en ontslag Achterhoek Raad
Is iemand geen raadslid meer, om welke reden dan ook, dan vervalt automatisch zijn lidmaatschap van de Achterhoek Raad.

Artikel 22d: Plaatsvervanging Achterhoek Raad
Lid 1 regelt de plaatsvervanging van leden van de Achterhoek Raad, door plaatsvervangers die o.g.v. art. 22b zijn aangewezen. Als ook de structurele vervanger niet aanwezig kan zijn, of in het geheel ontbreekt (bijvoorbeeld omdat het gaat om een eenmansfractie), dan kan incidenteel een andere vervanger aangewezen worden.

Voor die tweede vervanger regelt lid 3 dat het daarbij wel moet gaan om een raadslid, óf om iemand die wel op een kieslijst heeft gestaan, maar geen raadslid is geworden. Dat is nodig, omdat anders de stem van een eenmansfractie verloren dreigt te gaan. Door te kiezen voor een ander raadslid of raadslid-opvolger[4] is in ieder geval de democratische legitimatie geborgd. Daarnaast biedt lid 3 de mogelijkheid om een vervanger aan te wijzen van buiten de eigen gemeenteraad: denk daarbij aan een lid van fractie X uit gemeente Y, die een lid van fractie X uit gemeente Z vervangt.

Artikel 22e: Taken en bevoegdheden Achterhoek Raad
Zoals gezegd heeft de Achterhoek Raad (noch de Achterhoek Board of een Achterhoek Thematafel) publiekrechtelijke bevoegdheden. Het instemmen zoals omschreven in dit artikel ziet dus alleen op documenten (meerjarenvisie, jaarplannen) die in juridische zin niet verankerd zijn in de wet: of anders gezegd, die geen directe, publiekrechtelijke gevolgen hebben. Ook het benoemen van leden van de Achterhoek Board doet geen afbreuk aan de (publiekrechtelijke) bevoegdheden van organen als het AB, DB, en de individuele gemeenteraden en colleges.

Het recht van amendement en het indienen van moties dient ook in dit licht gezien te worden: de Achterhoek Raad kan op deze manier inhoudelijk bijsturen op de (zachte) samenwerkingsafspraken. Dat laat onverlet dat deze inhoudelijke afspraken, op enig moment wel degelijk kunnen vragen om een publiekrechtelijk besluit. Denk bijvoorbeeld aan een bepaald project uit een jaarplan, waar vervolgens additioneel gemeentelijk budget voor nodig is. Besluiten over dit soort additionele budgetten is en blijft een bevoegdheid van de daartoe bevoegde organen (i.c. de individuele gemeenteraden).

[4] Ook wel genoemd: fractievolgers/opvolgers/raadopvolgers/steunfractie, de precieze naam voor deze niet benoemde, kandidaat-raadsleden verschilt per gemeente.

CONCEPT

Artikel 22f: Begrenzing bevoegdheid Achterhoek Raad
Dit artikel bevestigt expliciet dat de Achterhoek Raad niet treedt in die zaken waar een ander orgaan bevoegd is.

Artikel 22g: Beraadslaging Achterhoek Raad
Dit artikel ziet op de vergaderorde van de Achterhoek Raad. Een afvaardiging van leden van de gemeenteraden ziet een frequentie van driemaal per jaar bijeenkomen als de ondergrens. Lid 2 en 3 regelen dat elke fractie een aantal "stempunten" krijgt: het aantal stempunten staat voor het aantal leden van de fractie (en daarmee dus indirect het aantal inwoners) dat hij vertegenwoordigt. Dit systeem werd door een meerderheid van raadsleden als werkbaar en uitlegbaar ervaren, waarbij voldoen recht werd gedaan aan de electorale verhoudingen. In de praktijk: een fractie met vijf leden heeft een stemgewicht dat vijf keer zwaarder is dan een fractie met één lid.

CONCEPT

Artikel 22h: Instelling en samenstelling Achterhoek Board
Met dit Artikel wordt een Achterhoek Board ingesteld: de Achterhoek Board is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de visie en jaarplannen als de Achterhoek Raad daarmee instemt. Daarnaast bereidt de Board deze plannen ook voor, door deze samen met de Achterhoek Thematafels op te stellen en aan te bieden aan de Achterhoek Raad. Veel van de daadwerkelijke uitvoering (/werkzaamheden) vindt plaats aan de Achterhoek Thematafels.

De Board is samengesteld uit een aantal geledingen/vertegenwoordigers: vanuit de ondernemers, vanuit de maatschappelijke organisaties en vanuit de overheid (lid 2). Dit wordt ook wel"3O-" of "triple-helix"-samenwerking genoemd. De Achterhoek Board is geen bestuursorgaan (in de zin van de wet) en krijgt geen publiekrechtelijke bevoegdheden toegekend.

De Board bestaat uit tien leden, aangevuld met de voorzitter van Regio Achterhoek (lid 3).
De tien leden worden voorgedragen uit de "achterbannen": drie wethouders uit de gemeenten (lid 4 jo. art. 22i lid 1), een gedeputeerde (lid 5), drie leden vanuit de maatschappelijke organisaties (lid 6). Voorshands zijn dit de woningbouwcorporaties, zorg en onderwijs. Drie leden zijn afkomstig uit het bedrijfsleven (lid 7).

Daarnaast zijn er twee vicevoorzitters die de voorzitter (incidenteel) kunnen vervangen. Dat doen zij alleen in de Achterhoek Board. Omdat de voorzitter afkomstig is uit de overheid, zijn de twee vicevoorzitters afkomstig vanuit het bedrijfsleven en vanuit de maatschappelijke organisaties (lid 8).

Lid 9 regelt dat de leden van de Achterhoek Board naast hun eigen verantwoordelijkheid, ook een verantwoordelijkheid hebben voor elkaar en elkaars gedragingen en optreden. Dat is dan strikt genomen geen juridische verantwoordelijkheid (immers: de Achterhoek Board is geen bestuursorgaan), maar wel een morele: de Achterhoek Board wordt immers "het gezicht" van de vernieuwde samenwerking in de Achterhoek.

Artikel 22i: Lidmaatschap van Achterhoek Board namens lokaal bestuur
Het algemeen bestuur van Regio Achterhoek draagt de drie lokale overheidsleden van de Board voor. Formeel zijn dit nog kandidaat-leden, omdat de Achterhoek Raad nog (al dan niet) dient te benoemen. De kandidaat-leden zijn wethouders (lid 2) uit de Achterhoekse gemeenten. Daarnaast draagt de Board nog drie kandidaat-plaatsvervangers voor (lid 3). Geen van allen komt uit dezelfde gemeente (dus kandidaat 1 uit A, kandidaat 2 uit B, plaatsvervanger 1 uit C, plaatsvervanger 2 uit D).

Artikel 22j. Lidmaatschap van Achterhoek Board namens provinciebestuur
Om de Achterhoekse samenwerking (en de Achterhoek) ook op provinciaal, nationaal en Europees niveau te kunnen laten slagen, is een goede verbinding met de hogere overheden noodzakelijk. Daarom neemt ook één gedeputeerde zitting in de Board (lid 2).

Artikel 22k: Lidmaatschap van Achterhoek Board namens maatschappelijke organisaties
De drie "typen" maatschappelijke organisaties vaardigen ieder één vertegenwoordiger naar de Board af (lid 1). Zij bepalen zelf hoe zij hun afvaardigings-/voordrachtprocedure regelen. Het is wel belangrijk dat de vertegenwoordiger én met "mandaat' kan spreken én zelf in de organisatie actief is: dat betekent dat branchelobbyisten in principe geen zitting kunnen hebben in de Board, maar dat er bestuurders of directeuren in de Board plaats nemen (lid 2).

Artikel 22l: Lidmaatschap van Achterhoek Board namens bedrijfsleven
Zie toelichting op voorgaand artikel.

Artikel 22m: Benoeming leden van Achterhoek Board
De definitieve benoeming van leden is de taak van de Achterhoek Raad. Op deze manier wordt geborgd dat de leden van de Board altijd benoemd worden door democratisch gekozen raadsleden. Nb.: dit gaat uitsluitend over de leden, de voorzitter wordt immers gekozen door het algemeen bestuur en neemt langs die weg ook plaats in de Achterhoek Board.

Artikel 22n: Terugtreding en ontslag van leden van de Achterhoek Board
Omdat het belangrijk is dat de persoon die namens één van de partijen zitting heeft in de Board, ook voldoende draagvlak (/mandaat) heeft bij zijn achterban, heeft die voordrager (/achterban) ook het recht om een door hem voorgedragen lid te ontslaan (lid 2). Dit geldt voor alle voordragende partijen. Lid 3 regelt voor de overheidsleden expliciet dat hun "mandaat" ophoudt te bestaan als zij geen bestuurder meer zijn.

Artikel 22o: Duur zittingstermijn leden van de Achterhoek Board
De leden van de Achterhoek Board nemen voor vier jaar zitting in de Board, en kunnen eenmalig herbenoemd worden. Daarmee is de maximale zittingstermijn achter jaar (lid 2). Lid 3 regelt dat het niet hoeft te gaan om aaneengesloten periodes, en dat "de tijd begint te lopen" op het moment dat iemand benoemd is als lid óf plaatsvervanger: iemand die eerst vier jaar plaatsvervanger is geweest, kan daarna nog maximaal vier jaar in de Board als lid plaatsnemen. Dit draagt bij aan doorstroming in de Board.

Artikel 22p: Plaatsvervanging van leden in de Achterhoek Board
Per voorgedragen kandidaat-lid, wordt één kandidaat-plaatsvervanger voorgedragen (lid 1).
Deze plaatsvervanger vervangt het lid bij diens (incidentele), tussentijdse afwezigheid (lid 3). Als de afwezigheid van het oorspronkelijke lid van structurele aard is (bijv. door ziekte, overlijden, ontslag of anderszins) treedt de plaatsvervanger permanent in de plaats van het lid (lid 4). Zo wordt continuïteit van bezetting van de Board geborgd. Diens functie van plaatsvervanger wordt dan vacant. De voordrager zal dan een nieuwe plaatsvervanger moeten voordragen.

Als zowel het lid als de plaatsvervanger verhinderd zijn, kan de voordrager een ander afvaardigen. Deze bepaling ziet op een situatie van incidentele aard (lid 5).

Artikel 22q: Taken en bevoegdheden van de Achterhoek Board
De Achterhoek Board is feitelijk de "motor" van de inhoudelijke samenwerking. Zoals gezegd heeft de Achterhoek Board (noch de Achterhoek Raad of een Achterhoek Thematafel) publiekrechtelijke bevoegdheden. Het voorbereiden zoals omschreven in dit artikel ziet dus alleen op documenten (meerjarenvisie, jaarplannen) die in juridische zin niet verankerd zijn in de wet: of anders gezegd, die geen directe, publiekrechtelijke gevolgen hebben.

Artikel 22r: Begrenzing bevoegdheid Achterhoek Board
Zie ook de toelichting bij artikel 22f. Dit artikel bevestigt expliciet dat de Achterhoek Board niet treedt in die zaken waar een ander orgaan bevoegd is.

Artikel 22s: Beraadslaging van de Achterhoek Board.
De Achterhoek Board streeft in principe naar consensus en een zo breed mogelijk gedragen richting die de partijen met elkaar afspreken. In het geval dat er gestemd wordt, gebeurt dat met gewone meerderheid van stemmen (lid 2). Dat betekent dat in de Board een voorstel is aangenomen als ten minste zes personen vóór stemmen.

Lid 3 legt vast dat de voorzitter geen stemrecht heeft, omdat hij als "gezicht van de Board" boven de verschillende O's moet kunnen staan. Ook wordt zo de balans bewaakt tussen overheid (vier stemgerechtigde leden), maatschappelijke organisaties (drie stemgerechtigde leden) en ondernemers (eveneens drie leden).

CONCEPT

Artikel 22t: Instelling en samenstelling Achterhoek Thematafels
Er een aantal Achterhoek Thematafels die zich allemaal specifiek bezig houden met één onderwerp uit de "takenlijst" van Regio Achterhoek. Een Achterhoek Thematafel is geen bestuursorgaan (in de zin van de wet) en krijgt geen publiekrechtelijke bevoegdheden toegekend. De Achterhoek Board bepaalt welke tafels er precies op welk moment bestaan (lid 1). Elke thematafel kent een triple-helix-vertegenwoordiging (lid 2) net zoals de Achterhoek Board.

De Thematafel heeft altijd een voorzitter en een vicevoorzitter, die niet beide uit óf de overheid, óf uit de andere O's afkomstig zijn (lid 3). Dat betekent dat óf de voorzitter óf de vicevoorzitter de overheid vertegenwoordigt, en dat de andere functie ingevuld wordt door een vertegenwoordiger van de andere O's.

De vicevoorzitter vervangt de voorzitter bij diens afwezigheid (lid 4), en wordt de nieuwe, vaste voorzitter als de gewezen voorzitter zijn taken structureel niet meer uitoefent (lid 5). Elke Thematafel krijgt ook ambtelijke ondersteuning (programmamanager/Thematafelsecretaris, lid 6).

Artikel 22u: Voorzitter van een Achterhoek Thematafel
De voorzitter en vicevoorzitter worden beide gekozen door de leden van de Thematafel. De ontslagbevoegdheid ligt echter bij de Board (art. 22w).

Artikel 22v: Bezetting van een Thematafel
Anders dan bij de Achterhoek Raad en Board kunnen de Thematafels vaker van samenstelling verschillen. Dat komt omdat de Thematafel in de tijd met diverse opdrachten en projecten aan de slag kan zijn. De voorzitter heeft daarom als "kartrekker" relatief veel vrijheid bij het samenstellen van zijn Thematafel. De voorzitter draagt er zorg voor dat alle O's vertegenwoordigd zijn (lid 1 jo. artikel 22t lid 2).

Hij nodigt per gemeente altijd één wethouder (lid 2) uit. De gemeente hoeft geen gebruik te maken van dat "aanwezigheidsrecht". Ook burgemeesters kunnen uitgenodigd worden aan een Thematafel.

Lid 3 regelt dat ook de voorzitter van de Achterhoek Board (en dus van het algemeen bestuur) personen kan uitnodigen om zitting te nemen in de Thematafel. Om zich te oriënteren op geschikte en ter zake kundige personen kan hij bijvoorbeeld gesprekken voeren met de diverse achterbannen. Zo kan ook een eerste personele "bezetting" van de Thematafels beslag krijgen.

Artikel 22w: Terugtreding en ontslag van de voorzitter van een Thematafel
De Board heeft de bevoegdheid (vice)voorzitters van Thematafels te ontslaan. Zo zijn ook de Thematafels (getrapt) democratisch controleerbaar: de lokale gemeenteraad kiest leden van de Achterhoek Raad, de Achterhoek Raad benoemt de Board, de Board ontslaat (indien nodig) de voorzitters van de Thematafels.

Artikel 22x: Duur zittingstermijn (vice)voorzitter Achterhoek Thematafels
Zie ook de toelichting bij artikel 22o. Deze bepalingen zijn niet van toepassing op diegenen die door de voorzitter uitgenodigd worden.

Artikel 22y: Taken en bevoegdheden Achterhoek Thematafels
Zie ook de toelichting bij artikel 22q. De Achterhoek Thematafels zijn feitelijk de uitvoerder van de richting die Board en Achterhoek Raad samen bepalen. Daarnaast leveren de Thematafels vanuit hun inhoudelijke expertise input voor deze documenten, en informeren zij de Achterhoek Raad over de voortgang van de projecten.

Artikel 22z: Begrenzing bevoegdheid Achterhoek Thematafels.
Zie de toelichting bij de artikelen 22f en 22r.

Artikel 22aa: Beraadslaging van de Achterhoek Thematafels
Ook in de Thematafel wordt gestreefd naar consensus. Mocht het nodig zijn om te stemmen, dan gebeurt dat bij gewone meerderheid van stemmen (de helft van de aanwezigen plus één).

CONCEPT

CONCEPT

Artikel 23: Vergoedingen
Het algemeen bestuur kan op grond van artikel 21 van de Wgr de in dit artikel bedoelde tegemoetkoming in de gemaakte kosten (onkostenvergoedingen) vaststellen.

Artikel 24: De ambtelijke organisatie en de personeelsformatie
De in dit artikel opgenomen bevoegdheid van het dagelijks bestuur is conform art 33b Wgr. Het benoemen en ontslaan van personeel is een bevoegdheid van het dagelijks bestuur. Dit impliceert ook dat het dagelijks bestuur gaat over de inrichting van de ambtelijke organisatie en alles wat daarbij komt kijken.

Artikel 25: Secretaris
De in dit artikel is standaard en conform art. 33b Wgr. Hetzelfde geldt voor de omschrijving van de rol en taken van de secretaris. Regio Achterhoek kent een éénhoofdige leiding in de persoon van de secretaris.

Artikel 26: Rechtspositie
De leden 1, 2 en 4 zijn standaard met dien verstande dat in het tweede lid de Uitwerkingsovereenkomst (UWO) van de sector gemeenten op voorhand, in de tekst van de regeling, van toepassing wordt verklaard op het personeel van Regio Achterhoek. De in de regeling van toepassing verklaring van de UWO levert voor de personeelsafdeling een aanzienlijke tijdbesparing op ten opzichte van het zelf – naar analogie – bijhouden van de van de Car afgeleide uitvoeringsregelingen. De uitvoering van de geldende rechtspositieregelingen zal, gelet op de omvang en functie van het dagelijks bestuur, gemandateerd worden aan de Regiosecretaris in de verordening Mandatering Regio Achterhoek.

Artikel 27: Archiefbepaling
Lid 3 is toegevoegd, waarmee de archiefverordening en het besluit Informatiebeheer van de gemeente Doetinchem van overeenkomstige toepassing worden op de archiefbescheiden van Regio Achterhoek. Dit om praktische redenen en het feit dat beide documenten standaard zijn. Daar waar college van B&W staat dient gelezen te worden het algemeen bestuur. Daar waar Gemeenteraad staat dient gelezen te worden de aangesloten gemeenten.

Artikel 28: Financiën algemeen
In dit artikel komt tot uiting dat de deelnemende gemeenten de uiteindelijke verantwoording dragen voor alle inkomsten en uitgaven binnen de regio-organisatie. In het financieringsstatuut, dat door het algemeen bestuur afzonderlijk wordt vastgesteld op grond van de Wet Fido, zijn de bevoegdheden en richtlijnen met betrekking tot het aangaan van geldleningen geregeld. Wanneer de Regio-organisatie uiteindelijk niet aan haar verplichtingen ten opzichte van geldgevers kan voldoen, treden de deelnemende gemeenten op als geldnemer. In het derde lid is geregeld dat ook tariefgestuurde producten door de Regio-organisatie kunnen worden uitgevoerd.

Artikel 29: Begroting
In artikel 35 Wgr is de procedure voor vaststelling van de begroting vastgelegd. Het dagelijks bestuur zendt de ontwerpbegroting met daarin de financiële vertaling van de programmabegroting acht weken, voordat deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten. De begroting moet door het algemeen bestuur zijn vastgesteld vóór 1 augustus van het jaar voorafgaand aan het betreffende begrotingsjaar. In het derde lid is tot uitdrukking gebracht dat alleen kosten die niet al op andere wijze aan de gemeenten of derden in rekening worden gebracht, gedekt worden door een bedrag per inwoner.
De in artikel 35 Wgr beschreven termijnen zijn minimale termijnen. Waar mogelijk, worden natuurlijk ook de behandeltermijnen voor raadsvoorstellen in de deelnemende gemeenten in acht genomen.

Artikel 30: Begrotingswijzigingen
In dit artikel is een eenvoudige procedure opgenomen voor begrotingswijzigingen die niet leiden tot een verhoging van de gemeentelijke inwonerbijdrage. Deze, zogenaamd budgettair neutrale, begrotingswijzigingen kunnen rechtstreeks door het algemeen bestuur worden vastgesteld zonder tussenkomst van de deelnemende gemeenteraden. Ook hoeft de termijn van acht weken in deze

gevallen niet te worden aangehouden. Artikel 35, vijfde lid Wgr maakt een dergelijke, vereenvoudigde begrotingsprocedure mogelijk.

Artikel 31: Jaarrekening
Op grond van de Wgr moet de rekening zijn vastgesteld vóór 15 juli volgend op het jaar waarop deze rekening betrekking heeft. Ook hiervoor is de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing. In het derde lid wordt de mogelijkheid van verrekening door middel van benutting van reserves genoemd. Daardoor hoeft niet steeds de bijdrage per inwoner de sluitpost te zijn.

Artikel 32: Bestemming jaarresultaat
Over de vraag of van een batig saldo ten behoeve van een bepaalde voorziening een reserve mag worden gevormd en over de vraag naar de uiteindelijke bestemming van die reserve moeten de raden van de deelnemende gemeenten worden gehoord. Voorstellen met betrekking tot de bestemming van een batig jaarsaldo vinden hun grondslag in de paragraaf weerstandsvermogen, een verplicht onderdeel van de begroting op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Artikel 33: Overige financiële maatregelen
Dit artikel spreekt voor zich. Rechtsgeldig vastgestelde begrotingen en begrotingswijzigingen leiden voor de deelnemende gemeenten tot een verplichte uitgave op grond van de Gemeentewet.

Artikel 34: Evaluatie samenwerking binnen Regio Achterhoek
De in dit artikel beschreven evaluatie heeft tot doel een meer transparante bestuurlijke verhouding tussen gemeenten en Regio Achterhoek tot stand te brengen.

Artikel 35: Toetreding van gemeenten
Uitgangspunt bij de artikelen over toetreding, uittreding, wijziging en opheffing is dat hiervoor eenduidige procedures gehanteerd worden. Dit is dan ook de reden dat in alle artikelen die hierop betrekking hebben (artikelen 36, 37, 38 en 39) dezelfde eisen worden gesteld aan de besluitvorming, te weten een versterkte meerderheid van ten minste tweederde van het aantal deelnemende gemeenten. Het stellen van de unanimiteitseis wordt ontraden, omdat daardoor één enkele gemeente het vetorecht zou krijgen.
Per 1 januari 2006 is de vereiste goedkeuring van Gedeputeerde Staten voor toetreding, uittreding, wijziging en opheffing in de Wgr komen te vervallen. Wel worden de besluiten hierover ter kennisneming aan Gedeputeerde Staten gezonden op grond van het feit dat de provincie nog wel het financieel toezicht uitvoert.

Artikel 36: Uittreding van gemeenten
Verwezen wordt naar de toelichting bij artikel 35.

Artikel 37: Vrijstelling van verplichtingen bij toe- en uittreding van gemeenten
Met dit artikel wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid die artikel 11 van de Wgr biedt. Dit artikel luidt: 'In de regeling kan een termijn worden aangegeven gedurende welke één of meer van de deelnemers is of zijn vrijgesteld van uit deze regeling voortvloeiende rechten en verplichtingen'.
In het tweede lid is het spiegelbeeld van het eerste lid opgenomen, waaraan desgewenst bij uittreding van een gemeente toepassing kan worden gegeven. In beide gevallen bedraagt de termijn ten hoogste vijf jaren.

Artikel 38: Wijziging van de regeling
Verwezen wordt naar de toelichting bij artikel 35.

Artikel 39: Opheffing van de regeling
Lid 5 moet als volgt worden gelezen: De gemeenten verbinden zich in geval van opheffing van Regio Achterhoek een liquidatieplan op te stellen dat voorziet in de verplichting van de gemeenten alle rechten en verplichtingen van Regio Achterhoek over de gemeenten te verdelen op een in het plan te bepalen wijze.
Zie verder bij de toelichting bij artikel 35.

CONCEPT

Artikel 40: Geschillenregeling
Beslechting van geschillen is in artikel 28 Wgr aan Gedeputeerde Staten opgedragen. Om niet ieder geschil onmiddellijk aan Gedeputeerde Staten te hoeven voorleggen, is een tussenregeling opgenomen. In het vierde lid is als aanvullende bepaling opgenomen dat partijen die bij het geschil zijn betrokken, van tevoren overeen kunnen komen dat het advies van de geschillencommissie bindend zal zijn.

Artikel 41: Bekendmaking regeling
Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 42: Inwerkingtreding van de regeling
Voor wat betreft de voorgestelde geldingsduur van de regeling (onbepaalde tijd) en de periodieke evaluatie van de samenwerking binnen Regio Achterhoek, wordt verwezen naar de toelichting op artikel 34.

Artikel 43: Citeerartikel
Dit artikel behoeft geen toelichting.

CONCEPT

Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek 23e wijziging		Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek 24e wijziging	
artikel	**luidende:**	**artikel**	**gaat luiden**
1 sub c	Gedeputeerde Staten: Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland;	1 sub c	Gedeputeerde staten: de commissaris van de Koning en de gedeputeerden van de provincie Gelderland zoals bedoeld in artikel 34 lid 1 van de Provinciewet;
1 sub d	algemeen bestuur: het algemeen bestuur als bedoeld in artikel 12 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;	1 sub d	Gedeputeerde: de gedeputeerde zoals bedoeld in artikel 35 lid 1 van de Provinciewet;
1 sub e	dagelijks bestuur: het dagelijks bestuur, als bedoeld in artikel 12 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;	1 sub e	Algemeen bestuur: het algemeen bestuur als bedoeld in artikel 12 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
1 sub f	voorzitter: de voorzitter als bedoeld in artikel 12 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;	1 sub f	Dagelijks bestuur: het dagelijks bestuur, als bedoeld in artikel 12 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
1 sub g	Wet: de op 1 januari 1985 in werking getreden Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) zoals deze sindsdien is gewijzigd;	1 sub g	Voorzitter: de voorzitter als bedoeld in artikel 12 van de Wet gemeenschappelijke regelingen;
		1 sub h	Wet: de op 1 januari 1985 in werking getreden Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) zoals deze sindsdien is gewijzigd;
		1 sub i	Raden van de gemeenten: gemeenteraden zoals bedoeld in artikel 7 van de Gemeentewet;
		1 sub j	Lid van de gemeenteraad: raadslid zoals bedoeld in artikel 8 van de Gemeentewet;
		1 sub k	College van burgemeester en wethouders: de burgemeester en de wethouders zoals bedoeld in artikel 34 lid 1 van de Gemeentewet;
		1 sub l	Burgemeester: de burgemeester zoals bedoeld in artikel 61 lid van de Gemeentewet.
		1 sub m	Wethouder: de wethouder zoals bedoeld in artikel 35 lid 1 van de Gemeentewet.
		1 sub n	Fractie: groepering van één of meerdere gemeenteraadsleden in één gemeenteraad.
		1 sub o	Raadslid-opvolger: een kandidaat-gemeenteraadslid welke niet is benoemd, maar wel op een kandidatenlijst heeft gestaan zoals bedoeld in artikel H 6 lid 1 van de Kieswet.
1 lid 2, 3 lid 1,2,3,	…de Regio Achterhoek…	1 lid 2, 3 lid 1,2,3,	…Regio Achterhoek…

7 lid 5 15lid 1 sub b,h 16 lid 1 17 lid 3 24 lid 1 26 lid 1,2,4, 27 lid 1,3,4 28 lid 1,2,4 31 lid 1 38 lid 1 39 lid 7, 42 lid 3		7 lid 5 15lid 1 sub b,h 16 lid 1 17 lid 3 24 lid 1 26 lid 1,2,4, 27 lid 1,3,4 28 lid 1,2,4 31 lid 1 38 lid 1 39 lid 7, 42 lid 3	
2, 10 lid 3, 22 lid 3, 23, 30, 39 lid 2, 40 lid 1, 41 lid 1, 42 lid 2	…Wet gemeenschappelijke regelingen…	2, 10 lid 3, 22 lid 3, 23, 30, 39 lid 2, 40 lid 1, 41 lid 1, 42 lid 2	…wet…
3	**Artikel 3: Doelstelling** Regio Achterhoek heeft tot doel het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten op het gebied van: - lobby; - subsidies; - grensoverschrijdende samenwerking; - economische ontwikkeling en arbeidsmarkt; - mobiliteit; - ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting; - leefbaarheid en voorzieningen;	3	**Artikel 3: Doelstelling en taken** 1. Regio Achterhoek heeft tot doel het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten op het gebied van: • Economische ontwikkeling, en specifiek op het gebied van: - Smart werken & Innovaties - Onderwijs & Arbeidsmarkt • Ruimtelijke ontwikkeling & volkshuisvesting, en specifiek op het gebied van: - Vastgoed & Woningmarkt

	- zorg en welzijn; - jeugd en onderwijs; - cultuur; - recreatie en toerisme; - milieu en afval; - natuur; zulks met in achtneming van hetgeen in deze regeling nader is bepaald met betrekking tot de taken en bevoegdheden van de Regio Achterhoek.		• Mobiliteit & Bereikbaarheid • Zorginnovaties • Circulaire economie & Energietransitie • Milieu en afval (beheerstaken); • Natuur; • Lobby; • (het verwerven van) Subsidies; • Grensoverschrijdende samenwerking, met name gericht op Duitsland 2. Regio Achterhoek voert daarbij in ieder geval de volgende taken uit: • de profilering van de Achterhoek; • het vertegenwoordigen van de overheid in de regionale samenwerking met andere partijen zoals de ondernemers en maatschappelijke organisaties; • de nazorg en overdracht van de regionale stortplaatsen; 3. Het algemeen bestuur kan een inhoudelijke kader voor taken ter behartiging van de in lid 1 bedoelde belangen vaststellen. Zulks met in achtneming van hetgeen in deze regeling nader is bepaald met betrekking tot de taken en bevoegdheden van Regio Achterhoek.
5	1. De taken omvatten in ieder geval: a. lobby; b. het verwerven van subsidies; c. de profilering van de Achterhoek; d. het bevorderen van de grensoverschrijdende samenwerking; e. het vertegenwoordigen van de overheid in de regionale samenwerking met andere partijen zoals de ondernemers en maatschappelijke organisaties; f. de nazorg en overdracht van de regionale stortplaatsen;		[VERVALLEN]

	g. de uitvoering van de budgetbeherende taken en bevoegdheden op grond van het Besluit woninggebonden subsidies. 2. Het algemeen bestuur kan een inhoudelijke kader voor taken ter behartiging van de in artikel 3 bedoelde belangen vaststellen.		
6	Ten behoeve van de uitvoering van de in artikel 5 genoemde taken, komen aan de bestuursorganen van Regio Achterhoek de daarop betrekking hebbende bevoegdheden toe, zoals deze voortvloeien uit het Besluit woninggebonden subsidies en de Leemtewet Stortplaatsen.	6	Ten behoeve van de uitvoering van de in artikel 3 genoemde taken, komen aan de bestuursorganen van Regio Achterhoek de daarop betrekking hebbende bevoegdheden toe, zoals deze voortvloeien uit de Nazorgregeling Wet Milieubeheer (voorheen Leemtewet Stortplaatsen).
7 lid 1	Het algemeen bestuur bestaat uit de voorzitter en de leden.	7 lid 1	Het algemeen bestuur bestaat uit de leden. Elke gemeente is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd met één lid.
7 lid 2	Elke gemeente is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd met één lid.	7 lid 2	De raden van de gemeenten wijzen uit hun midden, hun voorzitter daarbij inbegrepen en uit de wethouders, één lid van het algemeen bestuur aan.
7 lid 3	De raden van de gemeenten wijzen uit hun midden, de voorzitter inbegrepen en uit de wethouders, een lid van het algemeen bestuur aan. De gemeente, waaruit de voorzitter van de Regio voortkomt, wijst naast de voorzitter nog een ander lid aan.	7 lid 3	Tegelijk met de aanwijzing van het lid als bedoeld in het tweede lid, wijzen de raden een plaatsvervangend lid aan.
7 lid 4	Tegelijk met de aanwijzing van het lid als bedoeld in het derde lid, wijzen de raden een plaatsvervangend lid aan.	7 lid 4	Het plaatsvervangende lid heeft in het algemeen bestuur de stem die toegewezen is aan het lid dat hij vervangt.
7 lid 5	Het plaatsvervangende lid heeft in het algemeen bestuur de stem die toegewezen is aan het lid dat hij vervangt.	7 lid 5	Het lidmaatschap van het algemeen bestuur is onverenigbaar met de betrekking van ambtenaar, door of vanwege de Regio aangesteld of daaraan ondergeschikt. Met "ambtenaar" worden voor de toepassing van dit artikel gelijkgesteld: zij die in dienst van Regio Achterhoek op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht werkzaam zijn.
7 lid 6	Het lidmaatschap van het algemeen bestuur is onverenigbaar met de betrekking van ambtenaar, door of vanwege de Regio aangesteld of daaraan ondergeschikt. Met "ambtenaar" worden voor de toepassing van dit artikel gelijkgesteld: zij die in dienst van de Regio Achterhoek op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht werkzaam zijn.		[VERVALLEN]
9 lid 4	De voorzitter heeft geen stemrecht in het algemeen bestuur.	9 lid 4	De voorzitter heeft stemrecht in het algemeen bestuur.

12 lid 2	De leden van het dagelijks bestuur worden door het algemeen bestuur uit zijn midden aangewezen, met dien verstande, dat per gemeente niet meer dan een lid in het dagelijks bestuur zitting heeft.	12 lid 2	De leden van het dagelijks bestuur worden door het algemeen bestuur uit zijn midden aangewezen.
16	**Lidmaatschap**	16	**Benoeming**
16 lid 4	De voorzitter kan te allen tijde ontslag nemen. Indien hij of zij lid blijft van het algemeen bestuur, vervalt de benoeming van het tweede lid van het algemeen bestuur als bedoeld in artikel 7, derde lid.	16 lid 4	De voorzitter kan te allen tijde ontslag nemen.
17 lid 3	…hem/haar…	17 lid 3	…hem…
22 lid 2	Het algemeen bestuur gaat niet over tot het instellen van een commissie als bedoeld in het eerste lid dan na verkregen verklaring van geen bezwaar van de raden van elk der gemeenten.	22 lid 2	Het algemeen bestuur gaat niet over tot het instellen van een commissie als bedoeld in het eerste lid dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten van dit voornemen op de hoogte zijn gesteld en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen.
			Hoofdstuk VIIIa: Achterhoek Raad
		22a	**Instelling en samenstelling** 1. Er is een Achterhoek Raad welke bestaat uit leden. 2. Er zijn zoveel leden als er fracties in de gemeenteraden vertegenwoordigd zijn. 3. De voorzitter van Regio Achterhoek is voorzitter van de Achterhoek Raad. De voorzitter is geen lid van de Achterhoek Raad.
		22b	**Lidmaatschap** De leden worden door de fracties uit hun midden aangewezen, waarbij elke fractie die in een gemeenteraad is vertegenwoordigd één lid aanwijst, en indien mogelijk één plaatsvervangend lid uit dezelfde fractie.
		22c	**Terugtreding en ontslag** Wanneer het lid niet langer gemeenteraadslid is, eindigt zijn lidmaatschap van de Achterhoek Raad.
		22d	**Plaatsvervanging** 1. Bij verhindering of ontstentenis van het lid, treedt diens plaatsvervanger in zijn plaats. 2. Bij verhindering, ontstentenis of ontbreken van het plaatsvervangend lid, kan het lid vervangen worden

			door een tweede plaatsvervangend lid, welke aangewezen wordt door de fractie wiens lid verhinderd was. 3. Deze tweede plaatsvervanger dient raadslid of raadslid-opvolger te zijn van een gemeenteraad wiens gemeente deelneemt aan Regio Achterhoek.
		22e	**Taken en bevoegdheden** De Achterhoek Raad geeft inhoudelijk richting aan de samenwerking in de Achterhoek. Daartoe is de Achterhoek Raad ten minste bevoegd tot: a. het instemmen met de beleidsinhoudelijke meerjarenvisie van Regio Achterhoek; b. het instemmen met de beleidsinhoudelijke jaarplannen van Regio Achterhoek; c. het indienen van moties en het amenderen van voorstellen aangaande de meerjarenvisie en jaarplannen; d. het benoemen van leden en plaatsvervangende leden in de Achterhoek Board.
		22f	**Begrenzing bevoegdheid Achterhoek Raad** De Achterhoek Raad treedt niet in zaken waarin een ander orgaan bevoegd is, dan slechts na uitdrukkelijke toestemming van dat orgaan.
		22g	**Beraadslaging** 1. De Achterhoek Raad vergadert ten minste driemaal per jaar, voorts indien twee gemeenteraden daartoe verzoeken en voorts indien de Achterhoek Board dit verzoekt. 2. Er wordt gestemd met gewone meerderheid van stemmen. Stemmen geschiedt op basis van van stempunten. 3. Elk lid heeft zoveel stempunten als de fractie(s) die hij vertegenwoordigt, raadsleden kent in zijn gemeenteraad.
			Hoofdstuk VIIIb: Achterhoek Board

		22h	**Instelling en samenstelling** 1. Er is een Achterhoek Board. 2. In de Achterhoek Board zitten vertegenwoordigers vanuit de overheid, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. 3. De Achterhoek Board bestaat uit tien leden en de voorzitter. De voorzitter van Regio Achterhoek is de voorzitter van de Achterhoek Board. 4. Drie leden zijn afkomstig uit het lokale bestuur wier gemeenten deelnemen aan Regio Achterhoek. 5. Eén lid is afkomstig uit het provinciebestuur in wiens provincie Regio Achterhoek zijn werkgebied heeft. 6. Drie leden zijn afkomstig uit maatschappelijke organisaties welke hun werkgebied hebben in de regio Achterhoek. 7. Drie leden zijn afkomstig uit het bedrijfsleven welke hun werkgebied hebben in de regio Achterhoek. 8. De Achterhoek Board wijst uit zijn midden twee vicevoorzitters aan, waarvan één lid is namens maatschappelijke organisaties en één lid is namens het bedrijfsleven. 9. De Achterhoek Board kent een collegiale verantwoordelijkheid.
		22i	**Lidmaatschap namens lokaal bestuur** 1. Het algemeen bestuur draagt drie kandidaat-leden voor. 2. De kandidaat-leden zijn wethouders uit de gemeenten die deelnemen aan Regio Achterhoek. 3. De kandidaat-leden en kandidaat-plaatsvervangers zijn geen van allen wethouders uit dezelfde gemeente.
		22j	**Lidmaatschap namens provinciebestuur** 1. Het college van de Gedeputeerde staten van de provincie Gelderland draagt één kandidaat-lid voor. 2. Het kandidaat-lid is gedeputeerde in de provincie Gelderland.
		22k	**Lidmaatschap namens maatschappelijke organisaties**

			1. Achterhoekse woningbouwcorporaties ACO, het onderwijs en de zorginstellingen werkzaam in de Achterhoek dragen ieder één kandidaat-lid voor. 2. De kandidaat-leden zijn bestuurders of directeuren van een instelling of organisatie.
		22l	**Lidmaatschap namens bedrijfsleven** 1. Brancheorganisaties VNO-NCW Achterhoek, MKB-Midden en SIKA dragen ieder één kandidaat-lid voor. 2. De kandidaat-leden zijn bestuurders of directeuren van een bedrijf.
		22m	**Benoeming leden Board** Leden en hun plaatsvervangers worden benoemd door de Achterhoek Raad.
		22n	**Terugtreding en ontslag** 1. Een lid kan te allen tijde ontslag nemen. Het ontslag wordt meegedeeld aan de Achterhoek Raad, het algemeen bestuur en aan degene die het lid heeft voorgedragen. 2. Degene die het lid heeft voorgedragen, heeft de bevoegdheid om dit door hem voorgedragen lid te ontslaan. 3. Wanneer het lid namens de overheid zoals bedoeld in artikel 22h lid 4 en 5, niet langer wethouder onderscheidenlijk gedeputeerde is, vervalt zijn lidmaatschap van de Achterhoek Board.
		22o	**Duur zittingstermijn leden** 1. De benoeming geschiedt voor de duur van vier jaren. 2. Herbenoeming is eenmalig mogelijk voor nog eens vier jaren, indien degene die het lid heeft voorgedragen daarmee instemt. 3. De termijnen zijn persoonsgebonden en vangen aan bij benoeming als lid of plaatsvervangend lid.
		22p	**Plaatsvervanging** 1. Degene die het kandidaat-lid voordraagt, draagt tevens een kandidaat-plaatsvervanger voor.

			2. De bepalingen die betrekking hebben op de (kandidaat-)leden, zijn ook van toepassing op hun (kandidaat-)plaatsvervangers. 3. Bij verhindering of ontstentenis van het lid, dan wel wanneer artikel 22n van toepassing is, treedt de plaatsvervanger in zijn plaats. 4. Indien het voorgaande lid van toepassing is vanwege een structurele situatie, treedt het plaatsvervangend lid permanent in de plaats van het lid. 5. Wanneer zowel het lid als het plaatsvervangend lid verhinderd is, dan wel wanneer artikel 22n van toepassing is, kan degene die deze leden als kandidaat-lid heeft voorgedragen overgaan tot schriftelijke of mondelinge vertegenwoordiging door een ander dan het lid en het plaatsvervangend lid, waarbij de bepalingen van artikel 22h tot en met 22o van overeenkomstige toepassing zijn.
		22q	**Taken en bevoegdheden** De Achterhoek Board geeft inhoudelijk uitvoering aan de samenwerking in de Achterhoek. Derhalve heeft de Board ten minste als taken: a. De voorbereiding van de beleidsinhoudelijke meerjarenvisie van Regio Achterhoek. b. De voorbereiding van de beleidsinhoudelijke jaarplannen van Regio Achterhoek. c. Het bewaken van de voortgang en de resultaten van de beleidsinhoudelijke jaarplannen zoals deze worden uitgevoerd door de Thematafels. d. De voorbereiding van beraadslaging en bijeenkomsten van de Achterhoek Raad.
		22r	**Begrenzing bevoegdheid Board** De Achterhoek Board treedt niet in zaken waarin een ander orgaan bevoegd is, dan slechts na uitdrukkelijke toestemming van dat orgaan.

		22s	**Beraadslaging** 1. De Achterhoek Board vergadert ten minste viermaal per jaar en voorts zo dikwijls de voorzitter of ten minste twee leden dit nodig oordelen. 2. Er wordt gestemd met een gewone meerderheid van stemmen. 3. De voorzitter heeft geen stemrecht.
			Hoofdstuk VIIIc: Achterhoek Thematafels
		22t	**Samenstelling** 1. De Achterhoek Board stelt Achterhoek Thematafels in. Een Thematafel is specifiek gericht op één van de gemeenschappelijke onderwerpen zoals genoemd in artikel 3 van deze regeling. 2. Een Thematafel kent vertegenwoordigers vanuit de overheid, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. 3. Per Thematafel is er één voorzitter en één vicevoorzitter. De voorzitter en de vicevoorzitter vertegenwoordigen niet beide de overheid, of de maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. 4. Bij verhindering of ontstentenis van de voorzitter, dan wel wanneer artikel 22w van toepassing is, treedt de vicevoorzitter in zijn plaats. 5. Indien het voorgaande lid van toepassing is vanwege een structurele situatie, treedt de vicevoorzitter permanent in de plaats van de voorzitter. 6. Een Thematafel kent ambtelijke ondersteuning vanuit Regio Achterhoek.
		22u	**Voorzitter van de Thematafel** 1. De personen welke deelnemen aan een Thematafel kiezen uit hun midden een voorzitter en de vicevoorzitter van de Thematafel.
		22v	**Bezetting Thematafel**

			1. De voorzitter van de Thematafel nodigt, met inachtneming van artikel 22t lid 2 en de navolgende leden 2 en 3, die personen uit wiens aanwezigheid hij opportuun acht om de taken zoals bedoeld in artikel 22y uit te kunnen voeren. 2. De voorzitter nodigt per gemeente één wethouder uit. Gemeenten zijn niet verplicht om deel te nemen aan een Thematafel. 3. Ook de voorzitter van de Achterhoek Board kan personen uitnodigen voor deelname aan een Thematafel.
		22w	**Terugtreding en ontslag** 1. Een (vice)voorzitter kan te allen tijde ontslag nemen. Het ontslag wordt meegedeeld aan de Achterhoek Board. 2. De Achterhoek Board heeft de bevoegdheid om een (vice)voorzitter te ontslaan.
		22x	**Duur zittingstermijn (vice)voorzitter Thematafel** 1. De benoeming geschiedt voor de duur van vier jaren. 2. Herbenoeming is eenmalig mogelijk voor nog eens vier jaren. 3. De termijnen zijn persoonsgebonden en vangen aan bij de benoeming als (vice)voorzitter.
		22y	**Taken en bevoegdheden** Een Thematafel geeft in opdracht en onder aansturing van de Achterhoek Board, conform artikel 22t lid 1, inhoudelijk uitvoering aan de samenwerking in de Achterhoek op de specifieke onderdelen waarvoor zij in het leven geroepen is. Derhalve heeft een Thematafel ten minste als taken: a. De uitvoering van de beleidsinhoudelijke jaarplannen van Regio Achterhoek. b. Een inhoudelijke bijdrage leveren aan de voorbereiding van de beleidsinhoudelijke meerjarenvisie en jaarplannen van Regio Achterhoek. c. De inhoudelijke voorbereiding van bijeenkomsten van de Achterhoek Raad en het informeren van leden van de

			Achterhoek Raad over ontwikkelingen ter zake van de werkzaamheden van de Thematafel.
		22z	**Begrenzing bevoegdheid Thematafel** Een Thematafel treedt niet in zaken waarin een ander orgaan bevoegd is, dan slechts na uitdrukkelijke toestemming van dat orgaan.
		22aa	**Beraadslaging** 1. De Thematafels vergaderen ten minste viermaal per jaar en voorts zo dikwijls de voorzitter dit nodig oordeelt. 2. Er wordt gestemd met een gewone meerderheid van stemmen. 3. De voorzitter en de vicevoorzitter hebben stemrecht.
25	1. Het dagelijks bestuur besluit omtrent benoeming en ontslag van de secretaris. 2. Het dagelijks bestuur beslist omtrent de schorsing van de secretaris. 3. De secretaris staat het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de commissies in alles wat de hen opgedragen taak betreft terzijde. 4. Door de secretaris worden alle stukken, die van het algemeen bestuur of van het dagelijks bestuur uitgaan, mede ondertekend. 5. Het algemeen bestuur stelt voor de secretaris een instructie vast. 6. De secretaris is in de vergaderingen van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur aanwezig. 7. De secretaris wordt bij verhindering of ontstentenis vervangen op de door het dagelijks bestuur te stellen wijze.	25	1. Het dagelijks bestuur besluit omtrent benoeming, schorsing en ontslag van de secretaris. 2. De secretaris staat het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de commissies in alles wat de hen opgedragen taak betreft terzijde. 3. Door de secretaris worden alle stukken, die van het algemeen bestuur of van het dagelijks bestuur uitgaan, mede ondertekend. 4. Het algemeen bestuur stelt voor de secretaris een instructie vast. 5. De secretaris is in de vergaderingen van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur aanwezig. 6. De secretaris wordt bij verhindering of ontstentenis vervangen op een door het dagelijks bestuur vast te stellen wijze.
34	**Evaluatie samenwerking binnen de Regio Achterhoek** Het dagelijks bestuur stelt jaarlijks het functioneren van de Regio Achterhoek, middels een voortgangsrapportage, in het algemeen bestuur aan de orde.	34	**Evaluatie samenwerking binnen Regio Achterhoek** Het dagelijks bestuur stelt jaarlijks het functioneren van Regio Achterhoek in het algemeen bestuur aan de orde.

Bijlage 3 bij het AB voorstel *"de Achterhoek werkt door 2.0"* van 14 maart 2018

Programmabegroting 2018

In de besluitvorming rondom 'De Achterhoek werkt door' is gesproken over een verhoging van de inwonerbijdrage. Onderstaande toelichting en de bijlagen geven een onderbouwing van de programmabegroting en de technische wijziging per 1 juli 2018.

Opbouw begroting:

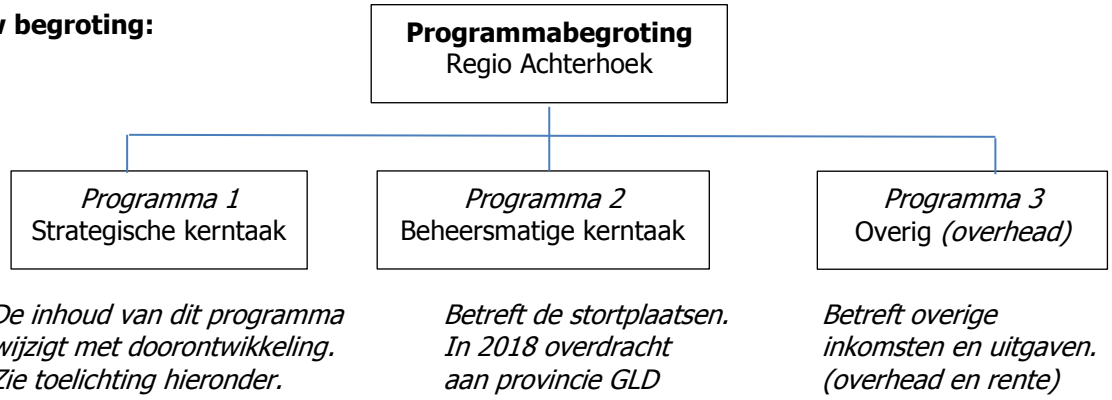

De voorgestelde begrotingswijziging heeft betrekking op de programma's 1 strategische kerntaken en 3 overig. Programma 2 beheersmatige kerntaken blijft ongewijzigd.

Inhoudelijke toelichting programma strategische kerntaken
Voor de inhoudelijke toelichting op de taken van de Regio in de gewijzigde organisatie wordt verwezen naar het document 'De Achterhoek werkt door 2.0'.

Financiële wijziging programma strategische kerntaken
Van de gemeenten wordt een extra inwonerbijdrage gevraagd van € 2, van de Provincie wordt eveneens een bijdrage van € 2 per inwoner gevraagd. De berekeningen in het document *De Achterhoek werkt door 2.0* en het begrotingsonderdeel 'wat mag het kosten' betreffen structurele bedragen voor een heel boekjaar. Het voorstel gaat echter uit van een begrotingswijziging per 1 juli 2018, zodat verhoging van de inwonerbijdrage voor 2018 € 1 bedraagt.

Begrotingswijziging
Bijgevoegd is de 1e wijziging van de begroting 2018. Dit betreft een begrotingswijziging per 1 juli 2018, zodat verhoging van de inwonerbijdrage voor 2018 € 1 bedraagt. In de wijziging is ook de vorming van het investeringsfonds (bestemmingsreserve) verwerkt.

Wat mag het kosten?

Door een nieuwe productindeling is de primaire begroting 2018 alleen in totaalbedragen te vergelijken met de gewijzigde begroting 2018!

Programma 1: Strategische kentaken		**B 2018 primair**	**B 2018 gewijzigd**
Lobby			662.000
Strategische agenda 2030			834.000
Uitgaven investeringsfonds			350.000
Coördineren subsidies en projecten			254.000
3 O-samenwerking (incl. bestuur en onvoorzien)			380.000
Lasten *(incl onvoorzien)*	**(A)**	**1.496.000**	**2.480.000**
Lobby			16.000
Strategische agenda 2030			-
Inkomsten investeringsfonds			1.275.000
Coördineren subsidies en projecten			17.000
3 O-samenwerking (incl. bestuur en onvoorzien)			-
Baten derden *(exclusief bijdrage gemeenten)*	**(B)**	**68.000**	**1.308.000**
Lobby			646.000
Strategische agenda 2030			834.000
Bijdrage investeringsfonds			-
Coördineren subsidies en projecten			237.000
3 O-samenwerking (incl. bestuur en onvoorzien)			380.000
Bijdrage gemeenten en Provincie	**(C)**	**1.334.000**	**2.097.000**
Gerealiseerd totaal van saldo baten en lasten	**(C+B-A)**	-94.000	925.000
Onttrekkingen reserves		94.000	350.000
Toevoegingen reserves		-	-1.275.000
Gerealiseerd resultaat		**0**	**0**

Programma 1: Inwonerbijdrage gemeenten en provincie	**B 2018 primair**	**B 2018 gewijzigd**
Lobby		2,46
Strategische agenda 2030		3,17
Coördineren subsidies en projecten		0,90
3 O-samenwerking (incl. bestuur en onvoorzien)		1,44
Totaal inwonerbijdrage gemeenten/provincie organisatiekosten		**7,97**
Investeringsfonds (bijdrage Provincie)		0,50
Totaal inwonerbijdrage gemeenten/provincie	**4,47**	**8,47**
Aandeel Provincie	-	2,00
Aandeel gemeenten	4,47	6,47

Toelichting
De mutatie reserve in de primaire begroting betrof een onttrekking aan de projectenreserve. Na de doorontwikkeling zijn deze kosten, voor zover nog van toepassing, betrokken in het investeringsfonds. In de gewijzigde begroting betreft de toevoeging aan de reserve de toevoeging van de krimpmiddelen aan het investeringsfonds. De onttrekking betreft de onttrekking van de kosten van de Achterhoek Board en de kosten de thematafels (inclusief initiatieven) aan het investeringsfonds.

Het budget voor onvoorzien bedraagt € 8.000 en is opgenomen onder 3 O-samenwerking. Voor de juiste vergelijking is het bedrag van onvoorzien en taakstelling in de primaire begroting 2018 verschoven van het programma overig naar het programma strategische kerntaken.

Wat mag het kosten?

Door een nieuwe productindeling is de primaire begroting 2018 alleen in totaalbedragen te vergelijken met de gewijzigde begroting 2018! Voor de juiste vergelijking is het bedrag van onvoorzien en taakstelling in de primaire begroting 2018 verschoven van het programma overig naar het programma strategische kerntaken.

Programma 3: Overige uitgaven en inkomsten		**B 2018 primair**	**B 2018 gewijzigd**
Renteresultaat			165.000
Bedrijfsvoering			417.000
Lasten	**(A)**	**681.000**	**582.000**
Renteresultaat			165.000
Bedrijfsvoering			383.000
Baten derden *(exclusief bijdrage gemeenten)*	**(B)**	**647.000**	**548.000**
Renteresultaat		-	-
Bedrijfsvoering		-	-
Bijdrage gemeenten	**(C)**	**-**	**-**
Gerealiseerd totaal van saldo baten en lasten	**(C+B-A)**	-34.000	-34.000
Onttrekkingen reserves		34.000	34.000
Toevoegingen reserves		-	-
Gerealiseerd resultaat		**0**	**0**

Inwonerbijdrage
Op dit programma is geen inwonerbijdrage van toepassing.

Toelichting
De mutatie reserve (€ 34.000) betreft een onttrekking aan de reserve BWS renteresultaat vanwege voor loonkosten van de medewerkster BWS van € 29.000 vermeerdert met een onttrekking van € 5.000 aan reserve onderhoud huisvesting voor onderhoudskosten.

Voor de juiste vergelijking is het bedrag van onvoorzien en taakstelling in de primaire begroting 2018 verschoven van het programma overig naar het programma strategische kerntaken.

De kosten voor bedrijfsvoering betreffen de kosten voor leiding en ondersteuning en huisvesting.

Bijlage 3a: 1e begrotingswijziging 2018

Betreft verhoging inwonerbijdrage voor 2e helft 2018

Naam gemeente/Provincie	Aantal inwoners per 1/1/17	Bijdrage Strategische kerntaak (incl onvoorzien)	per inwoner
Aalten	27.041	27.041	1,00
Berkelland	44.230	44.230	1,00
Bronckhorst	36.409	36.409	1,00
Doetinchem	57.085	57.085	1,00
Oost Gelre	29.631	29.631	1,00
Oude IJsselstreek	39.656	39.656	1,00
Winterswijk	28.910	28.910	1,00
Provincie Gelderland		197.222	0,75
Totaal	**262.962**	**460.184**	
Bijdrage per inwoner gemeenten 2e helft 2018		**1,00**	
Bijdrage per inwoner provincie 2e helft 2018 in operationele kosten		**0,75**	
Bijdrage per inwoner provincie 2e helft 2018 in investeringsfonds		**0,25**	
		1,00	

Provincie Gelderland
Model J

1e wijziging
dienst 2018

GEWIJZIGD BELEID

Het algemeen bestuur van de Regio Achterhoek

BESLUIT:

de begroting van inkomsten en uitgaven van bovengenoemd jaar

te wijzigen als volgt:

BEGROTING VAN

BATEN EN LASTEN

LASTEN *1e wijziging 2018*

Nummer		Omschrijving Economische categorie		Bedrag van de		
				Nieuwe of verhoging van de bestaande raming	Verlaging van de bestaande raming	Nieuwe raming van het dienstjaar
Functie	Subf.					
		Functie 10.1: Bestuursoganen				
3.4.3	410004	Reis- en verblijfkosten bestuur			1.500	1.500
3.4.3	410005	Representatiekosten bestuur			1.000	1.000
6.2.2	510300	Huisvesting			6.853	6.853
		Totaal functie		0	9.353	
		Functie 10.2: Bestuursapparaat				
1.2	420005	Wachtgelden oude regeling/boventallig			18.500	18.500
3.4.3	420026	Representatiekosten organisatie			1.500	1.500
3.4.3	420030	Representatiekosten eigen personeel (WKR)			500	500
3.4.3	490102	Kosten personeelsdag			1.000	1.000
3.4.3	430002	Contributies en lidmaatschappen			5.000	5.000
3.4.3	430003	Abonnementen en vakliteratuur			500	500
3.4.3	470002	Bijeenkomsten raadsleden			2.066	2.066
3.4.3	470601	Organiseren bijeenkomsten			4.800	4.800
3.4.3	470604	Kosten Ecal			7.000	7.000
0.0	490001	Onvoorzien			500	500
6.2.2	510200	Leiding en ondersteuning			2.718	2.718
6.2.2	510300	Huisvesting			1.250	1.250
3.4.1	499400	btw voorheffing functie			2.597	2.597
		Totaal functie		0	47.931	
		Functie 10.3: Onvoorzien				
0.0	490002	Onvoorzien		4.000	4.000	8.000
6.2.3		Verrekening met functie 100		3.325.000		3.325.000
		Totaal functie		3.329.000	4.000	
		Functie 90.1: intergemeentelijke afstemming betrekken raden				
6.2.2	510100	Programma's en operaties			116.781	116.781
6.2.2	510500	btw voorheffing kostenplaatsen			2.312	2.312
		Totaal functie		0	119.093	
		Functie 90.2: Belangenbehartiging en externe betrekkingen				
3.4.3	470401	Regiomarketing			8.678	8.678
3.4.3.	470420	Lobbyactiviteiten			21.075	21.075
3.4.3.	470424	Strategische focus			8.000	8.000
6.2.2	510100	Programma's en operaties			138.840	138.840
3.4.1	499400	btw voorheffing			7.928	7.928
6.2.2	510500	btw voorheffing kostenplaatsen			2.749	2.749
		Totaal functie		0	187.268	
		Functie 90.3: procesmanagement A2020				
6.2.2	510100	Programma's en operaties			169.332	169.333
6.2.2	510500	btw voorheffing kostenplaatsen			3.352	3.352
		Totaal functie		0	172.684	

Nummer		Omschrijving Economische categorie		Bedrag van de		
Functie	Subf.			Nieuwe of verhoging van de bestaande raming	Verlaging van de bestaande raming	Nieuwe raming van het dienstjaar
		Functie 10.1: Bestuursoganen				
4.2.2	810001	Bijdragen van de deelnemende gemeenten			8.298	8.298
4.2.2	810001	Uittredingsbijdrage gemeente Montferland			1.055	1.055
		Totaal functie		0	9.353	
		Functie 10.2: Bestuursapparaat				
4.2.2	810001	Bijdragen van de deelnemende gemeenten			23.414	23.414
4.2.2	810001	Uittredingsbijdrage gemeente Montferland			3.517	3.517
6.0	599016	voorziening wachtgeld			18.500	18.500
6.2.3	598008	Bijdrage functie 100			2.500	2.500
		Totaal functie		0	47.931	
		Functie 10.3: Onvoorzien				
4.2.2	810001	Bijdragen van de deelnemende gemeenten		4.000	-10.112	-6.112
4.2.2	810001	Uittredingsbijdrage gemeente Montferland			-1.231	-1.231
3.4	890001	Overige inkomsten (vrijval middelen tbv inv fds)		3.325.000		3.325.000
0.0	890105	Taakstelling			15.343	15.343
		Totaal functie		3.329.000	4.000	
		Functie 90.1: Intergemeentelijke afstemming betrekken raden				
4.2.2	810001	Bijdragen van de deelnemende gemeenten			105.202	105.202
4.2.2	810001	Uittredingsbijdrage gemeente Montferland			13.891	13.891
		Totaal functie		0	119.093	
		Functie 90.2: Belangenbehartiging en externe betrekkingen				
4.2.2	810001	Bijdragen van de deelnemende gemeenten			142.778	142.778
4.2.2	810001	Uittredingsbijdrage gemeente Montferland			18.990	18.990
6.2.3	598008	Bijdrage functie 100			25.500	25.500
		Totaal functie		0	187.268	
		Functie 90.3: procesmanagement A2020				
4.2.2	810001	Bijdragen van de deelnemende gemeenten			98.172	98.172
4.2.2	810001	Uittredingsbijdrage gemeente Montferland			13.012	13.012
6.2.3	580008	Doorbelasten stuurgroep			61.500	61.500
		Totaal functie		0	172.684	

LASTEN *1e wijziging 2018*

Nummer		Omschrijving Economische categorie		Bedrag van de		
				Nieuwe of verhoging van de bestaande raming	Verlaging van de bestaande raming	Nieuwe raming van het dienstjaar
Functie	Subf.					
		Functie 90.4: Grensoverschrijdende samenwerking met Duitsland en buurregio's				
3.4.3	470411	Actieprogramma grens			10.950	10.950
3.4.3	470422	Subsidies			4.752	4.752
6.2.2	510100	Programma's en operaties			123.269	123.269
3.4.1	499400	btw voorheffing			3.298	3.298
6.2.2	510500	btw voorheffing kostenplaatsen			2.440	2.440
		Totaal functie		0	144.708	
		Functie 90.5: Projecten				
6.2.2	510100	Programma's en operaties			61.635	61.635
6.2.2	510500	btw voorheffing kostenplaatsen			1.220	1.220
		Totaal functie		0	62.855	
		Functie 90.6: Functie organiseren inbreng in 3O samenwerking				
6.2.3	480008	Doobelasten loonkosten stuurgroep			61.500	61.500
		Totalen functie		0	61.500	
		Functie 100: Mutatie reserves				
6.2.3	498008	Bijdrage functie 10.2, 90.2 en 90.4			47.000	47.000
6.0		Toevoeging reserve investeringsfonds		4.468.500		4.468.500
6.2.3		Bijdrage functie investeringsfonds		175.000		
		Totaal functie		4.643.500	47.000	
		Functie 110.1: Kostenplaats kerntaken				
1.1	420001	Lonen en sociale lasten			391.677	391.677
3.4.3	420020	Opleidingskosten			5.803	5.803
3.4.3	420022	Reis- en verblijfkosten			7.500	7.500
3.4.3	440003	communicatiekosten digitaal			3.750	3.750
3.4.3	440006	communicatiekosten overig			3.750	3.750
3.4.3	459631	Kapitaallasten			178	178
6.2.2	510200	Leiding en ondersteuning			179.174	179.174
6.2.2	510300	Huisvesting			26.525	26.525
3.4.1	499400	btw voorheffing functie			1.575	1.575
6.2.2	510500	btw voorheffing kostenplaatsen			10.497	10.497
		Totalen functie		0	630.428	
		Functie 120.1: Kostenplaats ondersteuning				
1.1	420001	Lonen en sociale lasten		45.318	132.792	178.110
3.0	420004	Inhuur derden		2.500		27.500
1.2	420005	Wachtgelden oude regeling		18.500		18.500
3.4.3	420020	Opleidingskosten		680	1.992	2.672
3.4.3	420026	Representatiekosten organisatie		1.500		1.500
3.4.3	420030	Representatiekosten eigen personeel (WKR)		500		500
3.4.3	490102	Kosten personeelsdag		1.000		1.000
3.4.3	430012	Uitvoeren salarisadministratie		750		7.250
3.4.3	430012	Uitvoeren systeembeheer		6.250		32.750
3.4.3	430002	Contributies en lidmaatschappen		5.000		5.000
3.4.3	430003	Abonnementen en vakliteratuur		500		500

Nummer		Omschrijving Economische categorie		Bedrag van de		
Functie	Subf.			Nieuwe of verhoging van de bestaande raming	Verlaging van de bestaande raming	Nieuwe raming van het dienstjaar
		Functie 90.4: Grensoverschrijdende samenwerking met Duitsland en buurregio's				
4.2.2	810001	Bijdragen van de deelnemende gemeenten			110.938	110.939
4.2.2	810001	Uittredingsbijdrage gemeente Montferland			14.770	14.770
6.2.3	598008	Bijdrage functie 100			19.000	19.000
		Totaal functie		0	144.708	
		Functie 90.5: Projecten				
4.2.2	810001	Bijdragen van de deelnemende gemeenten			55.470	55.470
4.2.2	810001	Uittredingsbijdrage gemeente Montferland			7.385	7.385
		Totaal functie		0	62.855	
		Functie 90.6: Functie organiseren inbreng in 3O samenwerking				
4.2.2	810001	Bijdragen van de deelnemende gemeenten			54.115	54.115
4.2.2	810001	Uittredingsbijdrage gemeente Montferland			7.385	7.385
		Totalen functie		0	61.500	
		Functie 100: Mutatie reserves				
6.0	599008	beschikking over projectenreserve			47.000	47.000
6.2.3		Bijdrage functie 10.3		3.325.000		3.325.000
6.0		onttrekking investseringsfonds		175.000		175.000
6.2.3		Bijdrage functie investeringsfonds		1.143.500		1.143.500
		Totaal functie		4.643.500	47.000	
		Functie 110.1: Kostenplaats kerntaken				
6.2.2	597100	Doorberekening beleid			621.928	621.928
4.2.2	820003	Opbrengsten werkzaamheden derden			8.500	8.500
		Totalen functie		0	630.428	
		Functie 120.1: Kostenplaats ondersteuning				
6.2.2	597200	doorberekening leiding en ondersteuning		124.259	192.000	180.776
6.0	599016	voorziening wachtgeld		18.500		18.500

LASTEN *1e wijziging 2018*

Nummer		Omschrijving Economische categorie		Bedrag van de		
Funktie	Subf.			Nieuwe of verhoging van de bestaande raming	Verlaging van de bestaande raming	Nieuwe raming van het dienstjaar
3.4.3	470604	Kosten Ecal		7.000		7.000
0.0	490001	Onvoorzien		500		500
3.4.1	499400	btw voorheffing		2.625		18.480
6.2.2	510300	Huisvesting		3.642	10.140	13.782
6.2.2	510500	btw voorheffing kostenplaatsen		128	711	839
		Totaal functie		96.393	145.635	
		Functie 130.1: Kostenplaats kapitaallasten				
2.1	449025	Rente over eigen financieringsmiddelen		77.985	74.632	152.617
2.1	449010	Afschrijvingen op kapitaalmiddelen		4.108	4.276	8.384
		Totaal functie		82.093	78.908	
		Lobby (nieuw)				
1.1	420001	Lonen en sociale lasten		204.428		204.428
3.4.3	420020	Opleidingskosten		3.067		3.067
3.4.3	420022	Reis- en verblijfkosten		4.063		4.063
3.4.3	440003	communicatiekosten		7.500		7.500
3.4.3	470401	Regiomarketing		8.678		8.678
3.4.3.	470420	Lobbyactiviteiten		37.500		37.500
3.4.3.	470424	Strategische focus		8.000		8.000
6.2.2	510200	Leiding en ondersteuning		33.218		33.218
6.2.2	510300	Huisvesting		9.976		9.976
3.4.1	499400	btw voorheffing functie		12.953		12.953
6.2.2	510500	btw voorheffing kostenplaatsen		1.439		1.439
		Totaal functie		330.819	0	
		Strategische agenda 2030 (nieuw)				
1.1	420001	Lonen en sociale lasten		340.253		340.253
3.4.3	420020	Opleidingskosten		5.104		5.104
3.4.3	420022	Reis- en verblijfkosten		5.625		5.625
6.2.2	510200	Leiding en ondersteuning		49.188		49.188
6.2.2	510300	Huisvesting		14.772		14.772
6.2.2	510500	btw voorheffing kostenplaatsen		2.131		2.131
		Totaal functie		417.071	0	
		Uitgaven en inkomsten investeringsfonds (nieuw)				
3.4.3		Uitgaven investeringsfonds (uit exploitatie)		175.000		175.000
6.2.3		Verrekening met functie 100		1.143.500		1.143.500
		Totaal functie		1.318.500	0	
		Coördineren subsidies en projecten (nieuw)				
1.1	420001	Lonen en sociale lasten		102.716		102.716
3.4.3	420020	Opleidingskosten		1.541		1.541
3.4.3	420022	Reis- en verblijfkosten		1.172		1.172
6.2.2	510200	Leiding en ondersteuning		15.970		15.970
6.2.2	510300	Huisvesting		4796		4.796
6.2.2	510500	btw voorheffing kostenplaatsen		692		692
		Totaal functie		126.886	0	

Nummer		Omschrijving Economische categorie		Bedrag van de		
				Nieuwe of verhoging van de bestaande raming	Verlaging van de bestaande raming	Nieuwe raming van het dienstjaar
Funktie	Subf.					
		Totaal functie		142.759	192.000	
		Functie 120.2: Kostenplaats huisvesting				
2.1	849001	rente kortlopende leningen		40.334	36.971	77.305
6.1	849011	Doorberekende kapitaallasten		4.759	4.937	9.696
		Totaal functie		45.093	41.908	
		Lobby (nieuw)				
4.2.2	810001	Bijdragen van de deelnemende gemeenten		322.944		322.944
4.2.2		te verrekenen btw lobby		7.875		7.875
		Totaal functie		330.819	0	
		Strategische agenda 2030 (nieuw)				
4.2.2	810001	Bijdragen van de deelnemende gemeenten		417.071		417.071
		Totaal functie		417.071	0	
		Uitgaven en inkomsten investeringsfonds (nieuw)				
3.4		Inkomsten investeringsfonds (uit exploitatie)		1.143.500		1.143.500
6.2.3		Verrekening met functie 100		175.000		175.000
		Totaal functie		1.318.500	0	
		Coördineren subsidies en projecten (nieuw)				
4.2.2	810001	Bijdragen van de deelnemende gemeenten		118.386		118.386
4.2.2	820003	Opbrengsten werkzaamheden derden		8.500		8.500
		Totaal functie		126.886	0	

LASTEN *1e wijziging 2018*

Nummer		Omschrijving Economische categorie		Bedrag van de		
				Nieuwe of verhoging van de bestaande raming	Verlaging van de bestaande raming	Nieuwe raming van het dienstjaar
Functie	Subf.					
		3-O Samenwerking incl bestuur (nieuw)				
1.1	420001	Lonen en sociale lasten		139.759		139.759
3.4.3	420020	Opleidingskosten		2.097		2.097
3.4.3	420022	Reis- en verblijfkosten		1.641		1.641
3.4.3	410004	Reis- en verblijfkosten bestuur		1.500		1.500
3.4.3	410005	Representatiekosten bestuur		1.000		1.000
3.4.3	470601	Organiseren bijeenkomsten		4.800		4.800
6.2.2	510200	Leiding en ondersteuning		21.719		21.719
6.2.2	510300	Huisvesting		11.593		11.593
3.4.1	499400	btw voorheffing functie		1.008		1.008
6.2.2	510500	btw voorheffing kostenplaatsen		941		941
		Totaal functie		186.056	0	

Nummer		Omschrijving Economische categorie		Bedrag van de		
				Nieuwe of verhoging van de bestaande raming	Verlaging van de bestaande raming	Nieuwe raming van het dienstjaar
Functie	Subf.					
		3-O Samenwerking Incl bestuur (nieuw)				
4.2.2	810001	Bijdragen van de deelnemende gemeenten		186.056		186.056
		Totaal functie		186.056	0	

Samenvoegen reserves 1e wijziging 2018

Omschrijving	Saldo 01-07-2018 *voor wijziging*	Toevoeging	Onttrekking	Saldo 01-07-2018 *na wijziging*
Mutaties binnen reserves				
Investeringsfonds (bestemmingsreserve)	0	3.325.000		3.325.000
Bestemmingsreserve projecten Regio Achterhoek	267.000		267.000	0
Bestemmingsreserve projecten uitvoeringsagenda	2.727.000		2.727.000	
	2.994.000	**3.325.000**	**2.994.000**	**3.325.000**
Mutaties van balanspost naar reserves				
gb 189996 Stuurgroep A2020	280.000		280.000	0
gb 190203 nog te verrekenen CSZ	51.000		51.000	0
	331.000	**0**	**331.000**	**0**
	3.325.000	**3.325.000**	**3.325.000**	**3.325.000**

Verloop investeringsfonds 1-7-2018/31-12-2018	
Saldo per 1 juli 2018 (zie tabel hierboven)	3.325.000
Toevoeging krimpgelden 2018 (heel jaar)	1.012.000
toevoeging gemeenten/provincie (half jaar)	131.500
onttrekking kosten board en thematafels (half jaar)	-175.000
Saldo per 31 december 2018	**4.293.500**

Inwonerbijdrage 1e wijziging 2018

Betreft verhoging inwonerbijdrage voor 2e helft 2018

Naam gemeente/Provincie	Aantal inwoners per 1/1/17	Bijdrage Strategische kerntaak (incl onvoorzien)	per inwoner
Aalten	27.041	27.041	1,00
Berkelland	44.230	44.230	1,00
Bronckhorst	36.409	36.409	1,00
Doetinchem	57.085	57.085	1,00
Oost Gelre	29.631	29.631	1,00
Oude IJsselstreek	39.656	39.656	1,00
Winterswijk	28.910	28.910	1,00
Provincie Gelderland		197.222	0,75
Totaal	**262.962**	**460.184**	
Bijdrage per inwoner gemeenten 2e helft 2018		**1,00**	
Bijdrage per inwoner provincie 2e helft 2018 in operationele kosten		**0,75**	
Bijdrage per inwoner provincie 2e helft 2018 in investeringsfonds		**0,25**	
		1,00	

Deze 1e wijziging van de begroting 2018 is vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van de Regio Achterhoek op 11 juli 2018.

drs. S. Veneman MBA
secretaris/directeur

Mr. M. Boumans MBA MPM
voorzitter

Bijlage 4 bij het AB voorstel *"de Achterhoek werkt door 2.0"* van 25 april 2018

Procesverantwoording

Het voorliggende voorstel is de resultante van een intensieve periode, waarin veel gesprekken zijn gevoerd en bijeenkomsten georganiseerd. In deze procesverantwoording op hoofdlijnen wordt een aantal van de belangrijkste momenten en stappen weergegeven. Dit geeft een beeld van de hoeveelheid input, en wat daar allemaal mee is gebeurd. Het proces van de doorontwikkeling is gestart door het AB in juni 2015.

<u>Het traject met BMC augustus 2016- mei 2017</u>
Onderdelen van het traject met BMC waren:

- Drie radenconferenties rondom de verschillende samenwerkingsvormen en inhoudelijke focus.
- Drie bijeenkomsten met de zeven colleges.
- Een flink aantal individuele gesprekken met collegeleden, AB leden en secretarissen.

Dit intensieve traject met BMC heeft geleid tot een rapport met de beschrijving van een vijftal scenario's. Geen van deze scenario's kon op voldoende draagvlak rekenen bij gemeenten. Op de C7 van 1 en 2 juni is vervolgens alle input van het proces van de afgelopen twee jaren, met het rapport van BMC en alle input van het werkbezoek in Eindhoven, aan Mark Boumans meegegeven. Aan hem is de vraag gesteld te komen met een ambitieuzer voorstel voor de Achterhoekse samenwerking.

Tijdens de radenconferentie op 19 juni 2017 is deze afspraak bekrachtigd en hebben de gemeenteraden input geleverd voor de manier waarop zij in de toekomst in de samenwerking betrokken willen zijn.

<u>Stappen gezet door het DB mei 2017- oktober 2017</u>

- In juni is door de voorzitter met de Regio en het DB gewerkt aan een discussienota. Deze is vervolgens besproken met het DB en het AB. In de zomer is het ook besproken met de bestuurlijke klankbordgroep en de 3O Klankbordgroep. Leden van de bestuurlijke klankbordgroep waren Henk Rijks, Han Boer, Marieke Frank, Marianne Besselink, Maureen Sluiter, Otwin van Dijk en Ilse Saris. Leden van de 3O klankbordgroep waren Peter Rikken (VNO-NCW en regiegroep Smart Industry), Foppe Atema (voorzitter Stuurgroep Achterhoek 2020), Beatrijs van Riessen (Estinea en lid Stuurgroep), Willem Huiskamp (AOC Oost en lid Stuurgroep), René van Gils (Graafschap college en lid regiegroep SI). Afwezig Jan Kaak (Kaak Industries en lid regiegroep SI), Claus Martinot (Sité-woondiensten en ACO, bilateraal besproken op 10 augustus) en Koen Knufing (Marku Bouw en Mombarg beton en Stuurgroep).
- In deze periode zijn ook de gesprekken met de provincie gestart over deelname in de Board en een bijdrage van de provincie.

<u>De Achterhoek werkt door</u>

- In de vergadering van 4 oktober heeft het AB *De Achterhoek werkt door 1.0* vastgesteld. Het op dat moment voorliggende voorstel is op een viertal punten geamendeerd. Zie voor de verwerking hiervan bijlage 4a .
- Het dagelijks bestuur heeft in de periode oktober-december een ronde gehouden langs de zeven gemeenteraden om het voorliggend voorstel toe te lichten en vragen hierover te beantwoorden.
- Op 13 december was er op uitnodiging van de griffiers de gelegenheid op verschillende aspecten van het voorstel te bespreken in aanwezigheid van dhr. R. Stolk, expert op het gebied van samenwerking.

In november en december 2017 is in alle gemeenteraden besloten over *De Achterhoek werkt door 1.0*. Hierbij is een aantal moties en amendementen vastgesteld en zijn suggesties meegegeven voor de verdere uitwerking.

Het traject met de raden januari - maart 2018

Deze periode is gebruikt om met de raden verder door te spreken over de uitwerking, mede in relatie tot de ingebrachte moties, amendementen en suggesties.
Op 16 januari hebben afgevaardigde raadsleden van de fracties van zes gemeenten tijdens een werkbijeenkomst in Varsseveld gesproken over en gewerkt aan de uitwerking van een aantal onderwerpen. Het ging onder andere over de rol van raadsleden in de vernieuwde samenwerking, de democratische legitimatie en over hoe een werkbaar Radenforum er praktisch uit zou kunnen gaan zien. Van deze avond is een impressie gemaakt, alsmede beknopte verslagen van besprekingen in vier werkgroepen. Deze zijn gedeeld met alle Achterhoekse raadsleden. Aanvullend hebben fracties van de gemeente Oost Gelre (verhinderd tijdens de eerste werkbijeenkomst) hun input gegeven op 31 januari.

Op basis van deze werksessies heeft het DB een "deelvoorstel" gemaakt en dat in consulterende zin aan de raden voorgelegd: het doel was om te sonderen of raadsleden zich herkennen in de conclusies van het DB aangaande de resultaten van de werksessies en -daaruit voortvloeiend- de Achterhoek Raad. In bijlage 4b vindt u de vragen en opmerkingen van raadsleden op het concept deelvoorstel, en de reactie van het DB daarop.

Het traject met de portefeuillehoudersoverleggen

- In januari en februari is vanuit de Regio een ronde gehouden langs de meeste ambtelijke overleggen en die portefeuillehouder overleggen die direct raken aan de thematafels. Hier is consensus verkregen over de globale inhoud die de Thematafels onder hun hoede krijgen. Deze is terug te vinden in *de Achterhoek werkt door 2.0* Bijlage II. Enkele rode draden uit de besprekingen:
  - Zorg dat de gemeenten elkaar intergemeentelijk kunnen treffen wanneer daar behoefte aan is. Dit hoeft niet structureel te zijn maar soms komt er een onderwerp op. De maandelijkse Regiodag is daar een goede oplossing voor omdat dat ruimte in de agenda's garandeert. Hierbij is behoefte aan ondersteuning vanuit de Regio.
  - Een aantal portefeuillehoudersoverleggen heeft regelmatig afstemming met de vak-gedeputeerde. Hiervoor moet ruimte blijven, soms kan dat aan de Thematafel, soms is een wettelijk geregeld overleg bij de Provincie met alleen wethouders (bijvoorbeeld op het gebied van mobiliteit) nodig. Dit is maatwerk.
  - Enkele Thematafels raken in de huidige portefeuilleverdeling meerdere portefeuillehouders. Het verdient aanbeveling hier bij de portefeuilleverdeling na de verkiezingen rekening mee te houden.
  - Er is een aantal ontwikkelingen gaande op het gebied van het portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein. Dit blijft in de huidige vorm bestaan, er is wel behoefte tot nadere afstemming met het informele portefeuillehouderoverleg Werk & Inkomen.

Juridische en bestuurskundige toets mr. Rob de Greef en prof. Dr. Marcel Boogers

Tijdens gesprekken met onder andere de gemeenteraden van Berkelland en Oude IJsselstreek bleek behoefte aan een onafhankelijke juridische en bestuurskundige toets. Deze zijn uitgevoerd door Rob de Greef en Marcel Boogers. Zie bijlage 5 en 5a voor de uitkomsten hiervan.

Bijlage 4a bij het AB voorstel *"de Achterhoek werkt door 2.0"* van 25 april 2018

Procesverantwoording amendementen AB

Het algemeen bestuur (AB) van Regio Achterhoek heeft bij de behandeling (d.d. 04-10-2017) van het eerste voorstel "*De Achterhoek werkt door*" een aantal kanttekeningen ("amendementen") geplaatst. Deze kanttekeningen zijn vervolgens kenbaar gemaakt aan de colleges en gemeenteraden.

Wat is er opgemerkt?	Reactie:
"*Het AB ziet graag een voorzitter uit de eigen geledingen. Deze rol ziet het AB weggelegd voor de burgemeester van Doetinchem.*"	Bij wet is geregeld (art. 14 lid 1 Wgr) dat de voorzitter van het AB, ook automatisch de voorzitter is van het DB. Daaraan kan ook eenvoudig het voorzitterschap van de Board en het (technisch) voorzitterschap van het Achterhoek Radenforum toegevoegd worden. Dat stellen we voor in artikel 22a en 22h van de nieuwe regeling: **Artikel 22a: Samenstelling Achterhoek Raad** 1. Er is een Achterhoek Raad welke bestaat uit leden. 2. Er zijn zoveel leden als er fracties in de gemeenteraden vertegenwoordigd zijn. 3. *De voorzitter van Regio Achterhoek is voorzitter van de Achterhoek Raad*. De voorzitter is geen lid van de Achterhoek Raad. **Artikel 22h: Samenstelling Achterhoek Board** 1. Er is een Achterhoek Board. 2. In de Achterhoek Board zitten vertegenwoordigers vanuit de overheid, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. 3. De Achterhoek Board bestaat uit tien leden en de voorzitter. *De voorzitter van Regio Achterhoek is de voorzitter van de Achterhoek Board.*

Wat is er opgemerkt?	Reactie:
"*Op een aantal inhoudelijke thema's is zorg over het opheffen van de portefeuillehouders overleggen (de poho's).* *In de komende maanden zal verder worden uitgewerkt welke inhoud onder een thematafel valt en wanneer gemeentelijke afstemming voldoet, bijvoorbeeld rondom wettelijke taken. In dat laatste geval kan intergemeentelijk gewerkt worden met portefeuillehouders overleggen, deze worden niet door de Regio organisatie ondersteund.* *In de uitwerking van de thematafels en de ondersteuning vanuit de Regio is het verzoek nog eens goed te kijken naar de ondersteuning van de samenwerking met Duitsland."*	In het voorstel "De Achterhoek werkt door 2.0" is opgenomen dat: "*In principe komen de Thematafels in plaats van de poho's voor de onderwerpen waar 3O-samengewerkt gaat worden. Dit is in alle poho's besproken en akkoord bevonden, mits er ruimte blijft voor intergemeentelijke afstemming.* *In de praktijk betekent dit dat het poho Sociaal blijft bestaan in zijn huidige vorm en met de huidige ondersteuning. Het poho Werk & Inkomen geeft aan hier op termijn in op te willen gaan.* *Het Werkbedrijf en het Platform Onderwijs en Arbeidsmarkt (POA) zijn zichzelf al gezamenlijk aan het organiseren. Zij vormen straks de Thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkt. Deze tafel zoekt nadrukkelijk afstemming met uitvoeringsorganisaties als Laborijn.* *Het poho Vrijetijdseconomie, de samenwerking binnen de Stichting Achterhoek Toerisme en het bestuurlijke overleg sport blijven ongewijzigd en worden (nog) niet meegenomen in de nieuwe werkwijze. Hiervoor blijven de gemeenten verantwoordelijk."*

Wat is er opgemerkt?	Reactie:
"Het stuk is nu nog niet duidelijk genoeg over de rol en naamgeving van het Achterhoeks Radenforum. Op dit onderdeel is nog uitwerking nodig. Het Achterhoeks Radenforum is nadrukkelijk geen vierde bestuurslaag, er worden geen mandaten van de gemeenteraden naar het Achterhoeks Radenforum gemandateerd. *Het Radenforum stemt wel in met de inhoud van de Achterhoekse samenwerking, rondom de meerjarenvisie en de jaarplannen. Ook is het Achterhoeks Radenforum een plek voor ontmoeting en biedt het de mogelijkheid de gemeenteraadsleden vooraan in het proces te betrekken."*	Strikt juridisch gezien worden er in het voorliggende voorstel geen formele taken overgedragen naar andere organen (= geen vierde bestuurslaag). Wel kunnen we, door zaken handiger te organiseren onze samenwerking versterken en versnellen, zónder afbreuk te doen aan de verantwoordelijkheid en de huidige bevoegdheden van de individuele colleges en raden. In de nieuwe samenwerkingsregeling is de taak van de Achterhoek Raad daarom als volgt omschreven: **Artikel 22e. Taken en bevoegdheden Achterhoek Raad** *De Achterhoek Raad geeft inhoudelijk richting aan de samenwerking in de Achterhoek.* Daartoe is de Achterhoek Raad ten minste bevoegd tot: a. het instemmen met de beleidsinhoudelijke meerjarenvisie van Regio Achterhoek; b. het instemmen met de beleidsinhoudelijke jaarplannen van Regio Achterhoek; c. het indienen van moties en het amenderen van voorstellen aangaande de meerjarenvisie en jaarplannen;

	d. het benoemen van leden en plaatsvervangende leden in de Achterhoek Board. Op 16 en 31 januari is er met een vertegenwoordiging van raadsleden gesproken over hun rol en wat voor hen een werkbare en zo democratisch mogelijke invulling van het "Radenforum" zou zijn. In een notendop waren de belangrijkste conclusies: 1. Eén vertegenwoordiger per fractie, met stemgewicht naar aantal raadsleden dat hij/zij vertegenwoordigt; 2. Noem het orgaan "Achterhoek Raad", niet "Radenforum"; 3. Faciliteer en ondersteun voldoende, kom minimaal drie keer per jaar bijeen. Deze resultaten zijn vervolgens verwerkt in een concept-deelvoorstel, en daarna in consulterende zin voorgelegd aan de betrokken raadsleden, wat heeft geleid tot de reacties op het deelvoorstel aangaande de "Achterhoek Raad". Deze reacties staan in bijlage 4b.

Wat is er opgemerkt?	Reactie:
"*Bij een nieuwe opdracht voor de Regio Achterhoek hoort ook een financiële vertaling. De voorlopig genoemde € 2,00 verhoging van de inwonerbijdrage geeft hiervoor een richting. Het AB geeft aan op dit punt formeel te willen besluiten op het moment dat hiervoor een deugdelijke onderbouwing voorligt.* *Participatie vanuit de andere O's moet zich ook financieel vertalen, bijvoorbeeld via een investeringsfonds. De middelen die op dit moment al worden ingezet door de Stuurgroep worden bij de uitwerking van het financieel voorstel betrokken."*	In bijlage 3a is de voorgestelde begrotingswijziging 2018 opgenomen. Daarin wordt ook beschreven waar de (nieuwe) middelen aan besteed worden, en waar de bijdragen vandaag komen. Er wordt formeel over besloten (ook door de gemeenten).

Bijlage 4b bij het AB voorstel *"de Achterhoek werkt door 2.0"* van 25 april 2018

Verantwoording deelvoorstel rol, werking en democratische legitimatie Achterhoek Raad

Op 16 en 31 januari is er met een vertegenwoordiging van gemeenteraadsleden gesproken over de rol van gemeenteraadsleden bij de vernieuwde samenwerking. Het ging daarbij onder andere over de rol van raadsleden in de vernieuwde samenwerking, de democratische legitimatie en over hoe een werkbaar Radenforum er praktisch uit zou kunnen gaan zien. Het resultaat van deze bespreking is verwerkt in het "Concept-deelvoorstel rol raadsleden/Achterhoek Radenforum" dat op 5 februari aan de gemeenten is aangeboden. Het DB beoogde daarmee om te sonderen of de input van de werksessie op een goede manier was verwerkt.

Raadsleden konden vervolgens weer hun reactie geven op dat concept-deelvoorstel en/of aanvullende vragen stellen.

CDA Aalten	
Wat is er opgemerkt?	Reactie:
"1. Wat als de Achterhoek raad niet instemt met een agenda of jaarplan van de Achterhoek Board. Wat gebeurt er dan? Niets en gaat het toch door? Of neemt de Achterhoek Board het plan weer terug en past de Achterhoek Board het aan of maakt iets nieuws?	1. De Achterhoek Board streeft naar plannen die breed gedragen zijn. Als blijkt dat een bepaald project (of het hele Jaarplan) niet de goedkeuring van een meerderheid van de Achterhoek Raad kan wegdragen, zal de Board het voorstel moeten aanpassen.
2. Moet de Achterhoek Board evt. moties/amendementen van de Achterhoek Raad overnemen of hoeft dat niet? Dus is de Achterhoek Raad meer dan alleen een adviesorgaan met sturings mogelijkheid door een bepaalde mate van beslissingsbevoegdheid of niet?	2. Een amendement (en een motie) zijn hele duidelijke oproepen van de democratisch gelegitimeerde volksvertegenwoordigers. Dat betekent dat de Board deze niet naast zich neer kan leggen. Als de Achterhoek Raad niet instemt met een plan van de Board, betekent dat de Board daar niet mee aan de slag kan (omdat er geen draagvlak voor is). In ultimo kan de Achterhoek Raad zelfs (leden van) de Board ontslaan.
3. Vanaf nu het begrip Achterhoek Raad gebruiken.(Duidelijkheid, geen vaagheid van ….forum e.d.)	3. Dit is verwerkt in het huidige voorstel.
4. De Achterhoek raad heeft een Regiogriffier nodig (A.R. griffier) als aanspreekpunt ivm stukken e.d. Deze buiten de bestaande gem. griffiers aanstellen.	4. Er komt ondersteuning voor de Achterhoek Raad, zij het via een separate "griffie", zij het via de Achterhoekse gemeenten. Dit wordt nog nader ingevuld.
5. Volgens mij krijgt de Achterhoek Raad wel een publiekrechtelijke functie, ze gaat ergens over. Dus ook anders beschrijven. Dat zal ook goed zijn richting toekomstige	5. Dat is niet het geval. De Achterhoek Raad (noch de Board) krijgt geen publiekrechtelijke bevoegdheden toegekend: die blijven bij het algemeen bestuur en de colleges en raden.

ontwikkelingen en het functioneren/ betekenis van zo'n A.Raadslid.	
6. Moeten we "ambassadeur" zijn ook niet de "status" geven richting een gemandateerd A.Raadslid? (Positieve toekomst gerichte denkwijze ,stabilisering, slagkracht vergroting e.d.).	6. Eén van de belangrijkste redenen voor de huidige vernieuwingsslag is om raadsleden meer te betrekken bij de regionale samenwerking, en veel meer "aan de voorkant" hun momenten van invloed te geven. Daarmee hopen we (zeker bij leden van de Achterhoek Raad) ook een gevoel van "ambassadeurschap" te kweken.
7. Stukken die naar de gemeenteraden en colleges gaan moeten ook in de Achterhoek Raad aan de orde komen bv. voordat deze naar de gem. raden en colleges gaan. Zie ik niet verwoord staan. Dit heeft ook te maken met een goede beeldvorming en functioneren van de A.Raadsleden. (bv. over begroting e.d.)	7. Dat is wel de bedoeling: in principe zijn de leden van de Achterhoek Raad aan zet om (als eerste) de stukken te beoordelen die voor de inhoudelijke Achterhoekse samenwerking relevant zijn. In sommige gevallen (denk bijv. aan de begroting) blijft de individuele gemeenteraad altijd aan zet.
8. Is een advies, om een veelheid aan amendementen en moties e.d. van de diverse raden en colleges te voorkomen, om voor te stellen om colleges en raden van de individuele gemeenten gelijk de voorstellen van de Regio Achterhoek (Bestuur en Board) te behandelen?	8. De vernieuwde inhoudelijke samenwerking (lijn: Achterhoek Raad, Board, Thematafels) en het formele, publiekrechtelijke traject zoals de begroting (lijn: raden, colleges, algemeen bestuur) worden zo goed en efficiënt mogelijk op elkaar afgestemd.
9. Aan de voorkant van het proces? Kan een Achterhoek raadslid ook in het Bestuur/ Achterhoek Board komen? Dit ook gezien de verschillende amendementen?	9. Dat is in principe niet de bedoeling. De Board bestaat uit wethouders, directeuren van maatschappelijke organisaties en ondernemers (en de voorzitter van de Regio Achterhoek). Het algemeen bestuur bestaat in de nieuwe situatie uit burgemeesters. Voor beide geldt dat het (theoretisch) wel mogelijk is dat raadsleden zitting nemen in het algemeen bestuur en/of Board. De regeling staat hieraan niet in de weg.
10. …over globale inhoud gaan en kaders stellen moet niet te vaag zijn omschreven gezien aan de voorkant meedoen. Dit moet nl. echt wat in gaan houden!	10. De precieze taakomschrijving van de Achterhoek Raad is nu vervat in de samenwerkingsregeling (art. 22e).
11. Jammer dat Oost Gelre apart hun mening nog moest geven. Het is volgens mij juist goed om elkaar te horen zoals in de setting van 16 januari voor het richting geven naar een sterke en slagvaardige Regio Achterhoek met uitstraling."	

Gemeenteraad Berkelland [via griffier]	
Wat is er opgemerkt?	Reactie:
"Gisteravond heeft, zoals bekend, in aanwezigheid van de secretaris-directeur een bespreking plaatsgevonden tussen een afvaardiging van de raad en de voorzitter van het AB van de Regio Achterhoek. Hierbij is van gedachten gewisseld over de doorontwikkeling van de regionale samenwerking. Het besprokene dient als inbreng …: videolink"	De door de raad van de gemeente Berkelland gemaakte opmerkingen zijn betrokken bij het totaalvoorstel. Daarnaast is er een onafhankelijke juridische en bestuurskundige toets uitgevoerd.

Lokaal Belang Doetinchem	
Wat is er opgemerkt?	Reactie:
"Dit voorstel is conform het voorstel dat 16 januari, oa door ondergetekende, is besproken in Varsseveld. Hier was/is groot draagvlak voor. *De discussie ging vooral over de Achterhoekraad en op welke manier de politiek wordt vertegenwoordig. Iedereen was voor een kleine raad met een vorm van gewogen vertegenwoordiging.* *Er was een kleine meerderheid voor deze wijze van (gewogen)vertegenwoordiging* *Met name de constatering:* *"De Achterhoek Raad krijgt geen formele, publiekrechtelijke bevoegdheden overgedragen. Dat betekent dat bijvoorbeeld het geven van zienswijzen over de begroting van de Regio Achterhoek, een bevoegdheid van de individuele gemeenteraad blijft, net als het benoemen van leden in het algemeen bestuur."* *werd door de meeste raadsleden als (nog) zeer belangrijk beoordeeld. Dit is een letterlijk deel van het voorstel, dus geborgd. We kunnen door een negatieve zienswijze de begroting beïnvloeden en houden zo controle over de Achterhoekraad.* *Waarbij ik er vanuit ga dat dat in Doetinchem wat minder speelt omdat wij in Doetinchem voor een sterke Achterhoek zijn. Kortom we houden invloed en maken een stap vooruit en kunnen ons daarom in het voorstel vinden."*	De gemaakte opmerkingen passen bij het huidige voorstel/zijn daar in verwerkt.

SGP-CU Doetinchem	
Wat is er opgemerkt?	Reactie:
"*Onze fractie stemt in met (deel)voorstel en heeft geen op of aanvullingen.* "	De gemaakte opmerkingen passen bij het huidige voorstel/zijn daar in verwerkt.

VVD Doetinchem	
Wat is er opgemerkt?	Reactie:
"Voor de VVD gaat dit voorstel erg ver en behoeft daarom absoluut expliciet besluit." [Naschrift van de griffier te Doetinchem: *"In reactie hierop heb ik de fractievoorzitter bericht dat het de bedoeling is dat het totaalvoorstel voor expliciete besluitvorming naar de gemeenteraden gaat."]*	Zowel de colleges als de raden zullen nog expliciet besluiten (kunnen) nemen over de vernieuwde samenwerking. Het concept-deelvoorstel was bedoeld om te sonderen of het DB de input van de raadsleden herkenbaar heeft verwerkt.

CDA Winterswijk	
Wat is er opgemerkt?	Reactie:
"In het deelvoorstel staat dat er 1 raadslid per fractie benoemd wordt. Is het mogelijk om die afvaardiging te laten wisselen, afhankelijk van het onderwerp dat ter bespreking voor ligt? *Daarnaast vinden wij het belangrijk dat bij de eerste keer bespreken van een onderwerp (toelichting op de opgave die we hebben) zoveel mogelijk raadsleden aanwezig zijn."*	De nieuwe regeling biedt deze mogelijkheid: elke fractie kan iemand benoemen die als lid of plaatsvervangend lid van de Achterhoek Raad optreedt. Ook kan er een andere plaatsvervanger afgevaardigd worden dan de "vaste" leden (art.22d lid 2). Het is niet noodzakelijk deze voordracht op schrift te stellen of kenbaar te maken. Elk raadslid mag altijd aanwezig zijn bij bijeenkomsten van de Achterhoek Raad. Daarbij heeft steeds maar één vertegenwoordiger per fractie spreek- en stemrecht.

D66 Winterswijk	
Wat is er opgemerkt?	Reactie:
"Vanuit D66 Winterswijk zijn wij positief over het deelvoorstel Achterhoek Raad. *Echter hebben wij nog wel een paar opmerkingen. Wij zouden graag zien dat we zowel een raadslid als een commissielid zouden kunnen sturen, wij begrijpen ook dat dit lastig is aangezien er gemeenten zijn zonder commissies etc. Wij zien echter graag de mogelijkheid om diegene uit de fractie te sturen die op een bepaald gebied de kennis bezit. Verder zijn wij uiterst positief over het deelvoorstel."*	Zie ook de voorgaande reactie. De nieuwe samenwerkingsregeling voorziet in deze mogelijkheid (art. 22d), waarbij de wenselijke volgorde van vertegenwoordiging is: 1. Raadslid; 2. Plaatsvervangend raadslid; 3. Tweede plaatsvervanger. Deze tweede plaatsvervanger hoeft niet per sé een raadslid te zijn (en mag dus ook een commissielid zijn), maar moet wel op een Kieslijst hebben gestaan tijdens de verkiezingen, zodat er in ieder geval altijd iemand namens een fractie zit die wel verkiesbaar is geweest. Dit met name in het kader van een zo groot mogelijke democratische legitimatie.

De Achterhoek werkt door 2.0

Bestuurskundige scan van het voorstel aan het AB van de regio Achterhoek voor een nieuwe regionale samenwerkingsstructuur

Prof. dr. Marcel Boogers

Maart 2018

UNIVERSITEIT TWENTE.

Inleiding

Het DB van de regio Achterhoek heeft mij verzocht om een bestuurskundig oordeel te geven over de voorgestelde nieuwe samenwerkingsstructuur voor de Achterhoek, zoals deze is uitgewerkt in het document 'De Achterhoek werkt door' en in de 24ste Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek. Dit in aanvulling op de juridische toets die door mr. Rob de Greef is uitgevoerd. Voor dit bestuurskundig oordeel heb ik de volgende criteria gehanteerd: *besluitvaardigheid, democratische legitimiteit, realisatiekracht* en *ontwikkelperspectief*. Deze criteria worden vaker gehanteerd om samenwerkingsverbanden te beoordelen. Het laatste criterium heeft betrekking het hanteerbaar maken van ingewikkelde discussies over de verdere ontwikkeling van de samenwerking. De eerste drie criteria komen globaal overeen met de drie redenen die in het voorstel worden genoemd om de samenwerkingsstructuur te vernieuwen: het beter betrekken van raadsleden bij de regionale samenwerking; meer slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming; en meer uitvoeringskracht.

Besluitvaardigheid

Besluitvaardigheid heeft te maken met het vermogen om adequaat te reageren (en anticiperen) op vraagstukken die voortkomen uit de opgaven waarvoor de regio zichzelf heeft gesteld.
Dat betekent dat regionale belangen van inwoners, bedrijven en instellingen op een samenhangende manier *('integraal'*) daadkrachtig worden opgepakt en afgewogen. In het verlengde hiervan is het nodig om bij inhoudelijke of lokale belangenconflicten knopen door te kunnen hakken, tegen zo laag mogelijke bestuurlijke kosten ('bestuurlijke drukte') en met een korte doorlooptijd van de besluitvorming.

Voor wat betreft de besluitvaardigheid van de regio betekent het voorstel 'de Achterhoek werkt door' een forse verbetering ten opzichte van de oude situatie.

- Door verschillende overleggremia in een nieuwe structuur onder te brengen ontstaat meer integraliteit en wordt de bestuurlijke drukte flink verminderd.
- De grootste winst van het voorgestelde model zit echter in het kunnen beslechten van lokale belangenconflicten. Door de inhoudelijke besluitvorming over de Agenda Achterhoek 2030 te concentreren in de Board die in meerderheid uit vertegenwoordigers van bedrijven en instellingen bestaat, krijgen de inhoudelijke ambities van de regio meer aandacht en wordt voorkomen dat lokale belangentegenstellingen te zeer gaan domineren. Ook het fractiegewijs vergaderen in de Achterhoek Raad kan helpen dit te voorkomen.

Toch brengt deze hybride vorm van samenwerking (geformaliseerd en niet-geformaliseerd; publiek en privaat) een aantal aandachtspunten met zich mee. Verder zijn er ook nog een aantal andere zaken die om nadere overweging of uitwerking vragen.

- Het eerste is aandachtspunt is de verhouding tussen de besluitvorming van de gemeenteraden, Regio Achterhoek, de Board en de Achterhoek Raad. Daarbij zijn er een paar zaken die in het voorstel verduidelijking behoeven. Als de Regio Achterhoek die de begroting vaststelt (waar elke gemeente even sterk vertegenwoordigd is) anders denkt over de besteding van budgetten dan de Achterhoek Raad die hier uiteindelijk over beslist (en waar een gewogen stemgewicht geldt), wie trekt dan aan het langste eind?
- In het verlengde hiervan dient het aanbeveling om Art 22S.3 van de nieuwe samenwerkingsregeling te heroverwegen. Dit artikel bepaalt dat de niet-gemeentelijke leden

van de Board zich van stemming onthouden als het onderwerp van beraadslaging zich volgens de drie gemeentelijke leden niet leent voor besluitvorming door een ander dan de lokale overheid. Het gevaar van deze formulering is dat het artikel kan worden misbruikt om ongewenste besluitvorming tegen te houden. Een tweede probleem is dat er dan nog maar drie boardleden beslissen. Het is daarom logischer vooraf te bepalen waar het primaat van het lokaal bestuur de doorslag hoort te geven: deze taken horen dan bij Regio Achterhoek en niet bij de Board thuis.

- De leden van de Board worden aangesteld en aangestuurd door een uit fractievoorzitters samengesteld regioparlement: de Achterhoek Raad. Dit geeft de Board bedoeld of onbedoeld een publiekrechtelijke legitimatie, terwijl de Board geen publiekrechtelijke bevoegdheden heeft. Dit kan tot verwarring en onduidelijkheden leiden. Het is daarom van belang steeds helder te maken hoe de besluitvorming van gemeenten en Regio Achterhoek (waar juridisch bindende beslissingen worden genomen) zich verhoudt tot die in de Board.
- Het laatste punt betreft de inzet van de andere twee O's: de ondernemers en (onderwijs-) instellingen. De Board heeft geen publieke bevoegdheden maar beslist wel over de inzet van publieke middelen. Dit terwijl de overheid 4 van de 10 zetels in de Board inneemt. Welke (principe-) afspraken zijn gemaakt over de financiering en de inzet van andere middelen door bedrijven en instellingen aan het realiseren van de agenda Achterhoek 2030?
- Tot slot nog een opmerking over de samenwerking met Duitsland. Volgens het voorstel krijgt deze een duidelijke plek in de regionale samenwerking, maar niet helemaal duidelijk is waar en hoe. Het is denkbaar dat Duitse bedrijven en instellingen in de Board en aan de thematafels vertegenwoordigd zijn, maar het voorstel is onduidelijk over de wenselijkheid (ook niet in de toekomst) hiervan.

Democratische legitimiteit

Democratische legitimiteit heeft betrekking op de mate waarin inwoners en hun vertegenwoordigers invloed hebben op besluitvormingsprocessen. In het verlengde hiervan is het van belang dat inwoners hun wensen en problemen bij raadsleden naar voren kunnen brengen en dat raadsleden zich hierover kunnen informeren. Hiervoor is het nodig dat er goede sturings- en verantwoordingsinformatie wordt gegeven waarop politieke oordelen kunnen worden gebaseerd. Dit vraagt ook om heldere en transparante besluitvorming.

Economische boards groeien overal in Nederland, maar bijna nergens is er goed nagedacht over een goede democratische legitimatie van de besluitvorming in deze organen. Met het voorgestelde model wordt de Achterhoek hier een uitzondering op.

- Het voorstel is biedt een innovatieve manier om raadsleden eerder en nadrukkelijker bij regionale keuzevraagstukken te betrekken. Door te bevorderen dat zij fractiegewijs vergaderen worden raadsleden uitgedaagd om regionale belangen af te wegen in plaats van zich volledig op lokale belangen te richten.
- Met de Achterhoek Raad ontstaat een regionale politieke ruimte waarin regionale keuzevraagstukken kunnen worden besproken. Er zijn maar weinig plekken in Nederland waar de regionale democratie zo sterk is ontwikkeld.
- Het voorstel voorziet in de noodzakelijke versterking van een regionale griffie-functie voor de

Achterhoek Raad.

- Het voorstel om de cyclus van de Achterhoek Raad te synchroniseren met die van gemeenteraden is eenvoudig maar effectief, verschillen in de momenten waarop regionale voorstellen in de raden worden behandeld is voor raadsleden een belangrijke bron van ergernis.

Om deze sterke punten beter tot hun recht te laten komen, zijn er onderdelen in het voorstel die dienen te worden uitgewerkt of toegelicht.

- De Achterhoek Raad betekent zoals gezegd de ontwikkeling van een regionale politieke ruimte. Om die te vullen moeten betrokkenen ervaring opdoen met het bespreken van regionale vraagstukken vanuit een regionaal (en niet een lokaal) perspectief. Het verdient daarom aanbeveling om de Raad vaker dan 3 keer per jaar bijeen te laten komen. Dat de Raad bijeenkomt op de 6 wekelijkse regiodag waarop andere regionale gremia vergaderen, ligt meer in de rede.
- De Raad benoemd de leden van de Board en kan ze ook ontslaan. De private deelnemers van de Board (de meerderheid van de leden) worden zo geconfronteerd met politieke risico's die vreemd voor ze zijn. De uitzonderlijke situatie dat het provinciale lid van de Board (GS-lid) wordt ontslagen, zal ook tot complicaties leiden. Ik raad daarom aan om de ontslagmogelijkheid te vervangen door toepassing van het vertrouwensbeginsel, dat trouwens ook in het openbaar bestuur geldt. De leden van de Board hebben bij aanstelling het vertrouwen van de Raad gekregen, wat kan worden opgezegd met een motie van wantrouwen. Het is dan aan de Boardleden of aan degenen die hen hebben voorgedragen om daar eventuele consequenties aan te verbinden.
- Het is verstandig om in de regeling op te nemen dat de Board gezamenlijk verantwoordelijk is; deze collegiale verantwoordelijkheid maakt individuele Boardleden minder kwetsbaar.
- De Achterhoek Raad stelt de Agenda vast en de jaarplannen waarin deze worden uitgewerkt. De middelen hiervoor worden door de gemeenteraden ter beschikking gesteld. Dat gebeurt indirect door zienswijzen te geven op de begroting van de regio Achterhoek of direct door besluiten te nemen over regionale projecten met 'nieuw' budget. Hiermee zijn er twee parallelle democratische besluitvormingsprocedures ontstaan die slecht met elkaar verbonden zijn. Bij conflicten over begrotingen en budgetten kan dit tot complicaties leiden. Dit probleem is eenvoudig op te lossen door de Achterhoek Raad een adviserende rol richting de gemeenteraden te geven. De Achterhoek Raad wordt zo tevens een gezamenlijke raadscommissie van alle gemeenteraden. De Achterhoek Raad adviseert de raden dan over de begroting en de budgetten (en evt. andere voorstellen) waar gemeenteraden over dienen te beslissen. Op deze manier kunnen de leden van de Raad daadwerkelijk ambassadeurs zijn van regionale samenwerking in hun gemeenteraden.
- Artikel 22g van de regeling is nogal ingewikkeld geformuleerd "Elk lid heeft zoveel stempunten als de fractie(s) die hij vertegenwoordigt, raadsleden kent in zijn gemeenteraad." Ik zou ervan maken: "elk lid van de Achterhoek raad kent zoveel stempunten als het aantal raadsleden dat zij/hij vertegenwoordigt."

Realisatiekracht

Realisatiekracht gaat over het vermogen om de benodigde middelen te vergaren en deze effectief en efficiënt in te zetten voor het realiseren van regionale beleidsdoelen. Meer concreet betekent dit dat er (ambtelijke) capaciteit en financiële middelen moeten zijn voor de voorbereiding en uitvoering van voorstellen. Verder is lobbymacht nodig: goede contacten op andere bestuursniveaus en het vermogen om met één mond te kunnen spreken richting andere overheden.

Het voorstel biedt op deze punten een flinke verbetering ten opzichte van de bestaande situatie, al zijn er wel wat zaken die verduidelijking behoeven.

- Het voorstel biedt met de instelling van de Board, thematafels en met extra ambtelijke ondersteuning veel realisatiekracht. Of die realisatiekracht zich ook manifesteert hangt af van de personele invulling van de thematafels, de ondersteuning van die tafels en van het samenspel tussen Board en thematafels.
- De thematafels hebben een voorbereidende en uitvoerende functie: zij bereiden de jaarplannen voor en voeren deze uit. Het functioneren van de Board en daarmee ook de Raad is dus erg afhankelijk van de kwaliteit van de thematafels.
- Het is lastig in te schatten of de voorgestelde ambtelijke ondersteuning van de thematafels voldoende is. Daar waar extra inzet nodig is, zouden hier in de Regio Achterhoek afspraken over moeten worden gemaakt. Het zou goed zijn om dit in de regeling en de toelichting expliciet te benoemen. Verder dient het aanbeveling om na te gaan of bedrijven en instellingen ook capaciteit kunnen leveren bij de inhoudelijke voorbereiding en uitwerking van plannen en projecten.
- Wat eerder is gezegd over de (financiële) bijdrage van private partners, is ook hier van belang. Welke (principe-) afspraken zijn gemaakt over de financiering en de inzet van andere middelen door bedrijven en instellingen ten behoeve van de agenda Achterhoek 2030?

Ontwikkelperspectief

Om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen is het van belang dat de bestuursvorm enige mate van flexibiliteit heeft. Verder moet worden voorkomen dat discussies over de mogelijke doorgroei van de samenwerkingsconstructie het functioneren ervan niet teveel gaan hinderen.

In het voorstel wordt ervoor gepleit om structuurdiscussies te beëindigen en de gekozen structuur samen verder te ontwikkelen. Dat is een juiste keuze. Bij structuurdiscussies is het beste vaak de vijand van het goede. Voorgesteld wordt daarom om in de nieuwe structuur te ervaren waar de nieuwe werkwijze goed loopt en waar het ‘knelt’. Zo kan ‘werkendeweg’ tot een steeds betere, effectievere samenwerkingsvorm worden gekomen.

- Toch moet worden voorkomen dat het functioneren van de samenwerking wordt gehinderd door verschillen van inzicht over de bestuurlijke toekomst van de regio. Betrokkenen die vrezen dat de samenwerking zal leiden tot een ontwikkeling in de richting van een ongewenste toekomst, zullen zich er dan minder voor inzetten.
- Om dit te voorkomen is het daarom van belang dat er diepgaander wordt geëvalueerd dan wordt voorgesteld. Het verdient aanbeveling om de evaluatiebepaling uit de regeling aan te scherpen. Een jaarlijkse voorgangsrapportage is niet voldoende voor een serieuze evaluatie. Een (liefst extern uitgevoerde) evaluatie van de regeling na 2 jaar biedt meer garanties voor het ‘werkendeweg’ verbeteren van de samenwerking.

Memo

PROOF Adviseurs bv
Postbus 90416
2509 LK Den Haag

info@proofadviseurs.nl
proofadviseurs.nl

rabo NL43RABO0303425660
btw NL8550.87.250.B01
kvk 63084619

Aan
Saar Veneman

Van
mr. Rob de Greef

Datum
8 maart 2018

Betreft
Structuur Regio Achterhoek

Aanleiding

In het algemeen bestuur van 4 oktober 2017 is het stuk *De Achterhoek werkt door* besproken. In dit stuk is een uitwerking opgenomen van de

Er wordt goed samengewerkt met ondernemers, onderwijs, maatschappelijke partners en overheid, de zgn. *triple helix*. Een van de aandachtspunten is de democratische legitimatie, en dan met name de politieke betrokkenheid. Verder zijn er vaak capaciteitsproblemen bij de gemeenten. Er is een veelvoud aan overleggen, hetgeen tot dubbel werk leidt en tot onduidelijkheid omtrent wie waarover gaat.

In de nieuwe situatie blijft het openbaar lichaam Regio Achterhoek bestaan. Dat betekent dat er een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter blijven. Naast die formele structuur komt een andere structuur te staan, bestaande uit een Achterhoek-raad, een Achterhoek-Board en een onafhankelijk voorzitter. Daarnaast bestaan er nog thematafels.

Doelstellingen van de veranderingen zijn:

- Betrokkenheid van de raadsleden bij de regionale samenwerking te vergroten;
- Raadsleden meer aan het stuur krijgen bij de inhoud van de samenwerking;
- Slagkracht besluitvorming vergroten
- Uitvoeringskracht verbeteren

De belangrijkste vragen zijn hoe het zit met de democratische legitimiteit en of het model juridisch wel kan. In dit memo zal dat met name vanuit juridisch perspectief worden bekeken. Prof. dr. Marcel Boogers zal in zijn advies ingaan op de bestuurskundige kant. In dit memo wordt met name naar de organisatorische kant gekeken (de organen en hun samenstelling). In de bijlage is een artikelsgewijs commentaar opgenomen.

Conclusie

Het model zoals vormgegeven is juridisch grotendeels mogelijk. Een belangrijk knelpunt zit in het feit dat organen als de Achterhoek Raad, de Achterhoek Board en de Achterhoek Thematafels in de gemeenschappelijke regeling worden ingesteld (of althans niet door het algemeen bestuur). Dat is in strijd met de Wet gemeenschappelijke regelingen. Dergelijke organen moeten door het algemeen bestuur worden ingesteld, waarbij dit kan als adviescommissie of als bestuurscommissie.

Voorts moet nog een keer goed gekeken worden naar de relatie tussen de Achterhoek Board en de Achterhoek Raad, alsmede naar de besluitvorming in de Board. Deze doen afbreuk aan de betrokkenheid van andere partijen dan de gemeentelijke overheden.

Tot slot moet beter vastgelegd worden wat de verantwoordelijkheidsafbakening is tussen algemeen bestuur, dagelijks bestuur en voorzitter enerzijds en de Raad, Board en Thematafels anderzijds. Dat blijft diffuus, zeker in de gemeenschappelijke regeling.

Dat laat onverlet dat met de beoogde Achterhoek Raad een belangrijke impuls wordt gegeven aan de betrokkenheid van de gemeenteraden, met inachtneming van de positie van politieke minderheden. Het model is wat dat betreft vernieuwend. De democratische sturing én controle kan ermee versterkt worden. Gewaakt moet ervoor worden dat er een goede balans blijft bestaan in het aantal vergaderingen. Bij te weinig vergaderingen zal het gevoel ontstaan dat er toch geen grip en invloed ontstaat, terwijl teveel vergaderingen er toe kunnen leiden dat raadsleden het gevoel krijgen dat ze steeds voor niks komen praten en dat het vooral tijdverspilling is. Er moet dus niet te vaak vergaderd worden én er moet dan ook echt iets zijn dat politieke besluitvorming of debat vereist.

Hieronder wordt e.e.a. kort nader uit de doeken gedaan.

Juridisch kader

Algemeen

Op het openbaar lichaam Regio Achterhoek is de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna ook: Wgr) van toepassing. Daarnaast spelen ook de Algemene wet bestuursrecht en de Gemeentewet een rol waar het gaat om bevoegdheidstoedeling en de democratische controle.

In dit memo wordt uitgegaan van de Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek zoals deze zal luiden wanneer het voorstel voor de 24e wijziging wordt aangenomen. De gemeenschappelijke regeling is een zogenoemde gemengde regeling van raden en colleges. De burgemeesters nemen niet als apart orgaan aan de gemeenschappelijke regeling deel. In overeenstemming met artikel 13 lid 1 Wgr bepaalt artikel 7 lid 2 GR dat de leden van het algemeen bestuur door de gemeenteraden worden aangewezen. Iedere raad wijst daarbij één lid aan, waarbij gekozen kan worden uit raadsleden, de burgemeester en de wethouders.

Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee andere leden (art. 12 lid 1 GR). Deze andere leden worden door en uit het algemeen bestuur aangewezen (art. 12 lid 2 GR). Dit geheel in overeenstemming met de uitgangspunten van artikel 14 Wgr. Nu er zeven leden in het algemeen bestuur zitting hebben (met ieder één stem) en er een dagelijks bestuur van drie leden is, is tevens voldaan aan de eis van artikel 14 lid 3 Wgr dat de leden van het dagelijks bestuur nimmer een meerderheid mag hebben in het algemeen bestuur.

Ook de benoeming van de voorzitter (art. 16 GR) is in overeenstemming met hetgeen de Wet gemeenschappelijke regelingen daaromtrent stelt (art. 13 lid 9 Wgr).

Tot slot kent de gemeenschappelijke regeling de mogelijkheid om adviescommissies (art. 21 GR) en bestuurscommissies (art. 22 GR) in te stellen. Dit is in overeenstemming met de artikelen 24 en 25 Wgr. Hetgeen in artikel 22 lid 2 GR is bepaald, de vereiste verklaring van geen

bezwaar voor instelling van de bestuurscommissie, is in strijd met artikel 25 lid 2 Wgr zoals dat sinds 2015 geldt. De Wet gemeenschappelijke regelingen voorziet in een voorhangprocedure, waardoor een toestemmingseis zoals een verklaring van geen bezwaar afstuit op artikel 10:32 lid 1 jo. art. 10:26 Awb.

De gemeenschappelijke regeling wordt problematischer vanaf het moment dat de Achterhoek Raad, het Achterhoek Board en de Achterhoek Thematafels aan bod komen. Deze organen worden namelijk bij de gemeenschappelijke regeling ingesteld en dat is iets wat de Wet gemeenschappelijke regelingen niet mogelijk maakt. Er kunnen niet zomaar organen worden ingesteld, dat moet via de weg van artikel 24 Wgr (adviescommissies) of van artikel 25 Wgr (bestuurscommissies). In beide gevallen geldt dat het algemeen bestuur tot instelling moet overgaan. Deze bevoegdheid kan het algemeen bestuur niet delegeren aan de gemeenteraden en colleges van burgemeester en wethouders (art. 10:15 Awb), noch kunnen deze organen op andere wijze deze bevoegdheid van het algemeen bestuur uitoefenen.

De gemeenschappelijke regeling zal op dit punt dus moeten worden aangepast. Dit betekent overigens niet dat de materiële uitgangspunten niet alsnog kunnen worden doorgevoerd. Het gaat om een minimale, vooral technische aanpassing in de zin dat het algemeen bestuur tot instelling bevoegd is.

Tot slot nog dit. De gemeenschappelijke regeling lijkt zo te zijn ingericht dat de Achterhoek Board voorstellen voorbereid, daarbij geadviseerd/ondersteund door de Thematafels, de Achterhoek Raad stelt ze vast en de Thematafels voeren ze uit of zijn daarvoor verantwoordelijk. Dat past niet bij het feit dat in de onderliggende stukken steeds vermeld wordt dat er geen bevoegdheden worden uitgeoefend. Die blijven immers bij de gemeenteraden, resp. algemeen bestuur en dagelijks bestuur van de Regio. Als dat echt waar is, dan is er ook niets om voor te bereiden of uit te voeren, laat staan om over te besluiten via stemming. Een meerderheidsstemming leidt immers niet tot gebondenheid, al helemaal niet voor degenen die tegenstemden.

Wat de relatie is met de taken en bevoegdheden van het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter van de Regio Achterhoek blijft in de gemeenschappelijke regeling geheel buiten beschouwing. Deze organen blijven immers formeel bevoegd (voor benoeming en ontslag van ambtenaren bij de Regio, de begroting en jaarrekening), naast de ‘bevoegdheden’ van de Raad, Board en Tafels. Dit moet duidelijker naar voren komen.

Achterhoek Raad

De instelling van een Achterhoek Raad komt nadrukkelijk tegemoet aan de wens tot meer politieke invloed en versterkte democratische legitimatie. In de Achterhoek Raad hebben immers alle fracties, afkomstig uit alle gemeenteraden een zetel (art. 22a GR). Zo kunnen alle politieke geluiden gehoord worden, ook die van politieke minderheden.

De juridische status van de Achterhoek Raad is wat diffuus. Er wordt niet beoogd bevoegdheden over te dragen (delegeren) of te mandateren aan de Achterhoe k Raad. In die zin is dan dus geen sprake van een bestuurscommissie ex artikel 25 Wgr. Dat zou de Achterhoek Raad een adviescommissie maken. Dat klinkt vaak negatief, maar dat hoeft natuurlijk niet . De Achterhoek Raad kan het algemeen bestuur van de Regio Achterhoek adviezen geven hoe om te gaan met

zijn bevoegdheden. Dat kunnen zwaarwegende adviezen zijn die het algemeen bestuur slechts gemotiveerd naast zich kan neerleggen. Op die manier ontstaat een vorm van politieke binding die noodzakelijk zal zijn om het geheel te laten werken. Van juridische binding kan nimmer sprake zijn, dan moeten bevoegdheden wel degelijk overgedragen worden.

Toch lijkt de Achterhoek Raad wel degelijk beslissingen te nemen. Daartoe wordt immers bepaald dat hij bij gewone meerderheid beslist (art. 22g lid 2 GR). Om die reden hebben de leden ook gewogen stemrecht naar rato van hun aantal zetels in de gemeenteraad (art. 22g lid 3 GR). Op die manier wordt recht gedaan aan de positie die een fractie in de gemeenteraad inneemt, en daarmee tot op zekere hoogte ook aan het resultaat van de gemeenteraadsverkiezingen.[1] En de Achterhoek Raad moet instemmen met beslissingen die door de Achterhoek Board worden voorbereid, zoals de meerjarenvisie, jaarplannen e.d. Wat betekent deze instemming? Kan het algemeen bestuur anders niet besluiten? Een adviesbevoegdheid kan nooit zover gaan dat de weigering advies te geven (omdat niet besloten wordt hoe het advies moet luiden) leidt tot het feit dat geen besluitvorming plaatsvindt.

Wanneer de Achterhoek Raad beslissingen moet kunnen nemen die anderen (juridisch) binden, dan ligt een bestuurscommissie voor de hand. Anders komt een adviescommissie tot stand. Deze kan worden vormgegeven op de beoogde wijze, met inachtneming van de andere gemaakte opmerkingen.

Tot slot valt nog op dat in de begeleidende stukken ook gesproken wordt over de rol die de leden van de Achterhoek Raad jegens de gemeenteraad hebben. Daarover is niks in de gemeenschappelijke regeling terug te vinden. Gaan er voorstellen van de Achterhoek Raad rechtstreeks naar de gemeenteraden (evt. door tussenkomst van het college van burgemeester en wethouders) of loopt dit dan weer via het algemeen bestuur (evt. door tussenkomst van het dagelijks bestuur). De gemeenschappelijke regeling bepaalt hieromtrent helemaal niets.

Wanneer de Achterhoek Raad iets beslist wat in het algemeen bestuur moet worden vastgesteld, dan betekent dit nog niet automatisch dat het algemeen bestuur hetzelfde besluit neemt. In het algemeen bestuur zitten straks uitsluitend nog burgemeesters, althans dat wordt beoogd.[2] Zij vertegenwoordigen daarbij echter hun eigen gemeenteraad (art. 16 Wgr), dus ze kunnen niet zomaar instemmen, wanneer de gemeenteraad dat toch niet wil (het is denkbaar dat er een meerderheid in de Achterhoek Raad voor een bepaalde beslissing is, maar dat de betreffende gemeente dit niet wil). Als dit voor meerdere burgemeesters geldt, dan kan het algemeen bestuur niet positief besluiten.

Achterhoek Board

De Achterhoek Board is een gremium waarin de samenwerking tussen overheid, maatschappelijke instellingen en het bedrijfsleven wordt vormgegeven (art. 22h lid 2 GR). De Board bestaat uit negen leden én een voorzitter. Voorzitter van de Achterhoek Board is de

[1] Er is anders dan bij bijvoorbeeld de Drechtraad, die overigens het algemeen bestuur is van het openbaar lichaam Drechtsteden, geen sprake van een tweede weging naar inwonertal. Dat kan betekenen dat de stem van de leden van een bepaalde gemeenten minder kiezers vertegenwoordigd dan de stem van een lid van de Achterhoek Raad van een andere gemeente.
[2] Terecht wordt dit niet in de gemeenschappelijke regeling verankerd.

voorzitter van de Regio Achterhoek (art. 22h lid 3 GR). De overige leden worden op voordracht van een bepaalde achterban benoemd door de Achterhoek Raad (art. 22m GR). De Achterhoek Raad kan hen in uitzonderlijke gevallen ontslaan (art. 22n lid 4 GR). Wat deze uitzonderlijke gevallen zijn, wordt niet vermeld. Dat betekent dus dat ze in alle gevallen ontslagen kunnen worden, voor zover de Achterhoek Raad duidt dat er sprake is van een uitzonderlijk geval.

De keuze van werken met een voordracht vanuit een achterban en benoeming en ontslag door de Achterhoek Raad is erg ongelukkig. Dit lijkt te impliceren dat de leden van de Achterhoek Board verantwoording schuldig zijn aan de Raad. Wanneer men wil dat participanten uit het bedrijfsleven, van de maatschappelijke instellingen of van de provincie zich ook (moreel) gebonden achten aan de beslissingen in de Board, dan moeten de mensen daar ook echt als vertegenwoordiger van hun achterban zitten. Dat betekent benoeming en ontslag door die achterban. Het provinciebestuur zal niet (meer) mee willen werken wanneer een gedeputeerde door de Achterhoek Raad in een openbare vergadering ontslagen kan worden. Hetzelfde zal gelden voor kopstukken uit het bedrijfsleven of van maatschappelijke organisaties.

In het verlengde daarvan ligt de besluitvorming van de Board. Ieder lid heeft één stem, dus ook de “niet-overheidsleden”. Maar de voorzitter en de twee leden afkomstig van de gemeenten kunnen beslissen dat de andere leden geen gebruik mogen maken van hun stemrecht wanneer zij vinden dat de besluitvorming zich niet leent voor beslissingen van anderen dan lokale bestuurders (de gedeputeerde heeft dan immers ook geen stemrecht). Dit is een zeer onwenselijke bepaling, die politieke problemen kan vergroten. Indien de 3 lokale bestuurders immers hun zin willen doordrijven zonder dat zij een meerderheid hebben (3 van de 10 stemmen immers), dan kunnen zij via deze bepaling alsnog hun zin doordrijven. Dat zal de samenwerking niet ten goede komen. Er moet een heldere keuze gemaakt worden: of iedereen heeft stemrecht en beslist zodoende mee, of alleen de lokale overheden beslissen en de andere partijen nemen uitsluitend aan de beraadslaging deel.

Achterhoek Thematafels

Bij de Achterhoek Thematafels is de status nog iets specialer. Deze worden niet in de gemeenschappelijke regeling ingesteld, zoals Raad en Board, maar zij worden door de Board ingesteld. Hiermee beschikt de Board overigens wel degelijk over een bevoegdheid die hem dus toegekend wordt. Dat geldt ook voor de bevoegdheid de voorzitters en vice-voorzitters te benoemen en te ontslaan.

Met betrekking tot de besluitvorming in een Thematafel geldt hetzelfde als hierboven over omtrent de Board is opgemerkt (zie art. 22s GR).

In de toelichtende stukken staat ook dat de Thematafels mandaat krijgen tot uitvoering. Niet is duidelijk van wie zij dat mandaat krijgen. De vaststelling door de Achterhoek Raad kan immers niet als uit te voeren besluit gelden.

De Achterhoek werkt door 2.0

Bestuurskundige scan van het voorstel aan het AB van de regio Achterhoek voor een nieuwe regionale samenwerkingsstructuur

Prof. dr. Marcel Boogers

Maart 2018

UNIVERSITEIT TWENTE.

Inleiding

Het DB van de regio Achterhoek heeft mij verzocht om een bestuurskundig oordeel te geven over de voorgestelde nieuwe samenwerkingsstructuur voor de Achterhoek, zoals deze is uitgewerkt in het document 'De Achterhoek werkt door' en in de 24ste Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek. Dit in aanvulling op de juridische toets die door mr. Rob de Greef is uitgevoerd. Voor dit bestuurskundig oordeel heb ik de volgende criteria gehanteerd: *besluitvaardigheid, democratische legitimiteit, realisatiekracht* en *ontwikkelperspectief*. Deze criteria worden vaker gehanteerd om samenwerkingsverbanden te beoordelen. Het laatste criterium heeft betrekking het hanteerbaar maken van ingewikkelde discussies over de verdere ontwikkeling van de samenwerking. De eerste drie criteria komen globaal overeen met de drie redenen die in het voorstel worden genoemd om de samenwerkingsstructuur te vernieuwen: het beter betrekken van raadsleden bij de regionale samenwerking; meer slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming; en meer uitvoeringskracht.

Besluitvaardigheid

Besluitvaardigheid heeft te maken met het vermogen om adequaat te reageren (en anticiperen) op vraagstukken die voortkomen uit de opgaven waarvoor de regio zichzelf heeft gesteld.
Dat betekent dat regionale belangen van inwoners, bedrijven en instellingen op een samenhangende manier *('integraal'*) daadkrachtig worden opgepakt en afgewogen. In het verlengde hiervan is het nodig om bij inhoudelijke of lokale belangenconflicten knopen door te kunnen hakken, tegen zo laag mogelijke bestuurlijke kosten ('bestuurlijke drukte') en met een korte doorlooptijd van de besluitvorming.

Voor wat betreft de besluitvaardigheid van de regio betekent het voorstel 'de Achterhoek werkt door' een forse verbetering ten opzichte van de oude situatie.

- Door verschillende overleggremia in een nieuwe structuur onder te brengen ontstaat meer integraliteit en wordt de bestuurlijke drukte flink verminderd.
- De grootste winst van het voorgestelde model zit echter in het kunnen beslechten van lokale belangenconflicten. Door de inhoudelijke besluitvorming over de Agenda Achterhoek 2030 te concentreren in de Board die in meerderheid uit vertegenwoordigers van bedrijven en instellingen bestaat, krijgen de inhoudelijke ambities van de regio meer aandacht en wordt voorkomen dat lokale belangentegenstellingen te zeer gaan domineren. Ook het fractiegewijs vergaderen in de Achterhoek Raad kan helpen dit te voorkomen.

Toch brengt deze hybride vorm van samenwerking (geformaliseerd en niet-geformaliseerd; publiek en privaat) een aantal aandachtspunten met zich mee. Verder zijn er ook nog een aantal andere zaken die om nadere overweging of uitwerking vragen.

- Het eerste is aandachtspunt is de verhouding tussen de besluitvorming van de gemeenteraden, Regio Achterhoek, de Board en de Achterhoek Raad. Daarbij zijn er een paar zaken die in het voorstel verduidelijking behoeven. Als de Regio Achterhoek die de begroting vaststelt (waar elke gemeente even sterk vertegenwoordigd is) anders denkt over de besteding van budgetten dan de Achterhoek Raad die hier uiteindelijk over beslist (en waar een gewogen stemgewicht geldt), wie trekt dan aan het langste eind?
- In het verlengde hiervan dient het aanbeveling om Art 22S.3 van de nieuwe samenwerkingsregeling te heroverwegen. Dit artikel bepaalt dat de niet-gemeentelijke leden

van de Board zich van stemming onthouden als het onderwerp van beraadslaging zich volgens de drie gemeentelijke leden niet leent voor besluitvorming door een ander dan de lokale overheid. Het gevaar van deze formulering is dat het artikel kan worden misbruikt om ongewenste besluitvorming tegen te houden. Een tweede probleem is dat er dan nog maar drie boardleden beslissen. Het is daarom logischer vooraf te bepalen waar het primaat van het lokaal bestuur de doorslag hoort te geven: deze taken horen dan bij Regio Achterhoek en niet bij de Board thuis.

- De leden van de Board worden aangesteld en aangestuurd door een uit fractievoorzitters samengesteld regioparlement: de Achterhoek Raad. Dit geeft de Board bedoeld of onbedoeld een publiekrechtelijke legitimatie, terwijl de Board geen publiekrechtelijke bevoegdheden heeft. Dit kan tot verwarring en onduidelijkheden leiden. Het is daarom van belang steeds helder te maken hoe de besluitvorming van gemeenten en Regio Achterhoek (waar juridisch bindende beslissingen worden genomen) zich verhoudt tot die in de Board.
- Het laatste punt betreft de inzet van de andere twee O's: de ondernemers en (onderwijs-) instellingen. De Board heeft geen publieke bevoegdheden maar beslist wel over de inzet van publieke middelen. Dit terwijl de overheid 4 van de 10 zetels in de Board inneemt. Welke (principe-) afspraken zijn gemaakt over de financiering en de inzet van andere middelen door bedrijven en instellingen aan het realiseren van de agenda Achterhoek 2030?
- Tot slot nog een opmerking over de samenwerking met Duitsland. Volgens het voorstel krijgt deze een duidelijke plek in de regionale samenwerking, maar niet helemaal duidelijk is waar en hoe. Het is denkbaar dat Duitse bedrijven en instellingen in de Board en aan de thematafels vertegenwoordigd zijn, maar het voorstel is onduidelijk over de wenselijkheid (ook niet in de toekomst) hiervan.

Democratische legitimiteit

Democratische legitimiteit heeft betrekking op de mate waarin inwoners en hun vertegenwoordigers invloed hebben op besluitvormingsprocessen. In het verlengde hiervan is het van belang dat inwoners hun wensen en problemen bij raadsleden naar voren kunnen brengen en dat raadsleden zich hierover kunnen informeren. Hiervoor is het nodig dat er goede sturings- en verantwoordingsinformatie wordt gegeven waarop politieke oordelen kunnen worden gebaseerd. Dit vraagt ook om heldere en transparante besluitvorming.

Economische boards groeien overal in Nederland, maar bijna nergens is er goed nagedacht over een goede democratische legitimatie van de besluitvorming in deze organen. Met het voorgestelde model wordt de Achterhoek hier een uitzondering op.

- Het voorstel is biedt een innovatieve manier om raadsleden eerder en nadrukkelijker bij regionale keuzevraagstukken te betrekken. Door te bevorderen dat zij fractiegewijs vergaderen worden raadsleden uitgedaagd om regionale belangen af te wegen in plaats van zich volledig op lokale belangen te richten.
- Met de Achterhoek Raad ontstaat een regionale politieke ruimte waarin regionale keuzevraagstukken kunnen worden besproken. Er zijn maar weinig plekken in Nederland waar de regionale democratie zo sterk is ontwikkeld.
- Het voorstel voorziet in de noodzakelijke versterking van een regionale griffie-functie voor de

Achterhoek Raad.

- Het voorstel om de cyclus van de Achterhoek Raad te synchroniseren met die van gemeenteraden is eenvoudig maar effectief, verschillen in de momenten waarop regionale voorstellen in de raden worden behandeld is voor raadsleden een belangrijke bron van ergernis.

Om deze sterke punten beter tot hun recht te laten komen, zijn er onderdelen in het voorstel die dienen te worden uitgewerkt of toegelicht.

- De Achterhoek Raad betekent zoals gezegd de ontwikkeling van een regionale politieke ruimte. Om die te vullen moeten betrokkenen ervaring opdoen met het bespreken van regionale vraagstukken vanuit een regionaal (en niet een lokaal) perspectief. Het verdient daarom aanbeveling om de Raad vaker dan 3 keer per jaar bijeen te laten komen. Dat de Raad bijeenkomt op de 6 wekelijkse regiodag waarop andere regionale gremia vergaderen, ligt meer in de rede.
- De Raad benoemd de leden van de Board en kan ze ook ontslaan. De private deelnemers van de Board (de meerderheid van de leden) worden zo geconfronteerd met politieke risico's die vreemd voor ze zijn. De uitzonderlijke situatie dat het provinciale lid van de Board (GS-lid) wordt ontslagen, zal ook tot complicaties leiden. Ik raad daarom aan om de ontslagmogelijkheid te vervangen door toepassing van het vertrouwensbeginsel, dat trouwens ook in het openbaar bestuur geldt. De leden van de Board hebben bij aanstelling het vertrouwen van de Raad gekregen, wat kan worden opgezegd met een motie van wantrouwen. Het is dan aan de Boardleden of aan degenen die hen hebben voorgedragen om daar eventuele consequenties aan te verbinden.
- Het is verstandig om in de regeling op te nemen dat de Board gezamenlijk verantwoordelijk is; deze collegiale verantwoordelijkheid maakt individuele Boardleden minder kwetsbaar.
- De Achterhoek Raad stelt de Agenda vast en de jaarplannen waarin deze worden uitgewerkt. De middelen hiervoor worden door de gemeenteraden ter beschikking gesteld. Dat gebeurt indirect door zienswijzen te geven op de begroting van de regio Achterhoek of direct door besluiten te nemen over regionale projecten met 'nieuw' budget. Hiermee zijn er twee parallelle democratische besluitvormingsprocedures ontstaan die slecht met elkaar verbonden zijn. Bij conflicten over begrotingen en budgetten kan dit tot complicaties leiden. Dit probleem is eenvoudig op te lossen door de Achterhoek Raad een adviserende rol richting de gemeenteraden te geven. De Achterhoek Raad wordt zo tevens een gezamenlijke raadscommissie van alle gemeenteraden. De Achterhoek Raad adviseert de raden dan over de begroting en de budgetten (en evt. andere voorstellen) waar gemeenteraden over dienen te beslissen. Op deze manier kunnen de leden van de Raad daadwerkelijk ambassadeurs zijn van regionale samenwerking in hun gemeenteraden.
- Artikel 22g van de regeling is nogal ingewikkeld geformuleerd "Elk lid heeft zoveel stempunten als de fractie(s) die hij vertegenwoordigt, raadsleden kent in zijn gemeenteraad." Ik zou ervan maken: "elk lid van de Achterhoek raad kent zoveel stempunten als het aantal raadsleden dat zij/hij vertegenwoordigt."

Realisatiekracht

Realisatiekracht gaat over het vermogen om de benodigde middelen te vergaren en deze effectief en efficiënt in te zetten voor het realiseren van regionale beleidsdoelen. Meer concreet betekent dit dat er (ambtelijke) capaciteit en financiële middelen moeten zijn voor de voorbereiding en uitvoering van voorstellen. Verder is lobbymacht nodig: goede contacten op andere bestuursniveaus en het vermogen om met één mond te kunnen spreken richting andere overheden.

Het voorstel biedt op deze punten een flinke verbetering ten opzichte van de bestaande situatie, al zijn er wel wat zaken die verduidelijking behoeven.

- Het voorstel biedt met de instelling van de Board, thematafels en met extra ambtelijke ondersteuning veel realisatiekracht. Of die realisatiekracht zich ook manifesteert hangt af van de personele invulling van de thematafels, de ondersteuning van die tafels en van het samenspel tussen Board en thematafels.
- De thematafels hebben een voorbereidende en uitvoerende functie: zij bereiden de jaarplannen voor en voeren deze uit. Het functioneren van de Board en daarmee ook de Raad is dus erg afhankelijk van de kwaliteit van de thematafels.
- Het is lastig in te schatten of de voorgestelde ambtelijke ondersteuning van de thematafels voldoende is. Daar waar extra inzet nodig is, zouden hier in de Regio Achterhoek afspraken over moeten worden gemaakt. Het zou goed zijn om dit in de regeling en de toelichting expliciet te benoemen. Verder dient het aanbeveling om na te gaan of bedrijven en instellingen ook capaciteit kunnen leveren bij de inhoudelijke voorbereiding en uitwerking van plannen en projecten.
- Wat eerder is gezegd over de (financiële) bijdrage van private partners, is ook hier van belang. Welke (principe-) afspraken zijn gemaakt over de financiering en de inzet van andere middelen door bedrijven en instellingen ten behoeve van de agenda Achterhoek 2030?

Ontwikkelperspectief

Om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen is het van belang dat de bestuursvorm enige mate van flexibiliteit heeft. Verder moet worden voorkomen dat discussies over de mogelijke doorgroei van de samenwerkingsconstructie het functioneren ervan niet teveel gaan hinderen.

In het voorstel wordt ervoor gepleit om structuurdiscussies te beëindigen en de gekozen structuur samen verder te ontwikkelen. Dat is een juiste keuze. Bij structuurdiscussies is het beste vaak de vijand van het goede. Voorgesteld wordt daarom om in de nieuwe structuur te ervaren waar de nieuwe werkwijze goed loopt en waar het ‘knelt’. Zo kan ‘werkendeweg’ tot een steeds betere, effectievere samenwerkingsvorm worden gekomen.

- Toch moet worden voorkomen dat het functioneren van de samenwerking wordt gehinderd door verschillen van inzicht over de bestuurlijke toekomst van de regio. Betrokkenen die vrezen dat de samenwerking zal leiden tot een ontwikkeling in de richting van een ongewenste toekomst, zullen zich er dan minder voor inzetten.
- Om dit te voorkomen is het daarom van belang dat er diepgaander wordt geëvalueerd dan wordt voorgesteld. Het verdient aanbeveling om de evaluatiebepaling uit de regeling aan te scherpen. Een jaarlijkse voorgangsrapportage is niet voldoende voor een serieuze evaluatie. Een (liefst extern uitgevoerde) evaluatie van de regeling na 2 jaar biedt meer garanties voor het ‘werkendeweg’ verbeteren van de samenwerking.

Memo

PROOF Adviseurs bv
Postbus 90416
2509 LK Den Haag

info@proofadviseurs.nl
proofadviseurs.nl

rabo NL43RABO0303425660
btw NL8550.87.250.B01
kvk 63084619

Aan
Saar Veneman

Van
mr. Rob de Greef

Datum
8 maart 2018

Betreft
Structuur Regio Achterhoek

Aanleiding

In het algemeen bestuur van 4 oktober 2017 is het stuk *De Achterhoek werkt door* besproken. In dit stuk is een uitwerking opgenomen van de

Er wordt goed samengewerkt met ondernemers, onderwijs, maatschappelijke partners en overheid, de zgn. *triple helix*. Een van de aandachtspunten is de democratische legitimatie, en dan met name de politieke betrokkenheid. Verder zijn er vaak capaciteitsproblemen bij de gemeenten. Er is een veelvoud aan overleggen, hetgeen tot dubbel werk leidt en tot onduidelijkheid omtrent wie waarover gaat.

In de nieuwe situatie blijft het openbaar lichaam Regio Achterhoek bestaan. Dat betekent dat er een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter blijven. Naast die formele structuur komt een andere structuur te staan, bestaande uit een Achterhoek-raad, een Achterhoek-Board en een onafhankelijk voorzitter. Daarnaast bestaan er nog thematafels.

Doelstellingen van de veranderingen zijn:

- Betrokkenheid van de raadsleden bij de regionale samenwerking te vergroten;
- Raadsleden meer aan het stuur krijgen bij de inhoud van de samenwerking;
- Slagkracht besluitvorming vergroten
- Uitvoeringskracht verbeteren

De belangrijkste vragen zijn hoe het zit met de democratische legitimiteit en of het model juridisch wel kan. In dit memo zal dat met name vanuit juridisch perspectief worden bekeken. Prof. dr. Marcel Boogers zal in zijn advies ingaan op de bestuurskundige kant. In dit memo wordt met name naar de organisatorische kant gekeken (de organen en hun samenstelling). In de bijlage is een artikelsgewijs commentaar opgenomen.

Conclusie

Het model zoals vormgegeven is juridisch grotendeels mogelijk. Een belangrijk knelpunt zit in het feit dat organen als de Achterhoek Raad, de Achterhoek Board en de Achterhoek Thematafels in de gemeenschappelijke regeling worden ingesteld (of althans niet door het algemeen bestuur). Dat is in strijd met de Wet gemeenschappelijke regelingen. Dergelijke organen moeten door het algemeen bestuur worden ingesteld, waarbij dit kan als adviescommissie of als bestuurscommissie.

Voorts moet nog een keer goed gekeken worden naar de relatie tussen de Achterhoek Board en de Achterhoek Raad, alsmede naar de besluitvorming in de Board. Deze doen afbreuk aan de betrokkenheid van andere partijen dan de gemeentelijke overheden.

Tot slot moet beter vastgelegd worden wat de verantwoordelijkheidsafbakening is tussen algemeen bestuur, dagelijks bestuur en voorzitter enerzijds en de Raad, Board en Thematafels anderzijds. Dat blijft diffuus, zeker in de gemeenschappelijke regeling.

Dat laat onverlet dat met de beoogde Achterhoek Raad een belangrijke impuls wordt gegeven aan de betrokkenheid van de gemeenteraden, met inachtneming van de positie van politieke minderheden. Het model is wat dat betreft vernieuwend. De democratische sturing én controle kan ermee versterkt worden. Gewaakt moet ervoor worden dat er een goede balans blijft bestaan in het aantal vergaderingen. Bij te weinig vergaderingen zal het gevoel ontstaan dat er toch geen grip en invloed ontstaat, terwijl teveel vergaderingen er toe kunnen leiden dat raadsleden het gevoel krijgen dat ze steeds voor niks komen praten en dat het vooral tijdverspilling is. Er moet dus niet te vaak vergaderd worden én er moet dan ook echt iets zijn dat politieke besluitvorming of debat vereist.

Hieronder wordt e.e.a. kort nader uit de doeken gedaan.

Juridisch kader

Algemeen

Op het openbaar lichaam Regio Achterhoek is de Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna ook: Wgr) van toepassing. Daarnaast spelen ook de Algemene wet bestuursrecht en de Gemeentewet een rol waar het gaat om bevoegdheidstoedeling en de democratische controle.

In dit memo wordt uitgegaan van de Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek zoals deze zal luiden wanneer het voorstel voor de 24e wijziging wordt aangenomen. De gemeenschappelijke regeling is een zogenoemde gemengde regeling van raden en colleges. De burgemeesters nemen niet als apart orgaan aan de gemeenschappelijke regeling deel. In overeenstemming met artikel 13 lid 1 Wgr bepaalt artikel 7 lid 2 GR dat de leden van het algemeen bestuur door de gemeenteraden worden aangewezen. Iedere raad wijst daarbij één lid aan, waarbij gekozen kan worden uit raadsleden, de burgemeester en de wethouders.

Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee andere leden (art. 12 lid 1 GR). Deze andere leden worden door en uit het algemeen bestuur aangewezen (art. 12 lid 2 GR). Dit geheel in overeenstemming met de uitgangspunten van artikel 14 Wgr. Nu er zeven leden in het algemeen bestuur zitting hebben (met ieder één stem) en er een dagelijks bestuur van drie leden is, is tevens voldaan aan de eis van artikel 14 lid 3 Wgr dat de leden van het dagelijks bestuur nimmer een meerderheid mag hebben in het algemeen bestuur.

Ook de benoeming van de voorzitter (art. 16 GR) is in overeenstemming met hetgeen de Wet gemeenschappelijke regelingen daaromtrent stelt (art. 13 lid 9 Wgr).

Tot slot kent de gemeenschappelijke regeling de mogelijkheid om adviescommissies (art. 21 GR) en bestuurscommissies (art. 22 GR) in te stellen. Dit is in overeenstemming met de artikelen 24 en 25 Wgr. Hetgeen in artikel 22 lid 2 GR is bepaald, de vereiste verklaring van geen

bezwaar voor instelling van de bestuurscommissie, is in strijd met artikel 25 lid 2 Wgr zoals dat sinds 2015 geldt. De Wet gemeenschappelijke regelingen voorziet in een voorhangprocedure, waardoor een toestemmingseis zoals een verklaring van geen bezwaar afstuit op artikel 10:32 lid 1 jo. art. 10:26 Awb.

De gemeenschappelijke regeling wordt problematischer vanaf het moment dat de Achterhoek Raad, het Achterhoek Board en de Achterhoek Thematafels aan bod komen. Deze organen worden namelijk bij de gemeenschappelijke regeling ingesteld en dat is iets wat de Wet gemeenschappelijke regelingen niet mogelijk maakt. Er kunnen niet zomaar organen worden ingesteld, dat moet via de weg van artikel 24 Wgr (adviescommissies) of van artikel 25 Wgr (bestuurscommissies). In beide gevallen geldt dat het algemeen bestuur tot instelling moet overgaan. Deze bevoegdheid kan het algemeen bestuur niet delegeren aan de gemeenteraden en colleges van burgemeester en wethouders (art. 10:15 Awb), noch kunnen deze organen op andere wijze deze bevoegdheid van het algemeen bestuur uitoefenen.

De gemeenschappelijke regeling zal op dit punt dus moeten worden aangepast. Dit betekent overigens niet dat de materiële uitgangspunten niet alsnog kunnen worden doorgevoerd. Het gaat om een minimale, vooral technische aanpassing in de zin dat het algemeen bestuur tot instelling bevoegd is.

Tot slot nog dit. De gemeenschappelijke regeling lijkt zo te zijn ingericht dat de Achterhoek Board voorstellen voorbereid, daarbij geadviseerd/ondersteund door de Thematafels, de Achterhoek Raad stelt ze vast en de Thematafels voeren ze uit of zijn daarvoor verantwoordelijk. Dat past niet bij het feit dat in de onderliggende stukken steeds vermeld wordt dat er geen bevoegdheden worden uitgeoefend. Die blijven immers bij de gemeenteraden, resp. algemeen bestuur en dagelijks bestuur van de Regio. Als dat echt waar is, dan is er ook niets om voor te bereiden of uit te voeren, laat staan om over te besluiten via stemming. Een meerderheidsstemming leidt immers niet tot gebondenheid, al helemaal niet voor degenen die tegenstemden.

Wat de relatie is met de taken en bevoegdheden van het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter van de Regio Achterhoek blijft in de gemeenschappelijke regeling geheel buiten beschouwing. Deze organen blijven immers formeel bevoegd (voor benoeming en ontslag van ambtenaren bij de Regio, de begroting en jaarrekening), naast de ‘bevoegdheden’ van de Raad, Board en Tafels. Dit moet duidelijker naar voren komen.

Achterhoek Raad

De instelling van een Achterhoek Raad komt nadrukkelijk tegemoet aan de wens tot meer politieke invloed en versterkte democratische legitimatie. In de Achterhoek Raad hebben immers alle fracties, afkomstig uit alle gemeenteraden een zetel (art. 22a GR). Zo kunnen alle politieke geluiden gehoord worden, ook die van politieke minderheden.

De juridische status van de Achterhoek Raad is wat diffuus. Er wordt niet beoogd bevoegdheden over te dragen (delegeren) of te mandateren aan de Achterhoe k Raad. In die zin is dan dus geen sprake van een bestuurscommissie ex artikel 25 Wgr. Dat zou de Achterhoek Raad een adviescommissie maken. Dat klinkt vaak negatief, maar dat hoeft natuurlijk niet . De Achterhoek Raad kan het algemeen bestuur van de Regio Achterhoek adviezen geven hoe om te gaan met

zijn bevoegdheden. Dat kunnen zwaarwegende adviezen zijn die het algemeen bestuur slechts gemotiveerd naast zich kan neerleggen. Op die manier ontstaat een vorm van politieke binding die noodzakelijk zal zijn om het geheel te laten werken. Van juridische binding kan nimmer sprake zijn, dan moeten bevoegdheden wel degelijk overgedragen worden.

Toch lijkt de Achterhoek Raad wel degelijk beslissingen te nemen. Daartoe wordt immers bepaald dat hij bij gewone meerderheid beslist (art. 22g lid 2 GR). Om die reden hebben de leden ook gewogen stemrecht naar rato van hun aantal zetels in de gemeenteraad (art. 22g lid 3 GR). Op die manier wordt recht gedaan aan de positie die een fractie in de gemeenteraad inneemt, en daarmee tot op zekere hoogte ook aan het resultaat van de gemeenteraadsverkiezingen.[1] En de Achterhoek Raad moet instemmen met beslissingen die door de Achterhoek Board worden voorbereid, zoals de meerjarenvisie, jaarplannen e.d. Wat betekent deze instemming? Kan het algemeen bestuur anders niet besluiten? Een adviesbevoegdheid kan nooit zover gaan dat de weigering advies te geven (omdat niet besloten wordt hoe het advies moet luiden) leidt tot het feit dat geen besluitvorming plaatsvindt.

Wanneer de Achterhoek Raad beslissingen moet kunnen nemen die anderen (juridisch) binden, dan ligt een bestuurscommissie voor de hand. Anders komt een adviescommissie tot stand. Deze kan worden vormgegeven op de beoogde wijze, met inachtneming van de andere gemaakte opmerkingen.

Tot slot valt nog op dat in de begeleidende stukken ook gesproken wordt over de rol die de leden van de Achterhoek Raad jegens de gemeenteraad hebben. Daarover is niks in de gemeenschappelijke regeling terug te vinden. Gaan er voorstellen van de Achterhoek Raad rechtstreeks naar de gemeenteraden (evt. door tussenkomst van het college van burgemeester en wethouders) of loopt dit dan weer via het algemeen bestuur (evt. door tussenkomst van het dagelijks bestuur). De gemeenschappelijke regeling bepaalt hieromtrent helemaal niets.

Wanneer de Achterhoek Raad iets beslist wat in het algemeen bestuur moet worden vastgesteld, dan betekent dit nog niet automatisch dat het algemeen bestuur hetzelfde besluit neemt. In het algemeen bestuur zitten straks uitsluitend nog burgemeesters, althans dat wordt beoogd.[2] Zij vertegenwoordigen daarbij echter hun eigen gemeenteraad (art. 16 Wgr), dus ze kunnen niet zomaar instemmen, wanneer de gemeenteraad dat toch niet wil (het is denkbaar dat er een meerderheid in de Achterhoek Raad voor een bepaalde beslissing is, maar dat de betreffende gemeente dit niet wil). Als dit voor meerdere burgemeesters geldt, dan kan het algemeen bestuur niet positief besluiten.

Achterhoek Board

De Achterhoek Board is een gremium waarin de samenwerking tussen overheid, maatschappelijke instellingen en het bedrijfsleven wordt vormgegeven (art. 22h lid 2 GR). De Board bestaat uit negen leden én een voorzitter. Voorzitter van de Achterhoek Board is de

[1] Er is anders dan bij bijvoorbeeld de Drechtraad, die overigens het algemeen bestuur is van het openbaar lichaam Drechtsteden, geen sprake van een tweede weging naar inwonertal. Dat kan betekenen dat de stem van de leden van een bepaalde gemeenten minder kiezers vertegenwoordigd dan de stem van een lid van de Achterhoek Raad van een andere gemeente.
[2] Terecht wordt dit niet in de gemeenschappelijke regeling verankerd.

voorzitter van de Regio Achterhoek (art. 22h lid 3 GR). De overige leden worden op voordracht van een bepaalde achterban benoemd door de Achterhoek Raad (art. 22m GR). De Achterhoek Raad kan hen in uitzonderlijke gevallen ontslaan (art. 22n lid 4 GR). Wat deze uitzonderlijke gevallen zijn, wordt niet vermeld. Dat betekent dus dat ze in alle gevallen ontslagen kunnen worden, voor zover de Achterhoek Raad duidt dat er sprake is van een uitzonderlijk geval.

De keuze van werken met een voordracht vanuit een achterban en benoeming en ontslag door de Achterhoek Raad is erg ongelukkig. Dit lijkt te impliceren dat de leden van de Achterhoek Board verantwoording schuldig zijn aan de Raad. Wanneer men wil dat participanten uit het bedrijfsleven, van de maatschappelijke instellingen of van de provincie zich ook (moreel) gebonden achten aan de beslissingen in de Board, dan moeten de mensen daar ook echt als vertegenwoordiger van hun achterban zitten. Dat betekent benoeming en ontslag door die achterban. Het provinciebestuur zal niet (meer) mee willen werken wanneer een gedeputeerde door de Achterhoek Raad in een openbare vergadering ontslagen kan worden. Hetzelfde zal gelden voor kopstukken uit het bedrijfsleven of van maatschappelijke organisaties.

In het verlengde daarvan ligt de besluitvorming van de Board. Ieder lid heeft één stem, dus ook de “niet-overheidsleden”. Maar de voorzitter en de twee leden afkomstig van de gemeenten kunnen beslissen dat de andere leden geen gebruik mogen maken van hun stemrecht wanneer zij vinden dat de besluitvorming zich niet leent voor beslissingen van anderen dan lokale bestuurders (de gedeputeerde heeft dan immers ook geen stemrecht). Dit is een zeer onwenselijke bepaling, die politieke problemen kan vergroten. Indien de 3 lokale bestuurders immers hun zin willen doordrijven zonder dat zij een meerderheid hebben (3 van de 10 stemmen immers), dan kunnen zij via deze bepaling alsnog hun zin doordrijven. Dat zal de samenwerking niet ten goede komen. Er moet een heldere keuze gemaakt worden: of iedereen heeft stemrecht en beslist zodoende mee, of alleen de lokale overheden beslissen en de andere partijen nemen uitsluitend aan de beraadslaging deel.

Achterhoek Thematafels

Bij de Achterhoek Thematafels is de status nog iets specialer. Deze worden niet in de gemeenschappelijke regeling ingesteld, zoals Raad en Board, maar zij worden door de Board ingesteld. Hiermee beschikt de Board overigens wel degelijk over een bevoegdheid die hem dus toegekend wordt. Dat geldt ook voor de bevoegdheid de voorzitters en vice-voorzitters te benoemen en te ontslaan.

Met betrekking tot de besluitvorming in een Thematafel geldt hetzelfde als hierboven over omtrent de Board is opgemerkt (zie art. 22s GR).

In de toelichtende stukken staat ook dat de Thematafels mandaat krijgen tot uitvoering. Niet is duidelijk van wie zij dat mandaat krijgen. De vaststelling door de Achterhoek Raad kan immers niet als uit te voeren besluit gelden.

MEMO WGR

Dirkzwager
advocaten & notarissen

Aan : de heer E. Lionarons
Van : Bart van Meer en Jasper Molenaar
Inzake : Voorstel herziening Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek 24e herziening
Datum : 12 maart 2018

---

1. Inleiding

1.1. De gemeente Oude IJsselstreek heeft ons verzocht om het voorstel tot herziening van de Samenwerkingsregeling Regio Achterhoek 24e herziening te toetsen op legitimiteit en doelmatigheid vanuit het belang van de gemeente. Om de doelmatigheid en democratische legitimiteit (beter) te kunnen beoordelen is er op 8 maart 2018 overleg geweest met de gemeente. Naar aanleiding van dit gesprek is besloten om dit advies te beperken tot de juridische legitimiteit van de beoogde constructie.

1.2. Het bestek van deze adviesvraag is – voor dit moment – beperkt tot hoofdstuk VIII van het voorstel. Dit hoofdstuk heeft namelijk betrekking op het in het leven roepen van de nieuwe samenwerkingsgremia bestaande uit:
- de Achterhoek Raad (paragraaf 3);
- de Achterhoek board (paragraaf 4);
- de Thematafels (paragraaf 5).

Daarnaast wordt in de begeleidende documenten, dus niet in de regeling zelf, gesproken van een "gemeentelijk inwoners panel". Omdat dit niet in de regeling is opgenomen wordt dit panel verder buiten beschouwing gelaten.

2. Legitimiteit

2.1. Allereerst rijst de vraag of er een wettelijke grondslag bestaat voor het instellen van de nieuwe samenwerkingsgremia, waarbij het zo is dat de Achterhoek Board en de Thematafels bestaan uit leden, niet zijnde raadsleden van de deelnemende gemeenten.

Het voorstel voor de herziening

2.2. Het relevante onderdeel van de samenwerkingsregeling met het oog op de legitimiteits-toets wordt gevormd door de volgende twee artikelen:

Hoofdstuk VIII: Commissies

Artikel 21: Commissies van advies

Met het oog op de taken en belangen als bedoeld in de artikelen 3 tot en met 5 van deze regeling kunnen, conform de betreffende bepalingen van de Gemeentewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen, commissies van advies worden ingesteld.

Artikel 22: Bestuurscommissies

1. Met het oog op de behartiging van bepaalde belangen kunnen, conform de betreffende bepalingen van de Gemeentewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen, bestuurscommissies worden ingesteld.

2. Het algemeen bestuur gaat niet over tot het instellen van een commissie als bedoeld in het eerste lid dan na verkregen verklaring van geen bezwaar van de raden van elk der gemeenten.

3. Het algemeen bestuur kan aan een commissie als bedoeld in het eerste lid bevoegdheden van
het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur toekennen, met uitzondering van de bevoegdheden, zoals vermeld in het derde lid van artikel 25 en artikel 33b van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

2.3. Vervolgens worden in hoofdstuk VIIIa, VIIIb en VIIIc het instellen van respectievelijk de Achterhoek Raad, de Achterhoek Board en de Achterhoek Thematafels behandeld. Uit de regeling zelf blijkt niet of deze commissies moeten worden aangemerkt als een bestuurs- of een adviescommissie. Het verschil is wezenlijk omdat aan een bestuurscommissie bevoegdheden gedelegeerd of gemandateerd kunnen worden en aan een adviescommissie niet.

2.4. Wij adviseren de gemeente om duidelijkheid te vragen hoe de Achterhoek Raad, de Achterhoek Board alsmede de Thematafels moeten worden aangemerkt (bestuur- of adviescommissie). Op grond van het concept van de regeling lijkt het voor de hand te liggen dat beoogd is de Achterhoek Raad aan te merken als de bestuurscommissie en de Achterhoek Board en de Thematafels als een adviescommissie. Uit het begeleidend schrijven blijkt dat dit echter niet de bedoeling is. De hiërarchische structuur ziet er als volgt uit:

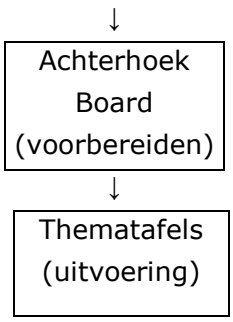

2.5. Wij adviseren in ieder geval om in de regeling nadrukkelijk de hoedanigheid van deze commissies te benoemen door in hoofdstuk VIIIa, VIIIb en VIIIc een verwijzing te maken naar artikel 21 of 22 van de regeling. Voor dit moment gaan wij er vanuit dat de Achterhoek Raad moet worden aangemerkt als een bestuurscommissie en de Achterhoek Board alsmede de Thematafels als adviescommissies.

3. Achterhoek Raad

3.1. Het instellen van een *bestuurscommissie* is geregeld in artikel 25 Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Een bestuurscommissie kan uitsluitend is het leven worden geroepen als de Samenwerkingsregeling daarin expliciet voorziet. Indien de gemeenschappelijke regeling er niet expliciet in voorziet, kan er geen bestuurscommissie worden ingesteld (zie ook ABRvS 23 maart 2005, ECLI:NL:RVS:2005:AT1949).

3.2. In dit geval voorziet artikel 22 van het concept daarin. Dus uitgaande van het concept kan een bestuurscommissie in het leven worden geroepen. Daarbij valt op dat in artikel 22a lid 1 van de conceptregeling is bepaald "Er is een Achterhoek Raad welke bestaat uit leden". Dat impliceert dat de Achterhoek Raad reeds bestaat, terwijl het Algemeen Bestuur van de Samenwerkingsregeling krachtens artikel 25 Wgr bevoegd is om deze bestuurscommissie in te stellen. Nu voorziet de conceptregeling hier zelf in. Dat lijkt ons niet te verenigen met artikel 25 Wgr.

3.3. Een aanknopingspunt hiervan kan ook worden gevonden in artikel 25 lid 5 Wgr, waarin is bepaald dat het instellingsbesluit van het Algemeen Bestuur de volgende regels moet bevatten:

1. *De werkwijze van de commissie;*
2. *de openbaarheid van de vergaderingen van de bestuurscommissie;*
3. *de voorbereiding, uitvoering en openbaarmaking van de besluiten van de bestuurscommissie;*
4. *het toezicht van het algemeen bestuur of dagelijks bestuur op de bestuurscommissie;*

5. *de verhouding van de overgedragen bevoegdheden tot die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur; en*
6. *de verantwoording van de bestuurscommissie jegens het algemeen bestuur.*

3.4. Gelet hierop moet Hoofdstuk VIIIa worden aangepast, meer in het bijzonder artikel 22a van het concept. Deze zou als volgt kunnen komen te luiden:

> ***Artikel 22a: Bestuurscommissie***
> *Indien en voor zover het Algemeen Bestuur besluit tot het instellen van een bestuurscommissie als bedoeld in artikel 22 van deze regeling dan geldt het navolgende:*
> *1. Een bestuurscommissie draagt de naam "Achterhoek Raad", welke bestaat uit leden.*
> *(…)*

3.5. Behoudens het hiervoor gesignaleerde aandachtspunt is onze indruk dat er geen wettelijke bepalingen zijn die op zichzelf aan het instellen van het gremium de Achterhoek Raad in de weg staan.

Bevoegdheden

3.6. Met het oog op de positie van de gemeente Oude IJsselstreek is het belangrijk om te kijken naar wat de conceptregeling bepaalt ten aanzien van bevoegdheden. Daarbij springt artikel 22 lid 3 in het oog. Dit artikel bepaalt kort gezegd dat het Algemeen Bestuur (AB) aan de Achterhoek Raad bevoegdheden kan toekennen van haarzelf en het Dagelijks bestuur (DB).

3.7. De vraag rijst of de Wgr hieraan in de weg staat. Artikel 30 lid 1 Wgr bepaalt in dat verband dat het slechts mogelijk is dat deelnemende bestuurscommissies bevoegdheden overdragen aan het bestuur van het gemeenschappelijk openbaar lichaam voor zover deze bevoegdheden aan hen toekomen.

3.8. Het Algemeen Bestuur is bevoegd een bestuurscommissie in te stellen, mits expliciet geregeld in de gemeenschappelijke regeling, en het Algemeen Bestuur kan bevoegdheden overdragen aan de bestuurscommissie (de Achterhoek Raad).

3.9. Aan een bestuurscommissie kunnen in beginsel alle bevoegdheden van het Algemeen bestuur en het Dagelijks bestuur worden overgedragen (artikel 25 lid 3 Wgr). Uitgezonderd zijn de bevoegdheid tot het vaststellen van de begroting en de jaarrekening (artikel 34 Wgr), het heffen van rechten (artikel 30 lid 1 onderdeel a Wgr) en het vaststellen van verordeningen door strafbepaling of bestuursdwang te handhaven.

3.10. Het Algemeen Bestuur mag <u>in de eerste plaats</u> zijn eigen bevoegdheden overdragen. Wanneer het om besluitbevoegdheden in de zin van artikel 1:3 lid 1

Awb gaat, is afdeling 10.1.2 Awb van toepassing. Wanneer het gaat om overdracht van andere bevoegdheden, dan is Afdeling 10.1.2 Awb (delegatie) van overeenkomstige toepassing.

3.11. Het Algemeen Bestuur mag in de tweede plaats bevoegdheden van het Dagelijks Bestuur overdragen. Het Algemeen Bestuur mag de bevoegdheden van het Dagelijks Bestuur alleen overdragen op voorstel van dat Dagelijks Bestuur (artikel

25 lid 4 Wgr). Het Dagelijks Bestuur zelf is niet bevoegd tot overdracht van haar eigen bevoegdheden (zie bijvoorbeeld CRvB 16 maart 2010, ECLI:NLCRVB:2010: BL8816).

3.12. Het Algemeen Bestuur gaat niet over tot het instellen van een commissie als bedoeld in het eerste lid dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten van dit voornemen op de hoogte zijn gesteld en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen (artikel 25 lid 2 Wgr).

Conclusie ten aanzien van bevoegdheden

3.13. Aan de hand van de hiervoor genoemde wettelijke bepalingen is onze inschatting dat het gremium Achterhoek Raad hieraan voldoet. Immers, overeenkomstig artikel 25 lid 1 Wgr voorziet artikel 22 van de Samenwerkingsregeling in de mogelijkheid om de Achterhoek Raad als bestuurscommissie in te stellen. Het is Onduidelijk welke bevoegdheden mogelijk (kunnen) worden overgedragen van het Algemeen bestuur en het Dagelijks Bestuur aan de Achterhoek Raad.

3.14. Artikel 22 lid 2 van de conceptregeling bepaalt dat pas wordt overgegaan tot het instellen van de Achterhoek Raad na het verkrijgen van een verklaring van geen bezwaar van de raden van elk der gemeenten. Hier wijkt de tekst af van de wettelijke regeling van artikel 25 lid 2 Wgr, welk artikel bepaalt dat pas tot het instellen van een bestuurscommissie wordt overgegaan nadat de raden hun wensen en bedenkingen naar voren hebben kunnen brengen.

3.15. De conceptregeling gaat verder dan artikel 25 lid 2 Wgr, omdat krachtens artikel 22 lid 2 pas tot het instellen van de Achterhoek Raad kan worden overgegaan nadat van elk der gemeenteraden een verklaring van geen bezwaar is verkregen. Dat zou betekenen dat één gemeente door het niet verlenen van een dergelijke verklaring de instelling van de Achterhoek Raad zou kunnen tegenhouden.

3.16. Hierbij dringt zich wel de vraag op of het mogelijk is om een verdergaande rol aan de betreffende gemeenteraden toe te bedelen dan waarin de Wgr zelf voorziet. Hier zou nader onderzoek naar moeten worden gedaan, waarbij wij ons voor dit moment kunnen voorstellen dat de wettelijke voorwaarde van mogelijkheid van wensen en bedenkingen als een minimum eis moet worden aangemerkt, hetgeen impliceert dat een verdergaande constructie (te weten: goedkeuring c.q. een veto) niet in strijd met de Wgr zou zijn. Zoals gezegd is – indien gewenst – nader onderzoek op dit punt noodzakelijk.

Samenstelling Achterhoek Raad

3.17. Als een bestuurscommissie (lees: de Achterhoek Raad) leden heeft van buiten de deelnemende bestuurscommissies, kunnen er bevoegdheden worden overdragen waartegen het stelsel van de wet zich verzet en die tegen het systeem van de Wgr ingaan (zie hiervoor Gst. 2012/54, paragraaf 4):

> Bij uitvoeringsregelingen worden de territoriale bestuurscommissies soms wel verkend, zeker wanneer sommige deelnemers niet aan alle taken in het brede takenpakket wensen deel te nemen. Zij willen dan ook niet verantwoordelijk zijn voor deze taken en de andere deelnemers willen niet dat partijen die niet meedoen aan een taak wel kunnen beslissen over dat taakveld. Een territoriale bestuurscommissie zou dan uitkomst kunnen bieden. Let wel: de praktijk roept dan om een territoriale bestuurscommissie waarin de deelnemer die minder wil afnemen zitting neemt, terwijl deze partij geen deelnemer is aan de gemeenschappelijke regeling. De overdracht van bevoegdheden is dan wel uitgesloten, nu art. 30 lid 1 WGR het slechts mogelijk maakt dat deelnemende bestuursorganen bevoegdheden overdragen aan het bestuur van het gemeenschappelijk openbaar lichaam, en vervolgens het algemeen bestuur slechts bevoegdheden van het algemeen bestuur of het dagelijks bestuur kan overdragen aan de bestuurscommissie (art. 25 lid 3 WGR). Maar met mandaat aan niet-ondergeschikten zou wel gewerkt kunnen worden (art. 10:3 jo. art. 10:4 Awb). De Algemene wet bestuursrecht lijkt zich daartegen in beginsel niet te verzetten. [52] Mijns inziens moet de rechter hier echter constateren dat de aard van de bevoegdheid zich tegen dergelijke mandatering verzet. Het systeem van de Wet gemeenschappelijke regelingen verzet zich tegen het feit dat niet-deelnemers bevoegdheden toekennen, of dat nu middels delegatie of mandaat is, aan bestuursorganen van het gemeenschappelijk openbaar lichaam. Het past zodoende niet bij de normale werkzaamheden van het gemeenschappelijk openbaar lichaam en ook niet binnen de normale verantwoordingsrelaties, criteria die toegepast moeten worden bij de toetsing van mandaat aan niet-ondergeschikten. [53]

3.18. Hieruit maken wij op dat in een bestuurscommissie geen leden van buiten de deelnemende bestuurscommissies kunnen plaatsnemen. Hieraan wordt voldaan, omdat de conceptregeling in artikel 22a is bepaald dat de leden bestaan uit fractieleden van de deelnemende gemeenten.

Conclusie ten aanzien van de Achterhoek Raad

3.19. Ons geen wettelijke regels bekend die in de weg staan aan het beoogde gremium de Achterhoek Raad. Wel moet dit gremium uitdrukkelijk door het Algemeen Bestuur met inachtneming van de hiervoor genoemde (spel)regels formeel worden ingesteld. Daarbij verdient de rol van de verklaring van geen bezwaar van elk der gemeenten bijzondere aandacht.

4. Achterhoek Board

4.1. Het instellen van commissies van advies is geregeld in artikel 24 Wgr. Hier geldt niet het vereist dat dit slechts mogelijk is indien de Samenwerkingsregeling daarin expliciet voorziet. De conceptregeling voorziet hier overigens ook in. In zoverre is het dus mogelijk om commissies van advies in te stellen.

4.2. Voorts is van belang dat een adviescommissie een commissie kan zijn die het algemeen bestuur adviseert (artikel 24 lid 1 Wgr), het kan een vaste adviescommissie aan het dagelijks bestuur of de voorzitter zijn (artikel 24 lid 2 Wgr) en het kan een andere (tijdelijke) adviescommissie aan het dagelijks bestuur of voorzitter zijn (artikel 24 lid 3 Wgr).

4.3. Het verdient wat ons betreft aanbeveling om duidelijkheid te verkrijgen wat voor soort commissie de Achterhoek Board is in de zin van artikel 24 Wgr. Dat maakt namelijk uit voor de bevoegdheid tot het instellen van de betreffende adviescommissie. Daarbij merken wij voor de goede orde op dat een adviescommissie door het wettelijk aangewezen commissie moet worden ingesteld, maar dat het wel is toegestaan om in de gemeenschappelijke regeling te omschrijven hoe die commissie vervolgens wordt ingevuld.

Bevoegdheden

4.4. Net als wij hebben opgemerkt bij de Achterhoek Raad kan een commissie van advies niet worden ingesteld in/krachtens de gemeenschappelijke regeling zelf. Hiervoor is een instellingsbesluit van het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur of de voorzitter vereist. De tekst van het concept moet hierop worden aangepast.

Samenstelling

4.5. De samenstelling van een adviescommissie is in de Wgr niet specifiek geregeld. Dit is jammer, omdat eventuele wettelijke voorschriften omtrent de samenstelling (met andere woorden: wie mogen er lid zijn van de Achterhoek Board) bij uitstek interessant zouden zijn, omdat de conceptregeling beoogt in de Achterhoek Board naast vertegenwoordigers van de overheid ook vertegenwoordigers van maatschappelijke instellingen/organisaties en het bedrijfsleven te laten zetelen.

4.6. Daarbij dringt zich dus de vraag op of leden van een adviescommissie mogen bestaan uit andere vertegenwoordigers dan die van gemeenten. Wij schatten in dat deze vraag bevestigend moet worden beantwoord. Artikel 24 lid 4 Wgr bepaalt namelijk dat de leden van een commissie een vergoeding kunnen ontvangen voor

het bijwonen van vergaderingen van de commissie. Deze vergoeding geldt alleen voor leden die geen raadslid, wethouder of burgemeester zijn.

4.7. De onderstreepte passage impliceert dat leden van een adviescommissie ook een niet raadslid, wethouder of burgemeester kunnen zijn. Wij vinden hierin een aanwijzing dat de samenstelling van de Achterhoek Board zoals beoogd met de conceptregeling niet in strijd is met de Wgr.

5. Thematafels

5.1. Ten aanzien van de zogenaamde Thematafels verdient het onzes inziens eveneens aanbeveling om duidelijkheid te verkrijgen over de vraag wat voor soort commissie de Thematafels zijn in de zin van artikel 24 Wgr. Dat maakt namelijk uit voor de bevoegdheid tot het instellen van de betreffende adviescommissie. Ook voor deze commissie geldt dat deze door het wettelijk aangewezen commissie (algemeen bestuur, dagelijks bestuur of de voorzitter) moet worden ingesteld, maar dat het wel is toegestaan om in de gemeenschappelijke regeling te omschrijven hoe die commissie vervolgens moet worden ingevuld.

Bevoegdheden

5.2. Net als wij hebben opgemerkt bij de Achterhoek Raad en de Achterhoek Board kan een commissie van advies niet worden ingesteld in/krachtens de gemeenschappelijke regeling zelf. Hiervoor is een instellingsbesluit van het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur of de voorzitter vereist. De tekst van het concept moet hierop worden aangepast.

Samenstelling

5.3. Ook bij de Thematafels geldt dat de samenstelling van een dergelijke adviescommissie niet expliciet in de Wgr is geregeld. Gelet op het bepaalde in artikel 24 lid 4 Wgr, welk artikel de mogelijkheid van een vergoeding voor deelname aan deze commissie voorschrijft voor leden die geen raadslid, wethouder of burgemeester zijn, wijst er op dat de leden van Thematafels kunnen bestaan uit vertegenwoordigers van de overheid (niet bestuurlijke ambtenaren?), maatschappelijke instellingen/organisaties en het bedrijfsleven. Wij vinden hierin een aanwijzing dat de samenstelling van de Thematafels zoals beoogd met de conceptregeling niet in strijd is met de Wgr.

6. Conclusie ten aanzien van de juridische legitimiteit

6.1. De beoogde opzet is in hoofdlijnen in overeenstemming met de wet, met dien verstande dat de conceptregeling nog aanpassing en verduidelijking behoeft op de volgende onderdelen:

a) De status van de Achterhoek Raad, de Achterhoek Board en de Achterhoek Thematafels is onduidelijk. Uit de regeling zelf blijkt niet of deze commissies moeten worden aangemerkt als een bestuurs- of een adviescommissie.

b) een commissie zoals de Achterhoek Raad, de Achterhoek Board en de Achterhoek Thematafel kan niet worden ingesteld in/krachtens de gemeenschappelijke regeling zelf. Hiervoor is een instellingsbesluit van het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur of de voorzitter vereist.

c) Het is onduidelijk welke bevoegdheden mogelijk (kunnen) worden overgedragen van het Algemeen bestuur en het Dagelijks Bestuur aan de Achterhoek Raad.

d) De conceptregeling van artikel 22 lid 2 gaat verder dan artikel 25 lid 2 Wgr, omdat krachtens het concept pas tot het instellen van de Achterhoek Raad kan worden overgegaan nadat van elk der gemeenteraden een verklaring van geen bezwaar is verkregen. Dat zou betekenen dat één gemeente door het niet verlenen van een dergelijke verklaring de instelling van de Achterhoek Raad zou kunnen tegenhouden. Het is maar zeer de vraag of een dergelijke regeling geoorloofd is.

e) Er is een goede aanwijzing dat leden van een adviescommissie (Achterhoek Board en Thematafels) ook een niet raadslid, wethouder of burgemeester kunnen zijn.

6.2. Met inachtneming van de hierboven gesignaleerde aandachtspunten is onze conclusie dat een juridisch legitieme aanpassing, zoals beoogd met de 24e herziening, mogelijk zou moeten zijn.

****

Bijlage 6 bij het AB voorstel *"de Achterhoek werkt door 2.0"* van 25 april 2018

Reactie DB op externe adviezen

Het dagelijks bestuur heeft, na aanvullend overleg met de gemeenteraden van Berkelland en Oude IJsselstreek toegezegd externe deskundigen mee te laten kijken naar de bestuurskundige en juridische opzet van de vernieuwde samenwerking. De heren Rob de Greef (Proof adviseurs) en Marcel Boogers (verbonden aan Universiteit Twente) zijn vooraanstaande deskundigen op hun vakgebied en hebben het complete voorstel geanalyseerd en (hoofdzakelijk) beoordeeld op werkbaarheid, juridische houdbaarheid en democratische legitimatie.

Daarnaast heeft ook de gemeente Oude IJsselstreek een externe juridische toets uit laten voeren door de heren Van Meer en Molenaar (Dirkzwager advocaten & notarissen).

Het DB beschouwt de algemene teneur van de drie externe adviezen als positief, waarbij een aantal heldere opmerkingen is gemaakt. Hieronder staat puntsgewijs opgesomd hoe het DB de opmerkingen beoordeelt, en hoe deze (al dan niet) in het uiteindelijke voorstel vertaald zijn.

NB Ook door een aantal raadsleden zijn nog vragen gesteld. Deze zijn echter na de juridisch adviezen gekomen en worden separaat door Rob de Greef beantwoord. De antwoorden hiervan verwachten we eind maart.

Opmerkingen prof. dr. Marcel Boogers

1. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
Het eerste aandachtspunt is de verhouding tussen de besluitvorming van de gemeenteraden, Regio Achterhoek, de Board en de Achterhoek Raad. Daarbij zijn er een paar zaken die in het voorstel verduidelijking behoeven. *Als de Regio Achterhoek die de begroting vaststelt (waar elke gemeente even sterk vertegenwoordigd is) anders denkt over de besteding van budgetten dan de Achterhoek Raad die hier uiteindelijk over beslist (en waar een gewogen stemgewicht geldt), wie trekt dan aan het langste eind?*	Het vaststellen ("beslissen over") van de begroting is en blijft een bevoegdheid van het *algemeen bestuur*, nadat de gemeenteraden hun zienswijzen daarover gegeven hebben. De Achterhoek Raad bepaalt de facto de inhoudelijke koers van de samenwerking, en daar hangt inderdaad een prijskaartje aan. Het beslissen over budgetten blijft een publiekrechtelijke bevoegdheid, dus van het algemeen bestuur. Er is natuurlijk wel sprake van een (theoretische) politieke vertrouwenskwestie als de Achterhoek Raad en Board duidelijk een bepaalde richting kiezen, en het algemeen bestuur dit vervolgens "blokkeert", maar dit is in de huidige situatie natuurlijk ook al zo: het algemeen bestuur kan ook nu anders besluiten dan gemeenteraden willen.

2. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
In het verlengde hiervan dient het aanbeveling om art. 22S.3 van de nieuwe samenwerkingsregeling te heroverwegen. Dit artikel bepaalt dat de niet-gemeentelijke leden van de Board zich van stemming onthouden als het onderwerp van beraadslaging zich volgens de drie gemeentelijke leden niet leent voor besluitvorming door een ander dan de lokale overheid. *Het gevaar van deze formulering is dat het artikel kan worden misbruikt om ongewenste besluitvorming tegen te houden. Een tweede probleem is dat er dan nog maar drie boardleden beslissen. Het is daarom logischer vooraf te bepalen waar het primaat van het lokaal bestuur de doorslag hoort te geven: deze taken horen dan bij Regio Achterhoek en niet bij de Board thuis.*	Dit advies is overgenomen en conform in de samenwerkingsregeling verwerkt. Zie in dit verband ook opmerking #18 van de heer De Greef hierover.

3. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
De leden van de Board worden aangesteld en aangestuurd door een uit fractievoorzitters samengesteld regioparlement: de Achterhoek Raad. Dit geeft de Board bedoeld of onbedoeld een publiekrechtelijke legitimatie, terwijl de Board geen publiekrechtelijke bevoegdheden heeft. *Dit kan tot verwarring en onduidelijkheden leiden. Het is daarom van belang steeds helder te maken hoe de besluitvorming van gemeenten en Regio Achterhoek (waar juridisch bindende beslissingen worden genomen) zich verhoudt tot die in de Board.*	De leden van de Board worden benoemd door de gemeenteraadsleden. De voorgestelde structuur en werkwijze bieden voldoende waarborgen om de scheiding tussen bevoegdheden en taken scherp af te bakenen. De opmerking tussen de regels door -dat de Board straks gezien zou kunnen worden als een belangrijke speler op het Achterhoekse veld- onderschrijven wij. Daarom borgen we ook daar de democratische controle. Zie ook opmerking #17.

4. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
*Het laatste punt betreft de inzet van de andere twee O's: de ondernemers en (onderwijs-) instellingen. De Board heeft geen publieke bevoegdheden maar beslist wel over de inzet van publieke middelen. Dit terwijl de overheid 4 van de 1 (*inmiddels 5 van de 11*) zetels in de Board inneemt.* *Welke (principe-) afspraken zijn gemaakt over de financiering en de inzet van andere middelen door bedrijven en instellingen aan het realiseren van de agenda Achterhoek 2030?*	De Board beslist alleen over de inzet van die middelen waarvan gemeenten en algemeen bestuur van Regio Achterhoek dit via Begroting of Begrotingswijziging expliciet akkoord hebben bevonden. De afspraak is dat de ondernemers en de maatschappelijke organisaties in ieder geval mede investeren via projecten. Daarnaast is afgesproken dat de komende periode verkend wordt of er ook een structurele bijdrage aan de infrastructuur mogelijk is.

5. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
Tot slot nog een opmerking over de samenwerking met Duitsland. Volgens het voorstel krijgt deze een duidelijke plek in de regionale samenwerking, maar niet helemaal duidelijk is waar en hoe. Het is denkbaar dat Duitse bedrijven en instellingen in de Board en aan de thematafels vertegenwoordigd zijn, maar het voorstel is onduidelijk over de wenselijkheid (ook niet in de toekomst) hiervan.	In het voorstel is inmiddels opgenomen: *"de Board wordt ook verantwoordelijk voor de coördinatie van de lobby en de grens-overschrijdende samenwerking, met name gericht op Duitsland".*

6. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
De Achterhoek Raad betekent zoals gezegd de ontwikkeling van een regionale politieke ruimte. Om die te vullen moeten betrokkenen ervaring opdoen met het bespreken van regionale vraagstukken vanuit een regionaal (en niet een lokaal) perspectief. *Het verdient daarom aanbeveling om de Raad vaker dan 3 keer per jaar bijeen te laten komen. Dat de Raad bijeenkomt op de 6 wekelijkse regiodag waarop andere regionale gremia vergaderen, ligt meer in de rede.*	Dit is een goede opmerking, die we zo veel mogelijk zullen proberen uit te voeren. Het aantal van drie keer per jaar bijeenkomen is een ondergrens, die op aanvraag uitgebreid kan worden. Wat in de praktijk het beste werkt, zullen we met elkaar uit moeten gaan vinden. In het voorstel is nu dan ook opgenomen dat het bijvoorbeeld mogelijk is de Achterhoek Raad en Board ook op de *Regiodag* bijeen te laten komen.

7. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
De Raad benoemd de leden van de Board en kan ze ook ontslaan. De private deelnemers van de Board (de meerderheid van de leden) worden zo geconfronteerd met politieke risico's die vreemd voor ze zijn. De uitzonderlijke situatie dat het provinciale lid van de Board (GS-lid) wordt ontslagen, zal ook tot complicaties leiden. *Ik raad daarom aan om de ontslagmogelijkheid te vervangen door toepassing van het vertrouwensbeginsel, dat trouwens ook in het openbaar bestuur geldt. De leden van de Board hebben bij aanstelling het vertrouwen van de Raad gekregen, wat kan worden opgezegd met een motie van wantrouwen. Het is dan aan de Boardleden of aan degenen die hen hebben voorgedragen om daar eventuele consequenties aan te verbinden.* *Het is verstandig om in de regeling op te nemen dat de Board gezamenlijk verantwoordelijk is; deze collegiale verantwoordelijkheid maakt individuele Boardleden minder kwetsbaar.*	Het DB stelt voorop dat we er vanuit gaan dat de samenwerking in goede harmonie zal verlopen, de leden van de Board taakgeschikt zijn en dat zij draagvlak hebben onder hun achterban. Toch kunnen er (uitzonderlijke) situaties ontstaan waarin leden van de Board niet langer het vertrouwen genieten van de Achterhoek Raad en/of hun achterban. Uitgaan van de vertrouwensregel i.p.v. het bieden van een ontslagoptie is goed mogelijk en een elegante oplossing voor dit probleem. Het advies van de heer Boogers nemen we daarom over, voor zover het betreft de ontslagmogelijkheid door de Achterhoek Raad. Vanuit de voordragende achterban blijft wel ontslag mogelijk. De vertrouwensregel houdt in dat de leden van een uitvoerend orgaan (in dit geval: de Achterhoek Board) alleen maar hun werk kunnen uitvoeren als zij het vertrouwen hebben van diegenen die de kaders stellen (in dit geval: de Achterhoek Raad). De vertrouwensregel is (in dit verband) echter een ongeschreven regel, en komt om die reden dan ook niet terug in de samenwerkingsregeling. Het principe van de collegiale verantwoordelijkheid is een goede toevoeging. Dit betekent dat de Boardleden over en weer

	verantwoordelijk zijn voor het goed uitvoeren van de activiteiten en programma's, maar ook dat zij in principe "met één mond spreken": dat is goed voor de herkenbaarheid van de Achterhoek Board als het "gezicht" van de Achterhoek. Dit hebben we nu verwerkt als: *"De Achterhoek Board kent een collegiale verantwoordelijkheid"* Zie in dit verband ook opmerking #17 van de heer De Greef.
8. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
De Achterhoek Raad stelt de Agenda vast en de jaarplannen waarin deze worden uitgewerkt. De middelen hiervoor worden door de gemeenteraden ter beschikking gesteld. Dat gebeurt indirect door zienswijzen te geven op de begroting van Regio Achterhoek of direct door besluiten te nemen over regionale projecten met 'nieuw' budget. Hiermee zijn er twee parallelle democratische besluitvormingsprocedures ontstaan die slecht met elkaar verbonden zijn. *Bij conflicten over begrotingen en budgetten kan dit tot complicaties leiden. Dit probleem is eenvoudig op te lossen door de Achterhoek Raad een adviserende rol richting de gemeenteraden te geven.* *De Achterhoek Raad wordt zo tevens een gezamenlijke raadscommissie van alle gemeenteraden. De Achterhoek Raad adviseert de raden dan over de begroting en de budgetten (en evt. andere voorstellen) waar gemeenteraden over dienen te beslissen. Op deze manier kunnen de leden van de Raad daadwerkelijk ambassadeurs zijn van regionale samenwerking in hun gemeenteraden.*	We denken dat dit in de praktijk mee valt: we lijnen deze twee trajecten zo goed mogelijk uit, zodat het voor raadsleden (en anderen) heel "natuurlijk" is om enerzijds als lokaal raadslid zienswijzen te geven op de begroting, maar om anderzijds als lid van de Achterhoek Raad betrokken te zijn bij de richting en inhoud van de samenwerking. Dat kan elkaar juist versterken, omdat leden van de Achterhoek Raad ook als "ambassadeurs" naar de lokale raden terug kunnen koppelen. De heer De Greef heeft ook opmerkingen gemaakt over het instellen van een adviescommissie. Zie zijn opmerkingen en onze reactie daarop bij #13.

9. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
Om dit te voorkomen is het daarom van belang dat er diepgaander wordt geëvalueerd dan wordt voorgesteld. Het verdient aanbeveling om de evaluatiebepaling uit de regeling aan te scherpen. Een jaarlijkse voorgangsrapportage is niet voldoende voor een serieuze evaluatie. Een (liefst extern uitgevoerde) evaluatie van de regeling na 2 jaar biedt meer garanties voor het 'werkendeweg' verbeteren van de samenwerking.	Hierin is reeds voorzien in het voorstel, zie ook het beslispunt hierover in het AB-voorstel.

Opmerkingen mr. Rob de Greef

10. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
Hetgeen in artikel 22 lid 2 GR is bepaald, de vereiste verklaring van geen bezwaar voor instelling van de bestuurscommissie, is in strijd met artikel 25 lid 2 Wgr zoals dat sinds 2015 geldt.	Dit is een terecht opmerking. Dit was nog een artikel gebaseerd op inmiddels verouderde wetgeving. We hebben dit in de nieuwe samenwerkingsregeling aangepast op de huidige tekst van de Wgr.

11. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
De gemeenschappelijke regeling wordt problematischer vanaf het moment dat de Achterhoek Raad, het Achterhoek Board en de Achterhoek Thematafels aan bod komen. Deze organen worden namelijk bij de gemeenschappelijke regeling ingesteld en dat is iets wat de Wet gemeenschappelijke regelingen niet mogelijk maakt. Er kunnen niet zomaar organen worden ingesteld, dat moet via de weg van artikel 24 Wgr (adviescommissies) of van artikel 25 Wgr (bestuurscommissies). *In beide gevallen geldt dat het algemeen bestuur tot instelling moet overgaan. Deze bevoegdheid kan het algemeen bestuur niet delegeren aan de gemeenteraden en colleges van burgemeester en wethouders (art. 10:15 Awb), noch kunnen deze organen op andere wijze deze bevoegdheid van het algemeen bestuur uitoefenen.* *De gemeenschappelijke regeling zal op dit punt dus moeten worden aangepast. Dit betekent overigens niet dat de materiële uitgangspunten niet alsnog kunnen worden doorgevoerd. Het gaat om een minimale, vooral technische aanpassing in de zin dat het algemeen bestuur tot instelling bevoegd is.*	Hier speelt een principieel juridisch vraagstuk, waarvan verschillende interpretaties mogelijk zijn. Het gaat daarbij om de vraag of alle gremia die wij in onze Achterhoekse samenwerkingsregeling een plek willen geven ook al benoemd moeten zijn in de Wgr. De Wgr biedt expliciet twee mogelijke formele "structuren" waarin de nieuwe gremia vervat zouden kunnen worden: 1. Een adviescommissie (art. 24 Wgr) 2. Een bestuurscommissie (art. 25 Wgr) De redeneerlijn van de heer De Greef gaat uit van de interpretatie dat de drie nieuwe gremia per definitie bedoeld moeten zijn als één van deze twee soorten commissies en stelt niet (noch beantwoord) de vraag of de gremia wel als dergelijke commissies bedoeld zijn. ***Het DB gaat ervan uit dat Achterhoek Raad, Board en Thematafels niet als een van bovengenoemde commissies bedoeld zijn. Belangrijkste punt dat dit onvoldoende recht doet aan de bedoeling en de geest van de vernieuwde samenwerking: zo zou in dat systeem de Achterhoek Raad en Achterhoek Board formeel gezien een adviescommissie van het algemeen bestuur worden. Het is mogelijk buiten de formele gremia in de Wgr te blijven omdat genoemde Board, Achterhoek Raad en de Thematafels zij geen enkele publiekrechtelijke bevoegdheid krijgen, en dus ook niet gezien moeten worden als organen zoals benoemd in de Wgr.*** Dit vraagt dus om een andere invalshoek. ***In de kern komt het neer op de vraag of de Wgr ruimte biedt om ook andere organen dan de in de Wgr-genoemden in het leven te roepen, en deze vervolgens te verankeren in de regionale samenwerkingsregeling. Het DB is van mening dat dit mogelijk is zonder in te gaan tegen de bedoeling van de wet .*** Ook in de voorbereidende fase (met de gemeentelijke juristen) was deze lijn voor het merendeel te volgen: "*Ik kan in de wet maar ook niet in de Memorie van Toelichting terug vinden dat het niet is toegestaan iets aanvullends te regelen op hetgeen formeel (AB/DB/VZ) in de Wgr is geregeld... In mijn beleving zijn de 'afspraken' over de board, het radenforum en de thematafels dus niet in strijd met de wet*."

	-gemeentelijk jurist 1- *"Centraal staat ook m.i. de vraag of het systeem van de Wgr. toestaat dat "gremia" als forum, board en thematafels een basis krijgen in de regeling. Naar mijn mening is er sprake van strijd met de wet zodra aan dergelijke "informele" gremia bevoegdheden worden toegekend die de wet exclusief aan andere (in de Gemeentewet of in de Wet gemeenschappelijke regelingen) genoemde bestuursorganen toewijst (inclusief eventuele wettelijk mogelijkheden van delegatie of mandaat).* *Zolang die gremia enkel adviseren of overleggen lijkt mij dat niet per se in strijd met het systeem van de Wgr. Het moet wel volstrekt duidelijk zijn dat aan die gremia geen "verboden" bevoegdheden zijn overgedragen"* -gemeentelijk jurist 2- Echter, ook het tegengeluid (dat het verhaal van de heer De Greef onderschrijft) was te horen: *"Bezien vanuit het perspectief van het gesloten stelsel van de Wgr (de wet regelt de inrichting van "andere openbare lichamen", zie art. 134 Grondwet) dringt dan onmiddellijk de vraag op wat deze organen "zijn". Vast staat dat het niet gaat om een andere naam voor AB, DB of voorzitter zodat het logischerwijs (het staat ook in hoofdstuk VIIIa van de regeling) moet gaan om commissies als bedoeld in artikel 24 of 25 Wgr….* *Verankering in de regeling acht ik in de huidige vorm … in strijd met de wet."* -gemeentelijk jurist 3- Kortom: de oplossing die de Greef aanbrengt ("regel het in commissies, laat het AB die instellen") is juridisch goed te implementeren, maar daarbij doen we onvoldoende recht aan de bedoeling en de geest van de vernieuwde samenwerking: zo zou in dat systeem de Achterhoek Raad en Achterhoek Board formeel gezien een adviescommissie van het algemeen bestuur worden. Bovendien is deze gevoelsmatige ondergeschiktheid onwenselijk richting de andere O-partners. Overigens moet -in het kader van de volledigheid- vermeld worden dat er sinds 2015 geen goedkeurende verklaring van de provincie meer nodig is voor het vaststellen van een samenwerkingsregeling.

12. Wat is er opgemerkt?	Reactie:

Tot slot nog dit. De gemeenschappelijke regeling lijkt zo te zijn ingericht dat de Achterhoek Board voorstellen voorbereid, daarbij geadviseerd/ ondersteund door de Thematafels, de Achterhoek Raad stelt ze vast en de Thematafels voeren ze uit of zijn daarvoor verantwoordelijk. *Dat past niet bij het feit dat in de onderliggende stukken steeds vermeld wordt dat er geen bevoegdheden worden uitgeoefend. Die blijven immers bij de gemeenteraden, resp. algemeen bestuur en dagelijks bestuur van de Regio.* *Als dat echt waar is, dan is er ook niets om voor te bereiden of uit te voeren, laat staan om over te besluiten via stemming. Een meerderheidsstemming leidt immers niet tot gebondenheid, al helemaal niet voor degenen die tegenstemden.*	Juridisch-technisch heeft de heer De Greef hier uiteraard gelijk. Het is echter, in het licht van de grotere beweging die we met elkaar willen maken, de vraag of dat op dit moment problematisch is. De Achterhoek Raad, Board en Thematafels zijn in de geest geen gremia waar tegenstellingen het doel zijn: het gaat veel meer om het bepalen van de gemeenschappelijke richting en samen doen wat goed is voor de Achterhoek, zijn inwoners, zijn organisaties en zijn ondernemers.

13. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
De juridische status van de Achterhoek Raad is wat diffuus. Er wordt niet beoogd bevoegdheden over te dragen (delegeren) of te mandateren aan de Achterhoek Raad. In die zin is dan dus geen sprake van een bestuurscommissie ex artikel 25 Wgr. Dat zou de Achterhoek Raad een adviescommissie maken. Dat klinkt vaak negatief, maar dat hoeft natuurlijk niet. *De Achterhoek Raad kan het algemeen bestuur van de Regio Achterhoek adviezen geven hoe om te gaan met zijn bevoegdheden. Dat kunnen zwaarwegende adviezen zijn die het algemeen bestuur slechts gemotiveerd naast zich kan neerleggen. Op die manier ontstaat een vorm van politieke binding die noodzakelijk zal zijn om het geheel te laten werken. Van juridische binding kan nimmer sprake zijn, dan moeten bevoegdheden wel degelijk overgedragen worden.*	Het AB wil deze redeneerlijn van de Greef niet overnemen. Een adviescommissie is in de WGR ondergeschikt aan het algemeen bestuur. Het is niet wenselijk de Achterhoek Raad ondergeschikt te maken aan het algemeen bestuur. Dit is ook niet in de geest van de bedoeling van de Achterhoek Raad. Zie ook opmerking #11.

14. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
Toch lijkt de Achterhoek Raad wel degelijk beslissingen te nemen. Daartoe wordt immers bepaald dat hij bij gewone meerderheid beslist (art. 22g lid 2 GR). Om die reden hebben de leden ook gewogen stemrecht naar rato van hun aantal zetels in de gemeenteraad (art. 22g lid 3 GR). Op die manier wordt recht gedaan aan de positie die een fractie in de gemeenteraad inneemt, en daarmee tot op zekere hoogte ook aan het resultaat van de gemeenteraadsverkiezingen. *En de Achterhoek Raad moet instemmen met beslissingen die door de Achterhoek Board worden voorbereid, zoals de meerjarenvisie, jaarplannen e.d. Wat betekent deze instemming? Kan het algemeen bestuur anders niet besluiten? Een adviesbevoegdheid kan nooit zover gaan dat de weigering advies te geven (omdat niet besloten wordt hoe het advies moet luiden) leidt tot het feit dat geen besluitvorming plaatsvindt.*	De Achterhoek Raad is een gremium dat nergens formeel over besluit (net zoals Achterhoek Board en Thematafels), maar wel het belangrijke doel dient van politiek richting geven bij jaarplannen. Vergelijk het bijvoorbeeld met een coalitie-akkoord: in strikt juridische zin heeft zo'n akkoord geen status, maar in de praktijk is het één van de belangrijkste documenten waar gemeenten hun politieke en beleidsmatige keuzes op baseren. In die zin is het "instemmen" van de Achterhoek Raad een politieke instemming. De boodschap is dat de Achterhoekse fractievertegenwoordigers zich (al dan niet) committeren aan plan X en visie Y. De Board moet hier vervolgens mee aan de slag, binnen de kaders en middelen waarover lokale gemeenten (formeel) hebben besloten. Als er geen instemming is van de Achterhoek Raad op een bepaald jaarplan (of het hele jaarplan) is er dus geen politiek vertrouwen, en kan de Board (of in strikt formele zin, het algemeen bestuur) dus niet aan de slag met de uitvoering. Het zou dan wel vreemd zijn als er voor de formele kant (budgetkant) wél een politieke meerderheid te vinden zou zijn. Een lid van de Achterhoek Raad is immers ook een raadslid in een gemeente.

15. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
Tot slot valt nog op dat in de begeleidende stukken ook gesproken wordt over de rol die de leden van de Achterhoek Raad jegens de gemeenteraad hebben. Daarover is niks in de gemeenschappelijke regeling terug te vinden. *Gaan er voorstellen van de Achterhoek Raad rechtstreeks naar de gemeenteraden (evt. door tussenkomst van het college van burgemeester en wethouders) of loopt dit dan weer via het algemeen bestuur (evt. door tussenkomst van het dagelijks bestuur). De gemeenschappelijke regeling bepaalt hieromtrent helemaal niets.*	Dit is een terecht punt. In het huidige voorstel is daarom een overzicht opgenomen van wie welke stukken, wanneer krijgt en met welk doel.

16. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
Wanneer de Achterhoek Raad iets beslist wat in het algemeen bestuur moet worden vastgesteld, dan betekent dit nog niet automatisch dat het algemeen bestuur hetzelfde besluit neemt. In het algemeen bestuur zitten straks uitsluitend nog burgemeesters, althans dat wordt beoogd. *Zij vertegenwoordigen daarbij echter hun eigen gemeenteraad (art. 16 Wgr), dus ze kunnen niet zomaar instemmen, wanneer de gemeenteraad dat toch niet wil (het is denkbaar dat er een meerderheid in de Achterhoek Raad voor een bepaalde beslissing is, maar dat de betreffende gemeente dit niet wil). Als dit voor meerdere burgemeesters geldt, dan kan het algemeen bestuur niet positief besluiten*.	Deze constatering is juist, maar dit is niet anders dan nu al het geval is. Ook nu al kan één AB-lid of een gemeente een minderheidsstandpunt innemen dat afwijkt van de rest van de gemeenten. Dat is ook niet problematisch, dat is een rechtstreeks gevolg van het werken in een stelsel met democratische vertegenwoordiging. Er zou echter (op zijn zachtst gezegd) wel sprake zijn van een bijzondere situatie wanneer er een gewogen meerderheid van de Achterhoek Raad vóór plan X is, terwijl later blijkt dat een meerderheid van de individuele raadsleden tegen plan X is, en daarmee ook zijn AB-lid "op pad stuurt". Wij vragen ons dus af in hoeverre dit in de praktijk echt een probleem gaat worden.

17. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
De keuze van werken met een voordracht vanuit een achterban en benoeming en ontslag door de Achterhoek Raad is erg ongelukkig. Dit lijkt te impliceren dat de leden van de Achterhoek Board verantwoording schuldig zijn aan de Raad. *Wanneer men wil dat participanten uit het bedrijfsleven, van de maatschappelijke instellingen of van de provincie zich ook (moreel) gebonden achten aan de beslissingen in de Board, dan moeten de mensen daar ook echt als vertegenwoordiger van hun achterban zitten. Dat betekent benoeming en ontslag door die achterban.* *Het provinciebestuur zal niet (meer) mee willen werken wanneer een gedeputeerde door de Achterhoek Raad in een openbare vergadering ontslagen kan worden. Hetzelfde zal gelden voor kopstukken uit het bedrijfsleven of van maatschappelijke organisaties*.	De heer De Greef snijdt hier -terecht- hetzelfde punt aan als de heer Boogers (#3,7). Gelet op de argumenten hiervoor kiest het AB voor het werken met de vertrouwensregel, en dus niet met een in de samenwerkingsregeling "ingebakken" mogelijkheid tot ontslag door de Achterhoek Raad. Vergelijk het met de vertrouwensregel tussen gemeenteraad en wethouder: daar geldt ook dat bij het ontbreken van voldoende vertrouwen de wethouder allereerst zélf zijn ontslag dient te nemen (art. 49 Gemeentewet).

18. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
In het verlengde daarvan ligt de besluitvorming van de Board. Ieder lid heeft één stem, dus ook de "niet-overheidsleden". Maar de voorzitter en de twee leden afkomstig van de gemeenten kunnen beslissen dat de andere leden geen gebruik mogen maken van hun stemrecht wanneer zij vinden dat de besluitvorming zich niet leent voor beslissingen van anderen dan lokale bestuurders (de gedeputeerde heeft dan immers ook geen stemrecht). *Dit is een zeer onwenselijke bepaling, die politieke problemen kan vergroten. Indien de 3 lokale bestuurders immers hun zin willen doordrijven zonder dat zij een meerderheid hebben (3 van de 10 stemmen immers), dan kunnen zij via deze bepaling alsnog hun zin doordrijven. Dat zal de samenwerking niet ten goede komen. Er moet een heldere keuze gemaakt worden: of iedereen heeft stemrecht en beslist zodoende mee, of alleen de lokale overheden beslissen en de andere partijen nemen uitsluitend aan de beraadslaging deel.*	Dit advies neemt het AB over, vanwege de argumenten zoals genoemd onder #2.

Opmerkingen mr. Bart van Meer (extern advies i.o.v. gem. Oude IJsselstreek)
Hieronder staan alleen de opmerkingen die niet (in min of meer vergelijkbare vorm en van min of meer gelijke inhoud) al gemaakt waren door de heer Boogers en de heer De Greef.

19. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
Wij adviseren in ieder geval om in de regeling nadrukkelijk de hoedanigheid van deze commissies te benoemen door in hoofdstuk VIIIa, VIIIb en VIIIc een verwijzing te maken naar artikel 21 of 22 van de regeling. Voor dit moment gaan wij er vanuit dat de Achterhoek Raad moet worden aangemerkt als een bestuurscommissie en de Achterhoek Board alsmede de Thematafels als adviescommissies.	Zie #11

20. Wat is er opgemerkt?	Reactie:
Het verdient wat ons betreft aanbeveling om duidelijkheid te verkrijgen wat voor soort commissie de Achterhoek Board is in de zin van artikel 24 Wgr. Dat maakt namelijk uit voor de bevoegdheid tot het instellen van de betreffende advies-commissie. *Daarbij merken wij voor de goede orde op dat een adviescommissie door het wettelijk aangewezen commissie moet worden ingesteld, maar dat het wel is toegestaan om in de gemeenschappelijke regeling te omschrijven hoe die commissie vervolgens wordt ingevuld.*	Zie #11

.

De Achterhoek werkt door

Naar een nieuwe manier van regionale samenwerking

Samenwerken

Woon je in de Achterhoek, dan woon je in eerste instantie in je buurtschap, dorp of stad. Maar direct daarna ben je inwoner van deze streek: de Achterhoek. Dat is de beleving van onze inwoners en van onze bedrijven en maatschappelijke organisaties.
Vanuit het besef dat de toekomst van onze regio onze gezamenlijke zorg is, sloegen zo'n tien jaar geleden ondernemers, onderwijsinstellingen, woningcorporaties, zorginstellingen, inwoners en overheid de handen ineen. Samen maakten we de Achterhoek Agenda2020 en inmiddels is een stroom aan initiatieven en projecten gerealiseerd, die onze regio blijvend versterken.
Naast deze concrete opbrengst heeft de afgelopen tien jaar één ding duidelijk gemaakt: samenwerken is – inderdaad - dè manier om de grote opgaven in de Achterhoek het hoofd te bieden. En dus kijken we nu gezamenlijk verder vooruit.

Agenda 2030

Sinds het maken van de Agenda2020 is er veel gebeurd en is veel nieuwe informatie beschikbaar gekomen over de staat van de Achterhoek. Bovendien komt 2020 rap dichterbij. Daarom vond van september 2017 tot maart 2018 een interactief proces plaats om te bepalen wat de belangrijkste thema's en uitdagingen voor de komende jaren zijn. Honderden actieve en betrokken Achterhoekers deden mee, al dan niet professioneel. Het resultaat: de ToekomstKrant*, waaruit we kunnen putten voor de nieuwe Agenda2030.
Het draaiende houden en versterken van de economie blijft de belangrijkste opgave op de Agenda2030. Dat vraagt om een aantal randvoorwaarden. Om de agenda handen en voeten te geven, hebben we zes thema's gekozen waarmee we als overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties (de drie O's) aan de slag gaan:

- Smart Werken en Innovatie
- Onderwijs en Arbeidsmarkt
- Vastgoed en Woningmarkt
- Mobiliteit en Bereikbaarheid
- Circulaire economie en Energietransitie
- Zorginnovatie

**Zie www.regioachterhoek.nl/toekomsttoer.*

Een nieuwe Regio Achterhoek

Het realiseren van de Agenda2030 zal bepaald geen sinecure zijn. Daarnaast wordt een sterke wens èn noodzaak gevoeld om de vraagstukken in onze regio breed, slagvaardig en efficiënt aan te pakken. Hiervoor wordt een versterkte samenwerking tussen de drie O's voorgesteld, met als basis de bestaande Regio Achterhoek. De nieuwe samenwerkingsstructuur is er op gericht dat we zowel onze gezamenlijke agenda als onze samenwerking 'smart' organiseren: bij SmartHub Achterhoek past 'smart governance'.

Hoe ziet de nieuwe samenwerking eruit?

De nieuwe, versterkte samenwerkingsstructuur bestaat uit een Achterhoek Raad, Achterhoek Board, Achterhoek Thematafels en Regio Achterhoek. We kunnen met deze nieuwe organisatiestructuur concreet aan de slag én 'werkendeweg' komen tot een steeds betere, effectievere samenwerkingsvorm. Niet onbelangrijk is dat de nieuwe structuur kan rekenen op een breed draagvlak bij de betrokken overheidsinstellingen, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Achterhoek Raad

Voor de grote opgaven waar we voor staan is bestuurlijke slagkracht nodig. Daarom nemen raadsleden uit alle Achterhoekse gemeenten deel aan de Achterhoek Raad. Samen bepalen zij de globale koers voor de Achterhoek. Zo is het aan de Raad om in te stemmen met de inhoudelijke

kaders en thema's en de visie op de regionale samenwerking. De afzonderlijke raadsleden functioneren daarbij als 'ambassadeurs' naar hun eigen lokale gemeenteraden.
De Achterhoek Raad stuurt nadrukkelijk aan de voorkant van het proces, door het vaststellen van de Achterhoek Agenda, de Jaarplannen en de evaluaties die door de Achterhoek Board worden voorbereid. Het is ook de Raad die de leden van de Achterhoek Board benoemt, op voordracht van het algemeen bestuur van de Regio en de achterbannen van de ondernemers en de maatschappelijke organisaties.

Organisatie
De Achterhoek Raad bestaat uit één vertegenwoordiger per raadsfractie van elke gemeente. Iedere vertegenwoordiger krijgt zoveel 'stempunten' als zijn fractie raadsleden kent.
De Achterhoek Raad wordt voorgezeten door de voorzitter van Regio Achterhoek. De Raad vergadert minimaal drie keer per jaar en de bijeenkomsten zijn openbaar.

Achterhoek Board
De Achterhoek Board bestaat uit vertegenwoordigers van de drie O's en is het gezicht van de Achterhoekse samenwerking. De Board schakelt voortdurend tussen de Achterhoek Raad en de Thematafels. Zo bereidt de Board de vergaderingen van de Raad voor en verzorgt de stukken daarvoor, zoals de Achterhoek Agenda, Jaarplannen, voortgangsverslagen en evaluaties. De Board ziet verder toe op de voortgang en de terugkoppeling vanuit de Thematafels richting de Raad, en omgekeerd. Speciale taak van de Achterhoek Board is de coördinatie van de lobby en de grensoverschrijdende samenwerking met Duitsland.

Organisatie
De ondernemers en de maatschappelijke organisaties leveren elk drie afgevaardigden in de Board. De drie afgevaardigden namens de maatschappelijke organisaties vertegenwoordigen het onderwijs, de zorg en de woningbouwcorporaties in de regio. De drie afgevaardigden namens de ondernemers vertegenwoordigen VNO-NCW Achterhoek, MKB-Midden en SIKA.
De overheid levert drie wethouders uit alle deelnemende gemeenten, plus één gedeputeerde van de provincie Gelderland. De leden van de Board worden benoemd door de Achterhoek Raad.
De Achterhoek Board wordt, net als de Achterhoek Raad, voorgezeten door de voorzitter van Regio Achterhoek. De Achterhoek Board vergadert minimaal vier keer per jaar.

Achterhoek Thematafels
De zes Achterhoek Thematafels zijn bestuurlijke werkgroepen die elk een thema van de Agenda2030 onder hun hoede hebben. De Thematafels leveren inhoudelijke bijdragen aan de Agenda2030 en het Jaarplan en zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren hiervan. De Thematafels informeren de Achterhoek Raad over de inhoud en de voortgang. Daarnaast kunnen nieuwe initiatieven vanuit de Thematafels ontstaan.

Organisatie
De Achterhoek Thematafels bestaan uit vertegenwoordigers van de drie O's, per Tafel minimaal één vertegenwoordiger van elk. De eerste keer gebeurt de samenstelling op voordracht vanuit de drie O's, daarna kunnen de leden van de Thematafels zelf de verdere bezetting bepalen. Het zijn bestuurlijke tafels, dus alleen bestuurders of directeuren van bedrijven en instellingen en leden van het college van burgemeesters en wethouders nemen deel aan een Thematafel.
Elke Thematafel kiest een voorzitter uit haar midden; deze krijgt ondersteuning van een programmaregisseur en een projectmedewerker van Regio Achterhoek.

Algemeen en dagelijks bestuur Regio Achterhoek
In de nieuwe structuur zijn de rollen van het algemeen en dagelijks bestuur vooral gericht op het mogelijk maken van de samenwerking. De Achterhoek Board bepaalt immers samen met de Achterhoek Raad de inhoudelijke koers van de samenwerking. Het algemeen bestuur zal zich daarom meer richten op werkzaamheden als de begroting, taken op het gebied van personeelszaken, financiën, automatisering, huisvesting, administratie- en archieftaken, communicatie en subsidies en –werving. Het dagelijks bestuur blijft onder meer verantwoordelijk voor het voorbereiden en

toezenden van de begroting van Regio Achterhoek, het voorbereiden van vergaderingen van het algemeen bestuur en de dagelijkse gang van zaken.

Organisatie
Vanuit het idee dat het algemeen bestuur minder 'politiek' wordt, is het wenselijk algemeen bestuursleden te benoemen die gewend zijn boven de partijen te staan. Vandaar de keuze voor alleen burgemeesters. Elke gemeenteraad kan zijn eigen burgemeester voordragen en dat betekent een algemeen bestuur van zeven burgemeesters. Het dagelijks bestuur bestaat uit de gekozen voorzitter, plus twee andere leden uit het algemeen bestuur.

Meer informatie over Regio Achterhoek en over de nieuwe samenwerkingsstructuur vindt u op http://regio-achterhoek.nl

Colofon
Uitgave Regio Achterhoek, april 2018
Tekst:
Vormgeving:

gemeente Berkelland

C: *J.A. Bannink*
T: *0545-250 250*
E: *info@gemeenteberkelland.nl*
Bezoekadres: Marktstraat 1, Borculo

Algemeen Bestuur Regio Achterhoek
Terborgseweg 21
7001 GM DOETINCHEM

Zaaknummer :
Onderwerp : Doorontwikkeling Regio Achterhoek
Verzonden : 15 JAN 2018

Geachte leden van het Algemeen Bestuur,

Namens de in de raad vertegenwoordigde fracties berichten wij u als volgt.

De doorontwikkeling Regio Achterhoek is onderwerp van bespreking geweest in de op 10 januari jl. gehouden vergadering van de commissie Bestuur en Ruimte.

Als vertrekpunt is gekozen het op 19 december 2017 vrijwel raadsbreed aangenomen amendement waarbij het voorgestelde besluit ten aanzien van de doorontwikkeling is gewijzigd.
Wij vinden het jammer dat het amendement van Berkelland niet tot verder overleg heeft geleid om te komen tot een vorm van samenwerking waarin alle gemeenten zich kunnen vinden.
Het amendement biedt daartoe voldoende aanknopingspunten.

Kernoverweging van de raad is daarbij dat men positief staat ten opzichte van de samenwerking in de Regio. De Achterhoekboard wordt als waardevol gezien, dat geldt eveneens voor het portefeuillehoudersoverleg. Dit geldt niet voor het Radenforum. Wij stellen ons bij regionale samenwerking iets anders voor dan de meerderheid beslist en met de minderheid wordt geen rekening gehouden.

De raad van Berkelland wil graag op korte termijn met de voorzitter van het AB van Regio Achterhoek in gesprek om het amendement toe te lichten. Doel van dit gesprek dient te zijn dat wij op een constructieve manier met elkaar kijken hoe wij de gedachten van Berkelland vorm kunnen geven in de verdere samenwerking voor nu en in de toekomst.
De griffier van de raad zal contact met u opnemen om af te stemmen of en wanneer een gesprek kan plaatsvinden.

Met vriendelijke groet,

J.A. Bannink,
griffier

drs. J.H.A. van Oostrum
burgemeester

Kopie aan:
- Archief
-College

Commissie Bestuur en Sociaal

Dossiernummer	2842
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 september 2021
Agendapunt	10
Omschrijving	Voorstel bespreekstuk / Actualisatie Beleef het in Berkelland incl. uitvoeringsagenda 2021-2024

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur en Sociaal	7 september 2021

gemeente Berkelland

Zaaknummer	:	199049
Raadsvergadering	:	**21-09-2021**
Onderwerp	:	**Actualisatie Beleef het in Berkelland incl. uitvoeringsagenda 2021-2024**
Collegevergadering	:	27-07-2021
Portefeuillehouder	:	Wethouder G.P.L. ter Denge
Steller	:	Höfkes, Naomi, Team Opdrachtgeverschap B tel. : 0545250201

Te nemen besluit
1. Vaststellen van de actualisatie Beleef het in Berkelland
2. Kennisnemen van de bijbehorende uitvoeringsagenda 2021 -2024

Waarom dit voorstel en wat is het effect
Het bestaande toerismebeleid 'Beleef het in Berkelland' dateert uit 2008. In de tussentijd is de vrijetijdssector veranderd en hebben er daarnaast diverse regionale en lokale ontwikkelingen plaatsgevonden die van invloed zijn op de sector. Het was daarom nodig om het bestaande beleidsstuk te actualiseren. Hier is in 2020 aan gewerkt.

Na vaststelling van de actualisatie van 'Beleef het in Berkelland' is er een nieuwe stip op de horizon voor de vrijetijdssector van Berkelland en kan er aan de hand hiervan verder gebouwd worden aan een vitale en toekomstbestendige vrijetijdssector. Hier profiteren niet alleen bezoekers van, maar bovenal ook eigen inwoners. Een toekomstbestendige en vitale vrijetijdssector draagt namelijk bij aan een gemeente waarin het heerlijk is om te wonen, werken en recreëren.

Via de uitvoeringsagenda, dat ter kennisname is bijgevoegd, wordt aan de hand van vijf speerpunten invulling gegeven aan de ontwikkelingen binnen de vrijetijdssector van Berkelland.

Argumentatie
1.1 We borduren voort op de lijn die sinds 2008 wordt ingezet, maar leggen hierbij wel nieuwe accenten
Het in 2008 vastgestelde beleidsstuk ‘Beleef het in Berkelland’ is de afgelopen jaren de leidraad geweest voor het handelen van het gemeentebestuur. In het stuk is de ambitie uitgesproken om toerisme in Berkelland te bevorderen, zonder aan de andere kant afbreuk te doen aan het landschap, de natuur, de eigen Achterhoekse cultuur en de lokale economie. De afgelopen jaren is via het beleidsstuk ingezet op samenwerking, innovatie, het vertellen van het verhaal en de toeristische infrastructuur. Voor verblijfsrecreatie is de ambitie uitgesproken om de aantrekkingskracht van Berkelland te vergroten door in te zetten op een breed aanbod aan verblijfsaccommodaties waarbij er wordt gestreefd naar kwalitatief hoogwaardige, innoverende en gezonde recreatiebedrijven waar zoveel mogelijk gasten jaarrond veilig en vraaggericht in een gedifferentieerd kwaliteitsproduct kunnen recreëren.

Deze actualisatie van ‘Beleef het in Berkelland’ borduurt voort op de lijn die sinds 2008 wordt ingezet. De ambitie blijft om de vrijetijdssector verder te ontwikkelen, zonder dat dit ten koste

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

gaat van de kwaliteit van onze waardevolle omgeving en de leefbaarheid. Wel worden er nieuwe accenten gelegd, die aansluiten bij de huidige tijd. In de actualisatie wordt er gefocust op de volgende vijf speerpunten:

1) Vergroten van het aantal vitale dagattracties en verblijfsaccommodaties
2) Doorontwikkelen toeristische infrastructuur
3) Toeristische informatievoorziening en gastheerschap verder professionaliseren
4) Toeristische ontwikkelpotentie van de Berkel, kernen en bijbehorende buitengebieden beter benutten
5) Zichtbaarheid en positie van vrijetijdsaanbod Berkelland vergroten

De vijf speerpunten zijn in de uitvoeringsagenda doorvertaald in concrete acties die bijdragen aan het positioneren van Berkelland als een fantastische gemeente om in te wonen, werken en recreëren.

1.2 Een lokale doorvertaling van de regionale Vrijetijdsagenda Achterhoek 2020-2030
Vlak voor de zomer van 2020 hebben acht Achterhoekse gemeenten de regionale Vrijetijdsagenda vastgesteld. Hierin staat beschreven wat de ontwikkelrichting is van de Achterhoek als toeristisch-recreatieve bestemming. De actualisatie van Beleef het in Berkelland borduurt voort op deze regionale agenda en beschrijft de gewenste ontwikkelrichting van Berkelland. Er is bewust voor gekozen om de acties uit de lokale uitvoeringsagenda goed te laten aansluiten op de acties uit de regionale Vrijetijdsagenda om zo, waar mogelijk, een multiplier effect te creëren.

1.3 Een gezamenlijk kompas voor de toekomst
Om de kwaliteit, positie en positieve impact van de vrijetijdssector met het oog op de toekomst verder te versterken is het belangrijk dat de gemeente, lokale ondernemers, het onderwijs, brancheverenigingen en inwoners de handen ineen (blijven) slaan en zich samen blijven inzetten voor een vitale en toekomstgerichte vrijetijdssector. Deze actualisatie van ‘Beleef het in Berkelland’ met bijbehorende uitvoeringsagenda vormt hiervoor het kompas.

1.4 Een bouwsteen voor toekomstig beleid
In het najaar van 2021 wordt gestart met het actualiseren van de beleidskaders verblijfsrecreatie. De verwachting is dat deze kaders in de eerste helft van 2022 zijn ontwikkeld. De kaders voor verblijfsrecreatie vormen dan samen met deze actualisatie het beleid voor toerisme en recreatie en zijn daarmee bouwstenen voor andere beleidsstukken.

2.1 De uitvoeringsagenda bevat concrete acties voor de periode 2021-2024
De vijf speerpunten uit de actualisatie zijn doorvertaald naar acties in de uitvoeringsagenda. De agenda laat zien wat, door en met wie de acties uitgevoerd gaan worden de komende jaren.

2.2. De gemeente heeft een belangrijke rol in de uitvoeringsagenda
In de uitvoeringsagenda is terug te lezen dat de gemeente betrokken is bij veel acties. Dit komt omdat sommige acties beleidsmatig zijn ingestoken of omdat er financiële middelen vanuit de gemeente voor nodig zijn. Het kan ook zijn dat de gemeente een faciliterende of adviserende rol aanneemt. Wanneer de gemeente niet als verantwoordelijk vermeld staat, wordt altijd overlegd met de andere betrokken partijen over wat de rol van een ieder (en de gemeente) gaat zijn binnen de desbetreffende actie.

Kanttekeningen en risico’s
Het risico dat de vrijetijdssector zich niet in de actualisatie kan vinden is geminimaliseerd
Deze actualisatie is geschreven door de gemeente, maar wel in nauwe afstemming met de vrijetijdssector van Berkelland. Er hebben diverse sessies en gesprekken plaatsgevonden met ondernemers, vrijwilligers en andere partijen uit de vrijetijdssector van Berkelland. Daarnaast heeft het stuk van 8 juni tot en met 8 juli voor iedereen ter inzage gelegen. Er zijn een vijftal reacties binnengekomen, zowel van ondernemers als inwoners, die niet hebben geleid tot aanpassingen in het stuk. In de ingekomen reacties is met name aandacht gevraagd voor de actualisatie van de beleidskaders verblijfsrecreatie, waar dit najaar mee wordt gestart. Daarnaast heeft een inwoner zorgen geuit over dat de rust in Berkelland mogelijk wordt verstoord als er (te) veel toeristen naar Berkelland komen. Omdat hier in de actualisatie al uitvoerig bij stil wordt

gestaan, heeft dit niet tot aanpassingen in het stuk geleid. Wel worden ontwikkelingen op dit gebied gemonitord.

Beschikbare financiële middelen voor uitvoeringsagenda
De raad heeft op 14 juli 2021, met het vaststellen van de perspectiefnota 2022, ingestemd met het beschikbaar stellen van € 115.000,-- om uitvoering te geven aan de uitvoeringsagenda die is gekoppeld aan deze actualisatie. Het financiële risico dat verbonden is aan deze actualisatie is daarmee uit de weg genomen.

Samenwerking tussen betrokken partijen
Deze actualisatie is van en voor de vrijetijdssector van Berkelland. Om de koers in te zetten zoals beschreven en succesvol uitvoering te geven aan de uitvoeringsagenda is een goede samenwerking tussen de verschillende partijen uit de vrijetijdssector van Berkelland, zoals ondernemers, VVV's en de gemeente, cruciaal.

In de eerste helft van 2022 volgt een uitwerking van de beleidskaders verblijfsrecreatie
Het in 2008 vastgestelde beleidsstuk 'Beleef het in Berkelland' omvatte naast een visie voor de vrijetijdssector ook beleidskaders voor verblijfsrecreatie. Er is bewust gekozen om beide onderdelen in deze actualisatie los van elkaar te knippen en eerst een geactualiseerde visie aan de gemeenteraad voor te leggen. Op basis van deze actualisatie worden vervolgens de beleidskaders verblijfsrecreatie geactualiseerd. Hier wordt in het najaar van 2021 mee gestart.

Financiën
In de uitvoeringsagenda staat beschreven of de acties geld kosten en, indien dat het geval is, hoe deze gefinancierd gaan worden. Voor de jaarlijkse bijdragen aan Stichting Achterhoek Toerisme en de regionale Vrijetijdsagenda (beide begrotingspostsubsidies) is geld gereserveerd in de begroting. De andere incidentele acties worden gefinancierd van de € 115.000 die op 14 juli 2021 incidenteel door de gemeenteraad beschikbaar is gesteld voor de uitvoeringsagenda 2021-2024.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking
De actualisatie van Beleef het in Berkelland draagt bij aan een toegankelijke vrijetijdssector. Door de regionale toeristische samenwerking de komende jaren te blijven continueren, zoals beschreven in de actualisatie, is het mogelijk om onder andere via het regionale project 'Onbeperkt genieten in de Achterhoek' (dat wordt gefinancierd vanuit de Vrijetijdsagenda) de Achterhoekse vrijetijdssector (inclusief Berkelland) beter toegankelijk te maken en te vermarkten als bestemming waar mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking onbeperkt kunnen genieten.

Communicatie
Samenvatting/kernboodschap
Vele recreanten en toeristen ontdekken hoe mooi en divers de Achterhoek is. Daar plukken wij in Berkelland de vruchten van: jaarlijks geven bezoekers 31,5 miljoen euro uit. De toeristische sector levert dan ook een belangrijke bijdrage aan de werkgelegenheid in onze gemeente. Om dit vast te houden en te versterken, is het huidige toerismebeleid Beleef het in Berkelland geactualiseerd. Aan deze actualisatie is een uitvoeringsagenda gekoppeld met concrete projecten die in de periode 2021-2024 worden uitgevoerd. De actualisatie wordt aan de gemeenteraad aangeboden ter vaststelling.

Initiatief, participatie en rol gemeente
De gemeente heeft de actualisatie opgesteld, in samenwerking met de vrijetijdssector van Berkelland. Hiervoor heeft er diverse malen afstemming plaatsgevonden met de vrijetijdssector. Daarnaast is ook de jongerenraad en de gemeenteraad betrokken geweest bij de totstandkoming van het stuk. Het stuk (exclusief de uitvoeringsagenda) heeft van 8 juni tot en met 8 juli voor iedereen ter inzage gelegen. Dit heeft niet tot aanpassingen in het stuk geleid waardoor het stuk inclusief de uitvoeringsagenda nu gereed is voor bestuurlijke besluitvorming.

De gemeente is de partij die het beleid, zoals beschreven in de actualisatie, de komende jaren verder gaat uitrollen. Daarnaast is zij, samen met andere partijen uit de vrijetijdssector, verantwoordelijk voor het uitvoeren van activiteiten uit de uitvoeringsagenda. In de uitvoeringsagenda is terug te lezen bij welke acties de gemeente betrokken is.

Planning en evaluatie
Het is op het moment van schrijven niet in te schatten wanneer het weer nodig gaat zijn om deze actualisatie opnieuw te actualiseren. Dit is niet alleen sterk afhankelijk van ontwikkelingen in de lokale samenleving, maar ook van ontwikkelingen in de vrijetijdssector. Hiervoor worden ontwikkelingen nauw in de gaten gehouden en gemonitord.

De uitvoeringsagenda heeft een looptijd van 2021 tot en met 2024. Begin 2023 zal de uitvoering van projecten uit de agenda tussentijds worden geëvalueerd waarna er in 2024 wordt gestart met de ontwikkeling van een nieuwe agenda voor de periode vanaf 2025. Het kan zijn dat hier projecten uit de agenda van 2021 - 2024 in terugkomen vanwege een langere doorlooptijd. Voor de ontwikkeling van de nieuwe agenda wordt logischerwijs gekeken naar de situatie op dat moment en hoe de agenda zo goed mogelijk kan aansluiten bij de regionale Vrijetijdsagenda.

Alternatieven
Het alternatief is om deze actualisatie niet vast te stellen en vast te houden aan het oorspronkelijke beleidskader uit 2008. De stip op de horizon van dit kader uit 2008 volstaat weliswaar nog in grote lijnen. De actiepunten die zijn uitgewerkt in de visie uit 2008 sluiten echter niet meer goed aan bij de huidige tijd. Het wordt daarom aangeraden om de actualisatie vast te stellen en actief aan de slag te gaan met de eerder benoemde vijf speerpunten via de uitvoeringsagenda.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering : 21-09-2021

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27-07-2021;

b e s l u i t :

1. De actualisatie van 'Beleef het in Berkelland' vaststellen.
2. Kennisnemen van de uitvoeringsagenda 2021-2024.

Het document met daarin de actualisatie en de uitvoeringsagenda is bijgevoegd in de bijlage.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 21-09-2021

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Actualisatie Beleef het in Berkelland incl. uitvoeringsagenda 2021-2024

Zie hiervoor de bijlage.

Beleef het in Berkelland

Actualisatie van het beleidsstuk uit 2008

Colofon

Deze actualisatie van Beleef het in Berkelland is gemaakt door
Gemeente Berkelland, juli 2021

In afstemming met
Toeristisch-recreatieve ondernemers, VVV's & TIP's en inwoners van de gemeente Berkelland

Fotomateriaal
Gemeente Berkelland

Voorwoord

De vrijetijdssector van Berkelland. Een sector die niet alleen een lach weet te toveren op de gezichten van bezoekers, maar ook op die van inwoners en ondernemers. Het is fijn om mensen te zien genieten wanneer ze varend de Berkel verkennen of van boom naar boom klimmen in een klimbos. De in het oog springende bloeiende bloemen en de geur van vers gemaaid gras prikkelen de zintuigen tijdens een fiets- of wandeltocht door het buitengebied. Mensen raken geïnspireerd en verwonderd tijdens een bezoek aan een van de musea of festivals. En wat te denken van een heerlijk culinaire ontdekkingsreis bij een van de restaurants waar verse en kwalitatieve streekproducten je smaakpapillen prikkelen. Keer na een heerlijke dag uit terug naar je verblijfsaccommodatie waar je de zon onder ziet gaan en geniet van de stilte, ruimte, rust en donkerte. Voeg daar een flinke dosis oprechte gastvrijheid aan toe zoals we dat alleen in de Achterhoek kennen en je dagje uit of vakantie wordt omgetoverd tot een ultiem geluksmoment.

Die geluksmomenten creëren we samen. Dagattracties, verblijfsaccommodaties, horeca, vrijwilligers van de VVV's en Toeristische InformatiePunten, inwoners en de gemeente zetten samen de schouders eronder om toeristen en recreanten een memorabele dag uit of vakantie te bezorgen. De afgelopen jaren is er door deze partijen een goede basis gelegd. Maar deze basis is tegelijkertijd ook hard getroffen door de coronacrisis. De gevolgen van deze crisis op langere termijn zijn op het moment van schrijven nog onduidelijk. Het is daarom belangrijker dan ooit om te blijven investeren in de vrijetijdssector van Berkelland en samen de schouders eronder te zetten om de sector te laten doorontwikkelen.

Ik kijk er naar uit om in de toekomst nog meer bezoekers met een glimlach rond te zien lopen in Berkelland. Om trotse inwoners te spreken die hier helemaal op hun plek zijn en genieten van het goede leven. En wat te denken van ondernemers, die de ruimte hebben om te ondernemen. Laten we samen verder bouwen aan een plek waarin het heerlijk wonen, werken én recreëren is. Een plek waar inwoners, ondernemers en bezoekers gelukkig zijn en in harmonie met en respect voor elkaar en hun unieke omgeving leven.

Gerda ter Denge
Wethouder toerisme en recreatie

Inhoudsopgave

Colofon 1
Voorwoord 2
Samenvatting 4
Inleiding 5
Deel I De visie 7
2. De vrijetijdssector: een sector in ontwikkeling 8
2.1. Feiten, cijfers, trends en ontwikkelingen 8
2.2 Visies en beleidskaders 9
3. De Berkellandse vrijetijdssector 11
3.1 Feiten en cijfers 11
3.2 SWOT analyse 12
3.3 Het speelveld: de stakeholders 14
4. Visie 2030: toekomstdroom, ambitie, doelen en uitgangspunten 17
Deel II De Uitvoeringsagenda 23
5. Uitvoeringsagenda 2021 - 2024 24
5.1 Van speerpunten naar acties 24
5.2 Uitvoeringsagenda Beleef het in Berkelland 2021 - 2024 25
6. Bijlagen 29
Literatuurlijst 32

Samenvatting

In Berkelland hebben we de ambitie om de vrijetijdssector verder te laten ontwikkelen. We leveren daarmee niet alleen een bijdrage aan de lokale economie, maar ook aan maatschappelijke opgaven. De vrijetijdssector zorgt er namelijk voor dat voorzieningen in de verschillende dorpen en kernen in stand kunnen worden gehouden, de werkgelegenheid toeneemt en er meer 'reuring' is in Berkelland. Bovenal draagt de vrijetijdssector bij aan een Berkelland waarin het heerlijk wonen, werken en recreëren is.

Om de vrijetijdssector van Berkelland de komende jaren door te ontwikkelen slaan dagattracties, verblijfsaccommodaties, horeca, VVV's, Toeristische InformatiePunten, inwoners en de gemeente de handen ineen en gaan ze gezamenlijk aan de slag met de volgende speerpunten:

1) *Vergroten van het aantal vitale dagattracties en verblijfsaccommodaties*
   Er wordt ingezet op een veelzijdig, onderscheidend en kwalitatief aanbod aan dagattracties en verblijfsaccommodaties die vitaal zijn. Hierbij is het belangrijk om het bestaande aanbod te revitaliseren en door nieuw aanbod toe te voegen.

2) *Doorontwikkelen toeristische infrastructuur*
   Het is belangrijk om te blijven investeren in de toeristische basisinfrastructuur (fiets-, wandel-, mountainbike-, en ruiterpaden). Hierdoor kunnen niet alleen bezoekers, maar ook inwoners zich op een veilige en aantrekkelijke manier van a naar b verplaatsen.

3) *Toeristische informatievoorziening en gastheerschap verder professionaliseren*
   Door te werken aan het kwaliteitsniveau van de toeristische informatievoorziening en gastheerschap kunnen bezoekers beter geïnformeerd worden, zowel on- als offline. Bovendien leren inwoners hierdoor meer over het vrijetijdsaanbod in Berkelland.

4) *Toeristisch-recreatieve ontwikkelpotentie van de Berkel, kernen en bijbehorende buitengebieden beter benutten*
   De kernen met bijbehorende buitengebieden in Berkelland hebben ieder hun eigen karaktereigenschappen en toeristisch-recreatieve kwaliteiten. We willen nog meer gebruik maken van deze kwaliteiten om daarmee de vrijetijdssector te ontwikkelen en versterken. We besteden hierbij speciaal aandacht aan de ontwikkelpotentie van de Berkel: de rivier waar Berkelland haar naam aan te danken heeft.

5) *Zichtbaarheid en positie van vrijetijdsaanbod Berkelland vergroten*
   Door de zichtbaarheid van het vrijetijdsaanbod in Berkelland te vergroten zullen bezoekers sneller naar Berkelland komen voor een dagje uit of vakantie. Daar komt bij dat hierdoor inwoners ook beter weten wat er in de nabije omgeving allemaal te doen is. Anderzijds zetten we met dit speerpunt ook in op waarborging van het belang van de vrijetijdssector in gemeentelijk beleid en op politieke agenda's.

Inleiding

Berkelland is een plattelandsgemeente in het oosten van Nederland dat deel uit maakt van de Achterhoek. De gemeente grenst voor een deel aan buurland Duitsland, andere Achterhoekse gemeenten en ten noorden aan gemeenten uit de provincie Overijssel. Berkelland staat bekend om haar veelzijdige, maar bovenal karakteristieke coulisselandschap met oude landweggetjes dat doorkruist wordt door de Berkel en de Slinge. Dit maakt Berkelland een aantrekkelijke bestemming voor toeristen en recreanten. Waar de omgeving van Ruurlo bekend staat om de bossen en kasteel Ruurlo, kun je in Neede ver terug in de tijd door de geologische geschiedenis op de Needse Berg. In de esdorpen Geesteren en Gelselaar is het genieten geblazen van de prachtige dorpsgezichten, terwijl in de omgeving van Rekken, Eibergen en Haarlo er veel te ontdekken valt op en langs de Berkel. In het kleine stadje Borculo kun je tot slot heerlijk slenteren door de oude straatjes en langs het water. Kortom: er valt een hoop te ontdekken en beleven in Berkelland.

Vrijetijdssector van Berkelland

Met ruim een half miljoen toeristische overnachtingen per jaar en een werkgelegenheid van ruim 6% is de vrijetijdssector een belangrijke sector voor de gemeente Berkelland. Naast dat de sector een belangrijke economische bijdrage levert aan de gemeente, draagt de sector ook actief bij aan de leefbaarheid van de dorpen en buurtschappen. Diverse voorzieningen zoals de lokale bakker, horeca en dagattracties kunnen mede in stand worden gehouden door de komst van toeristen en recreanten.

Het vertrekpunt: actualisatie Beleef het in Berkelland (2008)

In 2008 heeft de gemeenteraad van Berkelland ‘Beleef het in Berkelland’ vastgesteld. Dit is de beleidsnota op toerisme en recreatie die de afgelopen jaren als leidraad heeft gefungeerd voor ontwikkelingen op het gebied van toerisme en recreatie. Het afgelopen decennium hebben verschillende ontwikkelingen, die invloed hebben op de vrijetijdssector, elkaar in een snel tempo opgevolgd. Het werd daarom tijd om het bestaande beleid onder de loep te nemen en aan de slag te gaan met een actualisatie van het stuk. In bijlage I blikken we terug op waar we in Berkelland vandaan komen als het gaat om toerisme en recreatie in de beleidsmatige context.

Een bouwsteen voor toekomstig beleid

Deze actualisatie van ‘Beleef het in Berkelland’ zal in de toekomst samen met de te actualiseren beleidskaders verblijfsrecreatie het nieuwe beleid vormen voor toerisme en recreatie. Tot dat zover is vormt deze actualisatie een oplegger voor het bestaande ‘Beleef het in Berkelland’ uit 2008. De komende jaren zal deze actualisatie tevens worden gebruikt als bouwsteen voor de ontwikkeling van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

Lokale doorvertaling regionale Vrijetijdsagenda

Vlak voor de zomer van 2020 hebben acht Achterhoekse gemeenten de regionale Vrijetijdsagenda vastgesteld. Waar de regionale agenda stilstaat bij de ontwikkelrichting van de Achterhoek als toeristische bestemming, staat deze actualisatie van Beleef het in Berkelland stil bij de gewenste ontwikkelrichting van de vrijetijdssector van Berkelland. Er hebben daarom veel gesprekken plaatsgevonden met lokale partijen die actief zijn in de vrijetijdssector. Zo heeft er in februari 2020 een focussessie plaatsgevonden waarbij circa 20 ondernemers aanwezig waren. Daarnaast hebben eind 2020 en begin 2021 diverse gesprekken plaatsgevonden met

ondernemers, bestuursleden van de VVV's/TIP's en raadsleden over de toekomst van de vrijetijdssector van Berkelland. Ook is met de jongerenraad gesproken over de actualisatie. De jeugd is immers de toekomst.

Een visie van ons allemaal

We staan allemaal in aanraking met de vrijetijdssector. Of je nu bezoeker, inwoner of ondernemer bent in Berkelland. De vrijetijdssector maakt onze samenleving tot wat het is. Dit is dan ook de reden dat deze actualisatie van 'Beleef het in Berkelland' is geschreven vanuit de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de samenleving in Berkelland. De visie is geschreven door de gemeente, maar in afstemming met betrokken partijen uit de vrijetijdssector. Wanneer er in deze visie wordt gesproken over 'we' wordt daarom de samenleving van Berkelland bedoeld.

Doel van de actualisatie

Om de kwaliteit, positie en positieve impact van de vrijetijdssector met het oog op de toekomst verder te versterken is het belangrijk dat de gemeente, lokale ondernemers, het onderwijs, brancheverenigingen en inwoners de handen ineen slaan en zich samen blijven inzetten voor een vitale en toekomstgerichte vrijetijdssector. Deze actualisatie van 'Beleef het in Berkelland' met bijbehorend uitvoeringsagenda vormt hiervoor het kompas.

Leeswijzer

Deze actualisatie bestaat uit twee onderdelen. Allereerst wordt de visie op toerisme en recreatie behandeld in deel I. In de uitvoeringsagenda (deel II) zijn de uitgangspunten van de visie vertaald naar verschillende projecten voor de periode 2021-2024.

Deel I De visie

2. De vrijetijdssector: een sector in ontwikkeling

De vrijetijdssector komt veelvuldig in het nieuws voorbij. De sector ontwikkelde zich de afgelopen decennia op veel plaatsen in een snel tempo, maar stond ook even nagenoeg stil tijdens de coronacrisis die in 2020 de kop op stak. Om een beeld te schetsen van de omvang en impact van de sector, wordt in dit hoofdstuk stilgestaan bij de cijfers, trends en ontwikkelingen binnen de vrijetijdssector. Ook worden bestaande beleidsdocumenten kort toegelicht. Belangrijk om te vermelden is dat bij de prognoses in de komende paragraaf geen rekening is gehouden met (de gevolgen van) COVID-19. De gevolgen hiervan zijn op het moment van schrijven simpelweg nog niet te overzien.

2.1. Feiten, cijfers, trends en ontwikkelingen

Toename verblijfsrecreatie

De Nederlandse vrijetijdssector is volop in ontwikkeling. Het inkomend toerisme groeide de afgelopen 10 jaar met gemiddeld 5% per jaar. Voor de coronacrisis uitbrak verwachtte het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) dat het aantal toeristen uit het buitenland zou toenemen van ongeveer 19 naar 29 miljoen in 2030. De minder voorzichtige prognoses laten een nog sterkere groei zien (NBTC, 2019).

Als wordt gekeken naar de Nederlanders die in Nederland op vakantie gaan is eveneens groei te zien. De afgelopen 10 jaar is het binnenlands toerisme gegroeid met ongeveer 2% per jaar. Naar verwachting groeit het aantal binnenlandse vakanties van 25,3 miljoen in 2018 naar 30,9 miljoen in 2030. Deze groei wordt verklaard doordat er naar verwachting steeds meer Nederlanders kiezen voor een extra maar korte vakantie in Nederland (NBTC, 2019). De coronacrisis heeft deze ontwikkeling ongetwijfeld doen versnellen.

In de Achterhoek is ook een toename van het aantal toeristische overnachtingen te zien. Met 3,3 miljoen toeristische overnachtingen in 2019 is er sprake van een stijging van 10% ten opzichte van 2017. Met 72% blijft Nederland de grootste herkomstregio van de Achterhoek. De meeste buitenlandse toeristen kwamen in 2019 uit Duitsland (18%) (ZKA Leisure Consultants, 2020).

Dagrecreatie in ontwikkeling

In 2018 hebben Nederlanders samen ruim 3,6 miljard vrijetijdsactiviteiten ondernomen. Buitenrecreatie, uitgaan en winkelen voor plezier kwamen hierbij het meeste voor. Ongeveer vier op de tien vrijetijdsactiviteiten ondernemen Nederlanders in hun eigen woongemeente. De rest vindt elders in Nederland plaats (Vermeulen, 2019).

In de Achterhoek werden in 2019 bijna 7,1 miljoen dagbezoeken ondernomen. Een stijging van 8% ten opzichte van 2017. Routegebonden recreatie, evenementen en oeverrecreatie zijn het populairst. De verwachting is dat het aantal dagbezoeken de komende jaren verder toe zal nemen (ZKA Leisure Consultants, 2020).

Vrijetijdssector als smeermiddel voor leefbare omgeving

De vrijetijdssector stimuleert niet alleen de lokale economie, maar draagt ook bij aan de leefbaarheid van een bestemming. Zo maken toeristen en recreanten gebruik van de horeca, de bakker, overige winkels en

dienstverlening in het centrum en bezoeken ze plaatselijke evenementen. Daarnaast profiteren ook andere bedrijven met indirecte diensten zoals schoonmaakbedrijven, fietsenwinkels en cateraars van de vrijetijdssector. Wanneer er wordt geredeneerd vanuit de inwoners kan ook worden verondersteld dat de vrijetijdssector bijdraagt aan een aantrekkelijke woonomgeving. Zonder de aanwezigheid van toeristen en recreanten is er in veel gevallen niet altijd een uitgebreid en divers aanbod aan fiets-, wandel-, mountainbike- en ruiterpaden en andere voorzieningen zoals dagattracties, restaurants en winkels.

Invloed coronacrisis

De coronacrisis die in 2020 startte heeft ons doen inzien dat ontwikkelingen eenvoudigweg niet altijd te voorspellen zijn. Dit geldt ook voor de prognoses voor de vrijetijdssector. Naar verwachting weten we pas in de loop van 2021 meer over de invloed en consequenties van de wereldwijde COVID-19 uitbraak op de vrijetijdssector op (middel)lange termijn. Daar komt bij dat we op het moment van schrijven niet kunnen voorspellen hoe lang we nog met deze pandemie te maken hebben. Het feit dat we niet in de toekomst kunnen kijken wil niet zeggen dat het niet belangrijk is om na te denken over de toekomst met de informatie die nu beschikbaar is. Dit zullen we daarom dan ook blijven doen.

2.2 Visies en beleidskaders

De laatste jaren wordt de keerzijde van toerisme steeds vaker belicht. Het toeristisch potentieel van een aantal bestemmingen wordt soms overbenut waardoor de toeristische druk te groot wordt. Toerisme heeft hierdoor een negatieve impact op de omgeving van de bestemming en de leefbaarheid voor de inwoners. Anderzijds zijn er ook plekken in het land waar er nog ruimte is voor de vrijetijdssector om op een verantwoorde manier te groeien. Om de balans tussen de lusten en lasten van de vrijetijdssector te waarborgen, wordt er zowel op landelijk als provinciaal en regionaal niveau ingezet op kwaliteitsverbetering met diverse beleidsstukken. Deze stukken worden hieronder nader toegelicht.

Landelijk: perspectief 2030

‘Perspectief 2030’ (NBTC, 2019) beschrijft de toeristische visie van Nederland. Uitgangspunten van de visie zijn dat toerisme dient te worden gezien als middel in plaats van een doel op zichzelf, er een gedeeld belang samenhangt met toerisme en dat we van het vermarkten van een bestemming over moeten gaan naar het managen ervan. De ambitie is dat in 2030 iedere Nederlander gaat profiteren van de vrijetijdseconomie. Het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) wil hiervoor inzetten op het in balans brengen van lusten en lasten als gevolg van toerisme (door onder andere te spreiden over ruimte en tijd), ervoor zorgen dat Nederland overal aantrekkelijk is, de toegankelijkheid en bereikbaarheid verbeteren, inzetten op verduurzaming van de sector en tot slot de gastvrijheid van de sector een impuls geven.

Provinciaal: Beleef het in Gelderland

Met de koersnotitie ‘Beleef het in Gelderland’ richt de provincie zich op het vergroten van de kwaliteit en kansen voor zowel toeristen als Gelderlanders. De provincie zet hierbij in op drie sporen: de bekendheid van het aanbod vergroten, het aanbod verbeteren door inspelen op de veranderende vraag en door samen te werken aan Gelderse thematische verhaallijnen met productontwikkeling en arrangementen (Provincie Gelderland, 2018). De koersnotitie wordt jaarlijks vertaald in een uitvoeringsprogramma.

Regionaal: Vrijetijdsagenda 2020-2030

In 2020 is de ‘Vrijetijdsagenda Achterhoek 2020-2030’ vastgesteld door de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. De Achterhoek heeft de ambitie om de vrijetijdssector verder te ontwikkelen en daarmee een bijdrage te leveren aan de economische groei van de regio en maatschappelijke opgaven, zoals de leefbaarheid, instandhouding van het voorzieningenniveau en het binden van (jonge) Achterhoekers aan de regio. Aan de vrijetijdsagenda is een uitvoeringsagenda gekoppeld met concrete projecten. De komende jaren wil de regio inzetten op aanbodontwikkeling, het verhogen van de vitaliteit van de verblijfsrecreatie, het onderscheidend profiel van de regio, bevorderen van gastvrijheid en de positie van de vrijetijdssector binnen de regio versterken (Vrijetijdsagenda Achterhoek 2030, 2020).

3. De Berkellandse vrijetijdssector

Er is wel eens gezegd dat als je de Achterhoek wilt ervaren, je in Berkelland moet zijn. De gemeente heeft een prachtig coulisselandschap waar oude boerderijen, landwegen, stukjes heidegebieden en landgoederen elkaar afwisselen, bossen waar je eindeloos rond kunt dwalen, karakteristieke esdorpen en bovenal een prachtige blauwe ader die de gemeente doorkruist: de Berkel. Niet voor niets dat toeristen en recreanten Berkelland al jaren weten te vinden voor een dagje uit of vakantie.

3.1 Feiten en cijfers

Verblijfsrecreatie

In 2017 bedroeg het aantal toeristische overnachtingen in de gemeente Berkelland 500.000. Dit aantal is inclusief overnachtingen op vaste standplaatsen. Dit aantal is in 2019 licht gegroeid tot 507.000. De meeste toeristen in Berkelland overnachten op een camping, gevolgd door bungalowparken/solitaire bungalows en groepsaccommodaties (ZKA Leisure Consultants, 2020).

Uit het 'Vitaliteitsonderzoek Verblijfsrecreatie Achterhoek', dat in 2019 is uitgevoerd, komt naar voren dat het aanbod van verblijfsaccommodaties in Berkelland met name aantrekkelijk is voor de toeristisch-recreatieve doelgroepen harmonie-, rust- en verbindingszoekers. Deze Leisure-leefstijlen zijn weergegeven in de figuur hiernaast. Voor zogenoemde avontuurzoekers liggen er nog kansen in Berkelland, evenals voor plezier-, stijl- en inzichtzoekers.

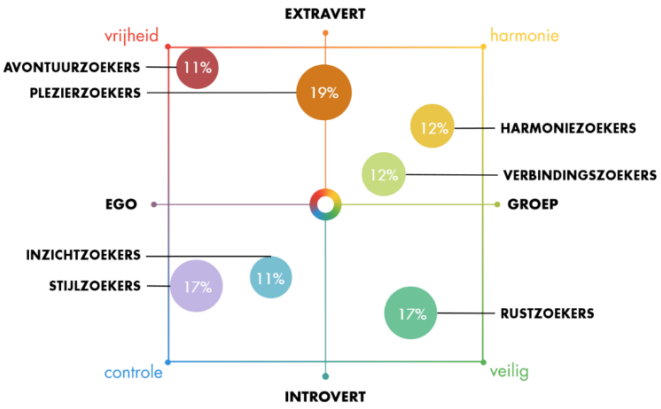

Leefstijlvinder (Samr, 2020)

Dagrecreatie

Binnen de Achterhoek is de gemeente Berkelland goed voor 12% van het totale aantal dagrecreatieve bezoeken. De komst van museum More in kasteel Ruurlo in 2017 heeft gezorgd voor een impuls op het gebied van museumbezoekers. Routegebonden buitenrecreatie trekt, gevolgd door het bezoeken van attracties en sportief/outdoor, nog altijd de meeste bezoekers (ruim 250.000) (ZKA Leisure Consultants, 2020).

Bestedingen en werkgelegenheid

Jaarlijks geven bezoekers € 31,5 miljoen uit in Berkelland. Dit geld komt onder andere terecht bij verblijfsaccommodaties, vervoerders, horeca, dagattracties en andere lokale winkels. Daar komt nog eens bij dat de vrijetijdssector is goed voor een werkgelegenheid van 6,3%. Zowel het aantal bestedingen als het aantal banen neemt al een aantal jaar op rij verder toe. Er kan daarom worden geconcludeerd dat de vrijetijdssector een belangrijke sector is voor Berkelland.

Samenspel met andere sectoren

De vrijetijdssector van Berkelland staat niet op zichzelf. De aantrekkelijkheid van de kernen en buitengebieden is afhankelijk van het samenspel tussen verschillende omgevingswaarden zoals het landschap, de natuur en erfgoed.

Daarnaast speelt ook het voorzieningenniveau en de infrastructuur hierbij een belangrijke rol. Juist doordat het samenspel van bovengenoemde factoren Berkelland aantrekkelijk maakt, is het belangrijk om de samenwerking op te (blijven) zoeken tussen verschillende stakeholders.

3.2 SWOT analyse

In onderstaande figuur worden de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen van het toeristisch-recreatieve product van Berkelland benoemd.

Sterktes	**Zwaktes**
• Kenmerkend en karakteristiek Achterhoeks coulisselandschap; • De Berkel als stromende blauwe ader; • Streekeigen kenmerken (naoberschap, gemoedelijkheid en oprechte gastvrijheid); • Onderdeel van het sterke merk Achterhoek; • Verbeterde bereikbaarheid door station Ruurlo en aanleg N18;	• 'Berkelland' is geen vakantiebestemming. Dat zijn de afzonderlijke dorpen met hun verblijfsaccommodaties en dagattracties. • Beperkt onderscheidend profiel; • Relatief weinig slecht weer voorzieningen (voor o.a. kinderen); • Relatief weinig horecavoorzieningen in het buitengebied; • Toegankelijkheid cultuurhistorische gebouwen; • Kleinschaligheid is bedreiging innovatiekracht vrijetijdssector; • Toeristische informatievoorziening her en der verouderd; • Geen (structurele) samenwerking VVV's/ TIP's; • Door de gemeentelijke herindeling hebben niet alle dorpen en kernen evenveel binding met elkaar; • Vrijetijdssector is geen speerpunt van de lokale politiek;
Kansen	**Bedreigingen**
• Vergrijzing; • Gezondere leefstijl; • Avontuurlijke toerist; • Prognoses inkomend en binnenlands toerisme; • Toerisme inzetten als middel voor verbeteren leefbaarheid; • Samenwerking tussen verschillende lokale (toeristische) stakeholders; • Link leggen met andere sectoren zoals landbouw, cultuur, erfgoed, natuur, sport, zorg en wonen; • Ligging ten opzichte van Duitsland; • Gevolgen COVID-19 (herontdekken Nederland en Achterhoek);	• Klimaatverandering die het landschap bedreigt; • Negatieve gevolgen voor landschap en natuur als gevolg van groeiende vrijetijdssector • Bereikbaarheid; • Leegstand in kernen; • Toenemende concurrentie van andere bestemmingen; • Negatieve berichtgeving over toerisme; • Crisissen zoals COVID-19; • Ontstaan disbalans tussen druk en draagkracht als gevolg van populariteit Achterhoek; • Gemeentelijke bezuinigingen;

Toelichting SWOT

De SWOT analyse hierboven laat duidelijk zien dat de vrijetijdssector van Berkelland ontwikkelpotentie heeft. Die potentie wordt echter nog lang niet altijd benut. Anderzijds zijn er ook serieuze uitdagingen waar de sector voor staat. In het volgende onderdeel, de visie, wordt duidelijk hoe de vrijetijdssector van Berkelland zich de komende jaren verder kan ontwikkelen. Hierbij wordt ingezet op het omzetten van zwaktes naar sterktes, het verzilveren van kansen en het tijdig inspelen op bedreigingen.

Aandachtspunten uit de SWOT die in ieder geval mee worden genomen in de visie en het uitvoeringsprogramma zijn:

- Inzetten op het kenmerkende Achterhoekse coulisselandschap met daarin de stromende, maar tevens relatief onbenutte, toeristisch-recreatieve parel rivier de Berkel;
- Uitgaan van kernwaarden en -kwaliteiten van de verschillende dorpen, kernen en de bijbehorende buitengebieden bij toeristisch-recreatieve ontwikkelingen. De leefstijlvinder kan ondersteunen om te komen tot een duidelijk en onderscheidend profiel;
- De vrijetijdssector nog sterker koppelen aan ontwikkelingen binnen andere sectoren zoals landbouw, natuur, landschap, erfgoed, sport, cultuur, wonen en zorg zodat sectoren en ontwikkelingen elkaar verder versterken;
- Het aanbod aan dagattracties en verblijfsaccommodaties verder doorontwikkelen en professionaliseren waardoor wordt gewerkt aan een onderscheidend en veelzijdig profiel.
- Werken aan een sterkere organisatiestructuur van de vrijetijdssector in Berkelland met dagattracties, verblijfsaccommodaties, horeca, VVV's/TIP's, terrein beherende organisaties en andere stakeholders.

3.3 Het speelveld: de stakeholders

Diverse partijen zetten zich samen in voor een sterke en aantrekkelijke vrijetijdssector. Wie deze partijen zijn en hoe zij dat doen wordt hieronder kort toegelicht.

Ondernemers in de vrijetijdssector

Zonder ondernemers is er geen vrijetijdssector in Berkelland. Het is belangrijk dat deze partijen nu en in de toekomst zorgen voor een divers en aantrekkelijk aanbod op het gebied van dag- en verblijfsrecreatie dat aansluit bij de wensen en behoeften van toeristen en recreanten van vandaag en morgen. Het is belangrijk dat producten en diensten van een goede kwaliteit en met een hoge belevingswaarde worden aangeboden. Hier zijn de ondernemers zelf verantwoordelijk voor. Naast zorg voor hun eigen onderneming bekleden lokale ondernemers ook zo nu en dan functies in de besturen van de lokale VVV's/TIP's en zijn ze een belangrijke sparringpartner voor de gemeente.

Toeristische informatievoorziening via VVV's en TIP's

Toeristen en recreanten kunnen bij de VVV's en Toeristische InformatiePunten (TIP's) terecht voor tips en informatie over de vrijetijdssector in Berkelland en de Achterhoek. De vrijwilligers staan bezoekers maar al te graag te woord en vertellen graag over de highlights en bijzondere plekjes in Berkelland die de moeite waard zijn om te bezoeken. De VVV's en TIP's zijn te vinden in de vier grote kernen Neede, Eibergen, Borculo en Ruurlo. De vier VVV's en TIP's opereren onafhankelijk van elkaar en de gemeente, maar werken wel allemaal samen met Stichting Achterhoek Toerisme waardoor ze worden gestimuleerd en ondersteund om verder te professionaliseren. De kerntaken van de VVV's en TIP's spitsen zich toe op gastheerschap, productontwikkeling, informatievoorziening, informatieverstrekking en winkelfunctie. Het delen van informatie, kennis en ervaring is een kerntaak. De VVV's en TIP's worden gerund door betrokken vrijwilligers. Hier zijn we trots op. Tegelijkertijd maakt dit de VVV's en TIP's ook ontzettend kwetsbaar. In 2020 is de VVV in Ruurlo, die onderdeel uitmaakt van Stichting Toeristische Activiteiten Ruurlo, getransformeerd tot 'gastvrijheidspunt'. Een mooie ontwikkeling waarmee de kwaliteit en uitstraling van de VVV enorm is toegenomen.

Terrein beherende organisaties

In Berkelland zijn er diverse terrein beherende organisaties actief, zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Geldersch Landschap en Kasteelen. Ook het Waterschap Rijn en IJssel kan tot deze groep worden gerekend vanwege de Berkel, Slinge en andere beken in Berkelland. De verschillende natuurgebieden en de vrijetijdssector kunnen elkaar versterken. Natuurgebieden maken een bestemming aantrekkelijk. Daar komt bij dat bezoekers kunnen bijdragen aan de (bekostiging van de) instandhouding van natuurgebieden, bijvoorbeeld in de vorm van entreegelden of door de aanschaf van routeboekjes. Anderzijds is het belangrijk om in de gaten te blijven houden dat bezoekers geen negatieve impact hebben op de natuur. Het is daarom belangrijk om goed contact te blijven onderhouden met de terrein beherende organisaties over de toegankelijkheid en kwaliteit van de natuurgebieden en indien noodzakelijk hier afspraken over te maken. De kerntaken van de terrein beherende organisaties is om ervoor te zorgen dat de desbetreffende terreinen in een goede staat blijven verkeren, ze (indien afgesproken) open te stellen voor publiek en ervoor te zorgen dat er een goede balans blijft tussen de natuurwaarden aan de ene kant en recreëren aan de andere kant.

Naast terrein beherende organisaties zijn er ook organisaties zoals Stichting de 3e Berkelcompagnie actief in Berkelland. Deze stichting is weliswaar geen terrein beherende organisatie, maar heeft wel als doel om plannen op het gebied van cultuur(historie), toerisme en natuur in en rond rivier de Berkel te ontwikkelen, stimuleren en waar nodig te realiseren.

De gemeente Berkelland

De gemeente bepaalt met haar beleidsstuk 'Beleef het in Berkelland', andere beleidsstukken (o.a. de Omgevingsvisie) en de daarop gebaseerde bestemmingsplannen (omgevingsplan) de kaders van het speelveld van de vrijetijdssector. Kaders laten zien welke ontwikkelingen wel of juist niet zijn toegestaan op bepaalde plekken. Daarnaast stippelen de kaders de koers uit die de gemeente wenst te varen op het gebied van toerisme en recreatie. Samenwerking en afstemming met ondernemers uit de vrijetijdssector, VVV's en TIP's, Stichting Achterhoek Toerisme en terrein beherende organisaties is hierbij cruciaal. Maar de gemeente doet meer voor de vrijetijdssector dan alleen beleidsstukken schrijven. Op lokaal niveau ondersteunt ze actief op het gebied van kennisdeling, adviseert ze partijen uit de vrijetijdssector en faciliteert ze ontwikkelingen in relatie tot gebieds- en productontwikkeling. Ook zorgt ze ervoor dat de toeristische infrastructuur en informatievoorziening op orde is en dat er toeristenbelasting wordt geïnd. Op regionaal niveau is de gemeente opdrachtgever van Stichting Achterhoek Toerisme en deelnemer aan de regionale Vrijetijdsagenda waarvoor diverse regionale toeristisch-recreatieve projecten worden uitgevoerd.

Stichting Achterhoek Toerisme

De regionale marketing van de Achterhoek wordt verzorgd door Stichting Achterhoek Toerisme. De stichting bevordert en stimuleert de (vrijetijds)economie en leefbaarheid van de Achterhoek wat moet leiden tot meer herhalingsbezoek en meer bestedingen. Ze houdt zich daarom bezig met merkontwikkeling en -promotie, routeontwikkeling & beheer, gastheerschap & informatievoorziening en de ontwikkeling van toeristisch-recreatieve producten in co-creatie met het bedrijfsleven. De gemeente Berkelland is net als de andere Achterhoekse gemeenten opdrachtgever van Stichting Achterhoek Toerisme. Diverse vrijetijdsondernemers uit de Achterhoek (en Berkelland) zijn aangesloten bij Stichting Achterhoek Toerisme en participeren daardoor in diverse campagnes zoals 'Wild eten in de Achterhoek' en 'Outdoor'.

Bedrijvenkring Berkelland en lokale ondernemersverenigingen

De Bedrijvenkring Berkelland is een collectief van lokale centrumverenigingen, bedrijvenparkverenigingen en de Industriële Kring Berkelland (IKB). De Bedrijvenkring Berkelland werkt nauw samen met de gemeente, het onderwijs en LTO. De inzet van Bedrijvenkring Berkelland is het bevorderen van de lokale economie in de breedste zin van het woord. Samen met partners wordt er gewerkt aan een welvarende en vitale gemeente. Op kernniveau zijn er daarnaast verschillende ondernemersverenigingen actief, die bijvoorbeeld lokale evenementen organiseren.

Inwoners

Inwoners zijn doordat ze recreëren belangrijke gebruikers van de vrijetijdssector van Berkelland en maken dit tot wat het is. Ze zijn daarom cruciaal voor de identiteit en het DNA van een plek. Daarnaast zijn ze de ambassadeurs van de gemeente, bijvoorbeeld in hun rol als vrijwilliger bij een van de VVV's en TIP's of als ondernemer van een verblijfsaccommodatie, dagattractie of restaurant. Inwoners van Berkelland maken veel gebruik van het toeristisch-recreatieve product. Het is daarom belangrijk om met inwoners in gesprek te blijven over hoe de kwaliteit van de

vrijetijdssector verhoogd kan worden en bewoners daarnaast in harmonie en balans kunnen blijven leven met aanwezige bezoekers en bedrijven. Dit kan via de lokale dorpsbelangenverenigingen, -organisaties en -raden waarin inwoners zich verenigd hebben.

Brancheorganisaties en -verenigingen

Diverse ondernemers uit de vrijetijdssector van Berkelland zijn aangesloten bij brancheorganisaties en -verenigingen zoals HISWA-RECRON, Koninklijke Horeca Nederland (KHN) en Stichting Vrije Recreatie (SVR). Deze brancheorganisaties behartigen de belangen van de aangesloten ondernemers.

Achterhoekse gemeenten

Samen met de gemeenten Aalten, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk geeft de gemeente Berkelland uitvoering aan de Achterhoekse Vrijetijdsagenda 2020-2030. De gemeenten werken samen met Stichting Achterhoek Toerisme, ondernemers uit de vrijetijdssector, het onderwijs en andere partijen aan het realiseren van projecten die de Achterhoekse vrijetijdssector versterken en positioneren. Dit doen zij door concrete projecten uit te voeren die beschreven staan in de uitvoeringsagenda.

Provincie

De provincie Gelderland heeft met verschillende beleidskaders invloed op ontwikkelingen in Berkelland. Daarnaast is de provincie een belangrijke gesprekspartner en stelt ze diverse subsidies beschikbaar voor ontwikkelingen binnen de vrijetijdssector.

4. Visie 2030: toekomstdroom, ambitie, doelen en uitgangspunten

Het is inmiddels duidelijk dat de vrijetijdssector belangrijk is voor Berkelland. Niet alleen vanuit economisch oogpunt, maar zeker ook als het gaat om de leefbaarheid van de kernen en buurtschappen. In Berkelland zien we nog ruimte voor groei van de vrijetijdssector. Wel blijven we tegelijkertijd oog houden voor onze prachtige maar tevens kwetsbare omgeving, onze inwoners en de bedrijven. We gaan voor een goede balans tussen het stimuleren van de lokale economie en voorzieningen aan de ene kant en het behouden en versterken van de prettige leefomgeving aan de andere kant. Niet alleen voor onze bezoekers, maar bovenal ook voor onze inwoners en ondernemers.

De vrijetijdssector van Berkelland in 2025…

Door de bril van de vrijetijdssector

De vrijetijdssector van Berkelland heeft in aanloop naar 2025 enorme ontwikkelingen doorgemaakt. Zo zijn er, afgestemd op de karaktereigenschappen van de dorpen en het buitengebied en met oog voor de omgeving, verschillende kwalitatief hoogwaardige en onderscheidende verblijfsaccommodaties en dagattracties bijgekomen. Nieuwe voorzieningen die niet alleen aansluiten op de wensen en behoeften van bezoekers van vandaag en morgen, maar ook oog hebben voor hun omgeving. Ook bestaande verblijfsaccommodaties, dagattracties en horecagelegenheden hebben niet stilgezeten. Zo zijn ze nog actiever aan de slag gegaan met het laten aansluiten van hun producten en diensten op de behoeften van bezoekers. En met succes. De sector heeft een prachtige kwaliteitsslag ondergaan hierdoor.

De TIP's en VVV's hebben niet alleen hun bestuurlijke organisatie verder weten te professionaliseren, maar hebben er ook voor gezorgd dat de fysieke locaties weer helemaal aansluiten bij de wensen en behoeften van bezoekers. De verschillende locaties hebben een enorm bestand aan actieve vrijwilligers die zich maar al te graag inzetten voor de vrijetijdssector. De een doet dit door nieuwe routes en arrangementen te ontwikkelen, terwijl de ander graag bezoekers te woord staat en inspireert tijdens evenementen of in de winkel. De TIP's en VVV's zijn trots op de professionaliseringsslag die ook de vrijwilligers hebben doorgemaakt. Want ze hebben zich ontwikkeld tot ware gastheren en -vrouwen van Berkelland.

Door de bril van bezoekers

In 2025 heeft de vrijetijdssector van Berkelland een verdere professionaliseringsslag doorgemaakt. Bezoekers die besluiten om op vakantie of een dagje uit te gaan naar de Achterhoek weten het aanbod in Berkelland maar al te goed te vinden. Ze voelen zich gelukkig als ze na een dagje uit of weekje weg vol verbazing en verwondering voldaan huiswaarts keren. Want wat was er een hoop te zien en beleven in de verschillende dorpen en kernen die Berkelland rijk is. Iedere plek vertelde een eigen uniek verhaal waarop lokale arrangementen en producten afgestemd zijn. Bezoekers overnachten in kwalitatief hoogwaardige accommodaties en weten zich kostelijk te vermaken tijdens een bezoek aan een museum, een kunstwandelroute, boottocht of tijdens een diner op het terras. En die oprechte Achterhoekse gastvrijheid, daar kunnen ze geen genoeg van krijgen.

Door de bril van inwoners

Niet alleen ondernemers en bezoekers zijn blij met de vrijetijdssector van Berkelland. Ook inwoners plukken hun vruchten ervan mee. Ze zijn zich er meer dan ooit van bewust dat de vrijetijdssector een belangrijk steentje bijdraagt aan het voorzieningenniveau in de verschillende dorpen en kernen, maar ook het landschap mooier maakt. Mede dankzij de vrijetijdssector kunnen zij hier fijn leven. Inwoners realiseren zich meer dan ooit dat ze zelf heel veel invloed hebben op de prachtige omgeving waarin ze wonen, werken en recreëren en dat dit niet zo vanzelfsprekend is als vaak wordt gedacht. De bewustwording in combinatie met het trotse gevoel maakt dat ze echte ambassadeurs zijn voor Berkelland.

Opvallend is dat ook de jeugd in Berkelland veel beter weet wat voor een leuke recreatieve activiteiten er te doen zijn, zo vlak om de hoek. Ze zijn veel geziene gasten terwijl ze de Berkel per kano of SUP verkennen, meer over de historie van het gebied leren tijdens een gaaf evenement, of wanneer ze van terras naar terras fietsen in het buitengebied voor een heerlijk speciaal biertje of lokaal geproduceerde wijn. Ze realiseren zich maar al te goed dat je niet de halve wereld over hoeft te vliegen om een fijne tijd te hebben en dat schoonheid ook zo dichtbij huis te vinden is.

Inwoners zijn nog het meest blij dat Berkelland nog steeds echt helemaal van hun is. Want ze hebben nog steeds alle tijd, rust en ruimte om fijn te wonen, werken en recreëren in hun prachtige omgeving waarin de lokale cultuur, naoberschap en trots nog steeds volop aanwezig is.

Ambitie

In Berkelland zien we de ruimte, kansen en mogelijkheden om onze vrijetijdssector verder te ontwikkelen en versterken. Hierdoor versterken we onze lokale economie en zorgen we ervoor dat de leefbaarheid wordt verhoogd. De groei van de vrijetijdssector mag echter niet ten koste gaan van waar we zo trots op zijn: onze prachtige omgeving en onze 'Achterhoekse' cultuur. We willen daarom, in nauwe samenwerking met partijen uit andere sectoren, inzetten op een waardevolle, verantwoorde en duurzame ontwikkeling op een manier die past bij Berkelland. Door met deze insteek de vrijetijdssector de komende jaren te versterken dragen we bij aan een Berkelland waarin het fantastisch is om te wonen, werken en recreëren, of je nu een inwoner, ondernemer of bezoeker bent. Hoe we dit gaan bereiken leggen we hieronder uit.

Doelen

De komende jaren willen we in Berkelland daarom met elkaar op een verantwoorde manier inzetten op:

- Een toename van het aantal toeristische overnachtingen;
- Een toename van het aantal ondernomen dagrecreatieve activiteiten;
- Een toename van het aantal banen in de vrijetijdssector;
- Een toename van het aantal bestedingen i.r.t. de vrijetijdssector;

Door de groei van de bovengenoemde economische parameters wordt tevens een bijdrage geleverd aan:

- De instandhouding en versterking van voorzieningen in de verschillende dorpen en kernen, maar ook in het buitengebied;
- De instandhouding en versterking van het waardevolle en unieke coulisselandschap;
- Reuring in Berkelland;
- De positie van Berkelland als een aantrekkelijke gemeente om in te wonen, werken en recreëren

Vrijetijdssector inzetten als middel

Dat een deel van de doelen vrij kwantitatief is ingestoken wil niet zeggen dat er alleen maar oog is voor de economische effecten van de vrijetijdssector. Integendeel zelfs. Door bovenstaande doelen na te streven, wordt er bijgedragen aan een groter doel: het creëren van een prettige leefomgeving om in te wonen, werken en recreëren met vernieuwende en aantrekkelijke voorzieningen voor verschillende doelgroepen. De vrijetijdssector zien we als middel om een belangrijke bijdrage te leveren aan een prettige leefomgeving.

Bestemmingsmanagement

Op dit moment wordt in de Achterhoek en Berkelland geconstateerd dat er nog ruimte is om meer toeristen en recreanten te ontvangen. Het is echter wel belangrijk dat een toename van het aantal toeristen en recreanten niet ten koste gaat van de leefbaarheid in onze dorpen en buurtschappen of de kwaliteit van onze omgeving aantast. De vrijetijdssector gaat daarom de komende jaren de doelstellingen monitoren en stuurt bij met het beleid als wordt gemerkt dat het nastreven van (een van de) doelstellingen niet de gewenste effecten heeft.

Speerpunten: waar gaan we op inzetten?

De komende jaren gaan we als vrijetijdssector van Berkelland gezamenlijk op de volgende speerpunten inzetten met als doel om de sector verder door te ontwikkelen:

1. *Vergroten van het aantal vitale dagattracties en verblijfsaccommodaties.*
   Door in te zetten op een veelzijdig, onderscheidend en kwalitatief aanbod aan dagattracties en verblijfsaccommodaties zorgen we ervoor dat de vrijetijdssector van Berkelland vitaal is. Het is daarbij belangrijk om in te zetten op het revitaliseren van het bestaande aanbod, maar ook op het toevoegen van nieuw en onderscheidend aanbod. Onder kwaliteit worden attracties en accommodaties verstaan die goed scoren op de volgende punten: een goede gasttevredenheid en bezettingsgraad, onderhoud en uitstraling, eigentijdsheid van het bedrijf, gebruik en inzet van promotie en marketing en het ondernemerschap (o.a. visie van de ondernemer op de markt en zijn of haar ambities en investeringsplannen). Daarnaast is duurzaamheid ook een belangrijke pijler als het gaat om ontwikkelingen.

2. *Doorontwikkelen toeristische infrastructuur*
   Het is belangrijk om te blijven investeren in de toeristische infrastructuur. Niet alleen zodat dagattracties goed verbonden blijven met verblijfsaccommodaties, maar ook omdat routegebonden buitenrecreatie een van de meest ondernomen dagrecreatieve activiteiten is in Berkelland. Door te blijven investeren in onder andere fiets-, wandel-, mountainbike- en ruiterroutes zorgen we voor een goede infrastructurele basis voor de vrijetijdssector. En hier hebben niet alleen bezoekers profijt van, maar ook eigen inwoners.

3. *Toeristische informatievoorziening en gastheerschap verder professionaliseren*
   Door te werken aan het kwaliteitsniveau en een (verdere) professionalisering van VVV's, TIP's en Toeristische OverstapPunten (TOP's) wordt de kwaliteit van de toeristische informatievoorziening en gastheerschap (verder) verhoogd. Dit heeft een positieve invloed op de beleving van toeristen en recreanten. Naast deze -veelal- fysieke locaties gaan we ook werken aan het verbeteren van de online toeristische informatievoorziening. Toeristen en recreanten zoeken vandaag de dag namelijk meer dan ooit online informatie op voorafgaand aan of tijdens hun vakantie of dagje uit.

4. *Toeristisch-recreatieve ontwikkelpotentie van de Berkel, kernen en bijbehorende buitengebieden beter benutten*
   Neede heeft andere toeristische kwaliteiten dan Borculo en ook Ruurlo verschilt daarin van Eibergen. Het is de optelsom van kwaliteiten van een specifieke kern of gebied in combinatie met de aanwezige voorzieningen die een plek de moeite waard maken om te bezoeken. We zien een legio aan kansen om aan de hand van de kwaliteiten van de kernen de vrijetijdssector de komende jaren verder door te ontwikkelen.

We gaan daarom aan de slag met de toeristische ontwikkelpotentie van de verschillende kernen en bijbehorende buitengebieden, maar ook met de ontwikkelpotentie van de Berkel.

5. *Zichtbaarheid en positie van vrijetijdsaanbod Berkelland vergroten*
   Het is belangrijk om te blijven werken aan de zichtbaarheid van het vrijetijdsaanbod in Berkelland binnen de toeristische regio Achterhoek. Als mensen niet op de hoogte zijn van het aanbod, zullen ze namelijk ook niet komen. De komende jaren gaan we daarom aan de slag om de zichtbaarheid van de Berkellandse vrijetijdssector verder te verbeteren voor toeristen en recreanten. Anderzijds is het ook belangrijk dat we ervoor zorgen dat het belang van de vrijetijdssector wordt gewaarborgd in gemeentelijk beleid en terugkomt op verschillende (politieke) agenda's.

Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten staan de komende jaren centraal bij het nastreven van bovengenoemde doelen en speerpunten.

- *Berkelland als onderdeel van het sterke merk Achterhoek*
  Berkelland maakt onderdeel uit van de regio Achterhoek: een sterk en bekend toeristisch merk. Hier zijn we trots op. Het zijn de verschillende gebieden, kernen, voorzieningen, attracties en accommodaties in deze regio die samen zorgen voor een aantrekkelijk en uniek vrijetijdsaanbod. De toerist komt naar de regio vanwege dit samenspel. We blijven daarom aangehaakt bij het sterke merk Achterhoek en zorgen ervoor dat binnen deze regio het toeristisch en recreatieve product van Berkelland van goede kwaliteit is en aansluit op de wensen en behoeften van de bezoekers van vandaag en morgen. Tevens gaan we werken aan de zichtbaarheid van Berkelland binnen de regio Achterhoek.

- *Voortborduren op wat er al is*
  De afgelopen jaren heeft de vrijetijdssector van Berkelland niet stilgezeten. Diverse bedrijven zijn bezig geweest met innovatie en vernieuwing of hebben een transformatie ondergaan. Daarnaast zijn er nieuwe spelers bijgekomen waardoor er nieuwe producten en diensten zijn ontwikkeld. We kiezen er daarom voor om voort te borduren op wat er al is en dit naar een hoger niveau te tillen. Daarnaast blijven we uiteraard openstaan voor nieuwe ontwikkelingen, mits dit een kwalitatieve toevoeging is aan het vrijetijdsaanbod van de gemeente en het bij de identiteit van Berkelland past.

- *Vraaggericht te werk gaan*
  Je wordt sneller gekozen als je durft te kiezen. Berkelland heeft niet de ambitie om alles voor iedereen te zijn, maar wil juist voor de gast die past bij Berkelland een aantrekkelijk aanbod hebben. De leefstijlvinder ondersteunt in deze zoektocht en helpt bij het maken van keuzes. In Berkelland zien we nog diverse kansen voor de volgende toeristisch-recreatieve doelgroepen: avontuur-, stijl- en plezierzoeker.

  We juichen ontwikkelingen en initiatieven toe die vraaggericht zijn en tegelijkertijd zorgen voor een kwalitatieve verbetering van de vrijetijdssector van Berkelland, zowel binnen de kernen als in het buitengebied. De gemeente beoordeelt nieuwe aanvragen daarom onder andere op een goede

vraaggerichte onderbouwing. Per situatie wordt er tevens gekeken hoe maatwerk kan worden geleverd rekening houdend met de bijzondere en unieke waarden van de locatie zoals bijvoorbeeld het landschap en de natuur.

- *Samenwerken beschouwen als de sleutel tot succes*

  Het is het aanbod aan en samenspel tussen verschillende dagattracties en verblijfsaccommodaties in combinatie met goede toeristische informatievoorziening die ervoor zorgt dat bezoekers een aangenaam verblijf hebben in Berkelland. We vinden het belangrijk dat een hotelier in Ruurlo weet wat er speelt in Eibergen op het gebied van toerisme en recreatie en dat een VVV in Neede bezoekers ook attendeert op boeiende wandelroutes in de omgeving van Beltrum en Haarlo als dat aansluit bij de wensen en behoeften van de bezoeker. Het is belangrijk dat partijen uit de vrijetijdssector in Berkelland elkaar weten te vinden en samen willen werken aan een aantrekkelijk toeristisch product. Dat begint bij elkaar beter leren kennen en weten wat de ander doet.

  Samenwerken vinden we niet alleen belangrijk op lokaal niveau. We zien ook het belang, de nut en noodzaak in van de samenwerking in de regio via het sterke merk Achterhoek. Dit gebeurt samen met Stichting Achterhoek Toerisme en de andere Achterhoekse gemeenten via onder andere de Vrijetijdsagenda. Ook wordt er goed samengewerkt met de provincie Gelderland. Vanwege de ligging aan de Berkel vindt er ook regelmatig afstemming plaats met andere Nederlandse en Duitse gemeenten langs de Berkel op het gebied van toerisme en recreatie.

- *Het belang van kennisdeling*

  Omdat de vrijetijdssector zich in een razend tempo ontwikkelt is het belangrijk dat ondernemers en andere stakeholders uit de vrijetijdssector van Berkelland op de hoogte blijven van ontwikkelingen die invloed hebben op de sector. Iedereen is hier zelf verantwoordelijk voor. De gemeente Berkelland zet samen met andere Achterhoekse gemeenten, Achterhoek Toerisme en de provincie Gelderland in op kennisdeling via onder andere het kennisplein van Achterhoek Toerisme. Via dit kennisplein wordt er door middel van onder andere factsheets, onderzoeksrapporten, webinars en excursies een hoop kennis gedeeld over de vrijetijdssector. Het kennisplein is voor stakeholders een laagdrempelige manier om aan nuttige en bruikbare informatie te komen.

  Naast bovengenoemde samenwerking via het kennisplein zien we als Berkellandse vrijetijdssector nog kansen om meer te doen met kennis op lokaal niveau. Ondernemers in Berkelland beschikken namelijk over een hoop data waar anno 2021 op lokaal niveau nog maar relatief weinig mee wordt gedaan. Het is belangrijk om meer inzicht te krijgen in deze lokale data om vervolgens samen met de sector te kijken hoe dit gebruikt kan worden voor bijvoorbeeld lokale beleids- en/of productontwikkeling.

  Zoals al eerder aangegeven is monitoring van de vrijetijdssector erg belangrijk de komende jaren. Niet alleen voor de Achterhoek, maar ook voor Berkelland. Op dit moment ziet de vrijetijdssector nog ruimte voor groei, maar het kan zijn dat het nodig is om komende jaren de ingezette koers toch iets bij te sturen als blijkt dat (een deel van) het gebied de toestroom van bezoekers niet goed aan kan. Data is hierbij van cruciaal belang.

Crossovers met andere sectoren

Onder het motto ‘samen bereik je meer dan alleen’ blijven we de komende jaren intensief op zoek gaan naar samenwerking. Niet alleen binnen onze eigen sector, maar ook daarbuiten. Het is de link met andere sectoren waar nog een hoop onbenutte kansen liggen. Deze willen we de komende jaren beter gaan benutten. De vrijetijdssector kan de verbindende schakel zijn tussen verschillende sectoren. We zien diverse kansen en mogelijkheden voor samenwerkingen met de volgende sectoren:

- Cultuur en erfgoed (beleefbaarheid unieke verhalen, gebouwen en tradities)
- Natuur en landschap (herstel en behoud coulisselandschap, beleven van de Berkel)
- Landbouw en vitaal platteland (streekproducten, food, aantrekkelijk/vitaal platteland, herbestemmen vrijkomende agrarische bebouwing)
- Arbeidsmarkt en onderwijs (scholing personeel vrijetijdssector, ambassadeurs van Berkelland)
- Zorg/inclusie (iedereen moet kunnen genieten van de vrijetijdssector)
- Sport en bewegen (survival, avontuur, erop uit, gezonde levensstijl, geluk, welzijn)
- Bereikbaarheid ((informatie)voorzieningen beter bereikbaar maken)
- Innovatie (nieuwe technieken inzetten voor o.a. beleving en duurzaamheid)
- Duurzaamheid (zowel verder verduurzamen van vrijetijdssector als leveren van een bijdrage aan o.a. de energietransitie)
- Detailhandel (funshoppen, minder leegstand en beleefbare winkelcentra)

In onderdeel II, de uitvoeringsagenda, zijn de bovengenoemde speerpunten vertaald naar concrete projecten en acties voor de periode 2021-2024.

Deel II De Uitvoeringsagenda

5. Uitvoeringsagenda 2021 - 2024

In deze uitvoeringsagenda zijn de doelen en speerpunten vertaald naar concrete acties. De uitvoeringsagenda heeft betrekking op de periode 2021-2024. Daarna zal de agenda worden geactualiseerd. De acties zijn gebaseerd op gesprekken met ondernemers uit de vrijetijdssector van Berkelland en op lokale en regionale ontwikkelingen.

5.1 Van speerpunten naar acties

Zoals in deel I aangegeven wordt er ingezet op vijf speerpunten. Hieronder wordt toegelicht welke acties per speerpunt worden uitgevoerd de komende jaren. Ook zijn er een aantal overkoepelende acties. Bij sommige acties wordt er specifiek gesproken over 'de gemeente', 'VVV's/TIP's', 'verblijfsaccommodaties' of andere stakeholders. Wanneer er wordt gesproken over 'de vrijetijdssector' worden daarmee alle stakeholders bedoeld die samen de vrijetijdssector vormen, zoals beschreven in hoofdstuk 3.3.

Vergroten van het aantal vitale dagattracties en verblijfsaccommodaties

- De gemeente gaat in samenwerking met ondernemers aan de slag met een plan van aanpak voor het actualiseren van het beleid op verblijfsrecreatie. Hierbij wordt de input uit het vitaliteitsonderzoek verblijfsrecreatie (2019) meegenomen, net als de uitkomsten uit het project 'vitaliteit verblijfsrecreatie' uit de regionale Vrijetijdsagenda;
- De gemeente gaat op basis van de uitkomsten van het onderzoek 'vitaliteit dagrecreatie' in samenwerking met de vrijetijdssector van Berkelland bekijken hoe de vitaliteit van dagattracties (verder) verhoogd kan worden.
- De gemeente gaat als onderdeel van het uitvoeringsprogramma 'Verder met cultuur en erfgoed 2021-2024' in samenwerking met de musea in Berkelland aan de slag met een museumvisie.

Doorontwikkelen toeristische infrastructuur

- De gemeente gaat in samenwerking met Stichting Achterhoek Toerisme, de VVV's en TIP's verder met het verbeteren van de fiets-, wandel-, mountainbike- en ruiternetwerken en -routes;
- De gemeente blijft open staan voor het toevoegen van nieuwe recreatieve routes die passen bij Berkelland en ondersteunt, waar mogelijk, de realisatie hiervan;
- De gemeente blijft de samenwerking met het routebureau van Stichting Achterhoek Toerisme voortzetten voor beheer en onderhoud van recreatieve routes;
- De gemeente gaat onderzoeken hoe meer van het bestaande routenetwerk ondergebracht kan worden bij het routebureau van Stichting Achterhoek Toerisme;

Toeristische informatievoorziening en gastheerschap verder professionaliseren

- De gemeente gaat in samenwerking met de VVV's en TIP's een overlegstructuur ontwikkelen met als doel om beter samen te werken en de kwaliteit van de informatievoorziening via de VVV's en TIP's verder te verbeteren en professionaliseren;
- De VVV's en TIP's gaan aan de slag met het (verder) professionaliseren van de fysieke locaties van de VVV's en TIP's.
- De gemeente gaat vanuit de regionale Vrijetijdsagenda aan de slag met het updaten van de TOP's in Berkelland in samenwerking met Stichting Achterhoek Toerisme en de TOP eigenaren;

- De vrijetijdssector van Berkelland gaat gezamenlijk werken aan een plan van aanpak voor het verbeteren van de online toeristisch-recreatieve informatievoorziening;

Toeristisch-recreatieve ontwikkelpotentie van de Berkel, kernen en bijbehorende buitengebieden beter benutten

- De vrijetijdssector gaat de toeristisch-recreatieve ontwikkelpotentie van de verschillende kernen en bijbehorende buitengebieden van Berkelland verder in kaart brengen en lokale productontwikkeling hier beter op afstemmen;
- De vrijetijdssector gaat de toeristisch-recreatieve ontwikkelpotentie van de Berkel nog beter benutten door onder andere in te zetten op productontwikkeling.

Zichtbaarheid van vrijetijdsaanbod Berkelland vergroten

- De vrijetijdssector van Berkelland gaat een plan van aanpak ontwikkelen om de zichtbaarheid van het Berkellandse toeristisch-recreatieve aanbod te verbeteren, zowel off- als online.

Overkoepelende acties

- De gemeente gaat de samenwerking met Stichting Achterhoek Toerisme continueren;
- De gemeente gaat de samenwerking met Achterhoekse gemeenten via de regionale Vrijetijdsagenda continueren;
- De vrijetijdssector gaat een laagdrempelig lokaal platform toerisme oprichten;
- De vrijetijdssector gaat de samenwerking met 'Bedrijvenkring Berkelland' verder ontwikkelen en optimaliseren;
- De vrijetijdssector gaat onder leiding van de gemeente aan de slag met het ontwikkelen van een plan van aanpak voor het verzamelen lokale data over de vrijetijdssector. Hierdoor kunnen ontwikkelingen in de vrijetijdssector beter worden gemonitord en aangestuurd waar nodig;
- De vrijetijdssector gaat onder leiding van de gemeente aan de slag met een plan van aanpak voor betere kennisdeling op lokaal niveau;
- De gemeente gaat, in overleg met verblijfsaccommodaties, de Verordening Toeristenbelasting (2018) actualiseren;
- De gemeente blijft lokale (cross-sectorale) projecten stimuleren en ondersteunen met kennis en/of middelen.

5.2 Uitvoeringsagenda Beleef het in Berkelland 2021 - 2024

Het idee achter de uitvoeringsagenda is tweeledig. Enerzijds wordt de vrijetijdssector van Berkelland verder ontwikkeld en naar een hoger niveau getild door de hierboven beschreven acties uit te voeren. Anderzijds wordt de positie van de vrijetijdssector versterkt door aandacht te besteden aan de cross-overs zoals beschreven in hoofdstuk 4 . Hierdoor kan een bijdrage worden geleverd aan andere opgaven die spelen in Berkelland. Hierbij valt onder andere te denken aan het behouden en versteken van het waardevolle coulisselandschap, opgaven met betrekking tot vrijkomende agrarische bebouwing en food.

Financiering

In de visie is al uitgebreid stilgestaan bij wat de vrijetijdssector voor Berkelland betekent. Zo heeft Berkelland er een gevarieerd winkelaanbod, inkomsten en werkgelegenheid aan te danken. Maar de sector draagt ook bij aan de

instandhouding van ons bijzondere landschap (ons 'groene' goud), zorgt ook voor 'reuring' in de dorpen en kernen en levert een belangrijke bijdrage aan de instandhouding van diverse voorzieningen. Berkelland kan groeien door de vrijetijdssector de komende jaren verder te laten ontwikkelen door hierin te investeren. Door juist nu te investeren in de vrijetijdssector kunnen we niet alleen de negatieve consequenties van covid-19 op (korte) termijn beperken, maar ook de positieve effecten van deze pandemie op de (lokale) economie ervaren. Want corona zorgt ook voor perspectief en kansen doordat Nederlandse vakantiegangers de Achterhoek -inclusief Berkelland- hebben herontdekt. De verwachting is dat dit 'corona-effect' ook op (middel)lange termijn een positieve impact heeft op de vrijetijdssector doordat bezoekers de komende jaren mogelijk vaker (terug)komen voor een lange of korte vakantie. Door juist nu te investeren in de vrijetijdssector van Berkelland worden de kansen optimaal benut terwijl de negatieve consequenties zoveel mogelijk worden beperkt. We gaan daarom gezamenlijk de vrijetijdssector inzetten als middel om Berkelland nog mooier te maken.

Zoals de uitdrukking 'voor niets gaat de zon op' al doet suggereren kost het tijd en geld om te investeren in de vrijetijdssector van Berkelland. Vanwege forse bezuinigingen bij de gemeente Berkelland is er vanaf 2021 geen structureel budget meer beschikbaar voor toerisme en recreatie, met uitzondering van de jaarlijkse bijdragen aan Stichting Achterhoek Toerisme (inclusief routebureau) en de regionale Vrijetijdsagenda. Om toch te kunnen werken aan de speerpunten met bijbehorende acties en geld te hebben om lokale projecten op te starten en uit te rollen heeft de gemeenteraad van Berkelland eenmalig € 115.000,-- beschikbaar gesteld voor de Uitvoeringsagenda 2021-2024.

Hieronder wordt inzichtelijk gemaakt hoe dit geld besteed gaat worden. De projecten zijn gebaseerd op de acties zoals beschreven in paragraaf 5.1. De kolom 'kosten 2021-2024' laat zien welke bedragen de gemeente reserveert voor de desbetreffende acties. Dat wil echter niet zeggen dat acties alleen maar gefinancierd worden door de gemeente.

Speerpunt Vitaliteit dagattracties en verblijfsaccommodaties

Actie	Verantwoordelijk	Betrokken	Kosten 2021-2024
Plan van aanpak beleidskaders verblijfsrecreatie	Gemeente Berkelland	Verblijfsaccommodaties	-
Uitkomsten vitaliteit dagrecreatie	Gemeente Berkelland	Dagrecreatie- en horecaondernemers	-
Opstellen museumvisie	Gemeente Berkelland	Musea, cultuur- en erfgoedsector	Zie uitvoeringsprogramma 'Verder met cultuur en erfgoed 2021-2024'.

Speerpunt Toeristische informatievoorziening en gastheerschap verder professionaliseren

Actie	Verantwoordelijk	Betrokken	Kosten 2021-2024
Overlegstructuur gemeente – VVV's/TIP's	Gemeente Berkelland	VVV's en TIP's	-

Professionaliseren fysieke locaties VVV's en TIP's	VVV's en TIP's	-	€ 5.000 (cofinanciering)
Updaten TOP's	Eigenaren TOP's	Stichting Achterhoek Toerisme, gemeente Berkelland	Via Vrijetijdsagenda
Plan van aanpak online informatievoorziening	Vrijetijdssector Berkelland	Gemeente, ondernemers, VVV's, TIP's en Stichting Achterhoek Toerisme	€ 5.000

Doorontwikkelen toeristische infrastructuur

Actie	Verantwoordelijk	Betrokken	Kosten 2021-2024
Verbeteren bestaande fiets-, wandel-, mountainbike en ruiternetwerk en -routes	Gemeente Berkelland	Stichting Achterhoek Toerisme, VVV's, TIP's, ondernemers vrijetijdssector Berkelland	- (via bestaande budgetten onderhoud wegen en paden)
Open blijven staan voor toevoegen van nieuwe routes en ondersteunen van realisatie hiervan	Gemeente Berkelland	Achterhoek Toerisme, VVV's en TIP's, ondernemers vrijetijdssector Berkelland	€ 35.000 (cofinanciering)
Samenwerking met het routebureau van Stichting Achterhoek Toerisme voortzetten	Gemeente Berkelland	VVV's en TIP's	- (via bestaande budgetten onderhoud wegen en paden)
Onderzoeken onderbrengen bestaande routenetwerk bij routebureau	Gemeente Berkelland	Stichting Achterhoek Toerisme, VVV's, TIP's en andere stakeholders zoals bijv. lokale ruiterverenigingen	-

Speerpunt Toeristisch-recreatieve ontwikkelpotentie van Berkel, kernen en bijbehorende buitengebieden beter benutten

Actie	Verantwoordelijk	Betrokken	Kosten 2021-2024
Toeristische ontwikkelpotentie kernen en buitengebieden	Vrijetijdssector Berkelland	Gemeente, ondernemers, VVV's/TIP's, grondeigenaren.	€ 5.000
Toeristische ontwikkelpotentie Berkel	Vrijetijdssector Berkelland	Gemeente, Waterschap, ondernemers, VVV's/TIP's, grondeigenaren.	€ 15.000

Speerpunt Zichtbaarheid vergroten

Actie	Verantwoordelijk	Betrokken	Kosten 2021-2024
Plan van aanpak zichtbaarheid aanbod	Ondernemers, VVV's, TIP's en gemeente Berkelland	Stichting Achterhoek Toerisme	€ 5.000

Overkoepelende acties

Actie	Verantwoordelijk	Betrokkenen	Kosten 2021-2024
Samenwerking Stichting Achterhoek Toerisme continueren	Gemeente Berkelland	Stichting Achterhoek Toerisme	Ca. € 304.000 (begrotingspostsubsidie, dus geen onderdeel incidentele bijdrage) * afhankelijk van inwoneraantal per 1-1-2022 en Achterhoek Index.
Samenwerking regionale Vrijetijdsagenda continueren	Gemeente Berkelland	Stichting Achterhoek Toerisme en andere Achterhoekse gemeenten	€ 140.000 (begrotingspostsubsidie, dus geen onderdeel incidentele bijdrage)
Samenwerking Bedrijvenkring Berkelland	Gemeente Berkelland	Bedrijvenkring Berkelland en ondernemers	-
Oprichten Lokaal platform toerisme	Gemeente Berkelland i.s.m. ondernemers en VVV's/TIP's in Berkelland	Ondernemers, VVV's en TIP's	-
Plan van aanpak lokale data	Gemeente Berkelland	Ondernemers, VVV's en TIP's	€ 10.000
Plan van aanpak lokale kennisdeling	Gemeente Berkelland	Ondernemers, VVV's en TIP's	€ 5.000
Actualiseren Verordening Toeristenbelasting	Gemeente Berkelland	Ondernemers	-
Projectengeld (o.a. voor cross-overs)	Gemeente Berkelland i.s.m. vrijetijdssector	Ondernemers, VVV's en TIP's	€ 30.000 (cofinanciering)

6. Bijlagen

Bijlage I Waar komen we vandaan?

Regionaal

De afgelopen jaren hebben er op regionaal niveau diverse organisatorische wijzigingen plaatsgevonden die van invloed zijn op de vrijetijdssector van de Achterhoek. Zo is in 2014 besloten om het Recreatieschap Achterhoek Liemers te ontmantelen. De feitelijke opheffing is afgerond in 2020. Het recreatieschap is in 1996 ontstaan uit een fusie van bestaande recreatieschappen. Het recreatieschap heeft een belangrijke rol gespeeld in de recreatieve ontwikkeling van recreatieplassen in de Achterhoek, waaronder het Hambroekplas in Borculo. In de loop der jaren zijn er ook diverse voorzieningen aangelegd ten behoeve van routegebonden recreatie. Het beheer en de ontwikkeling van de recreatieplassen in de Achterhoek is ondertussen ondergebracht bij Leisurelands. De routegebonden buitenrecreatie bij het routebureau van Stichting Achterhoek Toerisme en het onderhoud van de fietspaden is bij de gemeenten terecht gekomen. Doordat nu niet meer één organisatie verantwoordelijk is, is het belangrijk dat zaken onderling goed worden afgestemd door de verschillende betrokken partijen.

Naar aanleiding van het faillissement van het Achterhoeks Bureau voor Toerisme in juli 2012, de VVV Achterhoek én de ontmanteling van het Recreatieschap Achterhoek Liemers hebben het Portefeuillehoudersoverleg Vrijetijdseconomie en het bedrijfsleven in de toeristische sector in 2012 de handen ineen geslagen om de vrijetijdssector verder te ontwikkelen tot een stevige drager binnen de economische sector in de Achterhoek. Daarvoor is Stichting Achterhoek Toerisme in het leven geroepen. Stichting Achterhoek Toerisme is sinds haar oprichting in 2012 uitgegroeid tot een professionele destinatie marketing organisatie die zich naast marketing en promotie ook bezighoudt met kennisdeling, productontwikkeling, routebeheer en -onderhoud.

Lokaal

In 2005 heeft de gemeente Berkelland een startnotitie toerisme en recreatie geschreven. Deze bevatte een inventarisatie van het werkveld toerisme en recreatie, een beschrijving van de positie en de rol van de gemeente daarin en een scenario voor de toekomst. De startnotitie heeft het college en raad de mogelijkheid geboden na te denken over de eigen rol en het ambitieniveau. Bovendien zijn belangstellenden uitgenodigd om mee te denken en te praten.

Op basis van de startnotitie, en als gevolg van de intrekking ‘Wet op de Openluchtrecreatie in 2008, heeft de gemeente Berkelland beleid gemaakt op toerisme en recreatie. Dit beleidsstuk, met de naam ‘Beleef het in Berkelland’, is in 2008 vastgesteld door de gemeenteraad. In dit beleidsstuk is de sector beschreven en zijn daarnaast beleidskaders benoemd voor het kamperen in Berkelland. In het stuk is de ambitie uitgesproken om een sociaal en levensvatbaar toerisme in Berkelland te bevorderen zonder aan de andere kant afbreuk te doen aan het landschap, de natuur, de eigen Achterhoekse cultuur en de lokale economie. Om dit te bereiken werd ingezet op samenwerking, innovatie, vertellen van het verhaal en de toeristische infrastructuur. Voor verblijfsrecreatie is de ambitie uitgesproken om de aantrekkingskracht van Berkelland te vergroten door een breed aanbod aan verblijfsaccommodaties waarbij er wordt gestreefd naar kwalitatief hoogwaardige, innoverende en gezonde recreatiebedrijven waar zoveel mogelijk gasten jaarrond veilig en vraaggericht in een gedifferentieerd kwaliteitsproduct kunnen recreëren.

Beleef het in Berkelland is de afgelopen jaren de leidraad geweest voor het handelen van het gemeentebestuur. Een actielijst was ook onderdeel van deze visie. De visie uit 2008 laat enerzijds zien wat Berkelland actief op gang

wil brengen, waar beleid voor ontwikkeld moet worden en waar in samenwerking met de sector sturing op aan wordt gegeven. Ook is de visie richtinggevend. Door het afweging- en toetsingskader konden allerlei losse plannen, ideeën en oplossingen die niet de gewenste gevolgen hebben worden voorkomen.

De belangrijkste beleidsmatige onderwerpen uit de visie heeft de gemeente Berkelland doorvertaald naar de Structuurvisie 2025. In deze Structuurvisie is beschreven waar in de gemeente welk type toeristisch-recreatieve ontwikkelingen wel of niet wenselijk zijn.

Naast beleidsmatige ontwikkelingen, hebben er ook organisatorische ontwikkelingen plaatsgevonden. Zo zijn de vier voormalige VVV's van Borculo, Ruurlo, Eibergen en Neede in 2007 gefuseerd tot VVV Berkelland. Ook zijn er prestatieafspraken gemaakt met de VVV's. Eén van de prestaties die geleverd moest worden was het ontwikkelen en in de markt zetten van nieuwe arrangementen. De kerntaken van de VVV spitst zich toe op gastheerschap, productontwikkeling, informatievoorziening, informatieverstrekking en winkelfunctie. Het delen van informatie en kennis en ervaring is een kerntaak. VVV Berkelland was als franchiseorganisatie aangesloten bij de regionale VVV structuur. In 2012 is de gemeente Berkelland gestopt met het subsidiëren van de VVV Berkelland waardoor de VVV Berkelland is opgeheven. De vier vestigingen zijn afzonderlijk van elkaar verder gegaan als VVV Ruurlo, VVV Neede, TIP InEibergen en TIBorculo. Wel werken alle vestigingen samen met Stichting Achterhoek Toerisme.

De gemeente Berkelland heeft daarnaast besloten om vanuit Stichting Achterhoek Toerisme een regiocoördinator aan te stellen. Jarenlang heeft deze persoon ontwikkelingen in de vrijetijdssector aangejaagd, verbindingen tot stand gebracht en nieuwe kwalitatief hoogwaardige producten en arrangementen ontwikkelt. Vanwege gemeentelijke bezuinigingen is deze functie per 1 januari 2021 komen te vervallen.

Literatuurlijst

Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd. (2019). *Vitaliteitsonderzoek Achterhoek*.

Gemeente Berkelland. (2008). *Beleef het in Berkelland*.

Gemeente Berkelland. (2010). *Structuurvisie Berkelland 2025*.

Leefstijlvinder. (2020). *Leefstijlvinder Vakantie en Vrije Tijd*. Geraadpleegd via https://leefstijlvinder.nl/

Moventem. (2019). *Rapportage Identiteit en Profiel. Gemeente Berkelland*.

Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen. (2019). *Perspectief 2030. Bestemming Nederland*.

Provincie Gelderland. (2018). *Beleef het in Gelderland*. Geraadpleegd via http://magazine.gelderland.nl/koersnotitie-beleefhetingelderland#!/home

Riefel, A. (2020). *Regionale Vrijetijdagenda 2020-2030*.

Vermeulen, T. (2019). *Trendrapport toerisme, recreatie en vrije tijd 2019*.

ZKA Leisure Consultants. (2020). *Monitor economische betekenis recreatie en toerisme Achterhoek.*

gemeente Berkelland

Persbericht

27 juli 2021

College biedt actualisatie ‘Beleef het in Berkelland’ aan gemeenteraad aan

Het college van burgemeester en wethouders heeft ingestemd met de actualisatie van het beleidsstuk ‘Beleef het in Berkelland’. In deze actualisatie staat centraal hoe de vrijetijdssector van Berkelland de komende jaren verder ontwikkeld gaat worden. Aan het beleidsstuk is een uitvoeringsagenda gekoppeld met concrete projecten die de komende jaren worden opgepakt.

Wethouder Gerda ter Denge: *‘Ik ben blij met de actualisatie en de bijbehorende uitvoeringsagenda. Hiermee kunnen alle betrokken partijen uit de vrijetijdssector, van vrijwilligers bij de VVV en TIP’s tot aan ondernemers, terrein-beherende organisaties en de gemeente, verder bouwen aan een vitale en toekomstbestendige vrijetijdssector in Berkelland. Hier profiteren niet alleen bezoekers van, maar bovenal ook eigen inwoners. Het maakt onze gemeente een heerlijke plek om te wonen, werken en recreëren.”*

Visie beschrijft huidige vrijetijdssector, ambities en doelen
Met de actualisatie van Beleef het in Berkelland is er een nieuwe stip op de horizon voor de vrijetijdssector van Berkelland. De visie komt in grote lijnen overeen met het stuk uit 2008 dat benoemt dat er ruimte is om de vrijetijdssector van Berkelland verder te ontwikkelen. Wel zijn er in deze actualisatie andere accenten gelegd, die zijn vertaald in de volgende vijf speerpunten:

1. Vergroten van het aantal vitale dagattracties en verblijfsaccommodaties
2. Doorontwikkelen toeristische infrastructuur
3. Toeristische informatievoorziening en gastheerschap verder professionaliseren
4. Toeristische ontwikkelpotentie van de Berkel, kernen en bijbehorende buitengebieden beter benutten
5. Zichtbaarheid en positie van vrijetijdsaanbod Berkelland vergroten

Speerpunten worden doorvertaald in uitvoeringsagenda 2021-2024
De speerpunten zijn in de uitvoeringsagenda 2021-2024 doorvertaald in concrete projecten die door betrokken partijen uit de sector worden opgepakt. De komende jaren wordt er op beleidsmatig niveau gewerkt aan het actualiseren van de beleidskaders verblijfsrecreatie en de verordening toeristenbelasting. Maar de uitvoeringsagenda beperkt zich niet alleen tot beleidsmatige acties. Zo wordt, als onderdeel van de uitvoeringsagenda, onder andere het mountainbikenetwerk in de Achterhoek uitgebreid door in samenwerking met Stichting Achterhoek Toerisme een nieuwe route in Berkelland aan te leggen én wordt er actief aan de slag gegaan met de toeristisch-recreatieve ontwikkelpotentie van de Berkel.

Noot voor de redactie: Nadere informatie bij: Communicatie gemeente Berkelland, T: 0545-250 587.

2021-09-07 Commissie Bestuur en Sociaal - Inspreektekst over "Beleef het in Berkelland"

Geachte commissieleden.

Op 28 juni j.l. heb ik gereageerd op het plan om het beleidsstuk " Beleef het in Berkelland" te actualiseren. Ik ben toen ingegaan op het uitgangspunt "vergroten van het aantal vitale dagattracties en verblijfsaccommodaties".
Wat betreft de dagattracties voert u in alle plaatsen in Berkelland een actief beleid, waarbij ik in Borculo denk aan het plan Leef .
Uiteraard zijn dagattracties zeer belangrijk. Uit waarnemingen en gesprekken elders in het land heb ik ervaren dat o.a. de gasten van verblijfsaccommodaties in de directe omgeving van interessante plaatsen een belangrijke bijdrage leveren aan het bezoek aan die plaatsen overdag, maar zeker ook in de avonduren. (restaurants en cafe's.
Gelet hierop lijkt het mij van groot belang om de plannen voor verblijfsaccommodatie bij de Hambroekplassen nu actief te ontwikkelen en daaraan een hoge prioriteit te geven. Enkele jaren geleden las ik daarover in de kranten enthousiaste plannen voor vakantiewoningen nabij de Hambroekplassen. Sedertdien lees ik daarover niets meer.
In de gemeentelijke reactie d.d. 13 juli 2021 werd aangegeven dat Leisurelands achter de schermen druk bezig is met de plannen voor de Hambroekplassen en dat de gemeente Berkelland nauw bij dat proces is betrokken. Gehoopt werd dat ik hiermee voldoende ben geinformeerd.

Ik merk het volgende op.
Het actief ontwikkelen van verblijfsrecreatie bij de Hambroekplassen is, denk ik voor Borculo zeer belangrijk met het oog op de leefbaarheid en het vergroten van de aantrekkimgskracht van Borculo.
De plannen om bungalows te realiseren rondom de Hambroekplas dateren al uit de jaren negentig. Leisurelands is sinds 2013 eigenaar van twee Hambroekplassen en kocht in 2020 de derde plas.Het ambitieuze plan voor drijvende bungalows werd in 2018 geopenbaard .Nu hoor en lees ik niets meer daarover.
Het plan Leef is een perfecte aanzet, maar je kunt, denk ik, meer effecten bereiken met een creatief plan voor verblijfsrecreatie.
Mede door de Corona perikelen zijn en worden overal in het land plannen ontwikkeld voor vakantieparken. Het investeringsklimaat is optimaal.
Ik denk dat het gebied van de Hambroekplassen naast de recreatieve betekenis ook een rol kan spelen in het kader van de klimaatverandering. Dan ontstaat daarnaast ook nog het argument van de duurzaamheid. Momenteel ondervindt de hele wereld en zeker ook Nederland de effecten van de klimaatverandering, zoals wateroverlast, maar ook waterschaarste.

Ook in de Achterhoek zijn problemen met waterschaarste en wateroverlast. Het Waterschap Rijn en IJssel voert een actief beleid, waarbij ook gemeenten en provincie worden betrokken.
Onlangs heb ik hierover geluisterd naar een interessant intervieuw met de Watergraaf over o.a. het probleem van waterberging. Hij memoreerde dat het moeilijk is in de Achterhoek een groot waterbergingsgebied te vinden. Toen dacht ik direct aan het grote gebied van de Hambroekplassen Als het mogelijk is in dat gebied een plan te ontwikkelen voor recreatiewoningen in combintie met een Waterbergingsplan, dan is m.i.sprake van een uniek project.

In het voorstel Acualisatie Beleef het in Berkelland inclusief uitvoeringsagenda 2021- 2024 lees ik op blz 21 " wij moeten onze leefomgeving voorbereiden op de klimaatverandering. We zullen moeten leren omgaan met grote hoeveelheden water (hevige regenval en binnenkomend water vanuit het buitenland) droogteperioden en hoge temperaturen." In deze woorden zie ik aanknopingspunten om over het bovenstaande te brainstormen met Leisurelands,Waterschap, provincie . Maar ik denk ook dat het van groot belang is actief te communiceren met de bevolking en het gebied. Want, zeker bij een vroegtijdig communiceren met de bevolking ,kunnen interessante ideeen ontstaan, die de draagkracht kunnen vergroten, maar ook het vertrouwen in de overheid.

Verblijfsaccommodaties en verduurzaamheid, de raad zal dit moeten oppakken. Wordt dit actief uitgevoerd, dan hebben de plannen van Leef nog meer kansen van slagen. We moeten de mensen binden aan onze stad, maar dan moeten ze er ook kunnen overnachten.

Commissie Bestuur en Sociaal

Dossiernummer	2839
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 september 2021
Agendapunt	11
Omschrijving	Voorstel bespreekstuk / Bestuursrapportage 2021 gemeente Berkelland

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur en Sociaal	7 september 2021

gemeente Berkelland

Zaaknummer	:	207459
Raadsvergadering	:	**21-09-2021**
Onderwerp	:	**Bestuursrapportage 2021 gemeente Berkelland**
Collegevergadering	:	27-07-2021
Portefeuillehouder	:	Wethouder G.J. Teselink
Steller	:	Gussekloo, Eric, Team Financieel beleid tel. : 0545250576

Te nemen besluit

1. De bestuursrapportage 2021 vaststellen
2. Het resultaat van de bestuursrapportage van € 544.000 toevoegen aan de algemene reserve.
3. Bij de jaarrekening 2021 het resultaat van afval verrekenen met de egalisatiereserve afval.
4. Bij de jaarrekening 2021 het resultaat van riolering verrekenen met de voorziening riolering.
5. Bij de jaarrekening 2021 de nog niet bestede budgetten voor projecten overhevelen naar 2022.
6. Bij de jaarrekening 2021 het resultaat van wegen verrekenen met de reserve onderhoud wegen.
7. Bij de jaarrekening 2021 een voordelig resultaat van ICT toevoegen met de reserve bestuurlijke claims.
8. Bij de jaarrekening 2021 het resultaat van de grondexploitaties verrekenen met de reserve bouwgrondexploitaties.
9. Bij de jaarrekening 2021 het voordelig resultaat van inburgering toevoegen met de reserve bestuurlijke claims.
10. Akkoord gaan met de mutaties op de kredieten die in de bestuursrapportage 2021 staan.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Met de bestuursrapportage informeren wij u over de stand van zaken in het begrotingsjaar 2021. Waar nodig, neemt u een besluit over aanpassingen van de begroting 2021.

De bestuursrapportage beperkt zich tot 2021. Een doorkijk voor 2022 en de komende jaren heeft plaatsgevonden in de perspectiefnota 2022.

Argumentatie

1. De bestuursrapportage leidt tot een aanpassing van de begroting.
Aanpassingen van de begroting vallen onder het budgetrecht van de raad, zoals vermeld in de Gemeentewet.
2. Tussentijdse bestemmingen van een voordelig resultaat worden toegevoegd aan de algemene reserve.
3. We mogen voor afval niet meer rechten heffen dan dat we kosten maken. Doen we dit wel dan moeten we het meerdere (op termijn) terugbetalen. Door overschotten en tekorten te verrekenen met de reserves doen we dit.
4. We mogen voor riolering niet meer rechten heffen dan dat we kosten maken. We mogen wel sparen voor toekomstige investeringen. Heffen we wel meer dan dat we kosten hebben dan

In te vullen door Griffie:

Commissievergadering
Afhandelingsvoorstel voor raad:
0 hamerstuk
0 bespreekstuk
0 anders, nl

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

moeten we het meerdere (op termijn) terugbetalen. Door overschotten en tekorten te verrekenen met de voorziening doen we dit.
5.
5.1. In de begroting hebben we een aantal projecten opgenomen. Deze projecten lopen over meerdere jaren. Bijvoorbeeld de projecten in het kader van Investeren in Berkelland. Het uitgeven van het budget van een project loopt niet gelijk met de begrotingsjaren. Daarom willen we restantbudgetten van projecten overhevelen.
5.2. In de begroting 2022 en de jaarrekening 2021 maken we de projecten voor u inzichtelijker.
6. Het uitgavenpatroon van groot onderhoud wegen is grillig. Mede door weersomstandigheden is het lastig of gepland onderhoud dit jaar plaatsvind of net in het andere dienstjaar. Door de ingezette bezuinigingen is het budget krap. Om het onderhoud niet verder onder druk te zetten, is het gewenst de budgetten meerjarig kunnen worden benut.
7. Uitgaven op het gebied van ICT worden door allerlei ontwikkelingen zoals de pandemie en veiligheidsmaatregelen deels anders ingezet dan begroot. Dit zorgt voor een verschuiving van andere geplande investeringen. Om de oorspronkelijke investeringen toch zoveel mogelijk waar te kunnen maken, zijn we gebaat om een eventueel voordelig saldo over te hevelen naar 2022.
8. Resultaten op grondexploitaties verrekenen we met de reserve grondexploitaties. Tot 2021 deden we dit ná bestemming van het resultaat. Deze werkwijze leidde mede tot grote jaarrekeningresultaten. Door de verrekening vóór resultaatbestemming te doen, schetsen we een beter beeld van de realisatie van de gemeentebegroting.
9. Naar alle waarschijnlijkheid houden we eind 2021 geld over op inburgering. Omdat de consequenties van de nieuwe inburgeringswet nog niet helder zijn en door Corona achterstanden zijn ontstaan in de behandeling van ons cliëntenbestand is het gewenst het overschot over te hevelen naar 2022.
In deze bestuursrapportage wordt u geïnformeerd over afwijkingen op enkele kredieten. De toelichtingen staan in de programma's. U stelt kredieten beschikbaar en bent ook het bevoegde orgaan om ze aan te passen.

Kanttekeningen en risico's
Niet van toepassing.

Financiën
De bestuursrapportage laat een voordeel zien van € 544.000.
Hieronder treft u een overzicht van de belangrijkste mutaties van deze bestuursrapportage aan:

· Openbaar groen (€ 170.000 nadelig)
Net als vorig jaar hebben we veel last van storm- en droogteschade. Voor het opruimen en herplanten zijn extra kosten noodzakelijk.
· Sociaal domein (€ 883.000 nadelig)
Door met name tariefsaanpassingen voor huishoudelijke hulp, WMO en Jeugdzorg zijn de lasten hoger dan geraamd. Daarnaast komen door corona bepaalde doelgroepen in de knel. Door de inzet van een jongerenwerker en een opbouwwerker willen we dit vlot trekken.
· BUIG (€ 1.197.000 nadelig)
De gebundelde uitkering die wij van het ministerie ontvangen voor het bekostigen van uitkeringen Participatiewet, IOAW, IOAZ, BBZ en loonkostensubsidie is aanzienlijk lager dan geraamd.
· Loonkosten voormalige SW-medewerkers (€ 355.000 voordelig)
Deze doelgroep heeft geen aanwas en door natuurlijk verloop is ze sneller afgenomen dan was geraamd.
· Jaarrekeningresultaat VNOG (€ 226.000 voordelig)
De jaarrekening 2020 van de VNOG is definitief vastgesteld en laat een positief resultaat zien. Dit is grotendeels veroorzaakt doordat veel projecten en bijvoorbeeld trainingen/opleidingen niet door gegaan zijn in 2020. Daarnaast heeft het Rijk veel werkzaamheden ten behoeve van Corona vergoed. Na resultaatbestemming vloeit er, volgens de verdeelsleutel 2020, € 226.000 terug naar de gemeente Berkelland
· Personeelskosten (€ 360.000 nadelig)
In de afgelopen zes maanden was er binnen de organisatie behoefte om meer personeel in te zetten. Deze aanwerving van personeel had een directe verband met de COVID-19 pandemie. De extra lasten bedragen € 360.000.
· Vennootschapsbelasting (€ 190.000 nadelig)

We verwachten bij de grondexploitaties een hogere belastbare winst. Ook op dienstverlening aan derden maken we winst. Na de aftrek van compensabele verliezen is de gemeente verplicht om de vennootschapsbelasting te betalen. Voorgaande jaren hoefde de gemeente geen vennootschapsbelasting te betalen, doordat de verrekenbare verliezen hoger waren dan het belastbare bedrag. De extra lasten ramen we op € 100.000. Verder moet de huidige raming structureel met € 90.000 bijgesteld worden. In de PPN 2022 is hier rekening mee gehouden.

· Algemene Uitkering (€ 2.842.000 voordelig)

Ten opzichte van onze begroting stijgt de algemene uitkering met € 2.842.000. Hiervan is € 961.000 het gevolg van compensatie voor Corona. Veel van de extra Coronamiddelen zijn toegevoegd om jeugdigen en eenzamen weer te betrekken bij de samenleving. Naast de extra middelen ter bestrijding van de gevolgen van Corona is er ook nog € 878.000 extra voor het oplossen van problemen bij de jeugdzorg zoals het oplossen van wachttijden, praktijkondersteuners en de verdringing van de lichte jeugdzorg. Verder krijgen we extra geld voor de Voogdij 18+ (€ 417.000) en de Participatie (€ 205.000). Tot slot zorgt een andere verdeling van de beschikbare middelen over de gemeenten voor een toename van onze uitkering in 2021 van € 379.000.

· Algemene baten en lasten (€ 1.042.000 voordelig)

De loon- en prijsstijgingen die voor 2021 waren geraamd, zijn aanzienlijk lager. Daarnaast is via de algemene uitkering geld beschikbaar voor nieuwe en/of extra taken. Een deel hiervan wordt in 2021 nog niet uitgevoerd. Hierdoor kunnen de middelen vrijvallen.

· Omgevingswet (€ 400.000 nadelig)

De invoering van de Omgevingswet was begroot op € 1.700.000. Hiervan is bij de voorjaarsnota 2017 € 525.564 beschikbaar gesteld in de begroting. Dit bedrag is bijna op. Voor de projectorganisatie de komende periode en voor de afronding van de Omgevingsvisie schatten wij in nog € 400.000 nodig te hebben.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking
Niet van toepassing

Communicatie
Niet van toepassing.

Initiatief, participatie en rol gemeente
De bestuursrapportage is een document waarin wij de stand van zaken over 2021 vermelden. Het initiatief ligt volledig bij de gemeente.

Planning en evaluatie
Niet van toepassing.

Alternatieven
Niet van toepassing.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers. drs. J.H.A. van Oostrum.

Raadsvergadering : 21-09-2021

De raad van de gemeente Berkelland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27-07-2021;

b e s l u i t :

1. De bestuursrapportage 2021 vast te stellen
2. Het resultaat van de bestuursrapportage van € 544.000 toe te voegen aan de algemene reserve.
3. Bij de jaarrekening 2021 het resultaat van afval te verrekenen met de egalisatiereserve afval.
4. Bij de jaarrekening 2021 het resultaat van riolering te verrekenen met de voorziening riolering.
5. Bij de jaarrekening 2021 de nog niet bestede budgetten voor projecten over te hevelen naar 2022.
6. Bij de jaarrekening 2021 het resultaat van wegen te verrekenen met de reserve onderhoud wegen.
7. Bij de jaarrekening 2021 een voordelig resultaat van ICT toe te voegen met de reserve bestuurlijke claims.
8. Bij de jaarrekening 2021 het resultaat van de grondexploitaties te verrekenen met de reserve bouwgrondexploitaties.
9. Bij de jaarrekening 2021 het voordelig resultaat van inburgering toe te voegen met de reserve bestuurlijke claims.
10. Akkoord te gaan met de mutaties op de kredieten die in de bestuursrapportage 2021.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 21-09-2021

de griffier, de voorzitter,

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Bestuursrapportage 2021 gemeente Berkelland

Bestuursrapportage 2021

gemeente Berkelland

INHOUDSOPGAVE

Bestuursrapportage 2021 1
Inhoudsopgave 3
Inleiding 4
Leeswijzer 10
Plezierig Wonen 12
Fijn Leven 21
Vitaal Platteland 35
Zorg voor wie dat nodig heeft 45
Werken en ondernemen in een sterke regio 58
Actief met duurzaamheid en energie 69
Sport is meer! 82
Cultuur is van iedereen 88
Samen veilig 94
Aan de slag met de Omgevingswet 99
Financiën 103
Paragrafen 108
- Overzicht investeringen 109
- Ombuigingen/Bezuinigingen 112
- Reserves 115

Bijlage 1: Overzicht overige wijzigingen 116

INLEIDING

Inleiding

De bestuursrapportage is het tussentijdse rapportagemoment voor 2021. Net als vorig jaar geven wij in de bestuursrapportage een stand van zaken op basis van de ons bekende gegevens per 1 juli.
Het voordelig resultaat van de bestuursrapportage is € 544.000. Dit resultaat is volledig incidenteel. De afwijkingen met een structureel karakter die in deze bestuursrapportage staan zijn opgenomen in de perspectiefnota en op die manier al verwerkt in het meerjarenperspectief. De structurele afwijkingen die niet zijn meegenomen in de perspectiefnota heffen elkaar op waardoor er geen effect is van deze bestuursrapportage op het meerjarenperspectief.
Als samenvatting zijn hieronder per programma de activiteiten aangegeven waar sprake is van een afwijking. In de leeswijzer kunt u de betekenis van de verschillende kleuren terugvinden.

Samenvattend overzicht afwijkingen

In onderstaande tabel zijn de activiteiten waarbij minimaal een van beide indicatoren op oranje of rood staat samengevat.

Plezierig Wonen

Toekomstgerichte bestaande woningen en wijken

We zijn samen met Kruiswerk en het Energieloket actief aan de slag met de campagne Heerlijk Thuis in Huis (010.060) O G

Aantrekkelijke nieuwe woningen.

We blijven ons inzetten voor een goede dienstverlening rondom wonen. (010.100) G O

We geven ruimte aan nieuwe woonzorginitiatieven.

We zetten de Regietafel Wonen en Zorg voort. O -

Fijn Leven

Bij plannen en onderhoud zetten we in op het stimuleren van 'bewegen' in onze leefomgeving.

We beheren en onderhouden het openbaar groen en de gemeentelijke begraafplaatsen. (020.020) O R

Leefomgeving aangepast aan het veranderende klimaat.

We voeren het watertakenplan 2019-2023 uit (de opvolger van het gemeentelijk rioleringsplan) inclusief klimaatstresstest. (020.030) G O

Onderzoek doen naar de manier waarop de afgesproken doelstellingen uit 'Van Afval Naar Grondstof' (VANG) bereikt kunnen worden inclusief financiële consequenties hiervan.

We werken samen met onze inwoners het grondstoffenplan uit in maatregelen die afvalbeperking en afvalscheiding (grondstofscheiding) bevorderen. (020.070) G O

Vitaal Platteland

Mooi Landschap.

Stimuleren van aanleg van nieuwe natuur en landschap (030.020) G O

We zetten samen met het Waterschap en de Euregio in op concrete plannen voor de beleefbaarheid van het stroomgebied van de Berkel tussen Borculo en Lochem. O -

Zorg voor wie dat nodig heeft

Zorg zoveel mogelijk voorkomen.

Wanneer een inwoner een wens heeft voor ondersteuning of begeleiding kijken we eerst wat deze inwoner zelf kan. Daarnaast organiseren we meer algemene voorzieningen als steunpunt in de kern/wijk. O G

Wij bieden onze inwoners maatschappelijke ondersteuning als zij niet op eigen kracht en/of met hulp van hun omgeving voldoende zelfredzaam zijn of kunnen participeren (Wmo - zorg in natura). (040.010) G R

De jeugd ontwikkelt zich positief.

We organiseren algemene voorzieningen en preventieve activiteiten voor jeugd en/of hun ouders/verzorgers. O G

Wij bieden onze jonge inwoners en/of hun ouders/verzorgers jeugdhulp en ondersteuning (Jeugdwet - zorg in natura). (040.030) G O

Nieuwkomers burgeren in.

Er is een integraal programma dat richting geeft aan de koers voor inburgering. (040.050) G O

Voldoende en krachtige vrijwilligers en mantelzorgers die worden gesteund waar het nodig is.

Wij realiseren een steunpunt voor mantelzorgers waar informatie, advies en ondersteuning samen komen. O G

Wij realiseren een vrijwilligerspunt Berkelland waar vraag en aanbod elkaar bereiken. O G

Werken en ondernemen in een sterke regio

Iedereen doet mee met werk, betaald of onbetaald.

Voortdurend koppelen van werkgevers aan werkzoekenden (werkgeversbenadering). (050.040) G R

Samen met SDOA en onderwijs laten we het aanbod van werkzoekenden beter aansluiten bij de vraag. G R

We willen een goede en veilige wegverbinding tussen bedrijventerrein 'De Laarberg' en de snelweg A1. G O

Vrijetijdsaanbod het hele jaar door.

We ondersteunen (lokale en regionale) projecten onder andere voor productontwikkeling op het gebied van verblijfs- en dagrecreatie. (050.070) O O

Actief met duurzaamheid en energie

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Wonen. (060.011)

We voeren steekproeven uit ter controle van de getroffen maatregelen. O G

Gemeente als voorbeeld. (060.017)

We voeren motie M19-08 uit (eigen gemeentelijk initiatief voor grootschalige energieopwek). O G

Sport is meer!

Toekomstbestendige verenigingen en sportinfrastructuur.

We beheren gemeentelijk (binnen)sportaccommodaties. (070.020) G R

Cultuur is van iedereen

Een samenhangende cultuur- en erfgoedvisie met uitvoeringsprogramma.

Aan de slag met het uitvoeringsprogramma cultuur- en erfgoed. (080.022, 080.090 en 080.110)	O	G
We helpen culturele organisaties bij de (door)ontwikkeling naar toekomstbestendigheid. (080.120)	O	G
We subsidiëren de bibliotheek Oost-Achterhoek. (080.040)	G	O
We subsidiëren de lokale omroep. (080.021)	G	O
We subsidiëren musea. (080.051)	G	O
Samen veilig		
Een veilige woon- en leefomgeving voor alle inwoners.		
We bevorderen brandveilig wonen van niet-zelfredzamen. Daarnaast gaan we inwoners bewust maken over wat zij kunnen doen om (mogelijke) calamiteiten als gevolg van brand te voorkomen door snel en adequaat handelen. (090.010)	G	O
Verminderen criminaliteit in buitengebied en kernen.		
We ondersteunen (onder andere met financiële middelen) het Keurmerk Veilig Ondernemen voor het hele buitengebied.	O	G
Aan de slag met de omgevingswet		
Concreet aan de slag met een Omgevingsvisie. (120.010)		
We volgen het plan van aanpak uit 2019 om te komen tot een Omgevingsvisie.	G	O
Financiën		
Financieel structureel gezonde gemeente.		
Overige baten en lasten en onvoorzien. (110.090)	G	O
We beheren onze financiële middelen. (110.020)	G	R
We heffen andere belastingen en leges. (110.040)	G	R
We ontvangen een algemene uitkering. (110.060)	G	O
We ontwikkelen onze rendementsdoelstellingen.	O	-
We storten in en onttrekken aan reserves. (110.070)	G	R
We voeren de Wet waardering onroerende zaken uit. (110.,080)	G	O
Bedrijfsvoeringskosten. (110.100)	-	O

Financiële samenvatting

De bestuursrapportage 2021 heeft een voordelig resultaat van € 544.000. Dit resultaat verrekenen we met de algemene reserve.
Hieronder treft u een overzicht van de belangrijkste mutaties van deze bestuursrapportage aan:

- Openbaar groen (€ 170.000 nadelig)
  Net als vorig jaar hebben we veel last van storm- en droogteschade. Voor het opruimen en herplanten zijn extra kosten noodzakelijk.
- Sociaal domein (€ 883.000 nadelig)
  Door met name tariefsaanpassingen voor huishoudelijke hulp, WMO en Jeugdzorg zijn de lasten hoger dan geraamd. Daarnaast komen door corona bepaalde doelgroepen in de knel. Door de inzet van een jongerenwerker en een opbouwwerker willen we dit vlot trekken.
- BUIG (€ 1.197.000 nadelig)
  De gebundelde uitkering die wij van het ministerie ontvangen voor het bekostigen van uitkeringen Participatiewet, IOAW, IOAZ, BBZ en loonkostensubsidie is aanzienlijk lager dan geraamd.
- Loonkosten voormalige SW-medewerkers (€ 355.000 voordelig)
  Deze doelgroep heeft geen aanwas en door natuurlijk verloop is ze sneller afgenomen dan was geraamd.
- Jaarrekeningresultaat VNOG (€ 226.000 voordelig)
  De jaarrekening 2020 van de VNOG is definitief vastgesteld en laat een positief resultaat zien. Dit is grotendeels veroorzaakt doordat veel projecten en bijvoorbeeld trainingen/opleidingen niet doorgegaan zijn in 2020. Daarnaast heeft het Rijk veel werkzaamheden ten behoeve van corona vergoed. Na resultaatbestemming vloeit er, volgens de verdeelsleutel 2020, € 226.000 terug naar de gemeente Berkelland
- Personeelskosten (€ 360.000 nadelig)
  In de afgelopen zes maanden was er binnen de organisatie behoefte om meer personeel in te zetten. Deze aanwerving van personeel had een directe verband met de COVID-19 pandemie. De extra lasten bedragen € 360.000.

- Vennootschapsbelasting (€ 190.000 nadelig)
  We verwachten bij de grondexploitaties een hogere belastbare winst. Ook op dienstverlening aan derden maken we winst. Na de aftrek van compensabele verliezen is de gemeente verplicht om de vennootschapsbelasting te betalen. Voorgaande jaren hoefde de gemeente geen vennootschapsbelasting te betalen, doordat de verrekenbare verliezen hoger waren dan het belastbare bedrag. De extra lasten ramen we op € 100.000. Verder moet de huidige raming structureel met € 90.000 bijgesteld worden. In de PPN 2022 is hier rekening mee gehouden.
- Algemene Uitkering (€ 2.842.000 voordelig)
  Ten opzichte van onze begroting stijgt de algemene uitkering met € 2.842.000. Hiervan is € 961.000 het gevolg van compensatie voor corona. Veel van de extra coronamiddelen zijn toegevoegd om jeugdigen en eenzamen weer te betrekken bij de samenleving. Naast de extra middelen ter bestrijding van de gevolgen van corona is er ook nog € 878.000 extra voor het oplossen van problemen bij de jeugdzorg zoals het oplossen van wachttijden, praktijkondersteuners en de verdringing van de lichte jeugdzorg. Verder krijgen we extra geld voor de Voogdij 18+ (€ 417.000) en de Participatie (€ 205.000). Tot slot zorgt een andere verdeling van de beschikbare middelen over de gemeenten voor een toename van onze uitkering in 2021 van € 379.000.
- Algemene baten en lasten (€ 1.042.000 voordelig)
  De loon- en prijsstijgingen die voor 2021 waren geraamd, zijn aanzienlijk lager. Daarnaast is via de algemene uitkering geld beschikbaar voor nieuwe en/of extra taken. Een deel hiervan wordt in 2021 nog niet uitgevoerd. Hierdoor kunnen de middelen vrijvallen.
- Omgevingswet (€ 400.000 nadelig)
  De invoering van de Omgevingswet was begroot op € 1.700.000. Hiervan is bij de voorjaarsnota 2017 € 525.564 beschikbaar gesteld in de begroting. Dit bedrag is bijna op. Voor de projectorganisatie de komende periode en voor de afronding van de Omgevingsvisie schatten wij in nog € 400.000 nodig te hebben.

Incidenteel structureel

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2021 (I)	2021 (S)	2021	Wijzigingen 2021 (I)	Wijzigingen 2021 (S)	Overige wijzigingen 2021	Overige wijzigingen (S)	Gewijzigde begroting (I)	Gewijzigde begroting (S)	Gewijzigde begroting
010 Plezierig wonen	**0**	**-1.222**	**-1.222**	**3**	**0**	**0**	**0**	**3**	**-1.222**	**-1.219**
020 Fijn leven	**0**	**-9.707**	**-9.707**	**-73**	**23**	**0**	**0**	**-73**	**-9.684**	**-9.757**
030 Vitaal platteland	**0**	**-227**	**-227**	**-25**	**0**	**0**	**0**	**-25**	**-227**	**-252**
040 Zorg voor wie dat nodig heeft	**791**	**-26.968**	**-26.177**	**-1.214**	**0**	**0**	**0**	**-423**	**-26.968**	**-27.391**
050 Werken en ondernemen in een sterke regio	**0**	**-13.805**	**-13.805**	**-983**	**0**	**0**	**0**	**-983**	**-13.805**	**-14.788**
060 Actief met duurzaamheid en energie	**-9**	**-287**	**-296**	**9**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-287**	**-287**
070 Sport is meer!	**0**	**-2.252**	**-2.252**	**-325**	**0**	**-30**	**0**	**-355**	**-2.252**	**-2.607**
080 Cultuur is van iedereen	**0**	**-1.729**	**-1.729**	**-39**	**0**	**0**	**0**	**-39**	**-1.729**	**-1.768**
090 Samen veilig	**0**	**-2.892**	**-2.892**	**226**	**0**	**0**	**0**	**226**	**-2.892**	**-2.666**
110 Financiën	**-208**	**58.516**	**58.308**	**3.364**	**-23**	**30**	**0**	**3.186**	**58.494**	**61.680**
120 Aan de slag met de Omgevingswet	**0**	**0**	**0**	**-400**	**0**	**0**	**0**	**-400**	**0**	**-400**
Gerealiseerd resultaat	**574**	**-574**	**0**	**544**	**0**	**0**	**0**	**1.118**	**-574**	**544**

Overzicht van baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen 2021	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
010 Plezierig wonen	**647**	**-1.222**	**3**	**0**	**-1.219**	**-1.200**	**-1.177**	**-1.155**
020 Fijn leven	**-7.846**	**-9.707**	**-51**	**0**	**-9.757**	**-9.643**	**-9.884**	**-9.884**
030 Vitaal platteland	**-199**	**-227**	**-25**	**0**	**-252**	**-227**	**-227**	**-197**
040 Zorg voor wie dat nodig heeft	**-26.104**	**-26.177**	**-1.214**	**0**	**-27.391**	**-25.946**	**-25.947**	**-25.947**
050 Werken en ondernemen in een sterke regio	**-13.680**	**-13.805**	**-983**	**0**	**-14.788**	**-13.791**	**-13.653**	**-13.641**
060 Actief met duurzaamheid en energie	**-302**	**-296**	**9**	**0**	**-287**	**-247**	**-197**	**-197**
070 Sport is meer!	**-2.388**	**-2.252**	**-325**	**-30**	**-2.607**	**-2.543**	**-2.517**	**-2.227**
080 Cultuur is van iedereen	**-2.054**	**-1.729**	**-39**	**0**	**-1.768**	**-1.729**	**-1.473**	**-1.473**
090 Samen veilig	**-2.751**	**-2.892**	**226**	**0**	**-2.666**	**-2.892**	**-2.877**	**-2.877**
110 Financiën	**54.678**	**58.308**	**3.342**	**30**	**61.680**	**58.218**	**57.952**	**57.598**
120 Aan de slag met de Omgevingswet	**0**	**0**	**-400**	**0**	**-400**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**544**	**0**	**544**	**0**	**0**	**0**

LEESWIJZER

Opzet bestuursrapportage

De opzet van de bestuursrapportage 2021 is iets gewijzigd ten opzichte van de bestuursrapportage 2020. In de bestuursrapportage zijn de teksten uit de begroting 2021 opgenomen. Bij de activiteiten is een toelichting opgenomen hoe het tot 1 juli met deze activiteiten is gegaan. Hierbij maken we gebruik van 2 indicatoren. Kwaliteit en Geld. In tegenstelling tot vorig jaar hebben we de indicator tijd laten vervallen. Dit hebben we gedaan omdat veel activiteiten doorlopend van aard zijn. Er is dan bij de indicator tijd niets te melden. Bij activiteiten waar wel iets te melden is over de planning doen we dit bij de indicator kwaliteit.

De indicator kwaliteit gaat daarmee over hoe de voortgang van de activiteit is op inhoud en in de tijd. Om snel te zien hoe het met de indicator kwaliteit is gesteld maken we gebruik van drie kleuren, hierna geven we per kleur aan wat dit betekent:

G Niets bijzonders, in de meeste gevallen zal er ook geen verdere toelichting staan.
O Kleine aanpassing.
R Wijziging met impact.

De indicator geld geeft aan hoe het met de uitputting van de budgetten staat. Ook hier gebruiken we de drie kleuren. Voor geld hebben we de volgende criteria gehanteerd.

G Geen afwijking of een voordeel van minder dan € 50.000.
O Een nadeel kleiner dan € 50.000 of een voordeel groter dan € 50.000.
R Een nadeel groter dan € 50.000,

Doorontwikkeling P&C-documenten

De doorontwikkeling en verbetering van de P&C-cyclus staat op de agenda. In deze bestuursrapportage hebben we aandacht besteed aan de verbeterpunten die bij de bestuursrapportage 2020 zijn aangedragen.

- Er is een voorbeeld tabel opgenomen waarbij is aangegeven hoe de tabel gelezen moet worden.
- In de leeswijzer is aangegeven welke criteria we hanteren voor de verschillende kleuren
- De begroting 2021 sluit aan op de kolom met "2021" erboven. In de kolom "wijzigingen" staan de wijzigingen die onderdeel uitmaken van de bestuursrapportage. In de kolom "overige wijzigingen" zijn de wijzigingen als gevolg van raadsbesluiten of wijzigingen binnen een programma tot nu toe opgenomen.

Lezen van tabellen

De tabellen in de bestuursrapportage geven de bedragen weer x € 1.000 (duizenden euro's) tenzij anders vermeld. De lasten worden weergegeven met een – (min), de baten met een + (plus). Een programma met een negatief saldo betekent, dat er meer lasten in het programma zitten dan baten. Om de cijfers in de tabellen leesbaar te houden zijn bij de omschrijvingen afkortingen gebruikt. In onderstaand voorbeeld is terug te vinden wat de verschillende onderdelen van de tabel betekenen.

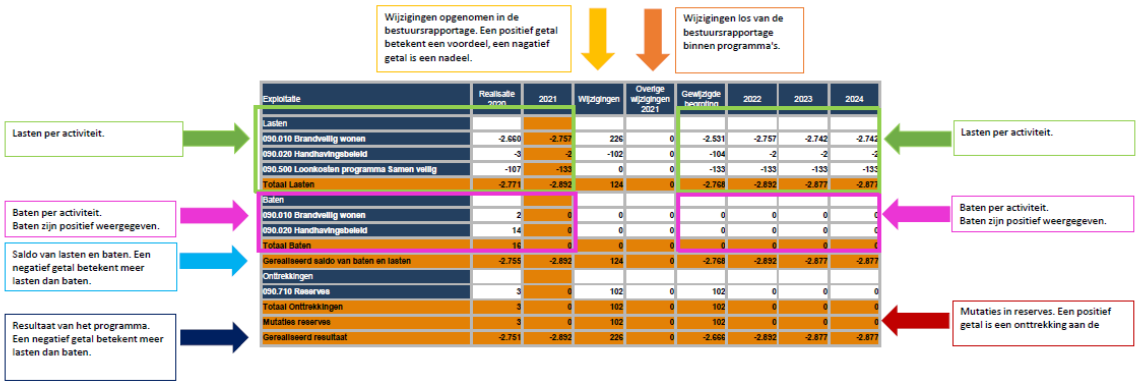

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
090.010 Brandveilig wonen	-2.660	-2.757	226	0	-2.531	-2.757	-2.742	-2.742
090.020 Handhavingsbeleid	-3	-2	-102	0	-104	-2	-2	-2
090.500 Loonkosten programma Samen veilig	-107	-133	0	0	-133	-133	-133	-133
Totaal Lasten	-2.771	-2.892	124	0	-2.768	-2.892	-2.877	-2.877
Baten								
090.010 Brandveilig wonen	2	0	0	0	0	0	0	0
090.020 Handhavingsbeleid	14	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	16	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-2.755	-2.892	124	0	-2.768	-2.892	-2.877	-2.877
Onttrekkingen								
090.710 Reserves	3	0	102	0	102	0	0	0
Totaal Onttrekkingen	3	0	102	0	102	0	0	0
Mutaties reserves	3	0	102	0	102	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-2.751	-2.892	226	0	-2.666	-2.892	-2.877	-2.877

PLEZIERIG WONEN

Kwalitatief goede woningvoorraad nu en in de toekomst
Wat speelt er?

- Ontwikkelingen met gevolgen voor de woningmarkt volgen zich razendsnel op. Consumentenvertrouwen, demografische ontwikkelingen, politieke keuzes spelen altijd een grote rol in de woningmarkt. Anno 2020 zien we nieuwe thema´s die belangrijk zijn, denk aan duurzaam en gezond gebruik van de aarde en gezondheid en veiligheid. Dit vraagt om slim met onzekerheden en kansen om te gaan en om flexibiliteit in scenario´s voor wonen.
- De druk op de woningmarkt in Berkelland neemt, net als in veel gemeenten in Nederland, sterk toe. Er staan weinig woningen te koop en de vraag naar sociale huurwoningen en nieuwbouw neemt toe, vooral vanuit jongeren en ouderen. Dit komt ook door een mismatch tussen vraag en aanbod. Veel van de vrijkomende woningen (door verhuizing en overlijden) sluiten niet aan bij de wensen van woningzoekenden.
- Er liggen stevige opgaven voor de bestaande woningen in Berkelland. Bijna 60% van de woningen in Berkelland is 40 jaar of ouder. Er ligt een opgave in het moderniseren, verbeteren van de uitstraling, verduurzamen, levensloopgeschikter en asbestvrij maken van de woningen.
- Wonen gaat niet alleen over stenen. Om prettig te kunnen wonen en leven in een dorp of buitengebied is niet alleen de woning van belang. Inwoners wonen in hun huis, ontvangen daar eventueel zorg en vinden het belangrijk dat de omgeving van hun huis er goed uit ziet.
- Mensen met een ondersteuningsvraag wonen steeds vaker thuis. Ook zien we dat door vergrijzing de vraag naar woonzorgvormen toeneemt. Met nu al een tekort op locaties voor wonen met 24-uurs zorg, ontstaat er in de komende jaren een groot knelpunt om op te lossen.

Speerpunten

Toekomstgerichte bestaande woningen en wijken.

Wat willen we bereiken?

- Een duurzame levensloopbestendige woningvoorraad.
- Een beter benutte woningvoorraad.
- Toekomstgerichte wijken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We continueren prestatieafspraken met ProWonen en huurdersvertegenwoordiging voor verdere verduurzaming van sociale huurwoningen en duurzame nieuwbouw.

We vinden het belangrijk dat huurders hierbij betrokken worden. Verder geldt: elke keuze begint met isoleren. Waar zich kansen voordoen om in gebieden particuliere woningen aan te laten haken op de verduurzaming van het sociaal bezit, vragen we ProWonen die verbinding te leggen. De flinke verduurzamingsopgave van de corporatie vraagt om keuzes, ook in relatie tot andere opgaven. Deze maken we samen per kern.

- **Kwaliteit**
  Dit is onderdeel van de prestatieafspraken met Prowonen en de huurdersverenigingen. Op dit moment heeft 90% van de woningen van Prowonen in Berkelland een energielabel C of beter en scoort daarmee ook boven het landelijk gemiddelde bij corporaties. We zien daarnaast dat ze blijven investeren in woningen zoals met de integrale wijkaanpak in Neede Noordoost.
- **Geld**

We starten met een pilot integrale wijkaanpak voor transformatie van woningen en het toekomstbestendig maken van wijken. (010.070)

We gaan de komende jaren samen met inwoners en ProWonen actief aan de slag met een integrale wijkaanpak voor zowel de transformatie van de bestaande woningvoorraad (verduurzaming, levensloopbestendig) als het toekomstbestendig maken van de wijk. In 2020 kiezen we samen de wijk en starten we met het ontwikkelen van de aanpak. De gemeente heeft de regierol en werkt daarbij nauw samen met ProWonen.

- **Kwaliteit**
  Samen met Prowonen is er in de eerste helft van 2021 voor gekozen om actief aan de slag te gaan met de integrale wijkaanpak in de wijk Neede Noordoost. De komende maanden stellen we een bewonersplatform samen, houden we een enquête onder alle wijkbewoners, spreken we de bewoners ook persoonlijk en brengen we de wijk in beeld. Zo weten we welke woonwensen de bewoners hebben en hoe we samen de plannen voor de wijk kunnen maken.
- **Geld**
  Tijdens het onderzoek in de tweede helft van 2021 wordt er gekeken hoeveel van de €4,65 miljoen voor de integrale wijkaanpak noodzakelijk is voor de wijk Neede Noordoost. Medio juli hebben wij van het ministerie van Binnenlandse Zaken de toezegging dat wij €1,75 miljoen tegemoet kunnen zien voor het toekomstbestendig maken van 275 particuliere woningen. Dit jaar zullen er kosten gemaakt worden voor het onderzoek in de wijk.

We stimuleren met verschillende (financiële) instrumenten particuliere eigenaren om te investeren in het verbeteren van de woning.

Denk hierbij aan (financiële) ondersteuning door leningvormen via Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) en het Energieloket (Agem). Het energieloket zorgt voor bewustwording bij inwoners en bedrijven, geeft integrale adviezen over de woning en begeleidt inwoners bij realisatie. Ook haken we actief aan bij overige initiatieven om woningen en wijken te verduurzamen. Dit wordt ingezet vanuit het Energie Uitvoeringsprogramma 2019-2022 (EUP2) met onder meer warmtevisies, Buurkracht.

- **Kwaliteit**
  In de eerste helft van 2021 zijn er in totaal 34 toekomstbestendig wonen leningen uitgegeven, met een totaalbedrag van € 438.543. Dit is gemiddeld per woning een lening van € 12.898.
- **Geld**

We zijn samen met Kruiswerk en het Energieloket actief aan de slag met de campagne Heerlijk Thuis in Huis. (010.060)

Samen met woningcorporatie ProWonen, Energieloket Agem, Kruiswerk Achterhoek en Zlimthuis werken we aan het project Heerlijk Thuis in Huis. Dit is een project waarmee we mensen bewust willen maken van de mogelijkheden om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen. Het is een succes en er is daarom voor gekozen om in 2021 verder te gaan en het ook regionaal op te gaan pakken.

- **Kwaliteit**
  In de eerste helft van 2021 was het in verband met corona niet mogelijk om gesprekken vanuit Heerlijk Thuis in Huis te voeren. Planning is om in september weer van start te gaan.
- **Geld**
  Door corona is er weinig uitgegeven. Vanaf september starten de gesprekken weer en zullen er ook weer uitgaven zijn.

Speerpunten

Aantrekkelijke nieuwe woningen.

Wat willen we bereiken?

- Een vermindering van de mismatch tussen vraag en aanbod.
- Een versterking van de ruimtelijke kwaliteit in onze kernen en buitengebied.
- Een kwalitatief goede woningvoorraad nu en in de toekomst.
- Een vitale en sociale samenleving door gerichte woningbouw.
- Flexibiliteit en snelheid op de woningmarkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bewaken de gemeentelijke grondexploitatie. (010.020)

Kwaliteit

Geld

We bieden ruimte aan flexwoonconcepten.

Via flexwoonconcepten vergroten we voor mensen die snel een tijdelijke woning zoeken de flexibele huisvestingsschil. We faciliteren dit via de deelname aan de Versnellingskamer Flexwonen. In een versnellingskamer wordt op een gestructureerde wijze stap voor stap toegewerkt naar een haalbaar en gedragen flexwoonconcept.

Kwaliteit
We werken op dit moment niet meer samen met de Versnellingskamer. Wel werken we samen met de Achterhoekse Wooncooperatie (AWC) en de Cirkelregio bij projecten rondom flexwoonconcepten, bijvoorbeeld in Rekken. Ook zijn we in overleg met ProWonen voor flexwonen in onze kernen, vanuit het concept van de verplaatsbare woning. Daarnaast zijn we aan het kijken naar de huisvesting van spoedzoekers.

Geld

We blijven ons inzetten voor een goede dienstverlening rondom wonen. (010.100)

Er zijn veel doorlopende zaken in het programma wonen die jaarlijks terugkomen. Denk hierbij aan vergunningverlening, welstandstoezicht en het heffen van leges. De kosten en opbrengsten van deze doorlopende zaken zijn onder deze activiteit samengevoegd.

Kwaliteit
In het eerste half jaar zijn er al iets meer dan de helft van de hoeveelheid aanvragen geweest (niet alleen bouw, maar ook kap, aanleg, inrit en nummering en verzoeken om welstandsadviezen' die waren geraamd voor 2021 ontvangen. Het verwerken van deze aanvragen is een enorme uitdaging geweest, met een hoge werkdruk, mede door de personele bezetting. Ook doordat vergunningverleners bijna niet te vinden zijn op de markt. Verwachting is dat de hoeveelheid aanvragen komende half jaar niet anders is. Wel is de personele bezetting steeds meer op orde. Dit geeft hierdoor ook wat meer ruimte in de voorbereiding op de nieuwe omgevingswet.

Geld
We zien opnieuw dat er ook dit jaar meer aanvragen, maar ook aanvragen zijn met een hogere bouwsom. De opbrengsten van de leges zijn afhankelijk van het aantal aanvragen, maar ook van de omvang van de aanvragen. We zien dat we nu halverwege al bijna op het geraamde bedrag van € 787.000 aan inkomsten van leges zijn. We willen daarom de begrote leges opbrengsten verhogen naar € 1.191.000. Ook zullen we bij de begroting 2022 aandacht hebben voor een structurele verhoging van begrote legesopbrengsten.

We blijven ruimte bieden voor goede, innovatieve woningbouwplannen die aansluiten bij de behoefte van onze inwoners. (010.080)

We voegen gericht woningen toe aan de voorraad. We bieden ruimte voor goede, innovatieve woningbouwplannen in al onze kernen en buitengebied op basis van de vastgestelde ‘lokale

kwaliteitscriteria Berkelland’ en de woningbouwopgave per kern. De opgave stellen we vast aan de hand van marktverkenningen per kern. Ook is er aandacht voor huisvesting van arbeidsmigranten. Voor het buitengebied verkennen we welke toevoeging van woningen wenselijk is in relatie tot vrijkomende agrarische bebouwing.

- **Kwaliteit**
  We zijn actief aan de slag met ongeveer 80 locaties voor bijna 800 woningen (koop, huur en zorg) in alle kernen van Berkelland. Het merendeel van de locaties zijn transformatielocaties, waar overtollig vastgoed omgezet wordt naar woningen. Daarnaast loopt nu een verkenning naar uitleglocaties om in de kwalitatieve behoefte te voorzien en meer vaart te maken.
- **Geld**
  Voor de begeleiding van al deze woningbouwplannen en voor de verkenning van de uitbreidingslocaties huren we op dit moment extra capaciteit in. Ook is er een aanvraag ingediend bij de provincie Gelderland voor cofinanciering.

We inventariseren in alle kernen in Berkelland de woonbehoefte van inwoners. (010.030 en 010.090)

In alle kleine kernen is de woonbehoefte geïnventariseerd en zijn we samen met inwoners verder aan de slag met de projecten die hieruit zijn ontstaan. In de grote kernen is vanaf 2020 ook gestart met het kwalitatief inventariseren van de woonbehoefte van de inwoners.

- **Kwaliteit**
  Het onderzoek in de grote kernen is begin 2021 afgerond. Er zijn tijdens het onderzoek een enquête gehouden, groeps- en individuele gesprekken en het is afgesloten met een factsheet per kern.
- **Geld**
  We maken gebruik van de middelen die beschikbaar zijn gesteld in het kader van Samen investeren in Berkelland.

We monitoren regionaal en lokaal de ontwikkelingen op de woningmarkt. (010.045)

We houden via monitoring de vinger aan de pols en signaleren daarmee tijdig waar spanning en ontspanning optreedt op de woningmarkt. Op die plekken bekijken we welke ingrepen noodzakelijk zijn. Dat betekent maatwerk per kern.

- **Kwaliteit**
  De zeven Achterhoekse gemeenten, de corporaties en de provincie Gelderland hebben samengewerkt aan de nieuwe regionale woon- en vastgoedmonitor. Deze is nu weergegeven in een interactief dashboard.
- **Geld**
  De verwachting is dat het budget binnen de begroting blijft.

We stimuleren (pilots) voor innovatieve woningen en woonvormen.

We stimuleren (pilots voor) innovatieve woningen en woonvormen, door met inwoners, woningcorporaties, initiatiefnemers, ontwikkelaars en bouwers in gesprek te gaan over de kansen en mogelijkheden voor Berkelland. Met aandacht voor focus voor ontmoeting, flexibiliteit, duurzaamheid, circulariteit, beperking CO2-uitstoot en betaalbaarheid voor jongeren/starters.

- **Kwaliteit**
  In de eerste helft van 2021 is het haalbaarheidsonderzoek van de Tiny Houses aan de Zwillbroekseweg uitgevoerd. De volgende stappen richting uitvoering worden de komende maanden gezet. Daarnaast loopt een onderzoek in Rekken samen met de Achterhoekse Wooncooperatie (AWC) naar flexwoningen. En we hebben de Cirkelregio de Achterhoek gevraagd ons te ondersteunen om op andere locaties innovatieve woonvormen gericht op circulariteit te ontwikkelen.
- **Geld**

Speerpunten

Ouderen en mensen met een zorgvraag voelen zich thuis in een geschikte woning en in een fijne leefomgeving.

Wat willen we bereiken:

- Ouderen kunnen zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen.
- Er is voldoende en divers aanbod aan huisvesting voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag.
- Er is een versterkte samenwerking tussen gemeente, zorgpartijen en corporaties.
- Er is maatwerk voor bijzondere doelgroepen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven ruimte aan nieuwe woonzorginitiatieven.

We bieden ruimte aan nieuwe (innovatieve) woonzorginitiatieven voor mensen die aangewezen zijn op 24 uur per dag zorg nabij of permanent toezicht én voor mensen met een lichtere zorgvraag. Dat doen we op basis van het Kader Woonzorginitiatieven en een zorgvuldige ruimtelijke afweging. Innovatie is hierbij nodig, ook om een oplossing te bieden voor het tekort aan zorgpersoneel. Denk aan woonvormen met collectieve voorzieningen, inspelen op ‘zorg voor elkaar’ en kansen voor (thuis)technologie.

Kwaliteit
Er is ruimte gecreëerd voor het toevoegen van woonzorg eenheden voor mensen met dementie en mensen met een verstandelijke beperking. Op basis van die ruimte is er ingestemd met een principeverzoek voor verhuizing van Estinea naar de Welkoop in Eibergen en is er ingestemd met een principeverzoek voor een verhuizing van GGnet naar Borculo. Ook lopen er diverse andere trajecten in alle grote kernen voor het toevoegen van meer woonzorg eenheden.

Geld

We koppelen actief zorgaanbieders en ontwikkelaars aan geschikte locaties nabij voorzieningen.

Kwaliteit
Er vinden met grote regelmaat gesprekken plaats met zorgaanbieders en ontwikkelaars voor geschikte locaties voor woonzorg voor diverse doelgroepen.

Geld

We realiseren maatwerk voor bijzondere doelgroepen op basis van actuele behoefte en taakstellingen.

Dat geldt voor onder andere statushouders, beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Kwaliteit
We starten in de zomer 2021 met de regionale pilot Housing First. We pakken daarnaast huisvestingsvragen voor spoedzoekers, waaronder statushouders, arbeidsmigranten en beschermd wonen, integraal op.

Geld

We staan open voor (CPO-)initiatieven van ouderen.

We hebben er aandacht voor dat we nieuwe woningen vooral toevoegen op de plek waar mensen hun sociale netwerk hebben. Dan zijn mensen eerder geneigd te verhuizen. We sturen op flexibele woon(zorg)vormen die ook op lange termijn geschikt zijn voor diverse (zorg)doelgroepen.

Kwaliteit
We zijn in gesprek met diverse (CPO) initiatieven vanuit verschillende doelgroepen in onze kernen. Uitvoering van deze initiatieven is niet altijd eenvoudig, ook omdat er weinig gemeentelijke locaties zijn in onze kernen.

Geld

We zetten de Regietafel Wonen en Zorg voort.

De gemeente pakt de regie op wonen en zorg. Zo hebben we planologische ruimte geboden aan woonzorginitiatieven in de kernen en het buitengebied. We zorgen voor een sterkere verbinding tussen corporaties en zorgpartijen (de juiste coalities) via de al bestaande Regietafel wonen en zorg. De inzet is nu nog vooral gericht op de aanwezigheid van voldoende zorgvastgoed. Een volgende stap is om met elkaar te zoeken naar een toekomstbestendige infrastructuur voor het wonen met een zorgvraag, die aansluit bij wat inwoners nodig hebben en past bij de kernen. We vernieuwen het ontwikkelperspectief van deze Regietafel en vullen die aan met een uitvoeringsagenda, zowel voor het (boven) gemeentelijk niveau als op het niveau van de kernen.

Kwaliteit
In januari 2021 is er een brede bijeenkomst geweest met 20 partners (waaronder een deel van de Regietafel Wonen en Zorg, maar ook huisartsen, verpleegkundigen etc) over goed oud worden in Berkelland. Uitkomst van deze bijeenkomst is dat er concrete werkafspraken zijn gemaakt met name over samenwerken aan toekomstbestendige ouderenzorg in Berkelland. Hier wordt in het najaar vervolg aangegeven.
De Regietafel Wonen en Zorg is vanwege corona niet doorgegaan. Dit omdat er bij de zorgpartners, zoals begrijpelijk, andere prioriteiten lagen.

Geld

Wat mag het kosten

Genoemde bedrag bij kopje wijzigingen onderdeel 010.070 betreft een restantbedrag van een project.
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
010.010 Regionale woonagenda aansluiting lokale woonagenda	**-38**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
010.020 Gemeentelijke grondexploitaties	**-3.774**	**-886**	**0**	**0**	**-886**	**-886**	**-886**	**-886**
010.030 Inventarisatie kernen woonbehoefte inwoners	**-7**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
010.040 Monitoren toekomstige sloopopgave	**-3**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
010.045 We monitoren landelijke en regionale ontwikkelingen woningmarkt	**0**	**-50**	**0**	**0**	**-50**	**-50**	**-50**	**-50**
010.050 werken aan transformatiefonds om sloop woningen in de toekomst te bekostigen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
010.060 We zijn samen met kruiswerk en energieloket actief aan de slag met campagne heerlijk in eigen huis	**0**	**-100**	**0**	**0**	**-100**	**0**	**0**	**0**
010.070 Integrale aanpak	**0**	**-500**	**-10**	**0**	**-510**	**-3.825**	**0**	**0**
010.080 Voorfinanciering nieuwbouw activiteiten	**0**	**-100**	**0**	**0**	**-100**	**-100**	**0**	**0**
010.090 Grote kernen behoefte onderzoek	**-10**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
010.100 Goede dienstverlening rondom wonen	**-90**	**-65**	**0**	**0**	**-65**	**-65**	**-65**	**-65**
010.500 Loonkosten programma Plezierig wonen	**-1.762**	**-1.912**	**-404**	**0**	**-2.316**	**-1.912**	**-1.912**	**-1.912**
010.700 Rente en afschrijving programma Plezierig wonen	**-112**	**-395**	**216**	**0**	**-180**	**-395**	**-395**	**-395**
Totaal Lasten	**-5.795**	**-4.008**	**-198**	**0**	**-4.207**	**-7.233**	**-3.308**	**-3.308**
Baten								
010.020 Gemeentelijke grondexploitaties	**5.240**	**1.021**	**0**	**0**	**1.021**	**1.021**	**1.021**	**1.021**

010.030 Inventarisatie kernen woonbehoefte inwoners	**6**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
010.100 Goede dienstverlening rondom wonen	**1.146**	**853**	**404**	**0**	**1.257**	**875**	**898**	**920**
Totaal Baten	**6.393**	**1.874**	**404**	**0**	**2.278**	**1.896**	**1.919**	**1.941**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**598**	**-2.135**	**206**	**0**	**-1.929**	**-5.337**	**-1.390**	**-1.367**
Onttrekkingen								
010.710 Reserves	**49**	**913**	**-203**	**0**	**710**	**4.138**	**213**	**213**
Totaal Onttrekkingen	**49**	**913**	**-203**	**0**	**710**	**4.138**	**213**	**213**
Stortingen								
010.710 Reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Stortingen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**49**	**913**	**-203**	**0**	**710**	**4.138**	**213**	**213**
Gerealiseerd resultaat	**647**	**-1.222**	**3**	**0**	**-1.219**	**-1.200**	**-1.177**	**-1.155**

Projecten

De campagne Heerlijk Thuis in Huis is nog niet weer opnieuw opgestart in verband met corona. Daarom zijn hier ook nog geen uitgaven geweest. Alles is er nu op gericht om in september weer te gaan starten met de campagne. Daarna zullen ook weer uitgaven volgen. Het project ´vervolgproject Beltrum´, hieronder vielen de woononderzoeken in de kleine kernen, is in 2021 financieel afgerond in verband met een subsidie van de provincie Gelderland.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
60830012 PRJCT Integrale wijkaanpak toekomstbest. woningen				
Lasten	-500	0	0	-500
Totaal 60830012 PRJCT Integrale wijkaanpak toekomstbest. woningen	**-500**	**0**	**0**	**-500**
60830037 PRCT Grote kernen behoefte onderzoek				
Lasten	-10	-10	-4	4
Totaal 60830037 PRCT Grote kernen behoefte onderzoek	**-10**	**-10**	**-4**	**4**
60830038 PRJCT Heerlijk thuis in huis				
Lasten	-100	0	0	-100
Totaal 60830038 PRJCT Heerlijk thuis in huis	**-100**	**0**	**0**	**-100**
60830903 PRJCT Vervolg project Beltrum				
Lasten	-109	-53	-40	-16
Baten	24	6	45	-27
Totaal 60830903 PRJCT Vervolg project Beltrum	**-85**	**-48**	**5**	**-43**
Gerealiseerd resultaat	**-695**	**-58**	**1**	**-638**

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Woonvisie gemeente Berkelland 2020 - 2025 Thuis in Berkelland
- Kwalitatieve toetsingscriteria voor woningbouw Berkelland 2019
- Ruimte extra woningbouw per kern 2019
- Beleidskader tijdelijke woningen
- Achtergrondinformatie tijdelijke woningen
- Structuurvisies
- Woonmonitor Berkelland 2019

FIJN LEVEN

Een toegankelijke, klimaatbestendige en kleurrijke leefomgeving
Wat speelt er?

- Het is fijn leven in Berkelland. Inwoners geven met bijna het cijfer 8 aan dat ze erg fijn wonen. Zij willen ook in de toekomst tevreden blijven over hun woon- en leefomgeving. Dat betekent dat we moeten blijven investeren in een toegankelijke, klimaatbestendige en kleurrijke leefomgeving. Er is volop ingezet op het benutten van de kracht van de samenleving en dat blijven we doen. Zo zijn we met onze inwoners doorontwikkeld in het wijk- en kerngericht werken en spelen we in op de wijk-/kernspecifieke behoeften van de bewoners, zowel qua fysieke als sociale leefomgeving. Er zijn woon-/leefplannen gemaakt in kleine kernen en in de grote kernen maken we ook goede stappen. Met behulp van de integrale analyse die we van heel Berkelland (op kern-/wijkniveau) gemaakt hebben weten we bijvoorbeeld bij de grote kernen in welke wijken we het eerste nog verder willen verdiepen in het wijk- en kerngericht werken. Samen met onze inwoners blijven we hieraan werken en onze gebiedscontactpersonen en gebiedswethouder houden voortdurend contact. Onze inwoners weten ons steeds beter te vinden en wij hen. Er nog veel te doen en uit te proberen met elkaar.
- We hebben de afgelopen periode een nieuwe werkwijze in de openbare ruimte geïmplementeerd, ‘ambitie gericht beheer’, waar inwoners, wijken en buurten een centrale rol in spelen. We kijken op basis van verschillende thema’s (zoals schoon en veilig, biodiversiteit, klimaatadaptatie en bewegen, recreatie en ontmoeten) wat inwoners het belangrijkst vinden in hun wijk of buurt. We bepalen samen hoe we hun leefomgeving inrichten. De komende periode moeten we de tering naar de nering zetten en kunnen het extra (tijdelijke) geld voor het wijk- en kerngericht werken goed gebruiken voor doorontwikkeling en voor (het verder op weg helpen van) concrete projecten uit de samenleving. Ook het opgerichte Berkellands Naoberfonds helpt ons hierbij.
- We gaan de komende periode ook de extra middelen voor het verbeteren van het groenonderhoud verder aanwenden. Er is een uitvoeringsplan opgesteld om deze middelen zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten. We gebruiken deze middelen ook om het groen zo vorm te geven dat het onderhoud structureel goedkoper kan. Binnen de huidige werkwijze is ook veel aandacht voor ecologie. Daar waar mogelijk richten we de openbare ruimte ecologisch in en passen we ecologisch beheer toe.
- Wij moeten onze leefomgeving voorbereiden op de klimaatverandering. We zullen moeten leren omgaan met grote hoeveelheden water (hevige regenval en binnenkomend water vanuit het buitenland), droogteperioden en hoge temperaturen.
- Nederland wil naar een circulaire economie (een economie waarin reststoffen volledig opnieuw worden hergebruikt). Voorbeeld daarvan is het landelijke programma Van Afval Naar Grondstof ‘VANG’. Gemeenten zijn daarbij belangrijke partners, omdat zij verantwoordelijk zijn voor inzameling van het huishoudelijk afval. Berkelland wil voldoen aan de landelijke doelstelling uit het programma en minder dan 100 kilogram restafval per inwoner inzamelen.

Speerpunt

Investeren in de samenleving.

Wat willen we bereiken?

- We ondersteunen initiatieven vanuit de samenleving op de manier die het beste bij dat initiatief past.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen stellen we wijkagenda's op en voeren ze uit.

Bij projecten en activiteiten beginnen we zoveel mogelijk bij onze samenleving onder andere als onderdeel van het wijk- en kerngericht werken. Zo spelen we in op vragen vanuit de samenleving of betrekken de samenleving bij de inrichting van de openbare ruimte of het te ontwikkelen beleid. Dit doen we in co-creatie binnen dorpen en wijken. Zo ontstaan agenda's die op de korte, de middellange dan wel op de lange termijn de leefomgeving ten goede komen. Hierin doen we een beroep op de betrokkenheid van de inwoners en faciliteren/motiveren we het eigenaarschap voor onderwerpen die van belang worden gevonden voor en door de diverse wijken/kernen.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We ondersteunen initiatieven uit wijken, buurten en kernen. (020.100)

Dit doen we onder andere via het Berkellands Naoberfonds.
Door de inzet van contactfunctionarissen wordt er ondersteuning gegeven op vragen vanuit de samenleving waarbij de leefbaarheid versterkt kan worden. De contactfunctionarissen werken gebiedsgericht en zorgen voor verbinding tussen inwoners, instanties en gemeente.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We ontwikkelen het gebiedswethouderschap verder door.

De gebiedswethouder is de bestuurlijke ambassadeur voor het gebied en aanspreekpunt voor thema's en onderwerpen die in een gebied leven.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We verstevigen onze netwerken in wijken en kernen en hebben oog voor die groepen die nog niet zo betrokken of in beeld zijn.

Door vorm te geven aan zogeheten gebiedsgeoriënteerde kernteams, waarin verschillende disciplines (zowel intern als extern) samenwerken worden verbindingen gemaakt en zogeheten koppelkansen benut. Belangrijke thema's en doelgroepen komen zo beter in beeld.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

Speerpunt

Een uitnodigende leefomgeving.

Wat willen we bereiken?

- De kwaliteit van het groenonderhoud verbetert, met focus op duurzaam, schoon en kleurrijk.
- Een leefomgeving voor jong en oud die uitnodigt om te bewegen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij plannen en onderhoud zetten we in op het stimuleren van ‘bewegen’ in onze leefomgeving.

We vinden ‘bewegen’ in onze leefomgeving erg belangrijk. Zo kunnen onze inwoners bij inrichting en onderhoud in de openbare ruimte, in het kader van ‘Ambitiegericht beheer’ kiezen om meer in te zetten op het streefbeeld ‘Stimulerend om te bewegen, ontmoeten, recreëren’.

- **Kwaliteit**
  Er zijn diverse plannen in voorbereiding en in uitvoering, om bewegen in de leefomgeving te stimuleren. Het beleidsplan 'spelen en bewegen in de openbare ruimte' gaat in de tweede helft van 2021 naar de raad. Hierin zijn de ambities voor de komende 10 jaar verwoord. Het geeft handvatten om voor diverse doelgroepen in de openbare ruimte spelen en bewegen te stimuleren. Daarvoor is het nodig om rekening te houden met de demografische situatie in de wijken, en tot het beperkte onderhoudsbudget. Bij de lopende projecten wordt al rekening gehouden met dit beleidsplan spelen en bewegen.
- **Geld**

We beheren en onderhouden het openbaar groen en de gemeentelijke begraafplaatsen. (020.020)

We moeten de tering naar de nering zetten en met minder middelen het onderhoud gaan uitvoeren. We gaan daarom over naar het minst onderhoudsintensieve groen. Meer (ruig) gras en struiken en minder perken bijvoorbeeld. Uiteraard wordt daarbij gekeken naar plekken die daarvoor het meest in aanmerking komen, maar het beeld van het openbaar groen zal veranderen. Een deel van het groenonderhoud gebeurt door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en het overige besteden we uit. We proberen daar waar mogelijk wensen van inwoners en ondernemers te respecteren en blijven ook met hen in gesprek om mogelijkheden van hun inzet daarbij te bespreken.
Er is ook minder vast budget opgenomen voor projecten en nieuwe speelvoorzieningen in de openbare ruimte. Kleinere noodzakelijke projecten kunnen nog uitgevoerd worden, maar de wat grotere projecten worden voortaan opgenomen op de jaarlijkse investeringslijst. Ook is het mogelijk de komende jaren geld voor projecten vrij te maken uit de (niet structurele) middelen voor ‘Investeren in Berkelland; wijk- en kern gericht werken'.
Hoewel we in 2020 het budget voor het onderhoud van bomen nog hebben verhoogd, proberen we de tering naar de nering te zetten en is het budget met 10% (€ 25.000) verlaagd. Het bomenonderhoud proberen we nog efficiënter uit te (laten) voeren. We hebben een wettelijke zorgplicht voor het onderhoud van onze bomen en we moeten ervoor zorgen dat we zo min mogelijk veiligheidsrisico’s lopen. Mocht er extra onderhoud nodig zijn door bijvoorbeeld bepaalde weersomstandigheden (zoals een zeer droge zomer) of specifiek meer onderhoud om veiligheidsproblemen te voorkomen, dan zullen we een beroep moeten doen op het budget ‘onvoorzien’ of de algemene reserve.
We besparen ook op de aankoop van materialen die nodig zijn voor het onderhoud op de begraafplaatsen. Deze besparing gaat niet over de uren/inzet op onderhoud begraafplaatsen. We passen minder of goedkopere materialen toe, maar de begraafplaatsen blijven er wel netjes uitzien.
We hebben geen budget meer voor het plaatsen van kerstversieringen in de openbare ruimte. Wij laten het versieren van de (eigen) leefomgeving bij onze samenleving (inwoners, bedrijven of organisaties).

- **Kwaliteit**
  De kwaliteit van het onderhoud van groen staat onder druk door beperkte budgetten, maar ook door droogte. Plannen zijn in ontwikkeling om in de toekomst groen goedkoper te kunnen onderhouden. Dit kan door groenvakken om te vormen naar goedkoper te beheren groentypen. Dit heeft invloed op hoe de omgeving er uitziet.

- **Geld**

  We hebben te maken met de nasleep van de droogte in 2019 en 2020. Er zijn alleen al in 2020 1500 bomen doodgegaan. Er is dit jaar een overschrijding te verwachten van € 170.000, door noodzakelijke kap, herplant van bomen na kap en extra snoei. Er is namelijk door de droogte veel dood hout in de bomen. Dat betekent dat er extra snoeiwerkzaamheden noodzakelijk zijn in 2021 om te kunnen voldoen aan de zorgplicht voor veiligheid van de bomen.
  De kosten voor het uitbesteden van werkzaamheden voor groenonderhoud binnen de bebouwde kom, zijn fors hoger dan begroot. Dit is een trend die al enkele jaren zichtbaar is. Het areaal is toegenomen en ook hebben we te maken met jaarlijkse prijsverhogingen. Dit betreft een overschrijding van naar schatting € 72.000. De areaaluitbreiding (€ 44.000) is ook meegenomen in de PPN2022. De prijsverhoging (€ 28.000) wordt (structureel) gedekt vanuit de stelpost Prijsstijgingen.

We investeren extra in verbetering van de kwaliteit van het groen(onderhoud). (020.120)

We gaan de komende periode ook de extra middelen voor het verbeteren van het groenonderhoud verder aanwenden. Er is een uitvoeringsplan opgesteld om deze middelen zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten. We gebruiken deze middelen om achterstallig onderhoud weg te werken, maar ook om groen zo vorm te geven dat het onderhoud structureel goedkoper kan.

- Kwaliteit
  Net als in 2020 zijn in 2021 diverse slechte groenvakken opnieuw ingericht. Er zijn plannen in voorbereiding en in uitvoering waarbij groengebieden verbeterd worden. Plannen worden zoveel mogelijk integraal opgepakt, samen met inwoners. Voorbeelden zijn de aanpak van dichtgegroeide poelen in onder meer Eibergen, het gebied aan de Oranjelaan in Neede en de Prunusstraat in Borculo.
  Gezien de geplande bezuinigingen zal een deel van het budget voor de verbetering van groenvoorzieningen worden ingezet voor het omvormen naar groentypen die in de toekomst minder onderhoud vergen. Zo is er een start gemaakt met de ontwikkeling van meer bloemrijk gras in de kernen. Hiervoor is ook een machine aangeschaft om binnen de bebouwde kommen met onze eigen dienst bloemrijk gras te kunnen beheren. Tegelijkertijd is dit gunstig voor de ecologische waarde.
- **Geld**

We passen waar mogelijk ecologisch beheer toe, niet alleen bij bermen, maar ook andere terreinen, zoals parken, in gemeentelijk bezit.

Doel is om onder andere meer insecten (denk aan bijen) en andere (beschermde) dieren en planten te laten voorkomen in onze leefomgeving. Deze biodiversiteit helpt bij het verminderen van overlast van plagen (zoals de eikenprocessierups).

- **Kwaliteit**
  Buiten de bebouwde kom wordt een deel ecologisch beheerd. Ecologisch bermbeheer is duurder dan klepelbeheer. Er vindt waar mogelijk binnen het budget ecologisch bermbeheer plaats in de meest kansrijke bermen buiten de bebouwde kom.
  Binnen de bebouwde kom is dit jaar een start gemaakt met het omvormen van gazon naar bloemrijk gras op de hiervoor meest kansrijke plekken. Dit wordt nog verder uitgebreid. Het gaat om gazons die niet worden gebruikt als speelveld en voldoende breedte hebben voor de machine. Langs voet- en fietspaden wordt ongeveer een meter wel als gazon gemaaid, om zo te voorkomen dat de begroeiing over de paden gaat hangen, en het geeft een meer verzorgd beeld. De gedeelten bloemrijk gras in de kernen worden ecologisch beheerd.
  Ook bij andere groentypen wordt waar mogelijk ecologisch beheer toegepast, en wordt hier bij nieuwe aanleg ook rekening mee gehouden.

Geld

We realiseren groen/-blauwe parels (aantrekkelijke plekken met groen en water) in de kernen.

Te denken valt aan goede waterbergingen/-infiltratie gecombineerd met groen, zoals ook in ons streefbeeld ‘Klimaatbestendig’ in de werkwijze ‘Ambitiegericht beheer’ is opgenomen.

Kwaliteit
Dit zijn plannen die voor een deel in samenwerking met het waterschap gebeuren en integraal worden opgepakt. In 2021 worden verschillende plekken aangepakt, zoals de Vijverweg Ruurlo en verschillende kleinere waterpartijen in de kernen.

Geld

Speerpunt

Leefomgeving aangepast aan het veranderende klimaat.

Wat willen we bereiken?

- Een leefomgeving die aangepast is aan het veranderende klimaat.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren het watertakenplan 2019-2023 uit (de opvolger van het gemeentelijk rioleringsplan) inclusief klimaatstresstest. (020.030)

We hebben een watervisie en watertakenplan opgesteld met het Waterschap Rijn en IJssel. De afgelopen periode is klip en klaar geworden dat klimaat adaptief inrichten van onze buitenruimte noodzaak is. We werken integraal binnen onze organisatie, met het waterschap en met onze inwoners samen aan waterberging en waterinfiltratie (afkoppeling), opgenomen in een aantrekkelijke leefomgeving (blauw/groene parels zoals in Ruurlo en andere plekken in voorbereiding). We maken onze leefomgeving (beter) bestand tegen droogte en hitte, maar tegelijkertijd ook tegen wateroverlast. Daarbij hechten we veel waarde aan goede communicatie met en naar inwoners en alle andere betrokkenen. Uiteraard blijft een robuuste afvoer van vuilwater (riool) onze kerntaak waarbij we op basis van risicogestuurd beheer zo efficiënt en effectief mogelijk te werk gaan.

Kwaliteit
Het rioolbeheer wordt volgens planning uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn:
• De aanbesteding voor renovaties van mechanische riolering is in uitvoering en de volgende fase wordt voorbereid
• Reiniging en inspectie aan de riolering is aanbesteed en de uitvoering wordt opgestart.
• Als we bij projecten het regenwater afkoppelen van de riolering vragen we de bewoners of we ook de regenwaterpijpen aan de voorkant van de woning mogen aansluiten op het regenwaterriool. Wij nemen de kosten hiervan mee in het totale project.
•Samen met het Waterschap Rijn en IJssel zijn de stresstesten uitgevoerd. Momenteel worden risicodialogen uitgevoerd Achterhoek breed met ketenpartners zoals Vitens, waterschap, VNOG. Daarnaast zijn we deze gesprekken ook binnen de gemeente gestart.
• Er hebben zich twee calamiteiten voorgedaan in de riolering. De kosten die dit met zich meebracht hebben we kunnen opvangen binnen de reguliere begroting.

Geld
De geraamde lasten zijn per saldo ca. € 460.000 lager dan geraamd.
Door vertraging in de uitvoering van projecten, zoals gemeld in de jaarrekening 2020, zijn de afschrijvingslasten voor 2021 aanzienlijk lager dan geraamd. Ook is de toegerekende rente lager dan begroot. Het totale voordeel op kapitaalslasten bedraagt € 960.000.
Vanwege enkele calamiteiten (in Rekken en Eibergen) zijn er in 2021 extra lasten. De calamiteit Rekken kostte ongeveer € 180.000, voor de calamiteit in Eibergen zijn de kosten voor 2021 geraamd op € 250.000.

Voor reiniging en inspectie vrijverval riolering verwachten we een kostenstijging van € 70.000, met name als gevolg van prijsstijgingen.
Het saldo wordt toegevoegd aan de voorziening riolering.

Speerpunt

Veilige en makkelijk berijdbare wegen en paden.

Wat willen we bereiken?

- Veilige en makkelijk berijdbare wegen en paden zowel in het buitengebied als in de kernen, die aantrekkelijk zijn voor inwoners en bezoekers.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bepalen waar mogelijk samen met inwoners en ondernemers de (her)inrichting van onze wegen en paden.

We onderhouden onze wegen op basis van het afgesproken kwaliteitsniveau ‘overwegend laag’. We overleggen (in het kader van wijk- en kerngericht werken) daarbij met inwoners en andere belanghebbenden of de wegfunctie en -inrichting nog past bij het gebruik en maken samen het ontwerp binnen de mogelijkheden die we hebben.

- **Kwaliteit**
  We gaan bij alles wat we doen op het gebied van verhardingen in de openbare ruimte uit van het afgesproken kwaliteitsniveau ‘overwegend laag’. Bij onderhoudswerkzaamheden informeren we de aanwonenden en belanghebbenden over het hoe en waarom van de maatregel. De meer integrale projecten komen doorgaans uit het wijk- en kerngericht werken. Daar overleggen we met inwoners en andere belanghebbenden of de functie en de inrichting van de weg of verharding nog past bij het gebruik. We maken samen het ontwerp binnen de mogelijkheden die we hebben. Daarbij gebruiken we het instrument `Ambitiegericht beheer`. Met dit instrument stellen we met een bepaalde buurt of straat op basis van een aantal maatschappelijk thema´s ambities vast. Die ambities krijgen dan vorm in het herinrichtingsplan. Deze aanpak draagt bij aan een beter gedragen, beter beheerbaar en bovendien duurzamer en meer toekomstbestendig plan.
- **Geld**

We investeren extra in onderhoud van wegen en paden in het buitengebied op basis van een plan van aanpak. (020.110)

Er is € 2.000.000 extra geld (eenmalig) beschikbaar gesteld om een impuls te geven aan het onderhoud van wegen en paden in het buitengebied. We hebben een plan opgesteld voor uitvoering van deze impuls. Op basis van een gedegen analyse weten we waar we moeten investeren in het wegenonderhoud met de extra tijdelijke middelen. Deze extra middelen stellen ons in staat om de komende jaren op onderhoudskosten wat te kunnen besparen zonder dat we daarmee het afgesproken onderhoudsniveau (overwegend laag) geweld aan doen (zie ook activiteit ‘We onderhouden onze infrastructuur’).

- **Kwaliteit**
  Er is éénmalig € 2.000.000 aan extra geld beschikbaar gesteld om een impuls te geven aan het onderhoud van wegen en paden in (met name) het buitengebied. We hebben een plan opgesteld voor uitvoering van deze impuls. Daarbij hebben we naast onderhoud aan asfaltverhardingen een extra focus op de bestrate wegen en paden buiten de bebouwde kommen. Op basis van een gedegen analyse weten we waar we moeten investeren in het wegenonderhoud met de extra tijdelijke middelen. Bij de prioritering hebben we ook rekening gehouden met het maatschappelijk effect van een weg zoals hoeveelheid verkeer, schoolroutes, recreatieve routes en cultuurhistorie.
  De extra middelen stellen ons in staat om in ieder geval tot en met 2023 op onderhoudskosten wat te kunnen besparen zonder dat we daarmee het afgesproken

onderhoudsniveau (overwegend laag) geweld aan doen (zie ook activiteit ‘We onderhouden onze infrastructuur’).
We zijn nu halverwege het tweede van drie kalenderjaren waarin we het impulsbudget inzetten. In het eerste jaar (2020) is ruim 8 ton van het impulsbudget besteed. Het inzetten van de overige gelden zit goed op schema en eind 2022 is het gehele impulsbudget ingezet. In november 2021 komen de resultaten van een nieuwe globale visuele weginspectie beschikbaar. Daaruit blijkt welke impact de inzet van het impulsbudget heeft op de kwaliteit van de verhardingen.

- **Geld**
  Geen bijzonderheden. De beschikbare extra middelen zetten we volledig in.
  In het kader van 'Berkelland in balans' is met ingang van 2021 een structurele bezuiniging van € 130.000 doorgevoerd op onderhoud wegen. Eind 2023 eindigt de inzet van het impulsbudget én de inzet van extra middelen vanuit de egalisatiereserve. Daarna zal het effect van deze bezuiniging duidelijk zichtbaar worden in een kwalitatieve teruggang van het wegenonderhoud. Eind 2023 is daarmee een goed moment om de structureel benodigde middelen via een herijking te toetsen aan het vastgestelde kwaliteitsniveau `overwegend laag`.

We onderhouden onze infrastructuur. (020.040)

We werken volgens het door het college vastgestelde ‘Wegbeheer gemeente Berkelland Beleidskeuzes en beheerkosten Update 2016-2020’. Het wegennet in Berkelland is divers. Voor de veiligheid is onderhoud noodzakelijk. Op basis van inspecties en het afgesproken kwaliteitsniveau ‘overwegend laag’ wordt jaarlijks bepaald welke wegen dat jaar onderhouden of vervangen worden.
Deskundigen geven aan dat het huidige budget voor het onderhoud van wegen en paden nu al te laag is om het door de gemeenteraad vastgesteld niveau (overwegend laag) te kunnen bestendigen. De in deze begroting doorgevoerde bezuiniging van 10% op het onderhoudsbudget voor wegen zal uiteindelijk leiden tot een verlaging van de gemiddelde onderhoudskwaliteit. De verwachting is echter dat deze besparing de komende 3 jaar niet zal leiden tot kwaliteitsniveaus die zich buiten de bandbreedte van het huidige scenario (overwegend laag) bevinden. Dat komt doordat we de komende jaren de kwaliteitsimpuls voor wegen en paden in het buitengebied (€ 2.000.000) vanuit Samen Investeren in Berkelland gaan inzetten (zie de activiteit ‘We investeren extra in onderhoud van wegen en paden in het buitengebied op basis van een plan van aanpak’). We blijven uitgaan van het kwaliteitsniveau ‘overwegend laag’. Bij een lager kwaliteitsniveau dan dit zullen we naar een onderhoudsniveau afzakken waarbij er sprake is van kapitaalsverlies en we op termijn zullen komen te staan voor hoge kosten/investeringen. We zullen over een paar jaar het jaarlijkse onderhoudsbudget wel weer moeten verhogen om het niveau ‘overwegend laag’ te kunnen handhaven.
Het onderhoudsbudget voor waterkeringen en overbeschoeiingen is met 20% (€ 30.000) verlaagd. We streven naar natuurlijke oevers, met minder onderhoud. De afgelopen tijd zijn enkele grote investeringen gedaan waardoor jaarlijks onderhoud de komende jaren wat minder is. Groter onderhoud of flinke ingrepen nemen we voortaan jaarlijks mee als nieuwe investeringen (investeringslijst).
Ook het budget voor ongediertebestrijding valt onder deze activiteit. We hopen dat ons ecologisch (berm)beheer de overlast op termijn zal verminderen, maar dat is de komende jaren nog zeker niet het geval. De hoeveelheid eikenprocessierupsen (of ratten) hangt bijvoorbeeld af van vele andere factoren dan alleen ecologisch bermbeheer (denk aan weersomstandigheden). Een ondergrens aangeven van een acceptabel niveau is erg moeilijk. We zullen ook moeten accepteren dat bepaalde vormen van overlast erbij horen. Ook is het niveau van overlast elk jaar verschillend. Het budget voor 2021 en verder is structureel met 10% (€ 10.000) verlaagd en zullen proberen nog efficiënter/effectiever de middelen in te zetten. Als de overlast toch te groot wordt en budget niet toereikend dan doen we een beroep op het budget ‘onvoorzien’. Mocht blijken dat we de aankomende jaren structureel (veel) te kort komen, dan moet overwogen worden het budget structureel weer te verhogen.

- **Kwaliteit**
  We onderhouden volgens het door het college vastgestelde ‘Wegbeheer gemeente Berkelland Beleidskeuzes en Beheerkosten Update 2016-2020’. Het wegennet in

Berkelland is divers. Voor de veiligheid is onderhoud noodzakelijk. Op basis van inspecties en het afgesproken kwaliteitsniveau ‘overwegend laag’ wordt jaarlijks bepaald welke wegen dat jaar onderhouden of vervangen worden.
Deskundigen geven aan dat het huidige budget voor het onderhoud van wegen en paden nu al te laag is om het door de gemeenteraad vastgesteld niveau (overwegend laag) te kunnen bestendigen. De in de begroting 2021 doorgevoerde bezuiniging van € 130.000 (10%) op het onderhoudsbudget voor wegen zal uiteindelijk leiden tot een verlaging van de gemiddelde onderhoudskwaliteit. De verwachting is echter dat deze besparing de komende 3 jaar niet zal leiden tot kwaliteitsniveaus die zich buiten de bandbreedte van het huidige scenario (overwegend laag) bevinden. Dat komt doordat we de komende jaren de kwaliteitsimpuls voor wegen en paden in het buitengebied (€ 2.000.000) vanuit 'Samen Investeren in Berkelland' gaan inzetten (zie de activiteit ‘We investeren extra in onderhoud van wegen en paden in het buitengebied op basis van een plan van aanpak’).
We blijven uitgaan van het kwaliteitsniveau ‘overwegend laag’. Bij een lager kwaliteitsniveau zullen we naar een onderhoudsniveau afzakken waarbij er sprake is van kapitaalsverlies en we op termijn zullen komen te staan voor hoge kosten/investeringen. We zullen over een paar jaar het jaarlijkse onderhoudsbudget weer moeten verhogen om het niveau ‘overwegend laag’ te kunnen handhaven.
Deze uitvoering ligt voor 2021 goed op schema. We verwachten alle onderhoudswerk in de herfst klaar te hebben. In november 2021 ronden we de tweejaarlijkse visuele weginspectie af. De resultaten van die inspectie geeft ons hernieuwd inzicht in de kwaliteit van onze verhardingen. We verwachten dat we daar de effecten van de extra middelen terugzien in (licht) stijgende kwaliteitslijnen voor asfalt- en met name elementenverhardingen buiten de bebouwde kommen.
Tegelijk stellen we een meerjaren investeringsprogramma op, waarbij we het werkveld wegen als vertrekpunt nemen. Aansluitend integreren andere disciplines, waaronder openbare verlichting. Om op de langere termijn goed te kunnen blijven beheren en onderhouden focussen we ons de komende maanden en jaren op het op orde brengen van onze beheersgegevens én het vastleggen en structureren van de beheer- en onderhoudsprocessen.
Het onderhoudsbudget voor waterkeringen en overbeschoeiingen is met 20% (€ 30.000) verlaagd. We streven naar natuurlijke oevers, met minder onderhoud. De afgelopen tijd zijn enkele grote investeringen gedaan waardoor het jaarlijkse onderhoud de komende jaren wat minder is. Groter onderhoud of flinke ingrepen nemen we voortaan jaarlijks mee als nieuwe investeringen (investeringslijst).
Ook het budget voor ongediertebestrijding valt onder deze activiteit. We hopen dat ons ecologisch (berm)beheer de overlast op termijn zal verminderen, maar dat is de komende jaren nog zeker niet het geval. De hoeveelheid eikenprocessierupsen (of ratten) hangt bijvoorbeeld af van vele andere factoren dan alleen ecologisch bermbeheer (denk aan weersomstandigheden). Een ondergrens aangeven van een acceptabel niveau is erg moeilijk. We zullen ook moeten accepteren dat bepaalde vormen van overlast erbij horen. Ook is het niveau van overlast elk jaar verschillend. Het budget voor 2021 en verder is structureel met 10% (€ 10.000) verlaagd en we proberen de middelen daarom nog efficiënter/effectiever in te zetten. Als de overlast toch te groot wordt en het budget niet toereikend blijkt doen we een beroep op het budget ‘onvoorzien’. Mocht blijken dat we de aankomende jaren structureel (veel) te kort komen, dan moet overwogen worden het budget structureel weer te verhogen.

Geld

Het budget voor onderhoud wegen zoals in de paragraaf kapitaalgoederen in de begroting 2021 is niet in overeenstemming met het budget in het programma Fijn leven. Met deze wijziging zetten we dit recht. Het budget voor onderhoud wegen wordt in 2021 met € 250.000 verhoogd ten laste van de reserve onderhoud wegen.
Het budget voor straatreiniging is structureel onvoldoende. We verwachten een tekort van € 50.000. We dekken dit uit de stelpost Prijsstijgingen.
Daarnaast is er een overschrijding op gladheidsbestrijding door de extreme winterse omstandigheden in februari. We verwachten een tekort van € 100.000.

Speerpunt

Bereikbare woningen, bedrijven en voorzieningen.

Wat willen we bereiken?

- Alle woningen, bedrijven en voorzieningen in Berkelland zijn voor iedereen bereikbaar, ook zonder eigen auto of ander eigen vervoer.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het wettelijke doelgroepenvervoer en een deel van het openbaar vervoer samen met buurgemeenten regionaal organiseren en optimaliseren. (020.050)

Onder deze activiteit wordt het leerlingenvervoer verantwoord. Het leerlingen vervoer wordt uitgevoerd door de regionale uitvoeringsorganisatie ZOOV in Winterswijk.

Kwaliteit

Geld

Speerpunt

Hergebruik van grondstoffen (Van Afval Naar Grondstof).

Wat willen we bereiken?

- Huishoudelijk afval wordt op een duurzame wijze hergebruikt of verwerkt.
- We zamelen niet meer dan 100 kilogram restafval per inwoner in en de afvalscheiding is meer dan 75%.
- Minder zwerfafval.

Wat gaan we daarvoor doen?

Onderzoek doen naar de manier waarop de afgesproken doelstellingen uit 'Van Afval Naar Grondstof' (VANG) bereikt kunnen worden inclusief financiële consequenties hiervan.

In dit onderzoek zoeken we naar antwoorden op de vraag met welke inzamelwijze de afgesproken VANG doelstellingen het beste gerealiseerd kunnen worden. In dit onderzoek worden ook de mogelijkheden van nascheiding betrokken en wordt in beeld gebracht welke financiële gevolgen de inzamelwijzen hebben voor onze huishoudens.

Kwaliteit

In de raadsbrief over de evaluatie van het jaar 2020 blijkt dat wij de doelstelling nog niet halen. Voorlopig gaan wij het plan 'Van Afval Naar Grondstof' niet bijstellen. Belangrijke reden van het niet halen van de doelstelling is namelijk corona waardoor er meer huishoudelijk afval is aangeboden.

Geld

We nemen gerichte actie om zwerfafval terug te dringen op basis van de halfjaarlijkse monitor zwerfafval. (020.060)

We weten waar zwerfafval het meest voor komt en proberen met acties op maat het zwerfafval terug te dringen.

Kwaliteit

De monitor zwerfafval wordt september 2021 uitgevoerd door AtheaGroup.

Geld

We werken samen met onze inwoners het grondstoffenplan uit in maatregelen die afvalbeperking en afvalscheiding (grondstofscheiding) bevorderen. (020.070)

We voeren daartoe het Plan 'Van Afval Naar Grondstof 2018-2022' uit.

Kwaliteit

Geld

De verwachting is dat we op de totale activiteit in 2021 ongeveer € 340.000 overhouden. Door de nieuwe manier van inzamelen van het huishoudelijk afval (VANG) wordt er minder restafval aangeboden, waardoor de verwerkingskosten van het restafval lager zijn ten opzichte van de begroting. In 2022 wordt overigens een stijging van de kosten verwacht door een nieuw af te sluiten contract en de verbrandingsbelasting die wij moeten gaan betalen.
De kosten voor inzameling PMD zijn ook lager. Wij zijn niet meer verantwoordelijk voor de ketenregie (inzameling, sortering en vermarkten) maar alleen voor de inzameling PMD. Daarnaast ontvangen we een lagere vergoeding voor oud papier. Hoewel de prijzen in 2021 wat zijn gestegen, is de prijs nog laag ten opzichte van de voorgaande jaren.
We kunnen minder compensabele BTW toerekenen aan het taakveld afval (ca. €140.000).
De diensten die wij uitvoeren voor Nedvang worden nu aangemerkt als ondernemerstaak daar waar voorheen sprake was van een overheidstaak. Hierdoor daalt het bedrag dat toegerekend mag worden als lasten ter zake van afval. Dat is gunstig voor de afvalstoffenheffing maar levert een nadeel op voor het begrotingssaldo. Voordelen op deze activiteit worden toegevoegd aan de egalisatiereserve afval. Het nadeel vanwege BTW komt ten laste van het resultaat.

Speerpunt

Gemeentelijke gebouwen en scholen.

Wat willen we bereiken?

- De gemeentelijke gebouwen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de gemeentelijke taken worden onderhouden en beheerd.
- We willen dat scholen kunnen beschikken over passende toekomstbestendige huisvesting zodat zij in staat zijn om optimaal onderwijs te kunnen geven.

Wat gaan we daarvoor doen?

We investeren in passende toekomstbestendige huisvesting van scholen en houden rekening met onder andere demografische ontwikkelingen. (020.080)

We overleggen daarover met de verschillende schoolbesturen op basis van het samen opgestelde Integraal Huisvestingsplan 2020-2036 (IHP). Zo werken we onder andere samen met het Staringcollege aan de nieuwbouw op campus de Wildbaan.

Kwaliteit

De projecten uit de 1 fase van het IHP zijn in uitvoering (St. Jorisschool) of in voorbereiding (OBS Noord en St.Jozefschool Rietmolen). Voor het huisvesten van Kardinaal Alfrinkschool en De Marke onder één dak in Neede Oost wordt onderzoek gedaan.
Voor diverse scholen hebben wij een aanvraag gedaan in het kader van de "Specifieke uitkering ventilatie in scholen" (SUVIS). De scholen zijn primair verantwoordelijk voor het binnenklimaat. De gemeente als aanvrager, stemt af met het schoolbestuur en zal ook bijdrage leveren aan de verbetering. Hoe één en ander uit gaat pakken is nog onduidelijk maar zodra er meer duidelijkheid is wordt de Raad hierover geïnformeerd.

Geld

We onderhouden de gebouwen die in eigendom zijn van de gemeente. (020.090)

Zie ook de activiteit ‘We maken een plan hoe we ons eigen vastgoed verduurzamen en in welk tempo’ in het programma ‘Actief met duurzaamheid en energie’. Door de verkoop van panden (zie activiteit ‘We stoten gebouwen af die we niet zelf in gebruik hoeven te hebben', hebben we het budget voor de komende jaren met 50% (€ 65.000) verlaagd.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We stoten gebouwen af die we niet zelf in gebruik hoeven te hebben.

Op basis van een aantal aspecten (zoals de verkoopbaarheid) bepalen we in welke volgorde we panden proberen af te stoten. Dit is bestaand beleid en we hebben ook al panden kunnen verkopen. We hopen onze vastgoedportefeuille verder te kunnen verkleinen.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

Wat mag het kosten?

Verklaring bij de kolom "Wijzigingen":
Bij activiteit 020.020 stijgen de lasten door het herstel van storm- en droogteschade (€ 170.000) en door de noodzakelijke aanpassing van het budget vanwege areaaluitbreiding en prijsstijgingen (€ 72.000). Het overige verschil op deze activiteit betreft de verdeling van de algemene post onderhoudskosten (€ 18.000).
De wijziging in de baten en lasten op activiteit 020.030 wordt veroorzaakt door hogere uitvoeringslasten, met name vanwege 2 calamiteiten, en een toevoeging aan de voorziening riolering. Door lagere kapitaalslasten (verantwoord op activiteit 020.700) is er per saldo een positief saldo op riolering dat wordt toegevoegd aan de voorziening riolering ten behoeve van tarief egalisatie. Bij de begroting werd nog uitgegaan van een negatief saldo en daardoor onttrekking aan de voorziening.
Bij activiteit 020.040 is het budget voor onderhoud wegen met € 250.000 verhoogd ten laste van de reserve onderhoud wegen. Ook de budgetten voor straatvegen (€ 50.000) en gladheidsbestrijding (€ 100.000) zijn aangepast. Een budget van € 23.000 voor de huur van parkeerplaatsen is overgeheveld naar programma Financiën.
De lasten voor afval (020.070) worden € 200.000 lager geraamd door lagere verwerkingskosten restafval. Voordelen op afval worden verrekend met de egalisatiereserve afval.
De lasten voor leerplicht, onder activiteit 020.080, zullen naar verwachting € 15.000 hoger zijn in verband met de regionalisering van de leerplicht. Daarnaast is er € 11.000 projectgeld doorgeschoven van 2020 naar 2021 (zie ook onttrekking reserves).
De wijziging op activiteit 020.090 betreft de verdeling van de algemene post onderhoudskosten.
De kapitaallasten (020.700) zijn lager dan geraamd door vertraging in de uitvoering van projecten en een lagere rente toerekening (0.35% ipv 1%). De lagere kapitaallast op riolering (€ 961.000) wordt toegevoegd aan de voorziening riolering en heeft daarmee geen invloed op het begrotingssaldo. De overige verschillen zitten op het taakveld verkeer (€602.000) en onderwijs (€ 307.000).
De mutaties op de reserves (020.710) betreffen:
Stortingen: hogere storting (€ 340.000) op de reserve afval (zie toelichting bij activiteit 020.070) en hogere toevoeging reserve onderwijshuisvesting € 19.000 door vrijval afschrijvingslasten.
Onttrekkingen: lagere onttrekking reserve ter dekking kapitaalslasten (€ 264.000) door vertraging in uitvoering projecten, opnemen onttrekking reserve wegen (€ 250.000), overheveling gereserveerde middelen 2020 tbv projecten die doorlopen in 2021 (€ 11.000) en hogere onttrekking reserve onderwijshuisvesting door hogere voorbereidingskosten (□€ 29.000).
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
020.010 Zaaien van kleurrijke zaadmengsels	-166	0	0	0	0	0	0	0
020.020 Openbaar groen en begraafplaatsen	-882	-853	-260	-80	-1.193	-823	-798	-798
020.030 Beh onderh vern renov riolering	-3.178	-2.093	-648	0	-2.741	-2.093	-2.066	-2.066
020.040 We onderhouden onze infrastructuur	-2.962	-2.869	-378	0	-3.247	-2.844	-2.844	-2.844
020.050 Doelgroepenvervoer-openbaar verv	-693	-653	0	0	-653	-653	-653	-653
020.060 Zwerfafval	-82	-54	0	0	-54	-54	-54	-54
020.070 Afval scheiden	-2.566	-2.743	200	0	-2.543	-2.743	-2.743	-2.743
020.080 Onderwijs en huisvesting	-1.027	-1.126	-26	-200	-1.353	-1.126	-1.126	-1.126
020.090 Onderhoud gemeentelijke gebouwen	-445	-351	-184	-9	-544	-351	-351	-351
020.100 Ontwikkeling wijken, buurten en kernen	-233	-625	0	0	-625	-625	0	0
020.110 Onderhoud wegen en paden buitengebied	-811	-500	0	0	-500	-500	0	0
020.120 Verbetering kwaliteit groen(onderhoud)	-262	-375	0	0	-375	-375	0	0
020.500 Loonkosten programma Fijn leven	-5.297	-5.494	0	0	-5.494	-5.494	-5.494	-5.494
020.700 Rente en afschrijving programma Fijn leven	-2.852	-6.022	1.891	0	-4.131	-6.078	-6.383	-6.383
Totaal Lasten	**-21.455**	**-23.758**	**595**	**-289**	**-23.452**	**-23.759**	**-22.512**	**-22.512**
Baten								
020.010 Zaaien van kleurrijke zaadmengsels	10	0	0	0	0	0	0	0
020.020 Openbaar groen en begraafplaatsen	406	340	0	0	340	340	340	340
020.030 Beh onderh vern renov riolering	6.914	7.491	-313	0	7.177	7.491	7.464	7.464
020.040 We onderhouden onze infrastructuur	339	205	0	0	205	205	205	205
020.050 Doelgroepenvervoer-openbaar verv	0	1	0	0	1	1	1	1
020.060 Zwerfafval	101	54	0	0	54	54	54	54
020.070 Afval scheiden	2.484	3.547	0	0	3.547	3.707	3.707	3.707

020.080 Onderwijs en huisvesting	209	343	0	0	343	343	343	343
020.090 Onderhoud gemeentelijke gebouwen	345	146	0	9	156	211	211	211
Totaal Baten	10.808	12.127	-313	9	11.823	12.352	12.325	12.325
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-10.647	-11.631	282	-280	-11.629	-11.407	-10.187	-10.187
Onttrekkingen								
020.710 Reserves	8.701	1.990	26	280	2.296	1.830	369	369
Totaal Onttrekkingen	8.701	1.990	26	280	2.296	1.830	369	369
Stortingen								
020.710 Reserves	-5.900	-66	-359	0	-425	-66	-66	-66
Totaal Stortingen	-5.900	-66	-359	0	-425	-66	-66	-66
Mutaties reserves	2.801	1.924	-333	280	1.871	1.764	303	303
Gerealiseerd resultaat	-7.846	-9.707	-51	0	-9.757	-9.643	-9.884	-9.884

Projecten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
60210000 Onderhoud wegen en paden buitengebied	-2.000	-811	0	-1.189
60570100 Verbeteren kwaliteit groen(onderhoud)	-1.500	-283	-105	-1.112
60610100 Ontwikkelen wijken, buurten en kernen	-2.500	-735	-104	-1.661
Gerealiseerd resultaat	-6.000	-1.829	-209	-3.962

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Rapportage groenbeheer
- Speelruimteplan
- Groenstructuurplan
- Speelruimtebeleid
- Aanpak zwerfafval
- Van Afval naar Grondstof
- Watertakenplan Berkelland 2019-2023

VITAAL PLATTELAND

Een vitaal en innovatief buitengebied
Wat speelt er?

- Het platteland is al langer niet meer alleen van boeren, maar is gedeeld gebied met nieuwe inwoners en recreanten. Het platteland wordt multifunctioneel gebruikt. Dit levert spanning op, maakt het complexer maar biedt ook mooie kansen om ons platteland toekomstbestendig te maken.
- In de landbouw stoppen veel boeren, boerenbedrijven die er zijn worden soms groter. Er vindt daarnaast ook verbreding van de landbouw plaats, doordat er meer natuur inclusieve landbouw, zorg, toerisme en energie als verdienmodellen worden toegevoegd.
- Het coulisselandschap is ons visitekaartje en krijgt een steeds belangrijkere plaats op het platteland. Wel staat het onder druk door schaalvergroting van de landbouw. Er is aandacht voor het behoud en versterking van het coulisselandschap als drager van ecologische en landschappelijke kwaliteit.
- Het grote aantal vrijkomende agrarische gebouwen vraagt om een grootschalige aanpak. Soms is sloop een optie, hierbij moet nagedacht worden over asbestverwijdering. Maar er is ook ruimte voor nieuwe economische dragers zoals start ups.
- Voorzieningen staan onder druk op het platteland, door onder meer ontgroening, vergrijzing en de veranderingen in de maatschappij. Zo hebben bijvoorbeeld verenigingen het steeds moeilijker om het hoofd boven water te houden en voldoende vrijwilligers te vinden.

Speerpunt

Toekomstgericht ondernemen in het buitengebied.

Wat willen we bereiken?

- Economisch sterke en duurzame landbouwbedrijven.
- Meer (nieuwe) verdienmodellen in het buitengebied.
- Het bestemmingsplan buitengebied is vastgesteld in 2021.
- Een toekomstbestendige landbouwstructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

We doorlopen een kavelruilproces om een betere landbouwstructuur te organiseren. (030.080)

De vrijwillige kavelruil is integraal van opzet en hierdoor zullen we ook doelen op gebied van natuur, landschap, water, duurzaamheid en recreatie meenemen. Dus naast huiskavelvergroting en het toewerken naar minder veldkavels zal er ook grond geruild kunnen worden om bijvoorbeeld nieuwe natuur in te richten.

- **Kwaliteit**
  Inmiddels is er 180 hectare geruild en er is een grote ruil van 200 hectare in voorbereiding. Hiermee is de doelstelling (250 hectare) van het kavelruilproces ruim behaald.
- **Geld**
  Het kavelruilproces wordt gefinancierd door Pop-3 gelden vanuit de Provincie Gelderland.

We maken een nieuw bestemmingsplan buitengebied dat binnen de wettelijke mogelijkheden zoveel mogelijk ruimte biedt aan duurzame ontwikkelingen. (030.070)

- **Kwaliteit**
  De inspraakprocedure is in het 4e kwartaal van 2020 gehouden. Er zijn meer dan 300 inspraakreacties binnengekomen. Op dit moment zijn we de reacties aan het beoordelen.

In de tweede helft van het jaar zal het ontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd worden.

Geld
Er is nog € 140.000 beschikbaar voor het opstellen van het bestemmingsplan buitengebied. Voor alsnog lijkt dit voldoende.

We ondersteunen boeren en andere initiatiefnemers bij vragen over duurzaamheid.

Uit de coachingsgesprekken is gebleken dat een groot deel van de ondervraagde boeren al bezig is met duurzaamheidsmaatregelen zoals zonnepanelen en warmtepompen. Ook zien we dat andere initiatiefnemers in het buitengebied bezig zijn met duurzaamheid. We ondersteunen boeren en andere initiatiefnemers in het buitengebied waar nodig met advies over duurzaamheidsmaatregelen.

Kwaliteit
We helpen agrariërs door ondersteuning te bieden voor Zon op dak initiatieven. We helpen waar gevraagd met DOE scans voor de bedrijfsvoering. Circulaire landbouw initiatieven ondersteunen wij via de tafel circulaire economie en energietransitie. En wij blijven Liander stimuleren om te komen met oplossingen voor de netwerkcongestie die zon-op-(agrarische)-daken nu hindert.

Geld

We organiseren netwerkbijeenkomsten, zoals de Berkellanddag, voor bewustwording en kennisdelen over verdienmodellen in het buitengebied. (030.010)

- We stimuleren het gebruik maken van mogelijkheden uit onder meer: het Energie Uitvoeringsprogramma, kennisnetwerken zoals ´kringloopboeren´ en de sloopbonusregeling
- We bevorderen initiatieven zoals: Energie Marke Haarlose Veld (HOEduurzaam) voor onderzoek naar verbetering van de bodemstructuur door het toepassen van laagwaardige biomassa.

Kwaliteit
In het voorjaar 2021 is de Berkellanddag in verband met coronamaatregelen niet doorgegaan. We streven er nu naar om in november 2021 de Berkellanddag te organiseren. Ook hebben we digitale bijeenkomsten gehouden binnen het project Korte Ketens. In het tweede helft van 2021 willen we in de regio verder nadenken samen met onder meer proefboerderij de Marke over de rol van de overheid in het stimuleren van Kringlooplandbouw.

Geld
Het budget 'plattelandsvernieuwing' wordt onder meer gebruikt voor het organiseren van bijeenkomsten waaronder de Berkellanddag en daarnaast ook voor de P10 deelname. Door de bezuiniging op dit budget, is er minder ruimte om extra bijeenkomsten te organiseren.

We voeren het project korte ketens in de Achterhoek uit.

Hierbij doorlopen we met een aantal agrariërs een serie masterclasses waarbij we ze helpen met het maken van businesscases voor het produceren en vermarkten van hun producten direct aan de consument. Hierbij wordt ook wereldwijde kennis over nieuwe verdienmodellen gedeeld.

Kwaliteit
Het project Korte Ketens is in september 2020 begonnen. Er zijn in totaal 18 deelnemers die ondersteuning krijgen in het maken van een businessplan. In het najaar van 2021 is de verwachting dat het project afgerond wordt. We hebben een nieuwe subsidieaanvraag gedaan voor het vervolg op dit project.

Geld
Het project Korte Ketens wordt gefinancierd door Pop-3 gelden vanuit de provincie Gelderland.

Speerpunt

Mooi Landschap.

Wat willen we bereiken?

- Minder gebouwen met leegstand door sloop of hergebruik.
- Een asbestvrij buitengebied.
- Een toegankelijk en beleefbaar landschap.
- De natuur is op kracht.
- Een sterke landschapsstructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Stimuleren van aanleg van nieuwe natuur en landschap. (030.020)

Kwaliteit

Er zijn in 2021 tot nu toe 14 projecten vanuit de subsidieregeling “Landschap en Biodiversiteit” uitgevoerd en opgeleverd. Het zijn vooral projecten waarbij er landschapselementen zijn aangelegd. Zoals houtsingels, poelen, struweelhagen, hoogstamfruitboomgaarden, solitaire bomen en bomenrijen. Deze projecten liggen zeer verspreid in de gemeente Berkelland. Ze zorgen voor een herstel van de landschapstypen en voor een verbetering van de biodiversiteit.

In 2021 hebben we tot nu toe 7 km aan bermen hersteld met en breedte van gemiddeld 3m. Deze bermen zijn grotendeels aangeplant met bomen en/of struiken. Ook deze herstelde landschapselementen zorgen voor een herstel van het landschap en de biodiversiteit.
Met ‘Meer bomen in Berkelland’ is het doel om voor iedere Berkellander 1 boom te planten. Het plan is gericht op natuurbewustzijn, biodiversiteit en CO2 reductie. Het bestaat uit de volgende 4 onderdelen:
1. Een boom voor elk Berkellands gezin: De start is in het najaar van 2021 en loopt door tot en met 2025.
2. Actie boomwensplekken. De planning is om dit in de periode najaar 2021-voorjaar 2022 te realiseren.
3. Brede bermen inplanten met bosplantsoen (eventueel in samenwerking met scholen e.d.). We planten ongeveer 39.000 struiken. Een deel hiervan is in het voorjaar in gepland, in het najaar zal er verder worden geplant.
4. Ruimte bieden voor een nieuw gedenkbos: er is inmiddels een initiatief in ontwikkeling voor een gedenkbos bij Geesteren.
Afgelopen twee jaar is 30km1 landschapselement berm hersteld van gemiddeld 3 meter breed. Het weer kadastraal uitzetten van de bermen wordt verricht door het kadaster. De kastanje houten palen komen 10-15 centimeter op gemeentegrond te staan om een fysieke afbakening te waarborgen.
Veel bredere bermen worden ingeplant met bomen en/of struiken of gaan ecologisch beheerd worden volgens ecologisch bermbeheerplan als kruidenrijke berm.

Geld

De landschapsregeling loopt op schema. Bij de motie bomen en bossen is slechts een klein deel uitgegeven, de rest volgt in het najaar 2021 en in 2022.
Wel is er op dit moment een overschrijding op het budget van de ´kadastrale uitzetting´. Op dit moment is er een overschrijding van €10.000 ten opzichte van het gebudgetteerde bedrag van €47.000. Verwachting is dat er nog een verdere overschrijding ontstaat in tweede helft van 2021 tot maximaal €25.000. Dit komt mede door dat de kosten hoger uitvallen door de wens, van onder meer boeren, om het kadaster in te schakelen. Het voorstel is om daarom hier €25.000 extra voor te ramen.

We gaan door met het oplossen van knelpunten in bestaande wandel- en fietsroutes in afstemming met Stichting Achterhoek toerisme.

- **Kwaliteit**
  De Flamingoroute in het buitengebied van Eibergen is hersteld. Begin dit jaar is hiervoor een boekje uitgegeven. De vervangende bordjes voor de Ruiterroute in Rekken zijn besteld en worden zodra ze geleverd zijn geplaatst. De mountainbikeroute in Borculo zijn wat aanpassingen gedaan. We zijn in overleg met de Provincie en Achterhoek Toerisme om te kijken om in Berkelland een nieuw mountainbikeroute aan te leggen.
- **Geld**
  Eventuele kosten worden betaald uit het projectbudget van Recreatie en Toerisme.

We ondersteunen de mogelijkheid om een cursus Gastheer van het landschap te volgen. (030.020)

- **Kwaliteit**
  Er zijn in het voorjaar drie cursusdagen gegeven in het kader van 'Gastheer van het Landschap' aan ongeveer 20 belangstellende ondernemers. In het najaar presenteren de deelnemers de door hun ontwikkelde arrangementen tijdens een excursie. In het voorjaar 2022 is de terugkomdag en dan is het einde van de cursus 'Gastheer van het Landschap'.
- **Geld**
  De cursus 'Gastheer van het Landschap' wordt betaald uit de Landschapsregeling 2020-2024.

We voeren het plan van aanpak voor de aanpak van vrijkomende agrarische bebouwing uit. (030.050)

- **Kwaliteit**
  Het plan van aanpak vrijkomende agrarische bebouwing is in juni in de raad vastgesteld. De voorgestelde instrumenten en regelingen worden verder uitgewerkt. We streven er naar deze uit te werken volgens de planning uit het plan van aanpak.
  De keukentafelgesprekken, die onder de vlag van de Regiodeal (WATEA) uitgevoerd worden, zijn inmiddels gestart voor de eigenaren van een asbestdak. De komende periode worden ook agrariërs uitgenodigd die nog niet eerder een keukentafelgesprek hebben gehad. In totaal worden er ongeveer 1.500 uitnodigingen verstuurd. Daarnaast werken we regionaal mee aan een gebiedsanalyse, om meer inzicht te krijgen in de vrijkomende agrarische bebouwing in de Achterhoek.

- **Geld**
  Voor de vouchers is er voor de agrariërs een bedrag van € 25.000 gereserveerd. Dit wordt gedekt uit het projectbudget van vrijkomende agrarische bebouwing.

We voeren het plan van aanpak voor de stimulering van de sanering van asbestdaken uit. (030.060)

- **Kwaliteit**
  We voeren het plan van aanpak sanering asbestdaken uit die in december 2020 door de raad is vastgesteld.
  De subsidieregeling sanering asbestdaken loopt. Er zijn inmiddels ongeveer 20 aanvragen gehonoreerd.
  Ook zijn er al meerdere beschermingspakketten opgehaald voor de sanering van de kleine schuren en is er ongeveer 35 keer gebruik gemaakt van de gratis stortmogelijkheid hiervoor.
  De keukentafelgesprekken, die onder de vlag van de Regiodeal (WATEA) uitgevoerd worden, zijn inmiddels gestart voor de eigenaren van een asbestdak. Er zijn inmiddels 500 eigenaren van een asbestdak aangeschreven en de eerste veertig gesprekken zijn gevoerd. Eigenaren van een asbestdak kunnen daarna gebruik maken van een voucher voor begeleiding van de sanering en/of het opstellen van een asbestinventarisatierapport. Om inzicht te blijven houden in de opgave van het aantal asbestdaken in Berkelland, houden wij op de provinciale kaart met asbestverdachte daken bij welke asbestdaken er gesaneerd zijn.

Geld
Er is op dit moment voldoende budget om de komende periode uitvoering te blijven geven aan de uitvoering van het plan van aanpak.

We zetten samen met het Waterschap en de Euregio in op concrete plannen voor de beleefbaarheid van het stroomgebied van de Berkel tussen Borculo en Lochem.

Kwaliteit
Dit project is stopgezet vanwege gebrek aan draagvlak in de omgeving. Daarentegen zijn we wel op andere manieren bezig met de ontwikkelpotentie van de Berkel in samenwerking met het Waterschap. In het najaar hopen we hiervoor met een plan van aanpak te komen.

Geld

Speerpunt

Sociaal vitaal.

Wat willen we bereiken?

- Jong en oud ontmoeten elkaar.
- Oog voor financiële nood.
- Zo lang mogelijk thuis blijven wonen op het platteland.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Voormekaar teams hebben extra oog voor de situatie bij agrariërs en stoppers.

Kwaliteit
De agrarische contactpersonen van de teams van Voormekaar zijn aangehaakt bij de nieuwe keukentafelgesprekken uit de Regiodeal, zodat de lijnen kort zijn mocht er ondersteuning nodig zijn voor onze inwoners.

Geld

Voor meer informatie over maatregelen om onze inwoners zo lang mogelijk thuis te laten wonen zie programma Plezierig Wonen.

Kwaliteit
Voor meer zie informatie het programma Plezierig Wonen.

Geld

We ondersteunen initiatieven en projecten in het kader van Leader. (030.090)

Kwaliteit
Leader loopt op dit moment erg goed in Berkelland. We kunnen alle projecten uitvoeren. Er is op dit moment voor dit jaar geen mogelijkheid voor nieuwe Leader aanvragen. In de perspectiefnota is budget gevraagd voor nieuwe aanvragen in 2022. Dat is het laatste overgangsjaar van Leader.

Geld
We kunnen alle projecten binnen het bestaande budget uitvoeren en voldoen aan de regionale verplichtingen.

We ondersteunen initiatieven van inwoners uit de kleine kernen om de samenwerking tussen verenigingen te vergroten. (030.030)

- **Kwaliteit**
  Alle kleine kernen zijn op dit gebied actief. Het bewustzijn om met de toekomst bezig te zijn is sterk toegenomen. De manier waarop dit in de kernen wordt opgepakt is erg divers en wordt in hoofdzaak bepaald door de lokaal aanwezige mogelijkheden en bestaande contacten.
  Er zijn kernen die vanuit de mogelijkheden voor sportverenigingen vanuit sportfederatie vorig jaar zijn gestart, en vanuit daaruit nu bezig zijn met de toekomstvisie van de hele kern. Er zijn ook kernen die meteen integraal (sport, cultuur belangenvereniging en dorpshuis) aan de slag zijn gegaan.
- **Geld**
  De verwachting is dat de budgetten binnen de huidige begroting blijven.

Wat mag het kosten

De genoemde mutatie bij kolom wijziging betreft voor 030.010; restant project gelden 2020, mutaties bij 030.020 betreft restant gelden projecten 2020, verwerking van motie bomen en bossen en kadastrale uitzetting. De wijzigingen bij 030.050, 030.60, 030.070, 030.090 betreft restant bedragen van 2020.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
030.010 Netwerkbijeenkomsten duurzame landbouw	-39	-26	-218	0	-243	-26	-26	-33
030.020 Stimuleren nieuwe natuur en landschapsbeheer	-128	-618	-39	-105	-762	-78	-78	-41
030.030 Ondersteunen initiatieven samenwerking verenigingen	-89	-123	0	0	-123	-123	-123	-123
030.050 plan van aanpak VAB	-29	0	-589	0	-589	0	0	0
030.060 Plan van aanpak asbestverwijdering	0	-250	-773	0	-1.023	-250	0	0
030.070 We maken een nieuw bestemmingsplan buitengebied	-72	0	-140	0	-140	0	0	0
030.080 Integrale kavelruil	-124	0	0	0	0	0	0	0
030.090 Leader project	-17	0	-310	0	-310	0	0	0
030.100 we voeren het project korte ketens in de Achterhoek uit	-19	0	0	0	0	0	0	0
030.700 Rente en afschrijving programma Vitaal platteland	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	-518	-1.017	-2.069	-105	-3.191	-477	-227	-197
Baten								
030.010 Netwerkbijeenkomsten duurzame landbouw	8	0	0	0	0	0	0	0
030.020 Stimuleren nieuwe natuur en landschapsbeheer	31	0	0	58	58	0	0	0
030.030 Ondersteunen initiatieven samenwerking verenigingen	0	0	0	0	0	0	0	0
030.050 plan van aanpak VAB	103	0	495	0	495	0	0	0
030.080 Integrale kavelruil	124	0	0	0	0	0	0	0
030.100 we voeren het project korte ketens in de Achterhoek uit	19	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	285	0	495	58	553	0	0	0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-233	-1.017	-1.574	-47	-2.638	-477	-227	-197
Onttrekkingen								
030.710 Reserves	165	790	1.549	47	2.386	250	0	0
Totaal Onttrekkingen	165	790	1.549	47	2.386	250	0	0
Stortingen								
030.710 Reserves	-131	0	0	0	0	0	0	0

Totaal Stortingen	**-131**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**33**	**790**	**1.549**	**47**	**2.386**	**250**	**0**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-199**	**-227**	**-25**	**0**	**-252**	**-227**	**-227**	**-197**

Projecten

In het programma Vitaal Platteland zitten veel projecten. Veel komen terug in bovenstaande activiteiten. Hieronder nog een korte samenvatting per project. Leader loopt goed, er is geen mogelijkheid meer voor 2021 om nieuwe aanvragen in te dienen vanuit Berkelland. De subsidieregeling breedband is in een afrondende fase. Het hoge restant wordt verklaard doordat het aantal goedgekeurde aanvragen lager is dan begroot. De uitvoering van het plan van aanpak sanering asbestdaken is sinds januari 2021 begonnen. Uit het project vrijkomende agrarische bebouwing worden onder meer de vouchers van de keukentafelgesprekken betaald. Het project ondernemersbegeleiding is in 2021 ook financieel afgerond, dit naar aanleiding van een subsidie van de provincie Gelderland hiervoor. De landschapsregeling 2020-2024 loopt goed. We voeren vanaf 2021 de uitvoering van de motie bomen en kleine bosjes uit, dit zal vooral vanaf het najaar 2021 starten. De sloopbonusregeling loopt prima. Het proces om te komen tot een bestemmingsplan buitengebied loopt, doelstelling is vaststelling in begin 2022, hiervoor worden op dit moment uitgaven gedaan. De integrale kavelruil loopt zeer goed, dit wordt volledig gefinancierd uit Pop-3 gelden.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
60310900 PRJCT Leader subsidie: plattelandsontwikkeling				
Lasten	-340	-30	-170	-140
Totaal 60310900 PRJCT Leader subsidie: plattelandsontwikkeling	**-340**	**-30**	**-170**	**-140**
60330900 PRJCT Subs.reg. breedbnd buitengb Brklnd 2016-2020				
Lasten	-242	-24	0	-217
Totaal 60330900 PRJCT Subs.reg. breedbnd buitengb Brklnd 2016-2020	**-242**	**-24**	**0**	**-217**
60330901 PRJCT Beleid asbestsanering				
Lasten	-1.000	0	0	-1.000
Totaal 60330901 PRJCT Beleid asbestsanering	**-1.000**	**0**	**0**	**-1.000**
60330902 PRJCT Vrijkomende agrarische bebouwing				
Lasten	-100	-32	-4	-64
Totaal 60330902 PRJCT Vrijkomende agrarische bebouwing	**-100**	**-32**	**-4**	**-64**
60330903 PRJCT Ondernemersbegeleiding Berkelland				
Lasten	-333	-375	-4	46
Baten	250	87	49	114
Totaal 60330903 PRJCT Ondernemersbegeleiding Berkelland	**-84**	**-288**	**45**	**160**
60570900 PRJCT Regeling landschap gemeente Berkelland				
Lasten	-351	-351	0	0
Baten	176	0	0	176
Totaal 60570900 PRJCT Regeling landschap gemeente Berkelland	**-176**	**-351**	**0**	**176**
60570901 PRJCT Landschapsregeling 2019-2023				
Lasten	-426	-443	-46	63
Baten	239	31	0	208
Totaal 60570901 PRJCT Landschapsregeling 2019-2023	**-187**	**-412**	**-46**	**271**
60570902 PRJCT motie bomen & kleine bossen				
Lasten	-540	0	-14	-526
Totaal 60570902 PRJCT motie bomen & kleine bossen	**-540**	**0**	**-14**	**-526**

60810901 PRJCT Sloopbonusregeling				
Lasten	-600	-114	-36	-450
Baten	600	125	32	443
Totaal 60810901 PRJCT Sloopbonusregeling	**0**	**11**	**-4**	**-7**
60810902 PRJCT Bestemmingsplan buitengebied 2016				
Lasten	-212	-72	0	-140
Totaal 60810902 PRJCT Bestemmingsplan buitengebied 2016	**-212**	**-72**	**0**	**-140**
60830905 PRJCT Integrale Kavelruil				
Lasten	-348	-149	-50	-149
Baten	348	149	0	199
Totaal 60830905 PRJCT Integrale Kavelruil	**0**	**0**	**-50**	**50**
Gerealiseerd resultaat	**-2.881**	**-1.198**	**-245**	**-1.437**

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Structuurvisie Berkelland 2025
- Bestemmingsplan buitengebied 2016
- Plan van Aanpak bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016
- Uitgangspuntennotitie bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016
- Beleidsregel kleinschalige horeca in het buitengebied
- Structuurvisie 2025
- Regeling Landschap 2015
- Uitvoeringsagenda 2.0 Achterhoek 2020
- Structuurvisie bovenplanse sloop-bonus regeling
- Beleidsregels Ruimtelijke ordening en duurzame energie
- Structuurvisie plussenbeleid.
- Structuurvisie woningsplitsing.
- Aanvulling uitgangspuntennotitie bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016".

ZORG VOOR WIE DAT NODIG HEEFT

Samen denken, samen doen
Wat speelt er?

- Het uitvoeringsprogramma ‘Samen denken, Samen doen’ is in 2018 gestart. Samen met maatschappelijke partners en inwoners werken wij aan ontwikkeling en vernieuwing van vraagstukken binnen het sociaal domein. Daarbij ligt het accent op preventie, vroegsignalering en transformatie. Het is van groot belang dat wij het eigen initiatief en de eigen verantwoordelijkheid van inwoners stimuleren binnen het beschikbare budget. We ondersteunen inwoners zelfredzaam en samen redzaam te zijn en te blijven, ook als zij zichzelf en samen met hun netwerk niet weten te redden. Wij stimuleren verbindingen met aanpalende beleidsterreinen zoals sport, gezondheid, cultuur en onderwijs, om zo veel mogelijk te voorkomen dat inwoners een beroep moeten doen op specialistische zorg. Wij richten ons op preventieve activiteiten die werken.
- Daar waar de vraag naar professionele zorg groter wordt, groeit veelal ook het aantal mantelzorgers dat zorgdraagt voor een naaste. Hoewel de zorg vaak met liefde wordt gedaan, kan mantelzorg ook ervaren worden als een last. Erkenning en ondersteuning zijn nodig om deze last draaglijk te houden.
- Het aantal nieuwkomers is afgelopen jaren fors toegenomen. Integratievraagstukken spelen onder andere op het gebied van taal – en in het verlengde daarvan – onderwijs en werk. Om hier zorgvuldig en daadkrachtig mee om te gaan, wordt nauw met betrokken netwerkpartners (zoals Voormekaar teams, zorgaanbieders, vrijwilligersorganisaties, scholen, Werkgevers ServicePunt, vluchtelingenwerk en de Sociale Dienst Oost Achterhoek) samengewerkt. In 2021 zetten we in op de implementatie van de nieuwe Wet inburgering.
- In Berkelland neemt de vraag naar individuele maatwerkvoorzieningen toe. Inwoners worden ouder, leven langer en maken daardoor een langere periode gebruik van voorzieningen. Het tekort aan zorgprofessionals wordt groter. Daarnaast is er sprake van ontgroening; het aantal jeugdigen wordt kleiner. Naast het aantal vragen, neemt ook de complexiteit van de vraag toe. We zien dat het een uitdaging is om meer gebruik te maken van algemene voorzieningen om te voorkomen dat er snel naar een (duurdere) maatwerkvoorziening wordt verwezen.
- Grip op de financiën is een rode draad voor dit programma. De kosten voor de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Deze kostenstijging is er vooral in de individuele maatwerkvoorziening. Elke bestaande maatwerkvoorziening kost na verloop van tijd steeds meer, zowel op volume als tarief. Deze stijgende lijn wordt – waar mogelijk – afgebogen met behoud van ondersteuning. Met inwoners en netwerkpartners onderzoeken we alternatieven en starten we experimenten. Sturen op de financiën in het sociaal domein is een noodzakelijke voorwaarde om de nodige zorg te kunnen blijven leveren. In 2021 gaan we verder met de uitvoering van het plan Doorpakken in het Sociaal Domein, dat in 2020 is opgesteld.

Speerpunt

Zorg zoveel mogelijk voorkomen.

Wat willen we bereiken?

- Zorg moet in de toekomst beschikbaar blijven voor wie dat nodig heeft. We stimuleren gezondheid en willen eenzaamheid voorkomen.
- Een lagere en lichtere zorgvraag doordat preventieprogramma’s tijdig en effectief worden gestart.
- Een omslag in het denken en handelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wanneer een inwoner een wens heeft voor ondersteuning of begeleiding kijken we eerst wat deze inwoner zelf kan. Daarnaast organiseren we meer algemene voorzieningen als steunpunt in de kern/wijk.

Met de Voormekaar teams continueren we een doorontwikkeling met als doel kwalitatief hogere en efficiëntere dienstverlening.

Kwaliteit
Het programma Zorg voor wie dat nodig heeft is erop gericht om te werken vanuit de bedoeling en in te zetten op preventie, normaliseren en de-medicaliseren, om zo maatschappelijke effecten in het sociaal domein te realiseren. De urgentie voor deze manier van werken komt onder meer naar voren in het onderzoek dat we hebben uit laten voeren om de demografische ontwikkelingen te koppelen aan het verwachte zorggebruik op het gebied van de Wmo. Willen we zorg kunnen blijven bieden aan inwoners die dat nodig hebben, dan moet het dus anders. Daarom werken we aan een veranderend zorglandschap.
In 2018 werd duidelijk dat er grote tekorten zijn op het sociaal domein in de maatwerkvoorzieningen Wmo en Jeugd. Deze tekorten maken de urgentie om te komen tot een transformatie in het sociaal domein nog groter. Daarom is de inzet binnen het programma ‘Zorg voor wie dat nodig heeft’ vooral gericht op de sturing vanuit de transformatie. De sturing wordt mede vormgegeven door de implemenatiemanager Voormekaar en de Business controller sociaal domein. Het 'sturen' is onderdeel van het reguliere werk van Voormekaar in de vorm van actieve casusregie en het toepassen van de omgekeerde toets. Daarnaast organiseren we meer algemene voorzieningen in de vorm van dorpskamers. Mede door corona heeft de opstartfase langer geduurd. Naar verwachting openen de dorpskamers in augustus hun deuren.

Geld
De meningokokken ACWY-vaccinatie voor 14-jarigen is per 1 januari 2021 toegevoegd aan het Rijksvaccinatieprogramma van de GGD. Dit betekent dat de rechtstreekse bekostiging vanuit het RIVM van deze vaccinatie is komen te vervallen en vanaf 2021 via het gemeentefonds loopt. Vanaf 2022 zal de bekostiging hiervan via de inwonerbijdrage lopen, net zoals de overige rijksvaccinatietaken. Voor 2021 zal de GGD een eenmalige bijdrage vragen van € 0,2334 per inwoner, dit komt voor Berkelland neer op € 8.697. Deze middelen zijn door het rijk voor 2021 toegevoegd aan de algemene uitkering.

We stimuleren nieuwe vormen van ondersteuning, hulp en zorg. Vernieuwingen proberen wij kleinschalig uit en stellen deze bij in nauwe samenwerking met direct betrokkenen. Dit doen we in een experimentele aanpak met minder regels.

Met het uitvoeringsprogramma geven we een impuls aan nieuwe initiatieven. Deze evalueren we in 2021 op resultaat en op de bijdrage aan onze visie om zo te bepalen welke plannen worden gecontinueerd.
We richten ons op preventie, waarbij we zoveel mogelijk samenwerken met voorliggende voorzieningen en de zorgverzekeraar. Een aantal geplande projecten en voorzieningen zijn ingericht. Deze worden in 2021 gecontinueerd. Het gaat dan om het knooppunt mantelzorg, het platform vrijwilligers, de doorontwikkeling van de Berkellandwijzer, informatievoorziening rondom armoede en schuldhulpverlening, de inzet van de sportkadercoach en de inzet vanuit de welzijnsmedewerkers. Bij een aantal projecten vindt het zwaartepunt in 2021 plaats, zoals Welzijn op Recept en de ontwikkeling van de dorpskamer. De multifunctionele ontmoetingsplekken worden verder in 2021 uitgewerkt met de gebiedswethouders. De verordening sociaal domein Berkelland 2021 treedt op 1 januari 2021 in werking. Hiermee werken we nog beter integraal, vanuit de bedoeling en zorgen we voor meer maatwerk voor inwoners.
In de sturingsmaatregel arbeidsmatige dagbesteding bieden wij de doelgroep activiteiten aan waarin doorgroeimogelijkheden centraal staan. Dit streven zetten we extra kracht bij door een breder en passender aanbod in dagbesteding op te zetten.

- **Kwaliteit**
  Het uitvoeringsprogramma is in de verantwoordingsrapportage 2020 geëvalueerd. We hebben daarbij aan de raad voorgelegd welke projecten we willen opnemen in ons reguliere beleid.
  De eerste wijzigingen verordening sociaal domein zijn vastgesteld door de gemeenteraad. Hiermee is de verordening nog toegankelijker voor onze inwoners.
  Het advies & meldpunt Verward Gedrag loopt.
  In navolging op het regionale preventieakkoord, is ook lokaal een beleidskader preventiekader opgesteld.
  Het digitale platform vrijwilligers is onderdeel van de (doorontwikkeling van de) Berkellandwijzer. Er is een overeenkomst gesloten met de leverancier van de Berkellandwijzer om dit platform te ontwikkelen en te implementeren. Na de zomerperiode zal het digitale platform vrijwilligers live gaan.
- **Geld**
  Voor het uitvoeringsprogramma is het totale budget evenredig over de jaarschijven verdeeld. Het zwaartepunt voor de inzet van middelen lag in 2020. De middelen worden ingezet voor continuering van projecten. Uit overgebleven middelen uit voorgaande jaren is € 215.000 toegevoegd aan de jaarschijf 2021.

Wij bieden onze inwoners de mogelijkheid tot een persoonsgebonden budget om maatschappelijke ondersteuning zelf in te kopen (Wmo - pgb). (040.025)

- **Kwaliteit**
  Tijdens het keukentafelgesprek worden de verschillende mogelijkheden van ondersteuning voorgelegd aan de inwoner.
  In de nieuwste versie van de algemene folder Voormekaar is de volgende tekst toegevoegd:
  “In plaats van een (maatwerk)voorziening kunt u ook zelf uw zorg regelen. U ontvangt dan van ons een persoonsgebonden budget (PGB). Wilt u dit liever dan een (maatwerk)voorziening, dan volgt er eerst een keuzegesprek hoe dit werkt, wat er van u wordt verwacht en of het passend is voor uw situatie. Meer informatie over een PGB leest u op www.pgb.nl, de website van de landelijke vereniging voor mensen met een persoonsgebonden budget.”
- **Geld**
  In Berkelland gaan we zorgvuldig om met het inzetten van een PGB, omdat het beheren van een PGB ook wat van de inwoner vraagt. Er was de afgelopen jaren sprake van een gestaag dalende lijn voor wat betreft de lasten. Deze lijn lijkt nu weer te stabiliseren.

Wij bieden onze inwoners maatschappelijke ondersteuning als zij niet op eigen kracht en/of met hulp van hun omgeving voldoende zelfredzaam zijn of kunnen participeren (Wmo - zorg in natura). (040.010)

Voorbeelden hiervan zijn: Hulp bij huishouding, begeleiding, woonvoorzieningen en vervoersvoorzieningen.
Inwoners worden gestimuleerd om de eigen regie en verantwoordelijkheid voor het leven te blijven organiseren. In de Verordening 2021 heeft dit ook een prominente rol gekregen. Bij het indiceren van Hulp bij huishouding wordt gebruik gemaakt van het HHM normenkader. In dit kader worden de eigen mogelijkheden meegenomen in het toekennen van de indicatie.
Voormekaar zorgt met actieve casusregie voor passende ondersteuning aan inwoners (zo licht, zo kort en zo dichtbij mogelijk). Dit is onder andere mogelijk doordat Voormekaar in elke kern onderdeel uitmaakt van een sterk netwerk van inwoners en professionals. En door het effect van ingezette zorg te evalueren met inwoner en zorgverlener.
De voorbereidingen worden getroffen voor een nieuwe vorm van Inkoop voor de Wmo, Jeugd en de Hulp bij huishouding. Met de vernieuwde inkoop strategie wordt de benodigde transformatie van de zorg voor het deel inkoop vorm gegeven. Hierbij is het voornemen om af te stappen van het Open House model. Meerjarige contracten worden afgesloten met een beperkt aantal aanbieders, aangevuld met mogelijkheden voor specifieke kortdurende afspraken en lokale ruimte voor verdere innovatie. Daarbij wordt de contractering ingericht op resultaten uitgaande

van wat de inwoners in de verschillende gemeenten nodig hebben om mee te doen in de samenleving. Met de inkoop wordt daarnaast beoogd meer grip op financiën te realiseren.

Kwaliteit

Voormekaar is verantwoordelijk voor de toewijzingen Wmo en Jeugd.
Op 1 januari 2020 is het abonnementstarief definitief ingegaan. Elke inwoner betaalt een eigen bijdrage van €19,00 per maand ongeacht het aantal ondersteuningen die zij ontvangen en ongeacht het inkomen. Hierdoor is er een toename gekomen in het aantal inwoners die een indicatie voor de hulp bij huishouding aanvragen. Het is in de praktijk lastiger om inwoners te motiveren om het op eigen kracht en met eigen middelen te organiseren. Inwoners geven aan een dief van eigen portemonnee te zijn als ze het op eigen kracht, zelfstandig en onafhankelijk regelen. Sinds de tweede helft van 2020 werken we met een normenkader voor de huishoudelijke ondersteuning. Hiermee voldoen we aan de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) door bij het resultaatgerichte indiceren ook tijdseenheden toe te voegen. Ook zien we dit normenkader als een middel om de kosten beheersbaar te houden. Corona heeft ook in de eerste helft van 2021 invloed gehad op de manier waarop ondersteuning is geleverd door aanbieders en door VMK-teams. Vanuit de regio is in goede afstemming met aanbieders invulling gegeven aan de opgave om ook in deze tijd de zorg te bieden die nodig is.
Op het gebied van de sturingsmaatregelen zijn een aantal projecten vertraagd, of gefaseerd gestart. Dit geldt voor het vrijwilligersplatform, het steunpunt Mantelzorg, arbeidsmatige dagbesteding en de dorpskamer. In de verantwoordingsrapportage over 2020 is toegelicht wat de achtergrond is in deze vertraging. De voornaamste oorzaak is het effect van corona, waarin het juist lastig was om laagdrempelige en informele ondersteuning te versterken. Hier wordt in de tweede helft van 2021 sterk op ingezet, maar heeft naar verwachting wel een (financieel) effect.

Geld

In de laatste helft van 2020 en de eerste helft van 2021 zien we de lasten wat stijgen door een hoger gebruik van de Begeleiding Individueel binnen de Wmo. We hebben per 1 januari 2021 ook te maken met tariefstijgingen in verband met gewijzigde cao's van de zorg. Het gaat hier om de activiteiten Huishoudelijke Hulp (€ 140.000) en Begeleiding Individueel en Begeleiding Groep (€ 150.000). Het gaat hier om open-einde-regelingen.
Bij ZOOV hebben we in de eerste helft van 2021 te maken met lagere inkomsten vanuit de eigen bijdrage (- € 7.500).
Enkele subsidies zijn door indexering wat hoger geworden, waardoor de lasten iets stijgen (€ 2.500).
Tot slot zien we in 2021 een incidentele stijging van de lasten voor het cliëntervaringsonderzoek, omdat we dit jaar overstappen op een andere wijze van onderzoeken. We vragen inwoners niet eenmaal per jaar om deel te nemen, maar stappen over op continu onderzoek. Inwoners worden op gepaste momenten (na een keukentafelgesprek en na start van de ondersteuning) gevraagd om deel te nemen aan het onderzoek. Door de wijze van onderzoek te veranderen, hebben we dit jaar te maken met dubbele lasten (€ 22.375).
Najaar 2020 is besloten de gehele inkoop Jeugd en Wmo een jaar uit te stellen. Het effect van de sturingsmaatregel inkoop is daarmee vertraagd, waardoor we niet uit kunnen gaan van de daling van kosten waar we in de begroting rekening mee hadden gehouden (€ 182.000).
Onder overige wijzigingen is een bedrag opgenomen van € 243.000. Dit bedrag is overgeheveld naar Algemene Voorzieningen (040.040). Het bestaat uit besparingen op subsidies waarmee ruimte wordt gevormd om preventieve maatregelen die voortkomen uit succesvolle projecten van het uitvoeringsplan, structureel in te kunnen vullen.

Speerpunt

De jeugd ontwikkelt zich positief.

Wat willen we bereiken?

- Jongeren ontwikkelen zich op positieve wijze. Zo nodig ontvangen zij passende ondersteuning.

Wat gaan we daarvoor doen?

We organiseren algemene voorzieningen en preventieve activiteiten voor jeugd en/of hun ouders/verzorgers.

We zetten de samenwerking met huisartsen voort met een Praktijkondersteuner Huisarts jeugd (POH jeugd). Zorgverzekeraar Menzis deelt vanaf 2021 in de kosten. We gaan door met Jimmy's als talentenbroedplaats voor alle Berkellandse jongeren (11 tot en met 26 jaar). We versterken de verbinding met Voormekaar, zodat Voormekaar jongeren in contact brengt met Jimmy's. Jimmy's en de POH jeugd zijn stuurmaatregelen die bijdragen aan ombuiging van de oplopende kosten van jeugdzorg. We gaan door met In Huis Steungezinnen en de activiteiten van het Preventie Platform Jeugd Oost Achterhoek, zoals het Scheidingsloket en de weerbaarheidstrainingen. Net zoals bij Jimmy's geldt voor deze activiteiten dat we extra investeren in de verbinding met Voormekaar, zodat Voormekaar ouders en kinderen hiervoor aanmeldt. Daarmee stimuleren we de beweging van zorg naar algemene voorzieningen en preventie. Deze beweging krijgt een extra impuls met een netwerkmarkt voor en door professionals in het brede veld van algemene voorzieningen tot specialistische jeugdzorg.

Kwaliteit

Met de meeste huisartsen is er momenteel een samenwerking met een POH jeugd of contactpersoon van Voormekaar om samen zorg te dragen voor de juiste hulp op de juiste plek voor ieder kind. Momenteel zijn er vacatures voor de functie in Eibergen en in Beltrum in verband met ander dienstverband van de betreffende POH'ers.
Het pand van Jimmy's Neede is volledig verbouwd en Jimmy's is weer terug op de vaste plek in Neede. In de tussentijd hebben de activiteiten voortgang gehad op een andere locatie in Neede. Met middelen van de landelijke subsidieregeling 'Jeugd aan zet in crisistijd' zijn er extra activiteiten voor jongeren georganiseerd door Jimmy's. Tijdens de lockdown vonden deze online plaats. Vanaf het voorjaar loopt een project met Artlife Workshops waar 100 middelbare scholieren aan deelnemen. Dit is gefinancierd met een extra subsidieregeling 'Maatschappelijke Diensttijd'.
Het Preventie Platform Jeugd heeft veel activiteiten digitaal laten plaatsvinden en gaat nu weer meer fysieke trainingen en cursussen aanbieden.

Geld

De subsidieregeling 'jeugd aan zet in crisistijd' is voor de tweede keer aangevraagd en toegekend. Daarvoor heeft de gemeente opnieuw € 10.000 ontvangen. Daarnaast is de subsidieregeling 'Maatschappelijke Diensttijd' aangevraagd en toegekend. Daarvoor heeft de gemeente € 50.000 ontvangen.
Sinds 2021 krijgt het Zonecollege jaarlijks € 4.551 subsidie voor trajectbegeleiding aan scholieren.
Voor indexering en kleine verschillen wordt de begroting aangepast met een bedrag van € 43.000.
Door corona blijven we achter in onze ambitie om zorg te dragen voor een sterke sociale basis. Om daarin te voorzien wordt tijdelijk een opbouwwerker ingezet (€ 80.000).
Het lukt de bestaande jongerenwerkers niet om de extra zorgvraag op te pakken. Daartoe zetten we extra jongerenwerk (€ 25.000) en een aanvullend activiteitenbudget (€ 10.000) in.
Vanuit Doorpakken in het sociaal domein is het resterende budget ter hoogte van € 645.000 opgevoerd.

Wij bieden de ouders/verzorgers de mogelijkheid tot een persoonsgebonden budget om jeugdhulp en ondersteuning zelf in te kopen (Jeugdwet - pgb). (040.020)

Kwaliteit

Geld

Wij bieden onze jonge inwoners en/of hun ouders/verzorgers jeugdhulp en ondersteuning (Jeugdwet - zorg in natura). (040.030)

Voormekaar zorgt met actieve casusregie voor passende ondersteuning aan kinderen en ouders (zo licht, zo kort en zo dichtbij mogelijk). Dit is onder andere mogelijk doordat Voormekaar in elke kern onderdeel uitmaakt van een sterk netwerk van inwoners en professionals. En door het effect van ingezette zorg te evalueren met inwoner en zorgverlener.
We geven in regionaal verband de inkoop jeugdzorg anders vorm. Daarmee beogen we dat kinderen zo thuis mogelijk opgroeien, een dekkend zorgaanbod, passende ondersteuning (zo licht als mogelijk en zo intensief als nodig) en kostenbeheersing. Nu maken we gebruik van het Open House Model: iedere aanbieder die aan de eisen voldoet, kan gecontracteerd worden. We willen een aantal aanbieders meer ruimte geven om te doen wat nodig is binnen een financieel kader ('lump sum financiering'). Van afstemming tussen aanbieder en gemeente over product en looptijd naar afstemming over doel en resultaat. Als gemeente vinden wij het belangrijk daarbij goed de balans te bewaken tussen wat grote en kleine aanbieders onze inwoners kunnen bieden.
Daarnaast bereiden we ons voor op het nieuwe woonplaatsbeginsel dat vanaf 1 januari 2022 ingaat. Dit zorgt ervoor dat de gemeente niet meer financieel verantwoordelijk is voor voogdijkinderen die niet afkomstig zijn uit Berkelland. Dit komt ten goede aan de sturingsmaatregel waarbij we investeren in korte lijnen met de jeugdbescherming, de zogenaamde Gecertificeerde Instellingen (GI's). Samen met de GI's voorkomen we maatregelen in het gedwongen kader en bouwen we eerder af naar het vrijwillig kader.

Kwaliteit
Voor de eerste helft van 2021 zijn bij de meeste zorgvormen het aantal jongeren gelijk gebleven aan de eerste helft van 2020. Er zijn enkele kleine verschillen. De aantallen bij jeugdreclassering en kindergeneeskunde ten opzichte van 2020 zijn iets gedaald. En de aantallen bij jeugdbescherming en jeugd ggz zijn iets gestegen. Er is (nog) geen sprake van een trend die we kunnen verklaren.

Geld
De bijdrage aan Veilig Thuis Noordoost Gelderland is geïndexeerd. Hiermee is een extra bijdrage van € 12.200 gemoeid.
Voor jeugdzorg In Natura was bij het opstellen van de begroting nog niet bekend welke tariefwijziging in 2021 doorgevoerd ging worden. Inmiddels weten we dat het effect van de tariefwijziging € 240.000 is.
Uit het onderzoek 'Stelsel in groei' van AEF (2020) en de uitspraak van de arbitragecommissie (juni 2021) blijkt dat de tekorten op jeugdzorg bij gemeenten voor een belangrijk deel niet door gemeenten te beïnvloeden zijn. Daardoor zijn de kleine effecten van de beheersmaatregelen jeugd (in het plan 'Sturen in het sociaal domein') op het totaal aan jeugdzorgkosten nog nauwelijks zichtbaar. Daarnaast maakt de invloed van corona en de lockdowns 2021 een jaar waarin de gerealiseerde zorginzet anders verloopt dan op basis van voorgaande jaren kan worden ingeschat.

Speerpunt

Iedereen doet mee in Berkelland.

Wat willen we bereiken?

- Iedereen kan (zo veel en zo lang mogelijk) meedoen in Berkelland.
- Inwoners zijn zo zelfredzaam als mogelijk en nemen deel en dragen zo mogelijk bij aan de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bieden ruimte aan inwoners en professionals om in te zetten op innovatieve oplossingen voor een gezonde leefstijl. Voorbeeldinitiatieven van buurten, scholen en verenigingen krijgen extra aandacht.

- **Kwaliteit**
  Via het Lokaal Sportakkoord ‘Heel Berkelland Beweegt’ hebben ruim 80 verenigingen organisaties de handen ineen geslagen om samen te werken aan gezondere en sportievere Berkellandse samenleving. Samen wordt er gekeken naar nieuwe oplossingen en projecten om de ambities uit dit akkoord te realiseren.
- **Geld**

We geven samen invulling aan de Lokaal Inclusie Agenda.

In een inclusieve samenleving kunnen mensen met een beperking precies dezelfde dingen doen als mensen zonder een beperking. In 2020 is een nieuwe Lokale Inclusie Agenda opgesteld. Deze gaan we in 2021 verder uitvoeren.

- **Kwaliteit**
  Het college heeft een Lokale Inclusie Agenda 2020-21 vastgesteld. De agenda is samengesteld op basis van gesprekken met de Welzijnsraad, het Gehandicaptenplatform Berkelland, de cliëntenraad SDOA, de Jongerenraad en een brede groep medewerkers van de gemeente. De Lokale Inclusie Agenda 2020-21 bouwt voort op de Lokale Inclusie Agenda van 2018-2019. De speerpunten die wij uitlichten zijn: bewustwording, toegankelijkheid, wonen, sport cultuur en verenigingsleven, onderwijs, beleid en planvorming, werk en inkomen.
- **Geld**
  Vanuit de algemene middelen is een bedrag van € 150.000 overgeheveld naar het programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft'. Dit betreft een technische wijziging die budgetneutraal is, omdat dit al ging om middelen die structureel beschikbaar zijn voor de Lokale Inclusie Agenda.

Wij verbeteren de toegang tot onze regelingen die zich richten op meedoen aan de samenleving, vroegsignalering van schulden en schuldhulpverlening.

Wij vinden het belangrijk dat onze minimaregelingen goed vindbaar en gemakkelijk aan te vragen zijn. Dit realiseren wij met een online tool waarin de inwoner snel kan nagaan voor welke regelingen hij in aanmerking komt. In de campagne ‘Rondkomen in Berkelland’ geven we een impuls aan de bekendheid van onze minimaregelingen. Op deze manier brengen we onze minimaregelingen voor zowel digitaal vaardige als niet-digitaal vaardige inwoners onder de aandacht.
Het tijdig signaleren van betalingsachterstanden via vroegsignalering kan problematische schulden voorkomen. Wij geven uitvoering aan de methodiek van 'Vroeg Eropaf’. Wij gaan hierin verder dan de regelingen toegankelijk maken en benaderen de inwoners met geldproblemen proactief. Ook willen wij dat de inwoner sneller de stap maakt zich te melden. Door een bewustwordingscampagne rondom het hebben van geldproblemen en schulden, doorbreken we het taboe hierop. Tenslotte leidt een overzichtelijke ketenaanpak tot een betere dienstverlening voor onze inwoners. Wij optimaliseren de samenwerking met onze partners in de schuldhulpverlening.
Meedoen komt het best tot zijn recht door deelname aan de samenleving. Bij voorkeur door betaald werk. Wij optimaliseren de dienstverlening die door de gemeenschappelijke regeling SDOA wordt uitgevoerd en moet leiden tot (on)betaald werk van onze inwoners.
Meer informatie gericht op het thema participatie en meedoen staan in het programma 'Werken en ondernemen in een sterke regio'.

- **Kwaliteit**
  Het is belangrijk dat inwoners mee kunnen doen aan de samenleving. De instrumenten die hieraan bijdragen zijn de diverse regelingen om inwoners te ondersteunen. De toegang tot deze instrumenten willen wij zo laagdrempelig en eenvoudig mogelijk maken.

Sinds 2020 maken wij gebruik van de online tool 'Check waar je recht op hebt'. Met deze tool kan de inwoner direct zien voor welke regelingen hij/zij in aanmerking komt. De tool is in het eerste kwartaal van 2021,182 keer bezocht waarvan 114 unieke bezoekers.
Met ingang van juli 2021 kunnen inwoners gebruik maken van de Pilot Meedoenarrangement voor volwassenen. Inwoners die tot de doelgroep minimabeleid horen, kunnen op sociaal, cultureel, educatief en sportief gebied activiteiten ondernemen om mee te doen aan de samenleving. Er zijn voor dit arrangement in samenwerking met SDOA en WSPA ruim 40 nieuwe leveranciers geworven.
De aanpak vroegsignalering loopt. In de eerste vijf maanden van 2021 zijn er 313 meldingen binnengekomen van betalingsachterstanden en dit aantal groeit iedere maand gestaag. Hierop zijn 205 brieven verstuurd en is in 32 gevallen direct contact geweest vanuit Vroeg Eropaf. Het is nu duidelijk dat deze methode een grote groep niet eerder bekende inwoners bereikt. Van de 32 gevallen waren slechts 7 inwoners al bekend bij VMK of SDOA. Het lokale convenant vroegsignalering en ook het landelijke convenant zijn ondertekend.
De voorbereiding op de bewustwordingscampagne 'doorbreek het taboe op geldzorgen of schulden' is in februari gestart. In juni 2021 is de definitieve offerteaanvraag voor deze bewustwordingscampagne gedaan.

Geld

Speerpunt

Nieuwkomers burgeren in.

Wat willen we bereiken?

- Nieuwkomers hebben uitzicht op een zinvol bestaan en kunnen meedoen in Berkelland.
- Eén doorgaande lijn met perspectief op wonen, onderwijs en werk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Er is een integraal programma dat richting geeft aan de koers voor inburgering. (040.050)

Op 1 juli 2021 treedt de nieuwe Wet Inburgering in werking. Gemeenten krijgen de regie bij de invoering van het nieuwe inburgeringsstelsel. We richten ons op een goede implementatie van nieuwe taken en inbedding in de lokale structuur. We doen dit onder andere door uitvoering van onze pilot ‘powervrouwen’, die door het Rijk is geselecteerd voor het landelijk pilotprogramma.
Er zijn negen processen te onderscheiden die gemeenten moeten uitvoeren:

1. Brede intake en PIP: Omvat de eerste stappen in het inburgeringstraject onder regie van de gemeente, waaronder het persoonlijk Participatie- en Inburgering Plan (PIP).
2. Voortgang en handhaving: Omvat het monitoren en samen met de inburgeraar bespreken van de uitvoering van het PIP en eventuele handhaving hiervan.
3. Aanbieden leerroutes: Omvat de activiteiten die een gemeente onderneemt om taaltrajecten aan te bieden, doorgaans door die bij externe partijen in te kopen.
4. Ontzorgen: Omvat trajecten om bijstandsgerechtigde inburgeringsplichtigen zelfredzaam te maken op het gebied van financiën.
5. Participatieverklaringen: Omvat een cursus over de kernwaarden van Nederlandse samenleving, een excursie en ondertekening van de verklaring.
6. Module arbeid en participatie: Omvat een cursus en een of meerdere praktische activiteiten gericht op de arbeidskansen van de inburgeraar.
7. Maatschappelijke begeleiding: Omvat in het nieuwe stelsel begeleiding bij praktische zaken en voorlichting over leefgebieden en maatschappelijke instituties.
8. Beleid en sturing: Omvat de processen die nodig zijn om de bovenstaande primaire processen richting te geven.
9. Ondersteunende processen: Omvat de zogeheten ‘PIOFACH’ (Personeel, ICT, Organisatie, Financiën, Administratie, Communicatie en Huisvesting) processen, activiteiten die nodig zijn om de primaire processen bedrijfsmatig mogelijk te maken.

We kijken samen met onze vrijwilligers (maatjes), sleutelpersonen en cultuurverbinders hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan de nieuwe integrale aanpak van inburgering, integratie en participatie van vluchtelingen. We betrekken hierbij hoe de Weggeefwinkel een bredere functie kan vervullen voor geheel Berkelland.
Ook dragen we bij aan het onderzoek van het Graafschap College om het 'Samen Achterhoek'-concept uit te rollen in Berkelland.
In de meicirculaire 2020 is aangegeven hoeveel Berkelland ontvangt voor de invoering van de Wet inburgering:

2020	2021	2022	2023 en verder
87.403	56.404	125.360	137.911

De middelen die Berkelland ontvangt voor de uitvoering van de inburgering worden bekend gemaakt in de septembercirculaire 2020. Volgens het onderzoek van AEF is voor gemeenten in de grootte van Berkelland een uitbreiding van de formatie met totaal 2,5 fte te voorzien. Op basis van het projectplan wordt berekend hoeveel formatie en budget exact nodig is om de nieuwe taak uit de Wet Inburgering 2021 uit te voeren.

Kwaliteit
Op basis van de startnotitie voor de nieuwe inburgeringswet hebben we veel energie gestoken in de voorbereiding van de implementatie per 1 januari 2022. We zijn alvast gaan werken volgens de principes van de nieuwe inburgeringswet en voeren pilots uit (pilot brede intake, pilot powervrouwen, pilot combi inburgering en reintegratie, inzet sleutelpersonen en cultuurverbinders). Samen met de SDOA-gemeenten Winterswijk en Oost Gelre kijken we naar de taken en processen en wat dat betekent voor de rolverdeling tussen de gemeenten en SDOA. Met de gemeenten in de Achterhoek bereiden we een gezamenlijke aanbesteding van de leerroutes voor de inburgering voor.
We hadden door de coronacrisis te maken met een stagnatie in de huisvesting van statushouders. Daardoor hebben we achterstand opgelopen en konden we niet aan onze taakstelling voldoen. Deze taakstelling is verdubbeld door een inhaalslag van dossierafhandeling bij de IND. Ook onze dienstverlening (maatschappelijke begeleiding, inloopspreekuur, trainingen en workshops) werd gehinderd door de coronamaatregelen. Daardoor moesten (digitale) alternatieven worden ingezet.

Geld
De uitgaven lopen achter op de begroting. Dat heeft de volgende oorzaken:
- Door corona is een aantal activiteiten vertraagd. We maken hiervoor in de komende tijd een inhaalslag.
- We hebben, door de coronacrisis en een tekort aan huurwoningen een achterstond opgelopen in de huisvesting van statushouders. Daardoor werd minder geld besteed aan maatschappelijke begeleiding en trainingen.
- Door uitstel van de wet inburgering tot 1-1-2022 worden er minder kosten gemaakt voor de voorbereiding van deze wet.
Omdat er steeds veel onzekerheden waren over de financiële gevolgen van de nieuwe inburgeringswet en de verwachte instroom van asielmigranten is voorzichtig begroot. Nu diverse onzekerheden zijn opgehelderd, gaan we in de komende tijd nauwkeurig kijken naar de kostentoerekening.
Voor 2021 zijn middelen toegevoegd aan de algemene uitkering die we naar verwachting niet in 2021 hoeven in te zetten. Voor 2022 en verder zijn er echter verschillende ontwikkelingen waardoor we dan niet toekomen met de beschikbare middelen. Het gaat dan vooral over de inzet van de nieuwe leerroutes, de ondersteuning aan de ondertussengroep (de huidige inburgeraars) en de grote fluctuaties in het aantal te huisvesten statushouders. Daarnaast is er, met name door een tekort aan geschikte woningen en corona, een hiaat tussen onze opdracht en het tempo waarin we deze uit kunnen voeren. Daarom willen we eventuele resterende middelen bij het opstellen van de jaarrekening 2021 voor deze activiteit overhevelen naar 2022. Zodat ze ten goede kunnen komen aan onverwachte kosten in de toekomst. We zetten de komende jaren in op een goede monitoring van kosten, zodat we inzichtelijk kunnen maken of deze middelen voldoende zijn. Er zijn namelijk breed gedeelde zorgen of de door het Rijk beschikbaar

gestelde middelen voldoende zijn om onze opdracht goed uit te voeren. Deze zorgen zijn via P10 kenbaar gemaakt en als zodanig ook gehoord door de VNG.

Speerpunt

Voldoende en krachtige vrijwilligers en mantelzorgers die worden gesteund waar het nodig is.

Wat willen we bereiken?

- We benutten, ondersteunen en coördineren de inzet van mensen die in Berkelland maatschappelijk betrokken en actief zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij realiseren een steunpunt voor mantelzorgers waar informatie, advies en ondersteuning samen komen.

Het gedachtegoed van een Knooppunt Mantelzorg draagt bij aan bewustwording en bekendheid van mantelzorg, ontlast de mantelzorger en versterkt het (bestaande) netwerk van formele en informele zorg.

Kwaliteit
De kwartiermaker is zowel voor het Knooppunt Mantelzorg als voor het Platform Vrijwilligers aangesteld. Door de coronacrisis is veel tijd en energie gestoken in het ondersteunen, adviseren en informeren van de mantelzorgers in samenwerking met de welzijnsmedewerkers van de Voormekaar teams. Mede door de nieuwe werkwijze bij de aanvraag van de mantelzorgwaardering hebben we meer mantelzorgers in beeld en kunnen we, indien nodig, tijdig ondersteuning inzetten. Er zijn al veel activiteiten ontplooid en uitgevoerd, echter is er door de coronacrisis ook wat vertraging ontstaan. Dit is met name zichtbaar op het gebied van contacten met bedrijven, scholen en verenigingen die (fysiek) minder goed tot stand zijn gekomen. De verwachting is dat hier de komende tijd weer meer op ingezet kan worden.

Geld

Wij realiseren een vrijwilligerspunt Berkelland waar vraag en aanbod elkaar bereiken.

Met het realiseren van een platform Vrijwilligers geeft de gemeente Berkelland een stimulans aan het vrijwilligerswerk en het oplossen van vrijwilligersvraagstukken. Wij willen daarmee bereiken dat iedereen die met vrijwilligerswerk te maken heeft, straks het platform weet te vinden. Het platform zorgt ervoor dat vrijwilligers leuker, makkelijker en beter hun werk kunnen doen. Het platform is een online vacaturebank waar vraag en aanbod samen komen en heeft het de functie van een lokale makelaar voor het vinden, binden en verbinden van organisaties, stichtingen en verenigingen.

Kwaliteit
Het Platform Vrijwilligers heeft een samenhang met het Knooppunt Mantelzorg. De kwartiermaker geeft beide projecten vorm in samenwerking met de Voormekaar welzijnsmedewerkers en stakeholders. Bij de totstandkoming van het Platform Vrijwilligers is vertraging ontstaan door de coronacrisis. Fysieke contacten waren tot op heden beperkt mogelijk. Voor het delen van kennis en kunde zijn alternatieve oplossingen gezocht in de vorm van online bijeenkomsten. Uit die bijeenkomsten blijkt dat er nog steeds veel behoefte is aan samenwerking en uitwisseling van kennis. Het Platform Vrijwilligers zal haar activiteiten de komende maanden verder uitbreiden, onder andere in de vorm van een digitaal platform dat gekoppeld is aan de Berkellandwijzer.

Geld

Wat mag het kosten?

Binnen dit programma heeft een verschuiving tussen activiteiten plaats gevonden. Dit komt omdat we een aantal van de budgetten beter vinden passen bij deze activiteiten. Onder de activiteit 'We stimuleren nieuwe vormen...' is het budget uit 'Samen investeren in Berkelland' opgenomen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
040.010 Maatschappelijke ondersteuning	-10.839	-10.453	-435	243	-10.645	-10.348	-10.348	-10.348
040.020 PGB	-309	-318	0	0	-318	-318	-318	-318
040.025 PGB WMO en Begeleiding	-493	-467	0	0	-467	-467	-467	-467
040.030 Jeugd	-11.015	-10.065	-297	5	-10.357	-9.192	-9.192	-9.192
040.040 Algemene voorzieningen	-1.852	-1.642	-384	-292	-2.318	-1.632	-1.632	-1.632
040.050 Inburgering	-395	-337	-235	-101	-673	-337	-337	-337
040.070 Stimuleren nieuwe vormen van zorg	-717	-875	-179	-109	-1.163	-875	0	0
040.090 regelingen Covid-19	-55	0	0	0	0	0	0	0
040.500 Loonkosten programma Zorg voor wie dat nodig heeft	-4.120	-4.159	-155	-719	-5.033	-4.159	-4.159	-4.159
040.700 Rente en afschrijving programma Zorg voor wie dat nodig heeft	-4	-4	0	0	-4	-4	-4	-4
040.900 Taakstelling sociaal domein	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	-29.799	-28.320	-1.685	-973	-30.978	-27.332	-26.457	-26.457
Baten								
040.010 Maatschappelijke ondersteuning	1.078	445	-8	20	458	445	445	445
040.030 Jeugd	0	0	0	0	0	0	0	0
040.040 Algemene voorzieningen	97	2	0	8	10	2	2	2
040.050 Inburgering	2	0	0	0	0	0	0	0
040.070 Stimuleren nieuwe vormen van zorg	7	0	30	171	201	0	0	0
Totaal Baten	1.184	447	23	199	668	447	447	447
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-28.615	-27.873	-1.663	-774	-30.310	-26.885	-26.010	-26.010
Onttrekkingen								
040.710 Reserves	2.778	1.696	449	774	2.919	939	63	63
Totaal Onttrekkingen	2.778	1.696	449	774	2.919	939	63	63

Stortingen								
040.710 Reserves	**-267**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Stortingen	**-267**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**2.511**	**1.696**	**449**	**774**	**2.919**	**939**	**63**	**63**
Gerealiseerd resultaat	**-26.104**	**-26.177**	**-1.214**	**0**	**-27.391**	**-25.946**	**-25.947**	**-25.947**

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Visienota 'Meedoen naar vermogen'
- Beleidskader Participatiewet
- Koersdocument Doorontwikkeling Voormekaar
- Beleidskader volksgezondheid 2017-2020 'Positieve gezondheid en preventie'
- Regiovisie Opvang en Bescherming in de Achterhoek
- Beleidskader Samen Denken Samen Doen
- Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2018-2020

WERKEN EN ONDERNEMEN IN EEN STERKE REGIO

Een warm welkom voor werk
Wat speelt er?

- Met stip op één staat onze aandacht voor onze ondernemers met vragen en wensen onder andere via Platform Berkelland en ons ‘loket’ team EZ (onze ‘rode loper’ aanpak). We denken voortdurend met hen mee en kijken naar mogelijkheden als bedrijven willen groeien of verplaatsen. We hebben als hulpmiddel hierbij de atlas voor bedrijven geïmplementeerd zodat (nieuwe) ondernemers precies kunnen zien wat er (al) mogelijk is binnen onze gemeente. Op basis van de samen met onze ondernemers opgestelde nieuwe economische agenda 2020-2024 geven we richting aan onze acties.
- De afgelopen periode zijn veel stappen gezet in de vitalisering van onze winkelcentra. Zo zijn we in Eibergen, Neede en Borculo aan de slag via zogenaamde task forces waarin ondernemers en inwoners aan zet zijn. Ook in Ruurlo is inmiddels een werkgroep actief. Als gemeente participeren we en faciliteren we zo nodig en zo mogelijk de gewenste ontwikkelingen. We richten niet alleen de openbare ruimte zo aantrekkelijk mogelijk in, maar denken ook mee bij herinrichting of herontwikkeling van ‘onaantrekkelijke’ locaties. Indien nodig maken we daarbij gebruik van de extra middelen die we daarvoor beschikbaar hebben (herstructureringsreserve of de extra impulsgelden).
- Regionaal slaat de Achterhoek de handen ineen om zijn aantrekkelijkheid voor ondernemers en potentiële werknemers te vergroten. De Achterhoek profileert zich als smarthub Achterhoek (www.smarthub.nl) met kansen voor de Achterhoekse smart industry. Dit biedt niet alleen kansen voor de (hightech) maakindustrie, maar ook voor sectoren als agro/food, zorg en vrijetijdseconomie.
- De economische vooruitzichten zijn door de coronapandemie flink verslechterd. Daardoor komen er meer mensen aan de zijlijn te staan. Toch is in verschillende sectoren de vraag naar goedgeschoolde medewerkers zo groot dat het niet lukt om vacatures te vervullen. Dat maakt extra inzet en creatief samenwerken van alle betrokken partijen noodzakelijk. De juiste mensen op de juiste plek en werk voor iedereen! Ook voor mensen die hierbij een extra steuntje nodig hebben.
- Om te komen tot een breed en samenhangend aanbod voor inwoners met een achterstand op de arbeidsmarkt, stelden we in 2019 de visie doorgaande ontwikkellijn vast. Hierin is met nadruk plaats voor lokale initiatieven (in 2019 geëvalueerd). In 2019 werden door een bestuursopdracht aan SDOA de contouren geschetst voor het traject ‘Samen aan het stuur’. Dit traject heeft grote gevolgen voor de verdere taakinvulling van de SDOA en de rol die we als gemeente hebben. Meldingen van inwoners komen binnen bij de gemeente en wanneer het nodig is, vindt een doorverwijzing plaats naar de tweedelijns uitvoeringsorganisatie werk en inkomen. De ondersteuning aan inwoners wordt integraal en zo veel mogelijk lokaal georganiseerd.
- Op het gebied van armoedebestrijding is een aantal projecten uit het uitvoeringsprogramma gaande. Er is een digitale financiële wegwijzer gelanceerd, er is een breed platform voor schuldhulpverlening en we starten in 2020 met een traject rondom de vroegsignalering van schulden. In het kader van Berkelland in Balans (BiB) gaan wij actief met inwoners, bedrijven, deurwaarders en bewindvoerders in gesprek om tot betere werkwijzen te komen op het gebied van schuldhulpverlening, armoede en kwijtschelding gemeentelijke belasting.
- We werken aan een goed vrijetijdsaanbod het hele jaar door op basis van het beleid ‘Beleef het in Berkelland’. We blijven aangesloten bij de regionale vrijetijdsagenda en zijn ervan overtuigd dan onze lokale ondernemers meeprofiteren van het sterke merk Achterhoek.

Speerpunt

Promotie van Berkelland (en de Achterhoek).

Wat willen we bereiken?

- Promotie van Berkelland: waar je je snel thuis voelt, met fijne, gastvrije mensen, waar het prettig wonen, recreëren en werken is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Plan maken en uitvoeren waarbij duidelijk is wat de strategie is, hoe promotie effectief kan worden ingezet en welke doelgroepen we daarmee bereiken.

We hebben een projectplan gemaakt met een marsroute. Via het inwonerpanel hebben we onderzoek gedaan naar de identiteit en het profiel van Berkelland en een concept 'Merkpaspoort' gemaakt. Deze is getoetst in workshops voor B&W, Raad en Jongerenraad en interviews met ondernemers. We zijn nu halverwege de marsroute van het projectplan en werken nu aan een het strategisch actieplan voor de profilering van Berkelland (promotie, marketing, branding). Er is tot en met 2021 budget voor deze activiteit begroot. Daarna niet meer.

Kwaliteit

Geld

Speerpunt

Goed vestigingsklimaat voor ondernemers.

Wat willen we bereiken?

- Een aantrekkelijk, toekomstbestendig vestigingsklimaat in Berkelland en de regio.

Wat gaan we daarvoor doen?

We creëren voldoende fysieke ontwikkelingsmogelijkheden voor nieuwe of bestaande ondernemers.

We zetten in op voldoende en kwalitatief goede bedrijventerreinen voor Berkelland, onder andere via het Regionaal Programma Werklocaties.

Kwaliteit

Geld

We denken snel en actief mee met ondernemers. (We leggen de rode loper uit.)

Bijvoorbeeld bij ondernemers die willen uitbreiden of zich nieuw willen vestigen. We scheppen randvoorwaarden zodat zij zich welkom voelen en 'direct' weten wat de mogelijkheden (bedrijvenatlas) zijn en tot vestiging of uitbreiding kunnen overgaan.

Kwaliteit
We zijn echt een partner van de ondernemer en denken snel en (pro)actief met de ondernemer mee.
Dit doen we bij vragen over vestiging, uitbreiding, vergunningen maar ook om 'over de schouder' mee te kijken met plannen. Daarnaast ook afstemming met en hulp aan startende en (door)groeiende ondernemers en sinds corona zijn zeer veel ondernemers geadviseerd over de coronasteun-maatregelen. Dit bij zowel de regelingen en samenwerking met de ROZ- groep, maar ook bij de versoepelingen en verlengingen van regelingen.

Geld

We voeren de economische agenda 2020-2024 uit.

We hebben het budget voor het stimuleren van de maakindustrie met 75% (€ 15.000) verlaagd. We blijven alleen het lidmaatschap betalen voor deelname aan Smarthub Achterhoek. We zien dat de maakindustrie de ontwikkeling (in regionaal verband) oppakt.
We hebben ook het budget voor het stimuleren van bestaande en nieuwe bedrijven verlaagd met 50% (€ 50.000). Dat betekent dat wij als gemeente geen bijdragen meer doen aan het Keurmerk Veilig Ondernemen en dit overdragen aan de ondernemers zelf die dit bijvoorbeeld zouden kunnen financieren uit het ondernemersfonds. Ook zijn er vanuit dit budget zaken gefinancierd die nodig waren voor het op gang brengen van de ontwikkeling van het centrum Neede. Deze ontwikkeling loopt nu via het loket Oudestraat.
Vanuit het team Economische Zaken blijven we nadrukkelijk de verbinding zoeken tussen organisatie en bedrijfsleven. Om zo bestaande en nieuwe bedrijven te blijven begeleiden, ondersteunen en stimuleren.

Kwaliteit

Geld

We willen een goede en veilige wegverbinding tussen bedrijventerrein 'De Laarberg' en de snelweg A1.

Een rechtstreekse snelle en geschikte verbinding vanuit de Laarberg via het tracé Deventer Kunstweg is niet opportuun. We blijven ons inzetten op verbeteringen op de tracés via de N315 en N319.

Kwaliteit

Geld

We zetten in op meer samenwerking met Duitsland, om kansen voor ondernemers en inwoners te benutten. (050.020)

Er is geen specifiek budget meer voor deze activiteit (besparing € 12.000). We blijven echter betrokken bij onze oosterburen en zoeken ook het overleg op. We blijven ook actief deelnemen aan de Euregio. Voor concrete grensoverschrijdende activiteiten of evenementen (zoals een grensoverschrijdende bijeenkomst voor ondernemers) hebben we dus geen vast budget meer. We vertrouwen erop dat gewenste projecten in dit kader alternatieve financieringsbronnen, bijvoorbeeld via Euregio, weten te vinden.

Kwaliteit

Geld

Speerpunt

Vitale winkelcentra.

Wat willen we bereiken?

- Concentratie van winkels in het kernwinkelgebied.
- Toekomstbestendige centra met aantrekkingskracht.

Wat gaan we daarvoor doen?

Faciliteren van het ondernemersfonds. (050.030)

Het ondernemersfonds is door de ondernemers zelf in het leven geroepen. Ondernemers willen met eigen middelen hun gezamenlijke slagkracht vergroten. Het fonds wordt gefaciliteerd door de gemeente Berkelland, want het wordt gevuld met gelden die geïnd worden via het gemeentelijke

instrument ‘reclamebelasting’. Zo wordt voorkomen dat zogenaamde ‘freeriders’ meeliften op de inspanningen en investeringen van de rest.

- **Kwaliteit**

- **Geld**

Samen met inwoners, ondernemers en organisaties via zogenaamde task forces voor elke kern (en centrum), gaan we aan de slag met de revitalisering van de centra.

Hiervoor zijn de ontwikkelagenda’s leidend. Deze zijn samen met inwoners en ondernemers in de kern gemaakt.

- **Kwaliteit**
  Borculo: Centrumplan in uitvoering
  Neede: Pilot Oudestraat wordt uitgevoerd
  Eibergen: Uitvoering laatste fase loopt
  Ruurlo: Centrumplan in ontwikkeling.
- **Geld**

We blijven inzetten op compacte centra waarin het fijn verblijven is, onder andere door het creëren van groen/blauwe parels (zie ook programma ‘Fijn leven’). (050.035)

Er is blijvende aandacht voor de aantrekkelijkheid van de centra in de vier grote kernen. De revitalisering van het centrum van Eibergen is in 2017 gestart. Voor Borculo is ook een centrumplan in uitvoering. In Neede zijn we aan de slag met de pilot Oudestraat. Voor wat betreft Ruurlo is een centrumplan in ontwikkeling.

- **Kwaliteit**
  Groen/blauwe parels zijn onderdeel van het project. Compacte centra zijn altijd het uitgangspunt bij de projecten.
- **Geld**

We sluiten aan op ‘natuurlijke’ momenten van verandering.

Bijvoorbeeld wanneer een ondernemer wil verhuizen naar een plek die voor alle betrokkenen beter is. We proberen op die momenten net die ondersteuning te geven, zodat deze en mogelijke aansluitende veranderingen doorzetten.

- **Kwaliteit**
  We sluiten daar waar maar enigszins mogelijk aan bij 'natuurlijke' momenten. De afgelopen 3 maanden met name op hulp en advisering tijdens de coronacrisis. Dit zal ook nog de komende maanden doorlopen.
  Daarnaast blijven we (pro)actief ondernemers helpen. Denk hierbij aan ondernemer met bijvoorbeeld de wens tot verhuizen naar nieuwe locatie. We maken hierbij gebruik van onze nieuwe 'Bedrijvenatlas' en o.a. social media.
- **Geld**

We spelen in op ontwikkelingen en kansen die voorbijkomen, bijvoorbeeld Museum More en de ontwikkeling van de Hambroekplas, en maken waar mogelijk verbindingen met de centra.

- **Kwaliteit**

- **Geld**

Speerpunt

Iedereen doet mee met werk, betaald of onbetaald.

Wat willen we bereiken?

- Iedereen kan aan het werk, betaald of onbetaald.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met SDOA en onderwijs laten we het aanbod van werkzoekenden beter aansluiten op de vraag.

Kwaliteit
In april 2021 is gestart met het uitvoeringsplan van de Rode Loper 2021-2022, een regionaal project voor begeleiding van jongeren naar werk en/of school. Het accent ligt op het bereiken en begeleiden van jongeren van 16 tot 27 jaar met een startkwalificatie, maar zonder uitkering. De ondersteuning richt zich op het aan het werk of weer naar school gaan van de jongere. De ambitie is om regionaal 750 jongeren te spreken en te ondersteunen via het project.
In de regio Achterhoek worden in samenwerking tussen het bedrijfsleven, onderwijs (MBO, PRO, VSO), RMC, UWV, uitvoeringsorganisaties en gemeenten jongeren begeleid naar betaald werk. Deze samenwerking heeft geresulteerd in verschillende acties die zijn vastgelegd in het actieplan Achterhoekse jongeren en zijn halverwege 2019 gestart. Zo werkt het Graafschap College Loopbaanplein samen met een jobcoach vanuit SDOA en Laborijn om de studenten te ondersteunen tijdens stage en de stap naar werk te maken. Het gaat hierbij om jongeren met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. SDOA heeft samen met het Graafschap college het project ‘Jij doet! Aan de slag met je toekomst!’ opgestart. Dit project richt zich op jongeren tussen de 18 en 28 jaar, die door de SDOA zijn geselecteerd op basis van de afstand tot de arbeidsmarkt en/of het onderwijs. Binnen het project wordt geïnvesteerd in persoonlijkheidsontwikkeling, het ontdoen van blokkades, het oriënteren op toekomstige mogelijkheden en het maken van de keuzes die leiden tot het wenselijke perspectief. Er worden op maat trajecten ingezet, zoals wandelcoaching, een workshop communicatie of het leren van de Nederlandse taal.

Geld
De afwijking wordt veroorzaakt door uitgifte van € 1,897 miljoen aan TOZO. Hier tegenover staat een dekking van € 1,897 miljoen die we ontvangen van het Rijk. Op basis van de 1e bestuursrapportage SDOA zijn de uitvoeringskosten en programma kosten van SDOA heeft de gemeente per saldo een positief resultaat van € 491.000. De positieve afwijking komt door bijstelling van bestandstoename naar beneden. Daarnaast zijn de BUIG ontvangsten € 1,393 miljoen lager dan begroot. Deze afwijking op de BUIG is gebaseerd op de nadere voorlopige BUIG. Op basis van de eerste bestuursrapportage van SDOA en de voorwaarden van de vangnetregeling 2021 denken wij in aanmerking te komen voor de vangnetregeling voor een bedrag van € 270.000. In het najaar kunnen we de informatie waarop we de begroting baseren actualiseren op grond van de tweede bestuursrapportage van SDOA en de definitieve BUIG-uitkering. Deze rapporteren we aan de raad met het advies de nieuwe inzichten te verwerken in de begroting.

Voor de doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt zorgen we voor een doorgaande ontwikkellijn, waarin zij integraal ondersteund worden.

Ontschotten van regelingen stimuleert de ontwikkeling van de doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt maximaal. Onze ideeën hebben wij neergelegd in de visie doorgaande ontwikkellijn. Deze visie realiseert het traploos op- en afschalen tussen (arbeidsmatige) dagbesteding, beschut werk en betaald werk van de doelgroep.
Daarnaast werken we in 2021 verder aan ‘Samen aan het stuur, één uitvoeringsorganisatie werk en inkomen voor het sociaal domein’. In deze bestuursopdracht aan SDOA positioneren we deze als tweedelijns organisatie, waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor de integrale toegang en regie op de dienstverlening aan onze inwoners.

Meer informatie over activiteiten op het gebied van schulden en armoede zijn te vinden in het programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft'.

- **Kwaliteit**
  Iedereen doet mee! Vanuit deze participatiegedachte is gestart met Samen aan het stuur. Het inrichten van een integrale toegang voor het sociale domein en het inrichten van een doorgaande ontwikkellijn voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zijn de gestelde doelen. Het inrichtingsplan dat dit concretiseert is inmiddels tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de gemeenten Oost Gelre en Winterswijk en de uitvoeringsorganisaties Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA) en Werkbaan Oost (WBO). Op 22 juni 2021 heeft de gemeenteraad in meerderheid ingestemd met het inrichtingsplan samen aan het stuur en over de programmabegroting 2022 werkleerbedrijf. Voor wat betreft de huisvesting van het werkleerbedrijf is een aanbesteding gestart om het pand geschikt te maken.
- **Geld**

Voortdurend koppelen van werkgevers aan werkzoekenden (werkgeversbenadering). (050.040)

De gemeente maakt hierbij gebruik van het Werkgevers ServicePunt Achterhoek (Oost) bij de Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA). Voor de brede doelgroep van werkzoekenden benaderen we rechtstreeks de ondernemers en maatschappelijke organisaties om werkplekken te vinden voor (kwetsbare) mensen.

- **Kwaliteit**
  Binnen het Werkgeversservicepunt Achterhoek kennen we een vraag- en een aanbodgerichte benadering. De accountmanagers zoeken naar ‘allianties’ met het bedrijfsleven, omwille van een gemeenschappelijk voordeel; het vervullen van capaciteitsvragen door werkzoekenden uit onze bestanden. Zo wordt enerzijds voorzien in de capaciteitsvragen die werkgevers hebben en anderzijds vinden we de baanopeningen voor onze doelgroepen. Het doel is dat onze werkzoekenden zo snel mogelijk naar betaald werk gaan. Soms is het daarvoor nodig om eerst te starten in deeltijd en/of op onbetaalde basis (werkervaringsplekken of proefplaatsingen) om de kloof naar loonvormende arbeid te dichten. Specifiek voor de inwoners van de gemeente Berkelland zijn tot en met mei 2021 52 plaatsingen gerealiseerd. Dit geldt voor de doelgroepen Participatiewet, Wet sociale werkvoorziening, UWV en Nieuw beschut. In de afgelopen maanden is daarnaast, vanwege de coronacrisis, door het Werkgeversservicepunt Achterhoek extra geïnvesteerd in de contacten met werkgevers om hen ook te helpen met de noodmaatregelen van het Rijk.
- **Geld**
  De afwijking wordt veroorzaakt door uitgifte van € 1,897 miljoen aan TOZO. Hier tegenover staat een dekking van € 1,897 miljoen die we ontvangen van het Rijk. Op basis van de 1e bestuursrapportage SDOA zijn de uitvoeringskosten en programma kosten van SDOA heeft de gemeente per saldo een positief resultaat van € 491.000. De positieve afwijking komt door bijstelling van bestandstoename naar beneden. Daarnaast zijn de BUIG ontvangsten € 1,393 miljoen lager dan begroot. Deze afwijking op de BUIG is gebaseerd op de nadere voorlopige BUIG. Op basis van de eerste bestuursrapportage van SDOA en de voorwaarden van de vangnetregeling 2021 denken wij in aanmerking te komen voor de vangnetregeling voor een bedrag van € 270.000. In het najaar kunnen we de informatie waarop we de begroting baseren actualiseren op grond van de tweede bestuursrapportage van SDOA en de definitieve BUIG-uitkering. Deze rapporteren we aan de raad met het advies de nieuwe inzichten te verwerken in de begroting.

We gaan meer inzetten op 'social return': beter gebruik maken van de mogelijkheden om bij aanbestedingen bedrijven en organisaties een sociale bijdrage te laten leveren.

Social Return On Investment (SROI) is het stellen van sociale voorwaarden bij aanbestedingen met als doel werkgelegenheid te bevorderen en/of doelgroepen met afstand tot de arbeidsmarkt aan een werkplek te helpen. Hierbij trekken we ook regionaal op. We werken daarom aan een uniform beleid en uitvoeringsproces.

- **Kwaliteit**
  Binnen het Werkgeversservicepunt Achterhoek is een coördinator SROI aangetrokken die een initiërende rol vervult in de realisatie van een regionaal SROI beleid en aanspreekpunt is voor werkgevers en gemeenten over dit onderwerp. In het voortraject van aanbestedingen (en bij het concrete plan van aanpak) adviseert deze coördinator over mogelijkheden voor SROI richting gemeenten en werkgevers. De bemiddeling van werkzoekenden in het kader van zo'n plan van aanpak van aanbieders met een SROI verplichting en de daadwerkelijke realisering van plaatsingen, is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de SDOA en het WSPA. Het WSPA gebruikt een web-based monitorsysteem waarmee de vooruitgang van de SROI verplichting wordt bijgehouden.
  De gemeenten in de Achterhoek hebben zich aangesloten bij Convenant Uniformering Sociale Return Oost Nederland. Door het ondertekenen van dit convenant conformeren de gemeenten zich aan een eenduidige werkwijze voor toepassing van Social return bij inkoop- en aanbestedingstrajecten. Door meer regionaal samen te werken komt de gemeente Berkelland tot een betere invulling van geboden leerwerk- en arbeidsplaatsen. Door een eenduidige werkwijze van monitoring kunnen prestaties en rapportages beter vergeleken worden en krijgen we meer inzicht om methodieken te verbeteren en toe te passen. Kennis en ervaring samenbrengen en delen leidt tot meer kwaliteit en efficiëntie.
- **Geld**

We maken duurzame verbindingen met ondernemers en organisaties gericht op de inzet van kwetsbare medewerkers onder de Participatiewet. (050.050)

We zoeken onder andere samen met andere partijen naar werkplekken liefst in de eigen woonomgeving voor medewerkers van Werkbaan Oost. We kijken naar wat werkt en wat niet. We blijven onverminderd zoeken naar mogelijkheden.

- **Kwaliteit**
  Medewerkers nieuw Beschut Werk worden op een zo regulier mogelijke werksetting geplaatst. De klantmanager van de SDOA en de accountmanagers van het Werkgeversservicepunt werken nauw samen met de geïndiceerde persoon om dit te bewerkstelligen. Wanneer de geïndiceerde ondersteuning ontvangt, dan wordt ook het zorgnetwerk nauw betrokken. Er wordt gekeken naar passende werkplekken en werkzaamheden.
  Ook voor gedetacheerde Wsw'ers heeft het Werkgeversservicepunt een intensieve samenwerking met sociale ondernemingen. Wsw-medewerkers die niet (meer) gedetacheerd kunnen worden, worden zo lokaal mogelijk geplaatst. Werkgevers en ondernemers binnen de gemeente Berkelland zetten zich in om sociaal te ondernemen. Het Werkgeversservicepunt probeert dan ook nog meer werkgevers te motiveren om mee te werken aan de inclusieve arbeidsmarkt, vanuit de gedachte dat er voor iedereen een passende werkplek is te vinden. De gemeente Berkelland biedt ondernemers die zich inzetten voor deze specifieke doelgroep al een vergoeding in de begeleidingskosten. Er zijn per maart 2021 31 inwoners uit deze doelgroep geplaatst bij lokale initiatieven.
- **Geld**
  Doordat het aantal SW-medewerkers sneller afneemt dan verwacht, neemt ook de ondersteuning aan deze groep af. Voor 2021 kunnen de begrote lasten met € 150.000,- naar beneden worden bijgesteld. Van dit bedrag zullen we € 45.000,- inzetten voor de inzet op schuldhulpverlening. We zien deze inzet als noodzakelijk om de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening, temeer met het oog op de coronacrisis, goed uit te voeren.

Speerpunt

Goed onderwijs dat aansluit op de lokale en regionale arbeidsmarkt.

Wat willen we bereiken?

- Betere doorstroming naar werk zowel vanuit onderwijs als vanuit een (jeugd) werkloosheidssituatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bewaken dat er goed onderwijs is dat aansluit op lokale en regionale arbeidsmarkt.

Dit doen we onder andere via onze deelname aan Platform BV Berkelland, werkgroep werkgelegenheid, bedrijf en school (PO, VO, MBO, HBO, WO).

- **Kwaliteit**
- **Geld**

Promoten van technische beroepen.

Binnen Berkelland en de regio is er nu en in de toekomst veel vraag naar mensen met een technische opleiding of achtergrond. Dit past ook bij Berkelland als onderdeel van de smarthub regio. We werken bijvoorbeeld mee aan het Techniekloka al, de Techniekdag en de Open bedrijvendag.

- **Kwaliteit**
  Samenwerking vanuit (subsidie)regeling 'Sterk Techiekonderwijs' is opgepakt. Betreft samenwerking tussen VO, bedrijfsleven, maar ook samen met PO (en wellicht ook rol voor het Techniekloka al).
- **Geld**

Speerpunt

Vrijetijdsaanbod het hele jaar door.

Wat willen we bereiken?

- Het kwaliteitsniveau van het vrijetijdsaanbod in Berkelland is verbeterd.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen (lokale en regionale) projecten onder andere voor productontwikkeling op het gebied van verblijfs- en dagrecreatie. (050.070)

We hebben het budget voor recreatie en toerisme met een derde verlaagd (bijna € 20.000). We blijven meedoen in de regionale vrijetijdsagenda. En geloven in een sterke regionale toeristische sector, waar onze lokale ondernemers baat bij hebben. Er is nu geen ruimte meer voor bijdragen aan (lokale) initiatieven die buiten deze regionale agenda vallen.
Ook stoppen we met de regiocoördinator Toerisme en besparen daarmee € 53.000. Deze coördinator had tot nu toe een belangrijke rol in het aanjagen van productverbetering en -ontwikkeling bij onze lokale toeristische ondernemers en instellingen en was een sparringpartner voor onze lokale ondernemers. We gaan ervan uit dat onze toeristische ondernemers zelf nu de handschoen oppakken en verder werken aan productontwikkeling en kwaliteitsverbetering. Ook onze medewerker toerisme en recreatie speelt hierin een belangrijke rol. We gaan op zoek naar nieuwe mogelijkheden om verbinding en ontwikkeling te realiseren, wellicht via een (nieuw of bestaand) platform. We blijven inzetten op het sterke (toeristische) merk Achterhoek, regionale samenwerking en de Stichting Achterhoek Toerisme via de Vrijetijdsagenda, want we zien dat de Achterhoek een sterk merk is en onze lokale ondernemers daar ook de vruchten van plukken.

- **Kwaliteit**
  In de eerste helft van 2021 is er een afstudeerstagiair aan de slag gegaan met een onderzoek naar de toeristische ontwikkelpotentie van Neede. Hier bleek in het najaar van 2020 behoefte aan te zijn bij de samenleving van Neede. Verder is actie ondernomen voor de ruiterroute in Rekken en zijn voorbereidingen getroffen voor het updaten van het geologisch natuurpad in Neede. De voorbereidingen voor het Berkelfestival (dat vanwege coronamaatregelen een jaar is uitgesteld) zijn ook in volle gang. Hiervoor wordt samengewerkt met het Openluchttheater in Eibergen. Op beleidsmatig niveau is het conceptstuk 'Beleef het in Berkelland' besproken met een aantal raadsleden en ondernemers. Naar verwachting wordt het stuk in september aangeboden aan de gemeenteraad ter vaststelling. Aan de actualisatie is een uitvoeringsprogramma gekoppeld. Om dit programma vanaf de tweede helft van 2021 te kunnen uitvoeren, is via de perspectiefnota een eenmalige financiële bijdrage gevraagd.
  Op regionaal niveau worden via de Vrijetijdsagenda diverse projecten uitgevoerd. Zo zijn er webinars gehouden voor ondernemers, wordt een onderzoek naar de vitaliteit van dagrecreatie voorbereid, worden bedrijven uit de vrijetijdssector gescand op toegankelijkheid (onbeperkt genieten in de Achterhoek) en lopen er gesprekken met de provincie over een vitaliteitsprogramma verblijfsrecreatie op Achterhoek niveau. Via campagnes zoals #zoveelomnaaruittekijken en #odeaanhetlandschap (incl. Silo Art Tour) wordt via Stichting Achterhoek Toerisme bijgedragen aan de zichtbaarheid van de Achterhoek.
- **Geld**
  Als gevolg van de gemeentelijke bezuinigingen is er geen structureel projectengeld meer beschikbaar voor lokale projecten op het gebied van toerisme en recreatie. De gemeenteraad is daarom gevraagd om restanten van 2020 over te hevelen naar 2021. Met deze restanten kunnen in 2021 alsnog enkele projecten uitgevoerd worden.
  Daarnaast is via de perspectiefnota een verzoek gedaan om een éénmalige projectmatige bijdrage voor toerisme en recreatie. Met dit geld kunnen projecten uit het uitvoeringsprogramma 2021-2023 uitgevoerd worden.
  De projecten uit de regionale Vrijetijdsagenda worden gefinancierd vanuit de Vrijetijdsagenda (gekoppeld aan portefeuillehoudersoverleg Vrijetijdseconomie). Hier levert de gemeente jaarlijks een financiële bijdrage aan (begroting).

Wat mag het kosten?

Bij activiteit 050.040 betreffen de wijziging aan de lasten zijde de lagere lasten (€ 491.000) voor de SDOA en het werkgeversservicepunt en hogere lasten (€ 1,897 miljoen) door de TOZO regeling. Deze laatste krijgen we vergoed van het Rijk en leidt ook tot een mutatie aan de baten zijde. Daarnaast ontvangen we een lagere uitkering voor de BUIG (€ 1,393 miljoen).
De wijziging op activiteit 050.050 betreft hogere lasten door loonkostensubsidie (€ 286.000) en lagere lasten (€ 150.000) door een lager aantal SW-ers. Door derving van detacheringsinkomsten vanwege corona worden de verwachte baten naar benenden bijgesteld (€ 136.000).
Op activiteit 050.070 zijn zowel de baten als lasten verhoogd met € 145.000. Het gaat hierbij om de uitvoering van projecten uit de regionale Vrijetijdsagenda die worden gefinancierd vanuit de vrijetijdsagenda.
De kapitaallasten (050.700) zijn lager dan geraamd door vertraging in de uitvoering van projecten en een lagere rente toerekening (0.35% ipv 1%).
Op taakveld 050.500 zijn de lasten lager (€355.000) voor SW medewerkers in dienst van de gemeente.
De onttrekking aan de reserves (050.710) is lager door vertraging in de uitvoering van projecten die gedekt zijn door reserves.
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
050.010 Onderzoek en ontwikkeling duurz. en innovatieve bedr.terr.	-263	-390	0	0	-391	-390	-390	-390
050.020 Samenwerken met Duitsland	-11	0	0	0	0	0	0	0
050.026 Stimuleren ontwikkelingen bedrijven	-17	0	0	0	0	0	0	0
050.028 Stimuleren maakindustrie	-2	-5	0	0	-5	-5	-5	-5
050.029 stimuleren onderzoek/ontwikkeling duurzame bedrijven	0	0	0	0	0	0	0	0
050.030 Ondernemersfonds	-210	-185	0	0	-185	-185	-185	-185
050.035 Compact centra (groen/blauwe parels)	-41	-21	0	-5	-26	-15	-15	-15
050.040 Participatie en werkgeversbenadering	-22.348	-16.537	-1.406	0	-17.943	-16.487	-16.437	-16.437
050.050 Verbindingen ondernemers voor participatiewet	-1.543	-1.612	-137	0	-1.749	-1.612	-1.612	-1.612
050.060 Onderwijs en arbeidsmarkt	-8	-11	0	0	-11	-11	-11	-11
050.070 Vrije tijdseconomie	-348	-209	-145	-68	-422	-209	-156	-144
050.120 Effectief inzetten promotie	-6	-35	0	-29	-64	-35	0	0
050.130 Revitalisering Centra	0	-1.000	0	0	-1.000	-1.000	0	0
050.500 Loonkosten programma Werken en ondernemen in de regio	-7.419	-6.942	355	0	-6.587	-6.942	-6.942	-6.942
050.700 Rente en afschrijving programma Werken en ondernemen in de regio	-1.289	-218	218	0	-1	-218	-218	-218
Totaal Lasten	-33.504	-27.165	-1.116	-102	-28.383	-27.109	-25.971	-25.959
Baten								
050.010 Onderzoek en ontwikkeling duurz. en innovatieve bedr.terr.	513	501	0	0	501	501	501	501
050.030 Ondernemersfonds	195	170	0	0	170	170	170	170
050.035 Compact centra (groen/blauwe parels)	57	54	0	5	59	54	54	54
050.040 Participatie en werkgeversbenadering	16.514	9.460	504	0	9.964	9.460	9.460	9.460
050.050 Verbindingen ondernemers voor participatiewet	1.318	1.505	-136	0	1.369	1.464	1.464	1.464
050.060 Onderwijs en arbeidsmarkt	0	0	0	0	0	0	0	0
050.070 Vrije tijdseconomie	199	2	145	0	147	2	2	2

050.500 Loonkosten programma Werken en ondernemen in de regio	**840**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
050.700 Rente en afschrijving programma Werken en ondernemen in de regio	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**19.638**	**11.692**	**513**	**5**	**12.210**	**11.651**	**11.651**	**11.651**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-13.866**	**-15.473**	**-603**	**-97**	**-16.173**	**-15.458**	**-14.320**	**-14.308**
Onttrekkingen								
050.710 Reserves	**186**	**1.668**	**-380**	**97**	**1.385**	**1.668**	**668**	**668**
Totaal Onttrekkingen	**186**	**1.668**	**-380**	**97**	**1.385**	**1.668**	**668**	**668**
Mutaties reserves	**186**	**1.668**	**-380**	**97**	**1.385**	**1.668**	**668**	**668**
Gerealiseerd resultaat	**-13.680**	**-13.805**	**-983**	**0**	**-14.788**	**-13.791**	**-13.653**	**-13.641**

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Economische Agenda 2016-2020

ACTIEF MET DUURZAAMHEID EN ENERGIE

Alle hens aan dek!
Wat speelt er?

- De gemeente Berkelland heeft de ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn. Dit betekent dat we in 2030 net zoveel duurzame energie zelf opwekken als dat we aan energie verbruiken. Het gaat om de vervanging van 247 miljoen kWh elektriciteit en 54 mln. m3 aardgas die duurzaam opgewekt moet worden in 2030. Op basis van de op 18 mei 2021 aangenomen motie M 21-04 'Regie in de energietransitie' moet deze ambitie worden herijkt, passend bij de inhoud en het tempo van het landelijke klimaatakkoord.
- Om deze ambitie te realiseren, is het belangrijk dat we met zijn allen zo min mogelijk energie verbruiken. De energie die we niet nodig hebben, hoeven we immers ook niet op te wekken. Daarom stimuleren we woningeigenaren en ondernemers om energie te besparen. Dat doen we met campagnes, energieadvies, gunstige leningen en subsidies. Voor mensen met een smallere beurs is er sinds 2020 de ‘maatwerklening’.
- Behalve energie besparen, moeten we ook meer duurzame energie opwekken. Door zoveel mogelijk zonnepanelen op daken die daarvoor geschikt (te maken) zijn. Maar dat is niet genoeg. Er moet ook grootschalig duurzame energie worden opgewekt. Op dit moment zijn wind en zon daarvoor de belangrijkste bronnen.
- Het RODE-beleid (Ruimtelijke ordening en Duurzame energieopwekking) biedt een ruimtelijk afwegingskader voor het grootschalig opwekken van duurzame energie (zonneparken, windmolens, biovergisting). En er staan randvoorwaarden in voor het participatieproces en het bieden van mogelijkheden voor het (financieel) meeprofiteren van de omgeving (niet alleen de lasten, ook de lusten).
- Het RODE-beleid heeft succes. Er zijn veel initiatieven voor zonneparken en in 2020 zijn ook de eerste oriëntaties voor windmolens gestart. Van de al vergunde zonneparken zullen de eerste in 2021 gerealiseerd worden en dan ook echt meetellen voor de doelstelling. In afwachting van de herijking van het RODE-beleid werken we niet mee aan (nieuwe) initiatieven voor grootschalige opwek met wind en zon.
- Voor het aardgasvrij maken van wijken moeten we eind 2021 een transitievisie warmte hebben. Inwoners krijgen daarmee een perspectief op wat er in de toekomst in hun wijk staat te gebeuren.
- We worden bij al deze opgaven geholpen door de afspraken die gemaakt zijn (en nog worden gemaakt) in het kader van het Nationaal Klimaat Akkoord en de Regionale Energie Strategie.
- De Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0) wordt in september of oktober ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Daarin staat de bijdrage van de regio Achterhoek aan de afspraken over de opwekking van elektriciteit. Er wordt een speciaal hoofdstuk opgenomen over warmte. Bij de totstandkoming van de RES 1.0 is een regionaal participatieproces gelopen.
- Helaas wordt de energietransitie in Berkelland belemmerd doordat het netwerk van Liander het grotere aanbod van duurzaam opgewekte energie niet aankan. Sommige projecten kunnen daardoor nu niet doorgaan of lopen vertraging op. Voor de korte termijn blijven we -ook regionaal- met Liander in gesprek; want er zijn wel maatwerkoplossingen mogelijk. De RES 1.0 is de basis voor structurele investeringen in het energie-netwerk.
- We monitoren de voortgang van onze energiedoelstelling aan het eind van het jaar in het jaarverslag. In de maand november van een jaar krijgen we de cijfers over het jaar daarvoor.

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Wonen. (060.011)

Wat willen we bereiken?

- Er wordt energie bespaard.

- Op zoveel mogelijk daken liggen zonnepanelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan door met 'Achterhoek Bespaart' en het aanbieden van gunstige leningen.

Eigenaren van woningen zijn pas bereid om te investeren in verduurzaming als dit op een redelijke termijn wordt terugverdiend. Financiële prikkels zijn dus zeer effectief. ‘Achterhoek Bespaart’ is een subsidieregeling voor isolatiemaatregelen. De ‘toekomstbestendig wonen-lening’ is in de plaats gekomen van de duurzaamheidslening. Hierdoor wordt het toekomstbestendig(er) maken van de woning ook mogelijk voor inwoners met een smallere beurs. ‘Stapelen’ met de landelijke subsidieregeling voor isolatie is mogelijk.

- **Kwaliteit**

- **Geld**

We informeren en adviseren via het Achterhoekse energieloket.

Het AGEM energieloket (www.agem.nl) is dé frontoffice voor de gehele Achterhoek waar inwoners informatie en advies kunnen krijgen. Het heeft de opdracht om te adviseren, interesse te wekken bij inwoners voor energiebesparing of opwekmogelijkheden en buurtinitiatieven te stimuleren. Het AGEM energieloket verzorgt ook de afhandeling van de aanvragen voor de toekomstbestendig wonen-leningen.

- **Kwaliteit**
  Corona heeft gevolgen gehad voor de buurtbijeenkomsten en -processen voor collectieve acties als warmtefoto’s en isolatiemaatregelen. Deze verlopen met beperkter bereik, trager en suboptimaal. In de tweede helft van 2021 kunnen we hopelijk een inhaalslag maken.
- **Geld**

We laten onderzoek doen naar een subsidieregeling asbestdakbeschot en dakisolatie.

Woningcorporatie ProWonen is trekker. Doel is om het verwijderen van asbestdakbeschot te combineren met dakisolatie, zodanig dat huiseigenaren (zogenaamd gespikkeld woningbezit) ook mee kunnen doen.

- **Kwaliteit**
  ProWonen haalt asbestdakbeschot weg zodra er een dakrenovatie (en dakisolatie) aan de orde is. Voor 2022 staat er één complex op de planning waar sprake is van asbestdakbeschot en gespikkeld bezit (2 woningen). Het is niet realistisch om hier een aparte subsidieregeling voor in het leven te roepen. ProWonen is op de hoogte van de mogelijkheden vanuit de Toekomstbestendig wonenlening. Mochten er toch knelpunten zijn, dan volgt overleg.
- **Geld**

We ontwikkelen een follow up van de Achterhoekse pilot gebouwgebonden financiering.

De uitkomsten en aanpak van de pilot Gebouwgebonden financiering ontwikkelen we door samen met Agem en de andere Achterhoekse gemeenten in de regiodealprojecten 'De sleutel tot … ' en 'De Makelaar als woningmarktregisseur'. We nemen met 3 Achterhoekgemeenten deel aan het klimaatverbond project dat mogelijkheden onderzoekt naar een Energiedienstenbedrijf Achterhoek met propositie voor bewoners als pilot.

Kwaliteit
In juli 2021 is de Pilot Energie gestart. Deze pilot is bedoeld voor inwoners met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm. Het doel is om de energiekosten bij deze inwoners te verlagen waardoor het vrij besteedbaar inkomen toeneemt en de kans op betalingsachterstanden en/of schulden afneemt. Daarnaast stelt deze pilot ons in staat om de doelgroep minimabeleid te betrekken bij onze ambities op het gebied van de energietransitie.

Geld

We voeren steekproeven uit ter controle van de getroffen maatregelen.

We voerden tot nu toe alleen een administratieve controle uit omdat er weinig aanleiding is om misbruik te veronderstellen. Met een kleine steekproef (3%) checken we of dat zo is.

Kwaliteit
Controle bij mensen thuis heeft door de corona-beperkingen nog niet plaatsgevonden.

Geld

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Bedrijven. (060.012)

Wat willen we bereiken?

- Er wordt energie bespaard.
- Op zoveel mogelijk daken liggen zonnepanelen.
- Bedrijven investeren in duurzaamheidsmaatregelen die zich binnen 5 jaar terug verdienen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bieden DOE scans aan voor het MKB. (060.012)

Met een DOE-scan krijgt een bedrijf zicht op de maatregelen die getroffen kunnen worden om het bedrijf te verduurzamen. Achterhoek Onderneemt Duurzaam (AOD) voert voor ons de DOE-scan uit.

Kwaliteit
Inmiddels is een groot deel van de geplande 180 DOE-scans uitgevoerd. De ondernemers zijn heel tevreden met de scans en geven er ook opvolging aan met investeringen. We merken wel dat het laaghangend fruit al wel geplukt is. De aanpak wordt daarop aangepast, voornamelijk in de promotie richting de doelgroep ‘afwachtende volgers’.
In de coronaperiode is een aangepaste aanpak ontwikkeld, onder andere met webinars. Dit sluit goed aan, en wordt ook nu voortgezet. In de aanpak maken we ook ‘werk met werk’ door AOD ook te verbinden aan onze aanpak op het bedrijventerrein Borculo.

Geld

We doen mee met stimuleringsacties voor zon op dak zodra de infrastructuur dat weer mogelijk maakt.

Doel is meer zonne-energie op grote daken (> 500 m2). De actie is medio 2018 gestart. Berkelland heeft meegedaan met fase 1 en 2 van het project ‘Zonnige bedrijven in de Achterhoek’. En kan vanwege de netcongestie in Berkelland (Liander) niet meedoen met de volgende fasen. Zodra de omstandigheden veranderen, doen we weer mee.

- **Kwaliteit**
  We hebben opdracht gegeven aan de Agem om een vervolg te geven aan 'Zonnige bedrijven' speciaal voor Berkelland. Dat betekent dat Agem:
  - in gesprek gaat met bedrijven die al een SDE-beschikking hebben, maar deze om allerlei redenen niet kunnen 'verzilveren';
  - samen met Liander een gebiedsscan maakt, waarin de mogelijkheden voor teruglevering op een grootverbruikersaansluiting zijn weergeven;
  - een wervingscampagne gericht op kleine bedrijven (met een kleinverbruikersaansluiting);
  - samen met ons promotie en webinars organiseert.

- **Geld**

We stimuleren het gezamenlijk optrekken van bedrijven bij de energietransitie. (060.012)

Hierbij sluiten we aan bij het programma Werken en ondernemen in een sterke regio en het provinciale beleid voor de Toekomstbestendige bedrijventerreinen. Ook doen wij mee in het regiodealproject 'Circulaire bedrijvenparken' met het bedrijvenpark Borculo.

- **Kwaliteit**
  We werken mee aan het project 'Bedrijvenpark van de Toekomst'. Bedrijvenpark Borculo is het eerste lokale bedrijvenpark binnen onze gemeente. Een onderdeel van dit project is ook een nieuwe website en maandelijkse nieuwsbrieven. De eerste: https://mailchi.mp/6f07f3ebfee9/belangrijk-nieuws-5527540?e=94284f383e
- **Geld**

We zorgen ervoor dat de Omgevingsdienst bedrijven controleert (EML controles). (060.012)

Bedrijven zijn verplicht energiemaatregelen te nemen die binnen 5 jaar terug te verdienen zijn. De Omgevingsdienst Achterhoek controleert bedrijven hierop.

- **Kwaliteit**
  De ODA heeft extra inspanningen gepleegd om de EML-controles uit te voeren. De samenwerking met AOD (uitvoerder van de DOE-scans) is verder versterkt, voor een afgestemde ‘wortel en stok’ uitvoering. Door corona zijn er in 2020 iets minder bedrijfsbezoeken geweest. Deze worden nu ingehaald.
- **Geld**

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Maatschappelijke Organisaties en verenigingen. (060.013)

Wat willen we bereiken?

- Inwoners, verenigingen, scholen en instellingen werken samen om energie te besparen.
- Op zoveel mogelijk daken liggen zonnepanelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan door met de subsidieregeling maatschappelijke initiatieven.

De beschikbare SVn stimuleringslening en de subsidieregeling worden nog weinig gebruikt. We gaan deze actief promoten.

- **Kwaliteit**
  Er zijn na de drie aanvragen in 2020 nog geen nieuwe aanvragen binnengekomen.

Geld

We promoten energiebesparing bij maatschappelijke organisaties.

Dit zijn organisaties zoals scholen en sport- en cultuurverenigingen. Daarmee krijgen zij inzicht in energiebesparingsmogelijkheden. Wij verwachten dat daarmee investeringen worden gestimuleerd.

Kwaliteit
De subsidieregeling Transformatiefonds Sport heeft (ook) geleid tot meer bewustwording over het energie-vraagstuk.

Geld

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Grootschalige opwek. (060.014)

Wat willen we bereiken?

- Er wordt geïnvesteerd in grootschalige opwek van duurzame energie.
- Opwekinstallaties zijn ingepast in het landschap.
- Inwoners en ondernemers zijn betrokken en profiteren mee.
- Een helder en soepel begeleidingsproces.

Wat gaan we daarvoor doen?

We begeleiden initiatiefnemers voor energieopwek op basis van de beleidsuitgangspunten RODE (Ruimtelijke Ordening en Duurzame energie).

Het RODE-beleid draagt bij aan het realiseren van grootschalige opwekinitiatieven, landschappelijk ingepast en met (financiële) participatie van omwonenden. De gemeente stelt hoge eisen aan dat participatieproces voordat er een aanvraag voor een vergunning kan worden ingediend. In de voorbereidingsfase van het plan moet de initiatiefnemer ervoor zorgen dat omwonenden worden betrokken. Daarbij gaat het erom dat omwonenden worden geïnformeerd en worden betrokken bij de uitwerking van de plannen. En ook dat zij in de gelegenheid worden gesteld om (financieel) mee te profiteren van het zonnepark of de windmolen. Daarom vragen wij aan iemand die plannen heeft voor een zonnepark of een windmolen om vooraf een participatieplan te maken.

Kwaliteit
Op basis van motie M21-04 werken wij vanaf 18 mei 2021 niet meer mee aan nieuwe plannen voor zonneparken op landbouwgrond. Dit gold al voor initiatieven voor wind. Het wachten is op de herijking van het RODE-beleidskader, mede gebaseerd op de Regionale Energiestrategie.

Geld

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Regionale samenwerking. (060.015)

Wat willen we bereiken?

- Achterhoek Energieneutraal in 2030 (doelstelling moet nog worden aangepast op basis van Motie M21-04))

- Een vastgestelde Regionale Energiestrategie in 2021.

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken met andere overheden aan de regionale energiestrategie (RES). (060.015)

RES 1.0 moet juli 2021 door de gemeenteraad worden vastgesteld. Het RES biedt inzicht in de (aanvullende) taakstelling op het gebied van de energietransitie voor onze gemeente en bevat basisinformatie voor de op te stellen transitievisie warmte. Er is een regionale projectorganisatie die zorgt voor de input, het participatieproces en het opstellen van de strategie. Voor informatie: www.resachterhoek.nl.

- **Kwaliteit**
  RES 1.0 is opgesteld door Provincie, Gemeenten en Waterschap en is op 13 juli openbaar geworden. De periode waarin vaststelling door de gemeenteraad moet plaatsvinden, is verschoven naar augustus-oktober 2021.
  De RES 1.0 bevat een strategie en moet worden uitgewerkt in gemeentelijk beleid. Vooral de invulling van de opgave voor de opwek van Windenergie met zoveel mogelijk draagvlak zal veel aandacht vragen.
- **Geld**

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Communicatie en bewustwording. (060.016)

Wat willen we bereiken?

- Gemakkelijk vindbare en herkenbare informatie op onze website.
- Bewustwording dat iedereen zijn bijdrage moet en kan leveren aan de energietransitie.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zorgen voor communicatie en bewustwording. (060.016)

Het blijft belangrijk om mensen bewust(er) te maken van de noodzaak om te verduurzamen. Achter een speciale ‘knop’ op de gemeentelijke website (Berkelland energieneutraal 2030) staat informatie over vraagstukken die met de energietransitie te maken hebben. En waar mensen terecht kunnen met vragen. In BerkelBericht verschijnen regelmatig artikelen. In opdracht van de gemeente voert Agem de campagne 'Heerlijk thuis in huis' uit. In die campagne komt ook energie(kosten)besparing en wooncomfort aan de orde.

- **Kwaliteit**
  De gemeentelijke website is vervangen door een nieuwe, beter 'toegankelijke', website. Het is gelukt om de verzamelde informatie over de energietransitie en de discussie over de herijking van RODE beschikbaar te houden.
- **Geld**

Speerpunt

Van het aardgas af. (060.050)

Wat willen we bereiken?

- Perspectief voor woningeigenaren.
- Een basis voor de planning van de uitvoering van wijkuitvoeringsplannen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We benutten de kansen die voorbij komen om haalbaarheid van warmteplannen te onderzoeken.

Een actueel voorbeeld is het onderzoek naar de benutting van restwarmte van de fabrieken van FrieslandCampina (Borculo en Lochem). Samen met het waterschap Rijn en IJssel, gemeenten Lochem en Zutphen onderzoeken we in welke gemeente en in welke wijk de restwarmte met de hoogste maatschappelijke waarde ingezet kan worden.

- **Kwaliteit**
  Uitslag van het onderzoek is dat de gemeente Zutphen deze warmte het beste kan inzetten.
  Maar er is nog genoeg warmte over. Wij verlenen daarom bestuurlijke steun aan het consortium FrieslandCampina Nederland B.V., Twence B.V., Ennatuurlijk B.V. en Stichting Kiemt. Dit consortium wil met een haalbaarheidsonderzoek de (on)mogelijkheden verkennen van een warmtenet-voorziening in Borculo. Daarnaast willen wij, waar nodig, kennis en expertise vanuit de gemeente inzetten als ondersteuning. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd in de raadsbrief van 18 mei 2021.
- **Geld**

We maken een transitievisie warmte

De Transitievisie Warmte geeft het tijdspad aan voor het aardgasvrij maken per wijk: wanneer kunnen welke wijken van het aardgas worden afgekoppeld. Als er wijken bij zijn die al voor 2030 aardgasvrij kunnen worden gemaakt, maakt de gemeente ook al de mogelijke warmte-alternatieven bekend.
De Transitievisie Warmte wordt samen met stakeholders gemaakt en moet eind 2021 door de gemeenteraad worden vastgesteld.
Belangrijke basis voor de gemeentelijke transitievisie warmte is de Regionale Structuur Warmte (RSW). In de RSW wordt ingegaan op de regionale warmtevraag, de warmtebronnen, de benodigde infrastructuur, de afstemming en de bovenlokale kansen en uitdagingen op het gebied van warmtetransitie.

- **Kwaliteit**
  Op basis van een door ons opgestelde uitvraag is aan Royal HaskoningDHV de opdracht gegund om voor de gemeente Berkelland een TVW op te stellen. Dit is een adviesbureau met de benodigde kennis en expertise voor dit onderwerp. Professionele stakeholders en de samenleving krijgen bij de voorbereiding inbreng. Het is de bedoeling dat de gemeenteraad de TVW voor de gemeente Berkelland uiterlijk 21 december dit jaar vaststelt.
- **Geld**

Speerpunt

Gemeente als voorbeeld. (060.017)

Wat willen we bereiken?

- We vragen veel van inwoners en ondernemers als het gaat om duurzaamheid en energietransitie. Daarom willen we als gemeente het goede voorbeeld geven in duurzaam denken en doen en met gezond verstand.

Wat gaan we daarvoor doen?

We doen een innovatief circulair/duurzaam aanbestedingstraject om van te leren. (060.017)

Circulair aanbesteden is nog niet zo gemakkelijk. Want was is dat eigenlijk precies? En wat vinden wij belangrijk? Een ander soort uitvraag levert misschien meer op. Het is belangrijk dat onze medewerkers daar zelf mee aan de slag gaan om te ervaren hoe het anders kan.

- **Kwaliteit**
  De aanbesteding van onze catering (leertraject) is afgerond. We hebben een nieuwe cateraar geselecteerd op basis van hun visie voor een circulaire catering passend bij Berkelland. Deze pilot heeft ons inzicht gegeven hoe we maatschappelijke thema's, zoals de VN SDG's (sustainable Development Goals), goed kunnen meewegen in inkoopprocedures. We gaan kijken hoe we deze pilot in komende aanbestedingen een vervolg geven.
- **Geld**

We investeren versneld in verduurzaming van ons eigen vastgoed.

We kunnen door versneld te investeren in duurzaamheid niet alleen een bijdrage leveren aan de doelstelling Berkelland energieneutraal 2030, maar ook structureel kosten besparen.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We voeren motie M19-08 uit (eigen gemeentelijk initiatief voor grootschalige energieopwek).

De gemeenteraad heeft het college gevraagd om een concreet uitgewerkt plan inclusief investeringsvoorstel te maken voor een eigen initiatief voor grootschalige lokale en duurzame energieopwek.

- **Kwaliteit**
  Afgesproken is deze weer op te pakken in combinatie met de herijking van het RODE-beleid.
- **Geld**

Wij monitoren onze organisatie/bedrijfsvoering met de CO2 prestatieladder. (060.017)

Voor het behouden van ons in 2019 behaalde certificaat voor niveau 3 (van 5) rapporteren wij schriftelijk onze voortgang intern medio 2021 en krijgen we een reguliere audit eind 2021.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

Wij vergroenen ons energieverbruik.

Bij de perspectiefnota 2021 is besloten om dit niet meer per se te doen met Nederlandse certificaten, maar met Scandinavische. Dat is een stuk goedkoper. Maar liever willen we deze besparing uiteindelijk realiseren via een zelfleveringsmodel energie te leveren van eigen bodem. Dit is ook onderdeel van de keuze voor een nieuwe energieleverancier voor 2022. Als investeerder (motie eigen opwek) willen we die energie van eigen bodem mogelijk maken.

- **Kwaliteit**
  De termijnmarkt van de Garanties van Oorsprong (de officiële naam voor groencertificaten) is ons gunstig gezind. Door een verminderde vraag van grote energieverbruikers (Corona) is de prijs van Nederlandse groencertificaten gezakt. Daardoor konden we voor 2021 weer Nederlandse certificaten aanschaffen voor een veel lagere prijs dan voorheen. Dat betekent ook dat onze ‘footprint’ van de CO2 prestatieladder niet verslechtert in 2021. Volgend jaar kan dat weer heel anders liggen. We zijn bezig met het verkennen van de mogelijkheden om bijvoorbeeld Agem of Twence via een zelfleveringsmodel energie te laten leveren van eigen bodem.
- **Geld**

Wij voeren de reductiemaatregelen uit van de CO2 prestatieladder. (060.017)

In 2021 geven we prioriteit aan: het nieuwe energiecontract en zelfleveringsmodel, het verduurzamen van onze ingekochte brandstoffen, het stimuleren van duurzamer woon-werkverkeer.

- **Kwaliteit**

- **Geld**

Wat mag het kosten?

Het genoemde bedrag bij 060.017 onder het kopje wijziging betreft het overzetten van het restant van het project uit 2020
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
060.011 EUP: ambitie wonen	**-230**	**-283**	**0**	**0**	**-283**	**-283**	**0**	**0**
060.012 EUP: ambitie bedrijven	**-79**	**-254**	**0**	**0**	**-254**	**-168**	**0**	**0**
060.013 EUP: ambitie maatschappelijke bedrijven	**-17**	**-57**	**0**	**0**	**-57**	**-38**	**0**	**0**
060.014 EUP: ambitie grootschalig opwek	**0**	**-10**	**0**	**0**	**-10**	**-10**	**0**	**0**
060.015 EUP: ambitie regionale samenwerking	**0**	**-23**	**0**	**0**	**-23**	**-23**	**0**	**0**
060.016 EUP: ambitie communicatie en bewustwording	**-3**	**-25**	**0**	**0**	**-25**	**-25**	**0**	**0**
060.017 Gemeente als voorbeeld	**-49**	**-1.306**	**-47**	**0**	**-1.353**	**-1.266**	**118**	**118**
060.050 Transitiewarmte	**0**	**-50**	**0**	**0**	**-50**	**-50**	**0**	**0**
060.500 Loonkosten programma Actief met duurzaamheid en energie	**-302**	**-305**	**0**	**0**	**-305**	**-305**	**-305**	**-305**
060.700 Rente en afschrijving programma Actief met duurzaamheid en energie	**0**	**-10**	**9**	**0**	**0**	**-10**	**-10**	**-10**
Totaal Lasten	**-681**	**-2.321**	**-37**	**0**	**-2.359**	**-2.176**	**-197**	**-197**
Baten								
060.011 EUP: ambitie wonen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
060.012 EUP: ambitie bedrijven	**22**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
060.050 Transitiewarmte	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**22**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-659**	**-2.321**	**-37**	**0**	**-2.359**	**-2.176**	**-197**	**-197**
Onttrekkingen								
060.710 Reserves	**357**	**2.025**	**47**	**0**	**2.072**	**1.929**	**0**	**0**
Totaal Onttrekkingen	**357**	**2.025**	**47**	**0**	**2.072**	**1.929**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**357**	**2.025**	**47**	**0**	**2.072**	**1.929**	**0**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-302**	**-296**	**9**	**0**	**-287**	**-247**	**-197**	**-197**

Projecten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
060.010 We stellen een nieuw EUP op				
Lasten	0	-1	0	1
Totaal 060.010 We stellen een nieuw EUP op	**0**	**-1**	**0**	**1**
060.011 EUP: ambitie wonen				
Lasten	-1.205	-459	-151	-596
Baten	0	16	22	-38
Totaal 060.011 EUP: ambitie wonen	**-1.205**	**-443**	**-129**	**-634**
060.012 EUP: ambitie bedrijven				
Lasten	-735	-219	-36	-481
Baten	0	22	0	-22
Totaal 060.012 EUP: ambitie bedrijven	**-735**	**-197**	**-36**	**-503**
060.013 EUP: ambitie maatschappelijke bedrijven				
Lasten	-205	-51	-10	-144
Totaal 060.013 EUP: ambitie maatschappelijke bedrijven	**-205**	**-51**	**-10**	**-144**
060.014 EUP: ambitie grootschalig opwek				
Lasten	-40	-4	0	-36
Totaal 060.014 EUP: ambitie grootschalig opwek	**-40**	**-4**	**0**	**-36**
060.015 EUP: ambitie regionale samenwerking				
Lasten	-140	0	0	-140
Totaal 060.015 EUP: ambitie regionale samenwerking	**-140**	**0**	**0**	**-140**
060.016 EUP: ambitie communicatie en bewustwording				
Lasten	-100	-5	0	-95
Totaal 060.016 EUP: ambitie communicatie en bewustwording	**-100**	**-5**	**0**	**-95**
060.017 Gemeente als voorbeeld				
Lasten	-5.187	-61	-7	-5.119
Baten	0	66	0	-66
Totaal 060.017 Gemeente als voorbeeld	**-5.187**	**4**	**-7**	**-5.184**
060.050 Transitiewarmte				
Lasten	-150	0	-21	-129
Baten	0	0	21	-21

Totaal 060.050 Transitiewarmte	**-150**	**0**	**0**	**-150**
Gerealiseerd resultaat	**-7.762**	**-696**	**-181**	**-6.885**

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- EUP 2019-2022
- RODE beleidskader
- Aanpassing Rode beleidskader 2020
- Motie M19-08 eigen gemeentelijk initiatief grootschalige opwek energie
- Plan van aanpak uitvoering motie M19-08
- Motie 21-04 'Regie in de energietransitie'

SPORT IS MEER!

Een leven lang sporten en bewegen
Wat speelt er?

- Sport en bewegen zijn goed voor de gezondheid, voor sociale contacten, welzijn en persoonlijke ontwikkeling. Individueel of met een team, als deelnemer, toeschouwer of vrijwilliger, zowel georganiseerd als ongeorganiseerd, bij een accommodatie, gewoon op straat of in een park. Van jong tot oud beleven we er plezier aan. Sport en bewegen bevorderen eigen regie en creëren ontmoetingen. Daarom richten we ons op alle inwoners van Berkelland in alle leeftijdscategorieën, met speciale aandacht voor de jeugd (jong geleerd, oud gedaan), mensen met een beperking, minima-gezinnen en mensen met een migratie achtergrond.
- We zien sport en bewegen als een krachtig middel om maatschappelijke doelen te bereiken en het is daarom van belang om aansluiting te hebben onder andere bij het lokale uitvoeringsprogramma ‘Samen denken, Samen doen’, het regionale preventieprogramma, het nationale en het regionale sportakkoord Achterhoek in Beweging 2020-2030.
- Met de acht samenwerkende gemeenten zetten we sport en bewegen centraal in de Achterhoek. In 2020 zijn we gestart met de uitvoeringsagenda van het regionale sportakkoord. We werken samen aan de thema’s: ‘Gezonde Jeugd’ (leefstijl), Uniek Sporten (sporten met een beperking), Vitaal ouder worden, Open club/Vitale sportparken, Sportieve beroepsbevolking, Talentontwikkeling en Evenementen.
- In 2020 is de lokale versie van het regionale sportakkoord 'Heel Berkelland beweegt' tot stand gekomen met het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma. Hierin leggen we accenten die voor Berkelland belangrijk zijn. Met de toekomstbestendigheid van ons verenigingsleven als belangrijkste speerpunt. Berkelland staat bekend om haar vitale verenigingsleven maar de omgeving van (sport) verenigingen is aan het veranderen. Demografische ontwikkelingen kunnen leiden tot minder leden, minder vrijwilligers en problemen met de betaalbaarheid van de sport. Het verenigingsleven komt voor nieuwe uitdagingen te staan en dat vraagt om meer zelfstandigheid en ondernemerschap. Sportverenigingen moeten op zoek naar nieuwe samenwerkingen en een innovatief sportaanbod.
- In de Perspectiefnota 2021 moesten keuzes worden gemaakt kosten te besparen. Ook in dit programma. Dat betekent dat we er de komende twee jaar voor moeten zorgen dat de ingecalculeerde besparingen ook gerealiseerd worden. Soms zullen er ook investeringen nodig zijn om structureel te kunnen besparen.
- Elk jaar doen wij een beroep op de SPUK-regeling (Specifieke Uitkering Sportbesluit). Hiermee worden wij deels gecompenseerd voor het besluit dat de gemeente de BTW voor sportkosten niet meer terug kunnen vragen. Dit bedrag verandert fors van jaar tot jaar en is niet geraamd.

Speerpunt

Een leven lang sport en bewegen voor iedereen.

Wat willen we bereiken?

- Alle inwoners kunnen sporten of bewegen.
- Een actieve, gezonde leefstijl.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor volwassenen uit minima-gezinnen zijn er de regelingen gericht op meedoen waardoor zij kunnen sporten en bewegen.

In 2020 is een voorstel gedaan om het meedoenarrangement vorm te geven voor activiteiten op het gebied van sport en verenigingen. Het betreft een pilot van het programma Zorg voor wie dat nodig heeft, met de duur van een jaar.

- **Kwaliteit**
  Er is gekozen voor een doelgroepgericht meedoenarrangement. Deze is in mei van start gegaan. De focus ligt op inwoners die het meeste baat hebben bij deze sportieve activiteiten.

- **Geld**

We faciliteren ‘Achterhoek in beweging' en ondersteunen initiatieven uit de samenleving. (070.070)

Achterhoek in Beweging stelt de kracht van sport, bewegen en een gezonde leefstijl centraal in de Achterhoek. Het is een belangrijk platform met partners in de zorg, het onderwijs, de overheid, cultuur, het bedrijfsleven en de sportwereld. Een plek waar alle regionale en lokale ambities, initiatieven, mensen en middelen bij elkaar komen.
Onder deze activiteit valt ook de ‘vliegwielfunctie sport’ voor het ondersteunen van initiatieven uit de samenleving.

- **Kwaliteit**

- **Geld**

We ondersteunen de uitvoering van het lokale sportakkoord. (070.090)

Achterhoek in Beweging heeft samen met een Stuurgroep en 3 projectgroepen gezorgd voor een uitvoeringsprogramma. Er is een beroep gedaan op een speciale SPUK-regeling (Specifieke Uitkering Sport) van het rijk voor in totaal € 90.000 (voor 2020, 2021 en 2022) om de uitvoering van de acties mogelijk te maken.

- **Kwaliteit**
  Het Rijk heeft positief 'beschikt' op ons verzoek om budget voor de uitvoering van het Lokaal Sport- en Beweegakkoord 'heel Berkelland Beweegt'. Voor 2021 heeft het Rijk het bedrag verdubbeld, waardoor er in totaal € 120.000 beschikbaar is/komt.
  De stuurgroep is verantwoordelijk voor de inhoud en uitvoering van het Lokaal Sportakkoord en de inzet van de middelen. Dit is in lijn met de opzet van het sport- en beweegakkoord waarbij alle betrokken partners een gelijkwaardige rol vervullen. De SFB zorgt in opdracht van de stuurgroep voor de inzet van de middelen voor de activiteiten van de projectgroepen.
- **Geld**
  De € 90.000 voor 2020 en 2021 hebben we in middels ontvangen. Het gaat om geoormerkte middelen waarover verantwoording moet worden afgelegd.

We zetten combinatiefunctionarissen in (Brede Impuls) die verbindingen leggen tussen sport, cultuur en welzijn. (070.010)

We willen combinatiefunctionarissen blijven inzetten om ervoor te zorgen dat kinderen onder leiding van professionals meer en beter gaan bewegen (voor, onder en na schooltijd). Datzelfde geldt voor het stimuleren van sport en bewegen door ouderen en andere kwetsbare doelgroepen. 2020/2021 is het laatste jaar van de huidige afspraken over de inzet van de combinatiefunctionarissen. In het voorjaar van 2021 moet de aanbesteding voor de nieuwe periode zijn afgerond met een gunning.

Kwaliteit
In overleg met de partners is de aanbesteding voor de nieuwe periode een jaar uitgesteld. De huidige afspraken over de inzet lopen ongewijzigd door tot en met het schooljaar 2021-2022. De aanbesteding voor de schooljaren vanaf 2022/2023 start in het najaar van 2021. De uitvraag zal worden gebaseerd op de evaluatie die vorig jaar heeft plaatsgevonden en nieuwe inzichten. Deze uitvraag wordt ook besproken met de gemeenteraad.

Geld

Speerpunt

Toekomstbestendige verenigingen en sportinfrastructuur.

Wat willen we bereiken?

- Een functionele, goede en duurzame sportinfrastructuur.
- Sterke en vitale sportverenigingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We beheren gemeentelijke (binnen) sportaccommodaties. (070.020)

Als gemeente moeten we ervoor zorgen dat schoolgym mogelijk is (wettelijke taak). Daarom beheren we binnensportaccommodaties. De huidige binnensportaccommodaties voldoen niet allemaal meer aan de eisen, worden onvoldoende gebruikt en/of zijn duur in beheer. Het is nodig om per kern te kijken naar de behoefte aan binnensportaccommodatie, de duurzaamheid daarvan en de samenhang met andere voorzieningen. Moderne toekomstbestendige voorzieningen passen bij de behoefte en zijn beter te exploiteren.
In 2019 voerden we het eerste haalbaarheidsonderzoek uit in Ruurlo. Eenzelfde soort onderzoek is gestart in Eibergen. In 2021 en 2022 volgen Borculo en Neede.

Kwaliteit
In coronatijd hebben wij de huren/erfpacht kwijtgescholden van gemeentelijke sportaccommodaties. Deze mochten immers niet worden gebruikt. De gederfde inkomsten krijgen wij -na aanvraag- (gedeeltelijk) vergoed van het Rijk.

Geld
- Verminderde huurinkomsten sporthallen en gymzalen door corona € 30.000
- Verminderde huurinkomsten structureel (zie ook PPN 2022) € 55.000
- Verminderde pachtinkomsten Pickerhal (zie ook PPN 2022) € 17.500
- Hogere schoonmaakkosten (zie ook PPN 2022) sport/gym € 35.000. Deze kosten worden gecompenseerd door verlaging van de schoonmaakkosten voor het gemeentehuis. Deze waren te hoog geraamd.
- Extra kosten haalbaarheidsonderzoek binnensport Eibergen € 7.500. De aanbesteding voor het uitvoeren van het haalbaarheidsonderzoek Eibergen viel hoger uit dan geraamd. Het al op 26 mei 2020 beschikbaar gestelde budget van € 22.500 is daarom aangevuld tot een bedrag van € 30.000.
Voor de dekking doen we een beroep op de algemene middelen.
Vanuit een centraal budget voor onderhoudslasten van gemeentelijke gebouwen is een budget toegevoegd aan het programma sport, van € 175.000.

We faciliteren de Sport Federatie Berkelland. (070.030)

De Sport Federatie Berkelland (SFB) ondersteunt verenigingen met advisering, procesbegeleiding en het organiseren van deskundigheidsbevordering. De SFB heeft een groot netwerk in het sociaal domein opgebouwd en is een belangrijke overlegpartner voor de gemeente. De SFB doet volop mee met Achterhoek in Beweging en is in 2020 gestart met het project clubkadercoach vanuit ‘Samen Denken, Samen Doen’.

Kwaliteit

- **Geld**

We ondersteunen de exploitatie van zwembaden en de bijbehorende sportaccommodaties. (070.040 en 070.041)

De zwembaden in Ruurlo en Borculo zijn eigendom en in beheer van een stichting. De gemeente draagt een subsidie bij. De exploitatie van de zwembaden in Neede en Eibergen zijn overgedragen aan een bedrijf. Ook onder deze activiteit valt de exploitatie van de sporthallen bij De Meene in Ruurlo, 't Timpke in Borculo en 't Spilbroek in Neede. Rondom onderhoud/renovatie worden soms aparte (financiële) afspraken gemaakt.

- **Kwaliteit**
  Op het moment van schrijven van deze bestuursrapportage zijn de zwembaden net weer een paar weken open. We hebben een aanvraag gedaan voor een tegemoetkoming in de gederfde inkomsten via de SPUK-regeling.
- **Geld**
  Het budget voor het natuurbad Rekken moest nog worden geïndexeerd. Het gaat om € 1.490, te dekken uit algemene baten en lasten.

We stellen € 200.000 beschikbaar voor transformatieplannen. (070.080)

Op basis van de Subsidieregeling 'Transformatiefonds Sport 2020' kunnen sportverenigingen ontwikkelplannen/-initiatieven indienen en een bijdrage krijgen van de gemeente voor de uitvoering ervan. Het gaat om ondersteuning van sportverenigingen naar toekomstbestendige (vrijwilligers)organisaties die een bijdrage leveren aan de leefbaarheid en sociale cohesie in de Berkellandse samenleving en een positieve gezondheid van inwoners. De indieningstermijn is in verband met de corona-pandemie verlengd tot 1 april 2021.

- **Kwaliteit**
  Het subsidieplafond van de regeling was eind 2020 al bereikt. Daarom heeft de gemeenteraad extra budget beschikbaar gesteld en is de subsidieregeling weer opengesteld.
- **Geld**
  De gemeenteraad heeft op 18 mei 2021 besloten om een extra budget van € 100.000,- beschikbaar te stellen voor de 2e tranche van de Subsidieregeling Transformatiefonds Sport.
  Voor de dekking van dit budget is een beroep gedaan op de algemene reserve.

We subsidiëren jeugdleden van sportverenigingen. (070.050)

In het vitaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd onder sportverenigingen wordt aangegeven dat men behoefte heeft aan structurele ondersteuning. De reguliere subsidie die verenigingen ontvangen, wordt nu hoofdzakelijk bepaald aan de hand van het aantal jeugdleden. Deze aantallen lopen terug en daarmee neemt ook de hoogte van de subsidie die wordt ontvangen af. Tegelijkertijd gaan de verenigingen zich, mede gestuurd vanuit gemeentelijk beleid, richten op andere doelgroepen. We onderzoeken daarom of de huidige (structurele) subsidieregeling nog aansluit op de feitelijke situatie. Dit thema wordt in 2021 concreet opgepakt binnen de uitwerking van het 'lokale sportakkoord'.

- **Kwaliteit**

- **Geld**

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
070.010 Verbinding sport, cultuur en welzijn (Brede Impuls)	**-354**	**-354**	**0**	**0**	**-354**	**-354**	**-354**	**-354**
070.020 Beheer gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties	**-696**	**-460**	**-312**	**-90**	**-862**	**-460**	**-460**	**-292**
070.030 Faciliteren Sport Federatie Berkelland	**-94**	**-85**	**0**	**0**	**-85**	**-75**	**-75**	**-75**
070.041 Zwembaden	**-1.055**	**-1.123**	**-1**	**0**	**-1.124**	**-1.123**	**-1.123**	**-1.001**
070.050 Subsidieren jeugdleden sportverenigingen	**-87**	**-92**	**0**	**0**	**-92**	**-92**	**-65**	**-65**
070.070 Wij faciliteren Achterhoek in beweging	**-35**	**-49**	**0**	**0**	**-49**	**-49**	**-49**	**-49**
070.080 Toekomstbestendige sportverenigingen	**-375**	**0**	**-25**	**-100**	**-125**	**0**	**0**	**0**
070.090 Sportakkoorden	**0**	**0**	**-90**	**0**	**-90**	**0**	**0**	**0**
070.500 Loonkosten programma Sport is meer	**-223**	**-230**	**0**	**0**	**-230**	**-230**	**-230**	**-230**
070.700 Rente en afschrijving programma Sport is meer	**-112**	**-224**	**70**	**0**	**-154**	**-464**	**-464**	**-464**
Totaal Lasten	**-3.033**	**-2.616**	**-358**	**-190**	**-3.164**	**-2.846**	**-2.820**	**-2.530**
Baten								
070.010 Verbinding sport, cultuur en welzijn (Brede Impuls)	**2**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
070.020 Beheer gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties	**189**	**214**	**-103**	**0**	**111**	**214**	**214**	**214**
070.070 Wij faciliteren Achterhoek in beweging	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
070.090 Sportakkoorden	**0**	**0**	**90**	**0**	**90**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**191**	**214**	**-13**	**0**	**201**	**214**	**214**	**214**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-2.842**	**-2.402**	**-370**	**-190**	**-2.963**	**-2.632**	**-2.606**	**-2.316**
Onttrekkingen								
070.710 Reserves	**499**	**150**	**46**	**160**	**356**	**89**	**89**	**89**
Totaal Onttrekkingen	**499**	**150**	**46**	**160**	**356**	**89**	**89**	**89**
Stortingen								
070.710 Reserves	**-45**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Stortingen	**-45**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**454**	**150**	**46**	**160**	**356**	**89**	**89**	**89**
Gerealiseerd resultaat	**-2.388**	**-2.252**	**-325**	**-30**	**-2.607**	**-2.543**	**-2.517**	**-2.227**

Projecten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
60510901 PRJCT Haalbaarheidsonderzoek binnensport	**-40**	**5**	**0**	**-45**
60510902 PRJCT Eenmalige subsidieregeling sport	**-200**	**-191**	**-5**	**-4**
60510903 PRJCT Transformatie sport	**-200**	**-184**	**-28**	**12**
Gerealiseerd resultaat	**-440**	**-370**	**-33**	**-37**

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- Sportkader Achterhoek in Beweging 2016-2020
- Uitvoeringsagenda Achterhoek in Beweging 2016-2020

CULTUUR IS VAN IEDEREEN

Cultuur beleef je in Berkelland
Wat speelt er?

- Cultuur is kunst, muziek, toneel, archeologie, monumenten, media, musea, beeldende kunst en (culturele)evenementen. Maar cultuur is ook hoe we met elkaar omgaan, wat we met elkaar beleven en hoe we naar dingen kijken.
- Alle inwoners van Berkelland hebben te maken met cultuur, als maker, toeschouwer, volger of deelnemer. Ze zorgen samen voor een groot aanbod aan culturele activiteiten.
- In 2020 hebben we zoveel mogelijk met alle betrokkenen gesproken om tot een gezamenlijke Cultuur- en erfgoedvisie met uitvoeringsprogramma te komen. Met als doel: effectiever en duurzamer samenwerken aan gemeenschappelijke doelen.
- In 2021 gaan we concreet aan de slag met dat uitvoeringsprogramma en het voorbereiden van de diverse bezuinigingsopgaven die in de Perspectiefnota 2021 zijn vastgelegd.

Speerpunt

Een samenhangende cultuur- en erfgoedvisie met uitvoeringsprogramma.

Wat willen we bereiken?

- Alle kinderen komen in aanraking met muziek, kunst en cultuur.
- Cultuur is zoveel mogelijk zichtbaar en toegankelijk voor iedereen.
- Culturele organisaties werken samen en zijn toekomstbestendig.
- Inwoners blijven culturele initiatieven ontwikkelen.
- Leesvaardige, mediawijze kinderen.
- Aandacht voor laag-geletterden.
- Behoud en doorontwikkeling van erfgoed.

Wat gaan we daarvoor doen?

Aan de slag met het uitvoeringsprogramma cultuur- en erfgoed. (080.022, 080.090 en 080.110)

De cultuur- en erfgoedvisie is breed en integraal aangepakt. De oorspronkelijk gedachte procesaanpak ‘innovatief-light’ is in 2020 aangepast vanwege de coronamaatregelen. Onderdeel van de cultuur- en erfgoedvisie is een visie op religieus erfgoed (kerkenvisie): wat is er (on)mogelijk met (vrijkomende) kerken in Berkelland de komende 5-10 jaar? Hiervoor hebben we subsidie gekregen van de rijksoverheid.

Kwaliteit
De cultuur- en erfgoedvisie en uitvoeringsprogramma hebben ter inzage gelegen, maar zijn nog niet vastgesteld. We hebben het uitvoeringsprogramma voor de komende jaren nog niet goed samen met alle partijen kunnen invullen. Hierdoor waren niet alle opgesomde acties in het uitvoeringsprogramma helemaal concreet uitgewerkt en (waar mogelijk) resultaatgericht/meetbaar/evalueerbaar genoeg gemaakt.
We willen toch de tijd nemen om het uitvoeringsprogramma eerst zo 'SMART' mogelijk te maken voordat deze wordt vastgesteld. Gezien de corona-versoepelingen in de samenleving is er nu misschien ook weer ruimte om samen met betrokkenen de actiepunten beter meetbaar en realistisch te formuleren.

Geld

We helpen culturele organisaties bij de (door)ontwikkeling naar toekomstbestendigheid. (080.120)

Hiervoor is € 100.000 beschikbaar. Op basis van de Cultuur- en erfgoedvisie zoeken we in 2021 naar een goede besteding van dit bedrag.

- **Kwaliteit**
  De cultuur- en erfgoedvisie heeft ter inzage gelegen, maar is nog niet vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma moet nog beter uitgewerkt worden.
- **Geld**
  Bij raadsbesluit van 10 december 2019 is € 100.000 beschikbaar gesteld voor hulp bij de transformatie naar toekomstbestendigheid (vergelijk transformatiefonds sport). Het geld krijgt een bestemming op basis van het uitvoeringsprogramma van de cultuur- en erfgoedvisie. Dit gebeurt vanaf 2021.

We ondersteunen de (vrijwilligers van de) dorpsböke. (080.010)

In Berkelland hebben we dorpsböke in alle kleine kernen; zij werken samen met de basisscholen, dorpshuizen en de bibliotheek Oost-Achterhoek. Het boekenaanbod is gericht op de lokale behoefte. De dorpsböke worden gerund door vrijwilligers.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We ondersteunen via subsidiëring diverse lokale culturele activiteiten en/of verbanden. 080.020)

Het gaat hier om onder meer de subsidiëring aan de BeMO, diverse muziek- en culturele verenigingen en jaarlijkse culturele evenementen.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We subsidiëren de bibliotheek Oost-Achterhoek. (080.040)

Leesvaardigheid en informatievaardigheid zijn onmisbaar voor zelfredzame inwoners. De Bibliotheek Oost-Achterhoek (BOA) zet hier op in met als doel leesbevordering van inwoners, hen te ondersteunen in leren en informatie toegankelijk te maken.

- **Kwaliteit**
  Ondanks de sluiting en het niet kunnen aanbieden van diensten heeft de bibliotheek de (financiële) schade kunnen beperken. Meer mensen hebben het online reserveren van boeken gevonden.
- **Geld**
  Bij de raming was geen rekening gehouden met de afgesproken indexatie van het subsidiebedrag. Het gaat om € 15.000.

We subsidiëren de instandhouding van monumenten. (080.050)

Dit doen we via een subsidieregeling. Eigenaren van gemeentelijke monumenten kunnen een bijdrage krijgen voor het onderhoud aan hun pand. Het beschikbare budget is vanaf 2021 verminderd als gevolg van de besluitvorming in de Perspectiefnota 2021. Uit dit budget betalen we ook de kosten voor de monumentendag en (externe) advieskosten.

- **Kwaliteit**

Geld

We subsidiëren de lokale omroep. (080.021)

De lokale omroepen hebben een opdracht van het Rijk gekregen (Mediawet) om te komen tot streekomroepen. Doel is het versterken van de journalistieke kwaliteit en een verbetering van de continuïteit van de berichtgeving. Voor de uitvoering van het gezamenlijke voorstel van de Achterhoekse lokale omroepen is gedurende 3 jaar € 30.000 extra gereserveerd.

Kwaliteit
Er ligt een plan van de Stichting Berkelland Lokaal met een verzoek om extra geld beschikbaar te stellen. Hierover zijn we nog in overleg.

Geld
Bij de begrotingsraming was geen rekening gehouden met de verhoging van de bijdrage (indexering). Het gaat om € 5.000.

We subsidiëren het Erfgoedcentrum Achterhoek-Liemers (ECAL). (080.060)

Het ECAL beheert onze archieven en het streekarchief. Deze archieven zijn steeds meer digitaal. Daarom is het ECAL bezig met de inrichting van een digitaal depot. En zorgt daarmee voor de toegankelijkheid van digitale informatie. Het ECAL is een rijke bron van informatie over de streekcultuur en -historie in de vorm van archieven, beeldcollecties, boeken en documentatie.

Kwaliteit

Geld

We subsidiëren musea. (080.051)

Museum De Scheper, het Brandweermuseum en De Lebbenbrugge ontvangen een bijdrage. Museum de Scheper beheert daarnaast een gemeentelijke collectie en ontvangt daarvoor een vergoeding.

Kwaliteit
Of en in hoeverre de coronamaatregelen de musea in problemen hebben gebracht, is nog niet duidelijk. In 2021 starten we met de visie op musea en de harmonisatie van subsidies.

Geld
Bij de begrotingsraming was geen rekening gehouden met indexering. Het gaat om € 17.000.

We zorgen voor cultuureducatie voor ieder kind in het basisonderwijs. (080.041)

We zetten stichting Muziek en KunstWijs in om in het basisonderwijs muziek-, kunst- en cultuureducatie vorm te geven. Hierbij proberen we zoveel mogelijk de verbinding te maken met lokale culturele verenigingen/organisaties.

Kwaliteit
De Stichting Muziek en Kunstwijs heeft een nieuwe naam en heet nu Stichting Culturije.

Geld
Dankzij de bijdrage van Muziek en Kunstwijs kunnen wij tot en met 2024 tóch deelnemen aan het Cultuur- en erfgoedpact.

We zorgen voor het onderhoud van kunst in de openbare ruimte. (080.022)

In de openbare ruimte van Berkelland staan diverse kunstwerken. De gemeente is meestal verantwoordelijk voor het onderhoud ervan.
Onder deze activiteit vallen ook overige kosten die niet vallen onder een van de andere activiteiten.

- **Kwaliteit**

- **Geld**

Wat mag het kosten?

De bedragen genoemde in de kolom wijzigingen bij 080.021, 080.040, 080.041 en 080.051 betreffen indexaties op de verstrekte subsidies.
De wijziging bij 080.110 en 080.120 betreffen het overzetten van het restant van projecten uit 2020.
De € 60.000 genoemd bij 080.041 betreft een de deelname aan de Cultuur- en Erfgoedpact 2021-2024. Hier tegenover staat een 100% dekking van St. Muziek en Kunstwijs.
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
080.010 Vrijwilligers Dorpsboke	-35	-35	0	0	-35	-35	-35	-35
080.020 Subs div lokale culturele act	-527	-162	0	0	-162	-162	-162	-162
080.021 Subsidies lokale omroep	0	-53	-5	0	-58	-53	-53	-23
080.022 Cultuurbeleid en onderhoud kunst	0	-25	0	0	-25	-25	-25	-25
080.040 Bibliotheek Oost Achterhoek subs	-627	-622	-15	0	-637	-622	-622	-622
080.041 Cultuur educatie voor ieder kind	0	-242	-4	-60	-306	-242	-242	-242
080.050 Gemeentelijke monumenten	-375	-85	0	0	-85	-85	-85	-85
080.051 Subsidiëren musea	0	-87	-17	0	-103	-87	-87	-87
080.060 Erfgoed centrum	-256	-256	0	0	-256	-256	-256	-256
080.090 Cultuurnota met uitvoeringsprogramma	-7	0	0	0	0	0	0	0
080.095 Bezuiniging Cultuur	0	0	0	0	0	0	255	255
080.110 We maken een kerken-/cultuurvisie	-30	0	-30	0	-30	0	0	0
080.120 Toekomstbestendige cultuurverenigingen	0	0	-100	-152	-252	0	0	0
080.500 Loonkosten programma Cultuur is voor iedereen	-227	-224	0	0	-224	-224	-224	-224
080.700 Rente en afschrijving programma Cultuur is voor iedereen	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	-2.085	-1.792	-169	-212	-2.172	-1.792	-1.536	-1.506
Baten								
080.020 Subs div lokale culturele act	0	0	0	0	0	0	0	0
080.040 Bibliotheek Oost Achterhoek subs	6	5	0	0	5	5	5	5
080.041 Cultuur educatie voor ieder kind	0	0	0	60	60	0	0	0
080.050 Gemeentelijke monumenten	45	28	0	0	28	28	28	28
Totaal Baten	50	33	0	60	93	33	33	33
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-2.034	-1.759	-169	-152	-2.080	-1.759	-1.503	-1.473
Onttrekkingen								
080.710 Reserves	10	30	130	152	311	30	30	0
Totaal Onttrekkingen	10	30	130	152	311	30	30	0
Stortingen								
080.710 Reserves	-30	0	0	0	0	0	0	0

Totaal Stortingen	**-30**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**-20**	**30**	**130**	**152**	**311**	**30**	**30**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-2.054**	**-1.729**	**-39**	**0**	**-1.768**	**-1.729**	**-1.473**	**-1.473**

Projecten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
60530901 PRJCT Eenmalige subsidieregeling cultuur	**-100**	**0**	**0**	**-100**
60550001 PRJCT Cultuur/kerkenvisie	**-60**	**-30**	**-2**	**-27**
60830904 PRJCT Reg.proj. nieuwe tijd wederopb in Achtrhk	**-230**	**-232**	**0**	**2**
Gerealiseerd resultaat	**-390**	**-262**	**-2**	**-126**

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- Cultuur- en erfgoedvisie

SAMEN VEILIG

Veilig zijn in Berkelland? Daar zorgen we samen voor!
Wat speelt er?

Een veilige woon- en leefomgeving voor alle inwoners
Wij zien een steeds een positiever beeld, zowel intern als vanuit de samenleving, over de wijze waarop onze BOA's hun werk uitvoeren. Het positieve beeld is mede het resultaat van onze beleidslijn 'van handhaving naar dienstverlening'.
Berkelland vraagt qua gemeente een andere inzet van de BOA's dan in stedelijke gebieden. De BOA's vormen de ogen en oren van de gemeentelijke organisatie en hun deskundigheid wordt ingezet in een breed scala aan werkzaamheden. Zo zijn zij veelal betrokken bij sociale veiligheidsvraagstukken, ondermijning, horeca-aangelegenheden, verkeersproblematiek en overlast. Het schrijven van boetes, de harde handhaving, is een uiterste middel. De BOA's maken daarom ook niet voor niets onderdeel uit van het team dienstverlening. Vanuit de gedachte van dit team, het dienstverlenen aan onze inwoners, voeren zij hun taken uit.
De huidige set prestatie indicatoren voldoet niet meer om deze ontwikkeling goed weer te geven. In de begroting 2022 nemen wij een nieuwe set indicatoren op die hier beter op aansluit.
Geen ruimte voor 'ondermijning'
Ondermijning heeft onverminderd onze aandacht. Hierbij zien we dat onze regionale samenwerking vruchten afwerpt. Beleid is regionaal geharmoniseerd en informatie wordt gedeeld. Gezamenlijk wordt ingezet op het versterken van de informatiepositie door meer gebruik te maken van data in het Datalab Gelderland Oost.
De keuzes in de Perspectiefnota 2021 (Berkelland in Balans) en onze huidige financiële positie maken echter dat we een stap terug moeten doen. Voor de Regionale programmamanager Ondermijning is vanaf 2022 geen budget meer aanwezig. Voor deelname aan Meld Misdaad Anoniem en het extra uitvoeren van controles op basis van signalen over mogelijk ondermijnende activiteiten is eveneens geen extra budget beschikbaar.
Verminderen criminaliteit in buitengebied en kernen.
Naast de aandacht voor high impact crime maakt (groene) handhaving ook onderdeel uit van dit programma. In het handhavingsjaarverslag en handhavingsjaarplan leggen wij afzonderlijk verantwoording aan u af over het gevoerde beleid en de geplande activiteiten. Bij de behandeling van het -verslag en -plan in de commissie ruimte van 12 mei 2021 is gesproken over de groene handhaving en in het bijzonder de illegale kap.
Op basis van het handhavingsprogramma is extra gefocust op illegale kap in het buitengebied. Hierbij is gebruik gemaakt van luchtfoto's en speciale software. Inmiddels zijn ruim 150 situaties ontdekt waarbij sprake is van illegale kap. Dit komt boven op de situaties die wij met reguliere controles constateren. Wij verwachten na afronding van de inventarisatie van het gehele buitengebied ongeveer 285 illegale kap situaties in beeld te hebben.
In het handhavingsjaarplan hebben wij aangegeven hoe wij de beschikbare formatie willen inzetten over de verschillende onderdelen.

Speerpunt

Een veilige woon- en leefomgeving voor alle inwoners.

Wat willen we bereiken

- Een veilige gemeente zijn en blijven en dat onze inwoners dit zo beleven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Dienstverlening Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's).

De BOA's hebben in 2020 een uitzonderlijke prestatie geleverd. Zij stonden aan de lat om naast hun reguliere werk ook de controles op de naleving van de noodverordening in het kader van de coronacrisis uit te voeren. Dit heeft wel geresulteerd in een positiever beeld, zowel intern als vanuit de samenleving, over de wijze waarop zij hun werk uitvoeren. Het positieve beeld is mede

het resultaat van onze beleidslijn ‘van handhaving naar dienstverlening’. Berkelland vraagt qua gemeente een andere inzet van de BOA’s dan in stedelijke gebieden. De BOA’s vormen de ogen en oren van de gemeentelijke organisatie en hun deskundigheid wordt ingezet in een breed scala aan werkzaamheden. Zo zijn zij veelal betrokken bij sociale veiligheidsvraagstukken, ondermijning, horeca-aangelegenheden, verkeersproblematiek en overlast.
Het schrijven van boetes, de harde handhaving, is een uiterste middel. De BOA’s maken daarom ook niet voor niets onderdeel uit van het team dienstverlening. Vanuit de gedachte van dit team, het dienstverlenen aan onze inwoners, voeren zij hun taken uit. Om aanspreekbaar en zichtbaar te zijn in de diverse kernen is het van belang dat zij weinig op het gemeentehuis zitten en veel ‘op straat’ aanwezig zijn. Binnen het team dienstverlening hebben we daarom gekozen om binnen de huidige formatie een verschuiving plaats te laten vinden. De BOA’s zullen vanaf 1 januari 2021 ondersteund worden door een administratief medewerker voor 0,5fte. Hierdoor kunnen de BOA’s doen waarvoor zij in dienst zijn, het aanwezig zijn in de kernen.
De laatste jaren is duidelijk geworden dat er veel vraag is naar BOA’s in het land. Het werven van juiste kandidaten wordt steeds lastiger. Het is ons de afgelopen 2 jaren gelukt om een groep BOA’s te vormen met veel potentie. Het is echter wel een bijzonder jonge groep, met een gemiddelde leeftijd van 22 jaar. Deze groep heeft veel in zich, maar heeft wel behoefte aan goede coaching. De afgelopen 2 jaren hebben we hier ervaring in opgedaan. Het team dienstverlening wil dit in 2021 borgen door 8 uren teamcoaching binnen de huidige formatie op te nemen. In 2021 zullen we daarnaast ook het begeleiden van stagiaires weer oppakken. We willen ons profileren als een plek waar aanstormende talenten kunnen uitgroeien tot volwassen BOA’s.

- **Kwaliteit**
  De dienstverlening van de BOA's is mede door corona heel erg goed. De BOA 's hebben afgelopen jaar veel ondernemers bezocht (gevraagd en ongevraagd) om mee te denken over de corona maatregelen. Daarnaast zijn er natuurlijk ook inwoners bezocht die zich niet aan de maatregelen hielden. Hierbij zijn door de BOA's moeilijke gesprekken gevoerd. Vrijwel altijd was er uiteindelijk wel begrip voor de opgelegde maatregelen.
- **Geld**

We bevorderen brandveilig wonen van niet-zelfredzamen. Daarnaast gaan we inwoners bewust maken over wat zij kunnen doen om (mogelijke) calamiteiten als gevolg van brand te voorkomen door snel en adequaat handelen. (090.010)

Onder deze activiteit valt ook de bijdrage aan de Veiligheidsregio Noord-Oost Gelderland.

- **Kwaliteit**
  Het project van de VNOG is afgelopen op dit moment. Er komt nog een nieuw project waarbij er speciale aandacht is voor verminderd zelfredzamen. Eerdere jaren hebben we bij een brand met grote impact (gewonde of blok woningen met brand) een bijeenkomst georganiseerd. Gelukkig hebben wij dat dit jaar niet gehad.
- **Geld**
  De jaarrekening 2020 van de VNOG is definitief vastgesteld en laat een positief resultaat zien. Dit is grotendeels veroorzaakt doordat veel projecten en bijvoorbeeld trainingen/opleidingen niet door gegaan zijn in 2020. Daarnaast heeft het Rijk veel werkzaamheden ten behoeve van corona vergoed. Na resultaatbestemming vloeit er, volgens de verdeelsleutel 2020, € 226.000 terug naar de gemeente Berkelland. Op dit bedrag is een tegenvaller in de loon- en prijscompensatie van € 9.000 al in mindering gebracht en kosten voor Koninklijke onderscheidingen. Omdat onze jaarrekening 2020 al is vastgesteld wordt dit bedrag ten gunste van 2021 geboekt.

We maken een breed plan om problemen als gevolg van overmatig alcohol- en drugsgebruik van jeugd aan te pakken. (090.020)

We zien grote problemen ontstaan bij jeugd door overmatig alcohol- en drugsgebruik. Dit heeft voor henzelf maar ook voor de omgeving grote gevolgen. Met behulp van ons netwerk van deskundigen en alle betrokkenen pakken we in 2021 een breed aanvalsplan weer op om zowel in preventieve als repressieve zin dit probleem aan te pakken.

- **Kwaliteit**
  In verband met corona heeft dit enige tijd stilgelegen. Dit is inmiddels weer opgestart.
- **Geld**

We vragen inwoners naar hun onveiligheidsgevoel (bijvoorbeeld via het internetpanel) en ondernemen daarop gericht actie.

- **Kwaliteit**
  Er is wel een enquête uitgezet naar het veiligheidsgevoel in het buitengebied. Door de coronamaatregelen zijn fysieke bijeenkomsten niet gehouden.
- **Geld**

We zorgen voor passende en gerichte inzet samen met inwoners en andere betrokken partners (zoals politie, woningcorporaties, maatschappelijke instellingen, vastgoedeigenaren, uitzendbureaus en omgevingsdienst).

- **Kwaliteit**
  Er zijn diverse overleggen om overlast situaties te voorkomen en te beperken.
- **Geld**

Speerpunt

Geen ruimte voor ‘ondermijning’.

Wat willen we bereiken?

- Ondermijning wordt herkend en aangepakt, zodat er geen ruimte meer is voor vermenging van de ‘onderwereld’ en ‘bovenwereld’.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken kaders en richtlijnen voor de huisvesting van arbeidsmigranten en zorgen ervoor dat deze worden nageleefd, om zo negatieve aspecten van arbeidsmigratie (zoals mensenhandel, slechte woonomstandigheden en overlast) te beperken.

- **Kwaliteit**
  Het huisvesten van arbeidsmigranten heeft heel erg veel raakvlakken met de zeer overspannen woningmarkt. De arbeidsmigranten verblijven vaak in (recreatie)woningen aan de onderkant van de woningmarkt. We hebben geprobeerd zicht te krijgen op de woonsituatie van arbeidsmigranten. Toch heeft ook onze gemeente werkgelegenheid die inwoners van Nederland niet willen uitvoeren. We hebben deze mensen dus echt wel nodig. We kijken naar manieren waarop arbeidsmigranten zich wel gaan inschrijven in onze gemeente. Daarnaast bezoeken we adressen waar naar ons idee arbeidsmigranten (in grotere aantallen wonen) om te kijken of er geen sprake is van mensenhandel en of er voldaan kan worden aan de adviezen van commissie Roemer.
- **Geld**

We maken onze inwoners en collega’s bewust van situaties die met ondermijning te maken kunnen hebben.

- **Kwaliteit**
  Er is door het CCV een digitale bijeenkomst KIEK UUT gehouden voor de ondernemers en inwoners van Berkelland. Daarnaast is er een bezoek geweest aan een industrieterrein om ondernemers bewust te maken van ondermijning en ondernemers bewust te maken van mogelijke signalen die kunnen duiden op ondermijning. Het is de bedoeling dat deze bezoeken in de hele gemeente gaan plaatsvinden.

Geld
Er is hiervoor een budget beschikbaar van € 100.000 van het ministerie van binnenlandse zaken.

We werken nog meer samen met onze inwoners en betrokken partners door informatie uit te wisselen, verbindingen te maken en het makkelijk te maken melding te doen van mogelijke situaties van ondermijning.

Kwaliteit
Er is een live stream geweest met het CCV, burgemeester en teamchef politie over ondermijning en ondernemers. Daarnaast zijn er diverse bezoeken geweest aan campings, een bedrijventerrein en locaties met arbeidsmigranten. Dit om mensen bewust te maken van ondermijning.

Geld

Speerpunt

Verminderen criminaliteit in buitengebied en kernen.

Wat willen we bereiken?

- Minder high impact crimes.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen (onder andere met financiële middelen) het Keurmerk Veilig Ondernemen voor het hele buitengebied.

Kwaliteit
Helaas zijn er in 2020 en begin 2021 geen bijeenkomsten gehouden in het kader van KVO buitengebied. Dit is in verband met corona. Het is zeker de bedoeling dit weer op te starten in het najaar.

Geld

We zetten in op intensieve gerichte daderaanpak, een gebiedsgerichte aanpak, preventie én aandacht voor het slachtoffer.

Kwaliteit
Er is een terugkerend jeugd overleg waarin zorgelijke zaken worden besproken en gerichte acties opgepakt worden.

Geld

Wat mag het kosten?

Bij activiteit 090.010 is de autonome ontwikkelingen van de bijdrage aan de VNOG verwerkt.
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
090.010 Brandveilig wonen	**-2.660**	**-2.757**	**226**	**-5**	**-2.536**	**-2.757**	**-2.742**	**-2.742**
090.020 Handhavingsbeleid	**-3**	**-2**	**-102**	**0**	**-104**	**-2**	**-2**	**-2**
090.500 Loonkosten programma Samen veilig	**-107**	**-133**	**0**	**0**	**-133**	**-133**	**-133**	**-133**
Totaal Lasten	**-2.771**	**-2.892**	**124**	**-5**	**-2.773**	**-2.892**	**-2.877**	**-2.877**
Baten								
090.010 Brandveilig wonen	**2**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
090.020 Handhavingsbeleid	**14**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**16**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-2.755**	**-2.892**	**124**	**-5**	**-2.773**	**-2.892**	**-2.877**	**-2.877**
Onttrekkingen								
090.710 Reserves	**3**	**0**	**102**	**5**	**107**	**0**	**0**	**0**
Totaal Onttrekkingen	**3**	**0**	**102**	**5**	**107**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**3**	**0**	**102**	**5**	**107**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**-2.751**	**-2.892**	**226**	**0**	**-2.666**	**-2.892**	**-2.877**	**-2.877**

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Integraal Veiligheidsplan (2014-2018)
- Integriteitsbeleid
- Handhavingsplan en Raadsbesluit Openbare ruimte 2016

AAN DE SLAG MET DE OMGEVINGSWET

Een nieuwe manier van (samen)werken
Wat speelt er?

- De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld naar 1 juli 2022. Dit komt vooral omdat het Digitale Stelsel Omgevingswet nog niet klaar is.
- In deze wet worden 26 bestaande wetten opgenomen en het aantal Algemene maatregelen van Bestuur teruggebracht van 120 naar 4.
- De wet gaat over alle onderwerpen die te maken hebben met de fysieke leefomgeving (ruimtelijke ordening, milieu, lucht, water, natuur, klimaat, verkeer, veiligheid, welzijn, gezondheid, enzovoort).
- Het is de bedoeling dat door de nieuwe wet:
    - plannen en regels inzichtelijker en voorspelbaarder zijn dan nu het geval is.
    - de leefomgeving van mensen meer als totaal wordt bekeken.
    - het gemeentebestuur meer ruimte krijgt om zelf belangen af te wegen.
    - besluiten sneller kunnen worden genomen.
- Voor de gemeente heeft de wet gevolgen voor onze manier van besturen, communiceren en (samen)werken.
- In april 2019 heeft de gemeenteraad zijn ambities voor de Omgevingswet vastgesteld.
- Voor de start van de implementatie van de Omgevingswet heeft de gemeenteraad bij de vaststelling van de jaarrekening 2017 € 527.564 beschikbaar gesteld als projectbudget.
- De implementatie van de Omgevingswet vraagt van onze medewerkers dat zij opleidingen volgen, regels en plannen aanpassen en de nieuwe werkprocessen uitwerken en inrichten. Dit doen wij met eigen mensen omdat zij ook degenen zijn die in 2022 op basis van de nieuwe wet hun werk moeten uitvoeren.
- De exacte kosten van de implementatie van de Omgevingswet zijn met de kennis van nu, lastig in te schatten. In 2021 doen wij een groot beroep op onze medewerkers. Om hen in staat te stellen deze werkzaamheden uit te voeren zorgen wij waar nodig voor vervangende inhuur om de continuïteit van dienstverlening te waarborgen.
- Door de latere invoering van de Omgevingswet moeten wij de projectorganisatie langer in stand houden. Dit brengt extra kosten met zich mee. Daarnaast worden er door aanpassingen in het proces van de Omgevingsvisie waarschijnlijk extra kosten gemaakt voor externe advisering.

Speerpunt

Concreet aan de slag met een Omgevingsvisie. (120.010)

Wat willen we bereiken?

- In de Omgevingsvisie beschrijven wij de ambities en opgaven van Berkelland.
- Het proces om te komen tot een Omgevingsvisie is aangepast. Wij leveren in februari 2022 een overdrachtsdocument op dat voor de nieuwe gemeenteraad de basis is om eind 2022 de Omgevingsvisie vast te stellen.
- Door aanpassing van het proces moeten er waarschijnlijk extra onderzoekskosten gemaakt worden en is langere begeleiding door een extern bureau noodzakelijk.
- Het integraal oefenen met de Omgevingswet is vertraagd door het ontbreken van een werkend landelijk digitaal stelsel. Dit staat nu gepland voor het eerste half jaar 2022.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken een leidraad voor participatie.

De Omgevingswet gaat er van uit dat wanneer iemand een idee of plan heeft voor de leefomgeving, hij/zij eerst in gesprek gaat met de buurt en alle betrokkenen. De werkwijze

hiervoor willen we vastleggen in heldere spelregels die bruikbaar zijn in de voorbereiding van elk nieuw idee, in de gemeente, de wijk of de buurt.

- **Kwaliteit**
  Voor het opstellen van de Omgevingsvisie is een participatieplan gemaakt. Op basis hiervan hebben bijeenkomsten plaatsgevonden met ketenpartners en vertegenwoordigers uit kernen, gebieden en belangenorganisaties. Daarnaast is participatie in brede zin opgenomen in het Omgevingswet-proof maken van de organisatie en bestuur. Eind 2021 stelt de gemeenteraad vast voor welke activiteiten zij participatie verplicht stelt en welke handreiking zij daarvoor meegeeft aan initiatiefnemers.
- **Geld**

We oefenen met een aantal pilots.

De in het stappenplan genoemde pilots zijn: evalueren interactieve processen, op zoek naar nieuwe thema's voor de Omgevingsvisie, afwegingskader/kwaliteitskader, doelen van het Omgevingsplan. De raadswerkgroep Omgevingswet is hier nauw bij betrokken. De pilots worden in 2021 afgerond.
Door uitstel van de Omgevingswet en de vertraging in het Digitale Stelsel Omgevingswet is het oefenen met de nieuwe werkwijze in de organisaties noodgedwongen doorgeschoven naar het eerste half jaar 2022.

- **Kwaliteit**

- **Geld**

We volgen het plan van aanpak uit 2019 om te komen tot een Omgevingsvisie.

Door het tweede uitstel van de invoeringsdatum en door aanpassingen in het proces van de Omgevingsvisie is het plan van aanpak op onderdelen gewijzigd.
We zijn als organisatie volgens het aangepaste plan klaar voor de Omgevingswet op 1 januari 2022. Omdat het Digitale stelsel Omgevingswet pas eind 2021 gereed is kunnen we in het eerste half jaar van 2022 pas gaan oefenen met de processen en het toetsen van de gemaakte afspraken. Dit maakt dat we klaar zijn voor invoering van de Omgevingswet per 1 juli 2022.
Door aanpassingen van het proces Omgevingsvisie stelt de gemeenteraad voor de verkiezingen een overdrachtsdocument vast, en niet een afgeronde Omgevingsvisie. Dit is aan de nieuwe gemeenteraad, op basis van al het afgeronde 'huiswerk' dat nu plaatsvindt. Wij verwachten dat de nieuwe gemeenteraad eind 2022 de Omgevingsvisie kan vaststellen.

- **Kwaliteit**

- **Geld**
  Door het uitstel van de Omgevingswet moeten we de projectorganisatie langer in stand houden. Dit brengt extra kosten met zich mee voor (vervangende) inhuur en proceskosten.
  Het aanpassen van het proces Omgevingsvisie betekent dat we een paar extra tussenstappen maken. Deze stappen waren niet begroot en brengen extra kosten met zich mee voor externe begeleiding/advisering. Door het opknippen van de onderzoeken naar de milieu effecten en de integrale afweging na afloop worden er naar verwachting ook extra onderzoekskosten gemaakt.
  De invoering van de Omgevingswet was begroot op € 1.700.000. Hiervan is bij de voorjaarsnota 2017 € 527.564 beschikbaar gesteld in de begroting. Dit bedrag is bijna op. Voor de projectorganisatie de komende periode en voor de afronding van de Omgevingsvisie schatten wij in nog € 400.000 nodig te hebben. Wij vragen u dit bedrag beschikbaar te stellen en te dekken uit het positieve saldo van de Bestuursrapportage 2021.

Speerpunt

Werken volgens de nieuwe wet.

Wat willen we bereiken?

- De organisatie is ‘omgevingswetproof’ per 1 januari 2022
- Bevoegdheden zijn duidelijk.
- Efficiënte werkprocessen. Deze worden verder aangescherpt en geoefend zodra het Digitale Stelsel Omgevingswet klaar is.
- Tijdige aansluiting op het landelijke digitale stelsel.
- Integrale benadering van de gehele leefomgeving.
- Snelle en digitale afhandeling van een vergunningaanvraag via het Digitale Stelsel Omgevingswet.
- Ondersteuning van proactieve en innovatieve dienstverlening, passend bij de doelen van de Omgevingswet, met aandacht voor digitaal minder vaardige mensen.
- Gemeenteraad, college en medewerkers hebben voldoende kennis over wat de Omgevingswet inhoudt en voor hen betekent en zijn daarin geoefend.

Wat gaan we daarvoor doen?

We passen - waar nodig - onze regelgeving aan.
We passen onze systemen op tijd aan afhankelijk van de voortgang van het Digitaal stelsel Omgevingswet.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We richten onze werkprocessen opnieuw in.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We zorgen op tijd voor afspraken over de benodigde informatie-uitwisseling en archivering tussen ketenpartners.

- **Kwaliteit**
- **Geld**

We zorgen voor opleiding en training.

- **Kwaliteit**

Wat mag het kosten?

De wijziging genoemd bij 120.010 van € 600.000 bestaat uit € 400.000 voor de activiteit; We volgen het plan van aanpak uit 2019 om te komen tot een omgevingsvisie. € 200.000 restant bedragen van projecten uit 2020 die doorlopen in 2021 e.v.
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
120.010 Iedereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet	**-105**	**-200**	**-600**	**0**	**-800**	**0**	**0**	**0**
Totaal Lasten	**-105**	**-200**	**-600**	**0**	**-800**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-105**	**-200**	**-600**	**0**	**-800**	**0**	**0**	**0**
Onttrekkingen								
120.710 Reserves	**105**	**200**	**200**	**0**	**400**	**0**	**0**	**0**
Totaal Onttrekkingen	**105**	**200**	**200**	**0**	**400**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**105**	**200**	**200**	**0**	**400**	**0**	**0**	**0**
Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**-400**	**0**	**-400**	**0**	**0**	**0**

Projecten

Voor de Omgevingswet is tot nu toe € 527.000 beschikbaar gesteld.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
120.010 Iedereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet	**-527**	**-194**	**-33**	**-300**
Gerealiseerd resultaat	**-527**	**-194**	**-33**	**-300**

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- Ambitiedocument Omgevingswet

FINANCIËN

Wat speelt er?

- In deze coalitieperiode investeren we met cofinanciering € 32,5 miljoen in Berkelland.
- We hebben ruimte binnen onze liquide middelen. Met de lage rente op de kapitaalmarkt levert dit geen rendement op.

Speerpunt

Financieel structureel gezonde gemeente.

Wat willen we bereiken?

- We willen zicht hebben op een sluitend meerjarenperspectief.
- We willen inzicht geven in de begroting.

Wat gaan we daarvoor doen?

Overige baten en lasten en onvoorzien. (110.090)

Onder overige baten en lasten en onvoorzien staan lasten en baten die we redelijkerwijs verwachten te gaan maken of ontvangen, maar die op voorhand niet aan een specifiek programma zijn toe te schrijven. Te denken valt aan prijscompensatie maar ook aan de post onvoorzien.
Voor onvoorzien is in de begroting zoals in de financiële verordening is vastgesteld € 200.000 opgenomen.

Kwaliteit
Onder algemene baten en lasten en onvoorzien ramen we middelen die we in een later stadium verdelen over de verschillende programma's en rijksbijdragen voor taken die worden overgedragen maar waarvan we eerst nog moeten uitzoeken hoe we dit vorm geven. De post onvoorzien is hier geraamd. Van de post onvoorzien is in 2021 nog geen gebruik gemaakt. Ook het coronasteunpakket voor ondernemers en verenigingen is onder deze activiteit opgenomen.

Geld
Van het coronasteunpakket van € 1.500.000 voor bedrijven en verenigingen is door 324 bedrijven en 308 verenigingen/stichtingen gebruik gemaakt. Er is in totaal € 706.000 uitgekeerd. Er zijn drie organisaties die in aanmerking komen voor een incidentele subsidie omdat ze bedreigd worden in hun voortbestaan. De mogelijkheid hiertoe stond ook vermeld in het raadsvoorstel over de ondersteuningsmaatregel corona. Het gaat om het Wijkgebouw De Koppel in Borculo, TIP Eibergen en natuurpark de Kronenkamp in Neede. Zij krijgen samen € 11.000.

Van de onder algemene baten en lasten geraamde lasten herschikken we € 490.000. Daarvan gaat € 75.000 naar het programma Zorg voor wie dat nodig heeft, € 14.848 naar het programma Werken en ondernemen in een sterke regio en € 400.000 naar de activiteit bedrijfsvoeringskosten. Verder kan er € 410.000 vrijvallen doordat we verwachten dat de lasten dit jaar niet meer gemaakt zullen worden.

Van de post onvoorzien is tot op heden € 30.000 aangewend voor onderzoek binnensport in Neede. In de raadsvergadering van juni is hiertoe besloten.

We beheren onze financiële middelen. (110.020)

Kwaliteit
De rente is op dit moment nog steeds laag. Zeker voor het aantrekken van kort geld. Dit geeft ons de mogelijkheid om als dat nodig is voordelig tijdelijk geld te lenen.

Geld
De dividend ontvangsten voor 2021 vallen ongeveer € 175.000 lager uit dan verwacht. Zowel Alliander, BNG hebben minder winst gemaakt. De dividenduitkering valt daardoor lager uit. Vitens keert helemaal geen dividend uit omdat niet wordt voldaan aan de solvabiliteitseisen.

We heffen andere belastingen en leges. (110.040)

Deze activiteit heeft betrekking op de belastingen en leges anders dan de Onroerende zaak-belastingen, de Afvalstoffenheffing, Rioolrechten en Begraafrechten.

Kwaliteit
Door corona zijn er minder aanvragen voor paspoorten en ID-kaarten.

Geld
Toeristenbelasting wordt pas na afloop van 2021 definitief opgelegd.
Wij kunnen op dit moment niet voorspellen of de begrote inkomsten worden gehaald in verband met de corona crisis.

Leges reisdocumenten
Door de pandemie zijn er veel minder aanvragen voor de reisdocumenten ingediend. De opbrengsten van de leges zal € 100.000 lager zijn dan begroot.

Toeristenbelasting
Op basis van de afrekening voor de toeristenbelasting in 2020. De opbrengsten van de toeristenbelasting zal € 82.000 hoger zijn dan begroot.

Vennootschapsbelasting
We verwachten bij de grondexploitatie een belastbare winst, namelijk een bedrag van € 600.000. Naast deze belastbare winst is er ook winst gemaakt bij de dienstverlening aan derden, namelijk een bedrag van € 200.000. Per saldo is er een fiscaal resultaat van € 800.000. Na de aftrek van de verliezen is de gemeente verplicht om de vennootschapsbelasting te betalen. De extra lasten bedragen € 190.000.

We heffen Onroerende zaakbelastingen. (110.050)

Kwaliteit

Geld

We ontvangen een algemene uitkering. (110.060)

Kwaliteit
De algemene uitkering is de verdeling van het gemeentefonds naar de gemeenten. De groei of krimp van het gemeentefonds is afhankelijk van de rijksuitgaven. Voor 2021 is er sprake van een daling van de rijksuitgaven. Er is minder geld te verdelen over gemeenten. Er is een aantal ontwikkelingen die in 2021 wel leiden tot een hogere algemene uitkering. Naast de ontwikkelingen die zich jaarlijks voordoen is dat in 2021 ook nog een aanvullend corona herstelpakket.

Geld
Ten opzichte van onze begroting stijgt de algemene uitkering met € 2.842.000. Hiervan is € 961.000 het gevolg van compensatie voor corona. Veel van de extra coronamiddelen zijn toegevoegd om jeugdigen en eenzamen weer te betrekken bij de samenleving. Naast de extra middelen ter bestrijding van de gevolgen van corona is er ook nog € 878.000 extra voor het oplossen van problemen bij de jeugdzorg zoals het oplossen van wachttijden, praktijkondersteuners en de verdringing van de lichte jeugdzorg. Verder krijgen we extra geld voor de Voogdij 18+ (€ 417.000) en de Participatie (€ 205.000). Tot slot zorgt een andere verdeling van de beschikbare middelen over de gemeenten voor een toename van onze uitkering in 2021 van € 379.000.

We ontwikkelen onze rendementsdoelstellingen.

We willen een hoger rendement halen uit ons geld. Dit kan door het realiseren van meer rente, het aankopen van renderende aandelen of deelnemen in renderende projecten.

Kwaliteit
Alliander heeft een verzoek bij alle aandeelhouders neergelegd om extra kapitaal. Alliander wil € 600 miljoen ophalen bij de aandeelhouders. Dit doen ze via een hybride converteerbare obligatielening. Het op te halen kapitaal moet Alliander in staat stellen om de A-rating vast te houden terwijl er ook op grote schaal geïnvesteerd wordt in het netwerk. Met de A-rating kan Alliander voordeliger geld lenen op de kapitaalmarkt. Alliander verwacht dat naast de vergoeding op de obligatielening ook dividend kan worden blijven uitbetaald. De obligatielening wordt volgens de plannen uiterlijk in 2028 omgezet in aandelen. Op basis van het aantal aandelen dat wij bezitten is het verzoek gedaan om voor € 2,8 miljoen deel te nemen in de kapitaalverstrekking. Wij hebben dit in overweging genomen en zullen u via een apart raadsvoorstel nog vragen om uw wensen en bedenkingen.

Geld

We storten in en onttrekken aan reserves. (110.070)

Kwaliteit

Geld
Onttrekking aan reserves:
Er wordt € 59.000 onttrokken ten behoeve van het persoonlijke opleidingsbudget.
Storting in reserves:
De onttrekking aan de reserves voor de ICT-budgetten € 235.000 blijkt niet nodig te zijn voor 2021. Dit bedrag kan volgend jaar ingezet worden samen met de mogelijke overschotten bij de ICT-budgetten.

We voeren de Wet waardering onroerende zaken uit. (110.080)

Kwaliteit

Geld
Project omzetten WOZ-waarde van m3 naar m2

Er worden meer kosten gemaakt met de kenmerkencontrole (voormelding). Deze kosten bevatten de volgende werkzaamheden:
- Druk- en portikosten voor het verzenden van de uitnodigingen.
- Klantcontacten naar aanleiding van de uitnodigingen.
- Het verwerken van de reacties.
De extra lasten bedragen € 30.000.

Bedrijfsvoeringskosten. (110.100)

Kwaliteit

Geld
Kraan
Een kraan in de buitendienst is buitengebruik gesteld vanwege storingen. Het is niet meer veilig om deze in te zetten. Ter vervanging wordt een kraan gehuurd.
De extra lasten bedragen € 60.000.
Verkiezing
De laatste Tweede Kamerverkiezing vond plaats tijdens de pandemie. Hierdoor is er een overschrijding van € 26.000 ontstaan op het verkiezingsbudget.
1. Extra kosten voor de desinfectiemiddelen, de kuchschermen en overige bescherming, zodat wij aan de richtlijnen van het RIVM konden voldoen.
2. Er zijn meer kosten gemaakt voor het huren van de locaties, de presentiegelden en de catering. Dit komt doordat de verkiezingen over 3 dagen gehouden zijn.
3. Extra portokosten voor de briefstemmen voor 70-plussers. De stempas werd afzonderlijk verzonden.

4. Voor het coronaproof inrichten van alle stemlokalen hebben wij gebruik gemaakt van Berkelland Verhuur.

Corona personeel

In de afgelopen zes maanden was er binnen de organisatie behoefte om meer personeel in te zetten. Deze aanwerving van personeel had een directe verband met de corona pandemie. De extra lasten bedragen € 360.000.

Planschade

De trend is dat er minder uitgegeven wordt aan planschades. We passen de raming daarom naar beneden aan met € 23.000.

Loonkosten bestuur

De loonkosten voor college en raad zijn te hoog geraamd. We zien hier al enkele jaren dat er budget overblijft. We passen de raming daarom naar beneden aan met € 40.000.

Schoonmaakkosten

Uit de nieuwe schoonmaakaanbesteding is er een andere verdeling voor de schoonmaakkosten gekomen. De schoonmaakkosten zijn hetzelfde gebleven er is sprake van een verschuiving van de budgetten binnen de programma's.

Wat mag het kosten?

Verklaring bij de kolom 'Wijzigingen ':
110.020: € 788.000 heeft te maken met de werkelijke rentestand.
110.040: € 100.000 minder opbrengsten voor leges reisdocumenten, € 190.000 voor de vennootschapsbelasting en € 82.000 meer opbrengsten voor de toeristenbelasting.
110.060: € 2.842.000 stijging van de algemene uitkering.
110.080: € 40.000 overzetten van een projectsaldo en € 30.000 voor de kenmerkencontrole.
110.090: € 1.500.000 voor het coronasteunpakket en € 490.000 voor de herschikking van de algemene baten en lasten.
110.100: € 60.000 voor de huren van een kraan, € 26.000 voor de Tweede Kamerverkiezingen, € 360.000 voor het extra inhuren van personeel wegens de corona pandemie, € 23.000 voor de planschade en € 16.000 voor de autonome ontwikkeling.
110.500: € 40.000 te veel begroot voor de loonkosten van het college en de raad.
110.700: € 558.000 minder kapitaallasten dan begroot.
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen	Overige wijzigingen 2021	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
Lasten								
110.020 Beheer financiele middelen	**-1.193**	**-45**	**-806**	**0**	**-851**	**-45**	**-45**	**-45**
110.040 Belastingen en leges	**-190**	**-1.081**	**-210**	**0**	**-1.291**	**-1.056**	**-1.056**	**-1.056**
110.050 Heffen OZB	**-9**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
110.080 Uitvoering OZB	**-301**	**-462**	**-70**	**0**	**-533**	**-437**	**-437**	**-437**
110.090 Overige baten en lasten	**-401**	**-2.725**	**1.926**	**-1.147**	**-1.946**	**-3.240**	**-2.746**	**-2.682**
110.100 Bedrijfsvoeringskosten	**-8.483**	**-8.903**	**-700**	**-726**	**-10.329**	**-8.592**	**-8.644**	**-8.688**
110.110 We verlagen de lasten voor inwoners en verenigingen	**-1.033**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
110.500 Loonkosten programma Financiën	**-12.506**	**-13.466**	**40**	**-11**	**-13.437**	**-13.466**	**-13.466**	**-13.466**
110.700 Rente en afschrijving programma Financiën	**-1.720**	**-1.890**	**556**	**0**	**-1.334**	**-1.890**	**-1.890**	**-1.890**
Totaal Lasten	**-25.836**	**-28.572**	**736**	**-1.885**	**-29.721**	**-28.726**	**-28.284**	**-28.264**
Baten								
110.020 Beheer financiele middelen	**1.940**	**2.316**	**0**	**0**	**2.316**	**1.593**	**1.576**	**1.557**
110.040 Belastingen en leges	**781**	**1.787**	**-18**	**-3**	**1.765**	**1.762**	**1.762**	**1.762**
110.050 Heffen OZB	**8.743**	**9.338**	**0**	**0**	**9.338**	**9.864**	**10.390**	**10.916**
110.060 Algemene uitkering	**70.605**	**70.495**	**2.842**	**-27**	**73.310**	**70.765**	**71.031**	**70.980**
110.080 Uitvoering OZB	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
110.090 Overige baten en lasten	**927**	**208**	**0**	**0**	**208**	**208**	**208**	**208**
110.100 Bedrijfsvoeringskosten	**2.685**	**2.283**	**0**	**0**	**2.283**	**2.283**	**2.283**	**2.284**
Totaal Baten	**85.681**	**86.427**	**2.824**	**-30**	**89.220**	**86.475**	**87.249**	**87.706**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**59.845**	**57.854**	**3.560**	**-1.915**	**59.499**	**57.749**	**58.965**	**59.442**
Onttrekkingen								
110.070 Stort en onttr reserves	**1.908**	**1.444**	**-218**	**1.945**	**3.171**	**1.308**	**201**	**201**
Totaal Onttrekkingen	**1.908**	**1.444**	**-218**	**1.945**	**3.171**	**1.308**	**201**	**201**
Stortingen								
110.020 Beheer financiele middelen	**-6.895**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
110.070 Stort en onttr reserves	**-180**	**-990**	**0**	**0**	**-990**	**-839**	**-1.214**	**-2.045**
Totaal Stortingen	**-7.075**	**-990**	**0**	**0**	**-990**	**-839**	**-1.214**	**-2.045**
Mutaties reserves	**-5.167**	**454**	**-218**	**1.945**	**2.181**	**469**	**-1.013**	**-1.844**
Gerealiseerd resultaat	**54.678**	**58.308**	**3.342**	**30**	**61.680**	**58.218**	**57.952**	**57.598**

PARAGRAFEN

Overzicht investeringen

Aanpassing investeringen

Burgemeester Bloemersstraat
In de PPN 2021 is een krediet opgenomen voor het verkeersluw inrichten van een deel van de Burgemeester Bloemersstraat in Borculo en de aanleg van een brug over de Berkel in hetzelfde wegvak. In het kader van werk met werk maken en voortschrijdend inzicht (rekening houden met de toekomstige regenwaterriolering vanuit het centrum uitmondend in de Berkel) biedt dit gelijk de mogelijkheid, omdat de straat toch open ligt, om een regenwaterriool aan te leggen in het wegvak Burg. Bloemersstraat vanaf de Koppeldijk tot de Berkel. De extra uitgaven worden geraamd op € 100.000 (afschrijvingslast € 2.000) en komen ten laste van het taakveld riolering, activiteit '020.030 Beh onderh vern renov riolering'.
Vervanging brug over Bolksbeek /Esweg Geesteren
In de PPN 2021 is een krediet opgenomen voor de vervanging van de brug over de Bolksbeek in de Esweg in Geesteren. Het krediet dat is opgenomen betreft echter alleen de geraamde kosten van de constructie. Asfaltering en maatregelen zoals een tijdelijke loopbrug, vervangend openbaar vervoer en omleidingen, zijn per abuis niet meegenomen. Het hiervoor noodzakelijke bedrag wordt geraamd op € 100.000 en komt ten laste van het taakveld verkeer en vervoer, activiteit '020.040 We onderhouden onze infrastructuur'.
Vijvers Ruurlo
In PPN 2021 is € 240.000 beschikbaar gesteld voor de vijvers in Ruurlo. Als we rekening houden met de toekomstige regenwaterriolering vanuit omliggende wijken die uitmonden in deze vijver, biedt ook dit werk de mogelijkheid om nu een nieuwe regenwaterriolering aan te leggen in de groenstroken om de vijver. De extra uitgaven worden geraamd op € 50.000. De afschrijvingslasten komen ten laste van het taakveld riolering, activiteit '020.030 Beh onderh vern renov riolering'.
Renovatie bedrijventerrein Jukkenbarg
Het project is nagenoeg afgerond. Op het krediet van € 830.000 blijft ongeveer € 400.000 over. Inschatting van de werkzaamheden bij aanvraag van het krediet waren te ruim. De vrijval van de afschrijvingslast (€ 8.000 per jaar) komt ten gunste van het taakveld riolering, activiteit '020.030 Beh onderh vern renov riolering' en het taakveld verkeer en vervoer, activiteit '020.040 We onderhouden onze infrastructuur'.
Herinrichting wegen en riolering Gelselaar
In verband met meerwerk zal het budget met ongeveer € 100.000 worden overschreden. De extra afschrijvingslast (€ 2.000 per jaar) komt ten laste van het taakveld riolering, activiteit '020.030 Beh onderh vern renov riolering' en het taakveld verkeer en vervoer, activiteit '020.040 We onderhouden onze infrastructuur'.
Herinrichting De Schoemaker Ruurlo
Budget wordt verhoogd met € 30.000 ten laste van het krediet uitvoeringsmaatregelen BRP.
Uitvoeren diverse rioolmaatregelen uit BRP's
Van dit krediet wordt € 30.000 overgeheveld naar het project Herinrichting De Schoemaker Ruurlo. Deze middelen waren gereserveerd voor maatregelen in dat gebied en kunnen gelijktijdig worden uitgevoerd. Het restant valt vrij. De overige maatregelen verwerken we in de exploitatie (taakveld riolering).
Maai- en laadwagen
Er is een machine aangeschaft om binnen de bebouwde kommen met onze eigen dienst bloemrijk gras te kunnen beheren. Dit ten behoeve van het omvormen van meer gazons naar bloemrijk gras, om zo in de toekomst te besparen op het onderhoud vanwege de geplande bezuiniging. De kosten daarvan worden gedekt uit bestaande budgetten.
Conclusie:
De diverse aanpassingen van de kredieten leiden per saldo niet tot extra lasten.

Openbare ruimte

	Krediet	Tot Begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
Transformatie Oudestraat	2.130.000	50.701	42.244	2.037.055
Busplein Neede	270.000	151.105		118.895
Herinrichting Alexandrinalaan	275.000	262.989	2.048	9.963
herinrichting: Van Bevervoordestraat Gelselaar	255.000			255.000
Herinrichting Huenderstraat	65.000			65.000
Vervanging brug over Bolksbeek /Esweg Geesteren	450.000			450.000
Herinrichitng Hofstraat Beltrum	155.000			155.000
Inrichting oud Tracé N18 vanaf Steinkampswg Eibrg	900.000	26.258		873.742
Voorbereiding herinrichting N18 kern Eibergen	200.000			200.000
Aankoop openbare ruimte Maalderij Rietmolen	125.000			125.000
Vervanging openbare verlichting	415.000			415.000
Revitalisering Centrum Borculo	2.564.250		4.264	2.559.986
Sterrenplt: Sloop en herinrichting Huenderstraat	112.500	126.786		-14.286
Sterrenplt: Sloop en herinrichting Beukenlaan	127.500		762	126.738

Riolering

	Krediet	Tot Begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
Relinen 2019	740.000	38.393	142.345	559.262
Kwaliteitsslag kolken	1.100.000	5.000	3.669	1.091.331
Klein onderhoud en relinen 2018-2019	400.000			400.000
Renoveren rioolgemalen 2018	300.000	222.463	9.790	67.747
Renoveren rioolgemalen 2019	300.000	159.500	145.753	-5.253
Renovatie rioolgemalen 2020	862.000	9.460	2.470	850.070
Renovatie rioolgemalen 2021	581.000			581.000
Renovatie IBA's	36.000			36.000
Klein onderhoud en relinen 2021	200.000			200.000
Uitvoeren diverse rioolmaatregelen uit BRP's	155.000			155.000
Renovatie drukrioolunits 2019	355.000	149.878	153.750	51.372
Renovatie drukrioolunits 2020	1.500.000	14.880	6.840	1.478.280
Renovatie drukrioolunits 2021	1.500.000		14.880	1.485.120
Tulp en Anemonenstr real natuurpark/berg	225.000			225.000

Gecombineerd openbare ruimte en riolering

	Krediet	Tot Begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
Herinrichting Bergstraat/Haverweg Neede	1.720.000	47.099	16.890	1.656.011
Renovatie bedrijventerr Jukkenbarg	830.000	414.474	1.301	414.225
Borculoseweg	2.350.000			2.350.000
Herinr. Ruwenhofstr. Neede	780.000		8.062	771.938
Herinrichting wegen en riolering Gelselaar	1.600.000	1.677.721	308	-78.029
Nieuwboer Borculo laatste fase wegen/riolering	825.000	351.032	428.935	45.033
Herinr. Voshaarweg/W Sluyterweg Haarlo	712.500	3.208	19.021	690.271
Voorber. Garvelinkskamp Ruurlo	75.000			75.000
Herinrichting De Schoemaker Ruurlo	200.000	10.913	24.242	164.845
Burg.Bloemerstrt: herinr. fase 1	700.000		8.822	691.178
Project Vijverweg Ruurlo	134.800		-34.244	169.044
Revitalisering centrum Eibergen	4.250.000	3.758.579	471.790	19.631
Herinr wegen div woonstraten Eibergen Zuid	1.190.000	1.140.494	59.115	-9.609
Herinr. Kremerstr./Doktersbleek	315.000	267.767	3.924	43.309
Herinrichiting Lochemseweg	795.000			795.000
Herinr De Rozenkamp Eibergen	1.360.000			1.360.000

Materieel buitendienst

	Krediet	Tot Begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
Vervanging 3 bussen SW	150.000			150.000
voertuigen en machines	343.000		123.770	219.230
Maai- en laadwagen	37.500		32.586	4.914

Onderwijs

	Krediet	Tot Begrotingsjaar	Realisatie 2021	Restant
t Simmelink	4.749.067	152.838	79.696	4.516.533
St. Joris/IKC functionele ruimte	125.000	0	77.540	47.460
Staring College	13.890.036	17.414	27.759	13.844.863

Ombuigingen/Bezuinigingen

Inleiding

Door toenemende uitgaven op verschillende terreinen die onvoldoende worden gecompenseerd door aanvullende inkomsten staat de financiële positie van de gemeente onder druk. Om een financieel gezonde gemeente te blijven zijn ombuigingen nodig. In het verlengde van de Perspectiefnota 2021 geven wij in deze begroting invulling aan onze focus op de lange termijn en sturen wij op een structureel sluitende begroting. Hierbij streven wij naar meer stabiliteit en het verminderen van schommelingen. Vanuit een solide basis anticiperen we op meevallers en tegenvallers om zo vanuit een meerjarig perspectief koersvast onze opgaven en ambities te realiseren.
In oktober 2019 zijn wij gestart met Berkelland in Balans (hierna BiB). Centrale vraag was: 'Hoe blijft de gemeente ook in de toekomst financieel gezond? Als er geen maatregelen worden genomen heeft de gemeente in het jaar 2023 een tekort van 3,5 miljoen euro.' De werkwijze was vernieuwend voor inwoners, organisatie en bestuur.
Begin mei 2020, werd duidelijk dat de ombuigingsopgave fors groter is dan bij de start van het BiB proces bekend. We hebben daarop, via het uitvoeren van een midterm review bepaald waar we staan ten opzichte van het collegeprogramma. Met deze midterm review en de uitkomsten van de inwonersenquête en deelprocessen vanuit het BiB proces in de hand, hebben we keuzes gemaakt. Daarbij hebben we zoveel mogelijk recht willen doen aan de richting die onze inwoners in het BiB proces ons gaven en aan de pijlers onder 'Samen investeren in Berkelland'.
Deze bestuurlijke keuzes en afwegingen zijn vastgelegd in de perspectiefnota 2021 en vertaald in deze begroting.
In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de ombuigingen/bezuinigingen zoals die in de perspectiefnota 2021 zijn opgenomen. Deze paragraaf heeft als doel zicht te houden op de ombuigingen per programma. De toelichting bij de bezuiniging is te vinden in de perspectiefnota 2021. In de jaarrekening zal over de voortgang worden gerapporteerd.

Afwijkingen Berkelland in balans

Afwijkingen Berkelland in Balans

Bedragen x € 1.000	2022 I	2022 S	2022	2023 I	2023 S	2023	2024 I	2024 S	2024	2025 I	2025 S	2025
Fijn Leven												
Verlagen onderhoudsbudget wegen en paden			0			0		-130	-130		-130	-130
Sport is meer												
Uitstel bezuinigingen Sport			0	-26		-26	-121		-121		0	0
Cultuur is van iedereen												
Uitstel bezuinigingen Cultuur			0	-255		-255	-255		-255	-255	0	-255
Algemeen bestuur en bedrijfsvoering												
Niet realiseren bezuiniging GR'en	-25		-25			0			0			0
Algemene dekkingsmiddelen												
Herziening lening		15	15		15	15		15	15		15	15
Totaal	**-25**	**15**	**-10**	**-281**	**15**	**-266**	**-376**	**-115**	**-491**	**-255**	**-115**	**-370**

Programma Plezierig wonen

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Beleidsmatige onderzoeken	35.000	35.000	35.000	35.000
Demografische onderzoeken	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal	**50.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**

Programma Fijn leven

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Geen opwaardeer projecten in de openbare ruimte	76.800	76.800	76.800	76.800
Ecologisch bermbeheer	75.000	75.000	75.000	75.000
Verminderen budget onderhoud bruggen/kunstwerken	35.000	35.000	35.000	35.000
Verminderen budget kinderopvang	11.550	11.550	11.550	11.550
Omvormen groen met beperkt onderhoud		30.000	30.000	30.000
Verlaging budget verkeersplannen/maatregelen	20.000	20.000	20.000	20.000
Verlaging onderhoudsbudget waterkering/oeverbeschoeiing	30.000	30.000	30.000	30.000
Verlaging budget borden/schrikhekken	4.000	4.000	4.000	4.000
Minder uitgaven aan nieuwe speelvoorzieningen	20.000	20.000	20.000	20.000
Besparen op begraafplaatsen	14.000	14.000	14.000	14.000
Minder gladheidsbestrijding	20.000	20.000	20.000	20.000
Minder onkruidbestrijding		15.000	15.000	15.000
Besparen op onderhoud bomen			25.000	25.000
Besparing exploitatie (onderhoud) door versnelde verkoop gebouwen		65.000	65.000	65.000
Afschaffen budget kerstbomen	10.000	10.000	10.000	10.000
Verlagen onderhoudsbudget wegen en paden	130.000	130.000	130.000	130.000
Minder ongediertebestrijding		10.000	10.000	10.000
Totaal	**446.350**	**566.350**	**591.350**	**591.350**

Programma Vitaal platteland

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Besparing natuur en landschapsbeheer				30.000
Verlagen budget Plattelandsvernieuwing	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal	**10.000**	**10.000**	**10.000**	**40.000**

Programma Zorg voor wie dat nodig heeft

Ombuiging/taakstelling	2021	2022	2023	2024
Projecten en acties	835.000	1.054.000	1.054.000	1.054.000
Actieve casusregie	750.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Totaal	**1.585.000**	**2.554.000**	**2.554.000**	**2.554.000**

Programma Werken en ondernemen in een sterke regio

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Verlagen budget stimuleren van bestaande en nieuwe bedrijven	50.000	50.000	50.000	50.000
Stoppen met regiocoördinator toerisme			53.000	53.000
Verlagen budget stimulering maakindustrie	15.000	15.000	15.000	15.000
Verlagen budget recreatie en toerisme	19.800	19.800	19.800	19.800
Stoppen met city-branding			35.000	35.000
Verminderen subsidieverlening kleinschalige evenementen				11.550
Stoppen bijdragen aan projecten in kader van samenwerking met Duitsland	12.000	12.000	12.000	12.000
Verlagen budget STAT	25.000	25.000	25.000	25.000
Afstoten openbaar toilet Eibergen		6.000	6.000	6.000
Besparing door vroeg signalering van schulden		50.000	100.000	100.000
Totaal	**121.800**	**177.800**	**315.800**	**327.350**

Programma Actief met duurzame energie

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Zon op dak gemeentehuis en gemeentewerf		25.000	75.000	75.000
Besparing op energie gemeentelijk vastgoed	10.000	25.000	25.000	25.000
Vergroening met Scandinavische groencertificaten	25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal	**35.000**	**75.000**	**125.000**	**125.000**

Programma Sport is meer!

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Afstoten sportaccommodaties				60.000
Verminderen subsidie Sport federatie Berkelland		10.000	10.000	10.000
Verminderen subsidie zwembaden				121.440
Verminderen subsidie sportverenigingen			26.400	26.400
Versneld slopen en investeren (nieuwe) binnensportaccommodaties				50.000
Besparen op schoonmaak en onderhoud sporthallen en gymnastiekzalen				59.000
Totaal		**10.000**	**36.400**	**326.840**

Programma Cultuur is van iedereen

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Verminderen budget uitvoerings- programma cultuur en erfgoedvisie			255.120	255.120
Verminderen subsidies eigenaren gemeentelijke monumenten	28.017	28.017	28.017	28.017
Verminderen monumentensubsidie ten behoeve van, duurzaamheidsmaatregelen	20.000	20.000	20.000	20.000
Niet meer meedoen Cultuur- en erfgoedpact Achterhoek	15.000	15.000	15.000	15.000
Verminderen budget door efficiënter onderhoud kunstobjecten	8.000	8.000	8.000	8.000
Totaal	**71.017**	**71.017**	**326.137**	**326.137**

Programma Samen veilig

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Projectleiding ondermijning			15.000	15.000
Totaal			**15.000**	**15.000**

Programma Financiën

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
OZB-verhoging	526.000	1.052.000	1.578.000	2.104.000
Leges verhogen	32.500	55.000	77.500	100.000
Treasury, herzien lening	425.000	425.000	425.000	425.000
Taakstelling ambtelijke organisatie	525.000	525.000	525.000	525.000
Stoppen met kleine subsidies kleine burgerinitiatieven		25.000	25.000	25.000
Lagere afname diensten ODA en VNOG		25.000	25.000	25.000
Totaal	**1.508.500**	**2.107.000**	**2.655.500**	**3.204.000**

Reserves

Wat speelt er?

Bij de nota Reserves en Voorzieningen 2019 zijn de reserves herschikt. Daarbij zijn nog 9 reserves in stand gebleven, waarvan 8 bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves zijn ingesteld om toekomstige lasten te kunnen dekken. De reserves zijn een spaarpot voor uitgaven die we verwachten dit betekent niet dat er concrete plannen zijn. Als er een concreet plan is hevelen we het benodigde bedrag over van de bestemmingsreserve naar de reserve Bestuurlijke claims. De werkelijke kosten worden vervolgens gedekt uit de reserve Bestuurlijke claims.

Meerjarenoverzicht reserves

Bedragen x € 1.000	Stand 1-1-2021	Mutaties 2021	Stand 1-1-2022	Mutaties 2022	Stand 1-1-2023	Mutaties 2023	Stand 1-1-2024	Mutaties 2024	Stand 1-1-2025	Mutaties 2025	Stand 1-1-2026
Algemene reserve	22.357	-697	21.660		21.660		21.660		21.660		21.660
Bestuurlijke claims	40.811	-11.071	29.740	-12.697	17.043	-1.272	15.771	-1.242	14.529	-1.242	13.287
Egalisatiereserve afval	1.682	123	1.805	-57	1.748	-96	1.652	-96	1.556	-96	1.460
Egalisatiereserve investeringen	7.705	-119	7.586	-201	7.385	-201	7.184	-201	6.983	-201	6.782
Algemene reserve bouwgrond-exploitatie	4.012	1.101	5.113		5.113		5.113		5.113		5.113
Onderhoud wegen	1.009	-250	759		759		759		759		759
Onderwijs-huisvesting	1.200	3.661	4861	81	4.942	81	5.023	81	5.104	81	5.185
Herstructurering	4.000		4.000		4.000		4.000		4.000		4.000
Nadelen decentralisaties	3.662	-882	2.780	-64	2.716	-63	2.653	-63	2.590	-63	2.527
Totaal	**86.438**	**-8.134**	**78.304**	**-12.938**	**65.366**	**-1.551**	**63.815**	**-1.521**	**62.294**	**-1.521**	**60.773**

BIJLAGE 1: OVERZICHT OVERIGE WIJZIGINGEN

Exploitatie	Realisatie 2020	2021	Wijzigingen 2021	Septembercirculaire	Vervolg onderzoek Sporthal Ruurlo	Stimuleringsregeling Corona	2e Tranche Sport	Huisvesting Alfrink + Binnensport	Jaarrekening	Verfijning subsidies	ICT	Aanpassingen	Personeel	Financiën	Personeel zorg	Gewijzigde begroting	2022	2023	2024
010 Plezierig wonen																			
010.010 Regionale woonagenda aansluiting lokale woonagenda	-38																		
010.020 Gemeentelijke grondexploitaties	1.467	135														135	135	135	135
010.030 Inventarisatie kernen woonbehoefte inwoners	-1															0			
010.040 Monitoren toekomstige sloopopgave	-3															0			
010.045 We monitoren landelijke en regionale ontwikkelingen woningmarkt		-50														-50	-50	-50	-50
010.050 werken aan transformatiefonds om sloop woningen in de toekomst te bekostigen		0														0	0	0	0
010.060 We zijn samen met kruiswerk en energieloket actief aan de slag met campagne heerlijk in eigen huis		-100														-100	0	0	0
010.070 Integrale aanpak		-500	-10													-510	-3.825	0	0
010.080 Voorfinanciering	0	-100														-100	-100	0	0

nieuwbouw activiteiten																			
010.090 Grote kernen behoefte onderzoek	-10															0			
010.100 Goede dienstverlening rondom wonen	1.057	788	404													1.192	810	833	855
010.500 Loonkosten programma Plezierig wonen	-1.762	-1.912	-404													-2.316	-1.912	-1.912	-1.912
010.700 Rente en afschrijving programma Plezierig wonen	-112	-395	216													-179	-395	-395	-395
010.710 Reserves	49	913	-203													710	4.138	213	213
Totaal 010 Plezierig wonen	**647**	**-1.222**	**3**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-1219**	**-1.200**	**-1.177**	**-1.155**
020 Fijn leven																0			
020.010 Zaaien van kleurrijke zaadmengsels	-156															0			
020.020 Openbaar groen en begraafplaatsen	-477	-513	-260						-80							-853	-483	-458	-458
020.030 Beh onderh vern renov riolering	3.736	5.397	-961													4.436	5.397	5.397	5.397
020.040 We onderhouden onze infrastructuur	-2.623	-2.664	-400													-3.064	-2.639	-2.639	-2.639
020.050 Doelgroepenvervoer-openbaar verv	-693	-652														-652	-652	-652	-652
020.060 Zwerfafval	19	0														0	0	0	0
020.070 Afval scheiden	-83	805	200													1.005	965	965	965

020.080 Onderwijs en huisvesting	-818	-783	-26					-200								-1.009	-783	-783	-783
020.090 Onderhoud gemeentelijke gebouwen	-100	-205	-184													-389	-140	-140	-140
020.100 Ontwikkeling wijken, buurten en kernen	-233	-625														-625	-625	0	0
020.110 Onderhoud wegen en paden buitengebied	-811	-500														-500	-500	0	0
020.120 Verbetering kwaliteit groen(onderhoud)	-262	-375														-375	-375	0	0
020.500 Loonkosten programma Fijn leven	-5.297	-5.494														-5.494	-5.494	-5.494	-5.494
020.700 Rente en afschrijving programma Fijn leven	-2.852	-6.022	1.891													-4.131	-6.078	-6.383	-6.383
020.710 Reserves	2.801	1.924	-333					200	80							1.871	1.764	303	303
Totaal 020 Fijn leven	-7.846	-9.707	-73	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-9.780	-9.643	-9.884	-9.884
030 Vitaal platteland																0			
030.010 Netwerkbijeenkomst en duurzame landbouw	-30	-26	-218													-244	-26	-26	-33
030.020 Stimuleren nieuwe natuur en landschapsbeheer	-97	-618	-39						-47							-704	-78	-78	-41
030.030 Ondersteunen initiatieven samenwerking verenigingen	-89	-123														-123	-123	-123	-123

030.050 plan van aanpak VAB	74		-94													-94			
030.060 Plan van aanpak asbestverwijdering	0	-250	-773													-1.023	-250	0	0
030.070 We maken een nieuw bestemmingsplan buitengebied	-72		-140													-140			
030.080 Integrale kavelruil	0															0			
030.090 Leader project	-17		-310													-310			
030.100 we voeren het project korte ketens in de Achterhoek uit	0															0			
030.700 Rente en afschrijving programma Vitaal platteland		0														0	0	0	0
030.710 Reserves	33	790	1.549						47							2.386	250	0	0
Totaal 030 Vitaal platteland	-199	-227	-25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-252	-227	-227	-197
040 Zorg voor wie dat nodig heeft																0			
040.010 Maatschappelijke ondersteuning	-9.760	-10.008	-180						-23	156		130				-9.925	-9.903	-9.903	-9.903
040.020 PGB	-309	-318														-318	-318	-318	-318
040.025 PGB WMO en Begeleiding	-493	-467														-467	-467	-467	-467
040.030 Jeugd	-11.015	-10.065	-292									5				-10.352	-9.192	-9.192	-9.192
040.040 Algemene voorzieningen	-1.755	-1.640	-668							-156		-135			7	-2.592	-1.630	-1.630	-1.630

040.050 Inburgering	-393	-337	-336						-106						5	-774	-337	-337	-337
040.070 Stimuleren nieuwe vormen van zorg	-710	-875	-87												62	-900	-875	0	0
040.090 regelingen Covid-19	-55															0			
040.500 Loonkosten programma Zorg voor wie dat nodig heeft	-4.120	-4.159	-874												-719	-5.752	-4.159	-4.159	-4.159
040.700 Rente en afschrijving programma Zorg voor wie dat nodig heeft	-4	-4														-4	-4	-4	-4
040.710 Reserves	2.511	1.696	1223						129						645	3.693	939	63	63
040.900 Taakstelling sociaal domein		0														0	0	0	0
Totaal 040 Zorg voor wie dat nodig heeft	-26.104	-26.177	-1.214	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-27.391	-25.946	-25.947	-25.947
050 Werken en ondernemen in een sterke regio																0			
050.010 Onderzoek en ontwikkeling duurz. en innovatieve bedr.terr.	250	111	0													111	111	111	111
050.020 Samenwerken met Duitsland	-11	0														0	0	0	0
050.026 Stimuleren ontwikkelingen bedrijven	-17	0														0	0	0	0
050.028 Stimuleren maakindustrie	-2	-5														-5	-5	-5	-5
050.029 stimuleren onderzoek/ontwikkeli		0														0	0	0	0

ng duurzame bedrijven																			
050.030 Ondernemersfonds	-15	-15														-15	-15	-15	-15
050.035 Compact centra (groen/blauwe parels)	17	33														33	39	39	39
050.040 Participatie en werkgeversbenadering	-5.834	-7.077	-1143													-8.220	-7.027	-6.977	-6.977
050.050 Verbindingen ondernemers voor participatiewet	-225	-107	-32													-139	-148	-148	-148
050.060 Onderwijs en arbeidsmarkt	-8	-11														-11	-11	-11	-11
050.070 Vrije tijdseconomie	-149	-207	0						-68							-275	-207	-154	-142
050.120 Effectief inzetten promotie	-6	-35							-29							-64	-35	0	0
050.130 Revitalisering Centra		-1.000														-1.000	-1.000	0	0
050.500 Loonkosten programma Werken en ondernemen in de regio	-6.578	-6.942	355													-6.587	-6.942	-6.942	-6.942
050.700 Rente en afschrijving programma Werken en ondernemen in de regio	-1.289	-218	218													0	-218	-218	-218
050.710 Reserves	186	1.668	-380						97							1.385	1.668	668	668
Totaal 050 Werken en ondernemen in een sterke regio	-13.680	-13.805	-982	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-14.787	-13.791	-13.653	-13.641

060 Actief met duurzaamheid en energie																0			
060.011 EUP: ambitie wonen	-230	-283														-283	-283	0	0
060.012 EUP: ambitie bedrijven	-57	-254														-254	-168	0	0
060.013 EUP: ambitie maatschappelijke bedrijven	-17	-57														-57	-38	0	0
060.014 EUP: ambitie grootschalig opwek		-10														-10	-10	0	0
060.015 EUP: ambitie regionale samenwerking		-23														-23	-23	0	0
060.016 EUP: ambitie communicatie en bewustwording	-3	-25														-25	-25	0	0
060.017 Gemeente als voorbeeld	-49	-1.306	-47													-1.353	-1.266	118	118
060.050 Transitiewarmte	0	-50														-50	-50	0	0
060.500 Loonkosten programma Actief met duurzaamheid en energie	-302	-305														-305	-305	-305	-305
060.700 Rente en afschrijving programma Actief met duurzaamheid en energie	0	-10	9													-1	-10	-10	-10
060.710 Reserves	357	2.025	47													2.072	1.929	0	0
Totaal 060 Actief met duurzaamheid en energie	-302	-296	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-287	-247	-197	-197
070 Sport is meer!																0			

070.010 Verbinding sport, cultuur en welzijn (Brede Impuls)	-353	-354														-354	-354	-354	-354
070.020 Beheer gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties	-507	-246	-414		-60			-30								-750	-246	-246	-78
070.030 Faciliteren Sport Federatie Berkelland	-94	-85														-85	-75	-75	-75
070.041 Zwembaden	-1.055	-1.123	-1													-1.124	-1.123	-1.123	-1.001
070.050 Subsidieren jeugdleden sportverenigingen	-87	-92														-92	-92	-65	-65
070.070 Wij faciliteren Achterhoek in beweging	-35	-49														-49	-49	-49	-49
070.080 Toekomstbestendige sportverenigingen	-375		-25				-100									-125			
070.090 Sportakkoorden			0													0			
070.500 Loonkosten programma Sport is meer	-223	-230														-230	-230	-230	-230
070.700 Rente en afschrijving programma Sport is meer	-112	-224	70													-154	-464	-464	-464
070.710 Reserves	454	150	46		60		100									356	89	89	89
Totaal 070 Sport is meer!	-2.388	-2.252	-324	0	0	0	0	-30	0	0	0	0	0	0	0	-2.606	-2.543	-2.517	-2.227
080 Cultuur is van iedereen																0			

080.010 Vrijwilligers Dorpsboke	-35	-35														-35	-35	-35	-35
080.020 Subs div lokale culturele act	-527	-162														-162	-162	-162	-162
080.021 Subsidies lokale omroep		-53	-5													-58	-53	-53	-23
080.022 Cultuurbeleid en onderhoud kunst		-25														-25	-25	-25	-25
080.040 Bibliotheek Oost Achterhoek subs	-621	-618	-15													-633	-618	-618	-618
080.041 Cultuur educatie voor ieder kind		-242	-4													-246	-242	-242	-242
080.050 Gemeentelijke monumenten	-330	-57														-57	-57	-57	-57
080.051 Subsidiëren musea		-87	-17													-104	-87	-87	-87
080.060 Erfgoed centrum	-256	-256														-256	-256	-256	-256
080.090 Cultuurnota met uitvoeringsprogramma	-7															0			
080.095 Bezuiniging Cultuur		0														0	0	255	255
080.110 We maken een kerken-/cultuurvisie	-30		-30													-30			
080.120 Toekomstbestendige cultuurverenigingen			-100						-152							-252			
080.500 Loonkosten programma Cultuur is voor iedereen	-227	-224														-224	-224	-224	-224
080.700 Rente en afschrijving		0														0	0	0	0

programma Cultuur is voor iedereen																			
080.710 Reserves	-20	30	130						152							312	30	30	0
Totaal 080 Cultuur is van iedereen	-2.054	-1.729	-41	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1.770	-1.729	-1.473	-1.473
090 Samen veilig																0			
090.010 Brandveilig wonen	-2.658	-2.757	226						-5							-2.536	-2.757	-2.742	-2.742
090.020 Handhavingsbeleid	11	-2	-102													-104	-2	-2	-2
090.500 Loonkosten programma Samen veilig	-107	-133														-133	-133	-133	-133
090.710 Reserves	3		102						5							107			
Totaal 090 Samen veilig	-2.751	-2.892	226	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-2.666	-2.892	-2.877	-2.877
110 Financiën																0			
110.020 Beheer financiele middelen	-6.148	2.271	-806													1.465	1.548	1.531	1.512
110.040 Belastingen en leges	591	706	-228											-3		475	706	706	706
110.050 Heffen OZB	8.734	9.338														9.338	9.864	10.390	10.916
110.060 Algemene uitkering	70.605	70.495	2.843	-27												73.311	70.765	71.031	70.980
110.070 Stort en onttr reserves	1.728	454	-218	27		1.500			418							2.181	469	-1.013	-1.844
110.080 Uitvoering OZB	-301	-462	-70													-532	-437	-437	-437
110.090 Overige baten en lasten	525	-2.517	1.921			-1.500		30			50		272			-1.744	-3.033	-2.539	-2.475

110.100 Bedrijfsvoeringskosten	-5.797	-6.620	-673						-418		-50		-261	3		-8.019	-6.309	-6.361	-6.404
110.110 We verlagen de lasten voor inwoners en verenigingen	-1.033	0														0	0	0	0
110.500 Loonkosten programma Financiën	-12.506	-13.466	40										-11			-13.437	-13.466	-13.466	-13.466
110.700 Rente en afschrijving programma Financiën	-1.720	-1.890	556													-1.334	-1.890	-1.890	-1.890
Totaal 110 Financiën	54.678	58.308	3.365	0	0	0	0	30	0	0	0	0	0	0	0	61.703	58.218	57.952	57.598
120 Aan de slag met de Omgevingswet																0			
120.010 Iedereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet	-105	-200	-600													-800	0	0	0
120.710 Reserves	105	200	200													400	0	0	0
Totaal 120 Aan de slag met de Omgevingswet	0	0	-400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-400	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0	544	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	544	0	0	0

gemeente Berkelland

Persbericht

27 juli 2021

College biedt Bestuursrapportage 2021 aan gemeenteraad aan

De Bestuursrapportage is een tussentijdse verantwoording over het jaar 2021. Over het geheel laat de Bestuursrapportage een voordeel zien van € 544.000. De afwijkingen die zijn benoemd hebben alleen betrekking op 2021. Daarmee wordt het meerjarenbeeld op dit moment niet anders dan in de perspectiefnota 2022 aangegeven. De bestuursrapportage is opgesteld op basis van de gegevens van 1 juli 2021 met een zo goed mogelijke vooruitblik.

Wethouder Gerjan Teselink: "De grootste tegenvaller zit in de bijdrage van het rijk, die wij krijgen voor het betalen van de uitkeringen (BUIG). De verwachtingen in verband met corona pakken anders uit, zowel landelijk als lokaal, met een daling van de inkomsten als gevolg. Het goede nieuws is wel dat er in Berkelland een lagere toename van het aantal uitkeringen is dan verwacht."

De belangrijkste verschillen zijn:
Openbaar groen (€ 170.000 nadelig)
Net als vorig jaar hebben we veel last van storm- en droogteschade. Voor het opruimen en herplanten zijn extra kosten gemaakt.

Sociaal domein (€ 883.000 nadelig)
Door met name tariefsaanpassingen voor huishoudelijke hulp, WMO en Jeugdzorg zijn de lasten hoger dan geraamd. Daarnaast komen door corona bepaalde doelgroepen in de knel. Door de inzet van een jongerenwerker en een opbouwwerker kunnen jongeren nog beter worden ondersteund.

BUIG (€ 1.197.000 nadelig)
De gebundelde uitkering die wij van het ministerie ontvangen voor het betalen van uitkeringen Participatiewet, IOAW, IOAZ, BBZ en loonkostensubsidie is aanzienlijk lager dan geraamd. Dat heeft te maken met een lagere toename

Loonkosten voormalige SW-medewerkers (€ 355.000 voordelig)
Deze doelgroep heeft geen aanwas en door natuurlijk verloop is ze sneller afgenomen dan was geraamd.

Jaarrekeningresultaat VNOG (€ 226.000 voordelig)
De jaarrekening 2020 van de VNOG is definitief vastgesteld en laat een positief resultaat zien. Dit is grotendeels veroorzaakt doordat veel projecten en bijvoorbeeld trainingen/opleidingen niet doorgegaan zijn in 2020. Daarnaast heeft het Rijk veel werkzaamheden ten behoeve van corona vergoed. Er vloeit volgens een verdeelsleutel € 226.000 terug naar de gemeente Berkelland.

Personeelskosten (€ 360.000 nadelig)
In de afgelopen zes maanden was er binnen de organisatie behoefte om meer personeel in te zetten. Deze werving van personeel had een direct verband met de coronacrisis.

Vennootschapsbelasting (€ 190.000 nadelig)
We verwachten bij de grondexploitaties een hogere belastbare winst. Ook op dienstverlening aan derden maken we winst. Voorgaande jaren hoefde de gemeente geen vennootschapsbelasting te betalen, doordat de verrekenbare verliezen hoger waren dan het belastbare bedrag. De extra lasten ramen we op € 100.000. Verder moet de huidige raming structureel met € 90.000 bijgesteld worden. In de perspectiefnota 2022 is hier rekening mee gehouden.

Algemene Uitkering (€ 2.842.000 voordelig)
Ten opzichte van onze begroting stijgt de algemene uitkering met € 2.842.000. Hiervan is € 961.000 het gevolg van compensatie voor corona. Veel van de extra coronagelden zijn toegevoegd om jeugdigen en eenzamen weer te betrekken bij de samenleving. Naast het extra geld ter bestrijding van de gevolgen van corona is er ook nog € 878.000 extra voor het oplossen van problemen bij de jeugdzorg. Zoals het oplossen van wachttijden, praktijkondersteuners en de verdringing van de lichte jeugdzorg. Verder krijgen we extra geld voor de Voogdij 18+ (€ 417.000) en de Participatie (€ 205.000). Tot slot zorgt een andere verdeling van de beschikbare gelden over de gemeenten voor een toename van onze uitkering in 2021 van € 379.000.

Algemene baten en lasten (€ 1.042.000 voordelig)
De loon- en prijsstijgingen die voor 2021 waren geraamd, zijn aanzienlijk lager. Daarnaast is via de algemene uitkering geld beschikbaar voor nieuwe en/of extra taken. Een deel hiervan wordt in 2021 nog niet uitgevoerd. Hierdoor kunnen de middelen vrijvallen.

Omgevingswet (€ 400.000 nadelig)
De invoering van de Omgevingswet was begroot op € 1.700.000. Hiervan is bij de voorjaarsnota 2017 € 525.564 beschikbaar gesteld in de begroting. Dit bedrag is bijna op. Voor de projectorganisatie de komende periode en voor de afronding van de Omgevingsvisie schatten wij in nog € 400.000 nodig te hebben.

Noot voor de redactie:
Nadere informatie bij: Communicatie gemeente Berkelland, T: 0545-250 587.